
AVRUPA'DA PKK YAPILANMASI

Enes Bayraklı, Hasan Basri Yalçın, Murat Yeşiltaş (Ed.)

SETA

SETA Kitapları 46

ISBN: 978-605-7544-30-8

© 2019 SET Vakfı İktisadi İşletmesi

1. Baskı: Mart 2019, İstanbul

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editör: Mehmet Akif Memmi

Düzeltili: Mustafa Said İşeri, Zeki Dursun

Kapak Tasarım: Hasan Suat Olgun

Tasarım Uygulama: Hasan Suat Olgun, Erkan Söğüt

Baskı ve Cilt: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA Kitapları

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara

Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

www.setav.org | info@setav.org

iÇİNDEKİLER

TAKDİM	5
AVRUPA'DA PKK ENES BAYRAKLI, HASAN BASRİ YALÇIN, MURAT YEŞİLTAŞ	7
ALMANYA KAZIM KESKİN	37
AVUSTURYA ZELİHA ELİAÇIK	127
BELÇİKA ÜMİT TETİK	183
DANİMARKA MERVE DİLEK DAĞDELEN	243
FRANSA ÜMİT TETİK, SİBEL DÜZ	307
GKRY HACI MEHMET BOYRAZ	355
HOLLANDA SİBEL DÜZ	383
İNGİLTERE HASAN BASRİ YALÇIN	427
İSVEÇ MURAT YEŞİLTAŞ	479
İSVİÇRE ENES BAYRAKLI	509
NORVEÇ MERVE İREM AYAR	569
YUNANİSTAN OĞUZ GÜNGÖRMEZ	609

TAKDİM

Günümüzde –başta Türkiye olmak üzere– Ortadoğu ve Avrupa coğrafyasındaki en tehlikeli terör örgütlerinden birisi olan PKK'nın Avrupa ölçeğindeki örgütlenme biçimi, siyasal pratiği, söylemsel etkinliği ve yasa dışı faaliyetlerinin incelenmesi göz ardı edilen konu başlıklarından biri olmuştur.

Pek çok ülkede terör örgütü olarak tanımlanmasına rağmen geldiğimiz noktada PKK, Avrupa ülkelerinin kendine özgü siyasal kültürünü ve sistemini kendi menfaatleri lehine kullanarak etkinlik alanını derinleştirmektedir. Nitekim örgüt Avrupa Birliği ülkelerindeki hukuki boşluklar ve muğlak politikalardan faydalanarak siyasal bir alan elde etmektedir. PKK'nın mevcut örtülü ve yasa dışı faaliyetlerini yürüttüğü sivil toplum kuruluşları (STK), dernekler, vakıflar, yardım kuruluşları ve araştırma enstitüleri Avrupa genelindeki hukuki boşluklardan istifade ederek serbest bir şekilde faaliyetlerini yürütmekte, PKK'ya müzahir diğer alt kuruluşları koordine etmekte ve PKK'nın Suriye ve Türkiye'deki faaliyetleri için eleman ve finans kaynağı temin etmektedir. Dahası Ortadoğu'da vuku bulan Suriye kriziyle birlikte örgüt Avrupa'daki faaliyetlerini pekiştirmiş, Avrupa ülkelerinin vatandaşlarını yabancı terörist savaşçılar olarak Suriye ve Türkiye'deki terör faaliyetleri için devşirmeye başlamıştır. Önümüzdeki yıllarda Avrupa'da kamu güvenliğinin temin edilmesinde bu durumun bir tehdit teşkil edeceği aşikardır.

Avrupa'da faaliyet gösterdiği ilk yıllardan itibaren Kürt milliyetçiliğini Kıta'da yaşayan Kürt kökenli topluluklar üzerinden yeniden inşa etmeye çabalayan örgüt, diasporik ulus oluşturma stratejisini hayata geçirmeye çalışmaktadır. Örgüt, menziline giren diğer Kürt siyasi ve kültürel grupları tasfiye ederek Türkiye karşıtlığı üzerinden mobilize etmeyi hedeflemektedir. Böylelikle Avrupa ve Kürt kamuoyu nezdinde Kürtlerin temsiliyetini örgüt tekeli altına almayı arzu etmektedir. Öte yandan PKK'nın sivil toplum görünümü faaliyet ağı sadece ideolojik düzeyde faaliyet göstermemekte; propaganda, terör faaliyetlerinin finansmanı, militan devşirme gibi örgüt faaliyetlerinin idame ettirilmesine önemli ölçüde fırsat sunmaktadır.

Elinizdeki eser SETA bünyesinde yer alan Avrupa Araştırmaları, Strateji Araştırmaları ve Güvenlik Araştırmaları direktörlükleri tarafından gerçekleştirilen yirmi dört aylık uzun ve titiz bir araştırma sürecinin ürünüdür. *Avrupa'da PKK Yapılanması* on iki ayrı ülkede gerçekleştirilen derinlemesine mülakatların yanı sıra ilgili ülkelerin yerel dilinde yayımlanan açık kaynakları derleyen, PKK'nın Avrupa'daki faaliyetleri ve örgütlenme biçimlerini inceleyen en kapsamlı çalışmadır.

Saha araştırması sürecinde üç ayrı araştırma ekibi tarafından İngiltere, Danimarka, Avusturya, Fransa, Belçika, İsviçre, İsveç, Norveç, Almanya, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Hollanda ziyaret edilerek STK temsilcileri ve yöneticileri, gazeteciler, güvenlik ve istihbarat yetkilileri, ilgili ülkelerdeki parlamento üyeleri, Avrupa Birliği kurumlarında çalışan yetkililer, düşünce kuruluşlarında çalışan güvenlik ve uluslararası ilişkiler uzmanları, yerel polis teşkilatı mensupları, hukukçular, örgüt tarafından tehdit edilen kişi ve kuruluşlarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Literatürde yer alan akademik çalışmaların yanında ilgili ülkelerdeki istihbarat kurumlarının raporları, mahkeme kayıtları, savcılık iddianameleri, mahkeme sonuçları ve meclis tutanakları, Avrupa Birliği Polis Teşkilatı'nın (EUROPOL) raporları, PKK hakkında yayımlanan küresel terör risk analiz ve raporları örgütün nüfuzu ve işleyişine dair ipuçları elde etmek amacıyla incelenmiştir. Söz konusu resmi kaynaklara ek olarak her ülkede tüzel kişi ve kuruluşların PKK ile iltisaklarını belgeleyen pek çok fotoğraf ve görselden sosyal medya içerik analizi yürütülerek istifade edilmiştir.

Kitapta yer alan her bir bölümde PKK'nın ilgili ülkedeki tarihi, STK yapılanması, finans kaynakları, militan devşirme yöntemleri, medya yapılanması, kriminal faaliyetleri, diğer lobi kuruluşları veya Türkiye karşıtı gruplarla ilişkileri ve ilgili ülkenin örgüte yönelik siyaseti ele alınarak ilgili ülkeye ve Türkiye'ye PKK ile mücadele hususunda somut politika önerilerinde bulunulmuştur. Kitabın yayına hazırlanmasında katkı sunan tüm direktör, araştırmacı ve araştırma asistanlarımıza teşekkür ederiz. Geniş bir perspektifle PKK'nın Avrupa'daki yapılanması, illegal aktiviteler, siyasi aktörler ve karşıt gruplarla ilişkilerine ışık tutan bu kitabın literatürde önemli bir boşluğu doldurarak okuyucu, araştırmacı ve politika yapıcılara yol göstereceğini ümit ediyoruz.

Prof. Dr. Burhanettin Duran
SETA Genel Koordinatörü

AVRUPA'DA PKK

ENES BAYRAKLI

Türk-Alman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Avrupa Araştırmaları Direktörü

HASAN BASRİ YALÇIN

İstanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Strateji Araştırmaları Direktörü

MURAT YEŞİLTAŞ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörü

AVRUPA'DA PKK

PKK'nın kurulduğu 1978'den bugüne Avrupa'da yürütmüş olduğu faaliyetleri, örgütlenme biçimi ve Avrupa leğinde yerel ve ulusal otoriterlerle olan karmaşık ilişkisi çoğu zaman göz ardi edilmiş bir konudur. PKK günümüzde Avrupa Birliği (AB) tarafından bir terör rgt olarak tanınmasına rağmen bazı Avrupa lkelerinde terör rgt olarak tanınmamaktadır. PKK'yı terör rgt olarak tanıyan birçok ülkenin ise PKK'ya karşı gerekli adımları attığını söylemek mümkün değildir. Hatta bunlar arasında bazı lkeler PKK'yı terör rgt olarak tanınmasına rağmen örgütle ilişkili kuruluşların faaliyetlerini görmezden gelmektedir. Bu durum PKK'ya Avrupa siyasetinde önemli bir alan açtığı gibi başta örgütün Türkiye'ye karşı yürütmüş olduğu terör faaliyetlerinin siyasi ve ekonomik olarak desteklenmesi manasını taşımaktadır. Daha da vahimi PKK'ya müzahir bazı STK'ların ulusal veya AB kaynaklı programlardan aldığı fonlar üzerinden bu ülke-ler ve AB dolaylı yollardan terörü finanse eder konuma düşmektedir.

PKK, Avrupa çapında kriminal faaliyet yürüten en büyük illegal yapıların başında gelmektedir. Bular arasında baskı yoluyla haraç toplama, fuhuş, adam öldürme, adam kaçırma, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı yapma, özel mülkiyete saldırı, kamu- mal mlkiyetlere (cami, büyükelçilik, diğer kamu kurumları gibi) terör saldırıları, rehin alma, kundaklama, terör propagandası yapma ve terörü övme, kara para akla- yarak terörü finanse etme ve terör kampanyası için militan devşirme gibi çok sayıda yasa dışı faaliyet yer almaktadır.

PKK, Avrupa'da yürüttüğü söz konusu illegal aktiviteleri için paravan örgüt- ler kurmayı tercih etmiştir. Bu örgütlenmelerin çoğu, sivil toplum kuruluşu (STK), dernek, vakıf ya da araştırma enstitüleri adı altında toplanmıştır. Çarpıcı bir misal vermek gerekirse PKK Almanya'da terör rgt olarak tanınmasına rağmen örgüte müzahir Almanya Demokratik Kürt Toplum Merkezi (NAV-DEM) tüm Almanya'da serbest bir şekilde faaliyetlerini yürütebilmektedir. PKK bu paravan kuruluş zerin- den kendisine müzahir diğer dernekleri, miting ve yürüyüşlerini koordine etmekte ve burayı Suriye ve Türkiye'deki faaliyetleri için militan devşirme merkezi olarak kul- lanılmaktadır. Aynı şekilde Fransa da PKK'nın söz konusu aktiviteleri açısından önde

gelen ülkelerden biridir. Fransa, PKK'yı terör örgütü olarak tanımlamaktadır ancak PKK'nın kritik merkezlerinden biri olarak Ahmet Kaya Kültür Merkezi Paris'te serbest bir şekilde faaliyetlerini yürütebilmektedir. Bu merkez, örgütün bütün simgelerini rahatlıkla kullanarak PKK'nın Suriye ve Türkiye'deki faaliyetleri için militan devşirme merkezi olarak işlev görmektedir. PKK'nın Avrupa ülkelerinin neredeyse tamamında STK'lar kanalıyla rahat bir biçimde faaliyetlerini sürdürdüğü görülmektedir.

PKK'nın Avrupa çapında kurduğu ağ çok geniş kapsamlıdır. Bu ağın hedefleri arasında Kürt milliyetçiliğini mobilize etmek ve örgütün Kürtlerin yegane temsilcisi olduğu iddiasını diğer Kürtlere ve Avrupa kamuoyuna kabul ettirmek, PKK'nın Türkiye'ye karşı yürütmüş olduğu terör kampanyasının desteklenmesi için toplumsal, ekonomik ve siyasi destek oluşturmak yer almaktadır. Bununla birlikte PKK, Avrupa siyasetinin, ülkeden ülkeye farklılık gösteriyor olsa da, sunmuş olduğu sivil ve demokratik hakları suistimal ederek terör faaliyetleri için kullanmaktadır. Söz konusu hedefler PKK'nın örgütsel olarak varlığını devam ettirmek için hayati derecede önemlidir. Milliyetçilik ekseninde PKK'nın rolünün tahkim edilmesi örgütün Avrupa çapında Kürt diasporası üzerinde tahakküm kurmasını sağlarken ekonomik mobilizasyon örgütün ayakta kalmasını ve terör faaliyetlerinin finansmanını, STK yapılanmaları altında yürütülen siyasal lobi faaliyetleri de örgütün hem geniş Kürt diasporası üzerinde etkili olmasını sağlamakta hem de faaliyet gösterdiği ülkede siyaset ile olan ilişkisini düzenlemekte ve normalleştirmektedir. Bütün bunlara ek olarak PKK Avrupa sahasını örgütün terör faaliyetlerinde değerlendirmek üzere militan devşirme alanı olarak kullanmaktadır. Bu durum sadece PKK'nın Avrupada yaşayan Kürtlere yönelik yürüttüğü militan devşirme yöntemleriyle sınırlı değildir. Özellikle Suriye iç savaşının patlak vermesinden sonra örgüt, yerel aşırı sol örgütlerle ilişkileri üzerinden Avrupa ülkelerinin vatandaşlarını yabancı terörist savaşçılar (YTS) olarak Suriye ve Türkiye'deki terör faaliyetleri için devşirmeye başlamıştır. Bu YTS'ler Suriye'de ve Kuzey Irak'ta el yapımı patlayıcı üretiminden gelişmiş silahları kullanmaya kadar geniş bir yelpazede kabiliyetler kazanmaktadır. Çoğu aşırı sol gruplardan gelen bu YTS'lerin Avrupa ülkelerine döndüklerinde ilgili ülkelerin ulusal güvenlikleri için açık bir tehdit oluşturması öngörülmektedir.

Elinizdeki kitap Avrupadaki toplumsal düzen ve kamu güvenliği için açık bir tehdit olmasına rağmen bugüne kadar göz ardı edilmiş olan PKK'nın Avrupa ülkelerindeki faaliyetlerini ve örgütsel yapılanmasını incelemektedir. Araştırma uzun ve titiz bir şekilde yirmi dört aylık bir sürece yayılarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Avrupada toplam on iki farklı ülkede derinlemesine mülakat yöntemiyle görüşmeler gerçekleştirilerek kapsamlı bir saha araştırması yapılmıştır. Her bir ülkede ortalama otuz kişiyle görüşme yapılmıştır. Bu görüşmecilere dair liste oldukça uzundur ancak bu listenin belli başlıları şunlardır: STK yetkilileri, gazeteciler, güvenlik ve istihbarat yetkilileri, ilgili ülkelerdeki parlamento milletvekilleri, AB kurumlarında çalışan yetkililer, düşünce kuruluşunda

çalışan güvenlik ve uluslararası ilişkiler uzmanları, yerel polis teşkilatı mensupları, avukatlar, PKK baskısına maruz kalmış Kürt vatandaşlar; yakılan, basılan, kundaklanan iş yeri sahipleri veya herhangi bir şekilde tehdit edilen kişiler.

Harita 1. Araştırmanın Kapsadığı lkeler

Araştırma üç ayrı araştırma grubu tarafından toplamda on iki kişilik bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Her bir araştırma ekibi çalıştığı ülkede öncelikle bir hafta süresince görüşmeler gerçekleştirerek görüşmecilerin uzmanlık alanları veya konularına göre PKK'nın Avrupa'daki faaliyetleri ve örgütlenme biçimlerinin işleyişini öğrenmeye çalışmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın önemli bir kısmında PKK'nın ilgili ülkedeki durumunu anlamak için yerel dildeki bütün açık kaynakların incelenmesine gayret edilmiştir. Bu bağlamda istihbarat kurumları raporları, Avrupa Birliği Polisi Teşkilatının (Europol) raporları, PKK hakkında yayımlanan küresel terör risk analiz ve raporları, ilgili ülkedeki mahkeme kayıtları ve savcılık iddianamelerinin yanı sıra mahkeme sonuçları ve ilgili meclis tutanakları incelenmiştir. Söz konusu resmi kaynaklara ek olarak her ülke ayrı ayrı olmak üzere açık kaynak taraması bağlamında sosyal medya analizleri ile birlikte özellikle kişi ve derneklerin PKK ile iltisaklarını göstermek adına önemli oranda görsel kaynaklardan faydalanılmıştır.

Toplam iki yıl süren araştırma kapsamında İngiltere, Danimarka, Avusturya, Fransa, Belçika, İsviçre, İsveç, Norveç, Almanya, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Hollanda'da incelemelerde bulunulmuştur. Söz konusu araştırmalar ve görüşmelerde PKK'nın ilgili ülkedeki tarihi, STK yapılanması, finans kaynakları, militan devşirme yöntemleri, medya yapılanması, kriminal faaliyetleri, ilgili ülkede diğer lobi kuruluşları veya Türkiye karşıtı gruplarla olan ilişkileri ve ilgili ülkenin PKK politikası ele alınmıştır. Her bir ülkeye dair sonuç bölümünde de ilgili ülkeye ve Türkiye'ye PKK ile mücadelede ne gibi önlemler alabileceği hususunda somut politika önerilerinde bulunulmuştur.

PKK'NIN AVRUPA'DAKİ TARİHİ

Kitap boyunca PKK'nın Avrupa'da 1980 yılından sonra örgütlenmeye başladığı ve faaliyetlerini hızlandırdığına yönelik bir tarihsel süreçle karşı karşıya kaldığımız görülecektir. Aslında PKK'nın kurulduğu tarihten önce Avrupa ülkelerine Kürt diasporasının göçü 1970'li yıllarda Avrupa ekonomisinin işçi ihtiyacını tedarik etmeyi amaçlayan ikili anlaşmaların yapılmasıyla birlikte başta Türkiye olmak üzere birçok ülkeden Avrupa'ya işçi göçleriyle gerçekleşmiştir. Türkiye'den gelen ilk gruplar İç Anadolu ve Batı kesimlerden giden Türk kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olup daha sonra Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'dan Kürt kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı işçilerin de sürece dahil olmasıyla birlikte Avrupa'daki göçmen işçilerin etnik profilinde önemli derecede değişim yaşanmıştır.¹ Siyasallaşmış Kürt kökenlilerin göçünün aksine Kürt kökenli ilk işçi göçmenlerin oluşturduğu gruplarda Kürt dili, kimliği ve kültür bilincinin ön planda olmadığı ancak PKK'nın 1980'lerin ortasından itibaren artan faaliyetleri sonucu ikinci nesil Kürtlerde 90'lı yıllarda politik ve linguistik kimliğe yönelik ilginin oluşmaya başladığı görülmüştür.²

1980'li yıllara gelindiğinde Türkiye'deki 1980 Darbesi ve İran-İrak Savaşı'nın da etkisiyle Avrupa Kürt kökenli siyasi mültecilerin akınına maruz kalmıştır. Irak Kürtleri çoğunlukla İngiltere'ye yönelirken Türkiye Kürtleri Almanya'yı, İran Kürtleri de Fransa'yı rotalarının son durağı olarak seçmiştir. İsveç ise mevcut Kürt diasporasının yayımladığı *Kurmanji* ve *Sorani* isimli dergiler nedeniyle milliyetçi Kürtlerin nihai rotası olmuştur.³ Bu siyasi karaktere sahip göçler ileriki dönemde PKK'nın Avrupa yapılanmasında önemli bir rol oynayarak hem bir ideolojik tohum görevi görecektir hem de toplumsal ve örgütsel tabanın kadro hareketlerini oluşturacaktır.

1990'lı yıllarda Irak'taki savaşın şiddetlenmesi ve Saddam rejiminin ülkesindeki Kürtler üzerinde baskı kurmasıyla Türkiye'nin de PKK ile mücadelesinin yeni bir boyut kazanarak hükümetin örgütü destekleyen gruplara yönelik politikası yeni bir

1. Martin van Bruinessen, *The Kurds in Movement: Migrations, Mobilisations, Communications and the Globalisation of the Kurdish Question*.

2. David McDowall, *A Modern History of the Kurds: Third Edition*.

3. McDowall, *A Modern History of the Kurds: Third Edition*.

siyasi mülteci akınına neden olmuştur. Bu dönemde Kürt diasporası daha fazla PKK etkisine girmiştir. Avrupa'da kurulan Kürt kültürü bilinci oluşumunda önemli derecede rol oynayan ve Kürt kökenli işçiler arasında dayanışma sağlamayı hedefleyen ilk Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun (KOMKAR) aksine PKK marjinalleşen ikinci nesil Kürt gençleri ve siyasi mülteciler üzerinden Kürt milliyetçiliğini yeniden inşa etmeye çalışmıştır.⁴ PKK ve kendisini destekleyen siyasi oluşumlar bu yıllardan itibaren sürgündeki mülteci ve göçmen Kürtleri örgütleyerek hükümetler, parlamenterler, siyasi partiler, insan hakları grupları, BM ve AB gibi aktörler üzerinden lobicilik faaliyetlerini sürdürmüştür. İngiltere'de bulunan PKK'ya müzahir kişiler tarafından 1995 yılında Med TV'nin kurulması ve yine aynı tarihte Lahey'de kuruluşu ilan edilen "Sürgündeki Kürt Parlamentosu" hamlesi örgütün öncüsü olduğu "diasporik ulus oluşturma" stratejisinin ilk adımları olarak ön plana çıkmaktadır.⁵

Kürt milliyetçiliğinin Avrupa'da konsolide edilmesi stratejisi bağlamında PKK, menziline giren Kürtlerin siyasi ve kültürel heterojenliğini kendi ideolojisi altında birleştirerek Kürt milliyetçiliği ve Türkiye karşıtlığı üzerinden Kürtleri mobilize etmeyi hedeflemiştir.⁶ Nitekim bu strateji Avrupa'nın PKK'ya yönelik uzun yıllar süren muğlak tavır ve esnek terörle mücadele yöntemleri nedeniyle örgütün gücünü hızlıca pekiştirmesini sağlamıştır. PKK'nın resmi anlamda bir terör örgütü olarak tanımlandığı ülkelerde dahi örgütün STK'lar, bağımsızmış gibi görünen siyasetçiler, kültür üzerine eğitim verdiği iddiasında olan topluluklar ve çeşitli yayın organları aracılığıyla siyaset yapması ve hatta şiddet ve tehdit kullanması göz ardı edilmiştir. Türkiye'nin ısrarlı çabalarına rağmen terör örgütüne destek verdiği bilinen televizyon kanalları üzerinde yeterli ve zamanında baskı uygulanmamış, hep çeşitli hukuki süreçlerle atlatılmıştır.

PKK'nın 5. Kongresi alınan kararlarla birlikte Avrupa'daki PKK yapılanmasının temellerini oluşturması açısından önemlidir. 1981'de basılan ve PKK'nın yayın organlarının başında gelen *Serxwebun* dergisinde, örgütün Avrupa'da illegal alandan çıkıp kendini hukuk sınırlarına adapte etmeyi ve bunu yaparken düşman olarak gördüğü Türkiye varlıklarını hedef almayı amaçladığı görülmektedir. Bunların yanı sıra örgütün Avrupa'da destek bulabilmesi için öncelikle Marksist-Leninist bir çizgiyi benimsemesi ve oradaki işçi gruplarıyla yakın temasa geçmesi söz konusudur. Belirli bölgelerde gerek Kürt gerekse diğer sol kökenli örgütlerden zorla veya rıza ile aldıkları para, silah ve militan yardımlarıyla hayatta kalma gayelerini gerçekleştirmeye başlamışlardır. Devamında kendi dergi, dernek ve örgütleriyle propaganda yapmaya

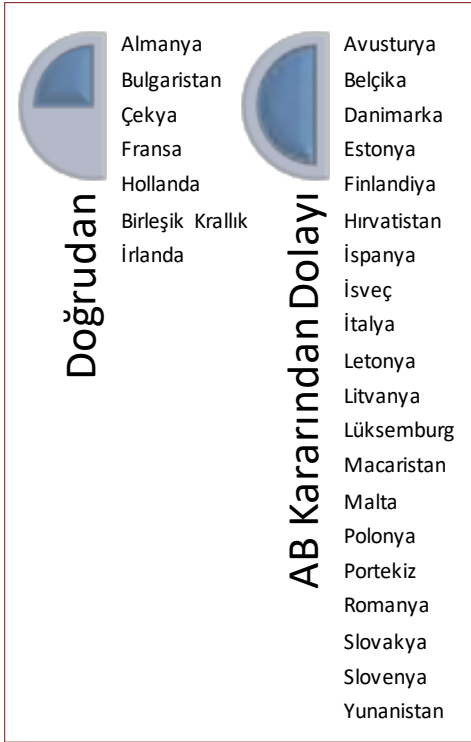
4. Van Bruinessen, *The Kurds in Movement: Migrations, Mobilisations, Communications and the Globalisation of the Kurdish Question*.

5. Amir Hassanpour ve Shahrzad Mojab, *Kurdish Diaspora*.

6. Vera Eccarius-Kelly, "Political Movement and Leverage Points: Kurdish Activism in the European Diaspora," *Journal of Muslim Minority Affairs*, Cilt: 22, Sayı:1, (2002); Bahar Beşer, *The Kurdish Diaspora in Europe: Identity Formation and Political Activism*, TUSİAD Research Paper, TUSİAD Dış Politika Formu, 2013, PR-01, http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/28337/Bahar_Baser_RR_01_2013.pdf?sequence, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

başlamışlardır. Ayrıca konser ve diğer kültürel faaliyetlerle özellikle Kürt gruplar mobilize edilmeye çalışılmıştır. İlk başlarda barışçıl bir girişim olarak sunulan bu durum sonrasında şiddet olaylarına evrilmeye başlamıştır.

Bu bakımından 1990'lı yıllar kritik bir önemi haizdir. Türkiye'de terörün şiddetini arttıran PKK giderek daha fazla ihtiyaç duyduğu maddi finansman kaynakları için Avrupa'da yaşayan Kürt diasporasını hedef tahtasına yerleştirmiştir. Bunun yanı sıra doğrudan PKK'nın dağ kadrosunda yer alan isimlerin Avrupa'ya kaçması ve örgüt yapısına dahil olmasıyla birlikte örgütün Avrupa çapında daha sistematik hareket etmeye başladığı da görülmektedir. Öte yandan 1990'lar PKK'nın Avrupa'da yaşayan Kürtlerden zorla para toplama yöntemlerini devreye soktuğu yıllar olmuştur. Ayrıca bu dönemde Türkiye'nin sistemli bir terörle mücadele politikasını devreye sokması sadece örgütün Avrupa'da Türklere ve Türk devlet kurumlarına yönelik terör eylemlerine hız vermesine neden olmamış PKK aynı zamanda Avrupa'dan göremediği desteği bahane ederek Türk misyonları dışında Avrupalı ve diğer ülke misyonlarına yönelik de terör eylemlerinde bulunmuştur. Örneğin 1999 yılında örgüt mensupları Öcalan'ın yakalanmasının hemen ardından İsrail'in Berlin Büyükelçiliğini işgal etmiştir. Bu çatışmada 3 örgüt mensubu elçilik korumaları tarafından öldürülmüş ve 13 konsolosluk görevlisi ve polis de yaralanmıştır. Bu dönem aynı zamanda PKK için uyuşturucu kaçakçılığının zirve yaptığı dönem olmuştur. Bu dönemde PKK Avrupa çapında uyuşturucunun dolaşımına sokulmasında en etkili yapılanmaların başında gelmiştir.

Şekil 1. PKK'yı Terör Örgütü Olarak Taniyan AB Ülkeleri

Abdullah Öcalan'ın yakalanarak Türkiye getirildiği tarih olan 1999 PKK'nın Avrupa kamusal düzeni açısından nasıl yıkıcı sonuçlar ortaya çıkarabileceğini gözler önüne sermiştir. Öcalan'ın yakalanması, bu yakalanma eyleminde öyle ya da böyle Avrupalı devletlerin de rol oynaması PKK sempatizanlarının Avrupa başkentlerinde büyük gösteriler düzenlemekten diğer ülke ve Türk büyükelçilikleri ile Türk vatandaşlarına ve iş yerlerine saldırılarına kadar varan bir dizi şiddet eylemi ve faaliyetinde bulunmalarına neden olmuştur. Bu tarihteki en çarpıcı örneklerden biri PKK'nın Avrupa çapında neredeyse bütün Yunanistan büyükelçiliklerine saldırıda bulunması veya elçilik çalışanlarını rehin almasıdır. PKK'nın bu eylemleri üzerine Yunanistan eylem-

lerin derhal kesilmesi için PKK'ya bir ulti-matom vermiş ve misilleme olarak da örgüte mensup Yunanistan'da bulunan 30 kişiyi tutuklamıştır.⁷ Öcalan'ın yakalanmasını kabul edemeyen PKK, silahlı kanadı aracılığıyla bu dönemde açık bir şekilde Avrupa ülkelerini terör saldırıları yapmakla tehdit etmiştir. Benzer bir durum Kenya büyükelçiliğinin de başına gelmiş ve PKK söz konusu ülkenin büyükelçiliklerine saldırıda bulunurken Almanya'nın Bonn kentindeki Kenya Başkonsolosluğunu işgal ederek çalışanları rehin almıştır.⁸ Bu dönemde PKK, Avrupa'da terör eylemleri yapan ve daha geniş çaplı terör saldırıları yapma potansiyeli olan bir terör örgütü olarak ulusal istihbarat raporlarına girmiştir. Bu olaylar PKK'nın Avrupa'da ne kadar kısa bir süre içinde mobilize olabildiğini ve nasıl yıkıcı bir şiddete dönüşebileceğini göstermiştir.

Ne var ki bu durum doğrudan AB'nin politikalarına yansımadağı gibi Birlik PKK'yı ancak 2002 yılında terör örgütü listesine almıştır. Mayıs 2002'de AB, terör örgütleri listesini genişleterek PKK ve DHKP-C'yi terör örgütü olarak tanımıştır.⁹ Bu tarihten sonra pek çok AB üyesi ülke PKK'yı terör örgütü olarak tanımaya başlamış ancak örgütün Avrupa çapında kendisini saklamak için STK'larını kurmaya devam etmesi temel stratejisi haline gelmiştir.

PKK'nın Avrupa'daki tarihi açısından asıl kırılma yaşanan dönemlerden biri de Arap Baharı sürecinin Suriye'de iç savaşa dönüşerek örgütün Suriye'nin kuzeyinde kazandığı olanaklarla birlikte ortaya çıkmıştır. 2003 yılında doğrudan PKK'nın inisiyatifıyla kurulan PYD, Suriye iç savaşının patlak vermesiyle birlikte Suriye rejimiyle anlaşarak rejim güçlerinin çekildiği bölgelere yerleşmiştir.¹⁰ Bu dönemde PKK ve PYD hızla Suriye'nin kuzeyindeki bölgeleri denetimi altına alırken diğer taraftan da burada yaşayan Arap ve PKK karşıtı Kürt nüfusa yönelik etnik temizlik yaparak bölgenin demografik yapısını değiştirmeye başlamıştır.¹¹ Bu dönemde DEAŞ'ın Suriye iç savaşına şiddetli bir şekilde dahil olması PKK'yı PYD örgütlenmesi ve söylemi ekseninde Avrupa'da yeniden ama daha geniş bir örgütlenme ağı kurmaya yöneltti. Bu dönemde Avrupa'nın bir bütün olarak DEAŞ karşıtı politikası ve bu örgüte karşı aldığı askeri ve siyasi pozisyon PKK'nın hızla Avrupa kamuoyunda normalleştirilmesine neden olurken aynı zamanda örtük ağının daha da derinleşmesine de hizmet etmiştir. Bu çerçevede örgütün Suriye'nin kuzeyinde denetimi ele geçirdiği bölgelerde rahatlıkla sahte pasaport ve belgeler düzenleyebilmesiyle örgüt mensuplarının Avrupa'ya geçişi kolaylaşmıştır. Yine bu dönemde örgüt Avrupa'nın kendisine sağlamış olduğu bu fırsatı değerlendirmek suretiyle Kıta'dan topladığı zorunlu ve gönüllü bağışları artırmış, uyuşturucu trafiğini genişletmiş ve kara para aklama mekanizmaları-

7. "Yunan-PKK Savaşı", *Hürriyet*, 17 Şubat 1999.

8. "Avrupa'da Terör Dalgası", *Milliyet*, 17 Şubat 1999

9. https://www.ab.gov.tr/_24370.html, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

10. Can Acun ve Bünyamin Keskin, *PKK'nın Suriye Kolu PYD*, (SETA Rapor, İstanbul:2016).

11. "Under Kurdish Rule: Abuses in PYD-run Enclaves of Syria", Human Rights Watch, 18 Haziran 2014, <https://www.hrw.org/report/2014/06/19/under-kurdish-rule/abuses-pyd-run-enclaves-syria>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

nı Suriye'deki Kürtlere yardım bahanesiyle çeşitlendirmiştir. Bu dönemde uygulanan temel strateji PKK'nın Türkiye karşıtlığını sahiplenen temel aktörlerden biri haline gelmesi ve örgüte yönelik siyasi desteğin derinleştirilmesidir. Söz konusu süreçte Avrupa siyasetinde ulusal ve yerel dinamikler bağlamında farklı şekillerde kendine yer edinen komünist partiler, yeşiller, sosyalistler, liberaller PKK'nın yanında tavır olarak açık bir biçimde örgütü terör listesinin dışına çıkarmak için lobi faaliyetlerine girişmiştir. Bu lobi faaliyetleri arasında –saha araştırması sırasında yaptığımız görüşmelerde– ilk sırada Ermeni lobileri yer alırken ikinci sırada özellikle 15 Temmuz darbe

Şekil 2. 27 Ocak 2017 Tarihinde PKK/YPG sempatanlarının gerçekleştirdiği protesto gösterisi

arasında yer alırken örgüt özellikle Avrupa çapında camilere saldırılar düzenlemeye başlamıştır. Bu dönemin en ilginç özelliklerinden biri –sıklıkla saha görüşmelerinde de tekrar edilen– PKK'nın Avrupa'nın radikal sağ ile olan irtibatıdır. Bu anlamda PKK birçok Avrupa ülkesinde ırkçı, yabancı düşmanı ve İslam karşıtlığı yapan gruplarla birlikte hareket etmeye başlamıştır.

girişiminden sonra FETÖ'nün yer aldığı saptanmıştır. Özellikle İngiltere gibi Rumların yoğun yaşadığı devletlerde ise PKK'nın lobi ortaklığının bu kesim tarafından üstlenildiği görülmektedir. Türkiye'nin PKK'nın Suriye örgütlenmesine yönelik terörle mücadele politikasının başarı elde etmesiyle birlikte PKK yeniden Avrupa çapında terör faaliyetlerine hız verdi. Bu bağlamda Türkler ve Türkiye'ye ait resmi temsilcilikler saldırı hedefleri

PKK TERÖRÜNÜN AVRUPA CEPHESİ

Saha araştırmasında yapılan görüşmeler ve açık kaynak taramaları PKK'nın Avrupa çapında terör faaliyetlerinden hiçbir zaman tam olarak vazgeçmediğini göstermektedir. 1988'den 2015'e kadar PKK Avrupa'da doğrudan 34 terör saldırısında bulunurken bu eylemlerin hepsi ölümlü sonuçlanmıştır. Bu eylemler arasında özellikle 1992, 1995 ve 1999'da daha yoğun olmak üzere 2000'li yıllarda PKK'nın doğrudan dahil olduğu eylem sayısı 174'e ulaşmıştır. En çok eylemin yapıldığı ülkeler ise Almanya, Avusturya ve Fransa'dır. Bu eylemlerin amaçları arasında Avrupa ülkelerinin PKK'ya yönelik politikalarını değiştirmek, bu ülkelerin Türkiye'ye yönelik politikalarının da değişmesini sağlamak, PKK'ya alternatif diğer Kürt grupları

çaydırmak, Avrupa'da yaşayan Kürt nüfus üzerinde baskı kurarak örgüte yönelik desteklerini pekiştirmek yer almaktadır. Suriye iç savaşının patlak vermesi ve 2014 yılından sonra özellikle Türkiye'nin PKK'ya yönelik terörle mücadele politikasında kararlılık göstermesiyle birlikte eylemlerde hızlı bir artış yaşanmıştır. Bu dönemde PKK'nın eylemleri doğrudan Türklere ve Türkiye temsilcilikleri başta olmak üzere cami ve dini merkezler yöneliktir. PKK'nın Avrupa'da gerçekleştirdiği terör eylemlerinin biçimlerine genel olarak bakıldığında ise suikast, molotoflu saldırı, adam kaçırmaya, rehin alma, kamusal mülkleri işgal etme, kamusal mülklere her türlü saldırı ve zorla haraç toplama sırasında işlenen cinayetler ön plana çıkmaktadır. Aşağıdaki infografikte PKK ile iltisaklı grupların Avrupa çapında 1 Ocak-15 Mart 2018 arasında yaptığı saldırılar yer almaktadır.

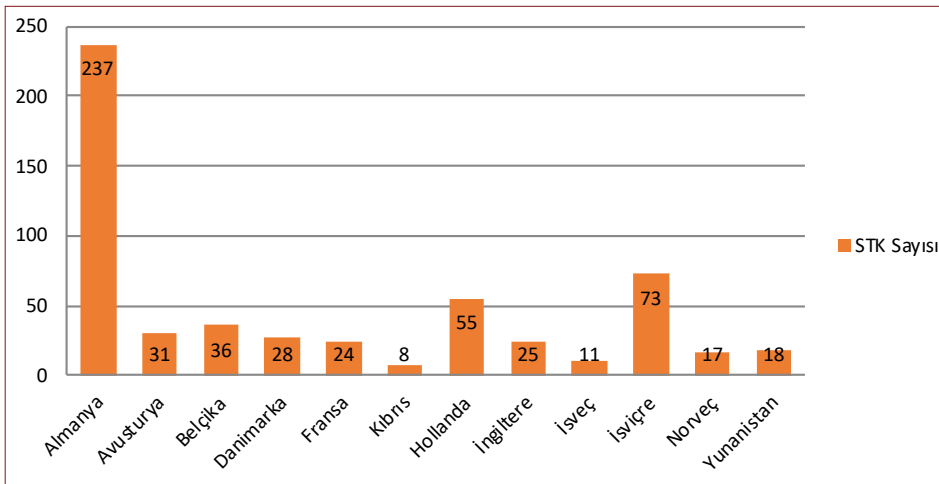
Şekil 3. PKK ile İltisaklı Grupların Avrupa Çapında 1 Ocak-15 Mart 2018 Arasında Yaptığı Saldırılar

Bu saldırılar genellikle ticari işletmelere yönelmiştir. Kimi zaman Kürt iş adamlarını hedef alan saldırılar kimi zaman da diğer Türk vatandaşlarına karşı gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda PKK çoğunlukla haraç alamadığı grupları hedef almaktadır. Saha çalışmaları sırasında Kürt görüşmeciler "PKK temsilcileri tarafından istenen miktarların verilmediği durumlarda iş yerlerinin güven içinde olmadığını" ifade etmiştir. Birçok görüşmeci bu konuyu dile getirme konusunda çekingen davranırken bu durumun birçok işveren açısından sıkıntı verici olduğunu, yerel polis makamlarına bu konuyla ilgili bir şikayette bulunulmasının ise sonuç vermediğini ve PKK'nın misilleme yapma tehdidi yüzünden mümkün olmadığını dile getirmiştir. En geniş anlamda PKK'nın hedef aldığı gruplar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- *Grup içi saldırılar:* Muhafif Kürt grupları, sol gruplar ve PKK'dan ayrılan üyeler
- *Grup dışı saldırılar:* Avrupa devletlerinin görevlileri, Türk vatandaşları ve kuruluşlarına yönelik saldırılar

PKK'NIN AVRUPA'DAKİ STK YAPILANMASI

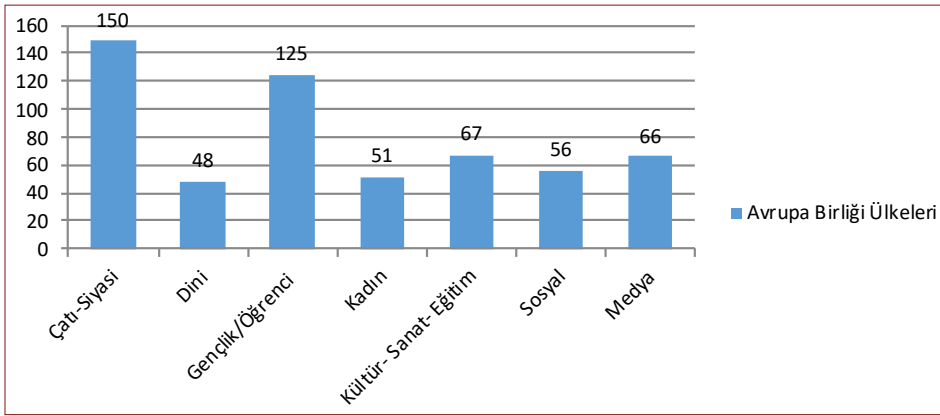
Araştırmanın ana bulgularından biri de PKK'ya bağlı Avrupa çapına yayılan legal görünümlü STK, dernek, vakıf ve enstitülerin varlığıdır. Bu sadece bugüne mahsus bir durum değildir. PKK Avrupa'da faaliyetlerine başlamasından bu yana sürekli bir biçimde dönüştürerek ve genişleyerek STK faaliyetlerine hız vermiştir. Daha geniş bir kategori olması hasebiyle STK'ların varlığı PKK'nın siyasi, ekonomik ve toplumsal hedeflerine hizmet etmektedir. Siyasi düzeyde söz konusu yapılar legal olarak Avrupa'daki devletlerin kendilerine özgü hukuk sisteminden farklı şekillerde de olsa faydalanmakla birlikte birçok ülkede yerel yönetim birimlerinden önemli miktarda destek görmektedir. Örneğin İsveç'te yer alan neredeyse bütün dernekler yerel yönetimlerin maddi desteğini almaktadır. Bu derneklerin yıllık faaliyetleri için söz konusu yerel yönetimlerden aldığı maddi yardım miktarı yaklaşık 50 bin avro civarındadır. Bu durum Avrupa'nın diğer ülkelerinde de benzerlik gösterdiği gibi bazı ülkelerde yer alan enstitüler ulusal ölçekte devlet tarafından desteklenmektedir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı olarak incelenen bütün bu derneklerin PKK ile doğrudan bağlantılı olduğu gösterilmektedir. Bu dernekler arasında PKK propagandası yapmayan tek bir kuruluş dahi yoktur. Siyasi alanın en önemli süreçlerinden biri bu oluşumların PKK'nın propagandasını açık bir şekilde yapması ve ilgili ülkelerin siyasi alanı ile doğrudan bir ilişkiye sahip olmasıdır. Bazı ülkelerde parlamenterlerin doğrudan bu derneklerle bağlantılı olduğu da dikkat çekmektedir. Belçika, Almanya, Fransa, İngiltere, İsveç gibi ülkelerde PKK ile doğrudan iltisaklı olan Kürt kökenli milletvekillerinin hemen hepsinin bu derneklerin siyasi arenaya taşınması konusunda kolaylaştırıcı rol oynadıkları görülmektedir.

Şekil 4: PKK ile İlişkili Organizasyonlar

Kaynak: Haziran-Kasım 2017 arasında ilgili ülkelerde gerçekleştirilen mülakatlar sonucu elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur.

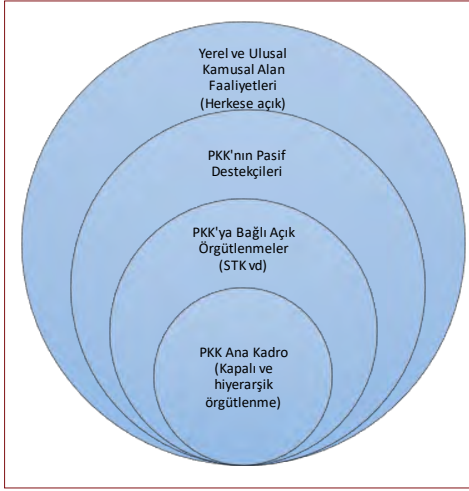
Ekonomik olarak bu derneklerin hepsi PKK'nın Avrupa çapındaki finans ağı- nın ayrılmaz bir parçası olarak iş görmektedir. Bu dernekler vasıtasıyla mahallelere kadar örgütlenebilen PKK yine bu dernekler aracılığıyla kendisine muhalif kişiler ve Türkler için istihbari bilgiler toplayabildiği gibi buralarda kurulan küçük meclisler aracılığıyla da bağış adı altında para toplamaktadır. Toplumsal düzeyde ise bu yapılar Avrupa çapında Kürt milliyetçiliği ve PKK sempatanlığının pekişmesinde kolaylaştırıcı bir rol oynamaktadır. Yaş ve mesleki-dini çeşitlilik ekseninde geniş bir yelpazede kurulan bu STK'lar siyasi olarak da Kürtlerin tek temsilcisi oldukları iddiasıyla kendilerini Kürt meselesinde siyasi otorite için tek muhatap olarak kabul ettirmeye çalışmaktadır. Yaptığımız saha görüşmelerinde sıklıkla tekrar edilen bir olgu bu derneklerle üye olmayanların o topluluk tarafından hızla marjinalleştirilmesi meselesidir.

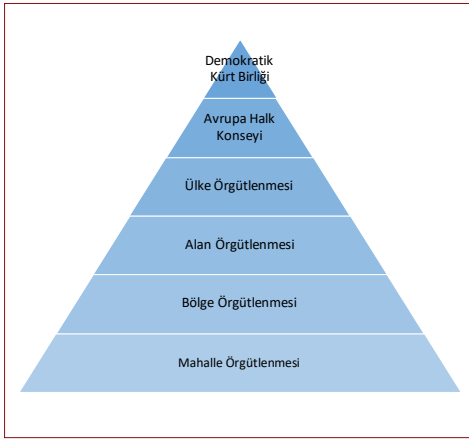
Şekil 5. PKK'ya Bağlı Yapılanmaların AB Ülkelerindeki Tematik Dağılımı

Kaynak: Haziran-Kasım 2017 arasında ilgili ülkelerde gerçekleştirilen mülakatlar sonucu elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur.

Saha görüşmelerinden elde ettiğimiz bulgular ışığında örgütün yer yer hiyerarşik, yer yer kapalı ve yer yer de ağ temelli bir örgütlenme yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bazı örgütlenmeler doğrudan PKK'nın dağıtım kadrosunda yer alan kişiler tarafından sahne arkasında yönetilmektedir ancak örgütün görünen yüzünün PKK bağlantısı genellikle muğlaklaştırılmıştır. Bu yöneticilerin birçoğu –kitabın ilerleyen bölümlerinde de görüleceği üzere– açıkça PKK propagandası yapmaktadır. Bu propaganda genellikle örgüt sembollerinin toplantı, yürüyüş, gösteri ve yapılan açıklamalarda kullanılması şeklinde olmaktadır. Bu oluşumlar aracılığıyla PKK'nın yapılandırılması üç ana kategoriden meydana gelmektedir: Birinci grup kişiler örgütün dağıtım kadrosunun doğrudan tayin ettiği kişilerdir. Bunlar doğrudan PKK'ya hiyerarşik olarak bağlıdır. Bu dairenin içine genellikle örgütün karar alıcıları girdiği için burası herkese açık değildir. Bu tür örgütlenmeler Avrupa genelinde “Avrupa Çatı Örgütlenmesi”, ülkeler özelinde de “Ülke Çatı Örgütlenmesi” şeklinde isimlendirilmektedir. İkinci grup kişiler en küçük dernekten en büyüğüne kadar bu oluşumlar içinde yer alan yöneticiler ve oluşumun genele açık ve örtük faaliyetlerinden sorumlu kişilerden

Şekil 6. PKK'nın Örgütlenme Şeması

Şekil 7. PKK'nın Örgütlenme Şeması II

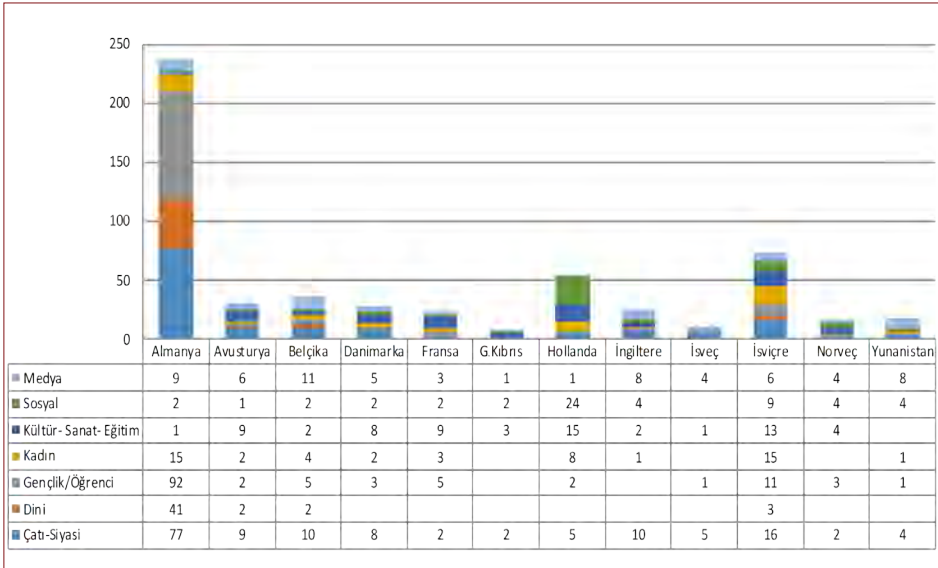
oluşmaktadır. Bu isimler genellikle Avrupa'da uzun süre yaşayan yerel ve ulusal siyasetle ilişkisi olan kişilerden oluşmaktadır. Bu düzeydeki yapılar yönetsel düzeyde kapalı, faaliyetler düzeyinde açık örgütlenmelerdir. Bu düzeydeki oluşumlar kamusal ve sosyal alanın düzenlenmesinden sorumludur. Üçüncü grup kişiler de dairenin üçüncü halkasını oluşturan geniş kitlelerdir. Bu kişiler PKK'nın pasif destekçileri olmakla birlikte örgüte zorla ya da gönüllü olarak para aktaran veya bağış yapan, faaliyetlerinin yürütülmesinde gönüllü olarak çalışan ve hizmet eden, gösterilere katılan kitlelerden meydana gelmektedir.

Bir bütün olarak bakıldığında PKK'nın Avrupa yapılanması kategorik olarak siyasi faaliyetleri yürüten çatı yapılanmaları, kültürel, dini ve sosyal faaliyetler yürüten dernekler, kadın ve gençlik derneklerinden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda söz konusu kategoride yer alan yüzlerce oluşumun varlığı tespit edilmiş, bunlar her bir ülkede ayrı ayrı kataloglanarak faaliyet

alanları ve PKK ile olan bağları incelenmiştir. Buna dair detaylı tartışmalar kitabın ilerleyen bölümlerinde yapılmaktadır. Ancak PKK yapılanmasının siyasi düzeyde tarihsel olarak nasıl bir dönüşüm geçirdiği aşağıda tartışılmaktadır.

PKK 21 Mart 1985 tarihinde hem uluslararası propaganda hem de dağ kadrosuna militan temin etmek amacıyla cephe faaliyetlerini genişleterek Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni (Eniya Rızgariya Netewa Kurdistan, ERNK) kurmuştur. PKK'nın Avrupa'daki siyasal faaliyetlerini yürüten ERNK Ocak 2000'de feshedilerek yerini Kürt Demokratik Birliği'ne (Yekitiya Demokratiya Kürd, YDK) bırakmıştır. 2004 yılında bu oluşumun adı Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu (Civaken Demokratika Kurd, CDK) olarak değiştirilmiştir.¹² Bu yapılanma KCK Yü-

12. *Güvenlik Terimleri Sözlüğü*, (T.C. İçişleri Bakanlığı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, Ankara: 2017), <http://www.kdgm.gov.tr/kurumlar/kdgm.gov.tr/yay%C4%B1nlar/G%C3%9CVENL%C4%B0K%20TER%-C4%B0MLER%C4%B0%20S%C3%96ZL%C3%9C%C4%9E%C3%9C.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

Şekil 8. PKK'ya Bağlı Yapılanmaların AB Ülkelerine ve Temalarına Göre Dağılımı

Kaynak: Haziran-Kasım 2017 arasında ilgili ülkelerde gerçekleştirilen mülakatlar sonucu elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur.

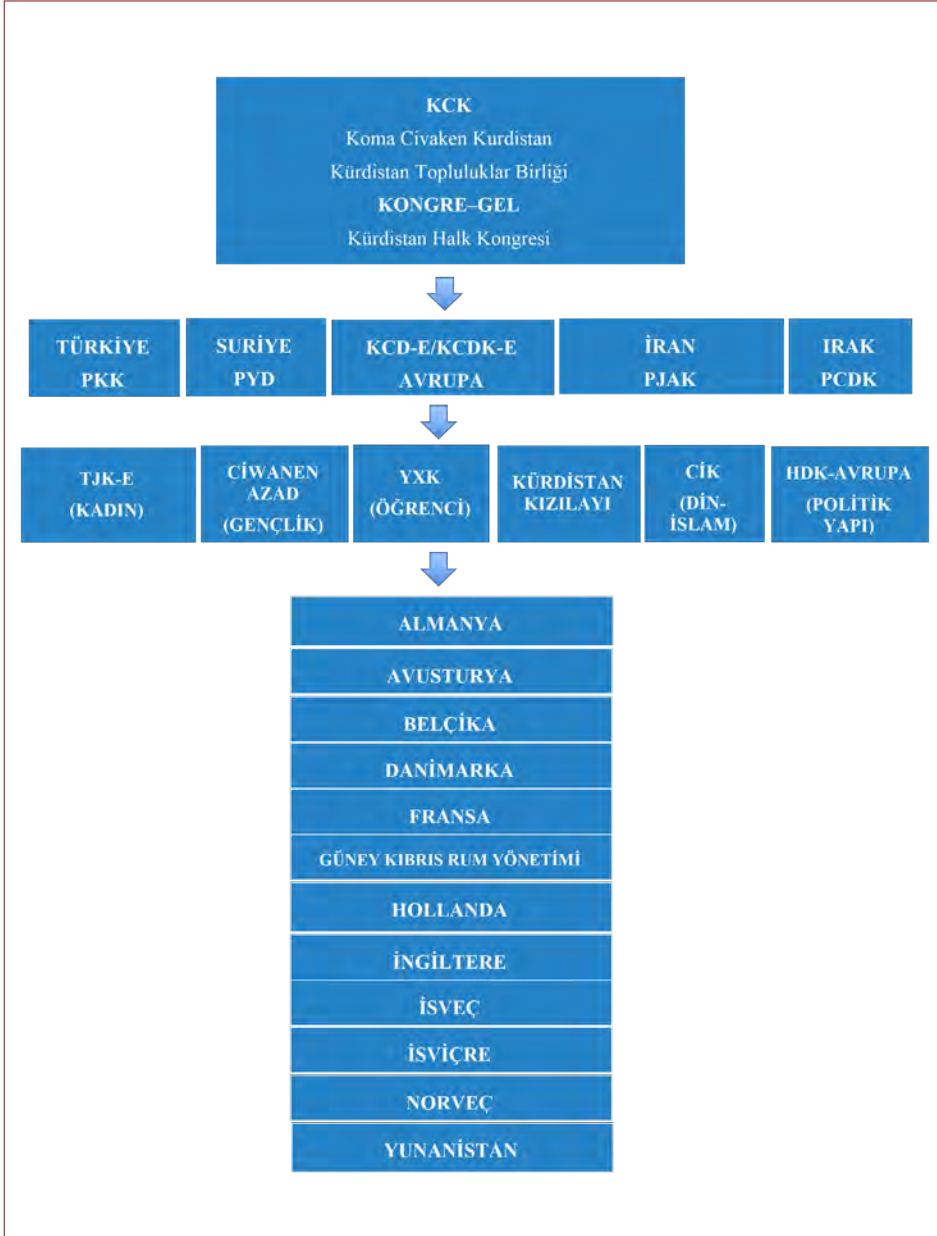
rütme Konseyinin Dış İlişkiler Komitesine bağlı olmakla birlikte Avrupa'da PKK'ya müzahir Kürt komünleri ve meclislerinin oluşturulması, Kürt derneklerinin yaygınlaştırılması, Avrupa'da yaşayan Kürtlerin örgütlenmesinde işlevsel hale getirilmiştir. CDK'ya bağlı "Kürt Halk Meclisleri" Avrupa'da Öcalan'a Özgürlük, Avrupa'da Yaşayan Kürtlere Kürtçe Öğretme Kampanyası, Ayn el-Arab (Kobani) eylemleri ve Nevruz kutlamaları gibi etkinlikleri düzenlemiştir.¹³

Avrupa düzeyinde faaliyet yürüten bir diğer PKK örgütlenmesi de merkezi Belçika'da bulunan Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu'dur (Konfederasyona Komelen Kurd li Ewropa, KON-KURD). 1993'te kurulan KON-KURD'un Avrupa yapılanması Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM), Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KOM), Belçika Kürt Dernekleri Federasyonu (FEK-BEL/NAV-DEM), Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KURD), Fransa Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKA KURDİSTAN/FKDF), Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-KOM/DEM-NED), İngiltere Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-BRI/KWK), İsveç Kürt Dernekleri Federasyonu (KURDİSTAN-RADET), İsviçre Kürt Dernekleri Federasyonu (FEKAR) ile Avusturya ve Kanada çatı oluşumlarından meydana gelmektedir.¹⁴

KON-KURD'un temel amacı PKK'nın taleplerini Avrupa ülkelerinin siyasi gündemine taşımak, Avrupa'daki göçmen Kürt kitlesinin örgüte desteğini pekiştirmek ile Avrupa'da kamuoyunun desteğini alarak kitlesel bir harekete alan sağla-

13. Güvenlik Terimleri Sözlüğü.

14. Michael M. Gunter, *The A to Z of the Kurds*, (Scarecrow Press, Lanham: 2003).

Şekil 9. Örgütün Avrupa Yapılanması

Bu tabloda yer alan yapılanmalar her ülke için ayrı ayrı incelenmiştir.

maktır.¹⁵ 6 Temmuz 2013 tarihinde örgüt, tüzüğünde yeniden yapılanmaya giderek feshedilmiş, yerine Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Kongreya Civaken Demokratik a Kurdistaniyen Ewrupa, KCD-E) kurulmuştur.¹⁶ Yeniden yapılanma

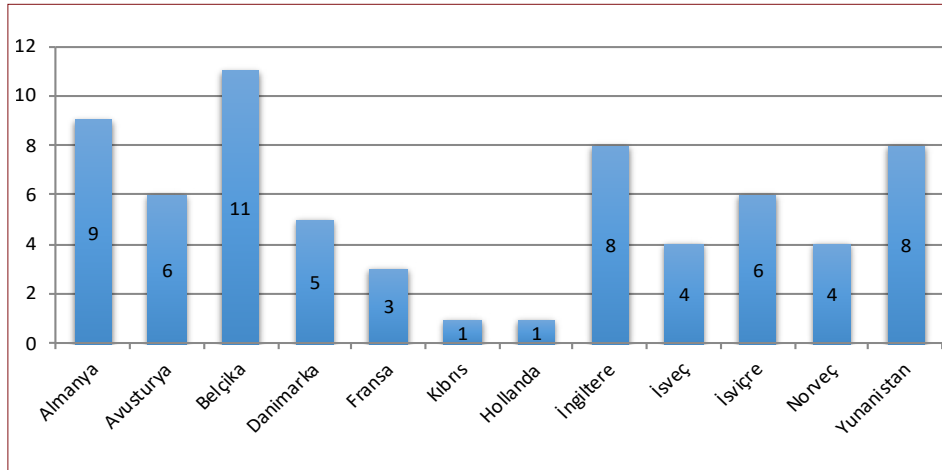
15. "Tüzük", KON-KURD, <http://www.konkurd.org:80/tr/kon-kurd-tuzugu-1232550489.html>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

16. *Güvenlik Terimleri Sözlüğü*.

kapsamında eş başkanlık sistemi benimsenmiş¹⁷ ve İsmet Kem ile “Dilar” kod adlı Songül Karabulut KCD-E’nin ilk eş başkanları olarak seçilmiştir. 2014 yılında İsviçre’de gerçekleştirilen –örgütün Avrupa sorumlusu “Mazlum” kod adlı Bilal Yaşar’ın da katıldığı– yıllık kongrede ise Dilşah Osman ve Murat Ceylan’ın eş başkanlar olmalarına karar verilmiştir.¹⁸

KCD-E sadece dernek federasyonlarının çatı örgütü değil; kadın, gençlik, kültür-sanat, spor, ekonomi, meslek, inanç, eğitim, dil-tarih vb. alanlarda faaliyet yürüten çok sayıda kurum ve kuruluşun ülkeler düzeyindeki yapılanması olan birlik, federasyon, inisiyatif ve konfederasyonların Avrupa genelinde kurumlaşmış temsilcisi olarak tanımlanmaktadır. Yeniden yapılanma kapsamında şehirlerdeki meclis, dernek, vakıf, birlik, inisiyatif vb. kurumlar “Demokratik Kürt Toplum Merkezleri” olarak buldukları şehirlerde yeniden örgütlenmiştir.¹⁹ 2015 yılından itibaren oluşum, faaliyetlerini Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Kongreya Civaken Demokratik en Kurdistan li Ewropa, KCDK-E) olarak sürdürmektedir. Haziran 2017’de üç yüz delegenin katılımıyla gerçekleştirilen kongrede eş başkanlıklarına Fatoş Gökşungur ve Yüksel Koç seçilmiştir.²⁰

PKK’NIN AVRUPA’DAKİ MEDYA YAPILANMASI

Şekil 10. PKK'nın Medya Kuruluşlarının AB Ülkelerine Göre Dağılımı

Kaynak: Haziran-Kasım 2017 arasında ilgili ülkelerde gerçekleştirilen mülakatlar sonucu elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur.

17. “Tüzük”, KCD-E, <http://www.kcde.eu:80/tuzuk>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

18. *Güvenlik Terimleri Sözlüğü*.

19. “KCD-Ewropa Kuruldu”, Zaroken Ağır, <https://neziraras.blogspot.com/2013/07/kcd-ewropa-kuruldu.html>, (Erişim tarihi: 6 Temmuz 2013).

20. “KCDK-E 2. Kongresini Yaptı”, KCDK-E, 17 Haziran 2017, <https://kcdk-e.com/2017/06/17/6867>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

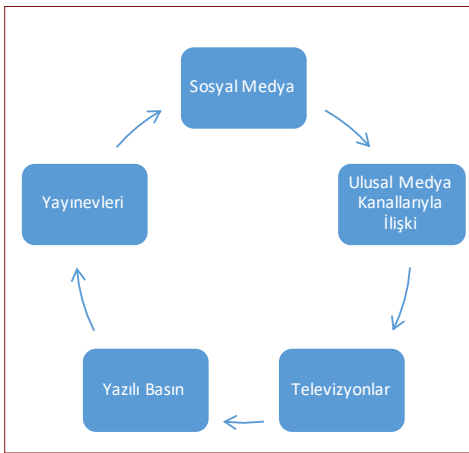
Avrupa çapında PKK ve medya arasındaki ilişki örgütün propagandasının yapılabilmesi, geniş kitlelere bu propagandanın ulaştırılabilmesi ve kamuoyu üzerinde tesir ortaya koyabilmek açısından işlevsel bir öneme sahiptir. Medyanın rolü özellikle Türkiye hakkında yalan haberlerin kitlelere ulaştırılması ve örgütün Türkiye'ye karşı yürütmüş olduğu terör faaliyetlerinin abartılı bir dille aktarılmasında hayati derecede önemlidir. PKK tarafından ya doğrudan kontrol edilen ya da dolaylı olarak örgütün propagandasının yapıldığı medya mecrası dört ana kategoriye ayrılabilir:

Birinci kategori TV ve radyodan oluşan “medya iletişim organları”dır. Söz konusu kategori içerisine Avrupa çapında yayın yapan ve merkezlerinin Avrupa başkentlerinde yer aldığı kanallar ve radyolar dahil edilebilir. Bunlar arasında Med TV, Medya TV, Roj TV, Nuçe/Med-Nuçe TV gibi doğrudan PKK tarafından yönetilen kanallar yer almaktadır. Bu kanalların birçoğu terörle bağlantısı olduğu gerekçesi ve Türkiye'nin ilgili ülkelere yönelik baskısı sonucu kapatılıyor olsa da farklı bir isimle yeniden açılmaktadır. Bunlardan en uzun süreli Kürtçe yayın yapan televizyon olan Med TV, bir ulus yaratma, örgüt içi eğitim ve dilde standartlaşmanın sağlanması gibi işlevlerinin yanı sıra kara para aklama gibi işlevler de icra etmiştir.

İkinci kategori “yazılı medya”dan oluşmaktadır. Bu kategori içerisinde internet tabanlı haber siteleri ve gazeteler, dergiler yer almaktadır. Araştırma yapılan ülkeler dikkate alındığında toplamda PKK propagandası yapan yüzlerce yayın organı bulunmaktadır.

Üçüncü kategori de “sosyal medya”dan oluşmaktadır. Bu alan son derece dağınık olmasına rağmen özellikle dernek gibi oluşumların sosyal medya kullanımlarında belirli bir düzeyde sistematik hareket edildiği görülmektedir. Bu oluşumlar genellikle bu hesapları örgütün propagandasını yapmak, Abdullah Öcalan'ın resimlerini paylaşmak, etkinlik duyurusu paylaşmak ve Türkiye hakkında sahte haberleri dolaşıma sokmak için kullanmaktadır.

Dördüncü ve son kategoride ilgili ülkenin yerel basınında yer alan “PKK sempatisini taşıyan kişilerin faaliyetleri” yer almaktadır. Örneğin PKK yasağının kaldırılmasına

Şekil 11: PKK'nın Medya Yapılanması

yönelik propaganda faaliyetleri yürüten Kurdische Gemeinde isimli topluluğun başkanı olan Ali Ertan Toprak Alman devlet kanalı ZDF'nin yayın danışma kurulunda yer alarak bu kanalın Türkiye ve örgüt hakkındaki yayınlarını yönlendirmektedir. Bunun yanı sıra yerel medya organlarında çalışan örgüt sempatisini taşıyan gazeteciler, Türkiye ve örgüt hakkında yaptıkları haberlerde meseleleri PKK ve PYD bakış açısından tek yanlı olarak vererek örgütün terör kimliğini yadsıma ve imajını yumuşatmaktadır.

PKK'NIN AVRUPA'DAKİ FİNANS KAYNAKLARI

PKK'nın Avrupa çapındaki finansal aktiviteleri oldukça geniş bir alana yayılmıştır. Saha araştırmaları sırasında yapılan görüşmeler, elde edilen kamuya açık olan raporlar ve açık kaynakların taranması sonucu ulaşılan bulgulara göre PKK'nın Avrupa çapındaki finansal kaynakları arasında şunlar yer almaktadır:

- Uyuşturucu kaçakçılığı sonucu elde edilen gelirler
- PKK'ya müzahir dernek, vakıf ve diğer oluşumlardan ve bu oluşumlar aracılığıyla toplanılan bağışlar
- Zorlama, baskı ve tehdit ile haraç toplama yoluyla elde edilen gelirler
- İnsan kaçakçılığı, fuhuş ve göçmen kaçakçılığı yoluyla elde edilen gelirler
- Adam kaçırmaya ve alikoymaya yoluyla fidye yöntemiyle elde edilen gelirler
- Medya aracılığıyla elde edilen gelirler
- Silah kaçakçılığından elde edilen gelirler

Uyuşturucu kaçakçılığı PKK'nın kuruluşundan bugüne en fazla gelir elde ettiği yasal olmayan finansal faaliyetler arasında yer almaktadır. Saha araştırmasının gösterdiği en önemli sonuçlardan biri PKK'nın Afganistan'dan Avrupa'ya uzanan uyuşturucu trafiğinin hem güzergahını kontrol eden hem de Avrupa genelinde bu uyuşturucunun son kullanıcıya dağıtımını sağlayan en büyük yasa dışı örgütlenmelerin başında geldiği hususudur.²¹ Bu yüzden PKK'nın Avrupa'da uyuşturucudan elde ettiği gelir sadece kaçakçılıkla sınırlı değildir. Örgüt bu yasa dışı ticaretin her aşamasında yer almaktadır. Bu anlamda PKK uyuşturucu kaçakçılığından komisyon alma, uyuşturucu kaçakçılığını koordine etme, Avrupa'da uyuşturucu dağıtımını koordine etme ve uyuşturucudan elde edilen geliri aklama şeklinde sıralanabilecek geniş bir ağı kontrol etmektedir.

Uyuşturucunun son kullanıcılara ulaştırılması konusunda PKK kontrolünde olan Kürt kökenli mafya grupları daha fazla ön planda olduğu gibi bu mafya ağı içinde akraba ve aşiret bağlantısı olan Kürt göçmenlerin daha fazla kullanıldığı hatta bazı durumlarda zorla uyuşturucu işine bulaştırıldıkları yapılan görüşmeler sırasında dile getirilen hususlar arasında yer almaktadır.²² Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının "2018 Türkiye Uyuşturucu Raporu" verilerine göre PKK sadece uyuşturucu kaçakçılığından yılda 1,5 milyar dolar gelir elde etmektedir. Örgütün uyuşturucu ticaretinin her safhasında yer aldığı göz önün-

21. Susan Houlton, "Belgian authorities raid houses and businesses associated with the PKK", Deutsche Welle, 4 Mart 2010; Mitchel Roth ve Murat Sever, "The Kurdish Workers Party (PKK) as criminal syndicate: funding terrorism through organized crime, a case study", *Studies in Conflict & Terrorism*, Cilt: 30, Sayı: 10, (2007), s. 901-920.

22. Sarah Abed, "Kurdish PKK and YPG's Hidden Notorious Crimes: Kidnapping, Murder, and Narcotics Trafficking", Global Research, 26 Eylül 2017, <https://www.globalresearch.ca/kurdish-pkk-and-ypgs-hidden-notorious-crimes-kidnapping-murder-and-narcotics-trafficking/5610540>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

de bulundurulacak olursa uyuşturucudan elde edilen gelirin bu rakamın çok daha üstünde olduğunu söylemek mümkündür.²³

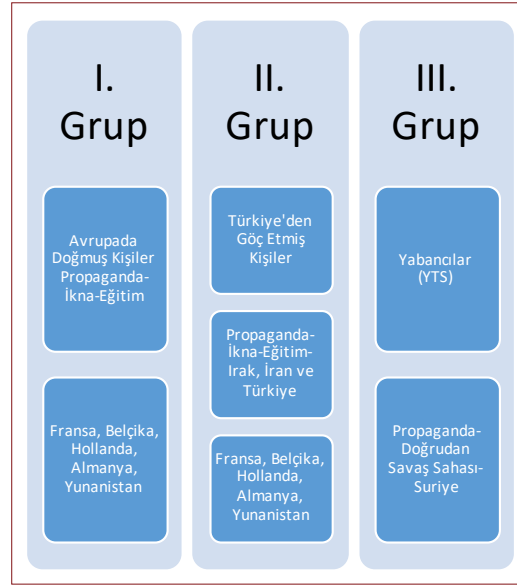
Saha araştırmalarının diğer bulgularından birini de PKK'nın finansal faaliyetleri arasında dernekler aracılığıyla zorla topladığı bağışlar oluşturmaktadır. Bu bağışlar genellikle Kürtlerin "itiraz edemedikleri" bir para toplama yöntemidir. Bu noktada dikkat çeken husus Avrupa ülkelerinde göçmen Kürtleri bu tehditlere karşı koruyacak mekanizmaların bulunmayışıdır. Örneğin Almanya'da örgütün henüz çok güçlü olmadığı yıllarda Kürt göçmenlerin mahkemelere giderek bu tehdit ve gaspları şikayet edebildiği istihbarat raporlarına yansırken sonraki yıllarda örgütün güçlenmesiyle birlikte devletin denetleme ve güç alanlarını daralttığı ve göçmenlerin kendilerine yönelik tehdit ve gaspları mahkemelere şikayete cesaret edemedikleri görülmektedir. Zorla para toplamada örgütün kullandığı ilk ve en yaygın olan yöntem –saha görüşmeleri sırasında da sıklıkla dile getirilen– düğün törenlerinde ayrı bir para toplama kutusu koyularak insanların hem düğün sahibine hem de PKK'ya yaptığı bağışlardır. PKK'nın söz konusu ekonomik faaliyetlerinde en etkili olan iki yapı Uluslararası Kürt İşadamları Birliği (KARSAZ) ve Kürdistan Kızılayı'dır (Heyva Sor). KARSAZ finansman faaliyetlerini ve para transferini daha sistemli bir şekilde denetlemek amacıyla 2001 yılında kurulmuş ve kara para aklama dahil birçok yasa dışı finansal aktiviteler yürütmektedir.²⁴ KARSAZ, örgütün istikrarlı bir gelire sahip olması için ekonomik alandaki girişimlerini örgütlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca yasa dışı yollardan elde edilen gelirin aklanması faaliyetlerini de yürüttüğü bilinmektedir. 2009 yılının Ağustos ayında yapılan Kürt Demokratik Toplum Avrupa Koordinasyon (CDK) toplantısında KARSAZ'ın bir başka yapılanma Kooperatif (Tüccarlar Birliği) olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

Diğer taraftan doğrudan para toplama yöntemi de PKK'nın finansal ağının önemli bir parçasını teşkil etmektedir. Kürtlerin sahip olduğu iş yerleri başta olmak üzere buralarda çalışan kişilerin maaşlarından belirli oranlarda kesintiler yapıldığı da saha görüşmeleri sırasında dile getirilen konular arasında yer almaktadır. PKK'nın kara para aklama yöntemlerinden birinin genellikle kurye yoluyla Türkiye, Irak ve Suriye'ye para sokulması olduğu anlaşılmaktadır. Bu yasa dışı gelirlerin dışında PKK'nın insan kaçakçılığı marifetiyle de para kazandığı örnekler söz konusudur. Özellikle Afganistan'dan başlayarak Irak, İran, Suriye gibi ülkelerden Avrupa'ya yasa dışı yollarla göç etmeye çalışan kişilerin PKK tarafından Avrupa'ya sokulduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra fidye, medya propagandası ve silah ka-

23. "2018 Türkiye Uyuşturucu Raporu", T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (2018), s. 51, <http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/2018%20Uyu%C5%9Fturucu%20Raporu.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Kasım 2018).

24. Özcan Özkan, "Money Laundering Activities of the PKK", *Eradicating Terrorism from the Middle East: Policy and Administrative Approaches*, ed. Alexander R. Dawoody, (Springer,2016), s. 321; Abdurrahman Şimlek, "PKK'nın Finans Ağının Merkezi Almanya'da", *Sabah*, 1 Haziran 2009.

çakçılığı gibi alanlardan PKK ekonomik gelir elde etmektedir. “Avrupa Terörizm Durum ve Trendler 2017” raporuna göre PKK'nın Avrupa çapında ele ettiği illegal gelirlerin yıllık 5,3 milyon avro²⁵ olduğu ifade edilse de örgütün yıllık gelirinin Avrupa ayağının bu rakamdan çok daha fazla olduğu değerlendirilmektedir (Söz konusu haraç toplama yöntemine dair daha detaylı ve farklı ülke örneklerinden durumun nasıl olduğu ilerleyen sayfalardaki ülke vakalarında incelenmektedir).

Şekil 13. PKK'nın Eleman Değişirme Havuzu ve Yöntemi

Şekil 12. PKK'nın Mali Kaynakları

Kaynak: Haziran-Kasım 2017 arasında ilgili ülkelerde gerçekleştirilen mülakatlar sonucu elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur.

25. “EU Terrorism Situation & Trend Report (Te-Sat)”, (2017), s. 67, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2017>, (Erişim tarihi: 10 Kasım 2018).

PKK'NIN AVRUPA'DAKİ MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

Araştırmanın önemli bulgularından biri de PKK'nın Avrupa'yı kendine militan devşirme sahası olarak kullandığıdır. Elde edilen bulgulara göre PKK Avrupa genelinde militan devşirme konusunda önde gelen örgütler arasında yer almaktadır. PKK'nın üç farklı kitleden militan devşirerek bunları Türkiye ve Suriye'deki dağ ve şehir kadrosuna dahil ettiği görülmektedir: İlk kategori Avrupa'da doğmuş ve büyümüş gençlerden oluşmaktadır. Bu gençler genellikle PKK'ya müzahir derneklerde radikalleştikten sonra ya örgüt adına buldukları şehirlerde eylemlerde bulunmakta ya örgütün kriminal faaliyetlerinin bir üyesi haline dönüşmekte ya da doğrudan örgüt militanı olarak terör eylemlerinde bulunmak üzere bulunduğu ülkeden ayrılmaktadır. İkinci kategori Türkiye'de doğan, büyüyen ama son kertede Avrupa'ya göç etmiş kişilerden oluşmaktadır. Bu kategoride yer alan gençlerde PKK'ya katılım oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye ya da Suriye'den göç eden kişilerin adaptasyon sorunu yaşamaları PKK'nın ideolojik propagandasıyla birleşince bu kişilerin örgütün saflarına katılma süreçleri daha da hızlanmaktadır.

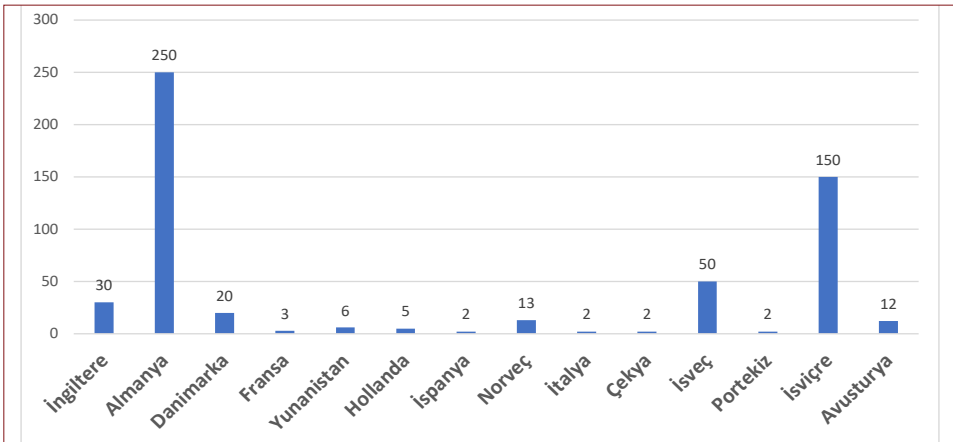
Üçüncü kategoride yer alanlar ise herhangi bir şekilde Kürt etnisitesiyle bağlı olmayan yabancılardan oluşmaktadır. Genellikle aşırı sol gruplardan gelen bu kişiler farklı neden ve motivasyonlarla örgüte katılırken özellikle 2014 sonrası PKK ile DEAŞ arasında patlak veren çatışma sürecinde katılımların yoğunluğu artmıştır. Bu kategoride yer alan kişiler Yabancı Terörist Savaşçı olarak isimlendiriliyor olsa da PKK saflarına katılan bu kişilerin terörist olarak ele alınmadıkları görülmektedir. İngiltere dışındaki diğer Avrupa ülkelerinde savaş bölgesinden geri dönen bu kişiler herhangi bir yargı mekanizmasına tabi tutulmamaktadır.

Saha araştırmaları sırasında her üç kategoriye mensup kişileri doğrudan tanıyan ya da onların yakınlarından olan kişilerle yapılan görüşmelerde çok farklı nedenlerin PKK'ya katılım sonucu doğurduğu görülmektedir. Yabancılar açısından PKK'nın dernekler ve sosyal medya aracılığıyla yaptığı propagandanın oldukça etkili olduğu anlaşılmakla birlikte doğrudan temas kurularak gerçekleşen militan devşirme yöntemlerinin de olduğu bilinmektedir. Kürt kökenliler arasında gönüllülük esasına dayalı PKK'ya katılımın sınırlı sayıda olduğu, daha çok örgütün vaatleri ve propagandası sonucu örgüte katılım gerçekleştiği anlaşılmaktadır. PKK sempatisini olan gençler Avrupa'da başta Hollanda olmak üzere Belçika, Fransa, Almanya ve Yunanistan gibi ülkelerdeki ideolojik eğitim kamplarında endoktrine edildikten sonra Irak, Suriye ve İran'da askeri eğitim kamplarına gönderilmekte, sonrasında da PKK militanı olarak sahaya sürülmektedir. Entegrasyon ve deradikalizasyon programlarına milyarlarca avro para harcayan Avrupa devletlerinin Kürt gençlerinin PKK tarafından radikalize edilerek yaşadıkları topluma yabancılaşmaları ve nihayetinde terör eylemcisi olmalarını engellemeye yönelik ciddi tedbirler almamaları dikkat çekicidir.

AVRUPA ÜLKELERİNİN PKK POLİTİKASI

Avrupa ülkelerinin her birinde PKK'ya yönelik tavrın –ortak özellikleri olmakla birlikte– her birinin farklı yönleri bulunmaktadır. Bazı ülkeler PKK'yı bir terör örgütü olarak tanımasına rağmen bazıları ise bundan ısrarla kaçınmaktadır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan gibi kimi ülkeler ise özellikle 1990'larda PKK'ya doğrudan ve açıktan destek vermekten çekinmemiştir. İlave olarak terör örgütü olarak tanıyanların içinde de PKK örgütlenmesine göz yummakta azdan çoğa doğru bir sıralama yapmak mümkündür. Farklı Avrupa ülkelerinin PKK'ya getirdikleri faaliyet yasasının bir gerekçesinin ülke içindeki şiddet eylemleri olduğu görülürken söz konusu ülkelerin örgütle olan ilişkilerini şiddet eylemleri, Türkiye ile olan ilişkiler ve özellikle 2014'ten itibaren örgütün DEAŞ'a karşı oynadığı rol bağlamında etkinliğini artırmasıyla birlikte Ortadoğu'daki gelişmelere bağlı olarak düzenledikleri söylenebilir. Öncelikli olarak örgütün ilgili ülkede şiddet eyleminde bulunup bulunmaması ilgili ülkenin örgüte yönelik tutumunu belirlerken Türkiye ile olan ilişkiler ve Ankara'nın talepleri de örgüte yönelik alınan tedbirlerde etkili olmaktadır. Örneğin Almanya'da PKK yasağının gerekçeleri arasında bu ülkenin yurt dışındaki menfaat ve çıkarlarına zarar vermesi de gösterilmiştir. Ama genel olarak birçok ülkede PKK bir terör örgütü olarak tanımlansa da bu konuda yeterli somut tedbirlerin alındığı söylenemez.

PKK'ya yakın siyasetçilerin suç oluşturabilecek eylemlere imza atmalarına rağmen herhangi bir kovuşturmayla uğramadıkları hatta çoğunlukla ödüllendirildikleri görülmektedir. Mesela bu siyasetçiler terör örgütü olarak tanımlanan PKK'nın propagandasının yapıldığı birçok toplantıda boy göstermekte fakat bu toplantılar demokratik toplanma ve gösteri hakkı çerçevesinde değerlendirilmektedir. Aynı şekilde bir müsamahanın bir milletvekilinin DEAŞ'a müzahir herhangi bir kuruluşun

Şekil 14. PYD/ PKK'nın Suriye, Türkiye Ve Irak'taki Uzantılarına Katılan Yabancı Terörist Savaşçıların AB Ülkelerine Göre Dağılımı.

Kaynak: Bu Rakamlar Açık Kaynaklar ve Sahada Elde Edilen Verilere Dayanmaktadır. Gerçek Rakamların Çok Daha Fazla Olduğu Tahmin Edilmektedir.

toplantısına katılması ya da DEAŞ propagandası yapması halinde gösterilmesinin tahyül edilmesi bile imkansızdır. Bu durum açık bir çifte standardı işaret etmektedir.

PKK'ya yakın STK'ların terör sempatzanı merkezler haline dönüştürülmesi ve terörü övücü, örgüte adam devşirici ve finans üreten merkezler haline getirilmesine de genel olarak ses edilmediği görülmektedir. Bazı tekil örneklerde yaptırım ve hukuki tahkikat örneklerine rastlanmış olmasına rağmen bunlar sistemli ve doyurucu tedbirler olmaktan uzaktır. Mesela İngiltere gibi bazı örneklerde Suriye'de PYD saflarında eğitim almış ve çatışmalara karışmış kimseler geri döndüğünde tutuklanıp hüküm giyerken bazı ülkelerde hiçbir tahkikata uğramamakta ve topluma geri kazandırılması gereken bireyler olarak görülmektedir. Veya bu tür durumlarda oldukça pasif bir siyaset izleyen Norveç dahi Haziran 2018 içerisinde bir PKK'lıyı Türkiye'ye teslim etmiştir. Ama bunların her biri tekil örnekler olarak kalmakta, ortak bir terörle mücadele biçimine dönüşmemektedir. Örneğin PKK'lı teröristlerin iadesi meselesi halen Türk-Alman ilişkilerinde sorunlu maddelerinden biri olmaya devam etmektedir. Açılan çok sayıda soruşturmaya rağmen davalar en fazla üç yılı bulan tutukluluk hükümleriyle neticelenmekte, teröristlerin Türkiye'ye iadesine de çeşitli bahanelerle yanaşılmamaktadır.

PKK'nın mafya ile yakın ilişkiye girdiği, özellikle Kürt vatandaşlardan bağış adı altında haraç topladığı ve bazı bölgelerde uyuşturucu ticaretini yönlendirdiği bilinmesine rağmen devletlerin bu alanlarda herhangi bir adım attığı görülmemektedir. Fakat bu mafya-PKK ilişkisi her ülkede farklı biçimler alıyor. Mesela Almanya'da bu ilişkinin PKK tarafından çok daha yakın bir biçimde kontrol edildiği görülürken İngiltere'de ise daha gevşek olduğu gözlemleniyor. Almanya'da örgüt haraç, uyuşturucu ve çeteleşme işlerini doğrudan kontrol ederken İngiltere'de bu ilişki biçimi daha gevşek bir ideolojik tutum halinde devam ediyor. İngiltere'de ise kendine "Apocu Gençlik" ismini veren PKK sempatzanları PKK'dan daha çok mafyaya yakın duruyor. Ancak bu yine de oradaki PKK sempatzanlarının daha az suça bulaştığı veya Türkiye karşıtlığı yaptığı anlamına gelmiyor. Son bir yıl içerisinde bile sadece Londra'da Türk kurumları ve vatandaşlarına çeşitli saldırılar gerçekleştirilmiştir. "Apocu Gençlik" bunların birinde Türkiye'ye ait Yunus Emre Enstitüsü'ne saldırıda bulunmuş, camları kırmış ve etrafa zarar vermiştir. Aynı saatte Londra'da başka Türk kurumlarına saldırı yapılmış olması bu saldırıların örgüt zihniyetiyle geniş bir ölçekle planlandığını göstermektedir. Yani bu birkaç reşit olmayan gencin yaptığı basit bir gösteri değil örgüt tarafından eş güdümlü olarak planlanmış ve ceza alma ihtimali düşük olan gençler eliyle uygulanmış bir eylemdir. Bu durum İngiltere'de bile bahsi geçen ilişkinin ne kadar yakın olduğunu göstermektedir. Aynı gençlerin uyuşturucu ve çeteleşme işlerinin içinde bulunması, hükümetin bu durumdan haberdar olması ve saldırganlar Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlara saldırırken görüntülenmesine rağmen herhangi bir ciddi soruşturma ve kovuşturmanın gerçekleştirilmediği görülmektedir. Bu anlamda İngiltere'nin Türkiye'ye yakın bir duruş sergilediği ve diğer

Avrupa ülkelerine kıyasla PKK'ya karşı daha sert tedbirler aldığı bilinmektedir. Diğer Avrupa ülkelerinde durumun daha kötü olduğu ve devletin bu gibi durumlara müdahil olmaktan kaçındığı ortaya çıkmaktadır. Türkiye kökenli vatandaşlar Almanya ve Belçika gibi ülkelerde PKK'ya yakın kimselerle sürekli kendi aralarında bir gerilim yaşadıklarını, ciddi kavgalara bulaştıklarını ancak devletin onlara yeterli korumayı sağlamadığını dile getirmektedir. Neden böyle olduğuna dair sorulan sorulara ise iki tür cevap verilmektedir. Türk kökenli vatandaşlar Avrupalı devletlerin bu PKK ve PKK sempatanlarını Türkiye'ye karşı araçsallaştırdıklarını ve kendilerini baskı altında tutmak için kullandıklarını düşünmektedir. Bir grup Türk ise Avrupalı devletlerin PKK'ya karşı üstü örtülü bir taviz politikası izlediğini, açıktan şiddet kullanmadığı müddetçe taviz verdiğini ve PKK'yla üstü örtülü bir uzlaşma olduğunu düşünmektedir. Bu noktada örneğin örgütün en güçlü olduğu Avrupa ülkelerinden Almanya'da devlet üst düzey yetkilileri ve Öcalan arasında 1995 ve 1996 yıllarında yapılan görüşmelerle ilgili basına yansıyan haberler incelendiğinde Alman tarafının bu ülkedeki şiddet eylemlerine son vermesi karşılığında yürürlükte olan yasağa rağmen örgüt faaliyetlerine göz yumacağına dair "örtük bir anlaşma" olduğu söylenebilir.²⁶

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Bu kitap, iki temel sorudan hareketle ortaya çıktı: Birincisi son derece basit ama betimleyici bir soru olarak akla gelmişti: PKK Avrupa'da nasıl bir örgütlenmeye sahip? İkinci soru ise daha geniş kapsamlı ve derinlemesine bir araştırma yapmayı gerekli kılan bir husustaydı: PKK'nın Avrupa sahasında örgütlenmesi zaman içerisinde nasıl gelişti, yayıldı ve Avrupa devletlerinin buna tepkisi ne oldu?

Elinizdeki kitabın ilerleyen bölümlerinin her bir ülke için ayrı ayrı detaylı bir şekilde kanıtlarıyla birlikte aktardığı gibi bugünün Avrupa'sında PKK neredeyse bir "sivil toplum örgütü" olarak ele alınmaktadır. Bunun birçok sebebi olmakla birlikte kitabın yazarlarının da ortak kanaati olan husus, bu durumu; PKK'nın kendini gizleme konusunda başarılı olmasından ziyade, Avrupa'nın terör örgütünün faaliyetlerine göz yummasıyla ilgili olmasıdır. Dolayısıyla Avrupa PKK için adeta bir "örtü" niteliğindedir. Bu nedenle Avrupa ülkelerinin yapmaları gereken birçok "başlık" söz konusudur. Bunlar arasında aşağıdaki politika önerileri ve tespitler ön plana çıkmaktadır. Ayrıca her ülke ile ilgili bölümün sonunda o ülkeye özel öneriler ve tespitler yer almaktadır.

- PKK, Avrupa'nın her bir ülkesinde kendisini tekrar eden, kendisine has bir örgütlenme modeli, organizasyon ve yer yer sıkı yer yer gevşek ağ temelli bir ilişki modeline sahiptir. PKK kuruluşundan bu yana Avrupa cephesini örgütün Türkiye'ye karşı aşamalı yıpratma savaşının stratejik cephelelerinden biri olarak

26. "Neuer Weg", *Der Spiegel*, 11 Kasım 1996, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-9118359.html>, "Er ist einigemassen vernünftig", (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018); Jochen Buchsteiner, *Die Zeit*, 12 Nisan 1996, https://www.zeit.de/1996/16/Er_ist_einigemassen_vernuenftig, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

görmüş ve kademeli olarak Avrupa örgütlenmesini sosyo-politik ve politik-ekonomik bir yapıya kavuşturmuştur. Büyük ölçüde bu yapının oluşmasına Avrupa ülkeleri ya sesiz kalmış ya da zaman zaman bazı ülke örneklerinde görüldüğü gibi örtülü olarak destek vermiştir. 1960'ların sonundan beri Avrupa'da kurulan neredeyse bütün terör örgütleri çeşitli nedenlerle yok olmuştur. Bu süreçte Avrupa'da yok olmayan ve aksine her geçen gün yapılanmasını daha da güçlendiren nadir terör örgütlerinden birisi PKK'dır.

- Terör örgütü 1980'lerde Kürtlerin tek temsilcisi olma iddiasıyla Avrupa'yı PKK jargonuna göre *cephenin* uluslararasılaşması için bir sıçrama tahtası olarak ele alırken zamanla Avrupalı devletlerin muğlak, zayıf ve Türkiye karşıtı politikalarının da bir sonucu olarak Türkiye sahasında konsolide olmanın vazgeçilmez araçlarından biri olarak değerlendirmiştir. Bu rol, özellikle 1990'ların sonuna doğru hızla değişirken Öcalan'ın yakalanmasından sonra ise Avrupa sahası PKK politik-ekonomisinin vazgeçilmez güzergahlarından biri haline gelip sadece destek aradığı bir alan olmaktan çıkarak PKK terörünü finanse ve mobilize eden bir coğrafyaya dönüşmüştür. 2000'ler sonrasında PKK terör ağı Avrupa çapında son derece hızlı bir şekilde yayılmıştır.
- Türkiye'nin yoğun çalışmaları ve baskıları sonucu ancak 2002'de Avrupa Birliği'nin terör örgütleri listesine aldığı PKK, kurduğu ağı zayıflatmak bir yana daha da genişletmiş, AB ülkelerindeki liberal siyasal atmosferin de yardımıyla Avrupa cephesini derinleştirmiştir.
- PKK, 90'lardan bu yana çok daha kontrollü bir şekilde Avrupa'daki örgütlenmesini sürdürmektedir. Kendi varlığını çeşitli kurumlar aracılığıyla 70'lerden bu yana Avrupa'ya çeşitli sebeplerle göç etmiş Kürtler üzerine inşa etmektedir. Bu örgütlenme biçimi, özellikle 2000'lerle birlikte kendini daha da sivil görünüm- lü bir örgüt gibi sunma eğilimini hızlandırmıştır. Bilhassa Suriye iç savaşında PYD'nin DEAŞ'la mücadele ettiğini gösteren imaj çalışmaları aracılığıyla PKK özellikle Avrupa basınında "özgürlük savaşçıları" gibi sunulmak istenmektedir.
- PKK'nın Avrupa yapılanmasının önemli bir kısmı, esasında sivilmiş gibi görünmesine rağmen bu yapılar arasında sıkı bir hiyerarşi dikkati çekmektedir. Farklı isimler altında ve çeşitli sektörlerde ortaya çıkan bu örgütlenme neredeyse tümüyle PKK tarafından kontrol edilmektedir. FEYKURD gibi tüm örgütler birbirleriyle sıkı bağlar içindedir. Ve Avrupa'nın her yerinde aynı anda örgütlenebilme ve eş zamanlı eylem yapabilme imkanına sahiptir. PKK ile Avrupa'daki sözde derneklerin ilişkisi öylesine yakındır ki yönetici kadrolarının doğrudan dağdan gelen teröristlerce şekillendirildiği bile görülmektedir.
- Bahsi geçen bu yaygın örgütlenmenin siyaset, STK, finans, medya, lobicilik gibi ayakları bulunmaktadır. Siyaset ayağında bu örgütlenme sayesinde PKK'ya yakın

birçok isim buldukları ülkelerin meclislerinde bile siyaset yapabilme imkanına sahip olmaktadır. Özellikle göçmenlerin oylarına talip olan sol ve Yeşiller gibi partilerde bu fırsatı bulan siyasetçilere bakıldığında neredeyse tamamının Türkiye karşıtı pozisyonları dikkat çekmektedir. Bu siyasilerin bir kısmı doğrudan PKK'nın belirlediği isimlerken bir kısmı da siyasi kariyerlerini yükseltmek adına ideolojik olarak uzak olmadıkları örgüte yakın bir pozisyon almaktadır. Ama sonuç itibarıyla hepsi PKK çizgisinde ve Türkiye karşıtı bir siyaset izlemektedir.

- Öte taraftan bu ülkelerde yaşayan ve PKK karşıtı tutumlarıyla dikkat çekebilecek Türkiye kökenli kimseler siyasette kendilerine çok az yer bulmaktadır. Saha araştırmalarında ortaya çıkan gerçekliğe göre Türkiye kökenli nüfusun çoğunluğu kendilerinin bu ülkelerde siyasetten dışlandığını düşünmektedir. Avrupalı muhaptalara PKK'ya yakın olmayan Türk kökenlilerin neden siyasette yetersiz olarak temsil edildiği sorulduğunda bu sorunun kaçamak cevaplarla geçiştirildiği görülmektedir. Bu konuda "hiçbir hukuki engel olmadığı halde Türk nüfusun genelde kötü eğitilmiş ve siyasetle ilgili olmadığı" gibi son derece ayrıştırmacı ve köktenci cevaplar verilmektedir. Bu ifadeler öylesine basmakalıp bir hal almış durumdadır ki Türkiye kökenli vatandaşların bir kısmı bile bu hikayeyi benimsemiştir. Halbuki Türkiye kökenli ve PKK'lı olmayan gruplar içerisinde de eğitilmiş, ekonomik durumu iyi, siyasete ilgili ve bu konuda çaba gösteren isimler vardır. Ancak bu isimler kendilerinin örtülü filtre mekanizmalarıyla siyasetten uzaklaştırıldıklarını düşünmektedir. Hatta son dönemde bu dışlama mekanizmalarının daha açık biçimde işlediği de görülmektedir. Fakat aynı sırada PKK'ya yakın birçok siyasi figür ise Abdullah Öcalan posterleri ve PKK flamalarının bulunduğu toplantılara rahatça katılabilmekte, sosyal medya hesaplarından Öcalan'a özgürlük mesajları paylaşabilmekte ve neredeyse hiçbiri ciddi bir kovuşturmayaya uğramamaktadır.
- STK'lar için de benzer bir durum olduğu söylenebilir. Bu dernek ve kuruluşlar birçok ülkedeki dernekleşmeyi destekleyici düzenlemeden faydalanarak bu devletlerden ve AB fonlarından yararlanmaktadır. Kültür, dil ve tarih eğitimi gibi söylemler adı altında bu dernek ve kuruluşlar Türkiye karşıtı radikalleşme ve terörist üretmenin merkezi haline gelmektedir. Bu kuruluşlar, Avrupa'nın birçok merkezinde terör örgütünün flamaları altında açıkça eylemlere imza atmaktadır.
- Avrupa'da PKK'ya müzahir yahut doğrudan PKK tarafından kurulan basın yayın organları uzun yıllardır Türkiye ile Avrupalı ülkeler arasındaki ilişkileri zehirleyen bir unsur olmuştur. Türkiye'nin ısrarlı taleplerine rağmen yıllarca terör propagandası yapan TV kanalları ve yazılı basın organları uzun hukuki süreçler yüzünden yıllarca işlev görmeye devam etmiştir. Son yıllarda bu anlamda çeşitli televizyon kanalları kapatılmış olmasına rağmen isim değişikliği sebebiyle örgüt propagandası yapan yayınlar devam ettirilebilmektedir. Son yıllarda sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla geleneksel medya yerine Facebook, Twitter ve YouTube gibi kanallar

örgüt propagandasında daha yaygın biçimde kullanılır hale gelmiştir. PKK'nın kendi örgütlenmesi ve sempatanları aracılığıyla yaptığı bu propagandaya ilaveten Avrupa medyasından da genel olarak oldukça ciddi bir destek aldığı söylenebilir. Birçok TV kanalında PYD saflarında Suriye'de eğitim alan ve savaşa katılan kişiler birer başarı ve kahramanlık örneği olarak sunulmaktadır.

- Bunun yanında PKK mafya, kadın ticareti, insan kaçakçılığı ve uyuşturucu ticareti gibi birçok suç içeren eylemin içerisinde de yer almaktadır. Buna karşın Avrupalı devletlerin PKK'ya karşı sistematik bir mücadele verdiği söylenemez. Bazı ülkelerde ve bazı ufak tefek örneklerde önlem alınıyormuş gibi görünmesine rağmen genel olarak Avrupalı ülkelerin PKK yanlısı gruplara destek verdiği veya en azından göz yumduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Ulus devleti ve onun şiddet tekeli yok sayan PKK terör örgütü Avrupa çapında tehdit ve şantaj ile haraç ve vergi toplamaktadır. Bu noktada adam kaçırma, sorgulama, kundaklama ve adam yaralama yahut öldürme dahil her türlü şiddeti uygulamaktadır.
- Örgüt, Avrupa çapında yalnızca Türk kökenli değil pek çok Kürt kökenli şahıs ve kuruma yönelik uyguladığı baskı ve terör saldırılarıyla ciddi bir güvenlik sorunu teşkil etmektedir. Tehditlere karşı örgüte direnmek isteyen Türk ve Kürt kökenlileri koruyacak bir mekanizma bulunmamakta, Avrupalı devletler göçmen kökenli vatandaşlarını bir terör örgütüne karşı korumakta aciz kalmaktadır. PKK'nın zorla bağış, haraç ve vergi topladığı Avrupadaki farklı devletlerin istihbarat raporlarında kayda geçtiği halde buna engel olunamaması düşündürücüdür.
- Örgütün Avrupadaki faaliyet alanının sınırlandırılması, buradaki sözde sivil toplum ağının örgütü destekleyen faaliyetlerinin önüne geçilmesi adına "hukuki, siyasi ve suçla mücadele" düzeyinde etkin mücadele mekanizmaları geliştirilmelidir. Öncelikle, örgütün tüzel kişi ve kuruluşlar vasıtasıyla faaliyet göstermesine olanak sağlayan yasal zeminin reforme edilerek örgüte esneklik tanıyan hukuki boşlukların ortadan kaldırılması hedeflenmelidir. PKK sözde STK yapılanması ve özellikle kurduğu Demokratik Toplum Kültür Merkezleri (DTMK) ile Avrupada adeta paralel bir devlet ve toplum yapısı inşa etmektedir. Bu noktada örgütün Avrupadaki sofistike teşkilat yapısı ve STK ağları kriminal faaliyetlerde bulunmasını ve bunları kamufle etmesini kolaylaştırmaktadır. Avrupa ülkeleri örgütün illegal faaliyetlerini legal zeminde yürütmesine imkan sağlayan ve istihbarat raporlarında örgütle ilişkisi açıkça ortaya konulan bu STK yapılarını da yasak kapsamına almalıdır. Diğer taraftan DEAŞ ve El-Kaide ile mücadele adına 11 Eylül sonrası süreçte devreye sokulan tüm yasalar ve önlemler PKK'ya ve onunla iltisaklı kuruluş ve şahıslara da uygulanmalıdır.
- Terör örgütü propagandasının politik bir gündeme dönüştürülmesine imkan sağlayan hukuksal boşluklar giderilerek örgüt propagandasını yürüten politik

figürlere açılan siyasal alanın sınırlandırılması gerekmektedir. Kriminal düzlemde ise örgütün mevcut lojistik destek alanları, eğitim üsleri ve ideoloji kampları belirlenerek kapatılması için harekete geçilmelidir. Ayrıca örgüte sempati duyan ve örgütü finansal olarak destekleyen kesimlere yönelik de Türkiye ile ortak çalışmalar yürütülerek gerekli tedbirler alınmalıdır.

- PKK'nın terör eylemleriyle mücadelede sağlanacak başarı örgütün bu eylemleri gerçekleştirmesini mümkün kılan finans kaynaklarının kesilmesiyle doğrudan ilgilidir. PKK'nın Türkiye, Suriye ve Irak'taki varlığını destekleyen ana kaynak Avrupa ülkelerinde oluşturduğu yasa dışı finansal ağ tarafından sağlanmaktadır. AB, BM ve Avrupa üyesi ülkelerin terörün finansmanı ile ilgili mevzuatlarının PKK'nın paravan örgütlerine de uygulanacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.
- PKK Avrupa uyuşturucu pazarını hem kontrol eden hem de Avrupa pazarına uyuşturucuyu taşıyan örgütler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, EUROPOL başta olmak üzere her bir Avrupa ülkesinin uyuşturucu terörüyle mücadele kapsamında ortak bir strateji geliştirmesi ve bilgi paylaşımlarının artırılması gerekmektedir.
- PKK ile ilgili tüm görsel içeriğin yasaklanması AB'nin PKK'yı bir terör örgütü olarak tanımasından dolayı bir zorunluluktur. Dolayısıyla PKK sempatanların gösterileri sırasında terör örgütüyle ilgili görsellerin kullanılmasına hiçbir şekilde izin verilmeyerek PKK'nın normalleştirilmesinin önüne geçilmelidir.
- PKK'nın Avrupa'yı "eylem yeri" olarak değil "lojistik destek alanı" olarak gördüğü iddiası gerçeği yansıtmamaktadır. Örgütün rapora konu olan ülkelerde kurulduğu günden bugüne kadar gerçekleştirdiği bombalı saldırılar, intihar eylemleri, adam yaralama ve muhalif infazlarıyla son dönemde tekrardan tırmanışa geçen şiddet eylemleri bunun açık birer delili niteliğindedir.
- PKK ve PYD saflarında savaşan ve Suriye'de sayısız suç ve terör eyleminde bulunarak el yapımı patlayıcı ve silah kullanımında profesyonel hale gelen aşırı sol mensubu Avrupalı teröristler ülkelere dönüş yaptıklarında toplum için ciddi bir iç güvenlik tehdidi oluşturmaktadır. Resmi makamlar geri dönüş yapan PYD mensuplarına cezai müeyyide uygulamayı mümkün kılacak yasal ve hukuki düzenlemelere gitmelidir. Bunun en etkin yolu PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin de terör örgütü olarak tanınmasıdır. Aşırı sağın tüm Avrupa sathında yükseldiği bir siyasi atmosferde tarihsel tecrübe aşırı solun da eylemlerini artıracığını göstermektedir. Bu noktada Avrupa'daki aşırı solun PKK üzerinden kazandığı imkanlar Avrupa'nın güvenliği açısından ciddi sorunlar oluşturacaktır.
- Suriye ve Irak'ta PKK-YPG saflarında savaşa katılan yabancı terörist savaşçıların (YTS) Avrupa çapındaki mobilizasyonu büyük oranda PKK Avrupa ağı tarafından gerçekleştirilmektedir. Suriye ve Irak'ta savaşıma giden ve burada savaş tecrübesi ve travmasıyla daha da radikalleşerek dönen gençlerin Avrupa toplumları için taşıdığı riskleri tahmin etmek güç değildir. Bu bağlamda vatandaşları

Suriye ve Irak'ta savaşa katılan ilgili ülkeler, PKK ile mücadeleyi radikalleşmeyi engelleme programları içine dahil etmelidir. Özellikle AB kurumları BM'nin YTS'lere yönelik geliştirmiş olduğu 1624 (2005), 2170 (2014) ve 2178 (2014) sayılı kararlara benzer şekilde düzenlemeler geliştirmelidir. Kürt kökenli ve radikal sol eğilimli Avrupalı gençlerin radikalleşerek PKK terör örgütüne katılma süreçleri iyi analiz edilmelidir. Bu noktada özellikle KNK ve KCDK-E'ye bağlı olan PKK'lı yapıların bünyesinde eğitim alarak radikalleşen gençlerin üzerinde gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

- PKK'nın Suriye'nin kuzeyinde idari yapıyı elinde bulundurması pasaport ve evrak sahteciliğini daha kolay yapılar hale getirmiş ve Avrupa'ya geçişleri kolaylaştırmıştır. Terör eğitimi almış örgüt mensupları AB ülkelerine kolayca giriş yapmaktadır. İlgili ülkeler, örgütün Suriye kolu olan PYD'nin faaliyetlerini değerlendirirken bunu da göz önünde bulundurmalıdır.
- PKK, siyasi amaçları ve kriminal faaliyetleri iç içe geçmiş bir terör ve suç örgütüdür. Örgüt bir yandan siyasi ve askeri eylemlerine mali kaynak sağlamada suç faaliyetlerinden istifade ederken diğer yandan adi suç eylemlerini siyasi propaganda ile kamufle etmeye ve meşruiyet kazandırmaya çalışmaktadır. Örgütün suç faaliyetleri ile terör eylemleri arasındaki bağın görmezden gelinmesi halinde örgüt, AB ülkeleri içinde faaliyetlerine rahatça devam edecektir.
- Avrupalı devletlerin müsamahakar tavırları PKK'ya güç vermekte ve örgütün şiddet eylemlerini adeta Avrupa devletleri ve toplumlarına karşı bir tehdit ve pazarlık aracı olarak kullanmasına neden olmaktadır.
- Kürtlerin tek temsilcisi, barış yanlısı, eşitlikçi ve özgürlükçü bir yapı olarak lanse edilen terör örgütünün çocukları savaşlarda kullanan ve kadınlara sadece "savaşçı" olarak erkeklerle eşit düzlemde var olma hakkı tanıyan hiyerarşik yapısı deşifre edilmelidir. Bu noktada Avrupa kamuoyunu bilgilendirecek yayınlar yapılması önemlidir.

ALMANYA

KAZIM KESKİN

Araştırmacı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

ALMANYA

KAZIM KESKİN

Araştırmacı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

Bu makale 1978'de kurulan ve 1984'ten itibaren Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkına karşı başlattığı terör ve şiddet eylemleriyle on binlerce Türk vatandaşının hayatını kaybetmesine neden olan ayrılıkçı terör örgütü PKK'nın Almanya yapılanmasını ve bu ülkedeki faaliyetlerini analiz etmektedir. Makalede yer alan bilgiler açık kaynaklar ve Almanya'da yürütölen saha çalışmasında yapılan görüşmelerde elde edilen bilgi ve izlenimlere dayanmaktadır.

Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da silahlı yapılanmaya ağırlık veren PKK, 1980'li yıllardan beri yoğun olarak kadrolaştığı ve örgütlendiğı Almanya'da finansman, militan kaynağı ve siyasal destek bulmaya yönelik faaliyetlere odaklanmıştır. Yaklaşık bir milyondan fazla Kürt kökenli vatandaşın yaşadığı Almanya'daki örgüt faaliyetleri PKK'nın yalnızca Avrupa'da değıl diğör ülkelerdeki varlığı için de hayati önem taşımaktadır. PKK Almanya'yı yalnızca lojistik merkez ve geri çekilme alanı olarak kullanmakla kalmamaktadır. Örgüt, muhaliflerin infazı, örgüte militan kazandırmak amacıyla çocuk ve gençlerin kaçırılması eylemlerinden Türk misyonlarına saldırılara kadar uzanan şiddet ve terör eylemleri gerçekleştirmektedir.

Almanya'daki hiçbir yapılanmasında PKK adını kullanmayan örgüt sürekli olarak isim değışikliğine giderek konulan faaliyet yasağını delmeye çalışmış ancak bu örgütler de zaman içerisinde Alman makamlarınca yasağın kapsamına alınmıştır. NAV-DEM ve ona bağılı dernekler, KCDK-E kontrolünde ve gizli yapılanma Heimat-Büro yardımıyla sevk ve idare edilmektedir. 1993 yılından itibaren Almanya'da yasaklı olan PKK illegal faaliyetlerini legal STK yapılanmaları üzerinden yürütmekte ve suç eylemlerini de yine bu dernek ve STK'lar eliyle kamufle etmektedir. PKK'nın Almanya'da kurduğı sofistike STK yapılanması örgüt mensuplarının suç işlemlerini kolaylaştırmakta ve bunları örtbas etmekte ciddi bir rol oynamaktadır. Örgütün bu ülkedeki teşkilatlanması ve faaliyetlerini STK'lar üzerinden yürütmesi sebebiyle bu makalede STK konusuna geniş yer verilmiştir.

PKK terör örgütü Türkiye ve Almanya arasındaki ikili ilişkilerin sürekli gerilim noktalarından birini oluşturmaktadır. Almanya'nın PKK'ya yönelik tutumunu

iç güvenlik, Ortadoğu'daki gelişmeler ve Türkiye ile ilişkiler değişkenleri etrafında şekillendirdiği görülmektedir. Kimi zaman Türkiye kimi zaman örgüt lehine değişebilen bu denge siyaseti Almanya'nın PKK ile ilgili olarak çelişkili tutum ve tavırlar sergilemesine yol açmaktadır. Örgütün Almanya yapılanmasının tüm yönleriyle analiz edilmesi iki ülke arasında yapısal bir soruna dönüşen PKK meselesinin anlaşılmasında büyük önem taşımaktadır.

Bu makalede Almanya'daki PKK yapılanması dokuz ana başlık altında incelenmiştir. İlk olarak örgütün bu ülkedeki tarihi gelişimi ortaya konulduktan sonra öne çıkan örgüte müzahir STK yapılanmaları mercek altına alınmıştır. PKK'nın medya yapılanması, diğer terör örgütleriyle ilişkileri, militan kaynağı kazanma yöntemleri, finans kaynakları, siyaset ve lobi faaliyetleri, terör ve diğer kriminal faaliyetler makalede incelenen diğer başlıklar arasındadır. Alman devletinin örgüte yönelik yürüttüğü siyasetin analiz edildiği son bölümü takip eden sonuç kısmında da elde edilen veriler ışığında Alman ve Türk makamları ve kamuoylarına yönelik bazı politika önerilerine yer verilmiştir.

PKK'NIN ALMANYA'DAKİ TARİHİ

Almanya'da Kürt diasporası ilk olarak 1961'de Almanya ile Türkiye arasında imzalanan "İş Gücü Anlaşması" ile başlayan işçi göçü çerçevesinde oluşmuştur. Bu anlaşma ile Türkiye'nin başlarda batı bölgelerinden Almanya'ya göç yaşanırken 1970'li yıllarda Güneydoğu Anadolu ve kırsal alanlardan Almanya'ya göçün yoğunlaşmasıyla birlikte ilk kez Kürt kökenli Türk vatandaşları da burada varlık göstermeye başlamıştır. Kimlik algıları itibarıyla kendilerini Türk kabul eden ve Alman toplumu ve devleti nezdinde de "Türk" olarak algılanan Kürtler, Türk göçmen toplumunun bir parçası olarak ilk etapta Türk derneklerinin içinde faaliyet göstermiş, ayrı örgütlenmelere gitmemiştir. 1980 Darbesi ve İran-Irak Savaşı sonrası Türkiye ve bu ülkelerden Almanya'ya siyasi sığınmacı olarak giden Kürt gruplarla birlikte Almanya'daki ekonomik refah ve gelişim sebebiyle göç eden kimselerden oluşan Kürt diasporası da renk değiştirmeye ve siyasi bir profil kazanmaya başlamıştır. Bu çerçevede 1957 yılında Almanya'nın Wiesbaden şehrinde Avrupa'daki Kürt Öğrenciler Birliği (KSSE) isimli bir öğrenci derneğinin¹ kurulduğu bilinmektedir. Kısmen Iraklı kısmen de Türkiye kökenli Kürt öğrenci gruplarının oluşturduğu bu birliğin kurucuları 1979 yılında kurulan ve daha sonraları PKK tarafından pasifize edilen KOMKAR'ın² oluşum aşamasında öncü rol oynamıştır.³

Kürtler Almanya'daki en büyük göçmen gruplardan birini oluşturmaktadır. Avrupa'daki yaklaşık iki milyona yakın Kürt kökenli göçmenin yarısından fazlası

1. Vereinigung Kurdischer Studenten in Europa.

2. Verband der Vereine aus Kurdistan in Deutschland e.V.

3. Martin van Bruinessen, *Transnational Aspects of Kurdish Question*, (European University Institute, Utrecht: 2000), s. 10.

Almanya'da yaşamaktadır. Bunların büyük bir bölümünü Türkiye'den giden gruplar oluştururken Iraklı Kürtler Almanya'da ikinci büyük Kürt grubunu oluşturmaktadır. Almanya etnisiteyi baz alan nüfus kayıtları tutmadığı için burada yaşayan Kürtlerin sayısı konusunda kesin ve tam rakamlar bilinmemektedir.⁴ Ancak tahmini olarak 800.000-1.2000.000 arasında değişen Kürt kökenli göçmenlerin sayılarında özellikle Suriye iç savaşından sonra ciddi oranda artış yaşanmıştır. 2014 yılında Almanya'ya iltica başvurusunda bulunanlar arasında Kürt kökenlilerin oranı yüzde 34'e kadar çıkmıştır. 2016 yılında ise bu oran yüzde 29 olmuştur. 2014-2015 arasında 150-200 bin göçmenin eklenmesiyle Kürt göçmen nüfusunda yüzde 15 oranında artış gerçekleşmiştir. Bu durum Almanya'daki PKK ve ona müzahir STK'lar tarafından yeni militan kaynağı olarak değerlendirilmekte ve olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.⁵ Alman iç istihbarat raporlarına göre Almanya'da bulunan Kürt diasporasının yüzde 2 oranından daha az bir kısmı PKK üyesi ya da bağlıdır.⁶

Almanya'ya siyasi motivasyonlu Kürt göçlerinin yoğunlaşmaya başladığı 80'li yıllardan itibaren çok sesli bir Kürt siyasi hareketi oluşmaya başlasa da zaman içerisinde PKK şiddet ve tehdit stratejisiyle diğer Kürt grupları domine etmeye başlamıştır.⁷ Alman Anayasayı Koruma Teşkilatının 2017 raporuna göre PKK 14 bin 500 üyeye Kürtler arasında en yüksek mobilizasyonu sağlama potansiyeline sahip örgüttür. Örgüt ilk olarak 1980'li yılların başında düzenli olarak Suriye üzerinden Avrupa'ya temsilciler göndermeye başlamış ve Avrupa'daki ilk profesyonel kadro yapılanmasını Almanya'da gerçekleştirmiştir.⁸

PKK'nın Avrupa çatı örgütü olan KCDK-E'ye bağlı olarak çalışan Almanya teşkilatı bu ülkede gizli ve açık olmak üzere iki yönlü bir yapılanmaya sahiptir. Gizli yapılanma "Heimat-Ülke Büro" özellikle örgüt liderleri ve mensuplarının sahte pasaportlarla Almanya'ya girişleri ve diğer Avrupa ülkelerine geçişlerinin sağlanmasından sorumludur.⁹ Bu gizli yapının yanı sıra örgüt legal STK'ları yazılı ve görsel medya organları ve ticaret örgütlenmesiyle açık bir teşkilat yapılanmasına da sahiptir. PKK, Almanya'da eyalet ve bölge bazında örgütlenmelere gitmiştir. Örgüt 2002 yılında Almanya'yı coğrafi olarak Kuzey, Orta ve Güney olmak üzere üç "saha"ya ayırmış; 2012 yılında "Güney" sahası kendi içinde Güney-1 ve Güney-2

4. Alman hükümeti, Sol Parti'nin 2000 yılında Kürtleri resmi olarak sayılarının belirlenmesine yönelik Meclise sunduğu bir soru önergesine, bunun finansal olarak oldukça maliyetli olduğu ve böyle bir çalışmayı gerektirecek bir kamu yararı görmediği şeklinde cevap vermiştir.

5. "Das Bundesamt in Zahlen 2016", Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, https://www.bamf.de/Shared-Docs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/bundesamt-in-zahlen-2016.pdf?__blob=publicationFile, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

6. Verfassungsschutz, "Sächsischer Verfassungsschutzbericht 2017", s. 267, http://www.verfassungsschutz.sachsen.de/download/VSB2017_web.pdf, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

7. Bruinessen, *Transnational Aspects of the Kurdish Question*, s. 6.

8. Alynna Lyo ve Emek Uçarer, "Mobilizing Ethnic Conflict: Kurdish Separatism in Germany and the PKK", 2001, s. 930.

9. "Steuern fuer die PKK", *FAZ*, 15 Nisan 2005.

olarak ikiye bölmüştür.¹⁰ Bu değişiklik Güney bölgesinde PKK'nın zamanla daha güçlü bir yapıya ulaştığına işaret etmektedir. Teşkilatın ana gövdesini oluşturan 4 sahaya bağlı 31 bölge bulunmaktadır. Her saha ve bölgenin sevk ve idaresinden PKK'nın üst düzey yönetim kadrosu tarafından belirlenmiş bir isim sorumludur. Alman Anayasayı Koruma teşkilat raporlarına göre 2016 itibarıyla örgüt Almanya'daki teşkilatlanma yapısında değişikliğe gitmiştir. Buna göre 31 bölge mevcudiyetini korumuş ancak eski yapılanmada Kuzey, Orta, Güney-1 ve Güney-2 şeklinde ayrılan sahalar çözülmüş ve yeni 9 ana bölgeye ayrılarak yeniden yapılandırılmıştır. Bu dokuz bölgenin başına bir yönetici atanmıştır.¹¹ Rotasyon ilkesine göre en fazla bir yıl aynı bölgede görev yapabilen yöneticiler, örgüt üyelerini bu kısa zaman zarfında eylemler ve finansal destek için motive etmekte başarısız olmaktadır. Ancak örgüt üst düzey yöneticilerinin emir ve direktiflerini uygulamak zorunda olan bölge yöneticileri çoğu zaman hedeflerine ulaşmak için baskı ve tehdit yoluna gitmektedir. PKK'nın üst düzey yöneticileri komşu ülkelerde ikamet ederken Almanya'daki yapılarını bu atanmış alan ve bölge sorumluları ile idare etmektedir.¹² Örgütün Almanya'da özellikle büyük oranda göçmenlerin yaşadığı Kuzey Ren Vestfalya, radikal sol örgütlerin merkezi sayılan Hamburg ve Stuttgart bölgelerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. PKK'nın güney yapılanmasını Güney-1 ve Güney-2 şeklinde ikiye ayırması örgütün on yıldır kendisine sempatiyle yaklaşan Yeşiller tarafından yönetilen bu bölgede daha rahat hareket ettiğini ve daha çok üyesi bulunduğunu akla getirmektedir.

PKK kendi sözde parlamentosu, yargısı ve yürütme kurulu olan ve devlet içinde özerk bir başka devlet gibi hareket eden paralel bir devlet ve toplum yapılanması peşindedir.

Sözde demokratik konfederalizm ideolojisi çerçevesinde sokaktan başlayarak mahalle, köy, kasaba, şehir, bölge ve ülke teşkilatlanmasına giden örgüt bu alanlarda aşağıdan yukarıya doğru bir örgütlenme biçimini benimsiyor gibi görünse de esasında ideolojik ve idari olarak yukarıdan aşağıya hiyerarşik olarak yönetilmektedir. Son dönemde örgütün Almanya'da dernekleşmeden çatı örgütlere geçtiği gözlemlenmektedir. 2014 yılında Almanya'da yeni bir yapılanmaya giden PKK, eski dernekler yerine Demokratik Kürt Toplum Merkezleri (DKTM) oluşturarak örgüte müzahir tüm dernekleri bu yeni oluşum altında yeniden örgütlemiştir.¹³ Bu-

10. 29 Ağustos 2016 tarihli Mahkeme kararı, Dosya Numarası: AK 44/16 <https://www.rechtsportal.de/Rechtsprechung/Rechtsprechung/2016/BGH/fortdauer-der-untersuchungshaft-aufgrund-der-mitgliedschaft-in-einer-terroristischen-vereinigung-im-ausland>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

11. Federal Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu (Bundesverfassungsschutzbericht), 2016, s. 227, <https://www.verfassungsschutz.de/de/oeffentlichkeitsarbeit/publikationen/verfassungsschutzberichte>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

12. Hamburg Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu 2017, s. 69, Anayasayı Koruma Teşkilatı PKK Bilgilendirme Kitapçığı, s. 19.

13. "NAV-DEM Başrolde", *Yeni Şafak*, 30 Ocak 2018, <https://www.yenisafak.com/dunya/na-dem-basrolde-3047769>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

nun yanı sıra 2011'de Ankara'da kurulan ve halihazırda HDP'nin yan kuruluşu olarak görev yapan Halkların Demokratik Kongresi (HDK) de Ocak 2017 tarihinde HDK-Almanya'yı kurarak PKK'nın Almanya'daki sivil yapılanmasına dahil olmuştur. HDP İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkçü'nün konuşmacı olarak yer aldığı kuruluş kongresini 18 Ocak 2017 tarihinde gerçekleştiren HDK-Almanya'nın halihazırda PKK'ya müzahir STK'ların yoğun olarak bulunduğu on iki şehirde¹⁴ kent meclisleri bulunmaktadır.¹⁵

PKK diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Almanya'da da silahlı eylemden çok cephe faaliyetlerine ağırlık verse de şiddet eylemlerine başvurmadan da çekinmemektedir. Nitekim 1993 yılında Türkiye'nin terör örgütüne yönelik yürüttüğü mücadeleye tepki olarak Almanya'da altmışa yakın yakma, gasp, rehin alma ve Türk misyonları, seyahat acentaları, banka ve derneklerine saldırı ve işgal eylemlerinde bulunmuştur. Alman devleti bu şiddet ve terör eylemlerini gerekçe göstererek 26 Kasım 1993 tarihinde PKK ve örgütün sonradan isim değişikliğine giderek kurduğu yeni organizasyonların tamamına faaliyet yasağı getirmiştir. 1995 yılında devlet yetkilileri ve örgüt lideri Öcalan arasında gerçekleşen bir dizi görüşme sonucu PKK faaliyetlerine göz yumulması karşılığında Almanya'da şiddet siyasetinden vazgeçeceğini açıklamıştır. Ancak 1999 yılında örgüt Kenya'da Öcalan'ın yakalanması operasyonunda Türkiye'yle birlikte hareket ettiği ve Öcalan'ı kabule yanaşmadığı gerekçesiyle Almanya'da yeniden şiddet eylemlerine girişmiştir.

PKK Almanya'da özellikle Öcalan'ın yakalanması sonrası süreçten bugüne değin şiddetten uzak demokratik çözüm arayan bir oluşum izlenimi vermeye çalışmaktadır.

PKK Almanya teşkilatını geri çekilme, planlama ve Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da yürüttüğü terör eylemlerine militan kaynağı, finansal ve lojistik destek sağlama amacıyla kullanmaktadır. Buna göre PKK'nın Almanya yapılanmasının başlıca hedefleri örgüt propagandası, finansmanı, örgüte militan kaynağı sağlamak, Almanya'nın Türkiye ve Kürt siyasetine etki edilmesi, örgüt hakkında Avrupa kamuoyunda olumlu bir imaj oluşturulması ve faaliyet yasağının kaldırılmasıdır. Alman istihbaratının Şubat 2019 tarihinde yayımlanan PKK raporunda da örgütün Alman siyasetini etkisi altına almaya çalışması vurgulanmıştır.¹⁶ 2010 tarihinde Federal Yüksek Mahkemesinin kararıyla PKK "yurt dışında faaliyet gösteren terörist örgüt" kategorisine alınmıştır. Böylelikle örgüt üyesi kişilerin yargılanmasının yolu açılmıştır. PKK, Almanya'da yasaklı olmasına rağmen faaliyetlerini örgüte müzahir legal STK'ları eliyle rahat bir şekilde yürütmektedir.

14. HDK-Almanya kent meclisleri: Berlin-Brandenburg, Frankfurt, Münih, Ulm, Düsseldorf, Mannheim, Hannover, Nürnberg, Hamburg, Saarbrücken, Stuttgart, ve Köln.

15. "HDK Almanya Kuruluş Kongresini Gerçekleştirdi", HDK Almanya, 18 Ocak 2017 <https://hdkdeutschland.de/hdk-almanya-kurulus-kongresini-gerceklestirdi>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

16. "Arbeiterpartei Kurdistan (PKK)", *Verfassungsschutz*, <https://www.verfassungsschutz.de/download/broschue-re-2019-02-arbeiterpartei-kurdistan-pkk.pdf>, (Erişim tarihi: 6 Mart 2019).

Almanya'daki örgüt yapılanmasının son dönemde Türkiye, Kuzey Irak ve Suriye'deki gelişmelere paralel olarak hem örgütlenme hem de söylem ve propaganda bazında bir değişikliğe gittiği görülmektedir. 2013 yılından beri Almanya'daki örgüt faaliyetlerinde Suriye'de DEAŞ'a karşı mücadele (Rojava ve Kobani) ve örgütün Suriye kolu PYD ön plana çıkarılmakta ve 15 Temmuz darbesinden itibaren de Öcalan'ın sağlık durumu, Türkiye'deki OHAL ve teröre yardım ve yataklık ya da terör propagandası suçundan tutuklanmış olan HDP milletvekillerinin tutukluluk halleri sürekli olarak gündemde tutulmaktadır. Son olarak örgüt Türkiye tarafından Afrin'de yürütülen "Zeytin Dalı Harekatı"nı (ZDH) Almanya'da gündem yaparak hem Sol Parti milletvekillerini kullanarak siyasi hem de Türk misyonları ve STK'larına yönelik şiddet eylemlerinde bulunarak tehdit yoluyla Alman hükümeti ve kamuoyunu Türkiye'ye karşı baskı uygulaması için etkilemeye çalışmaktadır.

STK YAPILANMASI

Almanya'da mevcut Kürt göçmenleri bir arada toplayarak propaganda, militan devşirme örgüte finansman sağlama amacıyla 80'li yıllardan itibaren diğer Türk derneklerinden ayrı Kürt dernekleri kurulmaya başlanmıştır. 1990'lı yıllara gelindiğindeyse PKK, göçmen Kürtlerin yaş, cinsiyet, mesleki farklılıklarına hitap eden çok yönlü STK yapılanmasına gitmiştir. Örgüt STK'larının çeşitliliği ve sayıca çokluğunu lobi çalışmaları için bir avantaj olarak görülmüştür. Ayrıca bir örgüt kapandığı ya da işlevsizleştiğinde hemen diğer bir dernek ya da örgüt yapısı tarafından oluşan boşluğun doldurulması öngörülmüştür. Birbirinden bağımsız bir görüntü vermelerine rağmen bütün dernekler gerek personel gerekse organizasyonel olarak iç içe geçmiş bir yapı arz etmektedir.

PKK kendi adına açıkça faaliyet gösteremediği için 2014 yılında KCK-E'ye bağlı YEK-KOM'un devamı olarak kurulan NAV-DEM'e bağlı sayısız sivil dernek ve STK'lar eliyle örgütün Almanya'daki faaliyetlerini yürütmektedir. Bu dernekler eliyle terör örgütü PKK'nın faaliyetleri için legal bir zemin hazırlanmıştır. Bu ülkenin sivil STK'lara oldukça geniş haklar tanınması örgütün faaliyetlerini rahatça sürdürmesi ve Alman makamlarının farklı programlar altında STK'lara sağladığı mali desteklerden yararlanmasını kolaylaştırmıştır.

PKK'ya müzahir Kürt dernek ve STK'ları –Irak ya da Suriye kökenli Kürt örgütlenmelerinden farklı olarak– Almanya'da yaşayan Kürtleri öncelikli olarak ilgilendiren uyum, sosyal, ekonomik ve kültürel meseleleriyle ilgilenmemektedir. Göstermelik olarak açılan dil ve uyum kursları dışında burada yaşayan Kürt kökenli göçmenlerin sorunlarını tespit ve bunları çözmeye yönelik bir faaliyet içinde olmamışlardır. PKK dört ülkede (İran, Kuzey Irak, Suriye ve Türkiye) yürüttüğü terör eylemleri doğrultusunda siyasi hedefleri ön planda tutmakta, Almanya'daki Kürt varlığının kültürel ve sosyal haklarını yalnızca bu çerçevede tematize ederek

araçsallaştırmaktadır.¹⁷ Örgütün sivil yapılanmalarının Kuzey Irak ve Suriye'den gelen ve PKK'nın ideolojisini paylaşmayan Kürt aktivist ve derneklerine "Arap" oldukları gerekçesiyle mesafeli durdukları da bilinmektedir.

Almanya'da faaliyet gösteren PKK'ya müzahir STK ve derneklerle örgüt arasındaki mevcut yapısal ve ideolojik bağ hem Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı raporları hem de örgüt mensuplarına yönelik alınan mahkeme kararlarında açıkça belirtilmesine rağmen bu dernekler legal olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Almanya'daki örgüte müzahir STK'ların temel amacı Kürt diasporasını mümkün olduğunca kendi örgüt yapıları içine dahil ederek PKK'nın Alman devleti nezdinde Kürtlerin tek temsilci olarak muhatap alınmasını sağlamaktır.

Almanya'da yasaklı bir örgüt olmasına rağmen ülke yasalarındaki "Gesinnungsrecht" (Düşünce Özgürlüğü) düzenlemelerinin sağladığı kolaylıktan istifade eden PKK bu dernekler vasıtasıyla rahatça propaganda faaliyetlerini sürdürebilmektedir.

NAV-DEM Çatı Örgütü

1994'te Bochum'da kurulan Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu'nu (YEK-KOM) 21 Haziran 2014'te gerçekleştirdiği kongrede (20. Olağan Kongresi'nde) adını "Almanya Demokratik Kürt Toplum Merkezi" (Navenda Civaka Demokratik a Kurden li Elmanyaye, NAV-DEM) olarak değiştirmiştir. NAV-DEM, Almanya dernekleri yasasına göre kurulmuş ve resmi tüzel kişiliğiyle faaliyet göstermektedir. Almanya'nın son yayımlanan resmi raporlarında bu yapı doğrudan PKK'ya iltisaklı alt bir dernek yapılanması olarak tanımlanmıştır.¹⁸ Bu çatı örgütlenme ve örgüte müzahir tüm dernekler KCK sözleşmesiyle belirlenen dokuz alandan biri olan "Sosyal Alan Merkezi"ne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Merkezi Düsseldorf'ta bulunan bu yapı bünyesinde 72 demokratik Kürt toplum merkezi (DKTM) meclisi (dernek), 90 spor kulübü, 15 kadın meclisi, 41 inanç kurumu (cami, dergah, dernek) olmak üzere toplamda 223 kurum yer almaktadır.¹⁹ NAV-DEM'e bağlı farklı isimler altında faaliyet yürüten tüm dernekler 2014 itibarıyla isimlerini DKTM olarak değiştirmiştir.²⁰ 7 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirdiği son kongresinde NAV-DEM'e bağlı derneklerdeki resmi üye sayısı 60 bin olarak açıklanarak üye sıkıntısına dikkat çekilmiştir. NAV-DEM bünyesinde topladığı derneklerle Kürtlerin tek temsilcisi ve resmi makamlar için tek muhatap olma amacı gütmektedir. Nitekim NAV-DEM Eş Başkanı Tahir Koçer, PKK'nın 40. yıl

17. Bruinessen, *Transnational Aspects of the Kurdish Question*, s. 18.

18. "Arbeiterpartei Kurdistans (PKK)".

19. Erdoğan, Yalçın, "Demokratik Kürt Toplum Kültür Merkezleri", *Yeni Özgür Politika*, 27 Haziran 2015, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&cid=43547>, (Erişim tarihi: 15 Haziran 2018)

20. "Verfassungsschutz in Hessen Bericht 2016", <https://lfv.hessen.de/sites/lfv.hessen.de/files/content-downloads/Verfassungsschutzbericht%202016.pdf>, (Erişim tarih: 30 Temmuz 2017).

kutlamaları programında yaptığı “1,5 milyon Kürt’ü temsil ediyoruz” şeklindeki açıklamayla bu temsil iddiasını yinelemiştir.²¹

Bu çatı örgütlenme, demokratik bir görüntü vermek adına biri kadın biri erkek olmak üzere eş başkan sistemiyle yönetilmektedir. Örgütün eski Eş Başkanı Bahattin Doğan’a Federal İdare Mahkemesi tarafından NAV-DEM başkanlığı sırasında yürüttüğü siyasi faaliyetler nedeniyle siyaset ve faaliyet yasağı getirilerek oturumunun iptal edilmesinin ardından²² bu yapının eş başkanlığına Tahir Koçer ve Ayten Kaplan getirilmiştir. NAV-DEM örgütlenmesi Almanya’nın coğrafi, idari ve yasama farklılıklarını göz önünde bulundurmakta ve idari olarak da federal, eyalet ve şehir bazında yönetici ve temsilciler idaresinde teşkilatlanmaktadır. NAV-DEM faaliyetlerini halk meclisleri ve bunlara bağlı komisyonlar eliyle yürütmektedir.

NAV-DEM’in kuruluş kongresinde alınan kararlar bu çatı altında birleşen ve örgüte bağlı tüm STK ve derneklerin de yol haritası niteliğindedir ve bu kurumların çalışma biçimleri ve hedeflerini açıkça ortaya koymaktadır. Buna göre NAV-DEM’in faaliyet alanları ve hedefleri şu şekilde sıralanmıştır:²³

- Abdullah Öcalan’ın özgürlüğü için kampanya yürütülmesi
- Almanya’da Kürt kimliğinin tanınması için faaliyetlerin sürdürülmesi
- Merkezlerin hukuksal ve sosyal danışmanlık hizmeti vermesi
- Eğitim çalışmaları yapılması
- Kürt yazılı ve görsel medyasının daha etkili takip edilmesi
- Festival ve etkinliklerin organize edilmesi
- Farklı inançlardan meydana gelen Demokratik Mezopotamya İnançlar Platformu’nun işlevsel kılınması

NAV-DEM bu hedefler çerçevesinde sosyal, kültürel ve diplomatik faaliyetler yürütmektedir. Bu çatı kuruluşun ve ona bağlı STK’ların diplomatik işlevine uygun olarak farklı zamanlarda Alman siyasi partilerine ziyaretler gerçekleştirerek propaganda faaliyetlerinde bulunduğu ve seçim dönemlerinde HDP’ye propaganda ve lojistik destek sağladığı bilinmektedir. Saarland eyaletince 2015’te hazırlanan Anayasayı Koruma Teşkilatı raporunda bu yapının HDP’nin seçim faaliyetlerini desteklemek üzere Kürt grupları organize ettiği ve otobüslerle konsolosluklardaki seçim mahallerine taşıdıkları belirtilmektedir.

NAV-DEM, Almanya’nın Türkiye siyasetini de etki altına almaya çalışmaktadır. Türkiye’nin terör örgütüne yönelik mücadelesi ve Ortadoğu’da yaşanan geliş-

21. “Almanya’da Kürtler PKK’nın Yıl Dönümünü Selamladı”, ANF Türkçe, 21 Kasım 2017, <https://anfturkce.net/avrupa/almanya-da-kuertler-pkk-nin-yil-doenuemuenue-selamladi-99142>, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

22. “Schluss mit der Kriminalisierung von kurdischen Aktivisten und Organisationen!”, DDIF, 1 Mart 2017, <http://www.didf.de/blog/schluss-mit-der-kriminalisierung-von-kurdischen-aktivisten-und-organisationen>, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

23. Kongrede açıklanan kararların tamamı için bkz. <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=31781>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

melere bağılı olarak “Kürtleri” temsilen görüş bildiren dernek Kürt diasporasının tek temsilcisi gibi hareket etmeye çalışmakta ve Alman siyasetinden çeşitli taleplerde bulunmaktadır. Bu çerçevede son olarak sosyal medya hesaplarından bir yandan Türkiye’nin ZDH ile Kürtleri katlettiği ve sivilleri öldürdüğü yönünde dezenformasyon kampanyaları yürütürken diğer yandan da “Türkiye, Almanya’dan aldığı cesaretle Kürtlere saldırıyor, Türk ordusunun kullandığı her silah Alman yapımı” şeklinde ifadelerle Alman hükümetine Ankara’ya yönelik silah mühimmat satışının durdurulmasına yönelik çağrı yapmıştır.²⁴

NAV-DEM ve bileşenlerinin Türkiye karşıtı propagandada etkin bir rol oynadıkları görülmektedir. Örneğin HDK-Avrupa ve üye kuruluşu NAV-DEM Türkiye ile AB arasında imzalanan mülteci anlaşması ve diğer anlaşmalara karşı bunların “kirli pazarlıklar” a dayandığı iddiasıyla karşı kampanyalar düzenlemiştir. Yapılan dernek açıklamasında kampanyanın amacının AB’nin Türkiye ile imzaladığı mülteci anlaşmasına karşı bir kamuoyu oluşturmak suretiyle bu anlaşmaların iptalini sağlamak olduğu vurgulanmıştır.²⁵

NAV-DEM ve ona bağılı dernekler son olarak Sol Parti desteğiyle 7 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirdiği 5. Kongresi’nde Türkiye’ye yönelik ürün ve turizm boykotu çağrısında bulunmuştur. NAV-DEM boykot kampanyasına kendine bağılı örgütlerin yanı sıra Alman siyasetinden Türkiye karşıtı bazı milletvekilleri ve Almanya Alevi Birliği Konfederasyonu (AABF) içerisindeki Alisiz Alevilik projesi taraftarı bazı grupların da destek verdiği görülmektedir. Sol Parti başkanı Ulla Jelpke başlatılan kampanyanın amacının “Erdoğan rejimini baskı altına almak” olduğunu açıklamıştır. Kampanyaya desteğini açıklayan Yeşiller Partisi’nden Klaus Rees’in yanı sıra AABF’ye bağılı Bielefeld Alevi Dergahı adına Hüseyin Yıldız da Türkiye’ye yönelik boykotu desteklediklerini belirterek “Tüm canlarımız ve dostlarımız, başlatılan turizm ve Türk malları boykotuna katılmalı ve bu sivil eyleme güç katarak zorba AKP-MHP iktidarının gitmesi için kampanyayı yaygınlaştırmalıdır” sözlerini sarf etmiştir.²⁶

NAV-DEM’e bağılı STK’lar Öcalan’ın doğum günü ve örgütün kuruluş tarihi gibi bazı özel günleri kamuoyunda ses getirmek için adeta bir devletin milli ya da dini bayramlarını andırır şekilde kutlamaktadır. Özellikle örgütün kuruluş tarihi 27 Kasım 1978 (Uyanış Günü), Öcalan’ın yakalandığı tarih 15 Şubat 1999 ve örgütün Almanya’da yasaklanma tarihi 22 Kasım 1993 ön plana çıkmakta, örgüt bu tarihlere has özel eylem ve propaganda faaliyetleri düzenlemektedir. 21 Mart Nevruz kutlamaları da örgüt tarafından siyasi propaganda amaçlı olarak istismar edilmektedir. 2017 yılının Mart ayında Frankfurt’ta düzenlenen ve 30 bin kişinin katıldığı Nevruz kutlamaları örgüt tarafından Türkiye’deki Anayasa referandumunda “hayır” oyu verilmesine yönelik bir

24. “Lasst uns die Solidarität mit Afrin auf eine neue Stufe heben”, NAV-DEM, 6 Şubat 2018, <http://navdem.com/lasst-uns-die-solidaritaet-mit-afrin-auf-eine-neue-stufe-heben>, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

25. “HDK-A: AB ile Türkiye Anlaşmasını Teşhir Edelim”, HDK Almanya, 17 Ocak 2017, <http://hdkdeutschland.de/hdk-a-ab-ile-turkiye-anlasmasi-teshir-edelim>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

26. “Türkiye Turistler için Tehlikeli”, ANF Türkçe, 23 Nisan 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/tuerkiye-turistler-icin-tehlikeli-106900>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

Görsel 1. Türk Mallarına ve Turizmüne Boykot Kararının Açıklandığı NAV-DEM 5. Kongresinden Bir Kare, 7 Nisan 2018

Görsel 2. NAV-DEM'e Bağlı Bremen'de Öcalan'ın Doğum Günü Kutlaması Yapılırken, 6 Nisan 2018

Görsel 3. Frankfurt'ta NAV-DEM Tarafından Gerçekleştirilen 2017 Nevruz Kutlamaları Referanduma Hayır Kampanyasına Dönüştü

kampanyaya dönüştürülmüştür. Bu mitingde yasak olmasına karşın Öcalan posterleri taşıyan ve PKK flamları açan kişilere müdahale etmeyen Alman polisi yasak eylem işleyen kişilerin video kaydıyla görüntülerini almakla yetinmiş²⁷ ancak daha sonra Türkiye'nin tepkisi üzerine bu kişiler hakkında soruşturma açılacağını duyurmuştur.²⁸

16 Nisan referandum sürecinde KCDK-E ve NAV-DEM tarafından pek çok Alman şehrinde "hayır" kampanyaları düzenlenmiştir.²⁹ 12 Kasım 2016 tarihinde Köln'de 26 bin kişinin katıldığı "Demokrasi, Özgürlük ve Barış'a Evet, Diktatörlüğe Hayır!" sloganı ile düzenlenen miting esnasında örgüte mensup genç militanlar polise şişe ve taşlarla saldırarak şiddet eylemlerini devam ettirmiştir.³⁰ 2016 yılında HDP milletvekilleri ve tutuklu gazetecilerin serbest bırakılması için örgüte müzahir MAF-DAD isimli hukuk birliği tarafından Hayır kampanyası çerçevesinde etkinlikler düzenlenmiştir. Yönetim kurulunda Sol Parti'ye mensup siyasetçi ve akademisyenlerin de bulunduğu bu dernek tarafından Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Avukatlar Birliği (ELDH) isimli kuruluşla birlikte uluslararası düzeyde Türkiye aleyhine imza kampanyası başlatılmıştır.³¹

insan hakları için Avrupa Avukatlar Birliği (ELDH) isimli kuruluşla birlikte uluslararası düzeyde Türkiye aleyhine imza kampanyası başlatılmıştır.³¹

27. "Frankfurt'ta Nevruz Kutlaması", DW, 18 Mart 2017. <https://www.dw.com/tr/frankfurtta-nevruz-kutlamasi-%C4%B1/a-38009239>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

28. "Nach Kurdendemo in Frankfurt: Polizei wertete Videomaterial aus", *Frankfurter Neue Presse*, 19 Nisan 2017.

29. "Almanya PKK'nın Hayır Kampanyasına İzin Veriyor", *Türkiye*, 13 Mart 2017. <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/455397.aspx>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018)

30. Federal Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2016, s. 222.

31. "ELDH ve MAF-DAD'dan Uluslararası Düzeyde İmza kampanyası", ANF Türkçe, 30 Kasım 2016, <https://anfapi-mobile1.news/guncel/eldh-ve-maf-dad-dan-uluslararasi-duzeyde-imza-kampanyasi-82482>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Bunun yanı sıra NAV-DEM ve bileşenleri PKK'nın önde gelen isimleri ve militanlar için bir konuşma ve propaganda platformu olarak da kullanılmaktadır.³² Daha önce Cemil Bayık, Murat Karayılan gibi isimlere de etkinliklerinde yer açan NAV-DEM son olarak 18 Mart 2017 tarihinde terör örgütü PYD Eş Başkanı Salih Müslim'e Frankfurt'ta düzenlenen Nevruz etkinliğinde bir konuşma yaptırmıştır.³³ 2014 yılından itibaren DKTM'lere (Demokratik Kürt Toplum Merkezleri) dönüştürülen derneklerin PKK sempatisi ve militanlarının toplanma yerleri olarak kullanıldıkları bilgisi Alman iç istihbarat raporlarına da geçmiştir.³⁴ DKTM'ler ayrıca PKK lideri Öcalan için düzenlenen etkinliklere üyelerini mobilize etmek suretiyle katılımcı desteği sağlamaktadır. 10 Temmuz 2017 tarihinde Saarbrücken'de gerçekleştirilen yürüyüşte Saarbrücken PYD bürosu adına Dexil Briko ve Saarbrücken DKTM Başkanı Oruç Dapar birer konuşma yapmıştır. Son olarak 24 Haziran genel seçim sürecinde 26 Mayıs tarihinde HDP'nin Köln'de düzenlediği mitinge eski NAV-DEM Başkanı ve KCK-E Başkanı Yüksel Koç'un yanı sıra PKK'lı bir teröristin cenazesine katıldığı için hakkında soruşturma açılan Tuğba Hezer de katılarak destek vermiştir.³⁵

Son dönemde örgüt yalnızca konjonktürel olarak eylemlerde mobilize edilebilen dernek yapılanmasından Almanya'da siyaset, sendika, iş hayatı ve bürokraside de temsil kabiliyeti sağlayacak daha yerleşik ve sistematik çatı yapılanmalara geçmektedir. Bunun Suriye'nin kuzeyinde oluşturulmaya çalışılan devlet yapılanmalarına eş güdümlü olarak yürütülen paralel bir sistem ve toplum yapılanması olduğu açıktır. Nitekim KCD-E Eş Başkanı Murat Ceylan Rojava'daki yapılanmanın Avrupa Konseyi ve BM nezdinde Ortadoğu için yeni bir siyasal ve idari sistem modeli olarak tanınması için lobi faaliyet-

Görsel 4. PYD Eski Eş Başkanlarından Salih Müslim'in Konuşma Yaptığı Frankfurt'taki 18 Mart 2017 Tarihli Nevruz Kutlamalarından Bir Kare

Görsel 5. Saarbrücken'de Gerçekleştirilen "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Statü" Yürüyüşü, 10 Temmuz 2018

32. "Baden-Württemberg Yüksek İdare Mahkemesi 13.01.2016 tarihli 11 S 889/15 sayılı kararı", openJur, 13 Ocak 2016, <https://openjur.de/u/872820.html>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

33. "Teröristbaşı Müslim, Almanya'da PKK'nın Düzenlediği Mitingde Konuştu", *Aksam*, 18 Mart 2017, <https://www.aksam.com.tr/guncel/teroristbasi-muslim-almanyada-pkknin-duzenledigi-mitingde-konustu/haber-606489>, (Erişim tarihi: 27 Temmuz 2018).

34. Hamburg Anayasayı Koruma Teşkilatı Eyalet Raporu, s. 74.

35. Zeliha Eliaçık, "Avrupa'da Türk Devlet Adamları ve AK Partili Siyasetçilere Uygulanan Seçim Yasakları", *SETA Analiz*, Haziran 2018, s. 15-16.

leri yürüttüklerini dile getirmiştir.³⁶ KCDK-E Eş Başkanı Yüksel Koç'a göre HDK-A yalnızca sözde Kürdistan merkezli olarak çalışmamalı, Avrupa'da kendisine müzahir milletvekili ve temsilci sayısını da artırmalıdır.

Gerek Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı raporları gerekse mahkeme kararlarında NAV-DEM ve bu yapıya bağlı derneklerin PKK iltisaklı oldukları ve örgütün faaliyetlerini bu STK'lar aracılığıyla yürüttüğü açık bir şekilde ifade edilmektedir. Bir örgüt üyesinin ülkeden sınır dışı edilme kararına karşı kararın iptaline yönelik 2016 yılında Baden-Württemberg İdare Mahkemesinde açtığı dava bu kişinin NAV-DEM'in yönetim kurulunda yer alması gerekçe gösterilerek reddedilmiştir.³⁷ Son olarak bu çatı kuruluş tarafından Şubat 2018 tarihinde Köln ve Düsseldorf'ta yapılmak istenen iki gösteri Toplanma ve Gösteri Dairesi (Versammlungsbehörde) tarafından örgütün PKK tarafından yönlendirildiği ve yönetildiği gerekçesi ile yasaklanmıştır. NAV-DEM kendi web sitesinde yasağa karşı yayımladığı bildiriye bu iddiaları reddederek Almanya'da çok çeşitli ve farklı Kürt dernek ve gruplarını bünyesinde barındırdığını iddia etmiştir.³⁸ PKK ile bağını inkar eden örgüt haber ajansı ANF üzerinden "Abdullah Öcalan'a Özgürlük" kampanyası çerçevesinde 23-27 Nisan döneminde belirlenen noktalarda açlık eylemine gidileceğini açıklamıştır.³⁹ NAV-DEM'in PKK propagandası yapmak için düzenli olarak tertip ettiği sözde kültür aktivitelerinden birisi de Uluslararası Kürt Festivali'dir. 2016 yılında HDP Eş Başkanı Selahattin Demirtaş ve PYD Eş Başkanı Asya Abdullah'ın konuşmacı olarak katılacağını duyurduğu festival Alman resmi makamlarınca güvenlik gerekçesiyle iptal edilmiştir.⁴⁰

Alman iç istihbarat raporlarında yer alan bilgilere göre NAV-DEM ve bileşenleri bağımsız kuruluşlar olmayıp KCDK-E'den gelen talimatlarla yönetilmekte ve örgütçe alınan kararları hayata geçirmektedir. Nitekim 12 Nisan 2018 tarihinde Türkiye tarafından yürütülen ZDH'ye karşı toplu direniş ve eylem kararı alındığını açıklayan KCDK-E'nin bu açıklaması sonrası örgütün kendi haber ajansı ANF'de NAV-DEM 14 Nisan'da tüm bileşenlerine sokağa çıkma çağrısında bulunduğu haberine yer verilmiştir.⁴¹ 6 Nisan 2018 tarihinde Hannover şubesine Alman polisi tarafından gerçekleştirilen baskında da bu çatı yapılanmanın terör örgütüyle ilişkisini ortaya koyan çok sayıda PKK dokümanı ele geçirilmiştir. Lüneburg Başsavcılığı

36. "KCD-E'den yeni örgütlenme hamlesi", *Yeni Özgür Politika*, 12 Temmuz 2014, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&id=32342>, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

37. "Neues Ausweisungsrecht: Unterstützung der PKK rechtfertigt weiterhin die Ausweisung", *Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg*, 3 Şubat 2016, <http://olg-karlsruhe.de/pb/,Lde/4418465>, (Erişim tarihi: 27. Temmuz 2018).

38. "NAV-DEM klagt gegen Innenministerium", ANF Deutsch, 26 Mart 2018, <https://anfdeutsch.com/menschenrechte/nav-dem-klagt-gegen-innenministerium-3418>, (Erişim tarihi: 27 Temmuz 2018).

39. "Almanya'da Açlık Grevi Eylemi Başlıyor", ANF Türkçe, 23 Nisan 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/almanya-da-aclik-grevi-eylemi-basliyor-106889>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

40. "Köln Polisi Kürt Festivalini İptal Etti", DW Türkçe, 17 Ağustos 2016, <https://www.dw.com/tr/k%C3%B6ln-polisi-k%C3%BCrt-festivalini-iptal-etti/a-19480951>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

41. "KCDK-E İşgale Karşı Topyekun Direnişe Çağırıldı", ANF Türkçe, 12 Nisan 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/kcdk-e-isgale-karsi-topyekun-direnise-cagirdi-106382>, (Erişim tarihi: 1 Ağustos 2018).

“PKK’nın Almanya’daki illegal yapılanmasına destek olmak ve gençleri PKK’nın silahlı eylemlerine yönlendirmek” suçlamasıyla burada çalışan pek çok kişi hakkında soruşturma yürütüldüğünü açıklamıştır.

PKK’nın Almanya’daki gençlik örgütlenmesinde Ciwanen Azad (Özgür Gençler) ve Apocu Gençlik İnisiyatifi öğrenci yapılanmasında Almanya Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK), kadın örgütlenmesinde ise YJK-E (Almanya Kürdistanlı Kadınlar Birliği) ön plana çıkmaktadır. Tabana yönelik şehir, kasaba ve köy yerel örgütlenmelerindeyse derneklerin –yeni adlarıyla DKTM’lerin– aktif rol oynadığı görülmektedir. Diploması alanında Alman kamuoyuna yönelik çalışmalar yapan propaganda ve halkla ilişkiler merkezi ise Kürt Kamuoyu Araştırma Merkezi’dir (Civaka Azad). Bunun yanı sıra Alman hukukçular ve STK’larla birlikte çalışmalar yapan MAFAD örgütün özellikle Türkiye karşıtı yürüttüğü kampanyalara meşruiyet sağlamak için faaliyetler yürütmektedir. KURD-AKAD ise örgütün üniversitelerde Alman akademisyenlerle irtibatını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. PKK’nın savaş yürüttüğü bölgelere hem silah alımı için bağış hem de hapiste bulunan teröristlere maddi yardım sağlamada örgüt sözde yardım kuruluşu HSK’yı (Kürdistan Kızılayı) kullanmaktadır. Civaka Azad’a bağlı olarak görev yapan AZAD isimli hukuk bürosu da Almanya’da soruşturma ve davaları süren ya da Almanya’ya iltica etmek isteyen örgüt mensuplarına danışmanlık yapmakta ve hukuki destek vermektedir. Son olarak HDP’nin Almanya’daki örgütlenmesi ve seçim kampanyalarını yürüten çatı örgüt HDK-Almanya’nın da –başta NAV-DEM olmak üzere– örgütle bağlantılı diğer STK’larla koordineli bir biçimde çalıştığını söylemek mümkündür.

Görsel 6. NAV-DEM Hannover Şubesi'ne Alman Polisince Gerçekleştirilen Baskında Alman Polisi PKK Dokümanlarına El Koyarken, 6 Nisan 2018

Görsel 7. NAV-DEM 4. Olağan Kongresinde HDP Şırnak Milletvekili Faysal Saryıldız'ın da Aralarında Bulunduğu Konuşmacılar Öcalan Posterleri Önünde, 21 Mayıs 2017

Görsel 8. Saarbrücken'de DTKM ve PYD'nin Katılımıyla Düzenlenen "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Statü" Yürüyüşünden Bir Kare

Örgüte bağlı olarak Almanya'da faaliyet gösteren binlerce dernek ve sayısız STK bulunmakla birlikte bunların önde gelenleri Tablo 1'de yer almaktadır.

TABLO 1. ALMANYA'DA FAALİYET GÖSTEREN ÖNDE GELEN DERNEK VE STK'LARIN LİSTESİ				
	ADI	RESMİ ADI	MERKEZİ	YÖNETİCİLERİ
1.	NAV-DEM Almanya Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Kurdisches Gesellschaftszentrum Deutschland	Düsseldorf	Tahir Köçer Ayten Kaplan
2.	DKTM Demokratik Kürt Toplum Merkezleri	Demokratisches Kurdisches Gesellschaftszentrum e.V.	Her kent merkezinde bir DKTM bulunmaktadır	Merkezi bir yönetim yok. Her şehir ve kasabada yerel yöneticiler söz konusu DKTM'yi idare etmektedir.
3.	Civaka Azad Kürt Kamuoyu Araştırma Merkezi	Kurdisches Zentrum für Öffentlichkeitsarbeit	Berlin	
4.	YXK Almanya Kürdistanlı Öğrenciler Birliği	Verband der Studierende aus Kurdistan		
5.	YJK-E Almanya Kürdistanlı Kadınlar Birliği	Verband der Frauen aus Kurdistan in Deutschland	Düsseldorf	Ayten Arslaner
6.	Ceni e.V. Barış için Kürt Kadın Bürosu	Kurdisches Frauenbüro für Frieden	Düsseldorf	
7.	FEDA Demokratik Alevi Federasyonu	Föderation der Demokratischen Alewiten e.V.	Dortmund	Veli Kaya Bedrana Yıldırım
8.	NAV-YEK Yezidi Dernekleri Birliği Merkezi	Zentralverband der Yezidischen Verreine e.V		Yılmaz Günay Çiçek Yıldız Zerdeşt Günay
9.	ÇİK Kürdistan İslam Toplumu Federasyonu	Föderation der Kurdischen Muslimischen Gemeinschaften in Europa e.V.	Dortmund	Ahmet Turhallı
10.	HSK Kürdistan Kızılayı	Der Kurdische Rote Halbmond	Troisdorf	Jamila Hami Servan Berry
11.	KURD-AKAD Kürt Akademisyenler	Netzwerk Kurdischer Akademiker	Dortmund	Dersim Dağdeviren Mazlum Ayalp
12.	MAF-DAD e.V. (Uluslararası Hukuk ve Demokrasi Derneği)	Verrein für Demokratie und Internationales Recht	Köln	Heike Geisweid Mahmut Şakar
13.	HDK-A Halkların Demokratik Kongresi Almanya	Demokratischer Kongress der Völker Deutschland		Ali Mitil Elif Sonzamancı
14.	AZADİ e.V. Almanya'da Yaşayan Kürtler için Hukuki Danışmanlık Bürosu	Rechtshilfefonds für Kurden und Kurdinnen in Deutschland	Köln	Elmar Millich

Ciwanen Azad–Apocu Gençlik İnisiyatifi

1980’li yıllarda örgüte bağlı çok sayıdaki gençlik örgütü “Komalen Ciwan” (Demokratik Gençlik Konfederalizmi) çatısı altında birleştirilmiştir. 2013 yılında Almanya’nın Troisdorf şehrinde (NRW) Avrupa’daki gençlik STK ve yapılanmalarının yeni çatı örgütü olarak da bir başka gençlik örgütü olan “Ciwanen Azad” kurulmuştur. Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı raporlarına göre her iki örgüt de aynı kadro tarafından yönetilmektedir. Fakat bu iki yapılanma da kamuoyunda farklı bağlamlarda ön plana çıkarılmakta ve kullanılmaktadır. Ciwanen Azad kamuoyunda daha ziyade olumlu, barışçıl faaliyetlerle örgütün legal kolu gibi yer alırken olumsuz çağrışım yapacak diğer eylem ve hamleler Komalen Ciwan tarafından sahiplenilmektedir.⁴² Nitekim Komalen Ciwan 5. Kongre’sini “İntikam” ve “Devrimci İntikamla Sömürgeciliği Parçala!” sloganlarıyla gerçekleştirmiştir.⁴³ Gençlik yapılanmasının esas amacı gençlerin endoktrine ederek örgüte kazandırma ve eylemler için mobilize etmektir. Örneğin 4 Şubat 2018 tarihinde Dortmund’ta Ciwanen Azad tarafından “Faşizme Karşı Örgütlen, Önder Apo için Başkaldır” sloganıyla gerçekleştirilen bir toplantının video kaydında PKK lideri Abdullah Öcalan’ın konuşmasının katılımcılara videodan izletildiği ve “Yaşasın Apo. Serhildan!” sloganları eşliğinde toplantının bitirildiği görülmektedir.⁴⁴

Örgütün gençlik çatı yapılanması içerisinde faaliyet gösteren üçüncü grup olan “Apocu Gençlik İnisiyatifi İntikam Komandosu” isimli çete Almanya’da gerçekleştirilen yakma, yıkma vb. şiddet eylemlerinde ön plana çıkmaktadır.⁴⁵ 2016 yılının başında Hamburg kentinde bulunan Ülkü Ocağı (Hamburg Türk Kültür Merkezi) binasına yapılan saldırı “Apocu Gençlik İnisiyatifi İntikam Komandosu” tarafından üstlenilmiştir.⁴⁶ Sal-

Görsel 9. 4 Şubat 2018 Tarihinde Dortmund’da Ciwanen Azad Tarafından “Faşizme Karşı Örgütlen, Önder Apo için Başkaldır” Sloganıyla Gerçekleştirilen Toplantıdan Bir Kare

42. Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2016, ss. 224-226.

43. “Komalen Ciwan Koordinasyonu Şerker: Askerlikten Firar Edip Özgürlük Dağlarına Gelen Yüzlerce Genç Var”, Nuçe Ciwan, 10 Mart 2018, <https://www.nuceciwan.tk/tr/2018/03/10/komalen-ciwan-koordinasyonu-serker-askerlikten-firar-edip-ozgurluk-daglarina-gelen-yuzlerce-genc-var>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

44. “Ciwanen Azad Almanya Konferansı Başladı”, NUCECIWAN, 5 Şubat 2018, <https://www.nuceciwan.tk/tr/2018/02/05/ciwanen-azad-almanya-konferansi-basladi>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018). “Ciwanen Azad Almanya Konferansı”, YouTube, 05 Şubat 2018, https://www.youtube.com/watch?v=-Een_0L77ok&t=3s, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

45. “Kassel: Antifa bekennt sich zu Brandanschlag auf Vereinsraume der “Türkischen Kulturvereine in Europa” (ATB)”, Islamnixgut, 15 Nisan 2018, <https://nixgut.wordpress.com/2018/04/15/ach-die-antifa-terroristen-bekennen-sich-zum-terror/>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

46. “PKK’lılar Ülkücülere Saldırdı!”, *Yeni Çağ*, 1 Aralık 2016.

dırıda derneğin camları taşlanarak kırılmış, dernek binasına kırmızı boya atılmış ve cami duvarına “Kürdistan faşizme mezar olacak” sloganı kazanmıştır. Daha önceki pek çok saldırıda olduğu gibi bu saldırının faileri de hala bulunamamıştır. Bu yapı 18 Ekim 2017 tarihinde örgütün haber ajansı ANF üzerinden bir çağrı yayımlayarak Avrupa’da bulunan tüm Türk misyon ve kurumlarını hedef göstermiştir.⁴⁷

Gençlik örgütlenmesi eliyle örgüte katılımı sağlanan gençler dağ ve şehir militanı olarak devşirilirken diğer yandan örgütün büyük organizasyonlarında düzenleyici, yardımcı, katılımcı, bağış toplayıcı olarak farklı görevler de üstlenmektedir. Son dönemde bu gençlik yapılanmaları yeniden tren garlarını, radyo istasyonlarını ve parti bürolarını işgal gibi kamu düzenini bozan eylemlerde bulunmuştur. Türkiye’nin Ocak 2018 tarihinde başlattığı ZDH’nin başarılı olacağına anlaşılması üzerine örgütün gençlik grupları radikal sol örgütlerle eylem birliği içinde yeni bir şiddet dalgası başlatmıştır. Örneğin 25 Mart 2018 tarihinde Avrupa Türk Birliği’ne (ATB) bağlı Kassel Muhsin Yazııcıoğlu Kültür Merkezi bünyesindeki Yunus Emre Camii’ne molotof kokteyli saldırı düzenlenmiştir. Saldırıda caminin camları kırılmış, yakılmış ve camiye büyük maddi hasar verilmiştir.⁴⁸ Örgüt gençlik teşkilatlarını kullanarak sıklıkla kendiliğinden olarak gerçekleştirilen Serhildan (Başkaldırı) çağrılarıyla üyelerini mobilize etmektedir. Son dönemde gerçekleştirilen Serhildan eylemlerinden birisi de Almanya’nın Mart 2017 tarihinde PKK yasağını –PYD’ye ait bazı semboller ve Öcalan’ın resmini de içine alacak şekilde– genişletmesine karşı başlatılmış olan “Edi Bes–Artık Yeter” isimli kampanyadır. Sol Parti ve PKK’lı

Görsel 10: Stuttgart'ta Yapılan Edi Bes Eylemi

yöneticilerin avukatı Lucas Theune gibi Alman kökenli bazı isimlerin de destek verdiği ve çoğu örgüte müzahir 51 kuruluşun⁴⁹ katıldığı bu kampanyanın duyurusunda “PYD-YPG-YPJ” ile ortak hareket edilmeye devam edileceği vurgulanmıştır.

Kürt gençlerini radikalleş-tiren ve şiddet eylemleriyle ön

47. Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2017, s. 231.

48. “Almanya’da Camiye Molotoflu Saldırı”, Anadolu Ajansı, 25 Mart 2018, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/almanyada-camiye-molotoflu-saldiri/1098882>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

49. Eyleme destek veren kuruluşlar: KCDK-E, AvEG-KON, TJK-E, TIK, NAV-DEM, HDK-A, BAF, ADHK, Yeni Kadın, YDG, SKB, YS, Yaşanacak Dünya, MDDK (Asuriler), FEDA, ADEF, Jinen Ciwanen Azad, SYKP, TAJE-E, FDG, ÇİK, NAV-YEK, Yeşil Sol Parti, Devrimci Parti Avrupa, ISKU, YXK, KOMEW, Şengal Ezidi Meclisi-Dervaye Welat, Avrupa Maraş İnisyatifi, Avrupa Kürecikler İnisyatifi, Dersimi Yeniden İnşa, Düsseldorf für Kürdistan, IL- Interventionistische Linke, FIDEF, TATORT - KURDISTAN, AKKUSTAN, KV Die Linke Düsseldorf, NRW Landesverband Die Linke, PYD-Avrupa, Zagros Platformu, PEKAN, NOR-ZARTOK, Tutsakların Sesi Platformu, Kurdistan-Solidaritätskomitee Berlin, MLPD, CENI e.V, Mezopotamya Özgürlük Partisi, Avrupa Sürgünler Meclisi, Avrupa Karadeniz Platformu, VVN-BdA Düsseldorf.

plana çıkan gençlik yapılanmaları Alman istihbaratı tarafından yakından takip edilmektedir.⁵⁰ Alman yargısı Ciwanen Azad ve Komalen Ciwan örgütlerinin PKK'nın alt yapılanmaları olduğunu kayda geçirmiştir.⁵¹ Bunun yanı sıra diğer Türk gençlik grupları ile bu örgüte mensup gençler arasındaki çatışma potansiyeli Alman makamlarınca ciddi bir tehlike olarak görülmektedir. PKK'nın gençlik örgütlenmelerinin üyelerini açıkça eyleme çağırmasının hemen ardından Köln'deki UETD genel merkezinin maskeli yirmi genç tarafından basılması bu tehlikenin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Ciwanen Azad gibi PKK'ya müzahir Kürt gençlik grupları Öcalan'ın sağlık durumunu bahane ederek ve Suriye ve Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmelere bağlı olarak Avrupa'da yaşayan Kürt gençlere sürekli olarak eylem çağrısında bulunmaktadır. Yapılan eylem çağrılarında gençliğin Öcalan'ın fedai güçleri olduğu vurgulanmaktadır. Bu durum söz konusu yapılanmaların Türk ve Alman hedeflerine yönelik her türlü şiddet ve terör eylemine hazır olduklarını açıkça ortaya koymaktadır.⁵²

PKK'nın gençlik yapılanmaları, Almanya'da kimlik ve uyum sorunu yaşayan göçmen Kürt gençlerini radikalize ederek bu ülkedeki toplumsal şiddet ve çatışma potansiyelini artırdığı gibi Kürt gençlerin Alman toplumuna entegrasyonlarını da güçleştirmektedir.

Görsel 11. Hannover'de Gerçekleştirilen Nevruz Kutlamasında Ciwanen Azad "Yer Açın, Gençlik Geliyor! Afrin'i Biz Savunacağız!" Yazılı Bir Pankart Açtı, 16 Nisan 2018

50. Bu noktada NRW Anayasayı Koruma Teşkilatınca 2007 yılında hazırlanan ve sadece PKK gençlik yapılanmasını inceleyen ara rapor (Zwischenbericht) dikkat çekicidir.

51. Hamburg Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu, 2017, s. 64.

52. "Komalen Ciwan Gençliği Eyleme Çağırıldı", KCDK-E, 15 Ekim 2017, <https://kcdk-e.com/2017/10/15/komalen-ciwan-gencligi-eyleme-cagirdi>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

Almanya Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK)

1991 yılında Bochum Ruhr Üniversitesi'nde Almanya'dan ve Avrupa'dan gelen 75 kişilik örgüt mensubu öğrenci grubu tarafından kurulmuştur. Almanya Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK) öncelikli olarak üniversitelerde propaganda çalışmaları ve örgüte militan devşirilmesinden sorumludur. YXK yönetim kademesiyle 2013 yılında "Kurdmania" isimli web sitesinde anonim olarak yapılan bir röportajda YXK sözcüsü bu kuruluşun üyelerinin örgütün silahlı mücadelesine militan kazandırdığını itiraf etmekte ve "YXK içinde ne kadar PKK gizli?" sorusuna şu cevabı vermektedir:

Kendimizi özgürlük ve bağımsızlık için mücadele eden büyük bir halk hareketinin bir parçası olarak görüyoruz. Silahlı savaşmayı da içine alan bu mücadeleyi meşru görüyoruz. Bilinçli olarak PKK ile aramıza mesafe koymuyoruz çünkü bu bizim öğrenci derneğimizin bir gerçeği ve bunu reddedemeyiz.⁵³

YXK'nın kurucularından Hamburg doğumlu Hüseyin Çelebi 1988-1990 arasında PKK üyeliği suçundan hüküm giyerek 1988-1990 arasında Almanya'da hapis yatmış ve hapisten çıkınca 1991 yılında YXK'nın kurulmasına öncülük etmiştir. Aynı yıl içinde PKK'nın terör eylemlerine katılmak için Almanya'yı terk eden Çelebi örgüt saflarında savaşırken öldürülmüştür. YXK her yıl Hüseyin Çelebi Edebiyat ödülleri dağıtmak suretiyle terörist bir şahıs öğrencilere rol model olarak sunmakta ve silahlı savaşa katılmayı özendirilmektedir.

YXK Almanya çapında yirmiden fazla üniversitede örgütlenmiştir. Yukarıda zikredilen röportajda üniversitelerde bu yapıya dahil edilen öğrencilerin ilerleyen yıllarda PKK'nın çeşitli kademelerinde farklı görevler üstlendikleri YXK sözcüsü tarafından teyit edilmektedir. YXK örgüt lehine lobi çalışmalarında da bulunmaktadır. Alman siyasilere aktiviteyi takip eden YXK üyelerinin siyasilere spontan sorular sorarak iletişim kurmaya çalışmaları dikkat çekicidir. YXK'nın düzenlemek istediği bazı programlara, Türk öğrencilerle çıkabilecek çatışma tehlikesi nedeniyle üniversite yönetimleri tarafından zaman zaman izin verilmemektedir. Hessen Anayasayı Koruma Teşkilatı raporunda yer alan bilgilere göre YXK Frankfurt Üniversitesi'nde "Barikatların Ötesinde: Kürdistan Gezi Raporu" isimli bir film gösterisi düzenlenmek istemiş ancak üniversite yönetimi bu kuruluşun PKK'ya yakınlığını ve Türk öğrencilerle yaşanabilecek çatışmaları gerekçe göstererek etkinliğe izin vermemiştir.⁵⁴ Benzer şekilde PKK mensuplarınca düzenlenen "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Statü" sloganıyla başlatılan eylem zinciri çerçevesinde YXK mensubu 16 kişilik bir grup Kassel Üniversitesi'nde katıldığı bir programda dönemin Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier'a hakaret ederek protesto edince polis tarafından dışarıya atılmıştır.⁵⁵

53. <http://www.kurdmania.org/News-Kurdmania-Interview-mit-YXK-item-1249.html>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

54. "Verfassungsschutz in Hessen Bericht 2016".

55. "Verfassungsschutz in Hessen Bericht 2016".

YXK düzenli olmamakla birlikte altı ayda bir *Ronahi* isimli bir dergi çıkarılmaktadır. Bu kuruluş, son olarak Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde gerçekleştirdiği ZDH'ye yönelik olarak üniversitelerde konferans serisi düzenleyerek Almanya'nın Türkiye'ye silah satışlarını durdurması yönünde kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda 19 Mart 2018 tarihinde Freiburg'ta gerçekleştirilen panele Alman silahlanma ve savunma uzmanı Jürgen Grasslin ile HDP Milletvekili Demir Çelik katılmıştır.⁵⁶ YXK faaliyetlerinde Münih Maximillian Üniversitesi'nde araştırma asistanı olarak görev yapan Kerem Schamberger'in ön plana çıktığı görülmektedir. PKK'yı desteklediğini açıkça dile getiren Schamberger kişisel Facebook sayfasında yasaklı PKK ve PYD sembollerini yayımladığı için Münih polisi tarafından evi basılmış ve hakkında soruşturma açılmıştır. Türkiye karşıtı duruşuyla bilinen gazeteci ve *Der Spiegel* muhabiri Hassain Kazaim, Schamberger'le *Der Spiegel*'de yaptığı röportajda PKK sempatisini ve Marksist akademisyenin hem Alman hem de Türk devleti tarafından köşeye sıkıştırıldığını iddia etmiştir.⁵⁷

Görsel 12. 2017 Hüseyin Çelebi Ödül Töreninden Bir Kare

Görsel 13. Frankfurt Goethe Üniversite'ne YXK Mensuplarınca Asılan "Free Öcalan" Pankartı, 9 Ekim 2017

YXK Almanya'daki köklü Türk kuruluşları hakkında son dönemde başlatılan karalama kampanyasında da öncü rol oynamaktadır. Bu çerçevede örgütlediği tüm üniversitelerde "DİTİB-Erdoğan'ın Kuklaları" isimli bir kampanya serisi başlatmıştır.

56. "Krieg in Afrin- Made in Germany", YXK Online, 21 Mart 2018, <http://www.yxkonline.org/index.php/12-news/610-reihe-von-podiumsdiskussionen-zu-dem-krieg-in-afrin>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

57. "Der Doppelstaatsfeind", *Der Spiegel*, 22 Kasım 2017.

Görsel 14. DİTİB: Erdoğan'ın Kuklaları İsimli Kampanyanın Logosu

Görsel 15. YJK-E'ye Bağlı Hannover Kadın Meclisi

Almanya Kürdistanlı Kadınlar Birliği (YJK-E)

Örgütün gençliğin yanı sıra özellikle ön plana çıkardığı diğer hedef kitleleri kadınlardır. Ailenin lokomotif gücü olarak görülen kadınlar mobilize edilerek örgüte toplumsal destek sağlamada bir araç olarak kullanılmaktadır. Diğer yandan kadın kuruluşlarının örgüte yönelik olumlu imaj oluşturma çalışmalarında öne çıktıkları görülmektedir. Alman kamuoyunun beklentilerine uygun olarak Batılı kadın imajına uygun görünümlü Kürt kadınlarının ve cinsiyet eşitlikçi söylemlerin ön plana çıkarılması dikkat çekmektedir.

Almanya'da ilk kadın meclisi Sakine Cansız'ın da (Kod adı Sara) katılımıyla 2008 yılında kurulmuştur. 2016 yılının Ocak ayında Düsseldorf'ta kurulan YJK-E'nin sözcülerinden Necla Varto'nun beyanlarına göre Almanya'da bağlı 9 eyalette 29 kadın meclisi, 15 kadın komünü ve 16 kadın inisiyatifi bulunmaktadır. Varto *Yeni Özgür Politika* gazetesine verdiği röportajda YJK-E'nin öncelikli hedefinin Öcalan'ın özgürlüğü ve sözde Rojova direnişi olduğunu ifade etmektedir.⁵⁸ KCD-E Eş Başkanı Dilşah Osman'ın da konuşma yaptığı kuruluş kongresinde bir yıllık süre için Agnes Alvensleben, Münevver Azizoğlu-Bazan, Çiğdem Kaygalan, Ayten Aslaner, Delal Yaman esas üye, Fidan Tanırgan ile Sema Şakar ise yedek üye olarak seçilmiştir.⁵⁹

58. "Hedef Öcalan'ın Özgürlüğü", *Yeni Özgür Politika*, 1 Ağustos 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=84075>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

59. "Almanya'daki Kürt Kadınları Çatı Örgütünü Kurdu: YJK-E," ANF Türkçe, 24 Ocak 2016, <https://anf.turkce.net/kadin/almanya-daki-kurt-kadinlari-cati-orgutunu-kurdu-yjk-e-63431>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Almanya'da PKK gençlik yapılanmaları içinde de paralel kadın dernekleri bulunmaktadır. Örneğin örgütün öğrenci derneği YJK'nın içerisinde JKK (Studierende Frauen aus Kurdistan) kadın örgütü faaliyet göstermektedir. Kadın yapılanmaları NAV-DEM ve Komalen Civan ve HDK-Almanya'nın düzenlediği

Görsel 16: YJK-E'ye Bağlı Köln Kadın Meclisi

organizasyonlara destek vermekte ve ortak eyleme gitmektedir. Örneğin HDK-A öncülüğünde 12 Aralık 2016'da "Dünya İnsan Hakları Günü" bahane edilerek Abdullah Öcalan ve HDP milletvekilleri için özgürlük yürüyüşü çağrısına NAV-DEM ile birlikte YJK-E de destek vermiştir.⁶⁰ Aynı şekilde Ekim 2017 tarihinde NAV-DEM ve YJK-E Öcalan için miting ve etkinlik takvimini ortaya koyan ortak bir açıklama yapmıştır. Bu açıklamada NAV-DEM'in PYD VE HDK'yı kendi bileşenleri olarak tanıtmaması dikkat çekmektedir:

Önderliğimizin sağlık ve güvenliği konusunun netleşmesi için Almanya'daki başta Demokratik Kürt Toplum Meclislerimiz olmak üzere NAV-DEM'in tüm bileşenleri (F-CİK, FEDA, NAV-YEK, PYD, HDK,) Demokratik Güçbirliği, halkımız ve demokratik güçler her yerde harekete geçerek avukatların, ailenin ve bir meclis heyetinin Kürt Halk Önderi ile hemen görüştürülmesi için yapılan ve yapılacak eylemler güçlendirilerek süreklileştirilmelidir.

Merkezi Düsseldorf olan Ceni Derneği (Barış için Kürt Kadın Bürosu) de PKK'ya müzahir Avrupa kadın çatı organizasyonu Avrupa Kürt Kadın Hareketi (TJK-E) ve YJK-E üyesi olarak bu gruplarla birlikte hareket etmektedir.⁶¹

Bunun yanı sıra kadın teröristlerin Kürt kökenli genç göçmen kadınlara rol model olarak sunulmaları dikkat çekicidir. Hanım Yerlikaya, Sakine Cansız (Sara), Gülnaz Karataş (Berita), Binevi Agal (Berivan) örgütün sözde "şehit" adı altında kültleştirdiği ve Kürt gençlere rol model olarak sunduğu başlıca kadın teröristlerdir. YJK-E tarafından her yıl Dortmund şehrinde düzenlenen Zilan Kadın Festivali gibi faaliyetlerle hem maddi gelir elde edilmekte hem de örgüte militan kaynağı sağlanmaktadır.

Görsel 17. Zilan Kadın Festivali, Dortmund, 1 Temmuz 2017

60. "NAV-DEM ve YJK-E de Sokağa Çıkıyor", KCDK-E, 9 Aralık 2016, <https://kcdk-e.com/2016/12/09/nav-dem-ve-yjk-e-de-sokaga-cikiyor>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

61. <http://ceni-kurdistan.com>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

Örgütün eşitlikçi söylemlerine rağmen kadınların örgütte ancak erkekleşerek var olabildikleri ve kadınlık kimliğinden uzaklaştırılarak savaşçı olarak idealize edildikleri dikkat çekmektedir. Yine alt kademelerde eş bakanlık sistemiyle kadınlara alanlar açılırken örgütün öncü pozisyonlarında ve kamuoyundaki etkin isimleri arasında kadınların olmaması dikkat çekicidir.⁶²

Kürt Kamuoyu Çalışmaları Merkezi (Civaka Azad)

PKK'nın ve ona bağlı STK'ların Alman kamuoyuna yönelik tanıtım, kamuoyu oluşturma, halkla ilişkiler ve propaganda faaliyetleri Civaka Azad tarafından yürütülmektedir. 2011 yılında kurulan Berlin merkezli kuruluş Alman gazetecileri Türkiye, Suriye ve Irak'ta PKK ile ilgili olarak yaşanan gelişmeleri örgüt perspektifinden aktaran yayınlar ve basın açıklamaları hakkında mail yoluyla düzenli olarak bilgilendirmekte ve profesyonel anlamda bir PR yürütmektedir.

Civaka Azad'ın en önemli işlevi kamuoyu oluşturmak ve Alman tarafını özellikle PKK ve Türkiye politikası noktasında kamuoyu üzerinden baskı altına alarak yönlendirmektir. Bu minvalde son olarak Türkiye'nin Afrin'de gerçekleştirdiği ZDH'ye Alman devletinin takındığı tutumun Almanya'da yaşayan Kürtleri rahatsız ettiği, devlete olan güvenlerini sarstığı yönünde algı oluşturmak amacıyla "Almanya'da Yaşayan Kürtlerin Afrin Krizine Yönelik Siyasi Tutumları" (Politische Einstellungen Kurdischer Bürger in der BRD im Kontext der Afrin Krise) isimli bir kamuoyu araştırması hazırlamıştır. Araştırmada Almanya'da yaşayan "Kürtler" in yüzde 61,1'inin Afrin'de Alman devleti tarafından yalnız bırakıldığını düşündüğü iddia edilmektedir. Civaka Azad düzenli olarak Almanya'da soruşturmaya uğrayan ya da hapisanede tutuklu bulunan örgüt mensuplarının davaları ve durumları hakkında kamuoyunu bilgilendirme ve onları destekleme amacıyla "Azadi Dienst" adında bir bilgilendirme kitapçığı yayımlamaktadır. 1982 yılından beri iki ayda bir yayımlanan "Kürdistan Report" isimli rapor da yine bu merkez tarafından hazırlanmaktadır. Örgüt liderlerinin PKK yanlısı yayın organlarında verdikleri demeç ve röportajlar Civaka Azad'ın web sayfasında da yayımlanmaktadır. Son olarak Cemil Bayık'ın ANF haber ajansına verdiği röportaja yer verilmiştir.⁶³

Saha çalışmaları sırasında görüşülen Alman gazeteciler 24 Haziran seçim kampanyaları esnasında derneğin kendileriyle e-mail yoluyla irtibata geçerek HDP milletvekilleriyle görüşme ve röportajlar için aracılık teklif ettiğini aktarmıştır.

Kürdistan Kızılayı (HSK)

1993 yılında Bochum'da kurulan ve halihazırda Köln bölgesine bağlı Troisdorf şehrinde faaliyetlerini sürdüren Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor a Kurdistane, HSK)

62. Walter Posch, *Die neue PKK: Österreichische Militärische Zeitschrift*, 2016, s. 142-143.

63. <http://civaka-azad.org>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

PKK'nın insani yardım kuruluşu kisvesi altında faaliyet gösteren alt kuruluşudur. Web sitesinde 150 kişilik gönüllü grubun çalıştığı iddia edilen kuruluşun eş başkanlığını Jamila Hami ve Servan Berry yürütmektedir. Bu oluşumun esas amacı tutuklu ya da yaralı durumdaki örgüt mensuplarına ve Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelere yardım kampanyaları yoluyla maddi destek sağlamaktır. Kürdistan Kızılayı kurban derileri ve bağışları topladığı gibi kardeş aile projeleriyle sözde Kürdistan'daki aileler ile Avrupa'da yaşayan Kürt aileler arasında bağlantı kurmaktadır. Bu kuruluş aynı zamanda ölen, yaralanan ya da hapis yatan örgüt mensuplarının ailelerine de düzenli olarak yardımda bulunmaktadır. Örgütün topladığı giyim, yiyecek vb. yardımların turlarla Türkiye'ye girişinin yasaklanmasından sonra toplanan malzemelerin satılarak paraya dönüştürüldüğü ve bu şekilde hedef kitleye ulaştırıldığı derneğin kendi web sayfasında ifade edilmektedir. Avrupa'da ya da Türkiye'de hükümlü bulunan örgüt mensuplarının ihtiyaçları yine bu dernek eliyle giderilmektedir.⁶⁴

2010 yılında üzerinde "Çocuklar için Acil Yardım" yazan yardım kutularıyla toplanan paraların PKK'nın terör faaliyetlerini finanse etmek için usulsüzce harcandığı gerekçesiyle Kuzey Ren Westfalya Eyalet hükümetine bağlı Hizmet ve Kontrol Dairesi (Die Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion, ADD) tarafından derneğin yardım kutularına el konularak Rheinland Pfalz eyaletindeki tüm faaliyetleri yasaklanmıştır.⁶⁵ NRW Eyalet Mahkemesince 2002 yılında HSK adına bağış toplayan bir şahsa HSK'nın yasaklı terör örgütü PKK militanlarına yardım ve destek sunmak suretiyle dolaylı olarak terörü desteklediği gerekçesiyle 700 avro civarında para cezası verilmiştir. Ancak Federal Adalet Mahkemesi (Bundesgerichtshof, BGH) bu şahsın karara yaptığı itirazı kabul ederek HSK adına bağış toplamanın legal olduğu hükmüne varmıştır. Kararın gerekçesinde, HSK tarafından toplanan paralarla Almanya dışındaki Kürt bölgelerindeki PKK mensuplarına yardım yapıldığı dolayısıyla PKK'nın Almanya'daki faaliyetleri üzerinde çok az veya oldukça dolaylı bir etki gücüne sahip olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kararın gerekçesinde HSK'nın 1993 yılında alınan PKK yasağı kararında adı geçen PKK'ya müzahir yasaklı örgütlerden biri olmadığı ifade edilmiştir. Ancak aynı kararda Kürdistan Kızılayı'nın örgüt mensuplarına sağladığı maddi ve lojistik desteğin örgütün militan kazanmasını kolaylaştırdığının belirtilmesi dikkat çekicidir. Mahkeme bu gerçeği kabul etmesine rağmen bunu örgütün faaliyetlerini yasaklamak için yeter sebep olarak görmemiştir.⁶⁶

HSK'nın PKK ile bağlantılı bir kuruluş olduğu hem Alman mahkeme kararları hem de iç istihbarat raporlarında açıkça belirtilmektedir. Yine kuruluşun kendi raporlarında yer alan bilgilere göre 2016 yılı Mart ayı itibarıyla Avrupa genelinde

64. <http://www.heyvasor.com/tr/ji-bo-rojava-banga-lezgin-a-alikariye>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

65. "Sammlung verboten: Kurdischer Roter Halbmond im Fokus", General Anzeiger, 7 Haziran 2010.

66. "Bundesgerichtshof Beschl. v. 05.03.2002, Az. 3 StR 514/01", https://www.jurion.de/urteile/bgh/2002-03-05/3-str-514_01, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

toplam 1 milyon 366 bin avro ve 30 bin Kanada doları tutarında yardımını Nusaybin, Cizre, Sur, Silopi gibi bölgelerde bulunan sözde halk meclislerine dağıtılmak üzere gönderilmiştir.⁶⁷

Sonuç olarak HSK'nın bu yardımlarıyla PKK adına savaşma ve ölme noktasında örgüt üyelerini teşvik etmek suretiyle terör faaliyetlerini finanse ettiği görülmektedir. Sözde Kürdistan Kızılayı'na yapılan yardımlar örgüte "himaye vergisi" (*schutzgeld*) ödemek zorunda bırakılan Kürt kökenli göçmenlere bağış yoluyla bu vergiyi ödeme ve alınan makbuzlarla ödenen miktarı yıllık vergiden düşme imkanı da sağlamaktadır. Almanya'nın önde gelen haber kanalları ve gazetelerinin Türkiye'nin yürüttüğü ZDH ve Afrin'deki insani durum ve sivil ölümleriyle ilgili olarak bu merkezin gerçek dışı verilerini kaynak olarak göstermeleri dikkat çekicidir.

HDK-Almanya

2011 tarihinde seçimlerde AK Parti karşıtı muhalif bir karşı blok olarak kurulan HDK, 2016 tarihinde Almanya'da önce il meclislerini kurmuş, Ocak 2017'de de Frankfurt'ta HDK-Almanya'nın (HDK-A) kuruluş kongresi gerçekleştirilmiştir. HDK-Almanya, HDP'nin Almanya'daki şubesi gibi faaliyet göstermekte ve NAV-DEM ile koordineli şekilde çalışmaktadır. Nitekim kuruluş kongresinde geçici başkanlığını eski NAV-DEM Eş Başkanı Fatoş Gökşungur yapmıştır. Kongrede 15 kişilik yönetim kurulunun yanı sıra Baki Doğan, Elif Sonzamancı, Yüksel Koç, Naime Erdem Başaran, Hüseyin Şenol, Elif Sonzamancı ve Ali Mital örgüt sözcüsü olarak seçilmiştir.

24 Haziran 2018 erken seçimlerinin açıklanmasının ardından HDK-Almanya HDP için seçim kampanyalarına başlamıştır. HDK-Almanya'nın halihazırda on iki şehir meclisi bulunmaktadır: Berlin-Brandenburg, Frankfurt, Münih, Ulm, Düsseldorf, Mannheim, Hannover, Nünberg, Hamburg, Saarbrücken, Stuttgart ve Köln.

Görsel 18. HDK-A Kuruluş Kongresi'nde Ertuğrul Kürkçü Konuşma Yaparken, 19 Ocak 2017

HDK-Avrupa yürütmesi ve koordinasyon toplantısı, Köln'de bulunan NAV-DEM binasında gerçekleştirilmiştir. HDK-Münih kuruluş kongresine Yeşiller'den Gülseren Demirel, Sol Parti'den Ateş Gürpınar ve Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF) Bayern Temsilcisi Ercan Kara'nın yanı sıra HDP İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkçü de katılmıştır.⁶⁸

67. <http://www.heyvasor.com/tr/ji-bo-rojava-banga-lezgin-a-alikariye>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

68. "HDK Münih Kuruldu", HDK-Almanya, 29 Ocak 2017, <http://hdkdeutschland.de/hdk-munih-kuruldu>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Demokratik Alevi Federasyonu (FEDA)

PKK, Almanya'da yaşayan ve Türk devletiyle ilgili geçmişte yaşanmış bazı sorunlar ve ideolojik sebeplerle Türkiye'ye mesafeli bazı Kürt ve Türk kökenli Alevileri de kendi örgüt yapısına dahil etmeye çalışmaktadır. PKK'nın etnik ve dini etki alanını genişletmek için Alevi grupları kendine hedef olarak seçtiği Federal Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı raporlarında da kaydedilmektedir. Bu çerçevede kurulmuş olan Kürdistan Aleviler Birliği birçok isim değişikliğinden sonra en son FEDA adı altında faaliyetlerine devam etmektedir. Halihazırda eş başkanlığını Veli Kaya'nın yürüttüğü derneğin kendisine bağlı dergah ve derneklerle HDP'nin Avrupa'daki seçim çalışmalarına ciddi olarak destek verdiği, partiye Alevi tabandan seçmen kazandırmaya yönelik çalışmalar yaptığı federasyon yetkilileri tarafından ifade edilmektedir.⁶⁹

PKK'nın Almanya'da oldukça geniş bir teşkilat yapısına sahip olan Almanya Alevi Birliği Federasyonu'nun yönetim kadrosuna sızarak bu yapıyı etkisi altına almaya çalıştığı bilinmektedir. Nitekim AABF tarafından 2016 yılında Köln'de düzenlenen "Diktatörlüğe Hayır, Demokrasiye Evet" mitinginde PKK militanlarının flama açması ve Öcalan posterleri taşımaları üzerine miting iptal edilmiştir. AABF, bünyesinde bulunan bazı üye derneklerden ve kamuoyundan gelen baskı üzerine iş birliği yaptığı ve PKK'ya bağlı dernekler ve oluşumların da içine bulunduğu Demokratik Platform Birliği (DPB) ile iş birliğini dondurduğunu açıklamak zorunda kalmıştır. Ancak Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Kasım 2016'da "hayır" kampanyası çerçevesinde DPB ile tekrar iş birliğine devam kararı aldıklarını ilan etmiştir.⁷⁰ PKK'nın yayın organı *Yeni Özgür Politika*'da yer alan haberlere göre AABF tarafından düzenlenen miting organizasyonunda NAV-DEM de etkili olmuştur. Örgütle bağlantılı Ciwanen Azad ve öğrenci birlikleri de sosyal medya hesaplarından üyelerine mitinge katılım çağrısı yapmıştır.

AABF üyesi Yılmaz Kahraman'ın PKK'nın öğrenci derneği YXK'nın Kassel Üniversitesi'nde Diyanet'e karşı düzenlediği bir programa katılması, bu iki federasyon arasındaki ilişkinin devam ettiğini gösterir niteliktedir.⁷¹

Görsel 19. AABF Tarafından Köln'de Düzenlenen Diktatörlüğe Hayır, Demokrasiye Evet Mitinginde YPG Flamaları ve Öcalan Posterleri Açıldı

69. "DKTM Çalışmaların Motor Gücü", *Yeni Özgür Politika*, 20 Mayıs 2015, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=42241>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

70. "AABF nimmt Zusammenarbeit mit DPB für Wahlkampf wieder auf", *Turkish Press*, 7 Mart 2017.

71. "Doch nur Lippenbekenntnisse? AABF-Aleviten halten an PKK fest", *Turkish Press*, 6 Aralık 2016.

Görsel 20. AABF Etkinlik Broşüründe FEDA Temsilcisinin de Konuşmacı Olarak Katıldığı Görülüyor

Almanya'da yaşayan ve sayıları son göçlerle birlikte 150 bini aşan Yezidiler üzerinde bir tekel oluşturmaya çalışmaktadır. Ancak örgüt kendi ideolojik ve siyasi ajandasını takip etmeyen Yezidi örgütlerle arasına mesafe koymaktadır. Nitekim PKK'ya yakın Yezidi derneklerden oluşan Almanya Kürdistan Ezidiler Dernekleri Federasyonu (FKE) 2017 Ocak ayında diğer Yezidi gruplarca bir çatı örgütlenmesi olarak kurulan Yezidi Merkez Konseyi'nin siyasi ve ideolojik kimliğinin terk edilerek kongreye dahil olma yönündeki çağrısını reddetmiştir. Bu da esasında örgütün esas meselesinin Yezidiler ve onların haklarını korumak değil bu grubu kendi tekeline alarak araçsallaştırmak olduğunu da ortaya koymaktadır.⁷² Nitekim Yezidi Merkez Konseyi yaptığı basın açıklamasında PKK'nın DEAŞ'ın Yezidi gruplara karşı yürüttüğü katliamlara karşı savaşırken edindiği avantajlı rolü suistimal ederek kendi ideoloji ve siyasi amaçları için kullandığını belirtmiştir.⁷³ FYK halihazırda NAV-YEK adı altında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kırmızı bültenle aranan PKK'nın Sincar sorumlusu terörist İsmail Özden'in (Kod adı: Mam Zeki Şengali) 2018'in Ağustos ayında TSK tarafından Sincar'a düzenlenen bir operasyonda öldürülmesi üzerine NAV-YEK eş başkanları öldürülen teröristin ailesiyle Sincar'a giderek taziye ziyareti ve intikam söylemlerinde bulunmuştur.⁷⁴

PKK'ya bağlı olarak hareket eden FEDA'nın ideolojik olarak AABF içerisinde bir grupla aynı çizgide hareket ettiği, Alevilerin müslümanlaştırıldığı ve Aleviliğin ayrı bir din olduğu tezini savunduğu bilinmektedir.

Yezidi Dernekleri Birliği Merkezi (NAV-YEK)

PKK'nın Suriye'deki kolu PYD'nin Yezidi grupları DEAŞ'ın elinden kurtardığı iddiasıyla Yezidi gruplar üzerinden propaganda yaptığı görülmektedir. Örgüt böylelikle bir yandan Alman kamuoyunda kendini bu grupların kurtarıcısı olarak lanse ederek olumlu bir imaj yaratmaya çalışırken diğer yandan da

72. "Bielefeld: Zentralrat der Eziden in Deutschland gegründet", Ezidi Press, 29 Ocak 2017, <http://www.ezidipress.com/blog/bielefeld-zentralrat-der-eziden-in-deutschland-gegruendet>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

73. "Bielefeld: Zentralrat der Eziden in Deutschland gegründet".

74. "Mam Zeki'nin Eşi Gule Konuştu, DEM24, 28 Ağustos, 2018, <http://dem24.org/mam-zeki-nin-esi-gule-konustu/2>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2018),

Kürdistan İslam Toplumu Federasyonu (KİH-CİK)

PKK, tabanında yer alan dindar üyelerin desteğini almak için Avrupa ve Almanya'da Kürdistan İslami Hareketi (KİH) adı altında örgütlenmiştir.⁷⁵ Bu kuruluş hiyerarşik olarak ERNK'ye bağlı olarak faaliyet göstermekteyken 2014 yılında lağvedilmiş ve yerine Kürdistan İslam Toplumu Federasyonu (CİK) isimli yeni bir örgüt kurulmuştur. CİK, Almanya ve Fransa'da bulunan PKK mensupları için fetva mercii olarak görev yapmaktadır. CİK'in başkanlığını Ahmet Turhallı yürütmektedir. Dernek hac ve umre organizasyonları, fitre ve zekat toplama faaliyetleri üzerinden örgüte ek mali kaynak sağlamaktadır.⁷⁶

Görsel 21. 4 Kasım 2017 Düsseldorf Yürüyüşü Tertip Komitesi

CİK 10 Ekim 2007 yılında Heilborn kentinde gerçekleştirdiği 2. kongresinde “İmam Birlikleri” kurulmasını kararlaştırılmıştır. 2007’de gerçekleştirilen kongreye farklı Avrupa ülkelerinden toplam 60 camii temsilcisi katılmıştır. Dinin araçsallaştırılması çerçevesinde örgüt tarafından zalim, mazlum, şehit gibi kavramlar istismar edilmektedir. Örneğin CİK’e bağlı camilerde her Cuma namazın-

Görsel 22. HPG Militanı Hüseyin Buldag için Bremen Saidi Kurdi Camii'nde Düzenlenen Taziye Töreni, 14 Nisan 2018

75. Nitekim KİH'in kurucu başkanı Abdurrahman Dürre PKK tarafından özerkliğe izin verilmediği için 1997'de hareketten ayrılmış ancak yapı içerisinde devam eden özerklik talepleri nedeniyle bu oluşum PKK'nın kontrolü dışında bağımsız bir yapı olacağı endişesiyle 2004 yılında feshedilmiştir.

76. “PKK için Fitre ve Zekat Topluyorlar”, *Yeni Akit*, 17 Haziran 2016.

TABLO 2: CİK'E BAĞLI CAMİLER	
ADI	ŞEHİR
Bedüzzaman Said'i Kurdi Camii	Bremen
Hagen Camii	Hagen
İbrahim Halil Camii	Verbert
Wuppertal Camii	Wuppertal
İbrahim Xalil Camii	Berlin
Mele Muhammed Camii	Berlin
Darmstadt Camii	Darmstadt
Saidi Kurdi Camii	Essen
Pforheim Camii	Pforheim
Hamburg Camii	Hamburg
Halilurrahman Camii	Cloppenburg
Abu Bekr Camii	Bremen
Aksa Camii	Bremen
Bilal Habeşi Camii	Bremen

dan sonra sözde “örgüt şehitleri” için mevlid okutulmaktadır. 14 Nisan 2018 tarihinde Bremen’de bulunan CİK’e bağlı Saidi Kurdi Camii’nde PKK’nın silahlı kolu HPG için savaşırken ölen militan Yusuf Buldan (Kod adı: Delil) için KCDK-E Başkanı Yüksel Koç’un ve Bremen DKTM başkan ve üyelerinin katılımıyla bir taziye töreni düzenlenmiştir.⁷⁷ 2008’de gerçekleştirilen 3. Kongre’de ise dinler arası diyalog platformları oluşturulması kararlaştırılmıştır.⁷⁸

PKK, Almanya’nın Hamburg, Berlin, Frankfurt gibi örgüt mensuplarının sayıca çok olduğu büyük şehirlerde kendi hedefleri doğrultusunda faaliyet gösteren onlarca camiye sahiptir. CİK’in diğer örgütle iltisaklı

STK’larla birlikte bazı eylemlerde organizatör olarak destek verdiği görülmektedir. Örneğin 4 Kasım 2017 tarihinde Düsseldorf’ta örgütün gençlik birliği Civana Azad ve öğrenci birliği YXK öncülüğünde “Abdullah Öcalan’a ve Tüm Politik Tutsaklara Özgürlük”, “Faşizme Geçit Yok”, “Kürdistan ve Türkiyeli Demokratik Kurumlar Üzerindeki Yasaklamalara Son” sloganlarıyla gerçekleştirilen Düsseldorf yürüyüşünün ilan çağrısında CİK’in de organizatörler arasında yer aldığı bilinmektedir.⁷⁹

MEDYA YAPILANMASI

Terör örgütü PKK mensupları arasında ideolojik birlik ve iletişim de yine örgütün medya organlarında yürütülen propagandayla sağlanmaktadır. Örgütün medya faaliyetleri dış kamuoyunu “yönlendirme ve ikna etme”, örgüt tabanını ise “inşa ve bir arada tutma” amacıyla yürütülmektedir.⁸⁰ Bunun yanı sıra dergi, gazete satışları ve reklam gelirleriyle örgüte ek maddi gelir sağlanırken diğer yandan örgüte bağlı basın kuruluşları kara para aklamada kullanılmaktadır. Almanya’da Kürt kökenli bazı basın yayın faaliyetleri bulunmakla birlikte⁸¹ Kürtlere yönelik gündemi PKK’ya müzahir medya yayın organları domine etmektedir.⁸²

77. “HPG Gerillası Yusuf Buldağ için Bremen’de Taziye”, *Yeni Özgür Medya*, 16 Nisan 2018, <http://www.yenioz-gurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=85939>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

78. www.cik-baweri.com. 10 Eylül 2009.

79. “Düsseldorf Yürüyüşü İçin Çağrı: Seferberlik Ruhuyla Katılalım”, ANF Türkçe, 30 Ekim 2017, <https://anfturkce.net/avrupa/duesseldorf-yuerueyuesue-icin-cagri-seferberlik-ruhuyula-katilalim-98207>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

80. Anayasayı Koruma Teşkilatı 2016 Raporu; Özellikle *Yeni Özgür Politika*’nın adeta PKK lider kadrosunun açıklama yapma ve kitleye mesaj verme platformu kullanılması dikkat çekicidir.

81. www.nasname.com ve <http://tr.rizgari.com>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

82. Bahar Başer, *The Kurdish Diaspora in the Europe, Identity Formation and the Political Activism*, 2013, s. 22.

Örgütün son dönemde Facebook başta olmak üzere Twitter ve YouTube gibi sosyal medya platformlarını üyelerini kısa sürede organize ve mobilize etmek için kullandığı görülmektedir. Sosyal medya genel olarak program ve etkinlik duyurularını yayma, örgüt mensuplarının kovuşturmaya uğramaları durumunda hızlıca destekleme, karşı kampanya başlatma ve kitlesel eylem talimatı verme⁸³ durumlarında etkin bir şekilde kullanılmaktadır. NAV-DEM ya da KCK-E tarafından yapılan eylem çağrıları *Yeni Özgür Politika* ve YXK'nın yayın organı *Ronahi* tarafından yayımlanmaktadır. Son dönemde bir "Kürt Sineması" oluşturulmak suretiyle, filmler aracılığıyla siyasi mesajlar verilmekte ve Kürtlerin "mağdur ve ezilen halk" olarak resmedildiği bir *narrative* üzerinden PKK'nın terör faaliyetleri meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.⁸⁴

Özetle Almanya'da PKK'ya ait medya organları arasında bir kısmı geçmişte yayın yapmış bir kısmı da halen yayın yapmakta olan *Serxwebun*, *Yeni Özgür Politika*, Roj TV⁸⁵ (Med TV), Sterk TV ve Med Nuçe TV ön plana çıkmaktadır.⁸⁶

PKK'nın Almanya'da bulunan medya organlarından bazıları şunlardır:

- *Serxwebun* (aylık dergi)
- *Sterka Ciwan* (aylık)
- *Neweya Jin* (Erlebnisse der Frauen [aylık dergi])
- NewKurdistan Report
- *Yeni Özgür Politika* (günlük gazete)
- Nuçe ve MedNuçe televizyonları
- *Ronahi* (YXK'nın altı ayda bir yayımlanan gençlik dergisi)

PKK, Alman basın yayın organlarını da kendi hedefleri doğrultusunda ustalıkla kullanmaktadır. Bu hususta Alman devlet kanalı ARD'nin PKK'ya yakın Kürt gazetecilere kendi web sitesinde bir blog ayırması ve buradan sürekli olarak örgüt yanlısı ve Türkiye düşmanı yayınlar yapılması dikkat çekicidir. Alman Fransız ortak kanalı ARTE televizyonu da örgütü Batı kamuoyunda özgürlük için mücadele eden modern bir yapı gibi tanıtmaktadır.⁸⁷ Bu medya organı örneğin 8 Mart 2016 Kadınlar Günü dolayısıyla yayımlanan "Kürt Kadınlarının Özgürlük Savaşı" isimli belgeselde Suriye'nin kuzeyinde savaşan örgüt mensubu kadın teröristleri kahraman gibi gös-

83. Örgütün şiddet içeren sokak eylemlerine çağrı yaptığı bir mecra olduğu gerekçesi ile Hamburglu senatör 1999 yılında MED TV'nin yasaklanması yönünde bir çağrıda bulunmuştur.

84. Hamburg'da sinema eğitimi almış Yüksel Yavuz'un 2002 Cannes Film Festivali'nde gösterilen "Close Up Kürdistan" (Yakın Plan Kürdistan) isimli belgesel filmi ve 2002 yılında ve Almanya doğumlu Kürt yönetmen Özy Şahin bunlara birer örnektir. Bkz. Başer, *The Kurdish Diaspora in the Europe, Identity Formation and the Political Activism*, s. 50.

85. Alman İçişleri Bakanlığı 2008 yılında Roj TV'nin Almanya'da yayın yapmasını yasaklamıştır.

86. Alman Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2016

87. Verfolgung kurdischer Medien: Der Komplize in Europa", Arte TV, 10 Ağustos 2017, <https://info.arte.tv/de/verfolgung-kurdischer-medien-der-komplize-europa>, (Erişim tarihi: 26 Temmuz 2018).

Görsel 23: Deniz Yücel Kandil'de Cemil Bayık'la Görüşürken

zeteleri örgüt yöneticilerinin düşüncelerine yer verilen mecralar olarak kullandıkları görülmektedir. Almanya ve Türkiye arasında adeta bir krize dönüşen *Die Welt* gazetesinin Türkiye muhabiri Deniz Yücel, Cemil Bayık'la bir röportaj yapmıştır. Yücel'in haberleri ve yazdığı makalelerde örgütü meşrulaştırıcı bir dil kullanması dikkat çekmektedir.

Görsel 24. PKK ile Birlikte Hareket Eden HDK-A'nın Meşale Tolu ve Deniz Yücel için Ulm'da Kurduğu Dayanışma Komitesinin Bir Etkinliği

Görsel 25. HDK ve Stuttgart Kadın Temsilciliği Tarafından Tolu için HDP'nin Tutuklu Eş Başkanı Fidan Üstündağ'ın Davaları Hakkında Bilgilendirme ve İmza Kampanyası

termektedir. Belgeselde ayrıca Paris'te öldürülen kadın militan Sakine Cansız'ın hayatına da yer verilmektedir.⁸⁸

Türkiye kökenli ve PKK'yı bir terör örgütü olarak nitelemeyen bazı gazetecilerin çalıştıkları ga-

PKK'ya müzahir STK'ların odağında bulunan bir diğer gazeteci de Meşale Tolu'dur. Türkiye'de teröre destek verdiği suçlamasıyla tutuklanan Meşale Tolu için HDK-A'nın Ulm Temsilciliği tarafından NAV-DEM'in de katıldığı "Meşale Tolu Dayanışma Platformu" kurulmuştur. ETHA haber ajansında çevirmenlik yapan ve terör propagandası yaptığı için 2016 yılında kapatılan Özgür Radyo'da çalışan Tolu sosyal medya hesabından açıkça terör gruplarına destek vermektedir.

Alman devlet kanalı WDR'nin web sitesinde "Sansürsüz" adı altında açılan internet platformunda ve aynı kanala bağlı yayın yapan Cosmos TV'de aralarında Türkiye'nin kırmızı bültenle aradığı Can Dündar'ın da bulunduğu bazı isimlere alan açılmaktadır. Bu mecrada ayrıca Burhan Ekici de Türk devletinin Kürtlere yönelik işkence uygu-

88. "Der Freiheitskampf Der Kurdinnen", You Tube, <https://www.youtube.com/watch?v=XuNoecGUjWE&t=2748s>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

ladığı ve Kürtlerin bir devletleri olunca huzuru bulacakları çerçevesinde PKK'nın narrativine uygun tezleri işleyen yayınlar yapmaktadır.⁸⁹ Bu portalda “Türkiye'nin Kürtleri Öldürme Aşkı” ismiyle yayımlanan özel dosya Alman medyasında PKK ile ilgili hakim olan ideolojik tek taraflı ve Türkiye karşıtı yayınlara dikkat çekici bir örnek teşkil etmektedir.⁹⁰ HDP eş başkanlarından Aysel Tuğluk'un annesinin cenazesine yapılan saldırıyı konu alan yazıda Türkiye'nin pek çok kesiminden tepki gelmesi ve Cumhurbaşkanlığından saldırıyı kınayan bir açıklama⁹¹ yapılmasına rağmen bu olay Türk toplumunun kutuplaştığı ve Kürtlere karşı zulüm yapıldığı iddialarına bir delil gibi sunulmuştur.

Alman devlet kanalı ZDF'nin yayın danışma heyetinde PKK yasağının kaldırılmasını savunan ve örgüte müzahir kuruluşlarla sıkı ilişkiler içinde olan Ali Ertan Toprak'ın yer alması da bu kanallarda sürekli olarak PKK ve Türkiye ilgili tek yanlı ve gerçek dışı haber ve yorumların yer bulmasını açıklamaktadır. Benzer şekilde PKK'ya müzahir akademisyen derneği KURD-AKAD'ın 4 Şubat 2017 tarihinde Frankfurt'ta düzenlediği “Türkiye: Boğaziçi'nde bir Sultanlık mı Kuruluyor? Demokrasinin Hala Bir Şansı Var mı?” başlıklı konferansta konuşmacı olarak katılan WDR muhabiri Celil Kaya gibi isimlerin Türkiye ve örgütle ilgili haber yaparken denli tarafsız olabildiği de şüphelidir.⁹²

PKK, Alman medyasında “insan hakları ve ezilen Kürt toplumu”, “kadın özgürlüğü”, “cinsiyet eşitliği”, “halkların özgürlüğü” gibi söylemler üzerinden propaganda yapmaktadır. Örgüt, Suriye iç savaşıyla birlikte örgütün Suriye kolu olan PYD-YPG de Alman kamuoyunun sempatiyle yaklaştığı Yezidi azınlığın kurtarıcısı olarak ön plana çıkmaya başlamıştır.⁹³ Berlinli Yezidi kökenli fotoğraf sanatçısı Sonja Hamad 2015'te Suriye ve Kuzey Irak'a giderek burada DEAŞ'a karşı savaşan YPG'li kadın militanları fotoğraflamış ve çektiği resimleri “Jin-Jiyan-Azadi” (Kadın-Yaşam-Özgürlük) isimli bir çalışmada toplamıştır. Bu çalışmasıyla “Kaçış Yolunda: Kadın ve Göç” isimli bir de sergi açan⁹⁴ Hamad'a Alman basını büyük ilgi göstermiş⁹⁵ ve fotoğrafçıya 2016 yılında 3 bin avro değerindeki Martin Lagois Fotopreis isimli fotoğrafçılık ödülü verilmiştir.⁹⁶

89. “Kürtlerin Tarihsel Yalnızlığı”, WDR, 26 Temmuz 2018.

90. “Kürtlerin Tarihsel Yalnızlığı”.

91. “Tuğluk'un Cenazesine Saldırıya Cumhurbaşkanlığından Kınama”, Bianet, 14 Eylül 2017.

92. “Konferenz 2017”, Kurd Akad, <http://www.kurd-akad.com/index.php/de/2-news/80-konferenz-2017>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

93. “Gerichtsurteil: PKK keine terroristische Organisation”, Rote Fahne, 29 Eylül 2017; Walter Posch ve Blick von Aussen, *Die Kurdenfrage jenseits der Kobani*, 2014, s. 14.

94. “Frauen und rauen und Migration”, http://zufluchtwendland.de/wp-content/uploads/2017/11/Fotoausstellung_monitor.pdf, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

95. “Patriotische Amazonen: Sonja Hamad portraitiert kurdische Kämpferinnen”, <https://www.youtube.com/watch?v=O0BqHVvpOSY>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

96. “Foto-Ausstellung: “Auf der Flucht: Frauen und Migration”, Sonntagblatt, 25 Ekim 2016, <https://www.sonnagsblatt.de/artikel/kunst-religion/kultur/foto-ausstellung-auf-der-flucht-frauen-und-migration>, Erişim tarihi: (25 Temmuz 2018).

Görsel 26. Sonja Hamad'a Ödül Getiren YPG Kadın Militanlarının Propaganda Görsellerinden Biri

2014 yılında ZDF'de yayımlanan "Auslandjournal" isimli bir programda Kobani'ye giden gazeteciler "YPG: Kobani ve Kürtlerin Umudu" isimli programda Kürtlerin durumunun dramatize edildiği ve özellikle kadın militanlar üzerinden PYD mensubu teröristlerin özgürlük savaşçıları olarak lanse edildikleri görülmektedir.⁹⁷

Alman Kürt Toplumunu Derneği (Kurdische Gemeinde Deutschland e.V.)

Almanya'da örgüte müzahire STK yapılanmasının yanı sıra PKK yasağının kaldırılması noktasında propaganda çalışmaları yapan organizasyonların başında Kürt Toplumunu Vakfı Alman

Kürt Toplumunu Derneği (Kurdische Gemeinde Deutschland e.V.) gelmektedir. Bu vakfın başkanlığını Almanya Aleviler Birliği Federasyonu (AABF) başkanlığı da yapmış olan Ali Ertan Toprak yürütmektedir. Alman devleti ve kurumları nezdinde neredeyse bu ülkede yaşayan Kürtlerin resmi temsilcisi gibi kabul gören bu kurumun NAV-DEM ve HDK-Almanya'nın düzenlediği bazı etkinliklere destek verdiği bilinmektedir. PKK'nın Almanya'da daha ziyade sol cemahta ve Sol Parti içinde yer bulduğu düşünüldüğünde eskiden Yeşiller'de görev yapmış olan Ali Ertan Toprak'ın Hristiyan Birlik Partisi'ne (CDU) geçerek örgüte yönelik yasağın kaldırılması çalışmalarına muhafazakarlar arasında destek bulma arayışı içinde olduğu söylenebilir. Nitekim Toprak bir röportajında Alman polislerinin Neuss'da bulunan örgüt yayınevlerine yönelik baskınlarını eleştirmiş ve Alman tarafını Kürtleri radikalize etmekle suçlamıştır. Örgütün söylemleriyle paralel bir biçimde NAV-DEM'in 3 Eylül 2017 Kültür Festivali'ne yönelik gösteri yasağının da Alman tarafının Türkiye'ye verdiği bir taviz olduğunu iddia eden Toprak "Polisin bu davranışına bir anlam veremiyorum. Polis yasal bir kültür festivalini Türk milliyetçilerinin eleştirilerinden ve Türk Nazilerin saldırılarından korktuğu için engelliyor. Bu, bir acizlik belirtisi" sözleriyle eleştirmiştir.⁹⁸ 10 Nisan 2018 tarihli röportajda ise Fransa'nın Suriye'nin kuzeyinde YPG güçleriyle iş birliğine gitme kararını da desteklediğini belirterek Almanya'nın da benzeri adımlar atması gerektiğini ifade etmiştir.

97. "Auslandsjournal - die Doku: Kobane und die Hoffnung der Kurden", YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=GkiLtaMjgAs>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

98. "Almanya Kürt Toplumundan Sağduyu Çağrısı", DW Türkçe, 18 Ağustos 2016.

Toprak'ın ayrıca örgüt STK'larının Türkiye ve Almanya'daki DİTİB gibi köklü Türk kurumlarına yönelik başlattıkları kara propagandada başı çektiği görülmektedir.⁹⁹ Toprak, PKK yayın organı *Yeni Özgür Politika*'ya 28 Ağustos 2016 tarihinde verdiği demeçte DİTİB'e bağlı camilerin Almanya'da yaşayan Türkleri Alman devletine karşı kışkırtma görevi gördüğünü ve düşman yetiştirdiğini iddia ederek bu camilerin Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından izlenmesini talep etmiştir. Kürt Toplum Vakfı 2012 yılında Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM) –yeni adıyla NAV-DEM– öncülüğünde Kürt kimliğinin Almanya'da resmi olarak tanınması için başlatılan kampanyaya o dönem başkanlığını yaptığı AABF adına destek vermiştir.¹⁰⁰

Almanya medya ve siyasetiyle sıkı ilişkileri bulunan ve Alman Devleti Uyum Komisyonu üyesi olan Ali Ertan Toprak bu ilişkilerini kullanarak örgütün siyasi ajandasının Alman resmi makamları nezdinde propagandasını yapmaktadır. Bunu yaparken PKK ile mesafeliymiş bir görüntü vermesine rağmen Toprak'ın örgütün söylemleriyle özdeş söylem ve faaliyetler içinde olduğu görülmektedir. Türkiye'nin Afrin'de gerçekleştirdiği operasyona yönelik *Die Zeit* gazetesinde “Kürtlere Karşı Kutsal Savaş” isimli bir makale yayımlayan Toprak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Ortadoğu'da seküler bir düzen istemediğini iddia etmiştir. Almanya'nın Afrin siyasetini de “Peki ya Almanya? Geri duruyor. Sanki bu bir barış politikasıymış gibi” ifadeleriyle eleştirmiştir.¹⁰¹

Pek çok resmi görevinin yanı sıra 2016 yılında Alman devlet televizyonu ZDF'nin yayın kuruluna getirilen Toprak'ın başkanı olduğu Kürt Toplum Vakfı sosyal medya hesabından Türkiye'nin ZDH'yi destekleyen Türkleri de hedef göstermektedir. Bunun yanı sıra Kürtlerle ilgili meselelerde Alman kamuoyunu yanıltıcı bilgilendirmeler yapan kuruluşun son olarak Yuna-

Görsel 27. Kürt Toplum Vakfı'nın Facebook Hesabından Yayımlanan BVB'de Oynayan Türk Futbol Oyuncusu Nuri Şahin'i Hedef Gösteren “BVB Oyuncusu Savaşı Kutluyor” Başlıklı Haber

99. “Kurdische Gemeinde für Sanktionen gegen die Türkei”, Ruhrnachrichten, 27 Ocak 2018, <https://www.ruhrnachrichten.de/Nachrichten/Kurdische-Gemeinde-fuer-Sanktionen-gegen-die-Tuerkei-1250404.html>, (Erişim tarihi: 15 Ağustos 2018).

100. “Almanya Kürtleri Tanımalı”, *Yeni Özgür Politika*, 25. Ağustos 2012, <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=12461>, (Erişim tarihi: 26 Temmuz 2018).

101. Ali Ertan Toprak, *Die Zeit*, https://www.zeit.de/autoren/T/Ali-Ertan_Toprak/index, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Görsel 28. Kürt Toplum Vakfı'nın Facebook Hesabından "Türk Askeri DAEŞ Bayrağı Altında Savaşıyor" Başlığıyla Yayımlanan Bir Haber

çerçevesinde pek çok önemli siyasiyi ağırlamış ve Yeşiller'den Annalena Baerbock¹⁰³ ve Hür Demokratlar'dan (FDP) Christoph Hoffman'dan¹⁰⁴ Türkiye'nin Afrin operasyonunu ve Alman devletinin son dönemde örgüt STK'larına yönelik aldığı önlemleri eleştiren demeçler alarak bunları web sayfasında yayımlamıştır. Bu rapor kapsamında yapılan saha çalışmasında Almanya'daki Kürtleri temsil iddiasındaki Ali Ertan Toprak'ın Kürtçe bilmediği bilgisine ulaşılmıştır ki bu da oldukça düşündürücü bir durumdur.

SIYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Terör örgütü PKK, Almanya'da kamuoyunda ve siyaset düzeyinde muhatap olarak kabul edilmek ve göz ardı edilemez bir aktör haline gelmek için öncelikli olarak şiddet eylemlerine başvurmuştur. Ancak örgüt bu eylemler nedeniyle Almanya'da yasaklanınca strateji değişikliğine giderek STK'lar yoluyla siyasete etki etme ve kamuoyunda yer alma yöntemini benimsemiştir.

nistan'ın Moria Adası'nda Arap ve Kürt mülteciler arasında yaşanan arbedeyi "Kürtler oruç tutmadıkları için linç edildiler, ölümler var" şeklinde çarpıtması üzerine Yeşiller Berlin teşkilatı 29 Mayıs 2018 tarihinde bir açıklama yaparak kurumu yalnlamış ve vakfi mültecileri araçsallaştırmakla suçlamıştır.¹⁰²

Yaptığı faaliyetlerle gri bir alanda hareket eden Kürt Toplum Vakfı, PKK ile yan yana gelmemeye özen gösterse de bunun –özellikle örgütün Almanya'daki faaliyet yasağının kaldırılması yönünde propaganda faaliyetinde bulunduğu göz önüne alındığında– PKK'nın söylemlerine Alman kamuoyu nezdinde meşruiyet kazandırmak için geliştirilmiş bir strateji olduğu anlaşılmaktadır.

Vakıf 2018 Nevruz etkinlikleri

102. "Keine Instrumentalisierung von Geflüchteten Kurd*Innen", Grüne Berlin, 29 Mayıs 2018.

103. "Newroz Botschaft von Annalena Baerbock, der Vorsitzenden von BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN", Kurdische Gemeinde, <https://kurdische-gemeinde.de/newroz-botschaft-von-annalena-baerbock-der-vorsitzenden-von-buendis-90-die-gruenen>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

104. "Newroz-Botschaft von Herrn Dr. Christoph Hoffmann", Kurdische Gemeinde, <https://kurdische-gemeinde.de/newroz-botschaft-von-herrn-dr-christoph-hoffmann>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Örgütün lobi çalışmalarının merkezinde NAV-DEM bulunmaktadır. Bünyesinde pek çok sayıda, farklı mesleki örgütlenmeyi de barındıran bu kuruluş, bileşenleri vasıtasıyla Alman toplumunun farklı kesimleriyle direkt temasa geçebilmekte ve meşru bir aktör olarak toplumsal ve siyasi süreçlerde aynı masada yer alarak bu süreçlere etki edebilmektedir. Örgütün lobi faaliyetlerinde Civaka Azad ön plana çıkmaktadır. NAV-DEM ve bileşenleri eliyle yürütülen lobi faaliyetlerinin temel amacı, örgütün önemli gördüğü konuları gündemde tutmak ve kamuoyunun dikkatini bu meselelere çekmektir. Kamuoyu desteğinin alınmasından sonraki aşamada ise Alman siyaseti üzerinde örgütün taleplerinin kabulüne yönelik bir etki ve baskı oluşturmaya çalışmaktadır. Almanya'daki lobi çalışmalarının ulaşmak istediği siyasi hedef kısa ve uzun vadede Almanya'nın Türkiye siyasetini yönlendirmek ve Türkiye'yi PKK konusunda bir siyaset değişikliğine zorlamaktır. Propaganda ve lobi faaliyetlerinin Almanya içine yönelik stratejik hedefi ise bu ülkede 1993-1994 döneminden beri PKK'ya yönelik uygulanan faaliyet yasağının kaldırılması ve örgütün terör örgütü kategorisinden çıkarılmasıdır. NAV-DEM bu hedeflere yönelik bir yandan örgüt üyelerini ve sempatizanlarını mobilize edip sokak eylemlerinde bulunmak diğer yandan da Alman siyasetçileri ve kamuoyuna yönelik lobi faaliyetleri yürütmek suretiyle iki yönlü bir strateji izlemektedir.

PKK-Sol Parti İlişkisi

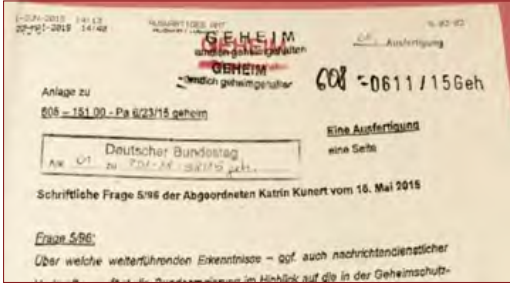
PKK'ya Alman siyasetindeki en büyük destek Sol Parti'den gelmektedir ve parti Meclise verdiği soru önergeleri ile örgütü sürekli olarak Bundestagın gündeminde tutmaktadır. Sol Parti Milletvekili Ulla Jepke'nin zaman zaman Berlin'deki bürosunu terör örgütü mensuplarına tahsis etmesi örgüt ve parti arasındaki yakın ilişkinin en somut kanıtlarından biridir.¹⁰⁵ Örgüt sempatizanı kişilerin özellikle Sol Parti içinde farklı kademelerde aktif olarak görev aldıkları bilinmektedir. Bunun yanı sıra örgüt STK'sı YEK-KOM (NAV-DEM) ile Sol Parti arasında oy ve seçmen desteği sağlanmasına yönelik ortak iş birliği görüşmeleri yapıldığı bilgisi Bremen Eyaleti iç istihbarat raporlarında yer almaktadır.¹⁰⁶

Görsel 29. Kasım 2014 Tarihinde Sol Parti'ye Mensup 10 Milletvekilinin PKK Flaması Açtığı Gereğiyle Dokunulmazlığı Kaldırılan Parlamenter Nicole Gohlke'ye Destek Vermek Amacıyla Sosyal Medyada Paylaştığı Fotoğraf

105. "Plötzlich Helden", *Die Zeit*, 2014, <http://www.zeit.de/2014/37/kurden-berlin-irak/seite-2>, (Erişim tarihi: 28 Temmuz 2018).

106. Bremen Anaysayı Koruma Teşkilat Raporu, 2007, s. 94.

Görsel 30. Yeni Özgür Politika'nın Yayımladığı "Gizli" Damgalı Belge

Görsel 31. Demirtaş Sol Parti Başkanı Bern Rieixinger ile Görüşürken

tekim 1 Haziran 2015 tarihinde Sol Parti Milletvekili Katrin Kunert tarafından meclise sunulan "Türk Hükümetinin Suriye'deki Muhalif Gruplara Yönelik Silah Sevkiyatı" başlıklı bir soru önergesi üzerine Alman hükümetinin verdiği ve üzerinde "Gizli" damgası bulunan belgenin fotoğrafı PKK yayın organı *Yeni Özgür Politika*'da yayınlanmıştır. Bu olay Alman basınında Sol Parti'nin devletin gizli belgelerini PKK'ya sızdırdığı yönünde iddiaların yer almasına neden olmuştur. Kunert iddiaları kabul etmese de Federal Savcılık Meclisin talebi üzerine yalnızca Bundestag milletvekillerince görülebilen gizli belgelerin PKK yayın organlarına nasıl sızdığıyla ilgili soruşturma başlatmıştır.¹⁰⁷

Türkiye'nin 24 Haziran'da seçime gireceğinin anlaşılması üzerine Almanya'da seçim kampanyası düzenleyen HDP ve HDK-Almanya'nın toplantısına Sol Parti milletvekili Gökay Akbulut ve Berlin Eyalet Meclis Üyesi Hakan Taş'ın da katılımı da HDP, Sol Parti ve örgüt arasındaki ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır.¹¹⁰

Sol Parti ilk kez 2014 yılında Türkiye'deki Çözüm Süreci'ni ve PKK/PYD'nin Suriye'deki rolünü gerekçe göstererek PKK yasağının kaldırılması için Bundestaga bir başvuruda bulunmuş¹⁰⁷ ve bu teklif Şubat 2015'te Mecliste müzakere edilmiştir. CDU, Yeşiller ve SPD milletvekilleri Yüksek İdari Mahkemenin (BVG) 2010 yılında aldığı ilgili karara atıfta bulunarak PKK'nın barış söylemleri ve isim değişikliklerine rağmen¹⁰⁸ Almanya'da hala şiddet saldırıları düzenleme riski bulunduğunu belirtmiş ve yasağın kaldırılmasına karşı çıkmıştır. Parti 2017 yılındaki seçim kampanyasında PKK yasağının kaldırılması hedefini parti programına almıştır.

Sol Parti ile PKK arasındaki sıkı ilişki kimi zaman bazı siyasi skandallara da neden olmuştur. Ni-

107. "Antrag", Deutscher Bundestag, <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/035/1803575.pdf>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

108. "Der Feind meines Feindes ist nicht automatisch mein Freund", Das Parlament, <https://www.das-parlament.de/2015/10/innenpolitik/-/363154>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

109. "Gab die Linke der PKK geheime Regierungsdokumente?", *Welt*, 4 Ekim 2015.

110. "HDP'nin Berlin'deki Seçim Çalışmaları İlgiyle Başladı", ANF Türkçe, 23 Nisan 2018 <https://anfurkce.net/avrupa/hdp-nin-berlin-deki-secim-calismalari-ilgiyle-basladi-106910>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

PKK ve Diğer Siyasi Partiler

Sol Parti'nin örgüte verdiği sürekli siyasi destek dışında diğer bazı siyasi partilerin de konjonktürel olarak örgütü destekledikleri bilinmektedir. Bunun yanı sıra Yeşiller Partisi de 2015 yılında Türkiye'deki seçimlerde HDP'yi desteklemiş ve Almanya'da yaşayan seçmenleri HDP'ye oy vermeye çağırmıştır.¹¹¹ Alman hükümeti 2014 Kasım ayında Yeşiller tarafından Meclise sunulan bir soru önergesine verdiği cevapta ise PKK'nın Almanya'da yasaklı bir terör organizasyonu olarak kalmaya devam edeceğini bildirmiştir.¹¹²

SPD parti dergisinde 1993 yılında yayımlanan "SPD'nin PKK'ya Karşı Tutumu'na Dair" başlıklı açıklamada PKK'nın uzun süredir hem SPD hem de diğer siyasi partilere pek çok mektup yazarak destek istediği ifade edilmektedir. Açıklamada ayrıca örgüte müzahir STK'larca görüşme taleplerine bazı SPD milletvekillerinin sıcak yaklaştıkları ve partiyi terör destekçisi konumuna sokarak zor durumda bıraktıkları vurgulanmıştır. Partinin o dönemdeki PKK'ya yönelik tutumu ise şu ifadelerle açıklanmıştır:

SPD, Kürtlerin kültürel özerkliği ve yerel özerkliğini savunmakta ve desteklemekte ancak PKK'nın Türkiye'de şiddet ve terör kullanarak kendi Kürt devletini kurma düşüncesine sıcak bakmamaktadır. PKK halihazırdaki siyasetinde temel değişikliklere gitmediği sürece SPD milletvekillerince desteklenemez.

Açıklamada ayrıca SPD'nin meclis grubunda bir "Kürt Çalışma Grubu" kurduğu ve bu grup vasıtasıyla çeşitli Kürt organizasyonlarıyla görüşmelerin sürdürüldüğü ifade edilmiştir.¹¹³ Almanya'da örgüt partisi gibi hareket eden Sol Parti dışında diğer siyasi partilerde PKK yanlısı milletvekilleri bulunmakla beraber bunların topyekun örgüt yanlısı bir siyaset izlediği söylenemez. Ancak PKK'ya Sol Parti'den sonra en çok destek Yeşiller ve onun ardından SPD içerisinde gelmektedir. Özellikle SPD içindeki radikal solcuları temsil eden gençlik örgütü JUSO (Sosyal Demokrat Gençlik Organizasyonu) PKK'ya iltisaklı STK'ların pek çok eylemine destek vermektedir. JUSO son olarak Afrin'deki saldırılarla ilgili örgütün halkla ilişkiler ve propaganda kurumu olan Civaka Azad'la birlikte Alman Dışişleri Bakanı Heiko Maas'a bir mektup yazmış ve Türk devletinin Afrin operasyonunun kınanması, Alman devletinin Türkiye'ye silah ambargosu uygulaması ve Konya'daki Alman askerlerinin geri çekilmesini talep etmiştir.¹¹⁴

111. "Aufruf von BÜNDNIS 90/ DIE GRÜNEN zur Wahl der HDP bei den türkischen Parlamentswahlen", Die Grünen, 18 Mayıs 2015.

112. Christian Unger, "Trotz des Kampfes gegen IS: PKK bleibt in Deutschland verboten", Hamburger Abendblatt, 25 Kasım 2014.

113. "Sozialdemokratischer Pressedienst", <http://library.fes.de/spdpd/1993/931125.pdf>, (Erişim tarihi: 25 Temmuz 2018).

114. "Maas'tan Aynı Nakarat", *Yeni Özgür Politika*, 5 Mayıs 2018 <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&cid=86821>, (Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018).

CDU ve CSU'nun örgüte en mesafeli partiler olduklarını söylemek mümkündür. Ancak buna rağmen bu partilerden de ara sıra örgüt şiddet eylemlerinde bulunmadıkça PKK yasağının kaldırılabilceğine dair görüşler dile getirilmektedir. Nitekim Almanya ve örgüt arasındaki ilk temasın eski bir CDU'lu senatör tarafından sağlanmış olması PKK noktasında Sol Parti dışında tüm siyasi partilerin "Alman devletinin ali menfaatleri" doğrultusunda bir siyaset izlediğini göstermektedir. Bu siyaset PKK'nın Almanya için bir iç tehdit oluşturup oluşturmadığı veya Ortadoğu'da oynadığı role bağlı olarak dönem dönem ciddi değişiklikler göstermektedir. Örneğin genel olarak PKK'ya en mesafeli parti olarak bilinen CDU'nun parti grup başkanı Volker Kauder 2014 yılında DEAŞ'a karşı PKK'nın desteklenmesi gerektiğini savunmuş ve PKK yasağının yeniden değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.¹¹⁵

Eski Hür Demokratlar (FDP) milletvekili Tobias Huch, PKK yasağının kaldırılması yönünde çalışma yapan isimlerden birisidir. Huch bir röportajında Almanya'nın Türkiye'ye silah satışını eleştirerek Alman silahlarıyla Kürtlerin öldürüldüğünü iddia etmiştir. Ayrıca Huch Almanya'nın PKK ve PYD sembollerine yönelik yasağı genişletme kararına tepki olarak YPG flamalı tişörtlü bir fotoğrafını Facebook hesabından yayımlamıştır.

Görsel 32. Eski FDP Milletvekili Tobias Huch Sosyal Medya Hesabından YPG Propagandası Yaparken

masa yönünde çalışma yapan isimlerden birisidir. Huch bir röportajında Almanya'nın Türkiye'ye silah satışını eleştirerek Alman silahlarıyla Kürtlerin öldürüldüğünü iddia etmiştir. Ayrıca Huch Almanya'nın PKK ve PYD sembollerine yönelik yasağı genişletme kararına tepki olarak YPG flamalı tişörtlü bir fotoğrafını Facebook hesabından yayımlamıştır.

PKK ve Türkiye Karşısı Lobinin Türkiye Kökenli Aktörleri

Almanya'daki Türkiye karşıtı lobinin başını çeşitli siyasi partiler içerisinde yer alan Türkiye kökenli aktörler çekmektedir. Bunlardan Sol Parti içinde yer alan Sevim Dağdelen, Cansu Özdemir, Gökay Akbulut ve Evrim Baba PKK'ya açıkça destek vermektedir.

Gökay Akbulut'un örgüte yakınlığı nedeniyle Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından takibe alınan isimler arasında olması dikkat çekicidir. 2012'de Mannheim'da NAV-DEM tarafından düzenlenen Kürt Festivali'nde PKK mensuplarının saldırıları sonucu pek çok polis memuru yaralanmıştır. Akbulut şiddetli çatışmalara sahne olan bu etkinliğin baş organizatörü olarak dikkat çekmiştir. Mannheim Emniyet Teşkilatı Müdürü Dieter Schaefer şu sözlerle Sol Parti milletvekilinin radikal ve provokatör profiline dikkat çekmiştir:

115. Rolf Mützenich, "Kauder will verbotene PKK unterstützen", <https://www.rolfmuetzenich.de/pressespiegel/kauder-will-verbotene-pkk-unterstuetzen>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Akbulut yaşanan saldırılarla ilgili asla özür dilememiş aksine beni provokatör olarak nitelemiştir. Bu şahıs Anayasa'mızın temellerine bağlı hareket etmemektedir.¹¹⁶

Akbulut ayrıca NAV-DEM'in 7 Nisan 2018 tarihli 5. Kongre'sine Sol Parti Fe-deal milletvekili Inge Hoger ile katılarak destek vermiştir.

Örgüt gündemini Meclise taşıyan isimler arasında yer alan Dağdelen'in de göçmenlerin yoğun olduğu Duisburg Marxloh Bölgesi'nde gençlik yıllarından beri örgüt için bağış topladığı ve propaganda faaliyetinde bulunduğu yönelik iddialar basında yer almıştır.¹¹⁷ 2016 yılında ünlü tartışma programı "Anne Will"de PKK'yı bir terör örgütü olarak görmediğini açıkça ifade ederek Alman yasalarına aykırı beyanda bulunmuştur.¹¹⁸ Milletvekilliği makamını sürekli olarak örgüt propagandası için kullanan Dağdelen 2017 Mart'ında yaptığı bir konuşma esnasında yasaklanan YPG flamasını açarak açıkça terör örgütü propagandası yapmıştır.¹¹⁹ Alman meclisi Bundestagda PKK'nın siyasi kolu gibi çalışan Dağdelen, Alman devlet televizyonu ARD'de katıldığı bir programda Türkiye'yi tehlikeli bir ülke olarak niteleyerek AB ve NATO'ya Ankara'ya yaptırım uygulamaları konusunda çağrıda bulunmuştur.¹²⁰ Her fırsatta Türkiye karşıtı propaganda yapan Dağdelen'in yeni dönemde Türk-Alman Dostluk Heyeti'nin başına getirilmesi üzerine¹²¹ Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu "Türk-Alman Parlamentolararası Dostluk Grubu" ile iş birliğini "feshettiklerini" açıklamıştır.

Görsel 33. Sevim Dağdelen Meclis Konuşması Esnasında Yasaklı PYD Flaması Açarken, 21 Kasım 2017

Sol Parti Hamburg Eyalet Milletvekili Cansu Özdemir katıldığı bir televizyon programında sunucunun "PKK üyesi misiniz?" sorusuna "Hayır ancak sempatizanı ve destekçisiyim" şeklinde cevap vermiştir. 2015 yılında Facebook hesabından PKK flmalı bir fotoğraf paylaşan Sol Parti Milletvekili Cansu Özdemir hakkında savcılık tarafından soruşturma başlatılmıştır.¹²² Özdemir bu soruşturmaya tepki olarak yaptığı açıklamada "PKK yasağının yanlış ve ikiyüzlü bir politika olduğu-

116. Gökay Akbulut, "Gökay AkbulutVerfassungsschutz beobachtet neue Bundestagsabgeordnete der Linken", *Fokus*, 24 Kasım 2017.

117. "Sevim Dagdelen-PKK-Anhängerin, Amtsmissbrauch, Drogen & ihre kriminelle Vergangenheit", <https://geopolitikum.weebly.com/sevim-dagdelen-pkk-anhangerin-amtsmissbrauch-drogen-ihre-kriminelle-vergangenheit.html>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

118. "PKK ist keine Terror Organisation: Sevim Dağdelen (Die Linke) bei Anne Will", YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=3OoT8DtZhqA>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

119. "Abgeordnete zeigt verbotene Kurdenflagge im Bundestag", *Zeit*, 21 Kasım 2017.

120. "Dağdelen NATO'yu Türkiye'ye Müdahaleye Çağırır", *Haber 7*, 28 Şubat 2018.

121. "Dağdelen Türk-Alman Dostluk Grubu Başkanı Seçildi", *DW Türkçe*, 24 Nisan 2018.

122. "Sol Parti Vekili Cansu Özdemir Hakkında Soruşturma Açıldı", *Avrupa Postası*, 22 Ocak 2015.

Görsel 34. Cansu Özdemir'in PKK'yı Bir Terör Örgütü Olarak Görmediğine Dair Yaptığı Açıklama

nu düşünüyorum. PKK gibi PYD, YPJ ve YPG'yi terör örgütü olarak görmüyorum” ifadeleri ile terör örgütlerini açıktan desteklediğini ifade etmiştir.¹²³ Özdemir hakkında 2015 yılında da aynı nedenle bir soruşturma açıldığı ancak milletvekilinin PKK'yı destekleyen ifadelerinin düşünce özgürlüğü kapsamına girdiği gerekçesi ile soruşturmanın kapatıldığı göz önüne alındığında bu soruşturmanın ciddiyle sonuçlandırılıp sonuçlandırılmayacağı merak konusudur. Özdemir PKK'nın Almanya'daki üniversite gençlik örgütü

YXK tarafından düzenlenen ve örgüt gençlik inisiyatifi Civaka Azad'dan temsilcilerin de hazır bulunduğu bir panele konuşmacı olarak katılmıştır.¹²⁴

2015 yılında Ankara'da tutuklanan PKK üst düzey yöneticisi Kazım Baba'nın kızı olan Helin Evrim Baba da Bundestagta örgüt propagandası yapan vekiller arasında yer almaktadır.¹²⁵

PKK'ya –Sol Parti gibi açıkça destek vermese de– Yeşiller'den de (Die Grünen'90) özellikle eyalet teşkilatlarında örgüte yakın isimlerin olduğu bilinmektedir.

Görsel 35. Cem Özdemir Ludwigsburg'ta HDP Etkinliğinde Bu Partiye Oy İsterken, 3 Ekim 2015

Nitekim 9 Eylül 2015 tarihinde partinin web sayfasından Almanya'da PKK'ya bağlı STK'larla birlikte hareket eden HDP'ye destek veren bir bildiri yayımlanmıştır. Yeşiller eski Eş Başkanı Cem Özdemir'in de aynı yıl Ludwigsburh eyaletinde Selahattin Demirtaş'ın da konuşmacı olarak katıldığı bir toplantıda kürsüye çıkması uzun süre gündemi işgal etmiştir.

123. Cansu Özdemir, Twitter, <https://twitter.com/CansuOezdemir/status/972175177877516289>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018)

124. YXK Berlin, Twitter, <https://twitter.com/berlinyxk?lang=de>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

125. "PKK'lı Kazım Baba 28 Yıl Sonra Yakalandı", *Akşam*, 26 Eylül 2015.

TÜRKİYE KARŞITI ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

PKK, Almanya'da zaman zaman aralarında ideolojik yakınlık ya da hedef birliği bulunan diğer terör örgütleri ile birlikte hareket etmektedir. Örgütün kurduğu bu iş birliği ortak eylem planı, lojistik destek, karşılıklı faaliyet ve mitinglere militan kaynağı sağlamak ve karşılıklı militan takviyesi şeklinde kendini göstermektedir.

TABLO 3. PKK'NIN ALMANYA'DA İŞ BİRLİĞİ YAPTIĞI TERÖR ÖRGÜTLERİ

DHKP-C (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi)
MLPD (Almanya Marksist-Leninist Partisi)
ARAB (Antifaşist Devrimci Aksiyon)
IL -Interventionistische Linke (Müdahaleci Sol)
FETÖ (Fetullahçı Terör Örgütü)
PYD (Demokratik Birlik Partisi)

PKK ve Radikal Sol Örgütler

Kendisinden daha zayıf bir teşkilat ve organizasyon yapısına sahip Türkiye ve Almanya kökenli diğer aşırı radikal sol gruplar için PKK'nın adeta bir çatı yapılanması vazifesi gördüğü, belirleyici ve yönlendirici güç olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlardan en bilineni Almanya'da 1998'den beri yasaklı olan DHKP-C örgütüdür.¹²⁶ DHKP-C ile PKK'nın zaman zaman imzaladıkları anlaşmalar çerçevesinde iş birliği içerisinde oldukları bilinmektedir.¹²⁷ PKK ve DHKP-C arasındaki irtibat, ideolojik ortaklığın ötesine gitmekte ve pek çok DHKP-C militanı PKK militanları tarafından eğitilmektedir. PKK'nın Suriye'deki kolu olan YPG militanlarının savaşlarına DHKP-C ve diğer aşırı sol örgütlerin militanlarının da destek vermesi aradaki ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır. Suriye'deki DEAŞ'ın varlığı PKK ve diğer aşırı sol terör örgütleri arasındaki ilişkiyi kuvvetlendirerek karşı cephede bir blok olarak ittifak kurmalarına neden olmuştur.¹²⁸

Almanya'da örgütün iş birliğine gittiği terör örgütleri arasında yerel sol radikal yapılanmalar başta gelmektedir. PKK ve Alman radikal sol grupları arasındaki yakın ilişki özellikle 2017 yılındaki G20 zirvesinde açıkça görülmüştür. PKK'nın gençlik örgütlenmesi Ciwanen Azad ve öğrenci yapılanması YXK'nın bin kişilik bir grupla zirvede gerçekleştirilen büyük çaplı şiddet eylemlerine katıldığı Alman iç istihbarat raporlarında yer almaktadır. Gösterilerde yasaklı semboller taşınmış ve büyük bir PKK flaması açılmıştır.¹²⁹

Alman sol örgütleri özellikle PYD'nin DEAŞ'a karşı savaştığı, Kürtleri özgürleştirdiği ve kurtardığı gibi söylemler üzerinden Alman kamuoyuna örgüte destek

126. Bayram Ali Soner, Ömer Aslan ve Hakan Kıyıcı, *PKK's Regional Franchise of Terror*, (Ankara: 2017), s. 7.

127. 1996 yılında Karadeniz bölgesinde ortak bir ordu kurmak için imzalanan anlaşma buna sadece bir örnektir. Soner, Aslan ve Kıyıcı, *PKK's Regional Franchise of Terror*, s. 24.

128. Walter Posch, *Die Kurdenfrage Jenseits von Kobani*, s. 14.

129. *Hamburg Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu 2017*, s. 69; "BfV-Newsletter Nr. 3/2017 - Thema 4", BfV, <https://www.verfassungsschutz.de/de/oeffentlichkeitsarbeit/newsletter/newsletter-archive/bfv-newsletter-archiv/bfv-newsletter-2017-03-archiv/bfv-newsletter-2017-03-thema-04>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

vermesi çağrısında bulunmaktadır. Bu çerçevede Alman sol örgüt “Antifaşist Devrimci Aksiyon” (ARAB) grubunun 2014 yılında başlattığı “Rojavaya Silah-Rojavaya Dayanışma” kampanyasında 119 bin avro toplanmıştır. Bu paranın büyük kısmının PYD'nin silahlı kolu YPG'ye aktarıldığı Alman resmi raporlarında kaydedilmektedir.¹³⁰ Bunun yanı sıra “Interventionistische Linke” isimli sol örgüt de 2015 yılında bu kampanya çerçevesinde 100 bin avro tutarında para toplamıştır.¹³¹ PKK'ya verilen bu destek örgütün protesto eylemlerine militan kaynağı sağlamak için Suriye, Irak ve Türkiye'ye giderek örgüt saflarında savaşmaya kadar varmaktadır. Özellikle Suriye'de patlak veren savaş sonrası sosyalist bir düzen kurma ideali ile sol ve anti-emperyalist, anti-kapitalist çevrelerden pek çok sol görüşlü Alman örgüt saflarına katılarak savaşmak için Suriye ve örgütün etkin olduğu diğer bölgelere gitmiştir.¹³² Nitekim 2015 yılında MLKP adına YPG saflarında savaşan Ivana Hoffmann (Kod adı Avasin Tekosin Günes) isimli bir Alman kadın buradaki çatışmalarda ölmüştür.¹³³ Bunun dışında Karlsruhe şehrinden 21 yaşındaki Kevin Joachin (Kod adı: Dilsiz Bohar) isimli marksist militan 2015 yılında Rakka'da, Günther Hursten (Kod adı: Rustem Cudi) adında daha önce Alman ordusunda görev yapmış 55 yaşında bir eski asker de Suriye'nin kuzeyinde PYD saflarında savaşırken öldürülmüştür. Bielefeld'den örgüte katılan ve Menbiç'te öldürülen Anton

Görsel 36. Rakka'da YPG Saflarında Savaşırken Ölen Kevin Joachin

Lescheckle beraber Almanya'dan PYD saflarında savaşırken ölen Alman teröristlerin sayısı dördü bulunmaktadır.¹³⁴ Son olarak 2018 yılının Ekim ayında Alman ordusunda dört yıl görev yapmış olan Patrick Kraicker isimli Alman vatanı YPG saflarında savaşmak için Türkiye'den Suriye'ye geçmek üzere yakalanmış ve altı yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.¹³⁵

Bunun dışında örgütün propagandasını yaptığı sözde demokratik özgürlük, emperyalist ve kapitalist sisteme karşı mücadele söylemlerinden etkilenen bazı bireylerin de PKK nispetinde angaje olacakları örgütlü ve güçlü bir yapı olmadığı için bu örgütte katılarak ideolojik duruşlarını eyleme dönüştürdükleri görülmektedir.

130. Alman Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2015, ss. 101-102.

131. “Bundestag: AfD-Bystron spricht Klartext mit den Linken”, *Epoch Times*, 2 Şubat 2018.

132. Kyle Orton, *The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria*, 2017, s. 8.

133. Alman Federal Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2015.

134. Orton, *The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria*, s. 40-49.

135. <https://www.haberturk.com/ypg-ye-katilmak-icin-suriye-ye-gecmeye-calisan-eski-alman-askerine-6-yil-hapis-2194009>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2018).

Bir dönem örgüt saflarında çarpıştıktan sonra Almanya'ya dönen Alman sol aktivistlerin burada örgüt için çalışmaya devam ettikleri görülmektedir. 1995-97 arasında Kandil'de kadın teröristlerle birlikte aylarca yaşayan ve onlarla birlikte savaşan Anja Flach 2007 yılında *Kürt Gerillasında Kadınlar-Motivasyon-Kimlik-Cinsiyet İlişkisi* isimli bir kitap yayımlamıştır.¹³⁶ Almanya'ya dönen bu eski örgüt militanı Alman aktivist örgütün kadın militanlarına ait anı kitaplarının Almancaya tercümesini yapmaktadır.¹³⁷

Görsel 37. Kandil'de PKK'yla Aynı Safta Savaşan Anja Flach Mannheim'da Bir Panelde Konuşurken, Şubat 2012

2010'da çok sayıda radikal sol grubun desteğiyle kurulan "Tatort: Kürdistan" isimli inisiyatif PKK yasağının kaldırılması, Öcalan'ın ve HDP milletvekillerinin serbest bırakılması, Alman hükümetinin Türkiye'ye silah satışının engellenmesi gibi pek çok kampanyayı koordine etmektedir.¹³⁸ Bu inisiyatif Almanya'daki silah ticaretine öteden beri karşı olan siyasi sol geleneği de arkasına alarak Alman hükümetini baskı altına almakta ve Türkiye'ye karşı adımlar atmaya zorlamaktadır.¹³⁹ Nitekim son olarak Türkiye'nin Afrin operasyonu esnasında bu çevrelerce uygulanan kamuoyu baskısı üzerine hükümet Ankara'ya satılan Leopard tanklarının modernizasyon planlarını beklemeye aldığı açıklamıştır.¹⁴⁰ Bu da örgütün Alman devleti üzerinde özellikle örgüt STK'ları üzerinden nasıl bir baskı ve etki gücüne sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ancak Almanya'nın sözde "değer" odaklı bu siyaseti bazı çevrelerce eleştirilmektedir. Bu çerçevede Alman Parlamentosu Bundestaga bağlı görev yapan think-tank kuruluşu Bilim ve Siyaset Vakfı (SWP) Başkanı Volker Perthes kaleme aldığı bir makalede Alman devletinin gelecekte silah ve savunma siyaseti noktasında değerler değil rasyonel çıkarlar üzerinden bir siyaset yürütmesi gerektiğini savunmuştur.¹⁴¹

"Tatort: Kürdistan" isimli kampanya çerçevesinde Sol Parti'ye yakınlığıyla bilinen Rosen-Luxemburg Stiftung tarafından PKK liderlerinden Cemil Bayık ve bir dönem Kandil'de örgüt saflarında savaşan Anja Flach'ın da bölüm yazarı olarak yer aldığı bir kitap çalışması yayımlanmıştır. *Revolution in Rojava: Frauenbewegung und*

136. "Kariene Westrheim: PKK'de Kadınlar ve Kürt Ulusal Hareket", *Yeni Özgür Politika*, 12 Ağustos 2012, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=12024>, (Erişim tarihi: 01 Ağustos 2018).

137. "Befreit von allen Skrupeln", *Süddeutsche Zeitung*, 17 Mayıs 2010 <http://www.sueddeutsche.de/politik/pkk-in-deutschland-befreit-von-allen-skrupeln-1.488059-2>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2018).

138. <http://tatortkurdistan.blogspot.de/hintergrund>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

139. Bu inisiyatifin 2013 yılında Berlin'de düzenlediği Almanya'da PKK yasağının kalkmasına yönelik protesto mitingine 5 bin 500 kişi katılmıştır. Bkz. *Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı PKK Bilgilendirme Kitapçığı*, s. 36.

140. "Bundesregierung rüstet türkische Panzer vorerst nicht auf", *Zeit*, 25 Ocak 2018.

141. "Deutschland sollte weniger über Erdogan reden", *Der Tagesspiegel*, 28 Ocak 2018.

Görsel 38: Rojava'ya Silah Kampanyasına Bağış Çağrısı için Kullanılan Afiş

Kommunalismus Zwischen Krieg und Embargo isimli kitapta açıkça örgüt propagandası yapılırken örgütün Suriye'de idareyi ele geçirdiği bölgelerde işlediği insan hakları ihlalleri ve savaş suçlarından ise hiç bahsedilmemesi dikkat çekicidir.¹⁴²

Örgüte müzahir STK'ların düzenledikleri etkinliklere destek veren diğer bir radikal sol örgüt de MLPD'dir. Nitekim NAV-DEM'in 4. Olağan Kongre'sine destek mesajı gönderenler arasında MLPD ve Kobani Dayanışma Komitesi üyesi Horst Dotten de bulunmaktadır.

PYD ve PKK

PYD'nin PKK ile ilişkisi Alman istihbarat raporlarında "PKK'nın kardeş partisi" olarak tanımlansa da iki örgüt arasındaki ilişkinin bunun ötesinde olduğu ve PYD'nin KCK şeklinde yeniden yapılanan örgütün Suriye'de faaliyet gösteren alt birimi olduğu açıktır.¹⁴³ Nitekim Öcalan KCK Sözleşmesi'nin ön sözünde "İran'da, Türkiye'de, Suriye'de ve hatta Irak'ta oluşacak bir Kürt yapılanmasında tüm Kürtler bir araya gelerek kendi federasyonlarını, birleşerek de üst Konfederalizmi oluştururlar" diyerek bu oluşumu önceden haber vermektedir.¹⁴⁴ 2011 yılında patlak veren Suriye iç savaşı sonrasında Beşar Esed'in DEAŞ ve muhalif gruplara karşı iş birliği teklifine diğer grupların aksine olumlu yanıt veren PKK, Türkiye'den Suriye'ye gönderdiği bir kadro ile 2002 yılında Suriye'de PYD isimli bir yapılanmaya gitmiştir. Crises Group Middle East tarafından hazırlanan "Syria's Kurds: Struggle Within Struggle" isimli raporda kaydedilen bilgilere göre PKK, PYD'nin silahlı kanadı YPG'nin kurulması için bin silahlı savaşçısını Suriye'ye göndermiştir.¹⁴⁵ PYD ve onun silahlı kolu YPG kadrolarının ağırlıklı olarak Türkiye kökenli teröristlerden oluşması bunun en açık delilidir. Nitekim ABD de Ocak 2018 itibarıyla PYD'nin PKK'nın Suriye kolu olduğunu resmen açıklamak zorunda kalmıştır.¹⁴⁶

142. Anja Flach, Ercan Ayboğa ve Michael Knapp, "Revolution in Rojava", http://www.vsa-verlag.de/uploads/media/www.vsa-verlag.de-Flach-ua-Revolution-in-Rojava_3_Auflage.pdf, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

143. Brandenburg Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2015, s. 164; Orton, *The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria*, s. 27-28.

144. KCK Sözleşmesi, Ön söz.

145. "Syria's Kurds: A Struggle Within a Struggle", International Crisis Group, 2013, <https://www.acaps.org/sites/acaps/files/key-documents/files/136-syrias-kurds-a-struggle-within-a-struggle.pdf>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

146. "CIA Officially Recognizes PYD as Terror Group PKK's Syrian Wing", *Daily Sabah*, 27 Ocak 2018.

PYD, Almanya'da halihazırda terör örgütü olarak tanınmamaktadır. Nitekim Mayıs 2016 tarihinde PYD Berlin bürosunu açmıştır. Buna rağmen Mart 2017 tarihinde İçişleri Bakanlığının yayımladığı bir genelgeyle PKK'ya ait sembollerin kullanılması yasağı PYD'yi de içine alacak şekilde genişletilmiştir. Bu yeni yasak Alman kamuoyunda devletin PKK politikasında bir dönüm noktası olarak yorumlanmaktadır. Alman devletinin PYD'yi PKK'nın Suriye'deki kolu olarak tanımamasına rağmen DE-AŞ'a karşı mücadelede bu örgütün oynadığı rolü bahane ederek terör örgütü olarak tanımaması Alman iç güvenliği açısından bir zaaf oluşturduğu gibi Alman yargısını da bir ikileme karşı karşıya bırakmaktadır. Suriye'de DEAŞ örgütüne katılan Alman vatandaşları Almanya'ya döndüklerinde terör örgütüne üyelik suçundan soruşturmaya uğrarken PYD safalarında savaşan Alman uyruklu savaşçılar, Almanya'ya döndükleri zaman herhangi bir kovuşturmayla uğramamaktadır. Bu kişiler hakkında Suriye'de işledikleri cinayet ve diğer suçlarla ilgili olarak soruşturma açılabilir bu tür soruşturmalarda çoğunlukla ciddiye alınmamakta ve takipsizlikle sonuçlanmaktadır.¹⁴⁷

Focus dergisinin 23 Ocak tarihli haberinde ise PKK ve Afrin'de mücadele edilen PYD'nin aynı örgüt olduğuna vurgu yapılarak Batılı devletlerin bunu görmezden geldiği belirtilmektedir. Haberde "Aynı militanlar hem PYD hem de PKK için savaşıyor. Türkiye sınırında terörist, Suriyede ise müttefik olarak görülüyorlar" denilerek Almanya'nın çelişmesine dikkat çekilmektedir.¹⁴⁸ *Wall Street Journal*'de 24 Temmuz 2015 tarihinde yayımlanan "America's Marxist Allies Against ISIS" başlıklı röportaj haberde yer alan Zind Ruken kod adlı teröristin şu ifadeleri, iki örgütün de özdeş yapılanmalar olduğunun açık kanıtı niteliğindedir:

Bunların hepsi PKK ancak farklı kolları. Ben bazen PKK bazen YPG bazen de PJAK militanım. Ama ismin bir önemi yok. Hepsi de PKK'ya bağlı üyeler.¹⁴⁹

PKK ve FETÖ

PKK, sol örgütlerle girilen ittifak dışında Türkiye karşıtı gruplarla zaman zaman söylem düzeyinde iş birliğine gitmektedir. PKK'nın Almanya'da FETÖ ile doğrudan bağlantılı olduğuna dair açık bir kanıt bulunmamakla birlikte her iki örgütün Türkiye karşıtlığı etrafında birleştikleri ve Türkiye'yi Almanya'da suçlayıcı söylemlerde birbirlerine destek verdikleri bilinmektedir. FETÖ'nün Almanya sözcüsü Ercan Karakoyun'un kendi Facebook sayfasında HDP İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın Türk hükümetinin muhalif gazeteci ve akademisyenleri öldürtmek için Almanya'ya bir ölüm timi gönderdiği yolundaki iddialarını yayımlaması bunun açık bir delilidir. *Yeni Özgür Gündem* gazetesinde yer alan bir yazıda da terör örgütlerinin tek tip kıyafetle mahkeme önüne çıkmasına yönelik uygulama eleştirilirken daha önce devletçi

147. "Das Dilemma der Justiz mit deutschen Anti-IS-Kämpfern", *Focus*, 6 Kasım 2016.

148. "Fragwürdige Kooperation des WestensDie Kurdenmiliz YPG in Syrien und ihre Verbindungen zu Terrororganisationen", *Focus*, 25 Ocak 2018.

149. Matt Bradley ve Joe Parkinson, "America's Marxist Allies against ISIS", *WSJ*, 25 Temmuz 2015.

oldukları iddiasıyla suçlanan FETÖ mensuplarına insani ve hukuki açıdan haklı bir zeminde buldukları bilinciyle bu uygulamaya direnmeleri gerektiği salık verilmektedir.¹⁵⁰ FETÖ'nün medya organlarından *Aksiyon* dergisinin 2016 yılında Rojava'da PYD ile yaptığı ve Türkiye'ye saldırı tehdidinin de yer aldığı ve adeta örgütün propagandasının yapıldığı röportaj iki örgüt arasındaki menfaate dayalı iş birliğini işaret etmektedir.¹⁵¹ FETÖ lideri Gülen'in son seçimlerde hem Türkiye'de hem de Avrupa'da HDP'nin desteklenmesi için tabanına baskı yaptığı da bilinmektedir.

PKK VE NAZİLER

Almanya'da yaşayan Türklere yönelik saldırılara PKK'nın da destek verdiği ve aşırı sağ ve İslam düşmanı Alman çetelerle örgüt arasında iş birliği bulunduğu da tahmin edilmektedir. Nitekim Öcalan 1999 yılında *Focus* dergisine verdiği bir röportajda aşırı

Görsel 39. Köln'de Düzenlenen İslam Karşıtı Neonazi Gösterisine Öcalan Fotoğraflı Giysileriyle Katılan PKK Militanları, 26 Ekim 2014

sağ ve Nazi örgütlenmelerinin Türklere yönelik saldırılarını desteklediğini belirterek Türklerin Almanya'da hareket alanlarının daraltılmasını desteklediğini söylemiştir.¹⁵² 2014 yılında Köln'de İslam karşıtı Alman ırkçıların düzenlediği mitinge PKK yandaşlarının da destek verdiği basına yansımıştır.¹⁵³

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

Avrupa'da en çok Kürt nüfusun yaşadığı ülke olan Almanya sürekli militan kaynağına ihtiyaç duyan örgüt için oldukça elverişli bir zemin sunmaktadır. Federal Anayasayı Koruma Teşkilatının 2017 raporuna göre PKK 2017 yılında üye sayısını artırarak 14 bin 500 üyeye ulaşmıştır.¹⁵⁴

Örgütün Almanya'daki Kürt diasporası içerisinde "Kürtlük" üzerinden siyasallaşarak bir kimlik ve varlık kazanan ikinci ve üçüncü kuşak göçmen nesillerden militan devşirmesi dikkat çekmektedir.¹⁵⁵ PKK burada doğan ve hayatlarının hiçbir döne-

150. "Tekçi Zihniyet ve Tek Tıp Elbise!", *Yeni Özgür Politika*, 28 Ağustos 2017, <http://yeniogzurgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=75910>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2018).

151. "FETÖ Suriye'den Türkiye'yi Tehdit Etti", *Akşam*, 8 Şubat 2016.

152. "DeutschlandNeue Terror-Ziele", *Focus*, 14 Haziran 1993.

153. "PKK'lılarla Neo-Naziler İslam'a Karşı Kol Kola", *Akşam*, 30 Eylül 2015.

154. Anayasa Koruma Teşkilatı

155. Örgütün özellikle genç göçmen Kürt jenerasyonlarından militan devşirdiği göz önüne alındığında PKK'nın Türkiye'de Kürtlerin bir dönem yaşadıkları baskılar nedeniyle taraftar bulduğu yönündeki açıklamanın ikna edici olmadığı görülecektir. Örgüte kazandırılan gençler PKK için savaşırken ölen ve örgüt tarafından sözde "şehit" olarak nitelendirilen yakınları eliyle de bu yapıyla aralarında bir ilişki kurmaktadır. Bkz. Martin von Bruinessen, "Transnational Aspects of the Kurdish Question", 2000, s. 19.

minde örgütün yarattığı “ezilmişlik” ve “işkence” gibi söylemleriyle örtüşen tecrübeler yaşamayan genç Kürt göçmenlerin bir kısmını anlatılarla soyut bir “vatan” (Kürdistan) etrafında örgütlemeyi başarmıştır. Almanya başarısız entegrasyon politikaları sonucu periferide kalan Kürt grupları topluma dahil edemeyerek radikalleşmelerine zemin hazırlarken¹⁵⁶ örgüt bu gençlere ihtiyaç duydukları aidiyet ve cemiyet yapısını sunarak bunları kolaylıkla kendi içine dahil edebilmektedir.

PKK Almanya’ya dışarıdan militan getirtmek suretiyle de buradaki örgüt yapılanması için gerekli militan kaynağını takviye etmektedir. Bu çerçevede PKK’nın militan devşirmede kullandığı en önemli enstrüman iltica başvuruları olmuştur. Örgüt, Türkiye’den Almanya’ya göç etmek isteyen kişilerin siyasi gerekçelerle daha rahat göç edeceklerinden hareketle onların iltica başvuru süreçlerinde yardımcı olmakta, bunun karşılığında da bu kişileri borçlandırarak örgüt hesabına çalışmaya zorlamaktadır.

PKK’ya militan kazandırmada örgüte müzahir öğrenci kuruluşu YXK öncü bir rol oynamaktadır. Gençlik ve kadın örgütleri tarafından organize edilen festival, konser, diğer sosyal ve kültürel etkinlikler de örgüte sempatican kazanmak ve militan devşirmek için elverişli ortamlar sunmaktadır. Bunun yanı sıra örgütün başta televizyonları (eski MED TV) olmak üzere diğer medya organları üzerinden yapılan yayınlarla da sempaticanlar örgüte katılmaya ikna edilmektedir. Bu mecralarda özellikle Almanya’dan giderek örgüt için savaşan ve sözde “şehit” olan kişiler kitleştirilerek ve yüceltilerek genç Kürt göçmenlere rol model olarak sunulmaktadır.

Bunun yanı sıra internet platformları ve sosyal medya ağlarının da propaganda yoluyla örgüte militan kazandırmakta giderek daha etkin bir rol oynadığı görülmektedir. Alman iç istihbarat raporlarında Suriye’ye gitmek isteyen terör sempaticanı gençlerin ülkeden çıkış ve bölgeye girişle ilgili bilgileri çoğu kez internet platformlarından edindikleri kaydedilmektedir. Yine bu belgelerde yer alan bilgilere göre bu kişiler savaşacakları bölgeye gitmeden önce ilk olarak Kuzey Irak’a götürülmekte ve burada militanlar tarafından eğitildikten sonra kendileri için belirlenen çatışma bölgelerine gönderilmektedir.¹⁵⁷ Saha çalışmasında yapılan görüşmelerde bu kişilerin Frankfurt’ta bulunan Zozik Havayolları şirketini kullanmak suretiyle Kuzey Irak’a geçiş sağladıkları bilgisine ulaşılmıştır.

Alman Federal Hükümeti Sol Parti’nin konuyla ilgili olarak soru önergesine verdiği 10 Mart 2017 tarihli cevapta bu ana kadar PKK ya da PYD saflarına katılmak için Almanya’dan toplam 204 kişinin çıkış yaptığı, bunlardan 69’unun Alman vatandaşı olduğu bilgisini vermektedir. Bu rakamlara Peşmergeye katılmak için giden şahısların sayısı dahil edilmemiştir. Yine bu verilere göre 2013 yılından sonra DEAŞ terör örgütüne karşı savaşmak için Suriye’ye gidenler arasında şu ana kadar 3 Alman vatandaşı çatışmalarda hayatını kaybetmiştir. 2013 yılından sonra Suriye

156. Emily Heitz, “PKK in Germany and its Foreign and Domestic Effects on Germany and Turkey”, 2002, Senior esis Projects 1993-2002, s. 19.

157. Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2015.

ya da Kuzey Irak'a DEAŞ'a karşı savaşmak için gidenlerden 102'si Almanya'ya geri dönmüş ve bunlardan 16'sının YPG, birinin YPJ ve diğer bir kişinin de Uluslararası Özgürlük Taburu safında çatıştıkları tespit edilmiştir. Ülkeye dönüş yapan diğer militanların hangi örgüte üye oldukları tespit edilememiştir.¹⁵⁸ Alman polisi PKK safarında savaşmak için giden Alman kökenli teröristlerin –DEAŞ sempatanlarının aksine– çıkışta kendilerini iyi kamufle edebildiği ve normal bir yolcudan ayırt edilemediği için polise yakalanmadan daha rahat bir şekilde Almanya'dan ayrılabilmiş olduğunu iddia etmektedir.¹⁵⁹ 1993 yılında Almanya'dan Kandil'e giden Media kod adlı hemşire hem lojistik destek vermek hem de örgüt safarında savaşmak suretiyle hala Kandil'de görev yapmaktadır.¹⁶⁰ Almanların PKK safarına katılma süreçleri çok önceye dayanmaktadır. 1998 yılında Van Çatak'ta PKK için savaşırken ölen Alman militan Andrea Wolf için örgüt tarafından hala anma toplantıları düzenlenmektedir.¹⁶¹ Yine bu dönemde Almanya'dan Türkiye'ye gelen Anja Flach isimli radikal sol örgüt üyesi bir kadın da ülkesine döndükten sonra örgüt için propaganda faaliyetlerine devam etmiştir.

Son olarak 2018 yılının Temmuz ayında Yüksekova'da PKK safarında savaşırken ölen militanlardan birinin Alman vatandaşı Jacop Riemer olduğu tespit edilmiştir. Riemer örgüt basın yayın organları tarafından sözde şehit olarak anılmakta ve adına anma toplantıları düzenlenmektedir.¹⁶² Alman iç istihbarat raporlarına göre Almanya'dan Suriye'de DEAŞ'a karşı savaşmaya giden Alman savaşçı sayısı 2017 yılı itibarıyla 230'dan fazla olup bunların çoğunluğu PKK tarafından devşirilmiştir.¹⁶³ Haziran 2018 tarihinde "Lebende Schutzschilde" (Canlı Kalkanlar) isimli bir kampanya başlatan örgüt koordineli biçimde örgüt sempatanı gençlerin savaş bölgelerine geçişlerini sağlamıştır. 2018 itibarıyla Almanya'da 370 kişinin örgüte katıldığı, 250 kişinin de savaş bölgelerine gitmek için bu ülkeyi terk ettiği tespit edilmiştir. Bunlardan 21'i savaştığı bölgede ölümler 130'u da Almanya'ya geri dönmüştür.¹⁶⁴

Örgütün gençleri sadece propaganda ve ikna yoluyla kazanmadığı, bazı genç ve çocukları yaz kampına götürme bahanesiyle kaçırdığı ve buralarda gençleri endoktrin ettikten sonra savaş bölgelerine gönderdiği bilinmektedir.¹⁶⁵ Nitekim 1998 yılında örgütün etkin olduğu Celle şehrinde Sevin Uca adında bir genç kızın yaz kampına

158. "Antwort", Deutscher Bundestag, <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/119/1811912.pdf>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

159. "Kurden suchen KämpferPKK rekrutiert immer mehr Deutsche für Kampf gegen IS", *Focus*, 26 Ekim 2014.

160. "Eine deutsche Krankenschwester und die PKK", DW, 8 Eylül 2013.

161. "Gerilla Andrea Wolf Anıldı: Gerçeği PKK Safarında Bulmuştu", ANF Türkçe, 11 Ekim 2018, <https://anfturkce.com/kadin/gerilla-andrea-wolf-anildi-gercegi-pkk-safarinda-bulmustu-114489>, (Erişim tarihi: 15 Ekim 2018).

162. "HPG Gerilla Jakob Riemer'i Saygıyla Andı", ANF, 6 Ocak 2019, <https://anfturkce.com/kurdistan/hpg-gerilla-jakob-riemer-i-saygiyla-andi-118412>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2019).

163. Federal İç İstihbarat Raporu 2017, s. 230.

164. "Arbeiterpartei Kurdistans (PKK)".

165. "PKK rekrutiert weiterhin Kindersoldaten", <http://www.aktiv-gegen-kinderarbeit.de/2012/05/pkk-rekrutiert-weiterhin-kindersoldaten>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

götürülme bahanesiyle kaçırılması ve aynı dönemde beş Kürt kökenli genç kızın daha kaçırılması o dönemde Alman kamuoyunu uzun süre meşgul etmiştir. Kaçırılan gençler askeri eğitimi almak amacıyla ya komşu ülkelere ya da Kuzey Irak'a götürülmektedir. Amerikan Dışişleri Bakanlığının açıkladığı resmi raporlarda örgütün Kuzey Irak'ta ve Suriye'de girdiği çatışmalarda savaşçı sayısının yetersizliği nedeniyle çocuk orduları kurduğu bilgisi kaydedilmektedir. PKK'nın Türkiye'de bulunan dağ kadrosunun yüzde 42'si 18 yaş ve altı iken yüzde 9'luk kısmı da on beş ve daha küçük yaş grubu içerisinde bulunmaktadır. Örgütün düzenli olarak çocuk savaşçılar devşirdiği 2012 Amerika İnsan Hakları Raporu'nda da yer almaktadır.¹⁶⁶ UNICEF'in 2010 yılında çocuk militan kullandığı için PKK'yı kınadığı bilinmektedir.¹⁶⁷

Çocuk savaşçıların örgüte alınmasının Öcalan'ın inisiyatifiyle gerçekleştiği kaydedilmektedir. PKK saflarında savaşan çocuk savaşçı sayısının 2012-2015 itibarıyla 300-2.000 arasında değiştiği, Suriye'de bu sayının çok daha fazla olduğu belirtilmektedir.¹⁶⁸ Uluslararası İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) 2014 yılında Suriye'de PYD kontrolündeki bölgelerde yaptığı bir araştırma sonucunda yayımladığı raporda örgütün verdiği tüm sözlere rağmen Haziran itibarıyla 18 yaş altı çocukların da savaşa katılmaları yönünde çağrıda bulunduğunun tespit edildiğini vurgulamıştır.¹⁶⁹

Görsel 40. PKK'nın Suriye Kolu PYD Tarafından Savaşa Zorlanan Çocuk Savaşçılar

Suriye iç savaşının 2013 yılında iyice şiddetlenmesinden sonra pek çok sol görüşlü ve daha önceden örgütle ilgisi olmayan öğrenci gruplarının da ya önceden ya da bölgede örgüte katılarak PYD saflarında savaşmak için Suriye'ye gitmesi dikkat çekmektedir.¹⁷⁰

166. "Turkey 2012 Human Rights Report", <https://www.state.gov/documents/organization/204558.pdf>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

167. Walter Posch, *Die Neue PKK*, s. 296; "Österreichische Militärische Zeitschrift", 3/2016, s. 296.

168. Walter Posch, *Die Neue PKK-2*, s. 296.

169. Human Watch Report, "Under Kursih Rule –Abuses in PYD-Run Enclaves in Syria", 2014, <https://www.hrw.org/news/2014/06/18/syria-abuses-kurdish-run-enclaves>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

170. Alman Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu 2017, s. 230.

FİNANS KAYNAKLARI

PKK mali faaliyetleri KCDK-E'ye bağlı "Ekonomi ve Maliye Bürosu" eliyle yönetmektedir. Para transferleri ve gelir denetimi örgütün üst düzey yöneticileri tarafından sevk ve idare edilmektedir.¹⁷¹ PKK, Almanya'da yasaklı olduğu için direkt olarak yasal yollardan mali etkinlikte bulunması mümkün olmadığından ya illegal yollardan ya da üyeleri ve kendisine bağlı STK'lar üzerinden mali kaynak sağlamaktadır.

İllegal Mali Kaynaklar

PKK'nın organize kriminal faaliyetler yoluyla elde ettiği illegal gelirler örgüt bütçesinde büyük bir yer kaplamaktadır. Örgütün illegal gelir kaynaklarının başında zorla toplanan üye aidatları ve bağışlar, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, tütün ürünleri kaçakçılığı, çocuk kaçırma, gasp, insan ticareti, fuhuş, evrakta sahtecilik, göçmen kaçakçılığı, sahte evrak düzenleme, kan ticareti, kültürel etkinliklerden elde edilen gelirler, organize suç örgütlerinden alınan vergiler, kara para aklama, devrim vergileri, örgüte iltisaklı şirketlerden elde edilen gelirler gelmektedir.

PKK'nın en büyük finansal kaynağını uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelirler oluşturmaktadır. Uyuşturucu ticaretinin her safhasında yer alan örgüt uyuşturucu yapımı için gerekli bazı ham maddeleri Avrupa ülkelerinden temin etmektedir.¹⁷² Örneğin uyuşturucu yapımında kullanılan "anhidrit asit" Almanya'dan Türkiye'ye getirilmektedir.¹⁷³

Son dönemde Suriye ve Irak'ta yaşanan iç savaş nedeniyle bölgede devlet kontrolünün giderek azalması da PKK'nın uyuşturucu ticaretinde rahatça hareket etmesini sağlamaktadır. Eski bir Alman uyuşturucu tacirinin TRT World tarafından Şubat 2018 tarihinde yayımlanan "Hidden Threat in Europe: PKK" isimli belgeselde yer alan ifadelerine göre Balkan rotası üzerinden gerçekleşen uyuşturucu ticaretinde PKK'nın sınırlarda polise rüşvet vermek suretiyle sınır kontrolü engelini de kolaylıkla aştığı anlaşılmaktadır.¹⁷⁴ Bu çerçevede Almanya'daki uyuşturucu ticaretinin yaklaşık olarak yüzde 80'i örgüt tarafından kontrol edilmektedir.¹⁷⁵

Almanya'da yaşayan ve uyuşturucu ticaretinde etkin Kürt aşiretler arasındaki sıkı bağlar nedeniyle uyuşturucu ticareti diğer suç örgütlerine oranla daha sistem-

171. *Alman Anayasa Koruma Teşkilatı PKK Bilgilendirme Kitapçığı*, s. 36.

172. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Behsat Ekici, Phil Williams ve Ayhan Akbulut, *The PKK and Kurdish Drug Networks, Koperation, Convergence or Conflict* (2011) ve Özgür Nikbay ve Süleyman Hançerli, *Understanding and Responding to the Terrorism Phenomenon* (2017) in "NATO Science for Peace and Security Programme, Cilt.21, Narcoterrorism in Turkey, The Financing of PKK/KONGRA-GEL, A.Pek, B.Ekici, s. 146

173. Aktan ve Koknar, 2002.

174. "Hidden Threat-Part 1: The PKK in Europe", YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=VwKd92qBu2U>, Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018.

175. Khan Kashif J, *Cutting the Link between Drugs and Terrorists: Countering Major Terrorist-Financing Means*, California, 2013, s. 19, https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/34687/13Jun_Khan_Er.pdf?sequence=1

li bir şekilde yürütülmektedir. 1998 yılında Alman devletinden 3 bin 500 mark sosyal yardım alan PKK mensubu bir ailenin evinde 20 milyon avro değerinde 40 kilogram eroin bulunması Alman kamuoyunun dikkatini PKK ve uyuşturucu ticaretine çekmiştir.¹⁷⁶ Aynı şekilde 1999 yılında Alman devlet kanalı ARD’de yayımlanan bir belgeselde yer alan bilgilere göre örgüt mensubu bir ailenin evinde uyuşturucu madde yapımında kullanılan bir ton ham madde bulunmuştur.

Örgüt üyelerinin uyuşturucu ticaretinden elde ettikleri gelirlerin bir kısmını Almanya’da emlak sektörüne yatırdıkları, büyük bir kısmını da PKK’ya gönderdikleri anlaşılmaktadır. Yakalanan örgüt mensuplarının beyanatlarından PKK’ya yakın iş adamlarının uyuşturucudan elde edilen parayı kendi şirket hesapları üzerinden Türkiye’ye aktardıkları, küçük yaştaki çocukların ve örgüt üzerinden Almanya’ya yasa dışı yollardan sokulan mültecilerin borçlandırılarak uyuşturucu satışında kullanıldıkları, direnenlerin de Türkiye’ye geri gönderilmekle tehdit edildikleri anlaşılmaktadır. Nitekim Hamburg’da 11 yaşındaki bir çocuk örgüt tarafından uyuşturucu trafiğinde kullanılırken yakalanmıştır.¹⁷⁷ ARD’de yayımlanan programda örgütün Türkiye’ye geri gönderme baskısı sonucu intihar eden bir gencin öyküsüne de yer verilmektedir.¹⁷⁸ 2014 yılında Essen’de uyuşturucu satışı suçlamasıyla PKK ile ilişkili Bingöllü bir aile hakkında savcılık amca, kuzen ve kardeşlerden oluşan aynı aileden 7 kişiyi mahkeme önüne çıkarmış ve bu kardeşlerden birisi aynı suçlamayla 2013 yılında 2,5 yıl hapse mahkum edilmiştir.¹⁷⁹

Alman makamları ve Europol yetkililerince “PKK ile Mücadele ve Para Kaynakları” adıyla 2013’te düzenlenen toplantıda örgütle en iyi mücadele yönteminin örgütün finans kaynaklarının soruşturulması olduğu ve örgüt yapısının bu soruşturmalar eliyle aydınlatılabileceği kanaatine varılmıştır. Çok geniş bir coğrafi hatta ve geniş insan ağı üzerinden yürütülen örgüt faaliyetlerini takip oldukça zor görünmektedir. PKK uyuşturucu ticaretini aşiretler veya akraba olan bireyler üzerinden yürüttüğü için faaliyetlerini belli bir istikrar ve devamlılık içinde sürdürebilmektedir. Örgüt uyuşturucu ticaretini şahıslar üzerinden yürütmek suretiyle kendini kamufle etmektedir.

2016 Uyuşturucu Maddelerle Mücadele raporuna göre bu yıl itibarıyla Almanya’da 1.333 uyuşturucuya bağlı ölüm gerçekleşmiştir.¹⁸⁰ Uyuşturucuyla mücadele için yılda 4 milyar avro harcayan Alman hükümeti için de PKK’nın uyuşturucuyla ilgili yürüttüğü suç eylemleri önemli bir sorun teşkil etmektedir.

176. “Millionenloch in der Kriegskasse”, *Focus*, 24 Şubat 1997.

177. “TERROR: Heroin, Waffen, Immobilien - Die schmutzigen Geschäfte der PKK in Deutschland [Panorama]”, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=0OAX3NpjvQ>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

178. Serdar Laçiner ve Ahmet Doğru, *Financing the PKK and Drug*, 2016, s. 60.

179. Stefan Wette, “Schwunghafter Drogenhandel - sechs Verwandte vor Gericht”, *WAZ*, 3 Ocak 2014.

180. “Globalisierung und Digitalisierung pragen auch die Rauschgiftkriminalität”, https://www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2017/Presse2017/170508_Rauschgiftkriminalitaet.html, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Almanya'da uyuşturucu ticareti yapan örgüt üyelerinden bir kısmı bu suçtan dolayı çeşitli hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Alman resmi raporlarında örgüte bağlı dernek, kültür merkezleri ve hatta camilerin bile uyuşturucu satışı için kullanıldığı kaydedilmektedir. Uyuşturucunun yanı sıra örgüt, sigara ve nargile tütün kaçakçılığında da aktif olarak yer almaktadır. Almanya'da PKK mensuplarınca işletilen büfelerin (kioks) uyuşturucu temini ve satışında kullanıldığı örgütü tanıyan kişilerce saha çalışması çerçevesinde yapılan görüşmelerde teyit edilmiştir.

Örgütün illegal gelir kaynaklarından birisi de insan ticareti ve mülteci kaçakçılığıdır. Örgüt sahte pasaport ve evrak düzenleme suretiyle göçmen ve mültecilerin Avrupa'ya girişini sağlamaktadır. Suriye'de devam eden savaş ve bazı yerlerde idari yönetimin örgütün eline geçmiş olması sahte evrakların teminini kolaylaştırmış ve bu bölgelerden Avrupa'ya mülteci girişi daha da artmıştır. *Sabah* gazetesine demeç veren Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Analizler Merkezi-TÜRKSAM'ın Göç Enstitüsü başkanlığını da yapmış olan Doç. Dr. Can Ünver'in ifadesine göre 2015 içinde 300 bini aşkın Suriyeli göç etmiştir. Her bir mülteci başına 3-6 bin avro arasında para tahsil eden örgütün mülteci kaçakçılığında elde ettiği gelir yıllık 300 milyon doları bulmaktadır.¹⁸¹

Saha çalışmasında elde edilen verilere göre PKK fuhuş sektöründen de ciddi gelir elde etmektedir. Örgütün Almanya'da çoğunlukla yabancı uyruklular tarafından işletilen fuhuş yuvalarından ya bizzat buraların işletmeciliğini yaparak ya da mekan sahiplerinden haraç almak suretiyle ek mali kaynak sağladığı tespit edilmiştir.

Almanya'da PKK'ya müzahir STK ve kuruluşlarla ilgili soruşturmalar genellikle mali usulsüzlük nedeniyle gerçekleşmektedir. Örneğin Kürdistan Kızılayı olarak bilinen HSK isimli örgütün 2010 yılında topladığı bağışları, gösterilen amaçların dışında yasaklı terör örgütü PKK'nın silahlı savaşını desteklemek amacıyla usulsüzce harcadığı tespit edilmiştir.

Legal Finans Kaynakları

PKK illegal gelir kaynaklarının yanı sıra kendisine bağlı dergi, gazete, televizyon vb. basın yayın faaliyetleri, kültür festivalleri ve konser etkinlikleri yoluyla da belli oranda gelir sağlamaktadır. Ancak örgütün bu tür etkinliklerde Kürt kökenli göçmenlere zorla bilet sattığı, bilet almayan kişileri tehdit ettiği göz önünde bulundurulduğunda, bu eylemlerin ne kadar legal olduğu da tartışmalı hale gelmektedir.

Alman istihbarat raporlarında yer alan bilgilere göre PKK 2017 itibarıyla Almanya'da 14 milyon avrodan fazla "bağış" toplayarak son on yıl içinde bağışlardan elde ettiği geliri üç katına çıkarmıştır.¹⁸² Son dönemde bağış gelirlerinde gözlemlenen artış DEAŞ'a karşı verilen sözde mücadele çerçevesinde örgütün sempatanları ve

181. "PKK, Göçmenlerin Yılda 300 Milyon Dolarını Çalıyor", *Sabah*, 5 Eylül 2015.

182. Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2017, s. 233.

üyeleri arasında eskisine oranla daha çok desteklenmesi ve örgütün çatışmalar nedeniyle artan finansman ihtiyacı ile yakından ilgilidir.¹⁸³

PKK, Almanya'da her yıl bir kez bağış kampanyası düzenlemekte ve ailelerden aylık geliri oranında birkaç yüz avroya varan iş adamları ve şirketlerden ise binlerce avroyu bulan bağışlar talep etmektedir.¹⁸⁴ Bu rapor çerçevesinde yürütülen saha çalışmalarında PKK mensubu ya da sempatzanı olmadığı halde bu örgüte tehdit zoruyla haraç ödeyen iş adamlarına rastlanılmıştır. Örneğin Berlin'de PKK karşıtı Kürt derneği KOMKAR sempatzanı bir iş adamı örgütün yıllık cirosunu takip ettiğini ve örgüte yıllık 10 bin avro bağış yapmaya zorlandığını beyan etmiştir.

Yasal çerçevede değerlendirilebilecek olan bağış gelirlerinin esasında çoğunlukla baskı ve tehdit yoluyla elde edildiğine yönelik haberler, Alman basınında da yer almıştır.¹⁸⁵ Almanya'nın önde gelen gazetelerinden *Frankfurter Allgemeine Zeitung*'ta (FAZ) "Ödemeyen Cezalandırılıyor" (Wer nicht zahlt macht sich strafbar) başlığıyla 2005 yılında yayımlanan haberde örgütün Kürt kökenli göçmenleri yaralamaya kadar varan baskı metotlarıyla ile örgütü desteklemeye ve bağışa zorladığı ifade edilmektedir. Makalede yalnızca örgüte haraç ödemeyenlerin değil bu tehdit ve baskıları polise bildirenlerin de cezalandırıldığına dikkat çekilmektedir.¹⁸⁶ Bu durum, bu türden tehdit ve baskı eylemlerinin neden hiç mahkemelere yansımadığını da açıklar mahiyettedir. Sahada yapılan görüşmelerde Almanya'da bu baskılara maruz kalan ve örgütün ölüme varan tehditlerinden korkan Kürt kökenli vatandaşlar, kendilerini koruyacak mekanizmaların Almanya'da mevcut olmadığını ifade etmişlerdir. PKK tarafından gerçekleştirilen şiddet eylemleri ve terör faaliyetleri hakkında soruşturma açılrsa bile bu soruşturmalar çoğunlukla kapatılmakta ve Türk ve Kürt kökenli göçmenleri hedef alan bu saldırılar faili meçhul olarak kalmaktadır. Örgütün özellikle rahat bir biçimde ve yasal takibata uğramadan silah zoruyla haraç toplama ve örgüte militan kazandırma amacıyla çocuk kaçırma eylemlerinde bulunabilmesi Alman devletinin terör örgütünü güç tekeline adeta ortak ettiği izlenimi vermektedir. Almanya'nın PKK'ya karşı gösterdiği müsamahakar tavır yüzünden örgüt, kanunların geçerli olmadığı gri alanlar yaratmakta ve bu alanları her geçen gün genişletmektedir.

Bağışlar ve diğer gelir kalemlerinin yanı sıra örgüte müzahir sözde STK'lar Alman devletinin dernek çalışmalarına sağladığı sübvansiyonlardan da yararlanmaktadır.

183. Federal Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2016, s. 228.

184. Brandenburg Anayasayı Koruma Teşkilatı Eyalet Raporu 2005, http://www.verfassungsschutz.brandenburg.de/media_fast/4055/VSB_2005_nsf.pdf, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

185. "Steuern fuer die PKK".

186. "Steuern fuer die PKK".

Karsaz ve YKK

Örgütün 2002 yılında Amsterdam'da topladığı ve farklı ülkelerden 160 katılımcının katıldığı Ekonomi Kongresinde Uluslararası Kürt İşadamları Birliği (KARSAZ) kurulmuş ve akabinde Frankfurt'ta bir büro açılmıştır.¹⁸⁷

PKK, yaklaşık 1000 şirketin bağlı bulunduğu bu derneğe bağlı şirketler üzerinden hem para transferi gerçekleştirmekte hem de suç ve kaçakçılık yoluyla elde ettiği paraları aklamaktadır. Birliğe üye şirketlerden tespit edilebilen 279'unun 147'si Almanya'da bulunmaktadır.¹⁸⁸ 2013 yılında bu yapı feshedilerek YKK (Avrupa Kürt İşverenler Derneği) ismiyle yeni bir dernek kurulmuştur.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

PKK terör örgütü olmasının yanı sıra ciddi kriminal faaliyetleri ve giriştiği şiddet eylemleri nedeniyle 1998 yılından itibaren Alman Federal Başsavcılığı tarafından "kriminal suç örgütü" kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır.

Nitekim PKK'ya 1993 yılında getirilen yasağın en önemli gerekçesini örgütün işlediği şiddet olayları ve kriminal suçlar oluşturmaktadır. Örgüt, 1993 yılı öncesinde de bazı şiddet ve suç eylemlerinde bulunsa da 1993 yılında eş zamanlı olarak Türk misyonları, Türk seyahat acentaları ve bankalarını hedef alarak 60'a¹⁸⁹ yakın gasp, kundaklama, işgal vb. pek çok şiddet ve suç eylemi gerçekleştirmiştir.¹⁹⁰ PKK, aynı yıl içerisinde Türkiye Münih Başkonsolosluğunun işgal edilmesi ve 20 kişinin rehlin alınmasının ardından yasaklanmıştır. Almanya'nın yasaklama kararına örgütün cevabı yine şiddet eylemleri olmuştur. Örgüt mensupları 1994 yılında farklı şehirlerde şiddet ve suç eylemlerine devam etmiştir. Bu bağlamda Berlin'de araba lastiklerini yakarak otobanları bloke eden 100 örgüt mensubu gözaltına alınmış, bunlardan 50'si hakkında soruşturma başlatılmıştır.¹⁹¹

Bu şiddet eylemleri Türk misyonlarının yanı sıra örgüt tarafından Türkiye ile birlikte hareket ettiği iddia edilen ülkeleri de hedef almıştır. Nitekim 1999 yılında örgüt başı Öcalan'ın yakalanmasının hemen akabinde örgüt militanları İsrail'in Berlin Büyükelçiliğini işgal etmiş, yaşanan çatışmada 3 örgüt mensubu elçilik korumaları tarafından öldürülmüş, 13 konsolosluk görevlisi ve polis de yaralanmıştır.¹⁹²

Öcalan'ın yakalanmasından sonra PKK'nın ardı ardına gerçekleştirdiği şiddet eylemleri karşısında Alman siyaseti hemen tepki vererek şiddet eylemi gerçekleş-

187. *Brandenburg Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu 2001*, ss. 237-238.

188. Ulaş Yıldız, *Combating Commercial Terrorists: The PKK Case*, California, 2015, https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/47898/15Dec_Yildiz_Ulas.pdf?sequence=1, s. 94; "PKK'nın Finans Ağının Merkezi Almanya'da", *Sabah*, 1 Haziran 2009.

189. Fatih Turan, "Die Türkei verstehen: Was es mit der PKK auf sich hat", *Huffpost*, 20 Mayıs 2017.

190. Konuyla ilgili olarak 1993 öncesine ait ve farklı eyaletlerce hazırlanan, PKK mensuplarına ilişkin pek çok suç eyleminin (gasp, hırsızlık, tehdit vb.) ayrıntılı olarak yer aldığı iç istihbarat raporları incelenebilir.

191. *Brandenburg Anayasayı Koruma Teşkilat Raporu 1994*, ss. 90-91.

192. "İsrail'in Berlin Konsolosluğuna Saldıran 4 PKK'lı Öldü, 13 Yaralı", *Hürriyet*, 18 Şubat 1999.

tiren, Türk konsolosluk ve bankalarını işgal eden örgüt üyelerinin sınır dışı edilmelerini talep etmiş, dönemin İçişleri Bakanı Otto Schily yabancıların sınır dışı edilmesini kolaylaştıran bir yasa değişikliği talebinde bulunmuştur.¹⁹³

Örgüt şiddet ve terör eylemlerini yalnızca Almanya'da yaşayan Türk vatandaşlara yönelik olacağını iddia etse de zaman zaman daha güçlü mesaj vermek için Alman kurumlarını da hedef almaktan çekinmemiştir. 2008 yılında Ağrı Dağı'na tırmanan 3 Alman dağcı PKK tarafından kaçırılmıştır.¹⁹⁴ Örgüt, Alman rehinelere Türk ordusunun Ağrı Dağı'ndan çekilmesi ve Almanya'nın Kürt siyasetinde revizyona gitmesi şartıyla serbest bırakacağını ilan etmiş ancak Alman ve Türk yetkililer bu şartları reddederek rehinelere şartsız bir şekilde salıverilmesi çağrısında bulunmuştur. Rehinelere iki hafta sonra ayrıntıları basına yansımayan görüşmeler neticesinde serbest bırakılmıştır.¹⁹⁵

Örgüt şiddet eylemleri vasıtasıyla medyada yer almayı bir başarı olarak görmektedir.¹⁹⁶ Bu çerçevede son olarak 12 Ağustos 2016 tarihinde Alman devlet kanalı WDR'nin Köln'deki merkez binası işgal edilmiştir. Türkiye'nin başarıyla sonuçlandırdığı Afrin Harekatı nedeniyle Ocak 2018 tarihi itibarıyla yeni bir şiddet dalgası başlatan PKK, 21 Mart 2018 tarihinde Frankfurt'ta bulunan SPD parti binasını 50 kişilik bir grupla işgal etmiştir. Terör örgütü flamalarını parti binasına asan teröristlere polis müdahalede bulunmamıştır.¹⁹⁷

Son olarak 21 Haziran 2018 tarihinde 3'ü Türk vatandaşı 4 PKK üyesi Federal Savcılık tarafından terör örgütüne üye olma suçlamasının yanı sıra örgütten ayrılan eski bir yöneticiyi örgütten yüz çevirdiği için kaçırmak, parasına el koymak ve yaralamak suçlamasıyla tutuklanmıştır.¹⁹⁸

Görsel 41. 2008 Yılında PKK Tarafından Rehin Alınan ve 12 Gün Sonra Türk ve Alman Resmi Makamlarının Girişimleri Sonucu Serbest Kalan 3 Alman Dağcı: Holger Reime, Martin Sch, Helmut Heinzmeier

193. "Der importierte Krieg", *Focus*, 22 Şubat 1999.

194. "Ein Bild vom Feind", *Der Tagesspiegel*, 11 Temmuz 2008.

195. "Freigelassene Bergsteiger sollen bald nach Deutschland zurückkehren", *Spiegel*, 20 Temmuz 2008.

196. Ciwanan Azad Düsseldorf, Facebook, <https://www.facebook.com/Ciwanan-Azad-Düsseldorf-1128285387237764/>; https://www.facebook.com/search/str/wdr+i%C5%9Fgal/keywords_search; "YXK-Videobericht über die Besetzung der Sparkasse Saarbrücken", You Tube, https://www.youtube.com/watch?v=wq-B_tS2bks, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

197. "Terör Örgütü YPG/PKK Yandaşları Almanya'da SPD Binasını İşgal Etti", *Habertürk*, 21 Mart 2018.

198. "Der Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (GBA) Festnahme eines mutmaßlichen Mitglieds sowie dreier mutmaßlicher Unterstützer der ausländischen terroristischen Vereinigung "Arbeiterpartei Kurdistans (PKK)", *Focus*, 22 Haziran 2018.

PKK, mensupları ve sempatanlarının bu tür eylemleri nedeni ile Alman kamuoyunda –özellikle DEAŞ'la girilen mücadele öncesinde– kriminal suçlarla birlikte anılmaya başlanmıştır.¹⁹⁹

Muhalliflere Yönelik İnfazlar

PKK'nın şiddet ve cinayet eylemlerini kendisine bağış vermek istemeyen Kürtlere ya da kendi içindeki muhalif seslere yönelik bir hizaya getirme, cezalandırma ve tasfiye etme aracı olarak kullandığı Alman mahkeme kayıtlarında açıkça belirtilmektedir.²⁰⁰ PKK yöneticilerinin çoğu yurt dışında bulunduğundan infazların büyük kısmı da İran, Irak, Lübnan ve Avrupa'da gerçekleşmiştir.

1987'de *Der Spiegel* dergisinde yayımlanan bir haberde örgütün 1984 yılından beri Avrupa'da eski üyelerine ve diğer Kürt örgütü mensuplarına karşı işlediği cinayetlere yer verilmiştir. Buna göre Almanya'da ilk olarak 1984 yılında Rüsselheim şehrinde eski bir PKK üyesi olan Zülfü Gök cadde ortasında öldürülmüştür. Haberde ayrıca 1987 yılında Ramazan Adıgüzel isimli KOMKAR üyesi Kürt kökenli bir öğretmenin Hannover'de sokak ortasında vurularak öldürülmesi de örgütün kendi dışındaki Kürt grupları sindirmeye yönelik bir eylemi olarak yorumlanmıştır. *Der Spiegel*'in haberine göre eski yönetim kadrosunda yer alan Çetin Güngör örgütten kaçarak İsveç'e yerleşmiş ancak burada PKK tarafından öldürülmüştür.²⁰¹ Benzer şekilde Dev Yol üyesi Kürşat Timuroğlu, PKK ile ittifaka ve örgütün şiddet siyasetine karşı çıktığı için 25 Şubat 1986 tarihinde Hamburg'da öldürülmüştür.²⁰² 2002 yılında bu cinayeti PKK adına işlediği tespit edilen Farit Aycan Ocak 2002 tarihinde ömür boyu hapse mahkum edilmiştir.²⁰³ Son olarak örgütten ayrılan ve uzun yıllar PKK'nın Avrupa temsilciliğini yapmış olan Kani Yılmaz da 2006 yılında PKK tarafından Irak'ta düzenlenen bir bombalı saldırıda kardeşiyle birlikte hayatını kaybetmiştir.²⁰⁴ Almanya'da 2010 tarihli bir mahkeme kaydında örgütün hangi suç eylemine hangi cezanın verileceğinin düzenlendiği bir cezalandırma sistemine sahip olduğu ve bunların parti kongrelerinde dönem ve şartlara göre yeniden düzenlendiği belirtilmektedir.²⁰⁵

PKK'nın örgütten ayrılma, kadınlarla ilişki kurma ve Öcalan'a muhalefet sebebiyle Almanya'da öldürdüğü diğer isimler şunlardır:²⁰⁶

199. Başer, *Diaspora Politics and German Kurdish Question*, s. 11.

200. "BGH 3 StR 179/10 - Urteil vom 28. Oktober 2010 (OLG Frankfurt am Main)", <https://www.hrr-straftrecht.de/hrr/3/10/3-179-10.php>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

201. "Vagabunden und Vampire", *Der Spiegel*, 25 Mayıs 1987; Haberde geçen bilgilere göre haberin yayımlandığı 1987 yılında PKK üyelerinin Hamburg'da "hainlere karşı" üzerinde "Halkın Kuruluş Güçleri'nin kuşunlarından sizi hiçbir güç koruyamayacak" yazılı çıkartmalar taşıdıkları tespit edilmiştir.

202. "Öcalan'dan İnfaz İtirafı", *Sabah*, 14 Mayıs 2012.

203. "Mord im Auftrag der PKK", *TAZ*, 3 Ocak 2002.

204. Ruşen Çakır, "Kani Yılmaz Neden Vuruldu?", *Gazete Vatan*, 12 Şubat 2006.

205. <https://www.hrr-straftrecht.de/hrr/archiv/11-02/index.php?sz=11>, (Erişim tarihi: 27 Temmuz 2018).

206. Daha geniş bilgi için bkz. "Hinrichtungen in den Reihen der PKK", http://ob.nubati.net/wiki/Hinrichtungen_in_den_Reihen_der_PKK, (Erişim tarihi: 27 Temmuz 2018).

- Murat Bayraklı, 5 Haziran 1984, Berlin
- Hasan Kavak, 5 Ocak 1985, Reims
- Ahmet Demir, 20 Ağustos 1986, Hamburg
- Mehmet Çimen, Mart 1999, Bonn
- Cemal Işık, 19 Aralık 1994, Wuppertal

PKK'nın Suriye şubesi olan PYD de idareyi ele geçirdiği bölgelerde muhaliflerine göz açtırmamakta ve bunları sindirmeye yönelik cinayetler işlemektedir. “Suriye'nin Geleceği Hareketi” (ENKS) Başkanı ve eski “Kürt Ulusal Konseyi” dış ilişkiler sorumlusu Siamend Hajo'nun ifadelerine göre PYD, Suriye'de 40'tan fazla siyasi muhalifin öldürülmesinden sorumludur.²⁰⁷ Almanya'da yaşayan Suriyeli Kürt siyasetçinin SETA Vakfı'nda “Suriye'de PKK/PYD Yapılanması” isimli panelde konuşacağıının duyurulması üzerine PYD baskısıyla “Kürt Ulusal Konseyi”ndeki üyeliğine son verilmiş hem de bağlı bulunduğu aşiret tarafından yayımlanan bir açıklama ile “hain” ilan edilmiştir. Bu gelişmeler de PYD'nin hakimiyeti altında bulundurduğu bölgelerdeki hiçbir muhalefete müsaade etmeyen totaliter siyasetini açıkça gözler önüne sermektedir.²⁰⁸

Hajo Mart 2017 tarihinde Berlin'de PYD Bürosu (Rajova Temsilciliği) önünde düzenlediği mitingde PYD'nin Suriye'deki diğer Kürt gruplara yaşama hakkı tanımadığını ve ENKS üyelerini hapse atarak ofislerini ateşe verdiğini belirtmiş, Alman makamlarının PYD'yi bir terör örgütü olarak tanımasını talep etmiştir.²⁰⁹ İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) tarafından 2014 yılında yayımlanan “Under Kurdish Rule-Abuses in PYD-Run Enclaves in Syria” isimli raporda PYD yönetiminde bulunan Rojava bölgesindeki muhalif Kürt partilere (Azadi ve Suriye Kürdistan Demokrat Partisi) mensup kişilerle yapılan röportajlara yer verilmiştir. Rapordaki verilerden bu kişilerin yalnızca siyasi görüşleri nedeniyle PYD tarafından baskı ve şiddete uğradıkları anlaşılmaktadır. Human Rights Watch örgütünün incelediği tutuklanma vakalarında kimi tutukluların işkence ya da kötü muameleye maruz kaldığı, avukatlarından mahrum bırakıldıkları ve iki vakada da tutukluların hiç mahkeme önüne çıkarılmadan hapis cezasına çarptırıldıkları tespit edilmiştir. Gözaltında biri intihar diğeri de kalp krizi sonucu öldükleri iddia edilen Hanan Hamdosh ve Rashwan Atash'in aileleri oğullarının bedenlerinde ağır işkence izleri olduğunu belirtmişlerdir. Raporda ayrıca PYD yönetimi altında faili meçhule kurban giden ya da ortadan kaybolan muhalifler hakkında da ayrıntılı bilgi verilmektedir.²¹⁰

207. “Die PYD/PKK hat mehr als 40 kurdische politische Gegner umgebracht”, <https://www.youtube.com/watch?v=wAC0ED46e4o&t=4s>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

208. “Kurdish Politician Faces Threats for Opposing PYD/PKK”, Anadolu Agency, 16 Şubat 2018.

209. “Almanya PYD'yi Terör Listesine Almalı”, Ajans Haber, 26 Mart 2017.

210. “Under Kurdish Rule –Abuses in PYD-Run Enclaves in Syria”, Human Watch Report, 2014.

İntihar Eylemleri

PKK 1995 yılında gerçekleştirdiği 5. Kongre'sinde daha sık intihar eylemleri gerçekleştirme kararı almıştır. 1995-1999 arasında toplam 21 intihar eylemi gerçekleştiren örgüt, en çok can kaybına sebep olan terör örgütleri arasında ön sıralarda yer almaktadır.²¹¹ 1999 yılında Öcalan'ın tutuklanması ve Alman devletinin de bu tutuklamada parmağı olduğu iddialarından sonra 17 yaşındaki PKK üyesi bir genç kız Almanya'nın Hechingen kasabasında "Yaşasın Öcalan" sloganları atarak kendini yakmıştır.²¹² Son olarak Krefeld şehrinde 43 yaşındaki Uğur Şakar isimli örgür sempatisanı Abdullah Öcalan'ın tutukluluğunu protesto amacıyla kendini ateşe vererek ağır yaralanmıştır.²¹³

İntihar eylemcilerinin örgüt tarafından yüceltilerek ve Kürt gençlerine bir rol model olarak sunuldukları görülmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin gerçekleştirdiği ZDH esnasında intihar saldırısı yapan PYD'li terörist Avesta Habur²¹⁴ PKK'nın Almanya'daki "legal" STK yapılanması NAV-DEM'in sosyal medya hesabında adeta kahraman gibi sunulmaktadır.²¹⁵ Örgüt bu teröristler adına her yıl anma etkinlikleri ve festivaller düzenlemektedir. PKK'nın kurucularından Sakine Cansız adına da kültür-sanat festivali düzenlenmektedir.

Görsel 42. NAV-DEM'in Twitter Hesabından Afrin'de İntihar Saldırısı Düzenleyen Avesta Xabur İsimli Militanın Propagandasını Yapan Bir Paylaşım

Almanya'da yaşayan Kürt kökenli çocuk ve gençleri radikalize ederek ölme ve öldürme yolunda endoktrine eden örgüt, intihar bombacıları ve teröristleri sözde "devrim şehitleri" olarak onore ederek gençlere rol model olarak sunmaktadır. DEAŞ örgütü bağlamında dini motifi radikalleşmeyle mücadeleye ciddi bütçeler ayıran Almanya'nın PKK'nın Kürt ve Alman gençlerini radikalleşmesine yönelik çalışmalarına karşı bir önlem almak bir yana bunları yok sayması düşündürücüdür.

211. Anıl Karaca, s. 40.

212. "Der importierte Krieg", *Focus*, 22 Şubat 1999.

213. <https://www.dw.com/tr/almanya-da-bir-ki-C5%9Fi-%C3%B6calana-destek-i-C3%A7in-kendini-ate-C5%9Fe-verdi/a-4760681>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2019)

214. Rod Nordland, "Female Kurdish Fighter Kills Turkish Troops in Likely Suicide Bombing in Syria", *The New York Times*, 28 Ocak 2018.

215. <https://www.facebook.com/search/top/?q=NAV-DEM%20e.V.%20avesta%20>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

Türk Misyon ve Derneklerine Yönelik Şiddet Eylemleri

Türkiye ve bölgedeki gelişmelere bağlı olarak PKK'nın Almanya'da her an şiddet eylemi yapabileceği uyarısı pek çok istihbarat raporunda yer almakta ve Alman polisi de zaman zaman örgütün ülkedeki Türk misyonları, dernek, cami ve lokallerine saldırı yapabileceği yönünde somut uyarılar yapmaktadır.²¹⁶ Nitekim Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'nın (SETA) yaptığı bir çalışmaya göre 1 Ocak-15 Mart 2018 arasında Almanya'da sadece Türk bireylere ve Türk misyonlara yönelik 42 saldırı gerçekleşmiştir. Böylelikle saldırılarda geçen yılın aynı dönemine göre altı kat artış yaşanmıştır.²¹⁷ Bu saldırıların hiçbirinin faileri yakalanamamış ve yargı önüne çıkarılmamıştır.

PKK'nın gerçekleştirdiği şiddet eylemlerinin gençlik çatı örgütü Komalen Ciwan tarafından sürekli olarak öz savunma çağrıları yapılmak suretiyle yönlendirilerek "Apocu Gençlik İnisiyatifi" adı verilen bir grup tarafından eyleme konulduğu görülmektedir.²¹⁸ 2016 yılında Alman 5. liginde oynayan Türk Futbol Takımı F.C'nin Hamburg'da bulunan lokaline düzenlenen saldırı bunlardan yalnızca biridir. Son olarak 2017 yılının Ekim ayında yine örgütün Türk sivil toplum kuruluşu UEDT'ye (Türk Demokratlar Birliği) aynı çete-örgüt tarafından bir saldırı düzenlenmiştir. Özellikle referandum seçimleri esnasında Türk konsoloslukları ve misyonları örgütün hedefi haline gelmiştir. Örgüt son olarak Baden-Württemberg eyaletinde bulunan DİTİB'e bağlı Eyüp Sultan Camii'ne yapılan saldırıyı üstlenmiştir. Aynı şekilde örgütün düzenlediği bir protesto mitingini takip eden *Akit* muhabirine saldırı gerçekleştirilmiştir.²¹⁹

PKK mensuplarınca Türk ve Kürt göçmenlere yönelik şiddet eylemlerinin Alman üniversitelerinin anfilerine kadar uzandığı görülmektedir. Kasım 2017 tarihinde Türk akademisyen Sezer Özcan "Suriye Mültecileri" konulu konferansına başladığı sırada anfiye giren yüz kadar PKK mensubu "Kürdistan Ölümünüz Olacak" şeklinde sloganlar atarak gerginlik yaratmıştır. Çıkan gerilimde yaralananlar olduğu bilgisi basına yansımıştır.²²⁰

Görsel 43. Almanya Beşinci Ligi Oberliga Takımı FC Türkiye Kulübünün Hamburg'daki Lokaline PKK'lı Apocu Gençlik İnisiyatifine Mensup Maskeli Militanlarca Düzenlenen Saldırıya Dair Kamera Kaydı

216. Von Martin Lutz, "Polizei warnt vor Anschlägen der PKK in Deutschland", *Welt*, 20 Eylül 2015.

217. <http://www.setav.org/infografik-avrupadaki-turklere-yonelik-pkkpyd-saldirilari-589-artti>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

218. <http://rojaciwan.eu/viyana-da-apocu-genclik-oez-savuma-cagrısı-yapti/?lang=tr>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018). <http://rojaciwan.eu/apoistische-jugendinitiative-bekannt-sich-zu-den-brandanschlaegen-auf-die-autos-in-muenchen-kassel-und-koeln/?lang=tr>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

219. "PKK'lı Teröristler Almanya'da Akit Muhabirine Saldırdı", *Yeni Akit*, 5 Mayıs 2017.

220. "Pkk-Anhänger Stürmen Uni, Dann Fließt Blut", *TAG 24*, 23 Kasım 2017.

Türkiye'nin 20 Ocak 2018'de PYD/PKK hedeflerine yönelik olarak başlattığı ZDH sonrası örgüt mensupları Almanya'da intikam amaçlı saldırılarını artırmıştır. Örgütün bu son saldırılarda özellikle camileri hedef alması dikkat çekmektedir. Harekatın başladığı tarihten itibaren geçen üç haftalık süre zarfında on üç DİTİB camiine saldırı düzenlenmiştir.²²¹

Görsel 44. Mart 2018 Tarihinde PKK Mensuplarınca Türkiye Cumhuriyeti Berlin Büyükelçiliğine Sis ve Renk Bombası Atıldı

Örgüte bağlı “Apocu Gençlik İnisiyatifi” isimli çete ve radikal sol örgütler internet üzerinden 3 Mart 2018 tarihinde, 90'lı yıllarda gerçekleşen kanlı şiddet eylemleri öncesinde yapılan tehdit çağrılarını hatırlatan şu açıklamayı yayımlamıştır:

Türk elçilikleri, AK Parti dernekleri (UETD), Türk faşistler ve bunların sahip olduğu kafe ve dükkanlar, devlet kurumları (SPD-CDU-Emniyet merkezi, Mahkemeler); halkımıza karşı yürütülen savaşı destekleyen herkes bunun bedelini ödeyecek. Bizi dinlemezseniz Avrupa sokaklarını ateşe verip küle çevireceğiz. Avrupa şunu anlayacak: Afrin'in düşmesine asla müsaade etmeyeceğiz.²²²

Görsel 45. 13 Mart 2018 Tarihinde Apocu Gençlik İnisiyatifi Tarafından Marburg Kentinde SPD ve CDU'nun Binalarına Yönelik Saldırıları

Nitekim son başlatılan terör dalgasında sadece hükümet ortakları SPD ve CDU'nun parti binaları saldırıya uğramakla kalmamış, Soltau'da Alman ordusuna ait park halindeki bir araç da kundaklanmıştır. Bunun yanı sıra Türkiye ile Leopard tanklarının modernizasyonu ile ilgili anlaşmasının yenilendiğine yönelik çıkan haberler üzerine Berlin'de bulunan Thyssen Krupp firmasına da bir saldırı düzenlenmiştir.²²³

221. “Almanya'da Son Üç Haftada 13 Cami Saldırısı Yapıldı”, *TRT*, 8 Şubat 2018.

222. “Kurden-rufenzugewaltsamen protestin Europa auf”, *DW*, 13 Mart 2018.

223. “PKK im Verdacht: Anschläge auf Parteien und Banken in Deutschland”, *Deutsche Wirtschafts Nachrichten*, 20 Mart 2018.

ALMANYA'NIN PKK POLİTİKASI

Soğuk Savaş bittikten sonra değişen dünya dengeleriyle birlikte Almanya Kürtlerle yakından ilgilenmeye başlamış ve Türkiye'de 90'larda PKK ile artan çatışmalara "insan hakları" söylemleri çerçevesinde sürekli olarak müdahil olmuştur. Bir yandan Almanya'da yaşayan yüksek sayıdaki Kürt nüfus, diğer yandan örgütün tarihi süreç içinde Almanya'da kurduğu geniş STK yapılanması ve örgütün Ortadoğu'da özellikle Suriye savaşı sürecinde giderek etkin bir aktör haline gelmesi örgütü Berlin için göz ardı edilemez bir faktör haline getirmiştir.

Alman devletinin PKK'ya yönelik tutumunun üç temel faktör etrafında şekillendiği görülmektedir: İç güvenlik, Türkiye ile olan ilişkiler ve Ortadoğu'daki gelişmeler. Alman devletinin örgüte yönelik siyasetinde tarihi seyir içinde görülen değişiklikleri ve çelişkiler içeren tavır ve tutumları da bu çok değişkenli ilişki denkleminin bir sonucu olarak okumak mümkündür.

PKK Terörü ve İç Güvenlik Faktörü

En fazla Kürt kökenli göçmenin yaşadığı ülke olan Almanya'da Kürt meselesi ve PKK öteden beri bir iç güvenlik sorunu olarak değerlendirilmektedir. Nitekim örgüt 1985 yılında Almanya'da teşkilatlanması ve örgütlü olarak protesto eylemleri düzenlemeye başlamasından kısa bir süre sonra Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından takip edilmeye başlanmıştır.²²⁴ PKK'ya karşı ilk önemli yasal işlem, 1988-1994 arasında örgüt üye ve yöneticisi 18 kişinin Ceza Kanunu'nun 129a maddesiyle yani "yabancı bir terör organizasyona üye olmak" suçunun yanı sıra cinayet ve gasp suçlamasıyla yargılandığı "Düsseldorf Davaları"dır. 1988'de başlayıp 1994'e kadar süren dava serisi sonucunda sadece bir örgüt üyesinin cezası tecil edilirken diğerleri serbest bırakılmıştır. Yüksek Eyalet Mahkemesi (OLG) 18 örgüt üyesini yargılamıştır.²²⁵

Kasım 1993 tarihinde Münih'te Türk Başkonsolosluğunun işgal edilerek 13 örgüt militanının 20 konsolosluk görevlisini rehin alması, binayı havaya uçurmakla tehdit etmesi ve akabinde farklı şehirlerdeki Türk misyonları ve bankalarının PKK mensuplarınca saldırıya uğraması Almanya'yı örgütle ilgili cezai yaptırım uygulama ve nihai bir karar almaya zorlamıştır. PKK bu şiddet eylemlerini kullanarak dönemin Şansölyesi Hermuth Kohl'den NATO ortağı Türkiye'ye, Kürtlere karşı yürüttüğünü iddia ettiği savaşı durdurması yönünde baskı yapmasını talep etmiştir.²²⁶ Alman makamlarının PKK'nın "Savaş size doğru geliyor"²²⁷ tehditlerine cevabı sert olmuş ve dönemin CDU'lu İçişleri Bakanı Manfred Kather, PKK'nın yasaklanması talebinde

224. Alynna Lyo ve Emek Uçarer, s. 937.

225. Jörg-Winfried Belker, Das grosse PKK Verfahren, içinde: Anne-Jose Paulsen", 100 Jahre Oberlandesgericht Düsseldorf, Berliner Wissenschaft Verlag, Berlin, 2006, s. 311-322.

226. "Deutschland macht uns kaputt", TAZ, 16 Kasım 2013.

227. "Der Krieg Kommt zu Euch", Focus, 28 Haziran 1993.

bulunmuş, Yeşiller Partisi PKK'yı daha da güçlendireceği argümanıya bu adıma karşı çıkmış ancak neticede SPD'nin desteği ile örgüt ve örgüte müzahir 35 kuruluş yasaklanmıştır. Bu kararın akabinde PKK'nın üst düzey yöneticileri, Almanya'nın da artık savaşın bir parçası olduğunu ilan ederek tehditvari açıklamalarda bulunarak terör ve şiddet eylemleri başlatmıştır. Alman makamları bu tehditlere karşı PKK'nın taleplerini kabul etmeseler de örgütün üzerine gitmekte çekimser bir tavır izlemiştir. 1993 yılında Bonn Konsolosluğunun 80 PKK'lı tarafından işgal edilmesi akabinde, polisin olay yerine ancak 1,5 saat sonra gelmesi de bu duruma işaret etmektedir.²²⁸ Polisin PKK'ya karşı göz yuman ve toleranslı tutumu örgüt militanlarını eylemlerinde daha da cesaretlendirmekte ve Alman devletine şiddet eylemleriyle verilen gözdağının işe yaradığı mesajını vermektedir. Öcalan'ın Türkiye'deki Alman turistlerin sıklıkla gittikleri turistik bölgelerde saldırı yapma tehdidi ve Almanya'nın örgüte karşı tutumunu değiştirmemesi durumunda her Kürt bireyinin tek tek intihar bombacısı olabileceği ifadeleri, örgütün Almanya'nın kendisine karşı olan tutumunu değiştirmesinde şiddet ve tehdidi meşru ve işe yarar bir yöntem olarak gördüğünün açık bir göstergesidir.²²⁹ Nitekim örgüt mensupları defalarca Alman devleti tarafından talepleri yerine getirilmediğinde Alman şehirlerini yakıp yıkmakla tehdit etmiştir. Örgüt mensuplarınınca

1996 yılında gerçekleştirilen bir sokak eylemi sonrası Almanca yapılan bir basın bildirisinde kullanılan şu ifadelerle örgüt Almanya'daki mensuplarını terör eylemlerinde bulunmaya çağırmaktadır:

Artık evde oturma vakti değildir. Ne olabilir diye fantazi yapmanın sırası değildir. Bugün direnme ve isyan zamanıdır! Büyük şehirlerde caddeleri ateşe verin! Alman-Türk devlet ortaklığının gerçekleştirildiği her yere saldırın!²³⁰

Görsel 46. 1993 Yılında Türkiye Münih Büyükelçiliğine Yapılan Saldırdan Basına Yansıyan Kareler

Strateji Değişikliği ve Gizli Pazarlık

PKK yasağını 1993 yılında uygulamaya koymasının ardından Almanya, Türkiye'den sonra ikinci düşman ülke ilan edilmiş ve örgüt üyeleri otobanların ateşe

228. "Der Krieg Kommt zu Euch".

229. Alynna Lyo ve Emek Uçarer, s. 941.

230. "PKK in Deutschland", YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=_Hk8dJFGecc, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

verilmesinden polisleri yaralamaya kadar bir dizi şiddet eyleminde bulunmuştur. PKK'nın yoğunlaşan şiddet ve terör eylemlerinden rahatsız olan Alman tarafı örgüt lideri Öcalan'la çeşitli görüşmelerde bulunmuştur. Öcalan'la ilk görüşmeyi 1995 yılının bahar aylarında Ortadoğu uzmanı Udo Steinbach gerçekleştirmiş ve Öcalan'ın şiddeti bırakmaya yeni bir stratejiye geçiş yapmaya hazır olduğunu ilgililere iletmiştir.²³¹ Dönemin İç İstihbarat Daire Başkanı Klaus Grünerwald ve CDU'lu siyasetçi ve eski Berlin İçişleri Senatörü Heinrich Lummer'in Öcalan'la Suriye'de görüştükları basına yansımıştır. Gerünerwald ve Lummer'in görüşmelere ilişkin açıklamaları, Almanya'nın PKK ile ilgili olarak yürüttüğü siyasetin dinamikleri ile ilgili ipucu vermektedir.

Lummer, Öcalan'a Almanya içindeki şiddet eylemlerine son verme teklifinde bulunduğunu ve örgüt liderinin de buna olumlu yanıt verdiğini ifade ettiği açıklamasında Öcalan'ın gelecekte Alman polisiyle birlikte Türk uyuşturucu çetelerine karşı birlikte savaşma sözü verdiğini iddia etmiştir. Berlinli eski senator Lummer bunların karşılığında örgüte ne verildiği noktasında ise bir açıklama yapmamıştır. Ancak 1997 yılında PKK'ya yönelik yasağın kaldırılmasının Alman kamuoyunda tartışılmaya başlanması ve Lummer'in yasağın kaldırılmasını destekleyen "Geçtiğimiz yıl hiçbir şiddet eyleminde bulunmayan bir örgütü hala terör örgütü kategorisinde değerlendirmeyi anlamlı bulmuyorum" ifadeleriyle örgütün Almanya'daki şiddet eylemlerini durdurması karşılığında faaliyet yasağının kaldırılması veya yumuşatılması sözü verildiği anlaşılmaktadır. Lummer 1996 yılında *Zeit* gazetesine verdiği bir röportajda Öcalan'ın daha önce Almanya'ya yönelik ölüm tehditlerini "Şarklı bir insanın coşkulu ve heyecan içinde söylediği sözler" olarak hafifletirken örgüt liderinin akıllı, makul ve diyaloga açık bir insan olarak tüm Kürtlerin temsilcisi olarak tanınmasına sıcak baktığı mesajını vermiştir.²³² Aynı röportajda Alman siyasetçinin Türk hükümetine PKK'nın mektubunu ileterek örgütün Türkiye devleti ve PKK arasında ara bulucu rolü oynadığı da ifade edilmektedir. Tüm bu açıklamalara ve bunların pratikteki yansımalarına rağmen Lummer, Alman devletin yasaklı bir terör örgütüyle görüştüğü imajından sakınmak için bu üst düzey temasları şahsi inisiyatifi olarak yansıtmaya çalışmıştır. Lummer "Alman hükümetinin tek hedefi örgütün Almanya içinde şiddeti engellemek olmalı" ifadeleriyle Berlin'in PKK meselesindeki önceliğinin "iç güvenlik" olduğunu bir kez daha dile getirmiştir. Bunun yanı sıra Grünerwald'ın görüşmelerinde de Öcalan'ın örgütün Almanya'daki şiddet eylemlerine son vereceğine yönelik söz verdiği iddiası basına yansımıştır. Nitekim bu görüşmelerden sonra Alman polisinin terör örgütüne ve

231. <https://jungfreiheit.de/service/archiv?artikel=archiv99/099aa17.htm>, (Erişim tarihi: 10 Temmuz 2018).

232. Lummer bu görüşmede Öcalan'ı Arafat'la kıyas ederek örgütün Filistin Kurtuluş Örgütü'ne benzer bir meşruiyet sürecinden geçebileceğini ifade etmektedir. Carolin Emcke, Annette Großbongardt, Udo Ludwig, Georg Mascolo, Zand und Bernhard "Blutrache für Apo, *Der Spiegel*, 22 Şubat 1999, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-9446873.html>, (Erişim tarihi: 10 Ağustos 2018); Dieter Bednarz, "Der PKK ist eine Massenbewegung", *Der Spiegel*, 22 Şubat 1999, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-9446906.html>, (Erişim tarihi: 10 Ağustos 2018).

faaliyetlerine karşı daha müsamahakar ve yumuşak bir tutum takındığına yönelik analizler Alman basınında da yer almıştır. Buna göre bu görüşmeler sonrası Alman polisi örgüt mitinglerinde yasaklı semboller kullanılmasına ses çıkarmamış ve Öcalan'ın Köln'de Müngersdorfer stadyumunda 60 bin kişiye telefon yoluyla hitap etmesi görmezden gelinmiştir.

Bunun yanı sıra Öcalan'ın yakınlarından Ali Ghasi *Der Spiegel* dergisine verdiği röportajda Alman devletinden, PKK'nın şiddetten vazgeçmesi için Kürt meselesinin ele alındığı uluslararası bir yargılama süreci talep etmiş ve Alman devletini Türkiye'ye baskı yapmaya çağırmıştır. *Der Spiegel* dergisinin ilgili haberinde Ali Ghasi'nin Federal Savcılıkla o dönem yakalanan örgüt yöneticilerine yönelik kısa süreli ve yumuşak cezaların verilmesine yönelik pazarlık yaptığı iddia edilmiştir.²³³ Dönemin Anayasayı Koruma Dairesi Genel Başkanı Hansjörg Geiger eyaletlerin içişleri bakanlıklarını PKK'ya yönelik daha çekingene ve yumuşak bir siyaset izlemeleri için uyardığı da iddialar arasındadır.²³⁴

Örgütün 1998 yılında terörist organizasyon kategorisinden çıkarılarak yalnızca bir "suç örgütü" olarak tanınması kararında Alman devleti ile PKK arasında yürütülen bu görüşme ve pazarlıkların nasıl bir rol oynadığı tartışmalıdır.²³⁵ Bu görüşmeler sonrası PKK yasağının geçerli olmasına rağmen uygulamada görülen göz yumucu tavırlar kamuoyunda ve eyalet içişleri bakanlıklarında görüş ve uygulama farklılıklarına yol açmış ve PKK yasağının hala geçerli olup olmadığı sorusunu ortaya çıkarmıştır.

Şiddete Karşı Alman Devletinin Tutumu

Alman devleti, PKK'nın Türkiye'de gerçekleştirdiği terör ve şiddet eylemlerini örgütle Türk devleti arasındaki bir iç mesele olarak görmüştür. Ancak örgütün 1990'lı yıllarda açıkça Almanya'da da şiddet eylemlerinde bulunmaya başlamasının ardından PKK'yı toplumsal düzeni tehdit eden bir iç güvenlik sorunu olarak değerlendirmeye başlamıştır.

Gerçekleştirdiği şiddet eylemleri neticesinde hem Alman kamuoyu hem de Alman makamlarınca iç güvenliği ve toplumsal huzuru bozan bir tehdit olarak algılanmaya başlayan örgüt Almanya'ya ilk olarak 1995 yılında şiddet eyleminde bulunmama sözü vermiş ve sonraki dönemlerde de bu sözü sık sık tekrarlayarak daha önce gerçekleştirdiği şiddet eylemleri için özür dilemiştir.²³⁶

Örgütün Almanya'daki şiddet eylemlerinin karakteristik yönü, örgütün Alman hükümetinden PKK yasağının kaldırılması, Öcalan'ın serbest bırakılması konusunda girişimde bulunması vb. siyasi talepleriyle şiddet eylemlerini eş zamanlı olarak

233.

234. "Neuer Weg", *Der Spiegel*, 11 Kasım 1996.

235. "Er ist einigermassen vernünftig", *Zeit*, 12 Nisan 1996.

236. "PKK entschuldigt sich", *Süddeutsche Zeitung*, 9 Nisan 2015, <http://www.sueddeutsche.de/politik/kurden-pkk-entschuldigt-sich-1.2428081>, (Erişim tarihi: 26 Temmuz 2018).

başlatmasıdır. Bu da şiddetin örgüt tarafından hem bireyleri hem de devletleri dize getirmek için bir araç olarak kullandığının açık bir göstergesidir. Örgütün bir diğer stratejisi de şiddet eylemleri vasıtasıyla medyada yer alarak kendinden söz ettirmek ve propaganda yapmaktır.²³⁷ Nitekim örgüt mensupları 2011 yılında Alman kanalı RTL'nin Köln'de bulunan binasını işgal etmiş ve kanaldan Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılmasına yönelik bir çağrıyı yayımlamasını talep etmiştir.²³⁸ O dönemde Bonn'da bulunan Kürt Merkezi (Kurdisches Zentrum) Başkanı Jamal Mousa “Artık her Kürt bir bombadır” diyerek açıkça Almanya'yı tehdit etmiştir.²³⁹

Örgütün Almanya'daki örgütlü yapısı ile durum ve şartlara göre istediği an on binlerce üye ve sempatanını şiddet eylemleri için mobilize edebileceği Alman istihbarat raporlarında kaydedilmektedir. Bunun yanı sıra iç istihbarat raporlarında özellikle Türk gençlik grupları ile örgüt gençlik yapılanmaları arasında yaşanan gerginliğin her an patlamaya hazır bir bomba gibi Alman iç güvenliğini tehdit ettiği belirtilerek Alman yetkililer bu konuda önlem alınması için uyarılmaktadır. 27 Mart 2016 tarihinde Aschaffenburg'ta milliyetçi Türk örgütler tarafından düzenlenen bir mitinge katılan Türk gençler, PKK militanlarınca saldırıya uğramış, polisin müdahalesi üzerine PKK'ya müzahir bir dernek binasına sığınan militanlar binanın çatısından polise saldırmaya devam etmiştir.

Alman İçişleri Bakanlığının 2016 Nisan ayında yayımladığı “Siyasi Suçlar Raporu”nda yer alan bilgilere göre bu yıl içerisinde gerçekleşen siyasi suçlar, 2015 yılına göre yüzde 66,5 oranında artarken bu suçların yüzde 45'i, PKK ve Türk kökenli göçmenler arasında yaşanan gerilimlere bağlı olarak işlenmiştir. Bu bağlamda 2016 yılında Almanya'da 1.518 suç eylemi gerçekleştirilmiştir.²⁴⁰ Alman devletinin hazırladığı suç raporları incelendiğinde “yabancılarca işlenen siyasi suçlar” kapsamında kaydedilen suçların büyük çoğunluğunun PKK mensuplarınca işlendiği görülmektedir.²⁴¹

Almanya, PKK tarafından gerçekleştirilen şiddet eylemlerine kimi zaman sessiz kalmakta kimi zaman da bazı cezai müeyyideler uygulamak suretiyle bunlarla mücadele yoluna gitmektedir. PKK mensuplarının yargı süreçleri çoğunlukla hapis cezaları ile sonuçlansa da Alman Federal Savcılığının ifadelerine göre cezalar caydırıcı olmaktan uzaktır ve hapishaneden çıkan örgüt mensupları bu suçları işlemeye

237. Emily Heitz, s. 21.

238. “Chaos-Kurden besetzen RTL”, *Bild*, 28 Eylül 2011, <http://www.bild.de/news/inland/pkk/pkk-besetzt-rtl-koeln-nach-fuenf-stunden-beendet-20202762.bild.html>, (Erişim tarihi: 29 Temmuz 2018).

239. Carolin Emcke, Annette Großbongardt, Udo Ludwig, Georg Mascolo, Zand und Bernhard, “Blutrache für Apo”, *Der Spiegel*, 22 Şubat 1999, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-9446873.html>, (Erişim tarihi: 10 Ağustos 2018).

240. Almanya Federal İçişleri Bakanlığı Siyasi Suç Raporu 2016, https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2017/04/pks-und-pmk_2016.html;jsessionid=9A3A0A81F06FAB1579BE3501FF0CE58B.1_cid295, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

241. “Politisch Motivierte Kriminalität 2014”, https://lka.polizei-bw.de/wp-content/uploads/sites/14/2017/05/2014_Politisch_motivierte_Kriminalitaet.pdf, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

devam etmektedir.²⁴² Berlin'in örgütle mücadelede elinde bulundurduğu en güçlü hukuki yaptırım bu kişilerin sınır dışı edilerek tasfiyelerini sağlamaktır. Bu çerçevede 1996 yılında sınır dışı etmeyi kolaylaştıran yasal bir değişikliğe gidilmiştir.²⁴³ Ancak sınır dışı yasasının çok ağır şartlarda uygulanabilir oluşu nedeniyle bu tür düzenlemeler de etkin olarak kullanılmamaktadır.²⁴⁴

Örgütün Almanya'daki faaliyetleri ve şiddet eylemlerinde bulunma riskine Almanya farklı dönemlerde farklı reaksiyonlar geliştirmiştir. Kimi zaman en yüksek düzeyde temasa geçilerek örgütün Almanya'daki hareket ve eylem stratejisi etki ve kontrol altına alınmaya çalışılmış kimi zaman da örgütün üst düzey yetkililerinin de içinde olduğu mensupları sınır dışı edilerek örgüte mesaj verilmeye çalışılmıştır. Örgütün Almanya'daki sayıları bir milyonu bulan Kürt kökenli göçmenlerin önemli bir kısmını mobilize edebilme kabiliyeti, Alman makamlarını sürekli olarak PKK konusunda dikkatli adımlar atmaya itmiştir. Nitekim Öcalan'ın yakalanması esnasında Alman hükümetinin takındığı çekimser tutum, Almanya'da hakkında 1990 yılında çıkarılan bir tutukluluk ve yakalanma kararı bulunmasına rağmen İtalya'da yakalandığında iade talebinde bulunmaması²⁴⁵ ve örgüt mensuplarının cezalandırılmasında Alman mahkemelerinin isteksiz davranması da bunu göstermektedir. PKK'ya ve PKK mensuplarına yönelik Alman mahkeme kararları ayrı bir raporda incelenmeye değer çelişkiler içermektedir. Bazı mahkemelerin PKK mensuplarına ceza vermek noktasındaki isteksiz tavır ve tutumları, hakimlerin kararı açıklarken takındıkları ve –hukuki ve objektif olmaktan uzak– ideolojik tutum yargı kararlarına da yansımıştır. Hamburg Eyalet Yüksek Mahkemesini Kasım 2016 tarihinde Almanya'da Beşir kod adlı üst düzey Bremen bölge sorumlusunun önce 1 yıl 9 ay hapsine karar verilmiş ancak hakim bu şahsın Yezidi asıllı olması ve PKK'nın Suriyede DEAŞ'a karşı savaşmasını hafifletici sebep olarak kabul ederek sanığın beraatine karar vermiştir.²⁴⁶ Hakim ayrıca PKK'nın Türkiye'de yürüttüğü mücadeleyi saygıyla karşıladığını belirterek tarafsızlık ilkesini ihlal etmiştir.

PKK ile ilgili Alman siyasetinin çelişkili tutumu, Mart 2017 tarihinde yürürlüğe giren ve PY-YPG sembollerini de kapsayan örgüte dair sembollere yönelik kamu yaşamının uygulanması ve konuyla ilgili mahkeme kararlarına da yansımaktadır. Örneğin Mart 2017'den itibaren PYD sembolleri mahkeme tarafından yasaklanmasına rağmen 19 Ocak 2018 tarihinde Münih'te açıklanan bir mahkeme kararına göre PYD sembolünü Facebook'tan paylaştığı için hakkında soruşturma açılan Benjamin Russ suçsuz bulunmuştur.

242. Reinhard Müller, "Steuern' für die PKK", *FAZ*, 15 Nisan 2005, <http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/kurden-in-deutschland-steuern-fuer-die-pkk-1228447.html>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

243. Ömer Yılmaz, *Almanya'nın Kürt ve PKK Politikası: Denge ve Strateji*, İstanbul, 2015, s. 22.

244. "DeutschlandAbschiebung ist die große Ausnahme", *Focus*, 22 Şubat 1999.

245. "Der Fall Öcalan: Angst im eigenen Land".

246. "Alman Mahkemesinden Skandal PKK Kararı!", Bloomberg HT, 26 Kasım 2016; "Richter kritisiert Türkei in PKK-Prozess", *Welt*, 25 Kasım 2016.

Görsel 47. 2 Mart 2017 Tarihi İtibarıyla Yasaklanan Örgüt Sembolleri
Sachsen Eyaleti Anayasayı Koruma Teşkilatı 2017 raporunda alınmıştır.

2017 yılının Mart ayında PKK'ya yönelik yasağın Öcalan posterleri ve PYD sembollerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi örgüt medyası ve örgüte müzahir STK'larda ciddi tepkilere neden olmuştur. Ancak bu yasağın bizzat Alman resmi makamlarınca ihlali ve bu konuda Alman hükümetinin çelişkili açıklamaları çeşitli medya yayın organlarının hükümeti ciddiyetsizlikle suçlamalarına neden olmuştur. Zira bizzat Alman ordusu Bundeswehri'nin yayın organında YPG flamalarının fotoğrafına yer verilmiştir. Ayrıca Sol Parti'nin Mart 2017 tarihinde YPG ile ilgili verdiği bir soru önermesine hükümet "YPG flamaları basitçe ve sebepsizce yasaklanamaz.

PKK tarafından kullanılan bir bağlam ortaya konduğu takdirde yasak söz konusu olabilir” ifadeleriyle cevap vermiştir. Pek çok basın yayın organında YPG sembol ve flamaları yer aldığı halde cezai işlem uygulanmamaktadır. Bu da yasak yönetmeliğini ciddiye almayı güçleştirmektedir.

Örgüt tarafından düzenlenen mitinglere Alman polisinin kimi zaman müsama-hakar davrandığı kimi zaman da sert şekilde müdahale ettiği görülmektedir. Polis ve kolluk kuvvetlerinin federal bir yapıya sahip Almanya’da eyalet hükümetlerine bağlı olarak çalıştıkları ve merkezden yönetilmedikleri göz önüne alındığında bu farklılıkların nedenlerini daha iyi okumak mümkündür. Ancak örgütün şiddet eylemlerini artırdığı dönemlerde Alman makamlarının da daha sert önlemlere başvurdukları gözlemlenmektedir. Nitekim PKK yasağı da şiddet eylemlerinin aşırı derecede arttığı 1993 yılında yürürlüğe konmuştur.

PKK’nın 90’lı yıllarda yaşanan şiddet dalgasına benzer şekilde Afrin operasyonu sonrası Almanya’da yeni bir şiddet dalgası başlatması üzerine Köln, Dortmund ve Frankfurt gibi şehirlerde örgütün önceden duyurusunu yaptığı mitinglere güven-

Görsel 48. Ocak 2018 Tarihinde Köln’de 20 Bin Kişinin Katılımıyla Gerçekleşen ve Polis Tarafından Güvenlik Gerekçesiyle Başlamadan Dağıtılan Protestodan Bir Kare

lik ve toplumsal huzur gerekçesi ile izin verilmemiştir. 27 Ocak 2018 tarihinde Köln’de düzenlenen bir protesto mitingine örgüte ait semboller ve Öcalan posterleri taşındığı gerekçesi ile müsaade edilmemiştir. Alman polisi bunun yanı sıra Mart 2017 tarihinde Frankfurt’ta düzenlenen Nevruz kutlamasında yasaklı örgüt sembolleri ve flamaları kullanılmasına ses çıkarmazken²⁴⁷ 17 Mart 2018 tarihinde Hannover’de

düzenlenmesi planlanan Nevruz kutlamasını güvenlik gerekçesiyle yasaklamıştır.²⁴⁸ Ancak NAV-DEM’in idari mahkemeye yaptığı itiraz sonucu gösteri yasağı kararı iptal edilerek Nevruz gösterileri Hannover’de gerçekleştirilmiştir.

Örgütün kendisini Kürtlerin yegane temsilcisi, barışçıl ve siyasi çözüm arayan bir yapı olarak Alman devletine kabul ettirmeye ve bu ülkenin Türkiye politikasını da etkilemeye çalıştığı bilinmektedir. Ancak Alman tarafı örgütün beklentisini karşılamadığında bu kez örgütün şiddet eylemleriyle Alman devletine geri adım attırma-ya çalıştığı görülmektedir. PKK’nın Almanya’nın toplumsal huzurunu bozacak ve iç güvenliğini tehlikeye atacak eylemler yapma tehdidini Alman makamlarına karşı bir pazarlık aracı olarak kullanması dikkat çekicidir. Örgütün Almanya’daki faaliyetlerini inceleyen birçok akademisyen Alman devletinin bir terör örgütü olan PKK’nın faa-

247. “Frankfurt’ta Nevruz Kutlaması”, DW Türkçe, 18 Mart 2017

248. “Polizei untersagt kurdisches Nevroz Fest”, NDR, 12 Mart 2018.

liyetlerine göz yumması karşılığında örgütün de Almanya sınırları içerisinde şiddet eylemlerinde bulunmama sözü verdiği yönünde güçlü bir kanaat taşımaktadır.²⁴⁹

Alman istihbarat raporları ve medyada yer alan haberler incelendiğinde PKK'nın gerçekleştirdiği suç eylemlerinin ana vatanda yaşanan gelişmelere bağlı olarak Kürt ve Türk kökenli göçmen gruplar arasında oluşan gerginliğin bir sonucu gibi sunulduğu dikkat çekmektedir. Ancak örgütün bu bağlamda gerçekleştirdiği saldırılar dışında sadece Almanya'da yaşayan Türkleri değil Kürt kökenli göçmenleri de baskı ve tehdit yoluyla korkutarak kontrolü altına almaya çalıştığı ve kendisine hem mali hem de militan kaynağı anlamında destek vermeye zorladığı bilinmektedir. Bu çerçevede PKK ile Türk kökenli göçmenler arasında yaşanabilecek gerginlik potansiyelinin ötesinde örgütün gerçekleştirdiği şiddet eylemleriyle Kürt göçmenler ve Alman toplumu için de ciddi bir tehdit oluşturduğu açıkça görülmektedir. Örgütün beklentileri karşılanmadığında şiddeti Alman devletine karşı da bir baskı aracı olarak kullandığı da unutulmaması gereken bir diğer gerçektir. Nitekim Mart 2017 itibarıyla yürürlüğe giren ve PKK'ya yönelik sembol yasağını genişleten yönetmeliğe, örgüt mensupları yine şiddet eylemlerinin yaşandığı protesto gösterileriyle cevap vermiştir. Bu çerçevede Kasım 2017 tarihinde yasağı protesto etmek için düzenlenen otobüs turu eylemi polis ile göstericiler arasında çatışmalara neden olmuştur. Alman polisinin giderek artan bir şekilde örgüt mensuplarının hedefi haline geldikleri Alman istihbarat raporlarında kaydedilmektedir.²⁵⁰

Türkiye ile İlişkiler ve PKK

Almanya PKK'yı öncelikli olarak bir iç güvenlik meselesi çerçevesinde değerlendirmekte ve örgüte karşı tutumunda Türkiye'deki terör faaliyetlerini tamamen göz ardı etmektedir. Ancak Ankara'nın Berlin'in örgüte karşı toleranslı tutumunun ikili ilişkililere zarar vereceği uyarıları ve bu yöndeki baskıları neticesinde Alman devleti örgüte karşı izleyeceği siyasette Türkiye faktörünü de hep göz önünde bulundurmaya zorunda kalmaktadır. Nitekim PKK'ya getirilen faaliyet yasağı gerekçelendirilirken örgütün "Almanya'nın dış ilişkilerine zarar verdiği" ibaresine yer verilmiştir.

Almanya'da Türkiye karşıtı lobilere kendini kullanışlı bir araç olarak sunan PKK, Türkiye aleyhtarı kampanyaların hem nesnesi hem de öznesi olarak Türkiye karşıtı söylemlerin kabul ve yaygınlık kazanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bunu yaparken de Kürt meselesi, özgürlükler ve demokrasi konularında Türkiye'yi suçlayıcı, tarafı, tek yanlı bir bilgi akışı ve dezenformasyon kampanyası yürüterek Alman kamuoyunu Türkiye aleyhinde etkilemeye çalışmaktadır. PKK yanlısı grupların siyasi arenada Sol Parti, Yeşiller ve SPD içerisinde aktif olarak siyaset yaptıkları ve Türkiye'yle yaşanan kriz durumlarında Alman hükümetinin siyasetini kendi çıkarları

249. "Der Fall Öcalan: Angst im eigenen Land", *Focus*, 30 Kasım 1998.

250. Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu 2017, s. 227; Sachsen Anayasayı Koruma Teşkilatı Eyalet Raporu, s. 266.

doğrultusunda ve Türkiye aleyhinde etkilemeye çalıştıkları görülmektedir. Bunun en aktüel örneği Alman hükümetinin Leopard 2A4 tanklarının modernizasyonu ile ilgili Türkiye ile vardığı iş birliği mutabakat planının ertelenmesi yönünde aldığı karardır.²⁵¹ PKK lobisi Sol Parti milletvekillerinin desteği ile Türkiye'nin Afrin'de gerçekleştirdiği ZDH ile ilgili manipülatif haber ve kampanyalar düzenleyerek Alman hükümeti üzerinde ciddi bir kamuoyu baskısının oluşmasına neden olmuştur.

Örgütün Almanya'da yasaklı bir terör örgütü olmasına rağmen faaliyetlerine rahatça devam etmesi ve Alman devletinin örgüte verdiği örtülü destek Türk-Alman ilişkilerinde sürekli bir gerilim noktası oluşturmaktadır. Özellikle 15 Temmuz darbe girişimini protesto amacıyla düzenlenen "Demokrasiye Destek Mitingi"ne Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın video konferans yöntemi ile bağlanarak konuşma yapması Federal Anayasa Mahkemesi kararıyla yasaklanırken örgütün "Kürt Festivali" adıyla Köln'de düzenlediği etkinliğe örgüt lideri Cemil Bayık'ın bağlanarak konuşma yapmasına izin verilmesi zaten bu dönemde gergin olan ilişkileri iyice germiştir.²⁵² Nitekim Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın Türk tarafının Almanya'nın ikircikli tutumundan duyduğu rahatsızlığı şu ifadelerle dile getirmiştir:

Geçmişte bölücü terör örgütünün eylem ve gösterilerine sessiz kalan makamların darbe karşıtı bir demokrasi mitingini "şiddet olayları çıkabilir" gibi bir gerekçeyle zan altında bırakmaya ve engellemeye çalışması kabul edilemez. Güvenlik tedbirleri, demokrasi mitingini düzenleyenlere değil, terör örgütü yanlılarına ve demokrasi karşıtı provokatörlere karşı alınmalıdır.²⁵³

Alman tarafının Türkiye'deki insan hakları ve demokratikleşme sorunlarını sürekli Kürt meselesi ve PKK ile irtibatlı olarak ele aldığı görülmektedir. Nitekim Öcalan'ın ölüm cezası ile yargılanması sürecinde, örgüt mensuplarının Almanya'da yeniden şiddet eylemlerine başlamasından endişe eden dönemin İçişleri Bakanı Otto Schily Almanya'da yaşayan örgüt sempatanlarına sakin olmaları gerektiğini söylemiş ve idam kararının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından yeniden gözden geçirilmesini umduğunu dile getirmiştir.²⁵⁴

Ayrıca örgüt, Türk-Alman ikili ilişkilerinde olumlu adımlar atıldığı ve iki ülkenin iş birliğine gittiği durumlarda örgüt mensuplarının etkin oldukları Sol Parti milletvekillerini de kullanarak Alman hükümetini zor durumda bırakmaya çalışmaktadır. Sol Parti ve örgüt arasındaki bu yakın ilişki, Türk-Alman ilişkilerini olumsuz etkilemektedir. Nitekim 2017 yılında İncirlik Üssü'nü ziyaret etmek isteyen Alman

251. "Bundesregierung rüstet türkische Panzer vorerst nicht auf", *Zeit*, 25 Ocak 2018.

252. 2011 yılında da örgüt liderlerinden Murat Karayılan'ın da Köln'de gerçekleştirilen bir PKK mitingine video konferans yöntemi ile bağlanmasında sakinca görülmemiştir. Bkz. "Utan Almanya!", *Habertürk*, 4 Eylül 2016.

253. "Erdoğan'a İzin Vermeyen Almanya'ya Tepki", BBC Türkçe, 31 Temmuz 2016.

254. <https://www.tagesspiegel.de/politik/bundesregierung-fordert-aufhebung-des-todesurteils/81416.html>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2018)

parlamentar heyetinde Sol Parti milletvekilinin bulunması ve bu partinin PKK ile yakın ilişkilerinden dolayı Türkiye'nin güvenlik endişesiyle Sol Parti milletvekillerinin girişini reddetmesi iki ülke arasında diplomatik bir krize neden olmuş ve bu kriz neticesinde Alman birlikleri Ürdün'e taşınmıştır.

Bunun yanı sıra Almanya'daki PKK'ya müzahir STK'lar üzerinden Alman kamuoyunda örgüte karşı oluşturulan büyük sempati, Alman hükümetleri üzerinde kamuoyu baskısını artırmaktadır. PKK'nın Almanya'dan en önemli taleplerinden birisi de Türkiye'ye silah satışının durdurulmasıdır.²⁵⁵ Almanya'nın Türkiye'ye silah satışının PKK ve Sol Parti tarafından adeta sürekli gözlem altında tutulduğu bilinmektedir. Bu durum Türkiye ile Almanya arasında askeri alanda gerçekleşen iş birliğini olumsuz etkilemiştir. Nitekim 1991 yılında Bütçe Komisyonunca PKK'ya karşı kullanıldığı iddiası üzerine Türkiye'ye karşı silah sevkiyatı durdurulurken 1992 yılında medyada Almanya'nın Türkiye'ye tank satmaya devam ettiği yönünde haberler üzerine dönemin Savunma Bakanı Gerhard Stoltenberg görevinden istifa etmek zorunda kalmıştır.²⁵⁶ Merkel hükümeti 2017 yılında Türkiye'ye 25,36 milyon avro değerinde silah ve mühimmat sattığı için eleştirilmiştir.

Almanya'nın terör örgütüyle ilgili müsamahalı tutumuna Türk tarafının dile getirdiği tepkiler zaman zaman devletin en yetkili ağızları tarafından da destek görmektedir. Bu çerçevede Alman Dışişleri Bakanı Sigmar Gabriel *Bild am Sonntag* gazetesine 4 Haziran 2017 tarihinde verdiği bir röportajda Türk tarafının Almanya'ya PKK noktasında yönelttiği eleştirilerde haklı olduğunu belirterek şu ifadeleri kullanmıştır:

PKK bizde de yürüttüğü silah ve uyuşturucu ticareti faaliyetleri ve zorla topladığı haraçlar nedeniyle yasaklı bir terör örgütüdür. PKK'nın finans kaynaklarını kurutmak ve bu örgüte Alman topraklarında hareket alanı bırakmamak Almanya'nın da menfaati gereğidir.²⁵⁷

Son dönemde Alman basınında da –az sayıda da olsa– Alman devletinin terör örgütlerini destekleyen bir ülke imajı vermekten kaçınarak NATO partneri olan Türkiye'nin güvenlik endişelerini anlaması yönünde Berlin'i uyarıcı yazıların yer almaya başladığı görülmektedir.²⁵⁸

PKK'lı Teröristlerin İadesi Sorunu

PKK'lı teröristlerin iadesi sorunu Türkiye ve Almanya arasında en önemli kriz noktalarından birini oluşturmaktadır. 23 Kasım 1993 tarihinde terör örgütü olarak ta-

255. <http://www.aufschrei-waffenhandel.de/Die-Linke.232.0.html>, (Erişim tarihi: 10 Ağustos 2018).

256. Ömer Yılmaz, s. 23.

257. "Gabriel: türkische Kritik an PKK in Deutschland berechtigt", Euronews, 1 Temmuz 2017.

258. MICHAELE MARTENS, "Wo Erdogan richtig liegt", *FAZ*, 18 Eylül 2017, <http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/kommentar-wo-erdogan-richtig-liegt-15204397.html>, Erişim tarihi: 31 Temmuz 2018

nın ve yasaklanan PKK'nın Alman makamlarla gerçekleştirilen temaslar sonrası şiddeti terk etme sözü vermesi üzerine 1998 yılında yapılan Federal Savcılık açıklamasıyla terör örgütü kategorisinden "suç örgütü" kategorisine alınmıştır. Ancak 2010 yılında Vakuf M. isimli bir örgüt mensubunun suç örgütüne üye olmak suçlamasıyla hüküm giymesi kararının Alman Federal Mahkemesi (BGH) tarafından bozulması yönündeki içtihadıyla örgüt üyeleri yeniden 129b maddesi uyarınca "yurt dışındaki terörist bir örgütlenmenin üyesi" olmak suçlaması ile yargılanmaya başlamıştır. Bu madde ile örgüt üyelerinin yalnızca Almanya'daki değil yurt dışındaki terörist faaliyetleri nedeniyle yargılanmalarının yolu açılmıştır. Buna gerekçe olarak ise örgütün Almanya'daki yapılmasının Kandil'den alınan kararlarla yönetildiği ve Almanya'daki örgüt yapılanmasının bağımsız bir yapı olmaması gösterilmiştir. Bu ise başka bir suç unsuru olmaksızın sadece PKK yöneticisi ve üyesi olmanın cezai müeyyide kapsamına girmesi anlamına gelmektedir. Alman yargısının örgüt üyelerine daha ağır cezalar vermesinin yolunu açan bu hukuki çerçeveye rağmen Almanya'da örgüt mensupları ile ilgili verilen kararlar incelediğinde en fazla üç yıla varan cezalar verildiği görülmektedir. Ayrıca Almanya'da örgüt mensupları ile ilgili açılan davalar genel olarak tehdit zoruyla bağış toplama, toplum huzuruna muhalefet ve adam yaralama suçlarıyla ilintili olarak gerçekleşmekte; davalıların PKK üyeliği kanıtlanmadığından sadece örgütle "ilgili" oldukları şerhiyle terör suçlusu olarak değil adi suçlular olarak yargılanmaktadır. Bu suçlamalarla bütün eyaletlerde açılan soruşturma sayısı 2004-2014 arası 4 bin 400 vakayı kapsamaktadır.²⁵⁹ Alman İçişleri Bakanlığının verilerine göre Federal Başsavcılık tarafından şimdiye kadar PKK ile ilgili 180 soruşturma açılmıştır.²⁶⁰

PKK yöneticilerinin yargılandığı davalarda cezalar çeşitli gerekçelerle hafifletilmekte, hapis cezası verilen durumlarda da hükümlü teröristlerin bu cezayı Almanya'da çekmeleri istenerek Türkiye'ye iadeleri reddedilmektedir. Türkiye'nin teröristlere yönelik davalarla ilgili binlerce başvuruda bulunduğu halde Almanya'dan cevap alamadığı yönündeki iddiasını Alman makamları, Ankara tarafından ifade edilen rakamın dava ya da yargı kararları değil soruşturma sayısı olduğunu söyleyerek reddetmektedir. Alman hükümetinin verdiği rakamlara göre açılan 4 bin 400 davadan sadece 100'ü örgüt üst düzey yöneticisi ile ilgili davaları kapsamaktadır. Buna göre yargılanan 100 üst düzey PKK yöneticisi suçlu bulunarak haklarında cezai müeyyide uygulanmıştır. Türkiye Almanya'dan şimdiye kadar 134 örgüt mensubunun iadesini talep etmesine rağmen Alman makamları insan hakları ve işkence iddialarıyla örgüt mensuplarının iadesine sıcak bakmamaktadır. Nitekim şu ana kadar sadece 3 PKK mensubu Türkiye'ye iade edilmiştir.

259. Wolfgang Janisch, "Wie Deutschland mit PKK-Anhangern umgeht", *Süddeutsche Zeitung*, 16 Kasım 2016, <https://www.sueddeutsche.de/politik/deutsch-tuerkisches-verhaeltnis-halbe-wahrheiten-1.3252615>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2018)

260. <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2019/02/verbot-pkk-verlag.html>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2019)

Alman yargısı, PKK ve diğer terör örgütü mensuplarının Türkiye'ye iadelerini güçleştirecek yeni bir içtihatla bulunmuştur. 2018 yılı Ocak ayında Almanya'da sefeli bir örgüte üye olduğu gerekçesiyle hakkında sınır dışı edilme kararı verilen bir Türk vatandaşı Federal Anayasa Mahkemesine sınır dışı edilmesi durumunda Türkiye'de işkence göreceği yönünde Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye raporları ile itiraz etmiştir. Bu itiraz üzerine mahkeme şahsın sınır dışı edilme işlemlerini durdurmuştur. Yüksek Mahkeme tarafından verilen bu kararın diğer terör örgütleri ve özellikle de PKK mensupları için büyük bir rahatlık sağladığı açıktır.

Bu noktada her gün bir intihar eyleminin gerçekleştiği ve insan hakları bir yana can güvenliğinin dahi olmadığı Afganistan gibi bir ülkeye mülteci iadelerini sorun olarak görmeyen Almanya'nın insan hakları ve hukuk devleti gibi argümanları kullanarak teröristlerin Türkiye'ye iadesine yanaşmaması dikkat çekicidir.²⁶¹

Ortadoğu'daki Gelişmeler ve PKK

Irak ve Suriye'de yaşanan gelişmeler neticesinde devlet yapılanmalarının zayıflaması ve DEAŞ'a karşı mücadelede oynadıkları rol nedeniyle PKK önemli bir aktör olarak ön plana çıkmaya başlamıştır. Dünyanın en çok enerji ihtiyacı olan ve enerji kaynaklarının kontrolünde yer almak isteyen Almanya için Kürtler ve bölgede ön plana çıkan PYD/PKK ile ilişkiler stratejik öneme sahiptir.

Almanya 2014 yılında dış siyasetinde dönüm noktası sayılabilecek bir kararla ilk defa yurt dışındaki bir çatışmada açıkça taraf olarak askeri destek sağlama kararı almış ve DEAŞ ile mücadele ettiği gerekçesi ile Peşmergeye silah ve askeri eğitim desteği vermiştir.²⁶² *Der Spiegel*'in konuyla ilgili yaptığı bir habere göre Peşmergeye gönderilen bu silahların bir kısmı PYD'nin askeri kolu YPG militanlarının eline geçmiştir.²⁶³ Alman hükümeti bu olayın basına yansımalarının ardından söz konusu silahların PYD'nin eline geçmesi ile ilgili olarak Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nden konuyla ilgili açıklama talep etmiştir.²⁶⁴ Silahların merkezi hükümet kontrolü dışında kullanımına izin verilmeyeceği güvencesi verildikten sonra Almanya'nın Peşmergeye silah sevkiyatı devam etmiştir.

Die Zeit gazetesinde 16 Ekim 2014 tarihinde "Klauder PKK'ya Destek Vermeyi Düşünüyor" başlığıyla yayımlanan bir haberde yer alan bilgilere göre CDU'lu Parti Grup Başkanı Volker Klauder "Bölgedeki diğer grupların desteklenmesini ihtimal dışı görmüyorum. Tabii bu Türkiye'ye rağmen gerçekleştirilemez; bilakis ancak Türkiye ile olur. Bu PKK'nın desteklenmesi noktasında da bu geçerlidir"²⁶⁵ ifadelerini kullanarak DEAŞ'a karşı terör örgütü PKK'nın desteklenebileceğini söylemiştir.

261. Zeliha Eliaçık, "Putschist-Loving Democratic Germany", Anadolu Agency, 15 Şubat 2018.

262. Günther Seufert, *Der Ausschwingung Kurdischer Politik*, 2015, Berlin, s. 20.

263. Ömer Yılmaz, s. 30.

264. "Deutschland liefert wieder Waffen an Kurden", *Zeit*, 17 Ağustos 2016.

265. "Kauder erwägt Unterstützung der PKK", *Zeit*, 16 Ekim 2014.

Suriye iç savaşını bir fırsata dönüştürerek bölgede farklı aktörlerle girdiği iş birliği ve diğer bölge unsurlarına yaşama hakkı tanımayan şiddet siyaseti neticesinde PKK, Suriye kolu PYD eliyle Suriye'nin kuzeyinde bazı bölgelerin idaresini ele geçirmiştir. Bu gelişmelerin örgütün Avrupa yapılanmasına yansımaları kaçınılmazdır. PKK Alman devleti nezdinde daha etkin olmaya çalışmakta ve taleplerini artırmaktadır. İdari yapı ve resmi dairelerin örgüt hakimiyetinde olması hasebiyle eskisine nazaran daha kolay sahte pasaport ve belge hazırlayabilen örgüt, üyelerinin bu bölgeden Avrupa'ya daha kolay bir şekilde geçiş yapabilmelerini sağlamaktadır.

PKK'ya Yönelik Yasağın Kaldırılması Tartışmaları

1990'lı yıllarda Alman devleti ve kamuoyunun örgüte bakışında “iç güvenlik” faktörünün daha ön plana çıktığı görülürken Suriye iç savaşından sonraki dönemde örgüte yönelik faaliyet yasağının yeniden değerlendirilmesi gerektiği yönündeki taleplerde “dış politika” argümanlarının dillendirildiği dikkat çekmektedir. Bu bağlamda PKK'nın uzun süreden beri Almanya'da şiddet eylemlerinde bulunmadığı argümanının yanı sıra örgütün Suriye'de DEAŞ'a karşı mücadelede oynadığı rol ve 2013 yılında Türkiye'de yürütülen “Çözüm Süreci” lehte argümanlar olarak öne sürülmektedir.

Bu çerçevede son dönemde Ortadoğu'daki gelişmeler ve özellikle 2014 yılında PKK'nın Suriye kolu PYD'nin DEAŞ'a “karşı savaştığı ve Batı'nın müttefiki olduğu” argümanı ile örgüte karşı Almanya'nın tutumunda yeniden sorgulamaya gidildiği görülmektedir. PKK'nın medya organları ve STK'larının bu yöndeki propagandaları dışında Alman kamuoyunda da örgütün DEAŞ ile sözde mücadelesi çerçevesinde daha olumlu bir imaja kavuştuğu söylenebilir. PKK'nın Almanya'daki en büyük siyasi destekçisi olan Sol Parti bu meseleyi bir soru önergesi ile Bundestaga taşımış ve Alman hükümetinin örgüte karşı tutumunun yeniden değerlendirilmesi gerektiğini iddia ederek örgütün terör listesinden çıkarılmasını talep etmiştir. Sol Parti Milletvekili Ulla Jelpke Alman güvenlik güçlerinin PKK'ya değil DEAŞ'a yoğunlaşmaları gerektiğini iddia etmiştir. Bu noktada PKK'nın DEAŞ'a karşı verilen mücadele üzerinden meşrulaştırılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır.

PKK'ya yönelik faaliyet yasağı örgütün Almanya'daki şiddet eylemleri sonucu alınmıştır. Alman Parlamentosunda Sol Parti'nin PKK yasağının yeniden değerlendirildiği oturumlarda, Yeşiller milletvekili İrene Milenic “Almanya'daki şiddet eylemleri nedeniyle yasaklanan ve terör örgüt olarak tanımlanan bir yapının ortak düşman görülen bir unsura (DEAŞ) karşı yurt dışında yürüttüğü faaliyetleri nedeniyle meşrulaştırılmayacağını belirterek açık bir çelişkiye dikkat çekmiştir. Ancak 23 Ekim 2014 tarihinde yayımlanan Monitor programında Yeşiller Partisi Meclis Hukuk Komisyonu üyesi Hans-Christian Ströbele'nin “PKK'nın durumunun yeniden ele alınması zaruridir. Bu da açıkça örgüte yönelik yasağın kaldırılması anlamına gelmektedir” ifadeleri PKK yasağına yönelik parti içinde farklı eğilimler olduğunu

göstermektedir. Aynı programda CDU'lu İçişleri Bakanı Thomas de Maiziere'nin PKK'nın terör örgütü olduğu ve yeni bir gelişme yaşanana kadar da böyle kalması gerektiği ifadeleri genel olarak CDU'nun örgüte mesafeli tutumunu yansıtmaktadır. Ancak "yeni bir gelişmeye kadar" ifadesi ve geçmişteki tecrübelerden de anlaşılacağı gibi CDU dahil tüm partilerin uygun şartlar sağlandığında örgüte karşı tutumunun her an değişebileceği ihtimal dışı değildir. Bu noktada tüm partilerin hala en büyük endişeleri, 40 bine yakın sempatzanıyla PKK'nın Öcalan'dan gelecek bir emirle Almanya'da şiddet eylemi gerçekleştirme riskidir. Örgütle ilgili Almanya iç istihbarat raporlarında yapılan değerlendirmeler de bu tehlike üzerinde yoğunlaşmaktadır. Diğer yandan Almanya'dan devşirilerek Suriye'nin kuzeyi ve Kuzey Irak'a savaşmaya giden örgüt mensuplarının geri döndüklerinde Berlin için ciddi bir iç güvenlik riski oluşturması Alman makamlarını endişelendirmektedir. Nitekim Brandenburg Eyalet Anayasayı Koruma Teşkilatı raporunda PKK'nın Almanya'da Suriye'de savaşmak için devşirdiği gençlerin daha sonra ülkeye döndüklerinde öldürme ve ölmeye alışmış travmatik kişilikler olarak ülke iç güvenliği açısından bir tehdit oluşturduklarına dikkat çekilmektedir.²⁶⁶ PKK yasağına rağmen Almanya'nın PYD'ye desek vermesi hatta Berlin'de resmi büro açma hakkı tanınması aynı hakkı talep eden örgüt mensuplarınca ikircikli bir siyaset olarak değerlendirilmekte ve Almanya bu çelişkili siyaseti nede niyle örgüte müzahir STK'larca da köşeye sıkıştırılmaktadır.

PKK, faaliyet yasağına karşı devlet mekanizmalarını etkisiz hale getirmeyi ve felç etmeyi hedefleyen eylemler düzenleyerek Alman tarafını zor durumda bırakmaya çalışmaktadır. Nitekim 2001 yılında "Ich bin ein PKKler/Ben bir PKK'lıyım" sloganı ile 100 bini aşkın imza toplayan örgüt mensupları bu dilekçeleri Federal Meclis, eyalet meclisleri, tüm resmi daireler ve mahkemelere sunarak devlete açıkça meydan okumuştur. Alman bir hakim örgütün bu provokatif eylemlerini "Bu eylemle Alman mahkemeleri meşgul edilerek iş yapamaz hale getirilmek isteniyor"²⁶⁷ şeklinde yorumlamıştır. PKK üyeliğinin suç teşkil ettiği Almanya'da bu dilekçe ve beyanlarla mahkemeler binlerce dava açmaya zorlanmıştır. Açılan davalardan birinde örgüt mensubu bir kadın Berlin Eyalet Mahkemesince 2003 yılında 150 gün başına 8 avro ödemeye mahkum edilmiştir.

Almanya'da PKK terör örgütünü söylemsel olarak desteklemek ve örgütün sempatzanı olmak örgütle organik olarak bir bağ bulunmadığı, örgütün eylemlerine teşvik edici bir etki yaratmadığı ve Dernek Yasası'na muhalefet içermediği müddetçe serbesttir. 2002 yılında Yeşiller ve SPD hükümetinin aldığı bir kararla terör örgütü sempatzanı olmak suç unsuru olmaktan çıkarılmıştır. Ancak son dönemde DEAŞ

266. Brandenburg Anayasayı Koruma Teşkilatı Raporu, 2015.

267. "PKK: Staat im Staate", 21 Nisan 2005, https://www.berlinkriminell.de/2/gericht_akt73.htm, Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018.

saldırıları ile terör tehdidi ile yüz yüze gelmeye başlayan Almanya'da özellikle CDU çevreleri terör örgütleri için fikri propaganda ve sempati açıklamalarının da ceza müeyyide kapsamına alınmasını daha yüksek sesle dillendirmeye başlamıştır.²⁶⁸ Nitekim Alman İçişleri Bakanı CSU'lu Horst Seehofer PKK'yla organik bağları bulunduğu ve terör örgütünü destekledikleri gerekçesiyle örgütle Şubat 2019 tarihinde örgüt bağlantılı Mezopotamien Verlag -Vertrieb Ltd şirketi ve MIR Multimedia Ltd Şirketi isimli iki yayınevi ve medya şirketini kapatma kararı almıştır. Seehofer kapatma kararını açıklarken “Kararlı bir biçimde ve hukuk devletinin izin verdiği tüm imkan ve araçlarla PKK yasağının düşünce özgürlüğü maskesi altında yok sayılmasına ve aşılmasının önüne geçmeliyiz” ifadesini kullanarak terör örgütünün yasaklı olduğu halde fikir özgürlüğü maskesi altında faaliyetlerini sürdürmeye çalıştığına dikkat çekmiştir.²⁶⁹

Sol Parti dışında diğer siyasi partilerin PKK'yı kategorik olarak bir terör yapılanması olarak reddetmemeleri ve örgüte uygulanan yasağın kaldırılmasını “Almanya'da şiddet eyleminde bulunmayacağından emin olunması” şartına bağlamaları PKK ile ilgili değerlendirmelerde iç güvenlik konusunun hala ön planda olduğunun açık bir göstergesidir. Diğer yandan NATO müttefiki Türkiye ile ilişkilerin dengede tutulması da Almanya'nın örgüte karşı tavrını belirleyen bir diğer faktördür.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Almanya, Türkiye ile olan ilişkilerini öteden beri alışık olduğu gibi asimetrik bir düzlemde devam ettirebilmek amacıyla insan hakları ve demokrasi gibi kavramları da araçsallaştırarak Türkiye'yi baskı altına almaya çalışmaktadır. Bu noktada Türkiye'ye karşı kullanılan baskı araçlarının başında iç çatışma unsurlarını manipüle etmek ve desteklemek gelmektedir. Bu noktada PKK terör örgütü de Almanya'daki Türkiye karşıtları tarafından hem elverişli bir aktör olarak desteklenmekte hem de hem de örgüt devletin kendisine açtığı hareket alanlarını kullanarak Türkiye'ye karşı harekete geçmektedir. Böylelikle örgüt Türkiye karşıtı propagandanın hem öznesi hem de nesnesi haline gelmiş bulunmaktadır.

Örgütün Almanya'da yasaklı olmasına rağmen bu ülkedeki STK'ları eliyle yasal bir zeminde Türkiye'de yürüttüğü terör eylemlerine finansman ve militan kaynağı sağlaması ve Alman devletinin de buna göz yumması, şiddet ve terör faaliyetleri nedeniyle örgütü yasaklayan Almanya açısından çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır. Bu çelişkili durum Alman devletinin örgütün Türkiye'deki terör ve şiddet eylemlerini göz ardı ettiği, bir iç mesele olarak değerlendirdiği ve örgütü haddizatında bir terör örgütü olarak görmediğinin açık bir göstergesidir. Örgüte müzahir STK'larla

268. “Werbung für Terrororganisationen muss strafbar sein”, 20 Temmuz 2016, <https://www.cducusu.de/presse/pressemittelungen/werbung-fuer-terrororganisationen-muss-strafbar-sein>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

269. <https://www.welt.de/politik/deutschland/article188635349/PKK-Vereinigungen-Horst-Seehofer-verbietet-Verlagsbetriebe.html>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2019)

PKK arasındaki ilişki hem Alman iç istihbarat raporları hem de Alman mahkeme kayıtlarında açıkça ifade edilmesine rağmen bu örgütlerin hiçbir engelle karşılaşmadan faaliyetlerine devam edebilmeleri de yine Almanya'nın tutarsız PKK siyasetinin bir ürünüdür.²⁷⁰ Hem örgüt STK'ları hem de açıkça PKK ile anılmamaya özen gösteren Kürt Toplum Vakfı gibi kurumlar Almanya'da yaşayan Kürt kökenli göçmenlerin sorunlarıyla değil örgütün belirlediği ajanda çerçevesinde faaliyet göstermektedir.

Neticede Alman siyaseti Türkiye'nin PKK'ya karşı yürüttüğü mücadeleyi yumuşatması için örgüt tarafından baskı altına alınmaya çalışılmakta diğer yandan Almanya'nın örgüt faaliyetlerine göz yumması ve örgütün Almanya yapılanmasının örgütte giderek güçlenmesi Türk-Alman ilişkilerine ağır maliyetler getirmektedir.²⁷¹

PKK ile ilgili olarak Almanya'nın en büyük hatası Kürt meselesini örgütün hedeflediği şeklinde PKK meselesiyle özdeşleştirmek ve örgütü de Kürtlerin tek sözcüsü olarak muhatap alarak Türkiye'nin örgütle ilgili siyasetini insan hakları ve Kürt hakları çerçevesinde değerlendirmesi olmuştur.

Almanya'nın Suriye'de yaşanan son gelişmeler çerçevesinde bir yandan Türkiye'nin hassasiyetlerini de gözeterek PKK yasağını PYD-YPG sembollerini içine alacak şekilde genişletmesi diğer yandan da PKK'nın ülke içinde şiddet eylemleri gerçekleştirebileceği endişesiyle bu yasakları pratikte uygulamayarak örgüt faaliyetlerine göz yumması Berlin'in örgüte yönelik çelişkili siyasetini özetler mahiyettedir. Almanya iç güvenlik endişeleri ve dış politika öncelikleri arasında kimi zaman Türkiye, kimi zaman PKK'dan yana tavır alan bir "denge" siyaseti izlemektedir. Bu siyaset pek çok faktörü bir arada gözetmenin getirdiği zorunlulukla Almanya'yı çelişkili tavırlar almaya zorlamaktadır. Berlin'de bir büroyla (Rojava Temsilciliği) resmi olarak temsilcilik açan YPG'nin sembollerinin Almanya'da terör örgütü olarak tanınmadığı halde yasaklanması ve bu yasağın bizzat Alman resmi makamlarınca ihlal edilmesi bu çelişkili siyasetin göstergelerindedir. Almanya'nın tutarsız ve ciddiyetsiz PKK siyasetinin en önemli göstergesi de terör örgütü olarak görülen PKK'nın kendisiyle bağlantılı oldukları mahkeme kararlarıyla da sabit olan STK'lar eliyle legal zeminde faaliyetlerine devam edebilmesi ve yasalara aykırı bir şekilde finansal kaynak ve üye toplayabilmesidir.

Almanya'nın PKK'ya yönelik tutumu bundan sonra da –tıpkı geçmişte olduğu gibi– Türkiye ile ilişkiler, örgütün şiddet potansiyeli ve Ortadoğu'daki gelişmeler etrafında şekillenmeye devam edecektir. Bu noktada Almanya'nın Suriye'deki iç savaşın giderek belirsizleştirdiği uluslararası konjonktürde PKK'ya karşı kesin ve net bir pozisyon almayacağı açıktır. Ancak Almanya'nın PKK ile ilgili yürüttüğü siyasette iç dengelerini ve ülke güvenliğini göz önüne alması anlaşılır bir durum olsa da NATO içinde yer alan müttefik bir ülkeyle bir terör örgütünü eşit düzeyde değerlendirerek yürütmeye çalıştığı bu denge siyaseti uzun vadede sürdürülebilir değildir. Onlarca

270. "Baden-Württemberg Yüksek İdare Mahkemesi 13.01.2016 tarihli 11 S 889/15 sayılı kararı", openJur, 13 Ocak 2016, <https://openjur.de/u/872820.html>, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2018).

271. Emily Heitz, s. 24.

yıldır yüz binlerce vatandaşının canına mal olan terör tehdidine karşı Türkiye'nin geri adım atmasını beklemek veya terörle mücadelede yumuşama talep etmek gerçekçi değildir. Bu noktada Türk tarafının Almanya'ya şimdiye kadar sürdürdüğü terör örgütünü faaliyetlerine göz yumarak Ankara'ya karşı kullanılacak bir kart gibi görmeye devam ettiği takdirde, bunun ikili ilişkilere getireceği ağır maliyetin Berlin'e hatırlatılması gerekmektedir. Özellikle son dönemde atılan kararlı adımlardan taviz verilmemelidir. Bu raporda elde edilen bulgular ışığında Alman ve Türk tarafına PKK ile ilgili şu tespit ve önerilerde bulunmak mümkündür:

Almanya'da ilk teşkilatlanmaya başladığı yıllarda yüzlerle ifade edilen PKK üye sayısı Alman devletinin müsamahakar tavırları sonucu on binlere ulaşmıştır. Her yıl üye sayısını artıran örgütün 2017 itibarıyla 14 bin 500 üyesi ve 30-40 bin arası sempatzanı bulunmaktadır.

Emir-komuta sistemiyle idare edilen hiyerarşik ve dikey yönetim yapısının yanı sıra örgüt Avrupa'da farklı alanlarda (kadın, gençlik, mesleki dini vb.) farklı isimler altında dernek ve STK'lar kurmak suretiyle yatay ve paralel bir örgütlenme stratejisi izlemektedir. Bu teşkilatlanma stratejisi ile bu yapılardan birinin yasaklanması ya da kapatılması halinde diğerinin idareyi devralarak faaliyetleri yürütmesi ve böylelikle örgüt faaliyetlerinin kesintisiz olarak devam etmesi sağlanmak istenmektedir. Bunun yanı sıra oldukça geniş bir kitleyi içeren Kürt toplumunun çeşitliliğinin örgütlenme yapısına yansıtılma endişesi de PKK'nın birçok ve farklı isimde örgütlenmeye gitmesine neden olmuştur.

PKK'nın Almanya'daki sofistike teşkilat yapısı ve STK ağları örgütün kriminal faaliyetlerde bulunmasını ve bunları kamufle etmesini kolaylaştırmaktadır.

Ulus devleti yok sayan örgüt STK ve DTMK yapılanmasıyla Almanya'da devlet içinde devlet, toplum içinde paralel bir toplum ve alternatif bir sistem öngörmektedir.

PKK'nın Suriye'nin kuzeyinde idari yapıyı elinde bulundurması, pasaport ve evrak sahteciliğini daha kolay yapar hale getirmiş ve Avrupa'ya geçişleri kolaylaştırmıştır. Terör eğitimi almış örgüt mensupları Almanya'ya kolayca girebilmektedir.

Alman resmi makamları PKK'nın bu ülkeyi "eylem yeri" olarak değil "lojistik destek alanı" olarak gördüğünü iddia etmekte ve bu nedenle Almanya'nın örgütün öncelikli hedefi olmadığını iddia etmektedir. PKK'nın Almanya'yı sadece örgütün Türkiye ve Suriye'deki terör eylemlerine lojistik destek sağlamak için bir geri çekilme alanı olarak kullandığı ve eylem alanı olarak görmediği iddiası gerçekleri yansıtmamaktadır. Bu ülkede geçmişte gerçekleştirilen bombalı saldırılar, intihar eylemleri, adam yaralama, muhalif infazları ve çocuk kaçırmaya eylemleriyle son dönemde tekrardan tırmanışa geçen şiddet eylemleri bunun açık birer delili niteliğindedir.

Örgütün birincil askeri ve siyasi eylem alanı Türkiye Cumhuriyeti'nin toprakları olmakla birlikte suç örgütü olarak PKK özellikle Ortadoğu'dan Balkan ülkelerine ve Avrupa'ya varan bir coğrafi alanda etkindir ve oldukça geniş bir suç ağına sahiptir. Almanya'da uyuşturucu ticaretinin yüzde 80'inin kontrolünü elinde bulunduran

örgüt, uyuşturucudan milyonlarca avro gelir elde etmektedir. Yılda uyuşturucudan 1.333 ölümün gerçekleştiği ve uyuşturucu ile mücadeleye 4 milyar avro bütçe ayıran Almanya için PKK ile mücadele büyük önem taşımaktadır.

Almanya PKK tehlikesini “Türk ve Kürt milliyetçilerinin çatışma potansiyeli” çerçevesinde ele almakta ve örgütü de bu çatışma tehlikesi üzerinden değerlendirmektedir. Ancak bu raporda da ortaya konulduğu üzere bu örgüt Türk ve Kürt milliyetçileri arasında doğabilecek bir çatışmanın çok ötesinde Almanya’da hiçbir provokasyon olmadığı halde terör ve şiddet eylemlerinde bulunmaktadır. Sembol yasağının genişletilmesine yönelik yönetmeliğin 2017 Mart ayında yürürlüğe girmesinden sonra artan eylemler, Alman polisi ve misyonlarının hedef gösterilmesi PKK’nın Alman tarafının kendine yönelik tasarruflarına da şiddet yoluyla cevap verdiğini göstermektedir.

Almanya’da otobanların ateşe verilmesi, elçilik işgalleri, çocukların kaçırılması, onlarca intihar eylemi ve adam yaralama gibi suç faaliyetlerinde bulunan örgüt üyelerinin yukarıdan gelecek bir emirle intihar bombacılarına dönüşebilecekleri, topluma ve devlete ciddi zararlar verecekleri unutulmamalıdır. Bu çerçevede her bir PKK üyesi Alman toplumu için her an patlayacak saatli bomba olma riski taşımaktadır.

PKK siyasi amaçları ile kriminal faaliyetleri iç içe geçmiş bir terör ve suç örgütüdür. Örgüt bir yandan siyasi ve askeri eylemlerine mali kaynak sağlamada suç faaliyetlerinden istifade ederken diğer yandan adi suç eylemlerini siyasi propaganda ile kamufle ve meşruiyet kazandırmaya çalışmaktadır. PKK’nın suç faaliyetleri ve terör eylemleri arasındaki bağın görmezden gelinmesi halinde uzun vadede örgüt AB ve özelden de Almanya için güvenlik tehdidi oluşturmaya devam edecektir.

PKK’nın terör eylemleriyle mücadelede sağlanacak başarı doğrudan örgütün bu eylemleri gerçekleştirmesini mümkün kılan finans kaynaklarının kesilmesiyle yakından ilgilidir.

PYD saflarında savaşan ve Suriye’de sayısız suç ve terör eyleminde bulunan Alman vatandaşları ülkelerine döndüklerinde toplum için ciddi bir iç güvenlik tehdidi oluşturmaktadır. Alman makamları geri dönüş yapan PYD mensuplarına cezai müeyyide uygulamayı mümkün kılacak yasal ve hukuki düzenlemelere gitmelidir. Bunun en etkin yolu PKK’nın Suriye kolu olan PYD’nin de terör örgütü olarak tanınmasıdır.

DEAŞ tehdidiyle birlikte göçmen ve Alman uyruklu gençlerde görülen radikalleşme ve şiddet eğilimleriyle mücadeleye ciddi bütçeler ayıran Almanya PKK’nın bu ülkedeki Kürt ve Alman gençlerini radikalize etmesine, bu gençlerden ölmeye ve öldürmeye programlanmış birer “katil” yaratmasına yönelik herhangi bir önlem almamaktadır.

Suriye ve Irak’ta DEAŞ’a karşı savaşmaya giden ve burada savaş tecrübesi ve travmasıyla daha da radikalleşerek dönen gençlerin Alman toplumu için taşıdığı riskleri tahmin etmek güç değildir. Alman devlet aklı tıpkı radikal diğer gruplarla mücadele ettiği gibi gençleri yurt dışında ve yurt içindeki terör eylemlerine hazırlamak için

radikalize eden PKK ile mücadeleyi de radikalleşmeyi engelleme programları içine dahil etmelidir.

Almanya güçlü devlet imajının aksine Türk kökenli vatandaşlarını bu terör örgütünün saldırılarına karşı koruyamamaktadır. Son yıllarda Türk misyon ve camilerine artan saldırıların hiçbirinin faillerinin yakalanmamış olması buradaki Türklerin Alman devletine olan güven bağını derinden sarsmaktadır. Daha da mühimmi PKK Almanya'da devletin şiddet tekelinin dışında kendisini hakim olduğu alanlar inşa ederek zorla haraç toplamakta ve vermeyenleri de cezalandırmaktadır.

Örgüt yalnızca Türk kökenliler için değil pek çok Kürt kökenli için de uyguladığı baskı yöntemleri ile ciddi bir güvenlik sorunu teşkil etmektedir. Tehditlere karşı örgüte direnmek isteyen Türk ve Kürt kökenlileri koruyacak bir mekanizma bulunmamakta, Alman devleti kendi vatandaşlarını bir terör örgütüne karşı korumakta aciz kalmaktadır. Zorla bağış, haraç ve vergiler topladığı resmi kaynaklarda kayda geçtiği halde konuyla ilgili mahkemelere şikayet ve dava edilmemesi bunun en açık kanıtıdır.

Bunun yanı sıra Türkiye içerisinde de geniş bir toplum kesimi tarafından Türkiye'nin bekasına kasteden ve binlerce vatandaşın ölümünden sorumlu bir terör örgütünü destekleyen ülke imajını pekiştiren Almanya, Türk resmi makamları ve vatandaşlar nezdinde itibarını sarsmaktadır.

Alman iç istihbarat raporları incelendiğinde PKK'nın konu edildiği bölümlerde, 90'lı yıllarda örgütün zor ve tehdit yolu ile para ve haraç toplama eylemlerine karşı açılan davalar ve soruşturmalara yer verildiği ancak ilerleyen yıllarda bu tür dava ve soruşturmalardan söz edilmediği tespit edilmiştir. Bu ise örgütün yıllar içinde ülkede gücünü artırmakla birlikte insanları korkutarak hukuki mücadele yoluna dahi gitmelerini engelleyecek bir baskı gücüne eriştiğinin açık bir göstergesidir.

2016 yılında Almanya'da gerçekleşen siyasi motifli suçların yüzde 45'i PKK ve Türk kökenli göçmenler arasında yaşanan gerilimlere bağlı olarak işlenmiştir. Bu bağlamda 2016 yılında Almanya'da 1.518 suç eylemi gerçekleşmiştir.²⁷² Alman devletinin hazırladığı suç ve kriminalite raporları incelendiğinde "yabancılarca işlenen siyasi suçlar" kapsamında kaydedilen suçların büyük çoğunluğunun PKK mensuplarınınca işlendiği görülmektedir.

Almanya'nın müsamahakar tavırları örgüte güç vermekte ve adeta şiddet eylemlerini Alman devletine ve toplumuna karşı bir tehdit ve pazarlık aracı olarak kullanmasını sağlamaktadır.

Alman makamları terörle mücadelede ciddi ise DEAŞ örgütü için uygulanan yasal düzenlemeler ve yaptırımların PKK için de uygulanması gerekmektedir. Örgütle açık ilişki içinde oldukları Alman resmi kaynaklarında açıkça ifade edilen legal STK yapılanmalarının faaliyetlerine son verilmelidir.

272. Almanya Federal İçişleri Bakanlığı Siyasi Suç Raporu-2016, https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2017/04/pks-und-pmk_2016.html?sessionid=9A3A0A81F06FAB1579BE3501FF0CE58B.1_cid295, (Erişim tarihi: 10 Ağustos 2018).

Alman antiterör yasalarında yapılan son değişikliklerin de öngördüğü şekilde terör örgütü mensupları eyleme geçmeden önce çok daha erken bir aşamada kontrol altına alınmalı ve etkisiz hale getirilmelidir. Burada terör örgütleri ile mücadelede istihbari bilgi paylaşımı ve istihbari çalışmalar önemli bir yere sahiptir. Bu noktada CDU'lu politikacılarca dile getirilen terör sempatzanı olmanın da bir suç haline getirilmesini sağlayacak yasal düzenlemeler hayati öneme sahiptir.

PKK Almanya'da kendi dernek ve yapılanmalarının dışında Anayasayı Koruma Teşkilatının gözetiminde olan DHKP-C, MLPD ve ARAB, RAF vb. gibi radikal sol gruplarla da yer yer iş birliğine gitmekte hem Almanya'da düzenlenen eylemlerde birlikte hareket etmekte hem de Türkiye ve Suriye'de yürütülen çatışmalarda kullanılmak üzere militan devşirmede bu örgütlerin tabanından istifade etmektedir. İdeolojik olarak marksist ve sosyalist partilerin tabanında destek bulan örgüt, anti-kapitalist ve anti-empyralist söylemler etrafında yalnızca Kürt gençlerden değil organize olacak başka bir etkin çatı örgüt bulamayan Alman radikal sol çevreler ve kamuoyundan da destek bulmaktadır.

Türkiye, Almanya'da PKK'yı desteklediği açıkça ispatlanan Türk pasaport sahiplerinin vatandaşlıklarının iptal edilmesi, ülkeye girişlerinin yasaklanması ve mal varlıklarına el konulması gibi önlemlerde bu kişilerin hareket kabiliyetini daraltmalıdır.

Ankara, Berlin'e yüz binlerce vatandaşının ölümüne sebep olan bir terör örgütüyle mücadeleden taviz vermeyeceğini ve PKK'nın iki ülke ilişkilerine getirdiği maliyeti hatırlatarak NATO partnerini Türkiye ve terör örgütü arasında bir tercihe zorlamalıdır.

Alman kamuoyunda Kürtlerin tek temsilcisi ve barış isteyen, eşitlikçi ve özgürlükçü bir yapı olarak lanse edilen örgütün aslında çocukları savaşlarda kullanan, aşiret yapısı içinde kız çocukları ve kadınları baskı altına alan ve sadece "savaşçı" olarak kadına erkekle eşit düzlemde varolma hakkı tanıyan hiyerarşik yapısı deşifre edilmiştir. Bu noktada Alman kamuoyunu bilgilendirecek yayınlar yapılmalıdır.

Kürt kökenli ve radikal sol eğilimli Alman gençlerinin radikalleşme süreçleri iyi analiz edilmeli, gençlerin örgüte giriş ve şiddete yönelim süreçlerini konu alan raporlar hazırlanarak gerekli önlemlerin alınması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Türk tarafı Almanya'da PKK üst düzey yöneticileriyle ilgili açılan dava ve soruşturmaları takip edip burada yaşanan çelişkili durumlarla ilgili olarak Alman tarafını somut adımlar atmaya zorlayıcı girişimlerde bulunmalıdır.

Alman devletinin PKK ile ilgili tutumu ve bu örgütün miting ve protesto gibi eylemleri değerlendirilirken ülkenin federal yapısı dikkate alınmalıdır. Bu konuda yaşanan farklı uygulamaların kısmen emniyet güçleri ve kolluk kuvvetlerinin yetki alanlarında olduğu, protesto yönetmelikleri ve hukuki uygulamaların da büyük ölçüde her bir eyaletin kendi inisiyatifine bırakıldığı unutulmamalıdır.

KRONOLOJİ

1980: Darbeden sonra Almanya'ya sorumlular gönderilmeye ve ilk siyasi dernekler kurulmaya başlandı.

Örgüte bağlı çok sayıdaki gençlik örgütü "Komalen Ciwan" (Demokratik Gençlik Konfederalizmi) çatısı altında birleştirildi.

1982: Halihazırda Civaka Azad tarafından hazırlanan "Kürdistan Report" isimli rapor yayımlanmaya başlandı.

1984: Rüsselheim şehrinde eski bir PKK üyesi olan Zülfü Gök cadde ortasında öldürüldü.

1985: Alman Anayasa Teşkilatı örgütü izlemeye aldı. Bu yıl itibarıyla örgüt 800 üyeye sahipti.

25 Şubat 1986: Dev-Yol üyesi Kürşat Timuroğlu, PKK ile ittifaka ve örgütün şiddet siyasetine karşı çıktığı için Hamburg'da öldürüldü.

1987: KOMKAR üyesi Ramazan Adıgüzel (Kürt kökenli bir öğretmen) Hannover'de vurularak öldürüldü.

1988: 18 örgüt üyesinin cinayet ve gasp suçlamasıyla yargılandığı ve 1994 yılına kadar devam eden tarihi "Düsseldorf Davası" serisi başladı.

1990: Örgüt mesleki, cinsiyet ve dini farklılıklara hitap eden çok çeşitli bir STK yapılanmasına gitmeye başladı.

1991: Öğrenci Birliği YXK, Almanya'dan ve Avrupa'dan gelen 75 kişilik grubun katılımıyla Bochum Üniversitesi'nde kuruldu.

26 Kasım 1993: PKK'nın ve örgütün sonradan isim değişikliğine giderek kurduğu organizasyonların tamamına faaliyet yasağı getirildi.

1993: İnsani yardım kuruluşu kisvesi altında faaliyet gösteren Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor a Kurdistane, HSK) Bochum'da kuruldu.

25 Haziran 1993: Almanya'da 60'a yakın yakma, gasp, rehin alma ve Türk misyonları, seyahat büroları, banka ve derneklerine saldırı ve işgal eylemlerinde bulunuldu.

1994: Berlin'de araba lastiklerini yakarak otobanları bloke eden 100 örgüt mensubu gözaltına alındı, bunlardan 50'si hakkında soruşturma başlatıldı.

1994: Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM) Bochum'da kuruldu.

1995: Udo Steinbach Öcalan'la görüştü. İç İstihbarat Daire Başkanı Klaus Grünerwald Öcalan'la görüştü.

31 Ekim 1995: CDU'lu Berlin İçişleri Senatörü Heinrich Lummer Öcalan'la görüştü.

Örgüt Almanya'da şiddet kullanmayacağı sözünü verdi.

Mart 1996: Örgüt üyeleri Nevruz kutlamaları esnasında otobanları bloke etti, benzin istasyonunu havaya uçurmakla tehdit etti ve bankaları ateşe verdi.

1998: Federal Savcılık, PKK'yı terör örgütü kategorisinden suç örgütü kategorisine aldı.

PKK mensubu bir ailenin evinde 20 milyon avro değerinde 40 kilogram eroin bulundu.

Şubat 1999: Öcalan Kenya'da yakalandı.

- 1999: Örgüt mensupları yeni bir terör dalgası başlattı. İsrail'in Berlin Büyükelçiliği işgal edildi ve yaşanan çatışmada 3 örgüt mensubu elçilik korumaları tarafından öldürüldü, çok sayıda polis ve konsolosluk çalışanı yaralandı.
- Hamburg'da 11 yaşındaki bir çocuk örgüt tarafından uyuşturucu trafiğinde kullanılırken yakalandı.
- 17 yaşındaki PKK üyesi bir genç kız Almanya'nın Hechingen kasabasında "Yaşasın Öcalan" sloganları atarak kendini yaktı.
- 2001: Örgüt mensupları "Ich bin ein PKKler/Ben bir PKK'lıyım" sloganı ile 100 bini aşkın dilekçeyi Federal Meclis, eyalet meclisleri, tüm resmi daireler ve mahkemelere göndererek toplu suç eyleminde bulundu.
- 2002: PKK, Almanya teşkilatını Kuzey, Orta ve Güney olmak üzere üç "saha"ya ayırdı. 2012 yılında "Güney" sahası kendi içinde Güney-1 ve Güney-2 olarak ikiye bölündü.
- PKK'nın farklı ülkelerden 160 katılımcının katıldığı Ekonomi Kongresinde "KARSAZ" (Uluslararası Kürt İşadamları Birliği) kuruldu ve akabinde Frankfurt'ta bir büro açıldı. 2013 yılında bu yapı feshedilerek YKK (Avrupa Kürt İşverenler Derneği) ismiyle yeni bir dernek kuruldu.
- Ocak 2002: Dev-Yol üyesi Kürşat Timuroğlu'nu PKK adına öldürdüğü tespit edilen Farit Aycan ömür boyu hapse mahkum edildi.
- 2008: Ağrı Dağı'na tırmanan 3 Alman dağcı PKK tarafından kaçırıldı.
- Terörist Sakine Cansız'ın (Kod adı Sara) katılımıyla Almanya'da ilk kadın meclisi kuruldu.
- 2010: Federal Yüksek Mahkemesinin bir kararıyla PKK "yurt dışında faaliyet gösteren terörist örgüt" kategorisine alındı ve örgüt üyesi kişilerin yargılanmasının yolu açıldı.
- Alman radikal sol grubun desteğiyle "Tatort: Kürdistan" isimli inisiyatif kuruldu.
- 2011: Berlin'de Kürt Kamuoyu Çalışmalar Merkezi Civana Azad kuruldu.
- 2013: Gençlik "Ciwane Azad" Troisdorf şehrinde kuruldu.
- 2014: Örgüte müzahir tüm derneklerin isimleri DTKM (Demokratik Toplum Kültür Merkezleri) olarak değiştirildi.
- Kurdistan İslam Hareketi (KİH) lağvedilerek yerine yılında Kürdistan İslam Toplumu Federasyonu (CİK) kuruldu.
- Sol Parti PKK yasağının kaldırılması için Bundestaga bir başvuruda bulundu.
- CDU'lu Parti Grup Başkanı Volker Kauder, DEAŞ'a karşı PKK'nın desteklenmesi gerektiğini savundu ve PKK yasağının yeniden değerlendirilebileceğini ifade etti.
- Alman sol örgüt "Antifaşist Devrimci Aksiyon" (ARAB) grubunun başlattığı "Rojavaya Silah-Rojava'yla Dayanışma" kampanyasında 119 bin avro toplandı.
- Kasım 2014: Kasım ayında Yeşiller tarafından Meclise sunulan bir soru önergesine verilen cevapta PKK'nın Almanya'da yasaklı bir terör organizasyonu olarak kalmaya devam edeceği bildirildi.
- 21 Haziran 2014: YEK-KOM adını "Almanya Demokratik Kürt Toplum Merkezi" (Navenda Civaka Demokratik a Kurden li Elmanyaye, NAV-DEM) olarak değiştirdi.
- 2015: Cemil Bayık örgütün Almanya'da düzenlediği şiddet eylemleri için Almanya'dan özür diledi ve bir daha şiddet eyleminde bulunmama sözü verdi.
- MLKP adına YPG saflarında savaşan Ivana Hoffmann (Kod adı: Avasin Tekosin Günes) isimli bir Alman kadın çatışmalarda öldürüldü.
- Karlsruhe şehriden 21 yaşındaki Kevin Joachin (Kod adı: Dilsiz Bohar) isimli marksist militan Rakka'da YPG saflarında savaşırken öldü.

2016: Örgüt Almanya teşkilatlanmasında Kuzey, Orta, Güney-1 ve Güney-2 şeklinde sahalara bölündü ve Almanya'yı yeni 9 ana bölgeye ayırdı. 31 alt bölge yapısı ise aynıyla korundu.

AABF tarafından Köln'de düzenlenen "Diktatörlüğe Hayır, Demokrasiye Evet" mitinginde PKK militanlarının flama açması ve Öcalan posterleri taşımaları üzerine miting iptal edildi.

Alman Kürt Toplumunu Derneği Başkanı Ali Ertan Toprak Alman devlet televizyonu ZDF'nin yayın kuruluna getirildi.

Ocak 2016: Düsseldorf'ta Almanya Kürdistanlı Kadınlar Birliği (YJK-Elmanye) kuruldu.

12 Kasım 2016: Köln'de "Demokrasi, Özgürlük ve Barış'a Evet, Diktatörlüğe Hayır!" sloganıyla düzenlenen miting esnasında örgüte mensup genç militanlar polise şişe ve taşlarla saldırdı.

Mayıs 2016: PYD Berlin Temsilciliği açıldı.

12 Ağustos 2016: Örgüt mensupları Alman devlet kanalı WDR'nin Köln'deki merkez binasını işgal etti.

28 Ağustos 2016: Alman Kürt Toplumunu Derneği başkanı Ali Ertan Toprak yaptığı açıklamada Dİ-TİB'e bağlı camilerin Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı tarafından izlenmesini talep etti.

Bir örgüt üyesinin ülkeden sınır dışı edilme kararına karşı kararın iptaline yönelik Baden – Württemberg İdare Mahkemesinde açılan dava bu kişinin NAV-DEM'in yönetim kurulunda yer alması gerekçe gösterilerek reddedildi.

Ocak 2017: Frankfurt'ta HDK-Almanya (HDK-A) kuruldu.

Mart 2017: Sevim Dağdelen Alman Meclisinde YPG flamasını açarak açıkça terör örgütü propagandası yaptı.

ENKS Başkanı Siamend Hajo Berlin'de PYD Bürosu (Rajova Temsilciliği) önünde düzenlediği mitingde PYD'nin Suriye'deki diğer Kürt gruplara yaşama hakkı tanımadığını, ENKS üyelerini hapse atarak ofislerini ateşe verdiğini belirterek Alman makamlarının PYD'yi bir terör örgütü olarak tanımasını talep etti.

PKK faaliyet ve sembol yasağı PYD'ye ait bazı semboller ve Öcalan'ın resmini de içine alacak şekilde genişletildi.

Örgüt yeni sembol yasağına karşı "Edi Bes-Artık Yeter" isimli eylem serisi başlattı.

Mayıs 2017: İncirlik Üssü'nü ziyaret etmek isteyen Alman parlamenter heyetinde Sol Parti milletvekilinin bulunması ve bu partinin PKK ile yakın ilişkilerinden dolayı Türkiye'nin güvenlik endişesiyle Sol Parti milletvekillerinin girişini reddetmesi iki ülke arasında diplomatik bir krize neden oldu.

Temmuz 2017: Hamburg'da düzenlenen G20 zirvesinde Ciwanen Azad ve YXK üyesi 1000 kişilik bir grup şiddet eyleminde bulundu ve PKK flaması açtı.

Ekim 2017: Alman birlikleri İncirlik'ten Ürdün'e taşındı.

Ocak 2018: Türkiye Afrin'e "ZDH"yi başlattı.

PKK Almanya'da yeni bir terör dalgası başlattı. Ocak içinde 13 DİTİB camiine saldırı düzenlendi.

1 Ocak-15 Mart 2018: Almanya'da sadece Türk bireylere ve Türk misyonlara yönelik 42 saldırı gerçekleştirildi.

27 Ocak 2018: Alman polisi örgütün Köln'de düzenlenen bir protesto mitingine örgüte ait semboller ve Öcalan posterleri taşıdığı gerekçesiyle izin vermedi.

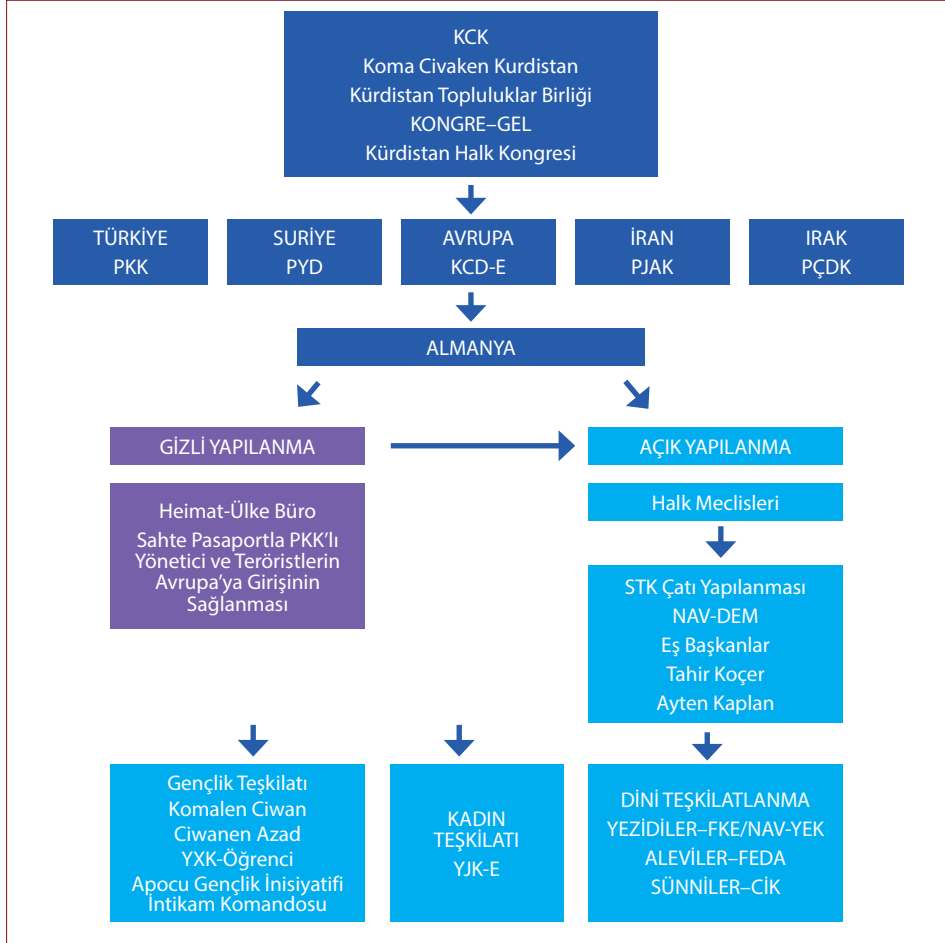
Şubat 2018: NAV-DEM'in Köln ve Düsseldorf'ta yapmayı planladığı iki gösteri Toplanma ve Gösteri Dairesi (Versammlungsbehörde) tarafından PKK tarafından yönlendirildiği ve yönetildiği gerekçesiyle yasaklandı.

Alman İşçileri Bakanlığı PKK ile bağlantılı olduğu gerekçesiyle Mezopotamien Verlag -Vertrieb Ltd şirketi ve MIR Multimedia Ltd. Şirketi isimli iki yayınevini kapatma kararı aldı.

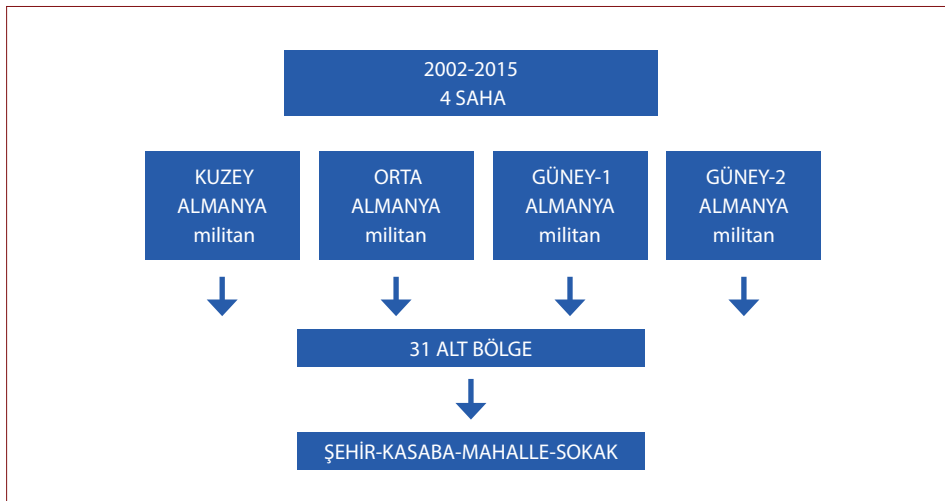
Uğur Şakar isimli PKK sempatizanı Almanya'nın Krefeld şehrinde kendini yakarak Öcalan'ın hapis cezasını protesto etti.

- 27 Şubat 2018: Türkiye Berlin Büyükelçiliğine sis ve renk bombasıyla saldırı düzenlendi.
- 3 Mart 2018: Apocu Gençlik İnişiyatifi isimli çete Almanya'da tüm Türk sivilleri ve kurumları ve Alman parti merkezlerinin eylemlerinin hedefinde olduğunu ilan eden bir açıklama yayınladı.
- 13 Mart 2018: Apocu Gençlik İnişiyatifi SPD ve CDU'nun Marburg teşkilat binalarına saldırdı.
- 18 Mart 2018: PYD Eş Başkanı Salih Müslim Frankfurt'ta düzenlenen Nevruz etkinliğinde bir konuşma yaptı.
- 21 Mart 2018: Yeni bir şiddet dalgası başlatan PKK Frankfurt'ta bulunan SPD parti binasını 50 kişilik bir grupla işgal etti.
- Nisan 2018: Sol Parti milletvekili Dağdelen Türk-Alman Parlamentolar Arası Dostluk Heyeti'nin başına getirildi. Türkiye bunun üzerine heyetle iş birliğini feshetti.
- KCKK-E ve NAV-DEM örgütün haber ajansı ANF aracılığıyla 14 Nisan'da Afrin operasyonuna tepki olarak tüm bileşenlerine sokağa çıkma çağrısında bulundu.
- 6 Nisan 2018: NAV-DEM Hannover şubesine Alman polisi tarafından baskın düzenlendi. Baskında çok sayıda örgüt dokümanı ele geçirildi ve PKK'nın Almanya'daki illegal yapılanmasına destek olmak ve gençleri PKK'nın silahlı eylemlerine yönlendirmek" suçlamasıyla burada çalışan pek çok kişi hakkında soruşturma başlatıldı.
- 7 Nisan 2018 Nisan: NAV-DEM ve bileşenleri Sol Parti'yle birlikte Türkiye'ye yönelik ürün ve turizm boykot çağrısında bulundu.
- 21 Haziran 2018: 3'ü Türk vatandaşı 4 PKK üyesi Federal Savcılık tarafından terör örgütüne üye olma suçlamasının yanı sıra adam kaçırmak, hırsızlık ve yaralamak suçlamasıyla tutuklandı.
- 24 Haziran 2018: Erken seçimlerin açıklanmasının ardından HDK-Almanya HDP için seçim kampanyalarına başladı.
- SPD gençlik örgütü Sosyal Demokrat Gençlik Organizasyonu (JUSO) ile PKK'ya iltisaklı STK'lar birlikte Alman Dışişleri Bakanı Heiko Maas'a bir mektup yazarak Türk devletinin Afrin operasyonunun kınanması, Alman devletinin Türkiye'ye silah ambargosu uygulaması ve Konya'daki Alman askerlerinin geri çekilmesini talep etti.
- Temmuz 2018: Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı PKK'nın üye sayısını 14 bin 500 olarak açıkladı.
- Ekim 2018: Patrick Kraicker isimli Alman vatandaşı YPG saflarında savaşmak üzere Türkiye üzerinden Suriye'ye geçmeye çalışırken yakalandı ve altı ay hapis cezası aldı.

ORGANİGRAM

PKK ALMANYA BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

GAZETELER- YAZILI BASIN	TELEVİZYONLAR	YAYINEVLERİ
<i>Yeni Özgür Polika</i> (Almanya): Türkçe-Kürtçe Günlük baskı: 10.000	Sterk TV (Norveç)	Mezopotamien Verlag und Vertriben GmbH (Neus) Alman (Almanca-Kürtçe- Türkçe yayınlar)
<i>Serxwebun</i> (Hollanda, Türkçe-Kürtçe-Aylık)	Med Nuce TV	
<i>Sterke Cıwan</i> (Türkçe-Kürtçe-İngilizce- Almanca-Aylık)	MIR MULTİMİDİA NEUSS-KÖLN MUSİK-VİDEO YAYINLARI	
Kurdistan Report (2 ayda bir yayınlanıyor 15 bin baskı)		

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kara para aklanması • Sahtecilik • Uyuşturucu ticareti • Tütün ürünleri kaçakçılığı • Silah kaçakçılığı • ÇİK aracılığıyla toplanan fitre zekat ve hac paralarının amaç dışı kullanımı • Sözde Kürdistan Kızılayı (HSK) eliyle toplanan paraların amaç dışı kullanımı • Göçmen kaçakçılığı • İnsan ticareti ve gasp • Devrim vergileri 	<p>A. Yıllık Bağış Kampanyası Gelirleri (2016-13 milyon avro)</p> <p>B. Ticari ve Finansal Faaliyetler</p> <p>1. Dernek ve STK'lar NAW-DEM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 72 Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM) (dernek) • 90 spor klübü • 15 kadın meclisi • 41 inanç kurumu (cami, dergah, dernek) olmak üzere toplamda 223 kurum <p>2. Şirketler KARSAZ (Uluslararası Kürt İşverenler Birliği, 2013 yılında itibaren YKK (Avrupa Kürt İşverenler Derneği))</p> <p>3. Basın Yayın-Medya Gelirleri</p>

AVUSTURYA

ZELİHA ELİAÇIK

Araştırmacı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

AVUSTURYA

ZELİHA ELİAÇIK

Araştırmacı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

Avusturya, PKK ve yan organlarını doğrudan terör örgütü olarak kabul etmemektedir. Avrupa'nın pek çok ülkesinde olduğu gibi Avusturya da terör örgütü PKK'nın ciddi bir kovuşturmayla uğramadan propaganda yaptığı, terör faaliyetleri için kaynak topladığı ve militan devşirdiği bir ülke olarak ön plana çıkmaktadır. PKK'nın Avusturya bağlamında sahip olduğu bu serbest ortam, ülkenin terör örgütüne yönelik ana siyasetine de tesir etmektedir. Bu anlamda PKK'nın faaliyetlerine yönelik politikalarını belirlerken Avusturya, ülke içi asayiş merkeze alan ve bu asayişe tehdit oluşturmadığı sürece de geleneksel olarak PKK'ya göz yuman bir çizgi takip etmektedir.

PKK'yı terör örgütleri listesine¹ bir tüzükle² almış olan Avrupa Birliği (AB) tarafından da Avusturya devletinin örgüte müsamahakar bu tutumu bilinmektedir. Söz konusu tutumu son dönemde PKK destekçiliği ile ön planda olan SPÖ'lü (Avusturya Sosyal Demokrat Partisi) siyasetçilerden Andreas Schieder'in Avusturya'nın PKK'nın AB terör örgütleri listesine alınmasına çok eleştirel baktığını ifade etmesinde de görülmektedir.³ PKK destekçilerinin Avusturya'da düzenledikleri gösteriler, gerek sosyal medya gerekse sosyokültürel etkinlikler aracılığıyla örgüt lehine yapılan propagandalar, dolaylı olarak örgüt adına yapılan yardım kampanyaları sonucu aktarılan kaynak transferleri de bu durumu net olarak gözler önüne sermektedir. Bununla birlikte AB üyesi olması ve Birlik'in de PKK'yı terör örgütü olarak kabul etmesi nedeniyle Avusturya tarafından PKK bir terör örgütü olarak kabul edilmektedir. Yani PKK Avusturya devleti tarafından doğrudan terör örgütü muamelesi görmemekte fakat AB üzerinden dolaylı olarak terör örgütü olarak nitelendirilmektedir. Bu ikircikli durum ve tutum da bir terör örgütü olan PKK'ya karşı atılması gereken adımların siyasi iradenin tercihine bırakılmasına yol açmaktadır.

1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2008:188:FULL&from=FR>

2. AB'ye üye ülkeleri hukuki olarak bağlayan, onların ek yasal düzenleme yapmalarını gerektirmeyen ve Konsey tarafından çıkarılan tüzük gereğince PKK, Avusturya'da AB dolayımı ile terör örgütüdür.

3. "Besuch in Kurdengebieten: Schieder will Diskussion um PKK-Verbot", *Der Standard*, 30 Ekim 2014.

TABLO 1. AVUSTURYA'DA PKK/KCK TERÖR ÖRGÜTÜ BAĞLANTILI KURUMLAR		
KURUM		RESMİ ADI
1	FEYKOM Avusturya Kürt Toplum Konseyi	FEYKOM Demokratisches Kurdisches Volkszentrum Österreich
2	Vorarlberg Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Vorarlberg
3	Vorarlberg Alevi Kültür Merkezi-VAKM	Alevitische Glaubensgemeinde Vorarlberg
4	Linz Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Linz
5	Viyana Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Wien
6	Avusturya Mezopotamya Kültür Birliği	Mezopotamien Kultur Union in Österreich
7	ROJA SOR A Kurdistane Kürdistan Kızılayı/Kürt Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Verein ROJA SOR Österreich-Kurdische Hilfsorganisation
8	Kürt İslam Geleneği Dicle Kültür Birliği	Dicle Kultur Union für Kurdisch Islamisches Brauchtum
9	AVESTA Kürt Kadın Derneği	AVESTA-Kurdischer Frauenverein
10	Kürdistan Öğrenciler Birliği-YXK	Verein für StudentInnen aus Kurdistan-YXK
11	Sinepotamya Kültür Merkezi	Kulturzentrum Cinepotamia
12	Kobani Yardım Derneği	Humanitare Hilfsorganisation für Kobane in Österreich
13	Avusturya Alevi Kültür Merkezi	Alevitisches Kulturzentrum in Österreich-AKÖ
14	AMARA Kürt Kadın Derneği Linz	Amara Kurdischer Frauenverein Linz
15	St. Pölten Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in St. Pölten
16	Graz Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Graz
17	Kürt Kültür ve Enformasyon Merkezi Ternitz	Kurdisches Kultur und Informationszentrum Ternitz
18	Bregenz Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Bregenz
19	Tirol Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Tirol
20	Innsbruck Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Kurdisches Volkshaus Kultur- und Sportverein in Innsbruck
21	Yukarı Avusturya Kürt Dernekleri Çatı Kuruluşu	Dachverband der Kurdischen Vereine in Oberösterreich FEYKOM OÖ
22	Mezopotamya Kültür Merkezi Bregenz	Mesopotamischer Kulturverein Bregenz
23	Wels Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Wels

24	Graz Kürdistan Enformasyon Merkezi (KIZ)	Kurdistan Informationszentrum Graz (KIZ)
25	Kürdistan Enformasyon Bürosu (KİB) Viyana	Kurdistan Informationsbüro (KIB) Wien
26	Linz Mezopotamya-Anadolu Kültür Derneği	Mesopotamischer Anatolischer Kulturverein Linz
27	Yukarı Avusturya ASKÖ Kürt Spor Derneği	ASKÖ Kurdischer Sportverein in Oberösterreich
28	Salzburg Kürt Kültür Derneği	Kurdischer Kulturverein Salzburg
29	Salzburg Kürt Topluluğu	Kurdische Gemeinschaft Salzburg
30	Demokratik Kürt Toplum Merkezi DEM-KURD	Demokratisches Zentrum der KurdInnen DEM-KURD
31	Amara-Mezopotamya Kültür Merkezi St. Pölten	Amara-Mesopotamien Kultur Zentrum St. Pölten
32	Mala Kurdan Innsbruck (Kürdistan Evi)	Mala Kurdan Innsbruck (Kurdistan Haus)
33	Amedspor Viyana	FC Amedspor Wien
34	YXK-Kürdistan Öğrenciler Birliği	YXK-Verein für StudentInnen aus Kurdistan
35	Avusturya Kürt Basın Merkezi (AKBM)	Kurdisches Medienzentrum in Österreich
36	Mezopotamya Demokratik Kültür-Sanat Hareketi (TEV-ÇAND)	Mesopotamische Kunst- und Kulturbewegung (TEV-ÇAND)
37	Mezopotamya Anadolu Kültür Derneği	Mesopotamia-Anatolischer Kulturverein
38	Götzis Mezopotamya Kültür Derneği-Vorarlberg	Mesopotamischer Kulturverein Götzis-Vorarlberg
39	Dersim-Tunceli Doğa ve Kültür Derneği	Natur- und Kulturschutz Verein Dersim-Tunceli
40	Kürdistan İslam Toplumu	İslamische Gemeinde Kurdistans
41	Kürt Kültür Birliği	Kurdisches Kultur Union
42	Orta Anadolu Kürtleri Platformu Graz	Plattform Zentralanatolische Kurden in Graz
43	Halkların Demokratik Kongresi Avusturya HDK-A	Demokratischer Kongress der Völker Österreich HDK-A
44	Demokratik Birlik Partisi-PYD Avusturya	Partei der Demokratische Union-PYD Österreich

Bu durumdan yararlanan PKK da diğer Avrupa ülkelerinde izlediği stratejiyi Avusturya'da da uygulayarak "PKK" ismiyle kamu önüne çıkmamaktadır. Bu nedenle PKK, örgütün yan kuruluşları olarak Avusturya makamlarınca da bilinen sivil görünümlü organizasyonlar ve etkinlikler aracılığıyla faaliyet yürütüyor ki bu aynı zamanda örgütün bir çeşit "çoklu yapı" taktiği uyguladığı anlamına gelmektedir.⁴ Örgüt bu faaliyetleri doğrudan Türkiye topraklarının bir kısmında Marksist-Leninist ideolojik çizgide bir Kürt devleti kurma hedefine ulaşmak için kullanmaktadır.

4. "PKK'nın 'çoklu yapı' taktiği", *Vatan*, 17 Eylül 2015.

Yukarıda da zikredildiği gibi PKK –Avrupa’da izlenen genel strateji gereği– Avusturya’da da kendi ismi ile herhangi bir resmi faaliyette bulunmamaktadır.⁵ Örgütün daha ziyade “Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu” (CDK) adı altında faaliyet gösterdiği Avusturya istihbarat raporlarında da ifade edilmektedir.⁶ Bu nedenle Avrupa’da PKK denilince bu legal görünümlü örgütü en üst sıraya koymak gerekir.⁷ Yine aynı nedenden ötürü PKK’nın Avusturya’daki varlığının izini sürerken terör örgütünün “sivil toplum” unsurlarını dikkate almak gerekir ki sivil görünümlü organizasyonların da doğrudan örgüt tarafından yönlendirildiği yine Avusturya istihbarat raporlarına yansımıştır.⁸ Bunun dışında dikkat edilmesi gerekli olan bir başka önemli nokta da PKK’nın her ülkede olduğu gibi Avusturya’da da açık yapılanmasının dışında bir gizli yapılanması bulunduğu gerçeğidir. Almanya’da “Ülke-Büro” (Heimat-Büro) adıyla bilinen bu gizli yapılanma hakkında detaylı bilgi elde etme imkanı bulunmamaktadır.⁹ Bu nedenle bu çalışmada PKK’nın Avusturya’daki açık yapılanması üzerinde durulacaktır.

Bilindiği üzere örgüt Avrupa’nın diğer ülkelerinde olduğu gibi Avusturya’da da yer yer şiddet içeren gösteriler, baskınlar vb. eylemlerde bulunuyorsa da Avrupa Kıtası’na biçilen esas rol finans, militan ve sempati/siyasal destek toplama merkezi olmaktır. En azından içinde bulunduğumuz zaman dilimi için bu yargının doğru olduğunu söylemek gerekir.

Makale PKK’nın Avusturya’daki tarihi ile başlayıp daha sonra örgütün siyasi ve lobi faaliyetleri incelenmektedir. Dördüncü bölümün konusu PKK’nın STK yapılanması olurken beşinci bölümde medya yapılanması ve altıncı bölümde de finans kaynakları üzerinde durulmaktadır. Makalenin yedinci bölümü PKK’nın militan devşirme yöntemlerini işlerken sekizinci bölümde örgütün diğer terör örgütü ve lobililerle ilişkilerine yer verilmektedir. Sonraki bölümde terör ve kriminal faaliyetlerinin incelendiği makalede onuncu bölümün konusu Avusturya’nın PKK politikasıdır. Makale on birinci bölümde yer alan sonuç ve politika önerileriyle son bulmaktadır.

PKK’NIN AVUSTURYA’DAKİ TARİHİ

Türkiye kökenli göçmenlerin Avusturya’ya yerleşmeleri iki ülke arasında 15 Mayıs 1964 tarihinde imzalanan “Avusturya’ya Türk İşgücü Celbi ve Türk İşçilerinin Avusturya’da İstihdamına Dair Anlaşma” ile resmen başlamıştır. Bu tarihi Kürt kökenli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bu ülkede ikametlerinin başladığı tarih olarak da kabul etmek gerekir.

5. Verfassungsschutzbericht 2016, *Bundesministerium für Inneres*, s. 26, www.bmi.gv.at, <http://www.bvt.gv.at/401/files/Verfassungsschutzbericht2016.pdf>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

6. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

7. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

8. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

9. Aşkın Kıyağan, *Das Kurdenproblem von 1978 bis zur Gegenwart*, Diplomarbeit, Universität Wien, 2012, Wien.

Avusturya'da Kürt kökenlilerin oranının tam olarak bilinmesi mümkün değildir. Zira ülkede bulunan Kürtlerin büyük çoğunluğu Türkiye, Irak ve İran vatandaşları olarak bu ülkeye yerleşmiş; çok azı da ya mülteci olarak ya da kimlik kartı olmadan –özellikle son dönemlerde– bu ülkeye gelmiştir. Konuyla ilgili akademik yayınlarda bu rakamın 80-120 bin arasında olduğu tahmin edilmektedir.¹⁰ Avusturya iç istihbarat teşkilatı olan Anayasayı Koruma Teşkilatının (Verfassungsschutz) 2011 raporuna göre ise 40 bin civarında Kürt nüfusun Avusturya'da yaşadığı belirtilmektedir.¹¹ Aynı raporda bu rakamın yüzde 10'unun da PKK'nın hedeflerine sempati ile yaklaştığına işaret edilmektedir.¹² PKK'nın Avusturya'daki legal yapılanması olan FEYKOM'un ve bağlı kuruluşlarının düzenledikleri yürüyüş ve etkinliklere katılımlardan sempatan sayısının 3-4 bin arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu tahmin Anayasayı Koruma Teşkilatı raporlarıyla da uyum içindedir.¹³ FEYKOM'un eski sözcüsü Mevlüt Küçükyaşar'ın 2010 yılında kendisiyle yapılan bir mülakatta¹⁴ kuruluşa üye olanların sayısını 1.500 olarak açıkladığı da düşünülürse Avusturya'da FEYKOM'a üye olmayan sempatanlarla birlikte değerlendirildiğinde yukarıdaki rakam doğru bir tahmin olarak görülebilir.

Avusturya'ya göçün başladığı 1964'ten 1975'e kadar geçen sürede bu ülkede Türkiye kökenlilerce vücuda getirilen dernekleşme ve örgütlü siyaset alanında herhangi bir ayrılıkçı Kürt siyasal oluşumundan bahsedilememektedir. Hatta denilebilir ki Türkiyeli Kürt kökenliler o dönemlerde Avusturya'da kurulan çeşitli ideolojileri temsil eden yapılanmalarda Türk kimlikleri ile bulunmuştur.¹⁵ Fakat 1976'dan başlayarak 12 Eylül 1980 Darbesi'ne kadar geçen sürede Türkiye'de artan siyasal gerilimlere paralel olarak siyasi nedenlerle de Avusturya'ya gelişler başlamıştır. 1979 yılında 100, 1980'de 120 kişinin Türkiye'den Avusturya'ya iltica etmesiyle¹⁶ bu ülkeye Türkiye'den yaşanan göçün niteliğinde önemli kırılmalardan biri gerçekleşmiştir. Bu kırılma, 12 Eylül Darbesi'nden sonra daha da güçlenmiştir. Avusturya kayıtlarından elde edilen bilgilere göre 1989 yılına kadar Türkiye'den Avusturya'ya iltica edenlerin sayısı 3 bin 263 kişiye ulaşmıştır.¹⁷ Her ne kadar bu sayının önemli bir oranının Türkiye'deki sağ-sol kamplaşmasının ürünü olduğu söylenebilirse de bu rakamın PKK'lı unsurları da içinde bulundurduğu tartışmasızdır.

10. "KurdInnen in Österreich - durch Vielfalt geprägt", *Medienservicestelle*, 19 Mart 2013, www.medienservicestelle.at, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

11. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 68.

12. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 68.

13. Verfassungsschutzbericht 1997, s. 41.

14. Hannah Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, 2011, Viyana, s. 74.

15. Hüseyin Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, (Belge Yayınları, İstanbul: 2014), s. 270.

16. Hüseyin Şimşek, "Avusturya'da 'Türkiye Kökenli' Bir Toplum Nasıl Oluşturdu?", Hallac, www.hallac.org, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

17. Şimşek, "Avusturya'da 'Türkiye Kökenli' Bir Toplum Nasıl Oluşturdu?."

Avusturya'daki Kürt siyasal hareketlerin prototipini oluşturan Iraklı Kürtler ve onlara destek olan Avusturyalıların geçmişi her ne kadar 60'lı yıllara kadar geri gitse de kırılma noktasını 1975 yılında 100 kadar Iraklı Kürt mültecinin Avusturya'ya getirilmesi oluşturmaktadır. Iraklı Kürtler 1975 yılında Irak yönetimi karşısında askeri olarak yenilmiş ve bunun üzerine Avusturya devleti yardım amaçlı olarak iki uçak göndererek bu mültecilerin ülkesine gelmesini sağlamıştır. İşte bu nüvenin Avusturya'daki Kürt nüfusunun PKK öncesi siyasallaşmasında önemli rol oynadığı genel kabul görmektedir.¹⁸ Türkiye kökenli Kürtlerdeki siyasallaşma ise zayıf da olsa Kawa, Rızgari ve Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK) isimli örgütler eliyle geliştirilmiştir.¹⁹ Avusturya'daki PKK yapılanmasının ilk nüvesi ise 12 Eylül Darbesi sonrası kaçarak bu ülkeye iltica eden örgüt üyeleri tarafından oluşturulmuşsa da örgütün Kürt milliyetçiliğinin üretimi ve yayılması üzerinde belirgin bir hakimiyet kurarak Avusturya kamuoyunda öne çıkması ancak 80'lerin ikinci yarısında gerçekleşmiştir.

Bu döneme kadar geçen sürede Türkiyeli Kürtler arasında Kürt milliyetçiliğinin çok zayıf olduğu düşünülmektedir. Hatta bu dönemde Viyana'da işçi olarak bulunan çoğu Kürt'ün Kürt tarihini ve dilini bilmedikleri akademik metinlerde dile getirilmektedir.²⁰ Özellikle 1986 yılından itibaren giderek güçlenen PKK, Avusturya'nın birçok eyaletinde örgütlenmiş ve ilerleyen zaman içinde federasyonlaşarak bu durumu büyük oranda değiştirecek hamlelere girişmiştir.

Federasyonlaşma aşamasına geçmeden önce 1984 yılında bir grup PKK sempatanı bir araya gelerek yeni bir oluşuma gitme kararı vermiştir. PKK sempatanları daha önce Mehmet Öztürk tarafından Kürt Kültür ve Enformasyon Derneği (Verein für Kultur und Information Kurdischer Angelegenheiten, KİB) adıyla kurulmuş olan bir derneği Öztürk'ün teklifi üzerine devralmıştır.²¹ Bu derneğin ilk başlarda tamamen PKK'ya müzahir bir dernek olduğunu söylemek mümkün değilse de PKK'lıların önemli bir ağırlığının görüldüğü, Türk ve Kürt kökenli sol görüşlülerin bir araya geldiği bir dernek olduğunu belirtmek yerinde olur. İlerleyen yıllarda iş birliği yerini acımasız bir rekabete dönüşünce KİB'in yönetimi 1990 yılında tümüyle PKK taraftarlarına geçmiştir.²²

KİB, Avusturya'nın farklı bölgelerindeki diğer PKK dernekleri ile bir araya gelerek 27 Ekim 1992 tarihinde PKK'ya müzahir STK'ların çatı kuruluşu olan FEYKOM'u oluşturmuştur. Böylelikle FEYKOM Avusturya'da faaliyet gösteren en önemli PKK kuruluşu haline gelmiştir. Avusturya makamlarına göre PKK, kendisi de Avrupa'da bir bölge olarak adlandırılan Avusturya'yı dört alt bölgeye ayırmıştır.

18. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 275.

19. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 277.

20. Harald Waldrauch ve Karin Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, (Campus Verlag, Viyana: 2004), s. 239.

21. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 284.

22. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 287.

Tıpkı Avusturya bölge yöneticisinin PKK yönetimine karşı doğrudan bağlı olması gibi dört bölge yöneticisi de Avusturya bölge yöneticisine bağlı çalışmakta olup isimleri gizlenmektedir. Bölge yöneticilerine ek olarak örgütün gençlik, kadın, kültür vb. alan yöneticileri de bulunmaktadır. Bunlar legal planda hareket eden ve sivil toplum kuruluşu (STK) formunda propaganda faaliyetlerinde bulunan organizasyonlardır.²³

STK YAPILANMASI

Viyana Emniyeti Dernekler Masasından elde edilen bilgilere göre Osman Ayaz ve Hülya Petek'in eş başkanlığını yürüttükleri FEYKOM'un²⁴ kamuoyunca bilinen yüzü Hüseyin Akmaz'dır. 1992 tarihinde kurulan FEYKOM, Avusturya'da faaliyet gösteren en önemli PKK kuruluşudur. Avusturya'daki ana faaliyet alanı ülke siyasetinde etkin olan kişi ve kuruluşlarla aktif etkileşim içinde bulunarak terör örgütüne destek temin etmektedir.²⁵ Avrupa'daki diğer ülke çatı kuruluşları ile birlikte oluşturdukları Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (KCDK-E) bünyesinde her iki ayda bir yapılan toplantılarda diğer alt başlıkların yanı sıra örgütün genel Avrupa stratejisi ve bu stratejinin ülke bağlamında uygulanması noktasında bilgi alışverişi yapılmaktadır.²⁶ Avusturya'da FEYKOM'a bağlı dernekler şunlardır:

- DKTM-Viyana
- DKTM-Graz
- DKTM-St. Pölten
- DKTM-Innsbruck
- DKTM-Tirol
- DKTM-Bregenz
- DKTM-Linz
- Avusturya Mezopotamya Kültür Birliği
- Vorarlberg Mezopotamya Kültür Merkezi
- Kürdistan Kültür ve Enformasyon Merkezi
- Graz Kürdistan Enformasyon Merkezi
- Ternitz Kürt Kültür ve Enformasyon Merkezi
- Linz Mezopotamya-Anadolu Kültür Derneği

23. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

24. Bundesministerium für Inneres, www.bmi.gv.at, (Erişim tarihi: 9 Şubat 2018).

25. Hannah Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, Viyana, 2011, s. 74.

26. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 74.

- ASKÖ Kürt Spor Derneği (ASKÖ Kurdischer Sportverein)
- Amara Kürt Kadın Derneği
- Demokratik Kürt Merkezi
- Salzburg Kürt Kültür Derneği
- Salzburg Kürt Topluluğu
- St. Pölten Amara Mezopotamya Kültür Merkezi
- Kürdistan Kızılayı/Kürt Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
- Mala Kurda Innsbruck

FEYKOM her ne kadar terör örgütünün Avusturya'daki üst yapılanması olarak görünmekteyse de PKK'nın gençlik, kadın, inanç ve yardım kurumlarını da kapsamaktadır. Söz konusu alanlardaki kurumlar tıpkı FEYKOM gibi terör örgütünün Avrupa'daki merkezi karar organı olan KCDK-E'ye bağlıdır. PKK'nın Avusturya örgütlenmesinde FEYKOM ve ona bağlı dernekler ile kadın, gençlik, spor, din gibi alan örgütlenmelerinin temsilcilerinin bir araya gelmesi ile oluşturulan "halk meclisi" ülkedeki en üst yapılanmadır.²⁷ PKK'nın Avusturya'daki alan örgütlenmeleri şu derneklerden oluşmaktadır:²⁸

- Dini yapılanma
Aleviler: Avusturya Alevi Kültür Merkezi
Sünniler: Kürt Kültür Birliği
- Kadın: AVESTA-Kürt Kadınlar Derneği
- Gençlik/Öğrenci: YXK
- Spor: Amedspor
- Medya: Avusturya Kürt Basın Merkezi
- Kültür-Sanat: Mezopotamya Demokratik Kültür-Sanat Hareketi (TEV-ÇAND)

Yukarıda değinildiği ve Avusturya iç istihbaratının raporlarına da yansıdığı gibi ülkede izlenen temel strateji gereği gösteriler, imza kampanyaları, mitingler, basın açıklamaları vb. etkinliklerden oluşan propaganda çalışmaları örgütün Avusturya'daki en önemli faaliyet alanlarını oluşturmaktadır.²⁹ Bu çerçevede örgütün Avusturya'da yaşayan Kürt nüfusu tek başına temsil ettiği iddiası gözden kaçmamaktadır. Bu iddianın somut olarak dile getirildiği yerlerden birisi, Ilisu Barajı inşaatı için kredi açan Bank Austria-Creditanstalt isimli Avusturya'da faaliyet gösteren İtalyan bankasına, projeye kredi desteğinin kesilmemesi halinde Avusturya'da bulunduğu iddia edilen

27. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 306.

28. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 306.

29. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

150 (!) bin Kürt ile İtalya'daki Kürtlerin banka hesaplarını kapatacaklarına ilişkin bir mektubun yayımlanması olmuştur.³⁰

Söylem düzeyinde PKK'nın Avusturya yapılanması içerisinde yer alan STK'ların terör örgütü ile bir bağlantısı olmadığı dile getirilmektedir. Böylelikle Avusturya kamuoyunca da kabullenilmesi güç olan katliamların sorumluluğu ile yüzleşmekten kurtulunmuş olunuyorsa da Avusturya makamları, STK olarak yapılandırılan derneklerin doğrudan PKK tarafından yönlendirildiğini açıkça vurgulamaktadır.³¹ Bu gerçeklikten hareket ederek Avusturya makamlarının PKK ve yan kuruluşları hakkında Türkiye tarafından yeterince bilgilendirilmedikleri şeklindeki eleştirinin haklı olmadığını söylemek gerekir. Zaten gerek 1 Mayıs gösterilerine katılan PKK yanlılarının taşıdıkları Öcalan posterleri, PKK yazılı afiş ve pankartlar ile düzenledikleri kültürel görünümlü etkinliklerde terörist posterlerine yer vermeleri bu durumu yeterince açık etmektedir.³²

Terör örgütünün FEYKOM'dan sonraki en aktif derneklerinden birisi Kürdistanlı Öğrenciler Derneği (Yekitiya Xwendekaren Kurdistan, YXK) isimli dernektir. YXK esasında Almanya merkezli bir dernek olup ilk olarak 1991 yılında Bochum'daki Ruhr Üniversitesi'nde kurulmuştur. Dernek, Avusturya'da resmi olarak 15 Mart 2007 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.³³ Benzer şekilde Fransa, Belçika, Hollanda ve İngiltere gibi Avrupa ülkelerinde de yapılanmaya giden PKK'nın öğrenci dernekleri 18 Mayıs 2013 tarihinde düzenledikleri YXK 1. Avrupa Kongresi'nde "Kürdistan Öğrenciler Konfederasyonu"nu oluşturmuştur.³⁴ Avusturya'da da daha çok SPÖ, Yeşiller ve KPÖ gibi siyasi partilerin öğrenci dernekleriyle yakın iş birliği içinde olan derneğin ağırlıklı çalışma alanı üniversiteler olarak belirlenmiştir.³⁵ *Ronahi* isimli bir de dergi çıkaran dernek, terör örgütünün hedefleri doğrultusunda propaganda faaliyetlerini ger-

Görsel 1: 1 Mayıs 2010'da PKK Korteji, Viyana
2010 yılında 1 Mayıs gösterilerine kortej olarak katılan PKK'lılar.

30. "Postbrief der Kurdischen Organisationen an BA-CA", www.m-h-s.org, erişim: 26 Kasım 2018.

31. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 26.

32. <https://www.youtube.com/watch?v=NbZ7TO5t8oM>, (Erişim tarihi: 20 Şubat 2018).

33. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 301.

34. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 302.

35. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 77.

Görsel 2. YXK Tarafından Düzenlenen Nevruz Festivali için Hazırlanan El İlanı, Sağ Üstte SPÖ'nün Üniversite Öğrenci Teşkilatı VSSTÖ Amblemi Yer almaktadır

<https://www.facebook.com/216524095364419/photos/a.216545118695650.1073741828.216524095364419/422125964804230/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Görsel 3. YXK ve ÖH İş Birliği

<https://www.facebook.com/oehuniwien/photos/a.110207242377321.12953.102333623164683/1777367078994654/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 09 Nisan 2018).

çekleştirmektedir.³⁶ YXK Avusturya'nın aktüel sorumlusu Berfin Kayan'dır.

Öte yandan her yıl YXK tarafından "Hüseyin Çelebi Edebiyat Etkinliği" adı altında Almanya'da düzenlenen etkinlik, örgütün öğrenci kanadının sivillliği hakkında soru işaretleri oluşturmaktadır. Bunun nedeni Almanya doğumlu Hüseyin Çelebi'nin terör suçlamasıyla mahkum olarak bu ülkede iki sene hapis cezasını çekmesinin ardından 1992 yılında Irak'ta PKK safılarında savaşırken öldürülmüş olmasıdır. Çelebi Avrupa'da yaşayan ve PKK'ya müzahir Kürt öğrenciler tarafından YXK'nın ilk onursal başkanı olarak da ilan edilmiştir.³⁷

YXK'nın etrafında toplanan öğrenciler aracılığıyla Avusturya'da yapılan PKK propaganda-sının son örneklerinden biri de Avusturya Yüksek Okul Birliği'nin (Österreichische Hochschülerschaft, ÖH) Viyana Üniversitesi'ne ait merkezine terör örgütüne destek mahiyetinde "Free Afrin" yazılı bir pankartın asılmasının yanı sıra Facebook sayfasında da Türkiye'nin Zeytin Dalı Harekatı'nın (ZDH) örgüt ağzından değerlendirilmesi olmuştur.

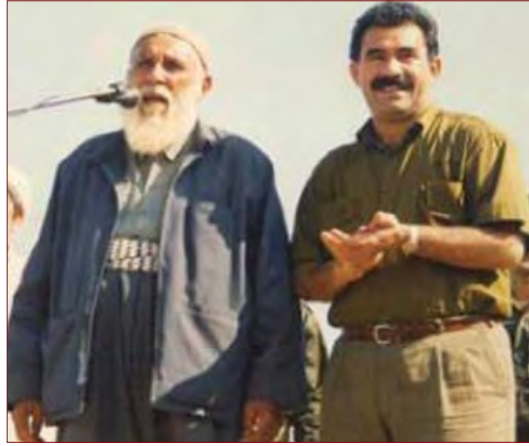
36. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 74.

37. Hüseyin Çelebi, YXK, 12 Mayıs 2017, www.yxkonline.org, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

Viyana'nın 15. Bölge'sinde bulunan ve PKK'nın yan kuruluşu Kürt Kültür Birliği'ne bağlı Bediüzzaman Said-i Nursi Camii de ağırlıklı olarak Müslüman olan Kürt halkının dini duygularını araçsallaştırmayı hedeflemektedir. Özellikle kurban, hac ve umre ibadet ve ziyaretleri gibi ekonomik boyutu olan dinin –Marksist de olsa– PKK için göz ardı edilememesinin yanı sıra terör örgütünün faaliyetlerini meşrulaştırıcı bir araç olarak da görüldüğü Öcalan'ın kamuoyuyla paylaştığı görüşlerinden anlaşılmaktadır.³⁸ PKK'nın 5. Kongre'sinde hazırlanan bir bildiri de İslam'ın PKK'nın hedefleriyle çelişmediği belirtilmektedir. Uzmanların değerlendirmelerine göre söz konusu bildiri, Öcalan'ın İslam üzerine samimi ifadelerinden daha çok “mümkün olan her yerden yeni destekler sağlama çabasını yansıtmaktadır.”³⁹

PKK'nın hem Avusturya kamuoyunda sempati oluşturmak hem de eleman devşirmek için çeşitli spor dallarını da kullandığı bilinmektedir. Örgüte bağlı Viyana şehri amatör liginde mücadele eden Amedspor'lu futbolcuların Abdullah Öcalan için imza kampanyalarına aktif olarak katılmaları hem bunu ifşa etmekte hem de STK görünümümlü oluşumların arka planı hakkında sorgulamalara yol açmaktadır.⁴⁰

Son zamanlarda PKK'nın sanat alanında da varlık göstermeye çalıştığı görülmektedir. Bu doğrultuda örgütün Avrupa çapında örgütlenmiş olan yapılanması Mezopotamya Demokratik Kültür-Sanat Hareketi-Avrupa'nın (Tev-Çand-Ewropa)

Görsel 4. Melle Abdullah Timoqi ve Abdullah Öcalan
“Kürdistan'da Gerçek Müslümanlık PKK İle Hayat Buldu”, Komünar, 31 Aralık 2011, www.komunar.net, (Erişim Tarihi: 07 Nisan 2018).

Görsel 5. Terör Örgütünün Öcalan'a Özgürlük Kampanyasına FC Amedspor Katkısı, Viyana, 30 Kasım 2011
“Amedspor İmza Topladı”, 2013, Dengekurd, www.dengekurd.at, (Erişim Tarihi: 9 Şubat 2018).

38. “Öcalan'dan İslam Kongresi'ne Mesaj”, *Bianet*, 10 Mayıs 2014, www.bianet.org, erişim: 4 Kasım 2017.

39. Aliza Marcus, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, (İletişim, İstanbul: 2012), s. 328.

40. “Amedspor İmza Topladı”, 2013, *Dengekurd*, www.dengekurd.at, (Erişim tarihi: 09 Şubat 2018).

bir şubesi de Avusturya'da bulunmaktadır.⁴¹ Bu ülkede yerleşik PKK'lı sanatçıların arasında Sakina Teyna'nın politik söylemi ile de öne çıktığını görülmektedir.⁴² Teyna'nın Beritan isimli bir PKK'lı terörist için seslendirdiği "Beritan" isimli şarkı açıkça teröre övgü niteliğindedir.⁴³

Örgütün Avusturya yapılanmasında dikkati çeken bir başka STK görünümü yapılanma da "Kürdistan Kızılayı" olarak da bilinen sözde yardım kuruluşu "Roja Sor a Kurdistan" dir. Dönem başkanlığını Tahsin Yerlikaya'nın yaptığı kuruluş adeta paralel devlet yapılanması gibi çalışarak gerek Türkiye içinde gerekse dışındaki mağdurlar için sözde yardım kampanyaları organize etmektedir. Aynı şekilde muhataplarının dini motivasyonlarını da sömüren kuruluş kurban, sadaka ve zekat gibi ekonomik temelli dini vecibeleri terör hedeflerini finanse etmenin bir aracı olarak kullanmaktadır.

Son olarak işveren kuruluşu Avrupa Kürt İşverenler Derneği-AKEE'nin (Yekitiya Karderan Kurd li Ewropa, Association of Kurdish Employers in Europe) de PKK'nın etkisi altında olduğunu vurgulamak gerekir. 2013 yılında kurulan ve 2017 sonuna kadar yönetimini Naim Kılıç'ın⁴⁴ üstlendiği örgütlenmenin 2017 itibarıyla Avrupa genelinde 240 üyesi olduğu bilinmektedir.⁴⁵ Merkezi Frankfurt'ta bulunan AKEE 16 Aralık 2017 tarihinde 5. Olağan Kongre'sinde yeni yönetimini belirlemiş ve Avukat Necdal Dişli'yi başkanlığa seçmiştir.⁴⁶ Necdal Dişli 2016 yılında terör örgütü lehine eleman kazanma, propaganda faaliyetleri gibi suçlamalarla Alman hakimlerinin karşısına çıkan bir PKK'lıyı savunduğu bir davada, PKK'nın terör örgütü olarak görülmemesi gerektiğini ifade etmiştir.⁴⁷ Derneğin Avusturya yapılanması henüz kuruluş aşamasında olup şubeleşme hedefini gerçekleştirmek için çalışmalar yapmaktadır. Derneğin kurucu üyelerinden Mehmet Ali Atay'ın kişisel Facebook sayfasından elde edilen bilgilerde PKK'nın Avrupa'daki yapılanmalarının birçoğunda üst düzey rol aldığı gözlerden kaçmamaktadır.⁴⁸

41. "Viyana Tév-Çand Toplantısı Yapıldı", ANF Türkçe, 13 Mart 2016, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

42. "EDUCULT im Gespräch mit Sakina Teyna", EDUCULT, 2 Mayıs 2016, www.educult.at, (Erişim tarihi: 09 Şubat 2018).

43. "Sakine Teyna ile Röportaj", Rojevakurdistan, 6 Mart 2012, www.rojevakurdistan.org, ve http://kurtcesarkisozu.com/2013/06/beritana-min-sarki-sozleri-sakina-teyna.html, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

44. Naim Kılıç Almanya'da faaliyet gösteren Dem Döner şirketinin sahibidir.

45. "Avrupa Kürt İşverenler Derneği Başkanı Naim Kılıç: Avrupa'da Yüz Bin Kürt İşveren Var", Yeni Özgür Politika, 15 Mart 2017, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

46. "Kürt İşverenler Yeni Yönetimini Seçti", AKEE, 16 Aralık 2017, www.akee.eu, (Erişim tarihi: 07 Nisan 2018).

47. "Förderte PKK-Mann den Kampf aus Norddeutschland?", Die Welt, 30 Nisan 2016.

48. NAV-DEM Almanya Merkez Yönetim Kurulu Üyesi, CİK Basın Sözcüsü, Amedspor Ludwigshafen Kurucu Başkanı, AKEE Kurucu Üyesi, Dinlerarası Diyalog Forumu Kurucu Üyesi, Ludwigshafen Kobane ile Dayanışma İnisiyatifi Kurucu Üyesi. Bkz. <https://www.facebook.com/ataymehmetali/about?l=100025068450017%3A10000745298964%3A1522012261&section=bio&pnref=about>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

SIYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Avusturya'da PKK'nın siyasal ve lobi faaliyetleri, ülkenin örgütü muğlak bir biçimde ele alan siyaseti nedeniyle çok çeşitlilik arz etmektedir. Bu faaliyetler, Avusturya siyaset alanının aktörleriyle olan ilişkiler, PKK'nın kendi aktiviteleri ve diğer yerel aktörlerle olan ilişkileri şeklinde sınıflandırılabilir. Avusturya'da uzun zamandır PKK taraftarlarınca yapılan eylem ve etkinliklerin hemen hepsinde terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın posterlerinin taşınmış ve terörü övücü, şiddete çağıran propaganda yapılmış olmasına rağmen Avusturya devletinin bu duruma ses çıkarmadığı görülmektedir. Benzer şekilde PKK'nın öncelikli olarak Türkiye ve Suriye'ye militan göndermesine rağmen Avusturya'nın gerek Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Yabancı Terörist Savaşçılar (YTS) hakkında aldığı ilgili kararlara (2178) gerekse de AB kurumları ve Europol'ün ilgili kararlarına uygun davranmadığı ilk dikkat çeken hususların başında gelmektedir. Çelişkili ve hukuk devleti ilkeleri açısından oldukça sorunlu olan bu durum, Avusturya'nın daha önceki yıllarda Kosova Kurtuluş Ordusu'na (UÇK) katılanlara, şimdilerde de DEAS'a katılanlara yönelik uygulamalarında gözlemlenmiştir. PKK'ya yönelik söz konusu "gevşeklik" örgütün Avusturya'da yürüttüğü siyasal ve lobi çalışmalarının hem çeşitlenmesine hem de derinleşmesine neden olmaktadır.

TABLO 2. PKK'NIN LOBİ FAALİYETLERİNİN MERKEZİNDE YER ALAN STK'LAR

KURUM	KURUM	YÖNETİCİ
Viyana Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisches Gesellschaftszentrum der KurdInnen in Wien	Ali Uzun (Abdulkadir Güneş) Nurcan Güleriyüz
Kürdistan Kızılayı/Kürt Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	Roja Sor-Kurdische Hilfsorganisation	Tahsin Yerlikaya
Kürdistan Öğrenciler Birliği-YXK	Verein für StudentInnen aus Kurdistan-YXK	Berfin Kayan
Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKOM)	Verband der Kurdischen Vereine in Österreich (FEYKOM)	Hüseyin Akmaz
Avusturya Alevi Kültür Merkezi (AAKM)	Alevitisches Kulturzentrum in Österreich (AAKM)	Richard Berger
Avesta Kadın Derneği	AVESTA-Kurdischer Frauenverein	Solmaz Uzun

Yine PKK'nın, Avusturya Yargıtayı (Oberste Gerichtshof) tarafından 18 Ekim 1994 tarihli karar doğrultusunda yan kuruluşları ile birlikte kriminal örgütler olarak nitelendirilmesine⁴⁹ ve onlarca yıldır aralarında çok sayıda sivilin de bulunduğu

49. Yargıtay bu konudaki kararını (GZ 110s112,/94(110s114/94))Avusturya Ceza Yasasının 278a. maddesi 1. paragrafına dayandırmıştır. BkZ. Jusline, www.jusline.at, https://rdb.manz.at/document/ris.just.JJT_19941018_OG_H0002_0110OS00112_9400014_000, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

on binlerce insanı öldürmüş olmasına rağmen Avusturya siyaseti tarafından terör örgütü kapsamında değerlendirilmiyor oluşu da örgütün bu ülkede yürüttüğü her türden faaliyete destek anlamına gelmektedir. En azından göz yumulduğu imajını pekiştirmektedir.

Aynı şekilde PKK mensuplarının Avusturya yasalarına göre Avusturya devletinin diplomatik ilişki içerisinde olduğu bir devletin anayasasını şiddet yoluyla değiştirme cürmünü işlemelerine⁵⁰ rağmen bu doğrultuda hiçbir takibata uğramamaları da düşündürücüdür. Bu durum Avusturya devletinin imaj kaybına uğramasına neden olmasının yanı sıra hem bu ülkede yaşayan diğer Türkiye kökenlilerde yabancılaşma duygusunu beslemekte hem de Viyana'nın Ankara ile dostane ilişkiler geliştirmesine engel olmaktadır. PKK'nın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı zor kullanarak değiştirmek istediğinde herhangi bir şüphe bulunmamaktadır. Hal böyle iken Avusturya hükümetlerinin⁵¹ şu ana kadar bu yasa maddelerinin gereğini yerine getirmemiş olmaları, dolaylı olarak teröre destek olarak yorumlanabilir. Biri 13 Mart, diğeri de 23 Mayıs 1996 tarihlerinde Avusturya Parlamentosunda verilmiş iki soru önergesinde⁵² bu konu gündeme getirilmiş olmasına rağmen dönemin SPÖ'lü içişleri ve adalet bakanları tarafından olumsuz görüş bildirilmiş olması⁵³ son tahlilde sorunun teknik/hukuki olmaktan ziyade siyasi olduğuna delalet etmektedir.

Öte yandan Parlamento kayıtlarından da anlaşılacağı üzere FPÖ (Avusturya Özgürlükçü Partisi) ve ÖVP'nin (Avusturya Halk Partisi) Avusturya'da PKK'nın yasaklanması talebinin kabul görmemiş olması,⁵⁴ 1999'da tekrar gündeme gelen PKK'nın yasaklanması çağrısının SPÖ'lü İçişleri Bakanı Karl Schlögl tarafından örgütün yeraltına çekileceği ve kontrolünün zorlaşacağı gerekçesiyle reddedilmiş olması⁵⁵ sorunun Avusturya siyasetinin bütünü açısından aynı şekilde değerlendirilmediğini de düşündürmektedir. Bu noktada Başbakan Sebastian Kurz'un henüz dışişleri bakanı iken PKK dahil tüm terör örgütlerine karşı mücadele çağrısı⁵⁶ bir sinyal olarak değerlendirilebilir. Ve bu durum siyasi olan bu sorunun çıkarların uyuşması durumunda Türkiye lehine, uyuşmaması halinde de Türkiye aleyhine se-

50. Avusturya Ceza Yasası'nda § 316 StGB ve § 318 StGB maddelerinde Anayasa'nın zor kullanarak değiştirilmesinin yanı sıra yine şiddet yoluyla ülke toprağının bir bölümünün ayrılması çabası da altı ay ile beş yıl arasında hapis cezasını öngören ve "vatan hainliği" kapsamında değerlendirilen bir cürüm olarak nitelenmektedir.

51. Aynı yasa maddelerinde söz konusu yetkinin kullanılmasının şartlarından birinin hükümetin talebi olduğunun ifade edildiği göz ardı edilmemelidir.

52. "Tagung des 'Exilparlaments' der Kurden", 255/J XX.GP, 13 Mart 1996, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/J/J_00255/index.shtml, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018); "Ein Fest des kurdischen Dachverbandes NEWROZ Kurhalle Oberlaa", XX.GP 653/J, 23 Mayıs 1996, Offenes Parlament, www.offenesparlament.at, https://offenesparlament.at/gesetze/XX/J_00653, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

53. "Ein Fest des kurdischen Dachverbandes NEWROZ Kurhalle Oberlaa", XX. GP 646/AB, 19 Eylül 1996, https://offenesparlament.at/gesetze/XX/J_00653, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

54. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu, 25-26 Şubat 1999, www.parlament.gv.at, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/NRSITZ/NRSITZ_00161/fname_114311.pdf, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2017).

55. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu.

56. "Avusturya'dan PKK Mesajı", *Aydınlık*, 11 Temmuz 2017.

yir izleyeceğini açık bir biçimde göstermektedir. Nitekim içinde bulunduğumuz konjonktürde yukarıda zikredilen ve PKK'nın Avusturya'daki lobi ve siyasi faaliyetlerinin etkisini gösteren örnekler bakarak gerek FEYKOM'dan (Avusturya Kürt Toplumunu Konseyi/Demokratik Kürt Toplum Merkezi/Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu-Rat der Kurdischen Gesellschaft in Österreich/Demokratisches Kurdisches Volkszentrum Österreich)⁵⁷ Richard Berger⁵⁸ ve gerekse PKK liderlik kadrosundan Zübeyir Aydar⁵⁹ Avusturya siyaset sahnesinde güçlendiklerini ve Avusturyalı siyasetçilerle yaptıkları görüşmelerden umutlu olduklarını beyan etmiştir. Bu beyanlardan Avusturya devletinin çıkarları ile Türkiye'nin çıkarlarının örtüşmediği anlaşılmaktadır.

15 Mart 1995 tarihinde PKK'nın siyasi kanadı olarak bilinen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (Nationale Befreiungsfront Kurdistans, ERNK) Avusturya'da resmi temsilcilik anlamına gelecek bir siyasi büro açması⁶⁰ ile kayda değer en önemli siyasi/lobi faaliyetlerinden birini gerçekleştiren PKK'nın Avusturya yapılanması, zamanla sivil görünümünü güçlendirmeye odaklanmış ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi Avusturya'nın da Türkiye'ye karşı baskı yapmasını, mümkünse ara bulucu rolü üstlenmesini sağlamaya çalışmıştır. Özellikle SPÖ hükümetleri dönemlerinde siyasetçilerin PKK dahil terör örgütleri ile görüşmeleri, gençlik örgütleri arasında iş birliklerinin gerçekleştirilmesi, geleneksel 1 Mayıs yürüyüşlerinde aynı kortejlerde yer alarak ideolojik oydaşlığın sergilenmesi, örgütün bu alandaki etkisini gösteren hamleler arasında yer almaktadır. Benzer şekilde, SPÖ-PKK ilişkilerinin güçlü olması hasebiyle FEYKOM'un lobi çalışmalarında SPÖ'ye ait siyaset akademisi Renner Enstitüsü ile ortak programlar düzenlemesi⁶¹ ve Avusturya siyaset dünyasıyla ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlaması da ilişkilerin yüzeysel olmadığını işaret etmektedir.

PKK'nın Avusturya'daki sivil örgütleri aracılığıyla her yıl düzenlenen Nevruz kutlamalarına, iki yılda bir tertip edilen Kürt Film Günleri'ne (Sercavan) çok sayıda panel, konferans vb. kültürel etkinliğine başta SPÖ'lü, Yeşiller Parti'li (Die Grünen), KPÖ'lü (Avusturya Komünist Partisi) olmak üzere tüm siyasi parti temsilcilerinin yanı sıra işçi odaları, sendika temsilcileri ve önemli STK'ların temsilcilerinin davet edilmesi, aradaki siyasi ilişkilerin kişisel münasebetlere de dönüşerek psiko-ideolojik düzlemde güçlü bir birlikteliğin oluştuğu değerlendirilmektedir.

57. Gerek PKK tarafından uygulanan taktik gerekse de ulaşılan organizasyonel aşamayı betimleme nedeniyle gerçekleştirilen isim değişikliklerinden ötürü makalede bundan sonra yalnızca FEYKOM ifadesi kullanılacaktır.

58. "Avusturya'da politik bir gücüz", 19 Eylül 2016, KCDK-E, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018); Öte yandan Richard Berger'in HDP Avusturya Seçim Koordinasyonu sorumlularından biri olması da ayrıca dikkate değerdir.

59. "Müzakere Yazılı, İmzalı Olur", *Yeni Özgür Politika*, 28 Ekim 2014, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

60. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 268.

61. "Die Türkei nach den Wahlen. Ein Land im Umbruch", Renner Institut, 11 Aralık 2015, www.renner-institut.at, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

PKK'nın Avusturya'daki siyaset ve lobi faaliyetlerinin odak noktası sadece SPÖ ile de sınırlı değildir. Örgüt, SPÖ'nün yanı sıra başta Yeşiller olmak üzere KPÖ, ÖVP ve hatta FPÖ'yü de kazanılması gerekli hedefler olarak belirlemiştir. Bu noktada Yeşiller'den 13 milletvekilinin Kobani (Ayn-el Arab) çatışmaları sırasında Türkiye Büyükelçiliğini protesto eylemi düzenlemeleri lobi çalışmalarının somut çıktısı olarak değerlendirilmelidir.⁶² Yine bu çerçevede Yeşiller'den Viyana Belediye Başkan Yardımcısı Maria Vassilakou'nun Viyana Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin 2. Kongresi'nde bir konuşma yapması da lobi çalışmalarında gelinen noktanın seviyesini gösteren önemli hamlelerdir.⁶³

PKK'nın Avusturya siyasetinde sol perspektifi temsil eden üçüncü parti konumundaki KPÖ temsilcileri ile de ilişkileri bulunmaktadır. Örnek olması için KPÖ'nün parti kararı ile PKK'nın Suriye iç savaşındaki "ilerlemeci" tutumunu överek AB'nin terör listesinden çıkarılması çağrısında bulunması zikredilebilir. Aynı kararda PYD'nin denetimine geçen ve Rojava olarak isimlendirilen bölgenin Avusturya ve AB hükümetleri tarafından tanınması çağrısında bulunulması ve Avusturya'daki Kürt dernekleri (kastedilen PKK) ile iletişimin güçlendirilmesi, iletişim yoksa da sağlanması istenmiştir.⁶⁴ KPÖ yetkilileri PKK'ya sadece sözle destek olmamış aynı zamanda bir de yardım kampanyası başlatarak FEYKOM'a 2 bin 500 avroluk nakdi bağışta bulunmuştur.⁶⁵

Yakın tarihte PKK'nın Avusturya yapılanmasının en önemli etkinliği, Avusturyalı siyasi partilerin de desteğiyle gerçekleştirilen bir basın açıklaması olmuştur. SPÖ Grup Başkanvekili Andreas Schieder'in öncülüğünde Yeşiller, ÖVP, NEOS (Yeni Avusturya-Liberal Forum), Team Stronach (Stronach Ekibi Partisi) ve SPÖ partilerinden milletvekilleri 8 Kasım 2016'da Türkiye'de HDP milletvekillerinin tutuklanması üzerine parlamentoda bir basın açıklaması yaparak Türkiye'nin bir "iç savaş" a sürüklendiğini iddia ettikleri bir bildiriye imza atmışlardır.⁶⁶

Örgütün Avusturya yapılanmasının lobi faaliyetlerinin ağında yalnızca milletvekilleri bulunmamaktadır. Bu açıdan Ağustos 2016'da "Öcalan'dan haber alınmadığı gerekçesiyle" başbakanlık yetkilileri ile bir görüşme gerçekleştirilerek konuyla ilgili bir dosya sunulmuş olması dikkate şayandır.⁶⁷

62. "Grüne blockieren Türkische Botschaft", *Kurier*, 9 Ekim 2014, www.kurier.at, erişim: (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

63. "KCK Yürütme Konseyi Üyesi Aydar: Ortadoğu'da Hiçbir Güç Öz Savunma Olmadan Ayakta Kalamaz", *Özgür-lükçü Sol*, 30 Mart 2015, www.ozgurlukcusol.com, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

64. "Resolution: Solidarität mit den fortschrittlichen Bewegungen in Kurdistan", KPÖ, 20 Ekim 2014, www.kpoe.at, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

65. "KPÖ sammelte 2.500 Euro für Kurdistan", KPÖ, 20 Ekim 2014, www.kpoe.at, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

66. "Verhaftungswelle in der Türkei sorgt Empörung in Österreich", *Kurier*, 8 Kasım 2016, www.kurier.at, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

67. "Viyana'da Yürüyüş ve Başbakanlık ile Görüşme", KCDK-E, 14 Ağustos 2016, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

Görsel 6. Soldan Sağa: Josef Cap, HDP Van Milletvekili Nazmi Gür, Christine Muttonen, Andreas Schieder, Selahattin Demirtaş, FEYKOM Temsilcileri

"Treffen mit kurdischen Politikern", www.christine-muttonen.at, (Erişim Tarihi: 18 Şubat 2018).

Yine örneğin FEYKOM'dan Hülya Tektaş'ın özellikle Avusturya kamuoyuna yönelik PKK'yı övücü ve Türkiye'nin terör örgütüyle mücadelesinin ise Kürt halkına karşı yapıldığı iddiasını içeren manipülatif nitelikteki yazı ve konuşmaları da lobi faaliyetleri kapsamında değerlendirilebilir.⁶⁸

PKK'nın Avusturya yapılanmasına bağlı derneklerin siyasi görünümü faaliyetlerini sadece Avusturya'ya yönelik tertiplediklerini düşünmek de yanlış olur. Bu minvalde özellikle 2015 yılında yapılan genel seçimler öncesinde HDP lehine gerçekleştirilen propaganda çalışmaları ile birçok dernekten kaldırılan otobüslerle oy verme merkezlerine taşınan binlerce insanı zikretmek gerekir.⁶⁹ Aynı şekilde gerek genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı sistemi referandumu gibi olağan politik süreçlerde gerekse HDP'ye yönelik adli süreçlerde PKK'nın Avusturya yapılanması ile HDP ve Avusturyalı siyasetçiler arasında yakın iş ve eylem birliği görülmüştür.

Son olarak 2015 yılında aralarında PKK ile yakınlıklarını artık gizlemek gereği duymayan Aygül Berivan Aslan ve Sevim

Görsel 7. Selahattin Demirtaş'ın da Katıldığı Öcalan Posterli, PKK Flamalı HDP Viyana Mitingi, Ağustos 2015

Selahattin Demirtaş Viyana'da HDP'nin seçim mitingine katıldı. https://twitter.com/screaming_birds/status/637201241647489024, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

68. Örnek olarak 25 Nisan 2016'da Rotary Club'de Hülya Tektaş 'Kürtler' adlı bir sunum gerçekleştirmiştir. Bkz. https://www.rotary.at/clubs/98_rc_wienschobenbrunn/veranstaltungen/88844_huelya_tektas_freie_journalistin_u_soziologin_-_kurden, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018); Tektaş'ın manipülatif yazılarına bir örnek için bkz. "Allah gegen Kurden", *Wiener Zeitung*, 31 Ocak 2018; Aynı şekilde kendi sitesine de bkz. www.hulya.tektas.at.

69. "Linz'de HDP ile Dayanışma Toplantısı", ANF Türkçe, 13 Nisan 2015, www.anfurdurke.net, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

Görsel 8. Aynı mitingde konuşma yapan Avusturyalı Politikacılar: Aygül Berivan Aslan (Yeşiller) ve Andreas Schieder (SPÖ)

Aynı platformda Andreas Schieder ve Aygül Berivan Aslan da birer konuşma yaptılar. https://twitter.com/screaming_birds/status/637201241647489024, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Görsel 9. Referandum Sonuçlarını Protesto Eylemi, Nisan 2017, Viyana

Öcalan posterleri altında referandum sonuçlarını protesto, <https://www.facebook.com/dgboesterreich/photos/pcb.814765292009670/814765182009681/?type=3&theater>, Demokratik Güç Birliği Avusturya Facebook sayfası, 25 Nisan 2017, (Erişim Tarihi: 16 Mart 2018).

Görsel 10. HDP Milletvekilleri Tutuklanması Protestosu, Aralık 2016, Viyana

<http://fm4v3.orf.at/stories/1775508/index.html>, 19 Aralık 2016.

Dağdelen'in de bulunduğu bir grup, kendilerine yakın bazı Avrupalı siyasetçileri de yanlarına alarak Cizre'deki çatışmaların etkilerini incelemek bahanesiyle Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirmiştir.⁷⁰

MEDYA YAPILANMASI

PKK'nın Avusturya yapılanmasının medya ayağında göze çarpan ilk yayın organı 80'lerin ikinci yarısında KİB bünyesinde çıkarılmaya başlanan Kürt Enformasyon dergisidir (*Kurdische Informationsblatt*). Aylık olarak bin adet basılan bu derginin dağıtımını ilk çıkarıldığı yıllarda posta yoluyla gerçekleştirilmiştir.⁷¹ Avusturya devletinin de sübvans ettiği dergi için örnek olarak 1987 yılında 14 bin 800 şilin ödeme yapıldığı resmi kayıtlarda belirtilmektedir.⁷²

Günümüzde PKK'nın Avusturya'daki en önemli medya organı ise "Avusturya Kürt Basın Merkezi"dir (Denge Kurdan Li Awusturya, AKBM).⁷³ Bu kuruluş "Avusturya'daki Kürtlerin Sesi" başlığı altında bir de internet haber sitesi (www.dengekurd.at) oluşturmuştur. Fakat güncelliğini yitirmiş durumda olan sitede 2014'e kadarki gelişmelere yer verilmiştir.

70. "Barış Bloku Avrupalı Siyasetçilerle Cizre'ye Gidiyor", *Evensel*, 5 Ekim 2015.

71. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 284.

72. Avusturya Parlamentosu 17. Dönem, Hükümet Bildirimleri Ekleri III-52, 3 Aralık 1987, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XVII/III/III_00052/imfname_550051.pdf, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

73. <https://www.facebook.com/akbm2017>, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

PKK yanlısı diğer kurumlar da gözlemlendiği gibi iletişim ve propagandanın ağırlığı sosyal medyaya kaydırılmış durumdadır. Bu minvalde özellikle örgütün aktif propagandasını yapan genç sempatizan ya da üyelerin Facebook, Twitter ve YouTube gibi mecralar aracılığıyla PKK'nın terör ve terörle ilişkili bütün faaliyetlerini dünya kamuoyuna yaymakta oldukları görülmektedir. Öte yandan sosyal medya hesaplarının kısa süre öncesinde kararlaştırılan veya bölgeler ya da ülkeler ötesi düzenlenen gösterilere davet araçları olarak kullanıldığı da gözlemlenmektedir. Sadece sosyal medya araçlarını yeterli görmeyen PKK, sempatizanları aracılığıyla Avusturya'da yerel radyo istasyonu "Orange FM" üzerinden de zaman zaman propaganda yapmaktadır.⁷⁴ Yine Aşağı Avusturya merkezli radyo istasyonu FRO'dan da yararlanarak örgütün hedefleri doğrultusunda yayınlar yapıldığı görülmektedir.⁷⁵

Öte yandan Avusturya medyasında ve kendi kişisel sitesinde PKK yanlısı yazılarıyla ön plana çıkan Hülya Tektaş'ın FEYKOM adına kamuoyuna yönelik propaganda amaçlı konuşmalar yaptığı da bilinmektedir.⁷⁶ Tektaş'ın, Efgani Dönmez'in örgütün Viyana'daki THY saldırısı üzerine vermiş olduğu soru önermesine karşı PKK terörünü savunan ve Dönmez'i eleştiren bir yazısı oldukça dikkat çekicidir.⁷⁷

FİNANS KAYNAKLARI

Avusturya devletinin istihbarat kaynaklarınca da ifade edildiği üzere PKK'nın Avrupa'daki öncelikli görevi örgütün varlığını devam ettirerek örgüt militanlarına ikmal, teçhizat ve personel desteğini temin etmektir.⁷⁸ Bu doğrultuda örgütün ihtiyacı olan finansal kaynağın önemli bir kısmı üye aidatları, dergi, kitap ve broşür gibi örgüt propaganda materyallerinin satışı, düzenlenen etkinlikler ve yıllık bağış kampanyalarından karşılanmaktadır.⁷⁹

Görsel 11. Fransız Elçiliği Önünde Protesto, Viyana, 2013

"Çarşamba Günleri Gerçekleştirilen Adalet Eylemleri Devam Ediyor", *Denge Kurd*, 2013, www.dengekurd.at, (Erişim Tarihi: 7 Nisan 2018).

74. <http://o94.at/radio/sendung/1398879>, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

75. "Kurdischer Widerstand." 7 Kasım 2014, www.fro.at, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

76. "Aktuelle Situation in Kurdistan", *Kaktus*, 28 Şubat 2016, www.kaktus.kpoe.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

77. Tektaş yazısında PKK'nın halka yakın ve halk tarafından sevilen "gönüllü gerillalardan oluşan bir kuruluş" olduğunu öne sürüyor. Bkz. "Efgani Dönmez und seine Kurdendilemma", *M-Media*, 29 Ağustos 2012, www.m-media.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

78. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 27.

79. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 27.

Örgütün etkinlikleri arasında öne çıkan “Sercavan” isimli Kürt Film Haftası FEYKOM’un eski sözcüsü Ali Can’ın yönetimi altında 1998 yılından beri gerçekleştirilmektedir. Söz konusu girişim aracılığıyla Avusturya kamuoyunda terör örgütünün ihtiyaç duyduğu sempatiyi oluşturmak, bir gelir kaynağı daha elde etmek ve militan devşirmek gibi hedefleri gözettiği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra çeşitli vesilelerle yüzlerce kişilik salonlar kiralanarak gerçekleştirilen mitingler, anma toplantıları ve konserlerin yanı sıra her yıl düzenlenen Nevruz kutlamalarından da ciddi gelirler elde edildiğini vurgulamak gerekmektedir. Örnek olarak Nevruz etkinliklerine katılım için satılan biletlerin fiyatının 10 avro olduğu ve bu etkinliklerde satılan örgütsel doküman, kitap, rozet ve flamalar düşünülürse bir etkinlikte on binlerce avronun toplanmasının işten bile olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan PKK’nın Avusturya’daki gelir getirici bu faaliyetleri Avusturyalı siyasiler tarafından hem normal karşılanmakta hem de bilfiil desteklenmektedir.⁸⁰

Görsel 12. FEYKOM Tarafından Düzenlenen Bahar Festivali Nevruz ve Terörist Mazlum Doğan

https://www.facebook.com/events/347538535652693/?active_tab=discussion, (Erişim Tarihi: 09 Nisan 2018).

Aynı şekilde PKK’ya ait dini kurumlarda toplanan geliri de bu kategoride değerlendirmek gerekir. Son olarak Avusturya’da örgüte sempati duyan çok sayıda iş yeri sahiplerinden gönüllü olarak alınan “bağışlar”ın ya da örgüte sempati duymayan Türk ve Kürt kökenli işletme sahiplerinden zorla toplanan haraçların⁸¹ da terör örgütünün finansmanında önemli yer tuttuğu belirtilmelidir.

FEYKOM ve bağlı derneklerinde gerçekleştirilen Almanca ve Kürtçe dil kursları, danışmanlık hizmetleri ve ağırlıklı olarak örgüt sempaticilerine yönelik entegrasyon

80. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 100-101.

81. “Schutzgeldzahlungen-Schutzgelderpressungen in Österreich”, 2646/J XXIV. GP 8 Temmuz 2009, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXIV/J/J_02646/index.shtml, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018); “Schutzgeldzahlungen-Schutzgelderpressungen in Österreich”, 2708/AB, 8 Eylül 2009, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXIV/J/J_02646/index.shtml, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

çalışmaları Avusturya devleti tarafından sübvansede edilmektedir. Bu çalışmaların gerçekleştirildiği kurum ve organizasyonlar çok sayıda PKK sempatisini ve militanını da istihdam etmektedir. Avusturya devletinin entegrasyona katkı sağladıkları gerekçesiyle bu derneklere verdiği finansal yardımların⁸² hacimli ve önemli olduğunu söylemek mümkündür zira bu uğurda dernekler arasında ciddi rekabetler vuku bulduğu uzmanlar tarafından dile getirilmektedir.⁸³ Bu noktada Linz şehri tarafından 2005'te AMARA, 2006'da Mezopotamya Anadolu Kültür Derneği ve 2007'de FEYKOM'a verilen ödülleri hem prestij hem de finansal katkı olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır.⁸⁴

Hiçbir toplumsal alanı boş bırakmama stratejisine bağlı olarak PKK'nın Avusturya'da da bir sözde yardım organizasyonu oluşturduğu görülmektedir. Almanya'da 1993 yılında kurulan ve "Kürdistan Kızılayı" diye nitelenen "Heyva Sor" isimli derneğin kardeş kuruluşu olarak faaliyet gösteren "Roja Sor" isimli organizasyon, örgütün pragmatizmine uygun olarak bir yandan Marksist bir devlet kurma hedefine destek amacıyla yardım toplarken diğer yandan da İslam dininin vecibelerinden olan kurban ibadetini araçsallaştırarak para toplamaktadır. Roja Sor genelde dindar olarak bilinen Kürt insanını yanına çekmek için yaptığı propaganda ile yetinmemekte ve Türkiye aleyhine propaganda da yürütmektedir. Örgüt Avusturya'da yaşayan Türkiye kökenlilerin Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığına kurban bağışlarının engellenmesi amacıyla "Diyanete gidecek her kuruluş halkımıza kurşun olarak dönecektir"⁸⁵ sloganı altında bir propaganda faaliyeti yürütmektedir.

PKK'nın finansal kaynak oluşturma faaliyetlerinde göze çarpan en önemli hususlardan bir diğeri de örgütün uyuşturucu ticaretinden elde ettiği gelirdir. Geçtiğimiz 30 Ağustos'ta kamuoyuna yansıyan bir haberde uluslararası bir sebebinin Belçika, Avusturya, Hollanda, Almanya, Fransa ve İsviçre'de uyuşturucu ticaretinde aktif olduklarından söz edilmektedir. Dört kişiden oluşan ve toplamda 22,5 yıl hapis cezasına çarptırılan yapının PKK ile bağlantılı olduğu ve uyuşturucu yoluyla elde edilen gelirin de Türkiye'ye gönderildiği güvenlik kuvvetleri bilgilerine dayanılarak dile getirilmektedir.⁸⁶ Bunun da ötesinde Europol raporlarında da belirtildiği gibi PKK'nın ana gelir kaynaklarının kara para aklamadan illegal göçe,

82. Bir örnek olması için 2016 içinde FEYKOM'un sadece Viyana Belediyesinden aldığı miktarın 13 bin avro Mezopotamya Kültür ve Spor Derneği'nin de 9 bin avro olduğunu ifade etmek gerekir. Kunst-, Kultur- und Wissenschaftsbericht/Frauenkulturbericht der Stadt Wien 2016, <https://www.wien.gv.at/kultur/abteilung/pdf/kunstbericht2016.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

83. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 279.

84. "Stadt der Kulturen 2004-2014 Preis der Stadt Linz für Integration und Interkulturalität", www.linz.at, https://www.linz.at/images/Stadt_der_Kulturen.pdf, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018); AMARA Derneği 7 bin avro, Mezopotamya Anadolu Kültür Derneği ve FEYKOM 3 bin 500 avroyla ödüllendirilmiştir.

85. "Diyanete Gidecek Her Kuruluş Halkımıza Kurşun Olarak Dönecek", ANF Türkçe, www.anfurturke.net, (Erişim tarihi: 9 Şubat 2018).

86. "Internationale Drogenbande zerschlagen", ORF, 30 Ağustos 2017, www.orf.at, (Erişim tarihi: 2 Kasım 2018).

insan ticaretinden haraç almaya kadar çok çeşitlilik gösterdiği bilinmektedir.⁸⁷ Yine PKK tarafından tütün ve kan ürünleri kaçakçılığı yapıldığı bilgisi de Avrupa Parlamentosu raporlarına yansımıştır.⁸⁸ Medyaya yansıyan bir başka bilgiye göre de PKK'nın Avrupa çapındaki uyuşturucu pazarında yüzde 80 oranında kontrol sağladığıdır. Yakın zamanda TRT World tarafından yayımlanan "Hidden Threat in Europe" isimli bir belgeselde konuşan eski bir Alman uyuşturucu kaçakçısının bildirdiğine göre Balkan rotası üzerinden gerçekleştirilen uyuşturucu trafiğinde PKK karşısına çıkan engelleri güvenlik görevlilerine rüşvet vererek aşmaktadır.⁸⁹ Bu konuya dair yapılabilecek daha spesifik değerlendirme Avrupa çapında gerçekleştirilen uyuşturucu trafiğinde Bingöl ve Elazığ bölgesinden Kürtlerin aktif olduğudur.⁹⁰

Öte yandan PKK'nın Avrupa'daki merkezi örgütlenmesi tarafından yıllık olarak belirlenen "bağış", toplanmasının ardından "Ekonomi ve Maliye Bürosu" (EMB) adıyla bilinen PKK'nın en üst düzey ekonomi birimine kontrol ve sevk etmesi için aktarılmaktadır.⁹¹ Avusturya resmi kaynaklarına göre toplanan kaynak genellikle kuryeler aracılığıyla Türkiye'ye ulaştırılmaktadır.⁹²

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK kuruluşlarının militan devşirmede kullandıkları en belirgin yöntem kültür-sanat etkinlikleri ve sosyal etkinliklerdir. Bu bağlamda artık klasikleşen saz ve folklor öğretiminin yanı sıra KİB Müzik Grubu ve Teatrapotamya isimli tiyatro çalışması dikkat çekmektedir. PKK'nın militan devşirmede öncelikli hedef kitlesi ilk başlarda kırsal alanlardan gelen dolayısıyla da henüz örgütlü bir yapıya dahil olmamış ve yeni gelmiş mülteciler olmuşsa da⁹³ zaman ilerledikçe Avusturya'ya yerleşiklik derinleşmiş olduğu için mültecilerden daha çok buradaki ikinci ve üçüncü nesil gençler önem kazanmaya başlamıştır.

87. Europol, TE-SAT 2012, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag, 2012, s. 24, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/te-sat-2012-eu-terrorism-situation-and-trend-report>, (Erişim tarihi: 9 Mart 2018); TE-SAT 2013, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag, 2013, s. 11, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/te-sat-2013-eu-terrorism-situation-and-trend-report>, (Erişim tarihi: 30 Mart 2018).

88. "Europe Crime-Terror Nexus: Links between terrorist and organised crimes groups in the European Union", Study for the LIBE committee, 2012, s. 52, <http://www.www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201211/20121127ATT56707/20121127ATT56707EN.pdf>, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

89. <https://www.youtube.com/watch?v=VwKd92qBu2U>, (Erişim tarihi: 30 Mart 2018).

90. Bundeskriminalamt, Suchtmittelkriminalität, Jahresbericht 2016, s. 24, <http://www.www.bundeskriminalamt.at/302/files/Suchtmittelbericht2016.pdf>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

91. "Verfassungsschutzbericht Deutschland 2016", s. 219, <https://www.verfassungsschutz.de/de/oeffentlichkeit-sarbeits/publikationen/verfassungsschutzberichte/vsbericht-2016>, (Erişim tarihi: 26 Ekim 2018).

92. "Nationale Risikoanalyse Österreich", *Bundesministerium für Finanzen*, s. 27, https://www.bmf.gv.at/finanzmarkt/geldwaesche-terrorismusfinanzierung/Nationale_Risikoanalyse_Oesterreich_PUBLIC.pdf, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

93. Marcus, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, s. 96.

Örgüt ayrıca yıllık Nevruz kutlamaları, 1 Kasım Kobani Günü, “15 Ağustos Pikniği”, “Mayıs Ayı Şehitleri Anma Etkinlikleri” ve “Yılsonu Festivali” gibi etkinlikler düzenlemekte olup her yıl Avusturya’da gerçekleştirilen 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 1 Mayıs etkinlikleri ile 1 Eylül’de Dünya Barış Günü’nde Almanya’da yapılan “Uluslararası Kürt Kültür Festivali”ne aktif katılım sağlamaktadır.⁹⁴ Yine Abdullah Öcalan’ın yakalandığı 15 Şubat tarihinin yanı sıra Öcalan’ın sağlığı, tecridi, özgürlüğü, doğum günü, kısaca Öcalan’a dair hemen her şey dinsel bir motivasyonu andırır biçimde örgütün propaganda faaliyetleri için bahane sunmaktadır.

Görsel 14. Viyana’da PKK Futbol Turnuvası, 2017
“Viyana’da Mayıs Şehitleri Futbol Turnuvası”, KCDK-E, 27 Mayıs 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim Tarihi: 07 Nisan 2018).

Düzenli olarak her iki yılda bir gerçekleştirilen “Sercevan Film Haftası” da PKK’nın propaganda amaçlı olarak istifade ettiği önemli etkinliklerden biridir. Sanat aracılığıyla sadece terör örgütüne militan devşirmek ile yetinilmemekte aynı zamanda Avusturya kamuoyunda da sempati uyandırılmaya gayret edilmektedir. Film haftası afişlerinden de anlaşıldığı gibi SPÖ, Yeşiller ve KPÖ gibi siyasi partiler ile İşçi Odası (Arbeiterkammer), Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB), Avusturya Yükseköğretim Birliği (ÖH) ve Avusturya Cumhuriyeti Gelecek

Görsel 13. PKK’nın Gençlik Yapılanması Ciwanen Azad’a Bağlı Gençlik Komisyonu’nca Gerçekleştirilen “Gençlik Şöleni”, Viyana, 2014
“Viyana’da Gençlik Şöleni”, Yeni Özgür Politika, 5 Şubat 2014, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018).

Görsel 15. PKK’nın Düzenlediği II. Kürt Kültür Festivali, Viyana, 2017
“Avusturya’da II. Kürt Kültür Festivali yapıldı”, KCDK-E, 2 Temmuz 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim Tarihi: 7 Nisan 2018).

Görsel 16. Nevruz ve Öcalan’ın Doğum Günü Kutlaması, 4 Nisan 2015
“Viyana’da Çifte Kutlama”, KCDK-E, 7 Nisan 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim Tarihi: 7 Nisan 2018).

94. Şimşek, *Türkiye’den Avusturya’ya Göçün 50 Yılı*, s. 288.

Görsel 17. Teröristlerin Posterleri Altında Çocuklarla Nevruz Kutlaması, Linz, 2015

"Linz'de Erken Newroz", Yeni Özgür Politika, 9 Mart 2015, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim Tarihi: 08 Nisan 2018). Bu kutlamaya KONGRA GEL Eş Başkanı Remzi Kartal da katılarak bir konuşma gerçekleştirmiştir. ABD makamlarınca uyuşturucusu kaçakçısı olduğu belirtilen Kartal'ın bu tür organizasyonlarda sık sık görünür olması Avusturya'daki hukuk düzeni açısından düşündürücüdür. Kartal en son 2018 Nevruz'unda Viyana'da bir konuşma yapmıştır. Bkz. "Viyana'da Newroz Kutlandı", ANF News, 1 Nisan 2018, www.firatnews.com, (Erişim Tarihi: 08 Nisan 2018).

Görsel 18. II. Kürt Kültür Festivali Afışı 2017

Festival afişinde hem Avusturyalı hem de HDP'li parlamenterlerin yer alacağı bildiriliyor. Carpe Diem, 1 Temmuz 2017, www.vienna.carpediem.cd, (Erişim Tarihi: 28 Şubat 2018).

95. SERCAVAN, <http://www.sercavan.at>, (Erişim tarihi: 9 Şubat 2018).

96. Örnek olarak 2011 yılındaki film haftası etkinliği için 25 bin 500 avro destek alınmıştır. Bkz. Kunstbericht, *Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur*, s. 101, www.kunstkultur.bka.gv.at, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

97. "Avusturya'da II. Kürt Kültür Festivali Yapıldı", KCDK-E, 2 Temmuz 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

98. Örnek olarak SPÖ partisinin Viyana Eyalet Parlamentosu Milletvekili Tanja Wehsely ile Avusturya Federal Parlamentosu Milletvekili Katharina Kucharowits bu festivalde birer konuşma yapmıştır. Bkz. "Avusturya'da II. Kürt Kültür Festivali Yapıldı", KCDK-E, 2 Temmuz 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

99. "Avusturya'da Politik Bir Gücüz", KCDK-E, 19 Eylül 2016, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

Fonu (Zukunftfonds der Republik Österreich) gibi kurum ve kuruluşların bu etkinliği himaye etmelerinden bunun başarıldığını söylemek mümkündür.⁹⁵ Öte yandan film haftası etkinlikleri aracılığıyla Avusturya devletinden elde edilen sübvansiyonlar da⁹⁶ PKK'ya dolaylı maddi kaynak aktarımına anlamına gelmektedir.

Yine ilki 2016'da gerçekleştirilen ve yıllık olarak planlanan "Kürt Kültür Festivali"⁹⁷ de gerek Avusturya kamuoyunda oluşturduğu sempati gerekse örgüte militan kazandırma çalışmalarındaki etkin motivasyon gücünün yanı sıra Avusturyalı siyasetçiler için de desteklerini sundukları bir platform işlevini görmektedir.⁹⁸ Aynı festivale Avusturya Devlet Tiyatrosu yöneticileri ve başta devlet televizyonu ORF olmak üzere çok sayıda basın kuruluşunun katılması da dikkate değerdir.⁹⁹ Yandaki afişten de çok net olarak anlaşılabilirliği gibi sivil ve kültür kamufajlarıyla bezenmiş bu türden etkinlikler esasında doğrudan PKK iltisaklıdır. Örgütün gizleme ihtiyacı bile duymadığı Öcalan'ın resminin hayali Kürdistan haritasının tam merkezinde yer alması rastlantısal değildir.

Öğrencilere burs, maddi yardıma ihtiyaç duyanlara yardım gibi maddi unsurlar yanında “Kürt vatani” gibi maddi olmayan unsurlar da özellikle genç insanların örgüte kazandırılması noktasında önemli bir rol oynamaktadır. Burada çoğunlukla Hollanda’da kiralanmış bir çiftlik evinde 50 kadar yeni PKK üyesine üç ay boyunca verilen eğitim programlarına¹⁰⁰ Avusturya’dan da katılımlar olduğuna dikkat çekmek gerekir.¹⁰¹ Sözü edilen program sonunda gerçekleştirilen görev dağılımına göre kimin silahlı çatışmalara katılacağına kimin de Avrupa’daki çalışmalarda rol almak üzere kalacağına PKK karar vermektedir.¹⁰²

Bu minvalde Suriye iç savaşında DEAŞ’a karşı savaşma bahanesiyle PKK uzantısı PYD ve onun askeri yapılanması YPG’ye Avusturya’dan çok sayıda kız ve erkek Kürt genci götürülmüştür.¹⁰³ Bu sayede gençlerin bir yandan silahlı eğitim görmeleri sağlanırken öte yandan da “dava”ya bağlılıklarının sağlanmasının amaçlandığı düşünülmektedir. Yıl boyunca Avrupa’nın birçok ülkesinde gerçekleştirilen ve Avusturya’dan da katılımın sağlandığı ideolojik seminerlerde radikalleştirilen bu kişilerin cepheye taşınmalarının organizasyonunun yanı sıra finansmanı yine diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Avusturya’da da PKK için toplanan kaynaklardan sağlanmıştır.¹⁰⁴

Son olarak Öcalan’a özgürlük talebi ile birçok Avrupa şehrinde dolaştırılan “Öcalan Kütüphanesi Otobüsü” de Avrupa kamuoyunda sempati uyandırmak amacıyla gerçekleştirilmesinin yanı sıra aynı zamanda militan devşirmek için de kullanılmaktadır.¹⁰⁵

Görsel 19. Öcalan Kütüphanesi Otobüsü, Viyana, 2017

“Öcalan Kütüphanesi Otobüsü’ Viyana’da”, Nucerojev, 13 Ekim 2017, www.nucerojev.com, (Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018).

100. Marcus, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, s. 308.

101. Verfassungsschutzbericht 2015, s.30.

102. Marcus, *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareketi*, s. 309.

103. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 27.

104. Verfassungsschutzbericht 2016, s. 27.

105. “Öcalan Kütüphanesi Otobüsü’ Viyana’da”, Nucerojev, 13 Ekim 2017, www.nucerojev.com, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

1 Eylül 2011'de Viyana'da kurulan Avusturya'da Kürdolojiyi Destekleme ve Tanıtma Derneği'nin (Österreichische Gesellschaft zur Förderung der Kurdologie) yönetim kurulunda özellikle Aygül Berivan Aslan ve Thomas Schmidinger'in isimleri dikkati çekmektedir. PKK'lı bir ailenin üyesi olan Berivan Aslan'ın yönetim kurulu üyeliği yapmasıyla dikkatleri üzerine çeken söz konusu kurum, 2013 yılından itibaren her yıl "Viyana Kürt Araştırmaları Yıllığı" (Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien) adında bir yayın çıkarmaktadır. Görünüşte akademik hedefi olan bu dernekte PKK'lı bir ailenin ferdi olduğu ifade edilen¹⁰⁶ ve her fırsatta PKK savunuculuğu yaptığı bilinmesine rağmen Avusturya Yeşiller Partisi'nde milletvekilliği görevi de yapmış olan Aygül Berivan Aslan'a danışma kurulunda yer verilmesinin bilinçli bir tercih olduğu düşünülmektedir.¹⁰⁷

Benzer biçimde PKK/PYD/YPG/YPJ'li teröristlerin Suriye'nin kuzeyinde fotoğraflarını bizzat çeken ve 2016 yılının Temmuz ayında Avrupa Parlamentosunda sergileyen¹⁰⁸ Thomas Schmidinger de söz konusu etkinliğiyle taraf olduğunu göstermektedir. Ayrıca Schmidinger'in Efgani Dönmez'in Avusturya Parlamentosunda verdiği PKK ile ilgili bir soru önergesine¹⁰⁹ tepkisi de dikkat çekmektedir. Dönmez'i Türk milliyetçisi olmakla suçlayıp önergenin verilmesinde Türk tarafının rolü olduğunu ima etmesi¹¹⁰ Schmidinger'in söz konusu PKK olunca yerini tayin edenin bilim yerine çocukluğundan beri ilişki içinde olduğu ideolojik çerçeveyi olduğunu göstermektedir. Bu tartışmada FEYKOM'lu Hülya Tektaş'ın da Schmidinger'in yanında saf tutması ayrıca dikkat çekmektedir.¹¹¹ Schmidinger'in Avusturya'da kayıtsız şartsız İsrail yanlısı, İslam karşıtı siyonist "sol" çevrenin temsilcilerinden biri olarak bu çevreyi yönlendiren Karl Pfeifer ile yakın ilişkide olduğu da

106. 21 Haziran 2017 tarihli saha görüşmesi.

107. Aslan, 2015 yılında katıldığı bir PKK televizyon yayınında şehit edilen 30'un üzerindeki Türk askerinin sorumluluğunun PKK yerine Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ait olduğunu ifade etmiştir. Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=ne3N38m6i0w>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018); Yine Aslan'ın 27 Ocak 2018 tarihinde Innsbruck'ta gerçekleştirilen bir PKK mitingindeki Erdoğan ve Türkiye aleyhtarı açıklamaları kendisinin pozisyonunu büyük bir açıklıkla ortaya koymaktadır. Bkz. https://www.youtube.com/watch?v=MQ1kI6_F7aA, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

108. "Avrupa Parlamentosu'ndaki PKK/PYD sergisine tepki", Aljazeera, 13 Temmuz 2016.

109. Efgani Dönmez ve iki meslektaş 27 Temmuz 2012 tarihinde 15 kadar PKK militanının THY Viyana bürosunu basmasını konu edindiği soru önergesinde saldırının açıklığa kavuşturulması ve suçluların ne şekilde cezalandırılacağına dair sorular yöneltilmektedir. Bkz. 2912/J-BR, 9 Ağustos 2012, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/BR/J-BR/J-BR_02912/index.shtml, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018); Dönmez, Meclis içinde arkadaşlarına yapılan baskılar sonucu gerçekleştirilen istişare üzerine soru önergesini 17 Ağustos 2012 tarihinde geri çekmeye ikna olduğunu belirtiyor (https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/BR/J-BR/J-BR_02912_U1/fname_266002.pdf). Bkz. "Avusturya'daki PKK etkinliği - Net bir duruş ve tavır koyulması gerekiyor", 30 Ağustos 2012, www.efganidoenmez.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

110. "Avusturya'daki PKK etkinliği - Net bir duruş ve tavır koyulması gerekiyor", 30 Ağustos 2012, www.efganidoenmez.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

111. "Efgani Dönmez und seine Kurdendilemma", M-Media, 29 Ağustos 2012, www.m-media.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

düşünülürse¹¹² İsrail politikalarına zemin hazırlayacak biçimde, Ortadoğu'da bir Kürt devleti kurulması hedefi güden diğer örgütlerin yanı sıra¹¹³ PKK ve uzantıları lehinde de propaganda yapması resmin bütünlüğünü tamamlar niteliktedir. Aynı kanıyı güçlendirecek metinler ise Schmidinger'in eşi Mary Kreuzer¹¹⁴ ile Thomas Rammerstorfer'in¹¹⁵ internet sitelerinde rahatlıkla bulunabilmektedir. Her üçünün de kayıtsız şartsız İsrail menfaatlerine uygun olarak Kürt meselesine dahil olmalarının yanı sıra geçmişte *Context XXI* adlı bir dergide ve şu an "Leeza" isimli bir dernekte birlikte çalıştıkları da görülmektedir.¹¹⁶ Son olarak siyonizm taraftarı üçlünün kendilerini nispet ettikleri düşünsel mirasın durduğu yeri anlamak için ABD'nin 2003 yılındaki Irak saldırısını onaylamalarının yanı sıra 11 Eylül saldırılarının akabinde Almanya'daki İslami merkezlere ABD tarafından bomba atılması çağrısında bulunmalarını da dikkate almak gerekir.¹¹⁷

Avusturya'da PKK'nın sol düşünceyi savunan çevreleri Türkiye karşıtlığında etkisine alarak yedeklemiş olduğu ZDH sırasında açıkça ortaya çıkmıştır. Bu minvalde aralarında Michael Genner ve Thomas Schmidinger'in de olduğu çok sayıda kişi,- bu ülkede yaşayan müslümanları ve Türkiye kökenlileri Türkiye'nin Afrin'deki terör

Görsel 20. Thomas Schmidinger ve Eşi Mary Kreuzer'den PKK'nın Almanya'daki Söзде Yardım Kuruluşu Heyva Sor a Kurdistanê Yararına Bağış Çağrısı, 18 Mart 2018

<https://www.facebook.com/Thomas.Schmidinger>, (Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018).

112. "Die Antinationalen – ein Problem für die Linke?", Antimperialistisches Lager, 7 Ocak 2004, www.antimperialista.org, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

113. Okto TV'nin desteğiyle çekmiş olduğu "Rückkehr nach Amude" isimli dokümanter filmde Thomas Schmidinger'in propagandatif amacı dikkatlerden kaçmıyor. Bkz. www.okto.tv, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

114. www.marykreuzer.at, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

115. www.thomasrammerstorfer.at, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018); Rammerstorfer, 2012 yılında Türkiye'ye iade edilmek üzere Avusturya makamlarınca Wels'te tutuklanan ve kırmızı bültenle aranan yasa dışı Maoist Komünist Partisi (MKP) üyesi Ali Yeşil'in serbest bırakılması amacıyla bir imza kampanyası başlattığı da bilinmelidir. Bkz. "Freiheit für Ali Yeşil - Keine Auslieferung an die Türkei", 30 Eylül 2012, www.freelialesil.wordpress.com, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

116. www.leeza.at, Bu dernek sözde "Ermeni Soykırımı" hakkında ve Ilısu Barajı inşaatı karşıtı aktif çalışmalarıyla adından söz ettirmektedir. Türkiye'de de çalışmalar gerçekleştiren ve Suriye'deki projeler için düzenlediğini iddia ettiği bağış kampanyalarından elde edilen paranın kuryeler yoluyla aktarıldığı bilgisini kamuoyuyla paylaşan Leeza hakkında kara para aklamak, terörizme finansal destek sağlamak suçlamaları sahada gerçekleştirilen görüşmelerde elde edilen bilgiler arasındadır (22 Haziran 2017).

117. "Tariq Ramadan und die Antideutschen-Replik auf Thomas Schmidinger von Omar Al-Rawi," Islam.de, 13 Mayıs 2007, www.islam.de, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

odaklarına yönelik operasyonuna karşı tutumlarına göre aralarına dahil edebileceklerini deklare etmekten çekinmemişlerdir.¹¹⁸

Görsel 21. Thomas Schmidinger Terörist YPG Övgüsü, 18 Mart 2018
<https://www.facebook.com/Thomas.Schmidinger>, (Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018).

Görsel 22. Schmidinger'in İsrailseverliğine Uygun Bir Pasaj
<https://www.facebook.com/Thomas.Schmidinger>, (Erişim Tarihi: 8 Nisan 2018).

şiddetli bir rekabet içine girmiştir. Zaman içerisinde PKK'nın diğer aktörlere gücünü dayatması ile söz konusu rekabet reel olarak gündemden düşmüş ve bunun yerine diğer örgütlerin PKK'ya boyun eğdikleri yeni bir evreye geçilmiştir. Bu evrenin en bariz göstergelerinden biri, bu son derece zayıf örgütlerin PKK'nın düzenlediği hemen her mitingde boy göstermelerine rağmen tersi durumların ancak istisna olmasıdır. Söz konusu evrede her ne kadar "örgütler arası dayanışma"nın ön planda olduğu ileri sürülüyorsa da iş birliğinin konjonktürel olduğu ve PKK'nın olası güç kaybının akabinde rakiplerinin söylem ve fiili üstünlük mücadelesi içine girecekleri kuvvetle muhtemeldir. Sözü edilen bu örgütlerden bazıları şunlardır: TİKB (Türkiye

Öte yandan PKK ile FETÖ terör örgütlerinin de Avusturya'da Türkiye karşıtlığında birleştikleri görülmektedir. Doğan Ertuğrul¹¹⁹ ve Bilal Baltacı tarafından 28 Ekim 2016'da "Özgür Gazeteciler" Bağımsız Gazeteciliğe Destek Derneği bünyesinde kurulan "Kronos.news" (www.kronos.news) isimli haber sitesinde¹²⁰ tanınmış FETÖ'cülerin yanı sıra PKK sempaticilerinin da editoryal katkılarının olduğu sahada yapılan görüşmelerde dile getirilmektedir.¹²¹ İki örgüt arasındaki yakınlaşmanın ne zaman başladığı tam olarak bilinmemektedir.

PKK güçlenmeye başladığı 80'li yılların ikinci yarısına kadar geçen sürede Avrupa'da Türkiye kökenli sol ve Kürt hareketleri ile karşılıklı cinayetlere kadar varan

118. Hakan Gördü, "Avusturya solcularında neler oluyor?", 13 Mart 2018, <https://www.facebook.com/hakan.gordu/posts/1272252102908065>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018); Michael Genner'in PKK'nın "Dünya Afrin Günü" olarak ilan ettiği 24 Mart günü vesilesiyle PKK'nın sivil uzantıları öncülüğünde organize edilen bir eylemde konuşma yaptığına da dikkat edilmelidir. Bkz. "Viyana'da Efrin yürüyüşü", ANF Türkçe, 24 Mart 2018, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 19 Nisan 2018).

119. Bu kişi Kandil'de PKK'lularla röportaj yapma bahanesiyle görüşme yaptığı esnada görevli sivil polislerin isim listesini PKK'ya vermekle suçlanıyor.

120. "Türkisches Exilmedium in Wien: Das freie Online-Portal kronos.news", *Die Presse*, 19 Aralık 2016.

121. 22 Haziran 2017 tarihli saha görüşmesi

İhtilalci Komünistler Birliği), Partizan, MLKP (Marksist-Leninist Komünist Parti), Avusturya Anadolu Federasyonu.

Bunun dışında içinde PKK'nın bileşenlerinin de yer aldığı "Demokratik Güç Birliği" isimli oluşum da örgüte çeşitli alanlarda destek sunmaktadır. Söz konusu oluşum şu örgütlerden meydana gelmektedir: Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF), Avusturya Türkiyeli İşçi-Gençlik Federasyonu (ATİGF),¹²² Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKOM), Avusturya Göçmen İşçiler Derneği (AGİD), Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF), Avusturya Alevi Kültür Merkezi (AKÖ),¹²³ Viyana Dersim Doğa ve Kültür Derneği ve Avusturya Nazım Hikmet Uluslararası Kültür Derneği.¹²⁴

TABLO 3. DEMOKRATİK GÜÇ BİRLİĞİ BİLEŞENLERİ	
ÖRGÜT İSMİ	BAŞKAN/SÖZCÜ
Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu (AABF)	Ethem Şahin (Onursal Başkan: Mehmet Ali Çankaya)
Avusturya Türkiyeli İşçi-Gençlik Federasyonu (ATİGF)	Can Tohumcu
Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKOM)	Hüseyin Akmaz
Avusturya Göçmen İşçiler Derneği (AGİD)	Berk Özdemir
Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF)	Coşkun Kesici
Avusturya Alevi Kültür Merkezi (AKÖ)	Richard Berger
Viyana Dersim Doğa ve Kültür Derneği	Hasan Aslan
Avusturya Nazım Hikmet Uluslararası Kültür Derneği	Betül Tuba Gündük

Demokratik Güç Birliği isimli oluşuma benzer bir başka çatı örgüt de 4 Şubat 2017 tarihinde Brüksel'de kurulan Halkların Demokratik Kongresi-Avrupa'dır (Demokratischer Kongress der Völker in Europa, HDK-A). PKK'nın çeşitli organizasyonları ve çok sayıda solcu örgütün bir araya gelmesiyle oluşturulan yapı bir çatı örgüt olarak işlev görmektedir.¹²⁵ Yapının Avusturya'da da terör örgütü adına propaganda çalışmaları bulunmaktadır.¹²⁶ HDK-A'nın içinde Ocak 2017 itibarıyla 57 örgüt yer almaktadır.¹²⁷

122. Bu kuruluş merkezi Almanya'da bulunan ve Avrupa'nın birçok ülkesinde örgütlü olan ATİK'e bağlı (Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu) bir federasyondur. Bkz. www.atik-online.net, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

123. 1993'te kurulduğunda Avusturya-Kürdistan Aleviler Birliği olan ismi daha sonra AKÖ ve son olarak da Avusturya Alevi Kültür Merkezi (AAKM) olarak değiştirildi.

124. "Viyana'da 'Demokrasi ve Dayanışma' Mitingi Vardı!", Hallac, www.hallac.org, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

125. "HDK-A: Selbstorganisation türkeistammiger und kurdischer MigrantInnen", Kommunisten, 2 Şubat 2017, www.kommunisten.de, (Erişim tarihi: 19 Nisan 2018).

126. https://www.facebook.com/hdkviyana/?hc_ref=ARR0heC3f5q_U1K41FWA14ZVqjJQkn0H5SuC08r53BifOty_PUWGIffPcPvtJvQv-8, (Erişim tarihi: 19 Nisan 2018).

127. "HDK Avrupa Bileşenleri", HDK Deutschland, 18 Ocak 2017, www.hdkdeutschland.de, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

Sayıları az olmakla beraber PİK (Partiya İslamiya Kurdistan) taraftarlarının da PKK ile beraber hareket ettiği sahada edinilen bilgilerden çıkarılmaktadır.¹²⁸ Son olarak Orta Anadolu Kürtleri (Platforma Kurden Anatoliye Navin Ewropa, PKAN-E) olarak tüm Avrupa'da örgütlenen ve PKK ile ilişkilendirilen¹²⁹ yapının Avusturya şubesinin de terörü övücü, terörizme alan açıcı çabalar içerisinde olduğu görülmektedir.¹³⁰ Yine Suriye meselesinde iyice açığa çıktığı gibi örgütün Suriye kolu PYD'nin de Viyana temsilcisi Sabri Emmo (Hamo) liderliğinde örgütün hedeflerinin ortaya konulmasında çalışmalar yürüttüğü bilinmektedir.

PKK'nın Avusturya yapılanmasının ilişki içinde olduğu kesimlerin yalnız Türkiye kökenli olduğunu düşünmek eksik olur. Avusturya'da güçleri çok az da olsa ideolojik çerçevenin büyük oranda ortaklaştığı aşırı sol kesimlerin de örgütün ilgi alanında olduğu belirtilmelidir. Bu örgütlerden bazıları şunlardır: Revolution adıyla bilinen Spittelberg Kültür Merkezi Derneği (Verein Kulturzentrum Spittelberg),¹³¹ İş Partisi (Die Partei der Arbeit),¹³² Troçkist ve Türkiye'deki DSİP'le kardeş örgüt olduğunu ifade eden Linkswende,¹³³ Troçkist yapılanma Arbeiterinnenstandpunkt,¹³⁴ daha çok sendikal çalışmalarla adından söz ettiren ve 2014 Aşağı Avusturya (Niederösterreich) İşçi Odaları (Arbeiterkammer) seçimlerinde¹³⁵ Richard Berger'i aday gösteren KOMintern.¹³⁶

Yine doğrudan olmasa da dolaylı iş birliği olarak görülebilecek şekilde PKK'lıların Avusturyadaki gösterilerde bu ülke sivil toplum kuruluşlarının yanında yer alarak kendilerine ve kendi gündemlerine alan açmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu duruma örnek olarak 15 Aralık 2018 tarihinde Viyana'da gerçekleştirilen aşırı sağcı hükümet karşıtı mitingde PKK yasağının kaldırılması talebini dillendiren pankart açmaları verilebilir.¹³⁷

Son olarak PKK'nın Avusturya sahasında gerçekleştirmiş olduğu iş birliklerinden biri olmasa da makalenin en başında zikredilen ve kısaca "Avrupa'da siyaset ve lobi, Ortadoğu'da şiddet" olarak ifade edilebilecek stratejiye uygun iş birlikleri de mevcuttur. Bunlardan en önemlisi 2016 yılında kuruluşu ilan edilen Halkların Birleşik Devrim Hareketi'dir (HBDH). Aralarında çıkan anlaşmazlık sonucu bazı örgütlerin ayrılmalarından sonra, PKK'nın yanı sıra Türkiye Komünist Emek Partisi/Leninist

128. 22 Haziran 2017 tarihli saha görüşmesi

129. 23 Haziran 2017 tarihli saha görüşmesi

130. PKAN, www.kurdenanatolien.com, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

131. Revolution, www.onesolutionrevolution.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

132. PdA, www.parteiderarbeit.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

133. Linkswende, www.linkswende.org, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

134. Arbeiterinnenstandpunkt, www.arbeiterinnenstandpunkt.net, (Erişim tarihi: 22 Şubat 2018).

135. http://www.komintern.at/wp-content/uploads/2014/03/Massenflyer-N%C3%96_fuer_homepage.pdf, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

136. KOMintern, www.komintern.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

137. "PKK mischte sich unter Demo gegen Türkis-Blau", Österreich, 16 Aralık 2018, www.oe24.at, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

(TKEP-L), Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSPB), Maoist Komünist Partisi (MKP), Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği (TİKB), Devrimci Karargah, Devrimci Komünarlar Partisi (DKP) ve Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP) isimli terör örgütleri HBDH'nin bileşenlerini oluşturmaktadır. Yıllardan beri örgütün şiddetten uzaklaştığı, sadece sivil ve siyasi hedefler peşinde koştuğu şeklindeki propagandalarına rağmen kuruluş bildirisinde açıkça silahlı mücadele hedefini ortaya koyan¹³⁸ bir çatı örgütünün içinde yer alması iddialarının propagandadan öteye gitmediğini gösterir niteliktedir.

Görsel 23. PKK ve Şiddetin İş Birliği: HBDH

"PKK ve MLKP Dahil 10 Örgüt, Halkların Birleşik Devrimci Hareketi'ni Kurdu", *Evrensel*, 12 Mart 2016.

gütün şiddetten uzaklaştığı, sadece sivil ve siyasi hedefler peşinde koştuğu şeklindeki propagandalarına rağmen kuruluş bildirisinde açıkça silahlı mücadele hedefini ortaya koyan¹³⁸ bir çatı örgütünün içinde yer alması iddialarının propagandadan öteye gitmediğini gösterir niteliktedir.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

PKK'nın Avusturya kamuoyunca adından en fazla bahsettirdiği anlar, muhtemelen Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını takip eden günlerdir. 1999 Şubat ayında Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını müteakiben PKK'nın Avrupa çapında gerçekleştirdiği eylemlere paralel olarak Avusturya'da da şiddet eylemlerine girişmesi ülkede büyük şok etkisi yaratmıştır. Yapılan çok sayıdaki eylemden en önemlileri şunlardır: 16 Şubat 1999'da Yunanistan'ın Viyana Büyükelçiliği 41 PKK'lı tarafından işgal edilerek büyükelçi, eşi ve bazı elçilik görevlileri teröristler tarafından bir süre esir alınmıştır.¹³⁹

Aynı gün içinde Kenya Büyükelçiliği de 24 PKK yandaşı tarafından işgale uğramış ve elçilik yakılma tehdidi ile karşılaşmıştır. Yine PKK'lılar için Avusturya'da geleneksel bir eylem haline dönüşen resmi bina işgallerinden biri gerçekleştirilerek Avusturya devlet televizyonu (ORF) binasında sempatanlarca hazırlanmış olan bir bildiri zorla okutulmuştur.¹⁴⁰

PKK'lıların Avusturya'da gerek Türkiye'ye ait resmi bina¹⁴¹ ve bürolara¹⁴² gerekse Türklere¹⁴³ ve Türklere ait derneklere¹⁴⁴ saldırılarda buldukları da iyi bilinen hususlardandır. Avrupa Parlamentosu tarafından hazırlanan bir raporda da

138. <https://www.evrensel.net/haber/274742/pkk-ve-mlkp-dahil-10-orgut-halklarin-birlesik-devrim-hareketini-kurdu>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

139. "Öcalan verhaftet: Kurden besetzen Botschaften in Wien", *Wiener Zeitung*, 17 Şubat 1999.

140. Verfassungsschutzbericht 2000, *Bundesministerium für Inneres*, s. 58, www.bmi.gv.at, <http://www.bvt.gv.at/401/files/Verfassungsschutzbericht2000.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

141. "Türk Konsolosluklarına Saldırı", *Milliyet*, 8 Ekim 2014.

142. "Kurden stürmten türkisches Tourismusbüro in Wien", *Kronen Zeitung*, 1 Temmuz 2017.

143. "Terör Örgütü PKK'nın Avrupa Üssü: Avusturya", *Türkiye*, 18 Ağustos 2016.

144. "Avusturya'da Türk Derneğine Saldırı", *Vatan*, 15 Ağustos 2016.

PKK'nın siyasal motivasyon maskesi altında suç faaliyetlerinde bulunduğu ifade edilirken¹⁴⁵ 2009 yılına ait Avrupa Terörizm Durum ve Eğilim Raporu da bu durumu teyit ederek 2008 yılında Avusturya'da gerçekleşen beş kundaklama eyleminin failinin Kongra-Gel olduğunu belirtmektedir.¹⁴⁶

PKK'nın Avusturya'daki STK'larının örgütün Suriye kolu PYD saflarında savaşmak üzere militan devşirme çabası haddizatında Avusturya'nın tarafsızlığı nedeniyle Ceza Yasası paragraf 320 uyarınca yasak sayılan bir eylemdir.¹⁴⁷ Yasal

Görsel 24. Delal K. Tirol'den Suriye'de YPJ Saflarında Çatışmalara Katılıp Avusturya'ya Geri Döndü

"Tirolerin: 'Ich war im Krieg gegen den IS', *Die Presse*, 22 Nisan 2016.

Görsel 25. Suriye'de YPG Saflarında Savaşan Benjamin Fischer

"Benjamin Fischer: Der Vorarlberger, der auszog, um Krieg zu führen", *VOL*, 15 Şubat 2017, www.vol.at; detay için bkz. "Fischer zieht in den Krieg", *Kurier*, 14 Şubat 2017, www.kurier.at, (Erişim Tarihi: 11 Şubat 2018).

mevzuat açık olmasına rağmen Avusturya'nın bu konuda seçici davrandığı da gözlemlenmektedir. Basına yansıyan bilgilere göre Avusturya'dan Suriye'ye çoğunluğunu Kürtlerin oluşturduğu bir düzine kadar insan girmiştir.¹⁴⁸ Bilindiği üzere 2015 yılında Müslüman olmuş 17 yaşındaki bir Avusturyalı DEAŞ sempaticianı ülkeye geri döndüğünde terör örgütüne katılmak suçlamasıyla hakim karşısına çıkmış ve iki buçuk yıllık bir hapis cezasına çarptırılmıştır. Silahlı bir eğitim almamış olmasına rağmen gencin bu cezaya çarptırılması, mahkeme tarafından radikalleşme potansiyeli taşıyan diğer gençlere de bir mesaj olarak nitelendirilmiştir.¹⁴⁹ Basına yansıyan örneklerden Avusturya hukuk sisteminin PYD saflarında çarpışmalara katılanlara karşı aynı tepkiyi göstermediği bilinmektedir.¹⁵⁰

145. "Europe Crime-Terror Nexus: Links between terrorist and organised crimes groups in the European Union", *Study for the LIBE committee*, 2012, s. 41, www.europarl.europa.eu, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201211/20121127ATT56707/20121127ATT56707EN.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

146. Bayram Ali Soner, Ömer Aslan ve Hakan Kıyıcı, "PKK'nın Bölgesel Terör Ağı Yapılanması", Polis Akademisi Yayınları, Rapor no: 9, Haziran 2017, s. 36.

147. Jusline, www.jusline.at, <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/320>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

148. "Söldner aus Österreich an der Terror-Front", *Kronen Zeitung*, 15 Haziran 2015.

149. "Wien: Zweieinhalb Jahre Haft für 17-jährigen IS-Heimkehrer", *Die Presse*, 15 Temmuz 2015.

150. "Tirolerin: 'Ich war im Krieg gegen den IS'", *Die Presse*, 22 Nisan 2016.

Öte yandan Avusturya medyasının da PYD saflarında katılmayı katılanları özendiren bir dil kullandığı gözden kaçmamaktadır.¹⁵¹

2009 yılında Avusturya’da gerçekleşen bir yaralama olayı PKK meselesinde Avusturyalı devlet adamlarının konjonktüre göre hareket ettiklerini işaret etmesinin yanı sıra PKK’nın gerçek yüzünü de gösteren bir örnektir. Avusturya istihbarat raporlarına da yansıyan bu olayda, çocuğu PKK tarafından alıkonularak Kuzey Irak’a kaçırılan bir Kürt baba örgüte itiraz etmiş, bunun üzerine PKK’nın Avusturya’daki üst düzey yöneticilerinden biri, bu şahsı yaralamıştır. Yakalanmamak için Avusturya’dan Fransa’ya kaçan bu PKK’lı yönetici, bahsi geçen ülkede yakalanıp adalete teslim edilince mahkemece beş ay hapis ve Avusturya’da oturma yasağı ile cezalandırılmıştır.¹⁵²

Bu noktada UNICEF’in PKK’yı 2010 yılında “çocuk asker” kullanmaktan dolayı kınadığını da hatırlamak gerekir.¹⁵³ Yine ABD Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan bir raporda da aynı durumun devam ettiği vurgulanmıştır.¹⁵⁴ Durumun vahametini artıran boyut ise yaşları 12-17 arasında değişen bu çocukların PKK tarafından, örgüte “vergi” vermek istemeyen ailelerden zorla kaçırılmış olmalarıdır.¹⁵⁵ Konuyla ilgili daha güncel bir bilgi bizzat PKK’nın Suriye kolu PYD kaynaklarından elde edilmiştir. PYD tarafından Ocak 2018’de gösterilen bir propaganda videosunda ellerinde silah bulunan iki kız çocuğu görülmektedir. Çocuklardan biri DEAŞ’a karşı Suriye’nin Deyrizor kentindeki çatışmalara katıldığını anlatmaktadır.¹⁵⁶ Bu konunun sadece devletler tarafından değil insan hakları kuruluşlarınınca da gündeme getirildiği Human Rights Watch’un raporuyla ortaya konulmaktadır.¹⁵⁷

PKK yanlılarının yukarıda zikredilen kurumlara yönelik saldırılarının yanı sıra şahıslara karşı şiddet eylemleri de yer yer kamuoyuna yansımaktadır. Bunlardan biri 6 Ocak 2016 tarihinde Viyana Uluslararası Havalimanı’nda bulunan Kürt asıllı bir kişinin yaralanması olayıdır.¹⁵⁸

151. “22 jähriger Vorarlberger kampf mit Kurden in Syrien gegen IS”, VOL, 21 Kasım 2014, www.vol.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018); “Benjamin Fischer: Der Vorarlberger, der auszog, um Krieg zu führen”, VOL, 15 Şubat 2017, www.vol.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

152. Verfassungsschutzbericht 2011, s. 68.

153. Walter Posch, “Die neue PKK”, Österreichische Militarzeitschrift, www.oemz-online.at, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

154. “PKK rekrutiert weiterhin Kindersoldaten”, Aktiv gegen Kinderarbeit, 29 Mayıs 2012, www.aktiv-gegen-kindarbeit.de, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

155. “Die heimlichen Herrscher von Diyarbakir”, Frankfurter Allgemeine, 1 Kasım 2015, www.faz.net, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

156. “Çocukları zorla savaştıran PYD/PKK kendini ele verdi”, Haksöz Haber, 21 Ocak 2018, www.haksozhaber.com, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

157. “Syria: Abuses in Kurdish-run Enclaves”, Human Rights Watch, 18 Haziran 2014, www.hrw.org, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

158. “Terör Örgütünün Avrupa Üssü: Avusturya”, Anadolu Ajansı, 17 Ağustos 2016,

Yine Yusuf Kara isimli bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Viyana'da otuz kadar PKK'linin iki çocuğuna saldırdığını belirtmiştir.¹⁵⁹ Bu tip saldırıların bundan sonra artarak devam edeceği de düşünülürse terör örgütünün toplumsal huzurun dibine dinamit koymada sadece Türkiye ile yetinmeyeceğini de öngörmek akla yatkındır. Yusuf Kara'nın sosyal medya sitelerinden Twitter'dan konuyla ilgili atmış olduğu mesaj aşağıdaki gibidir:

Görsel 26. PKK'lılarca Darp Edilen Viyanalı Kürt Taksici, Ocak 2016

"PKK Yandaşları Kürt Kökenli Bir Taksiciyi Darbetti", Pusula Haber, 7 Ocak 2016, www.pusulahaber.at, (Erişim Tarihi: 11 Şubat 2018).

yusuf kara @ykara1

Takip et@ykara1 adlı kişiyi takip et

Daha fazla

Kızıma ve oğluma PKK lılar saldırmış Viyanada. 30 kişi iki kişiye. Cami duvarına işemeye başladılar. Sonları yakın demektir.

15:09 - 11 Mar 2018

Yine Afrin bahanesiyle "Apocu Gençlik" adıyla tüm Avrupa başkentlerinde Türkiye ile irtibatlandırılan cami, STK ve lokallere yönelik tehditleri PKK'nın zor durumda kaldığında bildiği en iyi şey olan şiddete yönelmekten kaçınmayacağını bir işaretidir.¹⁶⁰

Her ne kadar PKK tarafından organize edilmiş bir eylem olarak değerlendirilmese de PKK'lı bir birey tarafından işlenmiş olması hasebiyle örgütün şiddet kültürünün Avusturya'da da etkisini iyice hissettirdiğini 7 Şubat 2019 tarihindeki cinayetle

Görsel 27. Viyana Sokaklarında PKK Şiddetinin İlk İşaretleri, Mart 2018

"Spur der Verwüstung bei illegaler Demo in Wien", *Kronen Zeitung*, 25 Mart 2018.

tüm kamuoyu görmüştür. Bilindiği üzere Avusturya doğumlu Soner Ö. isimli şahıs Avusturya'dan sınır dışı edilmesinin ardından PKK'lı olduğu gerekçesiyle iltica etmek suretiyle ülkeye illegal yollardan yeniden giriş yapmıştır. Soner Ö. daha önce kendisini sınır dışı eden Eyalet Sosyal Yardım Dairesi Başkanı Andreas A. ile tartışmış ve onu çok sayıda bıçak darbesiyle öldürmüştür.¹⁶¹

159. <https://twitter.com/ykara1/status/972957760970256389?s=19>, (Erişim tarihi: 11 Şubat 2018).

160. "Geheim-Warnung an alle österreichischen Polizisten", *Kronen Zeitung*, 14 Mart 2018; aynı tarihlerde yine Viyana'da PKK yandaşları Muhammed isimli bir genci de tartaklamışlardır. Bkz. <https://www.facebook.com/osmanischegeneration>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

161. "Österreich: Sozialamt-Leiter von PKK-Terrorist getötet", *Daily Sabah*, 11 Şubat 2019.

AVUSTURYA'NIN PKK POLİTİKASI

2000'de PKK/ERNK'nın yeni bir oluşumla KADEK çatısı altında yer alma kararının ardından Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) nezdinde sergilemiş olduğu diplomatik çabalar PKK'nın AB'nin terör örgütleri listesine eklenmesini sağlarken KADEK için aynı şey gerçekleşmemiştir.¹⁶² 2003'te KADEK'in yerine KONGRA-GEL'in kurulması kararı alınınca da bu durumda ilk planda herhangi bir değişiklik olmamıştır. Ancak AB tarafından 2 Nisan 2004'te alınan karar doğrultusunda hem KADEK hem de KONGRA-GEL terör örgütleri listesine dahil edilmiştir.¹⁶³ Böylece bu iki terör örgütü de Türkiye'nin değerlendirmesine paralel bir şekilde 2 Mayıs 2002 tarihli PKK'nın terör örgütü olduğuna dair karardan etkilenmiştir. Yine PKK tarafından kurulan "Kürdistan Özgürlük Şahinleri" (TAK) isimli terör örgütü de 2009 yılında bu listeye dahil edilmiştir.¹⁶⁴ Böylece AB platformunda alınan bu kararlar Avusturya'yı dolaylı olarak bağlayıcı niteliktedir.¹⁶⁵ Fakat Avusturya'da örgütlerin yasaklanmasını mümkün kılacak hukuki enstrümanların prensipte kullanılmıyor oluşu yalnızca terör gruplarına üye olan şahısların ceza yasasının 278b paragrafına göre kişisel olarak yargılanmasını mümkün kılmaktadır. Yine bu noktada AB'den bağımsız olarak Avusturya Yargıtayı tarafından PKK ve yan kuruluşlarının 18 Ekim 1994 tarihli bir kararda terör faaliyetleri yürüten örgütler olarak nitelendirildiklerini burada zikretmek gerekir.¹⁶⁶

Yukarıda zikredilen hukuki durum ve AB'nin almış olduğu karar uyarınca dolaylı da olsa terör örgütü olarak tanınmasına rağmen Avusturya'nın PKK karşısında izlediği siyasi diyalog ve önleyici poliseye gözlemden oluşan ikili strateji¹⁶⁷ terör örgütüne bugüne kadar ülkede rahat hareket etme fırsatını vermiştir. Zikredilen stratejinin sağladığı fırsatları değerlendiren PKK'nın siyasi kanadı olarak bilinen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK) Avusturya'da resmi temsilcilik anlamına gelecek bir siyasi büro açmayı başarmıştır. 15 Mart 1995 tarihli bu açılışın ardından örgüt Türkiye'ye karşı terör savaşında Avusturya'yı ara bulucu olarak kazanmak amacıyla Avusturya hükümeti ve siyasileri nezdindeki lobi faaliyetlerini hızlandırmıştır.¹⁶⁸

Yukarıda da ifade edildiği gibi Avusturya'nın devlet olarak Kürtlere ilgisi aslında PKK ile başlamış değildir. 100 kadar Kürt'ün Avusturya'ya getirildiği 1975 yılında

162. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 269.

163. Thomas Schmidinger, *Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien: Schwerpunkt: Transnationalität und Kurdische Diaspora in Österreich*, 1/2013, s. 114.

164. Schmidinger, *Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien: Schwerpunkt*, s. 114.

165. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 107.

166. Yargıtay bu konudaki kararını (GZ 11Os112./94(11Os114/94)) Avusturya Ceza Yasasının 278a. maddesi 1. paragrafına dayandırmıştır; *Rechtsdatenbank Manz*, https://rdb.manz.at/document/ris.just.JJT_19941018_OGH0002_0110S00112_9400014_000, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

167. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 269.

168. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 268.

bir başka önemli gelişme daha gerçekleşmiştir. Aynı zamanda Viyana Emniyet Müdürlüğünde görev yapan Hükümet Müşaviri Hans Hauser'in öncülüğünde "Kürt Halkının Dostları Derneği" (Verein der Freunde des Kurdischen Volkes, VFKV) isimli bir dernek kurulmuştur. Bu derneğin üyeleri arasında Otto Probst, Karl Blecha, Fritz Prechtel, Felix Braun ve Fritz Mular gibi tanınmış çok sayıda sosyalist düşüncede sanatçı, yazar ve siyasetçi yer almıştır.¹⁶⁹

Bu derneğin etkisi, kurucularının "Kürtleri uluslararası alanda tanınmamış, herhangi bir statüye sahip olamamış, dört ülke tarafından bölüşülmüş bir ulus olarak"¹⁷⁰ tanımlamaları ve süreç içinde gerçekleştirdikleri Türkiye aleyhtar propagandalarının Türkiye'nin Viyana Büyükelçiliğinin yoğun tepkisini çekmesinden anlaşılabilir.¹⁷¹ Bununla birlikte derneğin ülke politikasını belirleyici bir güce sahip olmadığı ancak etkin bir lobi faaliyeti içinde bulunduğu söylenebilir. Örnek olması açısından 1983 yılında Türkiye'nin Kuzey Irak'ta yaptığı "sıcak takip" operasyonlarını protesto etmek için dönemin başbakanı ve dışişleri bakanına dernek yönetim kurulunca yollanan mektupta dile getirilen konunun BM'ye getirilmesi çağrısı zikredilebilir.¹⁷²

Genel olarak kamu düzeninin bozulmaması karşılığında PKK'nın terör propagandası ve kimi şiddet olaylarına göz yuman Avusturya devletinin Türkiye'nin tepkisini çekmemek amacıyla zaman zaman terör örgütü karşısı bazı adımlar attığını da ifade etmek gerekir. Örnek olması açısından 1983 yılında Mehmet Öztürk tarafından Viyana'da kurulan KİB'in kuruluşu aşamasında Viyana Emniyeti Dernekler Masası yetkililerinin dernek adının "Kürdistan" olarak belirlenmesine karşı çıkmaları gösterilebilir.¹⁷³ Ya da 4 Kasım 2011 tarihinde Viyana Emniyetine bağlı güvenlik mensuplarının KİB'e baskın yapmalarını¹⁷⁴ da bu şekilde değerlendirmek gerekir. Bununla birlikte 17 Nisan 2012 tarihinde Viyana Belediyesi yetkilileri tarafından derneklerde yemek satışı yapıldığı şeklindeki resmi bir gerekçeyle KİB, FEYKOM, YXK, Amedspor, Roja Sor ve Avesta'nın kapatılmaları¹⁷⁵ ancak aradan sadece üç gün geçtikten sonra tekrar faaliyetlerine izin verilmesinin¹⁷⁶ PKK'ya yönelik bir çeşit uyarı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ise belirsizdir.

169. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 275.

170. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 275.

171. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 275.

172. Gerhard Oberkofler, *Eine internationalistische Solidaritätserklärung von Christian Broda für die Kurden* (1984), *Klahrgesellschaft*, www.klahrgesellschaft.at, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2018).

173. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 282.

174. "Kürtler Hem Türkiye'yi Hem Viyana Polisini Protesto Etti", Hallac, www.hallac.org, (Erişim tarihi: 08 Nisan 2018).

175. "Kürt Dernekleri Kapatıldı", *Yeni Özgür Politika*, 18 Nisan 2012, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 08 Nisan 2018).

176. "Viyana Kürt Derneği Yeniden Açıldı", ANF Türkçe, 21 Nisan 2012, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 08 Nisan 2018).

Buna rağmen PKK'nın Avusturya'da legal olarak örgütlenmesinin ilk ayağı olan KİB'e dönemin Avusturya Sosyal İşler Bakanı Alfred Dallinger vasıtasıyla destek verilerek dernek bünyesinde, maaşları devlet tarafından ödenen iki eleman çalıştırma imkanı sunulmuştur. Aynı şekilde dernek için üniversitelere Kürt öğrencilerin kaydında ve Viyana İş Piyasası Kurumunda (AMS) kontenjan ayrılmıştır. PKK yandaşlarına sağlanan bir başka kolaylık da liseyi bitirmemiş bile olsa Avusturya'da bir üniversiteye kayıt olmak için Kürt olduğunun söylenmesinin yeterli görülmesi ve burs alımında Kürtlere öncelik verilmesidir.¹⁷⁷ Terör örgütüne maddi olmayan bir başka destek de Avusturya devletinin KİB'i iltica hakkında görüşlerine başvurulacak bir kurum olarak görmesi olmuştur.¹⁷⁸

Avusturya'daki bütün siyasi partiler Kürtlerin kendi kaderini tayin etme hakları olduğunu belirtmektedir. Geleneksel olarak ÖVP, NEOS ve FPÖ bu hakkın elde edilmesi için barışçıl yolların izlenmesi gerektiğini öne sürerken SPÖ, KPÖ ve Yeşiller ise barışçıl yolları öncelemekle beraber şiddet içeren eylemlilikleri de enternasyonal dayanışma gerekçesiyle görmezden gelmektedir.

1994 yılında Avusturya Yargıtayının PKK ve ERNK'yı kriminal oluşum olarak nitelmesi ve muhalefetin itirazlarına rağmen SPÖ'lü İçişleri Bakanı Caspar Eitem'in izni ve bir başka SPÖ'lü siyasetçi Karl Schramek'in açılıştaki hazır bulunmasıyla ERNK bürosu faaliyetlerine başlamıştır.¹⁷⁹ Parlamento kayıtlarından da anlaşılacağı üzere FPÖ ve ÖVP'nin Avusturya'da PKK'nın yasaklanması talebi de kabul görmüştür.¹⁸⁰ PKK'nın yasaklanması çağrısı FPÖ tarafından 1999 yılında tekrarlanmış ve yine SPÖ'lü İçişleri Bakanı Karl Schlögl tarafından örgütün yeraltına çekileceği ve kontrolünün zorlaşacağı gerekçesiyle reddedilmiştir.¹⁸¹ Bu arada PKK'nın yasaklanması çağrısının Almanya'da 90'larda yaşanan gelişmelerle doğrudan ilgili olduğunu da söylemek gerekir. Hatırlanacağı üzere Almanya PKK'yı 1993 yılında terör örgütleri listesine dahil etmiştir. Buna karşılık örgüt de bu ülkeyi Türkiye'nin ardından ikinci en büyük düşmanı olarak ilan etmiştir. Tam bu sıralarda Avusturya Parlamentosunda da konu gündeme getirilmiş ve Almanya ile dayanışma içinde olunması açısından PKK'nın terör örgütü olarak ilan edilmesi FPÖ'lü politikacılar tarafından talep edilmiştir.

Öte yandan Avusturya'nın terör organizasyonlarına karşı izlediği yumuşak siyasetini bir tür ülke geleneği olarak okumak da mümkündür. Terör örgütleriyle küçük bir devlet olan Avusturya arasındaki bu mutabakata göre Avusturya sınırları

177. 19 Haziran 2017 tarihli saha görüşmesi

178. Şimşek, *Türkiye'den Avusturya'ya Göçün 50 Yılı*, s. 284.

179. "Österreich die Insel der seligen Terroristen?", *Die Presse*, 17 Temmuz 2005, www.diepresse.at, (Erişim tarihi: 08 Nisan 2018).

180. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu, 25-26 Şubat 1999, www.parlament.gv.at, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/NRSITZ/NRSITZ_00161/fname_114311.pdf, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

181. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu, 25-26 Şubat 1999, www.parlament.gv.at, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/NRSITZ/NRSITZ_00161/fname_114311.pdf, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

içerisinde terör faaliyetlerinde bulunmama karşılığında örgütlerin kurumsal etkinliklerinin yanı sıra aktif üyelerinin de ikamet ve faaliyetlerine göz yumulmaktadır. Nitekim Avusturya Parlamentosunda Helmut Kukacka (ÖVP) tarafından 14 Mart 1996 tarihinde verilen bir soru önergesinde PKK'nın siyasi kanadı ERNK'ya şiddet eylemlerine girişmediği müddetçe İçişleri Bakanlığı tarafından müdahale edilmemesi politikası izlendiği gündeme getirilmiştir.¹⁸² Yine bir başka soru önergesinde dönemin İçişleri Bakanı Caspar Einem'in (SPÖ) ve önde gelen SPÖ'lü yöneticilerin Viyana'da PKK'lılara "sürgün parlamentosu"nu toplamaları için izin verdiği ifade edilmektedir.¹⁸³

Avusturyalı kimi politikacılarca da gündeme getirilen ve PKK'ya göz yummak anlamına gelen siyaset sayesinde radikalleşme ve şiddetin engellenebileceği yaklaşımı Avusturya Sosyal Demokrat Partisi'nin (SPÖ) dünyaca ünlü eski başbakanı Bruno Kreisky zamanından beri uygulanagelen bir yöntemdir. Özellikle SPÖ hükümetleri dönemlerinde siyasetçilerin PKK dahil terör örgütleri ile görüşmelerde bulunmaları, gençlik örgütleri arasında iş birliklerinin gerçekleştirilmesi ve geleneksel 1 Mayıs yürüyüşlerinde aynı kortejlerde yer almaları normal olarak görülmektedir. Başta SPÖ olmak üzere Avusturyalı siyasi partilerin bu jestine karşılık terör örgütünün organize ettiği yıllık Nevruz etkinliklerine başta SPÖ'lü, Yeşiller Partili, Komünist Partili olmak üzere tüm siyasi parti temsilcilerinin yanı sıra işçi odaları, sendika temsilcileri ve önemli STK'lar da davet edilmektedir.

Avusturya'nın tarihte başka bir terör organizasyonuna da "ev sahipliği" yaptığı düşünülrse içinde bulunulan dönemde PKK'ya göz yumulmasını anlamak bir nebze de olsa kolaylaşabilir. Bilindiği üzere Avusturya 50'ler ve 60'larda "Güney Tirol Özgürlük Komitesi" (BAS) isimli bir terör organizasyonunun İtalya'da terör faaliyetleri gerçekleştirip İtalya'dan ayrılma hedefini terörist faaliyetler olarak nitelendirmemiştir.¹⁸⁴

Hangi partilerin PKK ile daha yakın ilişkiye sahip olduğuna bakacak olursak karşımıza SPÖ, Yeşiller ve KPÖ çıkmaktadır. Uzunca bir süre SPÖ'nün tekelinde bulunan PKK ve yan organizasyonları ile ilişkilere zamanla Yeşiller Partisi ve güçleri oranda KPÖ de bigane kalmamıştır. Bu konuda özellikle Kobani (Ayn el-Arab) çatışmaları sırasında 13 Yeşiller Parti'li milletvekilinin Türkiye'nin Viyana Büyükelçiliğini adeta abluka altına aldıkları eylemi hatırlamak gerekir.¹⁸⁵ Yine bu çerçevede Yeşiller'den Viyana Belediye Başkan Yardımcısı Maria Vassilakou'nun Viyana Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin 2. Kongre'sinde bir konuşma yap-

182. "Tätigkeit der PKK in Österreich", 287/J XX.GP, www.parlament.gv.at, 14 Mart 1996, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/J/J_00287/fname_117762.pdf, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

183. "Tagung des 'Exilparlaments' der Kurden", 255/J XX.GP, 13 Mart 1996, www.parlament.gv.at, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/J/J_00255/index.shtml, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

184. Thomas Riegler, *Im Fadenkreuz: Österreich und der Nahostterrorismus 1973 bis 1985*, (Vienna University Press, Viyana: 2011), s. 29.

185. "Grüne blockieren Türkische Botschaft", *Kurier*, 9 Ekim 2014.

ması da bu parti ile PKK'nın ilişkilerini daha iyi gözler önüne sermektedir.¹⁸⁶ Son olarak 2013 yılında FEYKOM tarafından gerçekleştirilen Nevruz etkinliğinde Yeşiller'den Alev Korun, Şenol Akkılıç ile Nikki Kunrath'ın Abdullah Öcalan ve diğer teröristlerin posterleri ve PKK flamalarının altında birer konuşma yapmaları da bu parti ile Avusturya'daki PKK yapılanmasının iç içe geçmiş olduğunu ortaya koymaktadır.¹⁸⁷

Her ne kadar Avusturya siyasetinde marjinal bir yer tutuyor olsa da radikal sol düşüncüyü temsil eden Avusturya Komünist Partisi (KPÖ) temsilcileri de parti kararı alarak Suriye iç savaşı bahanesiyle hem PKK'nın AB'nin terör listesinden çıkarılması çağrısında bulunmuş¹⁸⁸ hem de FEYKOM'a 2 bin 500 avroluk nakdi bağış yapmıştır.¹⁸⁹

Bununla birlikte PKK aracılığıyla Kürtlere ilgi noktasında SPÖ'nün ağırlığı yadsınamaz. Zira SPÖ'nün Avusturya siyasetindeki ağırlığı Yeşiller ya da KPÖ gibi küçük partilerden çok daha fazladır. Bu ağırlığı SPÖ'nün PKK için atmış olduğu adımlarda da görmek mümkündür. Konuyla ilgili iki örnek yeterli olacaktır: Birincisi SPÖ içinde önemli görevlerde bulunmuş Hannes Swoboda'nın bir basın toplantısıdır. Swoboda 26 Şubat 1999 tarihinde SPÖ Avrupa Parlamentosu fraksiyon lideri sıfatıyla ERNK üyeleri Erol Polat ve Ender Karadaş ile birlikte SPÖ'nün Avrupa Bürosunda (yani Parlamento binasında) uluslararası bir basın toplantısı düzenlemiştir.¹⁹⁰ İkincisi de Viyana Belediye Başkanı Michael Haupl'ün FEYKOM ile birlikte aralarında Rusya ve Hindistan konsolosları ile ABD ve Kanada konsolosluk temsilcilerinin de yer aldıkları geniş katılımlı bir Nevruz resepsiyonu tertip etmesidir.¹⁹¹

SPÖ'nün son dönemde bu alanda en fazla öne çıkan politikacısı da Andreas Schieder'dir. SPÖ'lü eski İçişleri Bakanı Caspar Einem'in izinden gittiği Avusturya medyasınca da kabul edilen¹⁹² Schieder 2016 yılında Türkiye'ye silah ambargosu uygulanması çağrısında bulunurken¹⁹³ PKK'nın da AB terör örgütleri listesinden çıkarılması için çalışmalar yürütmüş¹⁹⁴ ve bu konuda SPÖ'nün 43. Parti Kongresi'n-

186. "KCK Yürütme Konseyi Üyesi Aydar: Ortadoğu'da Hiçbir Güç Öz Savunma Olmadan Ayakta Kalamaz", *Özgürlükçü Sol*, 30 Mart 2015.

187. Thomas Schmidinger, Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien: Schwerpunkt: Transnationalität und Kurdische Diaspora in Österreich, 1/2013, s. 116.

188. "Resolution: Solidarität mit den fortschrittlichen Bewegungen in Kurdistan", *KPÖ*, 20 Ekim 2014, www.kpoe.at, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

189. "KPÖ sammelte 2.500 Euro für Kurdistan", *KPÖ*, 20 Ekim 2014, www.kpoe.at, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

190. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu, 25-26 Şubat 1999, www.parlament.gv.at, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/NRSITZ/NRSITZ_00161/fname_114311.pdf, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

191. "Viyana'da Newroz Resepsiyonu", ANF Türkçe, 18 Mart 2016.

192. "Andreas Schieder tritt auch ideologisch in Fußstapfen Caspar Einems", *Der Standard*, 4 Ocak 2008.

193. https://www.facebook.com/andreas.schieder.5/photos/pcb.890881994344651/890877964345054/?type=3, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

194. "Schieder will PKK von EU-Terrorliste streichen", *Die Presse*, 30 Ekim 2014.

de karar alınması için çalışmıştır.¹⁹⁵ Yine Schieder'in aktif desteğiyle FEYKOM ile Yeşiller, ÖVP, NEOS, Team Stronach ve SPÖ partili milletvekilleri 8 Kasım 2016 tarihinde, Türkiye'de HDP milletvekillerinin tutuklanması üzerine Avusturya Parlamentosunda bir basın açıklaması yapmış ve Türkiye'nin bir iç savaşa sürüklendiğini iddia etmiştir.¹⁹⁶

Bu noktada son dönemde Avrupa'nın birçok ülkesinde PKK dostu çevrelerce gündeme getirilen PKK'nın AB terör örgütü listesinden çıkarılması talebinin 1998 yılından beri SPÖ'nün adalet sözcüsü olarak görev yapan Hannes Jarolim tarafından Almanya Başbakanı Angela Merkel'den bir mektupla rica edildiğini de not etmek gerekir.¹⁹⁷

Burada Avusturyalı siyasilerin önemli bir kısmı tarafından "halkların kendi kaderlerini tayin hakkı" prensibi çerçevesinde görülen Kürtlere yönelik ilginin konjonktürel ve iç tartışmalardan bağımsız olmadığını da unutmamak gerekir. Bu çerçevede ERNK'nin Viyana'da siyasi büro açmasıyla ilgili olarak Avusturya Parlamentosunda yapılan tartışmaları hatırlamak gerekir. SPÖ'nün desteği ile gerçekleşen bu açılış, ÖVP ve FPÖ'lü siyasetçiler tarafından güvenlik kaygıları nedeniyle eleştiri konusu yapılmıştır.¹⁹⁸ Yine bilinmelidir ki esasen Avusturya yasalarına göre yabancı bir ülkeye yönelik "vatan hainliği" cezalandırılması gereken bir cürüm olarak nitelendirilmektedir.¹⁹⁹ Avusturya yasaları "vatan hainliği" kapsamına şiddet ya da tehdit yoluyla yabancı bir ülkenin anayasasının değiştirilmesi veya yabancı ülkeden toprak koparmaya çalışmayı yerleştirmiş olup bu cürümü işleyenler için altı ay ile beş yıl arasında bir ceza öngörmektedir.²⁰⁰ Buradaki can alıcı nokta Avusturya'da yasada zikredilen şartları yerine getiren çok sayıda PKK'lının yargılanması için Avusturya hükümetinin başvuruda bulunmasının gerekmesidir.²⁰¹ Nitekim Helmut Kukacka'nın 1 Mart 1996²⁰² ve Martin Graf'ın 23 Mayıs 1996'da²⁰³ vermiş oldukları soru önergelerinde PKK'lılara Avusturya Ceza Yasası'nın §316 StGB maddesi uyarınca işlem yapıp yapılmayacağı gündeme getirilmesine rağmen her ikisine de SPÖ'lü içişleri bakanı tarafından olumsuz cevap verilmiştir.

195. "Internationale Solidarität statt Einschränkung der Versammlungsfreiheit", *Sozialistische Jugend Österreich*, www.sjoe.at, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2018).

196. "Verhaftungswelle in der Türkei sorgt Empörung in Österreich", *Kurier*, 8 Kasım 2016.

197. "SPÖ-Justizsprecher bittet Angela Merkel um Einsatz für Kurden", *Der Standard*, 16 Ocak 2018, www.derstandard.at, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

198. Waldrauch ve Sohler, *Migrantenorganisationen in der Großstadt*, s. 268.

199. Bu konu Avusturya Ceza Yasası'nda düzenlenmiştir: § 316 StGB Hochverraterasche Angraffe gegen einen fremden Staat, *Jusline*, <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/316>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

200. § 318 StGB, *Jusline*, <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/318>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

201. § 318 StGB, *Jusline*, <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/paragraf/318>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

202. "Tagung des 'Exilparlaments' der Kurden", 255/J XX.GP, 13 Mart 1996, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/J/J_00255/index.shtml, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

203. "Ein Fest des kurdischen Dachverbandes NEWROZ Kurhalle Oberlaa", XX.GP, 653/J, Offenes Parlament, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/J/J_00653/index.shtml, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

Öte yandan diğer Avrupa ülkelerinde de gözlemlendiği üzere politikacılar ile güvenlik kuruluşları arasında PKK'yı değerlendirme noktasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu noktada Avusturya'daki istihbarat kuruluşları da istisna değildir. Örnek olarak Avusturya'da iç istihbarattan sorumlu kurumun raporlarında kendileri için AB'nin PKK'yı terör listesinde göstermesini dayanak noktası yaparak örgütün terörü bir araç olarak kullandığı belirtilmektedir.²⁰⁴

Her ne kadar Avusturya siyasi partileri açısından PKK ile ilişkiler sol çevreler tarafından yürütülüyor görünse de aşırı sağcı FPÖ'nün de –gerekli gördüğünde– PKK ile dirsek teması yaptığını belirtmek yerinde olur. 2009 yılında FPÖ'nün Avrupa Parlamentosu milletvekili Andreas Mölzer, Diyarbakır'da gerçekleştirilen Nevruz kutlamalarına katılmış ve kendi çıkardığı gazete *Zur Zeit*'de örgüt hakkında müspet bir yazı yazmıştır.²⁰⁵ FPÖ-PKK yakınlaşmasına daha yakın tarihten bir örnek olarak PKK kuruluşlarından Wels Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin Haziran 2016 tarihindeki açılışında kurdeleyi Wels Belediye Başkan Yardımcısı Gerhard Kroiß'un kesmesi gösterilebilir.²⁰⁶ Zaten FPÖ'nün de PKK teröründen rahatsızlığı, örgütün Türkiye gibi bir müttefik ülkeye karşı ayrılıkçı bir hedef gütmemesi olmayıp bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla şiddet kullanmasıdır. Daha doğru bir ifadeyle FPÖ'lüleri asıl rahatsız edenin bu şiddetin kısmi de olsa Avusturya topraklarına taşınması olduğu vurgulanmalıdır. Yine FPÖ'lü siyasetçilerin kullandıkları bir başka argüman da Avusturyalı yetkililerin Türkiye'ye yönelttikleri eleştirilerde tutarlılık içinde olmaları gerektiğidir.²⁰⁷

Bununla birlikte Nisan 2017'deki Anayasa referandumunda Avusturya'daki Türkiyelilerin ezici çoğunluğunun “evet” oyuyla anayasa reformuna onay vermesi üzerine Türkiye karşıtlığında birleşen FPÖ ile PKK'ya yakın çevreler iş birliği yapmış ve HDP'li politikacılar kendilerine yakın isimleri sansürleyerek oluşturdukları bir Türk seçmen listesini FPÖ'ye vermiştir.²⁰⁸ On yıllardır aralarındaki ideolojik yakınlığı kullanarak Avusturya'daki sol partileri kendi ajandalarının sözcülüğünü yapmaya sevk eden PKK sempatanlarının bu pragmatizmi liderleri Öcalan'ın Kenya'dan Türkiye'ye getirildiği uçaktaki ilk cümlelerinde aşık olan pragmatizmini hatırlatmaktadır:

204. Verfassungsschutzbericht 2006, s. 87.

205. Thomas Schmidinger, Wiener Jahrbuch für Kurdische Studien: Schwerpunkt: Transnationalität und Kurdische Diaspora in Österreich, 1/2013, s. 113.

206. “Avusturya'nın Wels Şehrinde DKTM Açıldı”, ANF Türkçe, 17 Haziran 2016.

207. Avusturya Parlamentosu XX. Dönem 161. Oturumu, 25-26 Şubat 1999, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XX/NRSITZ/NRSITZ_00161/fname_114311.pdf, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

208. Die HDP lieferte die Staatsbürgerschaftslisten an die Behörde und Strache”, ALİTER das Mehr an Perspektive, aliterblog, (Erişim tarihi: 5 Kasım 2017); Öte yandan PKK'lı ve aynı zamanda HDP'nin Avusturya seçim koordinatörü Richard Berger kendisiyle yapılan bir röportajda konsolosluklar yetkililerinin de kendilerine destek sunduklarını ifade ediyor. Bkz. Viyana TV: Richard Berger HDP Röportaj, 27 Aralık 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=o6d-AqZc4NU>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

Fırsat verilirse devlete en büyük hizmeti yapacağım.²⁰⁹

Öte yandan Avusturya'da 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe giren bir yasaya göre terör örgütlerinin sembollerinin kullanılması yasaklanmıştır.²¹⁰ Avusturya devletinin

Görsel 28. Avusturya Federal Parlamentosunda Berivan Aslan Türkiye Karşıtlığında Aşırı Sağcı Strache'ye Yardımcı Olmaya Çalışıyor
"Türkei: Österreichisches Parlament setzt Zeichen gegen Erdogan", *Kurier*, 10 Kasım 2016.

varmak istediği hedef, DEAŞ ve El-Kaide terör örgütlerinin militan devşirme ve destek elde etmek amaçlı olarak semboller kullanmasını engellemektir. Kullanımdan kastın sembollerini kamuya açık alanda göstermek, taşımak ve yaymak anlamına geldiği belirtilen yasanın kapsamı elektronik ortamı, özellikle de interneti içermektedir. Sembollerden kasıt da flamalar ile amblem ve çağrışım yapacak herhangi bir işaretir.²¹¹ Avusturya

devletinin PKK ve yan organlarını terör örgütü olarak görmediği bilinmektedir. Bununla birlikte AB tarafından bir terör örgütü olarak görülen PKK'nın dolaylı olarak da olsa Avusturya devleti tarafından bu şekilde muamele görmesi gerektiği de ortadadır. Dolayısıyla yukarıda zikredilen yasal düzenlemenin PKK için de geçerli olması gerekmektedir. Buna rağmen Avusturya'daki uygulamalar bunun tam tersidir. Ekim 2017'de Graz şehrinde 2. Viyana Kuşatması'nda Türk akıncılarına karşı aylarca direndiği söylenen tarihi bir kaleye Öcalan'ın posterlerinin asılması bunun bir örneği olarak gösterilebilir.²¹²

Benzer şekilde SPÖ ve Yeşiller ortaklığında yönetilen Viyana Belediyesi ile Viyana Polisinin sponsorluğunda 19 Mayıs 2017 tarihinde Viyana'da gerçekleştirilen "15. Su Dünyası Festivali"nin (Wasserweltfest) tanıtım broşüründeki sponsorlardan biri de FEYKOM ile Viyana'da aynı adresi paylaşan ve eş başkanlıklarını Abdülkadir Güneş ve Nurcan (Bozkaya) Güteryüz'ün yaptıkları Demokratik Kürt Toplum Merkezi-Viyana'dır (Dem-Kurd Wien).²¹³ Nurcan Güteryüz'ün on yıl SPÖ saflarında belediye meclis üyeliği yapmış olması ve eski FEYKOM Başkanı Ali Can'ın 2010 yılında SPÖ'den Viyana Eyalet Meclisine aday gösterilmiş olması ise oldukça düşündürücüdür.²¹⁴

209. "...Ve Apo'nun Mesajı", *Milliyet*, 10 Kasım 2014.

210. Symbole-Gesetz, *Jusline*, <https://www.jusline.at/gesetz/sg>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

211. "Symbole-Gesetz—beschlossene Neuerungen", *Help.gv.at*, <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/171/Seite.1710738.html>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

212. "Avusturya, Fransa ve İsviçre'de Eylemler", *KCDK-E*, 19 Ekim 2017, www.kcdk-e.com, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

213. "Wasserweltfest 2017", *Zeitraum*, http://www.zeitraum.org/wp-content/uploads/Wasserweltfest_folder-fertig.pdf, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

214. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 96.

Yine FEYKOM tarafından düzenlenen “Sercavan” isimli Kürt Film Haftası’nın sponsorluğunun SPÖ, KPÖ ve Yeşiller gibi siyasal partiler ile İşçi Odaları (Arbeiterkammer), Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB), Avusturya Yükseköğretim Birliği (ÖH) ve Avusturya Gelecek Fonu (Zukunftsfonds der Republik Österreich) gibi ülkenin önde gelen kuruluşları tarafından üstlenilmesi ilginçtir. Üstelik sonuncusu geçtiğimiz yıl düzenlenen etkinlikte Sakine Cansız isimli PKK’lı teröristin hayatını anlatan terörü övücü bir belgeseldir.²¹⁵

Son olarak 2013 yılında Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir’in Viyana Belediyesinin davetlisi olarak katılmış olduğu etkinliklerden bazılarının PKK’nın Avusturya’daki en üst yapılanması Halk Meclisi tarafından organize edilmesi ve Viyana Belediye Başkanı Michael Haupl ile gerçekleştirilen görüşmeye FEYKOM’dan Hüseyin Akmaz ile Ali Can’ın da eşlik etmiş olmasının düşündürücü olduğunu belirtmek gerekmektedir.²¹⁶

Avusturya devletinin PKK ile ilişkilerinin derinliği örgütün yan kuruluşu FEYKOM’un başbakan dan randevu alabilmesi, cumhurbaşkanıyla toplantılar düzenlemesinden²¹⁷ anlaşılrsa da aşağıdaki iki fotoğraf terör örgütünün ülkedeki konumunu çok daha iyi resmetmektedir: Birincisi 12. Viyana’da bulunan ve Viyana Belediyesinin de sahiplerinden biri olduğu Halk Eğitim Merkezi’nde (Volkshochschule) askeri tören yapan PKK’lıları gösteren fotoğraftır. İkincisi de Yeşiller Partisi eski milletvekili ve Liste Pilz’in lideri Peter Pilz’in Abdullah Öcalan’la çektiği fotoğrafıdır. Hatırlanacağı gibi Pilz 2014 yılındaki bir açıklamasında terör örgütü PKK’nın AB’nin terör örgütleri listesinden çıkarılması gerektiğini ifade etmiş ve daha da ileri giderek “Türk hükümeti ve Erdoğan’ın partisinin bu listeye girmeye yeni adaylar olduğunu” söylemiştir.²¹⁸

Görsel 29. Halk Eğitim Merkezi’nde (Volkshochschule) Askeri Tören Yapan PKK’lılar, Viyana, Aralık 2016

“PKK-Parade in Wiener Hochschule”, Österreich, 13 Aralık 2016, www.oe24.at, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Görsel 30. Yeşiller Partisi Eski Milletvekili ve Liste Pilz’in Lideri Peter Pilz Abdullah Öcalan’la

www.peterpilz.at99.at/galerie/3/zeit-im-pilz.htm, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

215. Sercavan, www.sevcavan.at (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

216. “Amed Kültürel Programıyla Viyana’da”, ANF Türkçe, 30 Ağustos 2013.

217. Mayr, *Der Einfluss des Residenzstaats auf transnationale politische Aktivitäten von ImmigrantInnen am Beispiel kurdischer politischer Vereine in Wien*, s. 106.

218. “Avusturyalı Parlamenter Pilz: ‘Pkk Terör Örgütü Değildir’”, ANF Türkçe, 15 Ekim 2014.

Bu noktada dikkat çeken bir bilgi de 24 Şubat 2012'deki bir soru önergesinden elde edilmektedir.²¹⁹ Avusturya'nın Geleceği için Birlik Partisi (BZÖ) Milletvekili Christoph Hagen öncülüğünde verilen bu soru önergesinde FEYKOM'un görünen yüzü Hüseyin Akmaz'ın "Avusturya Alevi Kültür Merkezi" (AKÖ) adıyla PKK çevresinde örgütlenen Aleviler için resmi tanınma başvurusunda bulunduğu dile getirilmiştir. Önergede Hüseyin Akmaz'ın 22 Ocak 2012 tarihi itibarıyla aynı zamanda FEYKOM'un eski başkanı ve o zamanki başkan yardımcısı olması sebebiyle Avrupa'daki en önemli PKK liderlerinden olduğu bilgisi de verilmektedir. Milletvekili Hagen ve arkadaşları terör örgütü PKK'nın yan kuruluşları aracılığıyla dini kisve altına gizlenerek kendilerine meşruiyet sağlama çabasını deşifre ettikleri bu önergeyi maalesef 10 Nisan 2012 tarihinde geri çekmiştir.²²⁰ Avusturya makamları 2013 yılı Ağustos ayında "Avusturya Kadim Alevi İnanç Toplumu" (Alt-Alevitische Glaubensgemeinschaft in Österreich, AAGÖ) adı altında PKK'nın Alevilik yapılanmasına "resmi kayıtlı dini cemaat" statüsü tanımıştır.²²¹

Bu arada yukarıda zikredildiği gibi bilinmeyen nedenlerden ötürü önergelelerini geri çeken milletvekillerinin yaşadığına benzer bir olayın Efgani Dönmez'in yine PKK'yı konu edinen soru önergesinde de yaşanmış olduğu hatırlanmalıdır. Bu durum akıllara "Avusturya'da PKK'yı koruyan derin mahfiller mi var?" sorusunu getirmektedir.

Türkiye farklı zamanlarda Avusturyalı yetkililerden PKK'ya karşı tutum almasını istemesine rağmen²²² Avusturya taleplere bu zamana kadar olumlu cevap vermemiştir. Türkiye, Avusturya'yı 2007 yılında PKK'nın üst düzey sorumlusu Rıza Altun sahte kimlikle yakalandığında Türkiye'ye iade edilmemesi gerekçesiyle BM Güvenlik Konseyine şikayet etmesine rağmen bir şey değişmemiştir. Bunun da ötesinde Avusturya Altun'un elini kolunu sallayarak Erbil'e uçmasına eşlik etmiştir.²²³ Türkiye'nin kırmızı bültenle aradığı ve PKK'nın üst düzey sorumlularından Zübeyir Aydar'ın önderliğinde oluşturulan bir FEYKOM heyeti 2014 yılında Viyana'da SPÖ'lü politikacılar Andreas Schieder,²²⁴ Christine Muttonen ve Josef Cap ile görüşerek kendilerinden destek istemiştir. Aydar ve beraberindeki heyetin Avusturyalı siyasetçiler üzerindeki etkisi Peter Pils ve Berivan Aslan²²⁵ ile Suruç'a

219. 10752/J XXIV. GP, 24 Şubat 2012, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXIV/J/J_10752/fnameorig_244224.html, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

220. 10752/J XXIV. GP, 10 Nisan 2012, https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXIV/J/J_10752_U1/index.shtml, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

221. "Avusturya'da Devlet-Din İlişkisi ve Alevilerin Tanınma Krizi-1", Hallac, www.hallac.org, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

222. Bkz. "Babacan'dan Avusturya'ya PKK Vurgusu", T24, 15 Nisan 2009.

223. "Türkei beschwert sich bei der UNO über Österreich" *Kronen Zeitung*, 10 Ağustos 2007.

224. Andreas Schieder PKK'nın AB'nin terör listesinden çıkarılması gerektiğini ifade etmiş ve Zübeyir Aydar'ın öncülüğündeki FEYKOM heyeti ile Türkiye'ye yapılacak ziyareti de müzakere edenlerden biri olmuştur.

225. Berivan Aslan bir konuşmasında kendisinden "Kürdistan'ın Diplomatı" olarak söz edildiğini ifade ediyor. Bkz. "Avrupa Siyasetine Müdahale Etmeliyiz", *Yeni Özgür Politika*, 19 Şubat 2016.

gidecek heyetin belirlenmesi üzerine yapılan görüşmeden de anlaşılmaktadır.²²⁶ Aslında çok daha enteresan olan durum Zübeyir Aydar'ın ABD Hazine Bakanlığı Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisi tarafından 2009 yılında örgütün diğer önde gelen yöneticileri Murat Karayılan, Remzi Kartal ve Ali Rıza Altun ile birlikte “özel olarak belirlenmiş uyuşturucu kaçakçısı” ilan edilmesi²²⁷ bilgisinin Avusturya devleti tarafından göz ardı edilmesidir.

Görsel 31. Andreas Schieder ve Jürgen Czernohorsky FEYKOM'lularla Birlikte Viyana Belediyesinde, Mart 2017

Mart 2017'de Nevruz kutlamaları münasebetiyle Viyana Belediyesinde çekilen bir foto. Beim #Newroz Neujahr-Fest der Kurdiinnen und Kurden im Wiener Rathaus. Newroz piroz be! #feykom @ChairNoHorseKey @Berivan_Aslan_ www.twitter.com, <https://twitter.com/SCHIEDER/status/844617939483607043>, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Avusturya'nın PKK konulu olarak Türkiye'nin taleplerine olumlu cevap vermemesinin ötesinde Peter Pilz ve Aygül Berivan Aslan'ın öncülüğünde ve bütün partilerin de iştirakiyle PKK'ya karşı operasyonlarda Avusturya'dan alınan silahların kullanıldığı gerekçesiyle silah ambargosu uygulanması kararı alması düşündürücüdür.²²⁸

Öte yandan Avusturya'da 15 Ekim 2017 tarihinde yapılan genel seçimlerde SPÖ'nün iktidarda, Yeşiller Partisi'nin seçim barajını aşarak Mecliste ve Peter Pilz'in ise taciz suçlamaları nedeniyle siyaseten milletvekili olma şansını yitirdiği yeni konjonktürde Avusturya'nın PKK siyasetinde Türkiye'nin tezleri doğrultusunda değişim görülebilir. Hatırlanacağı gibi Başbakan Sebastian Kurz (ÖVP) daha dışişleri bakanı iken AGİT dönem başkanı sıfatıyla yapmış olduğu bir açıklamada PKK dahil bütün terör örgütlerine karşı mücadele edilmesi çağrısında bulunmuştur.²²⁹

Bilindiği üzere kamuoyunda “Sembol Yasası” olarak bilinen Sembol Yasası Mart ayında yürürlüğe girmek üzere Avusturya Parlamentosundan geçmiştir.²³⁰ Avusturya devleti tarafından dolaylı olarak PKK karşıtı bir işlem gibi gözükken bu yasağın uygulamada neler getireceği Viyana'nın örgüte karşı tavrını değiştirip değiştirmediyi de ortaya koyacak bir turnusol kağıdı olarak görülmelidir.

226. “Müzakere Yazılı, İmzalı Olur”, *Yeni Özgür Politika*, 28 Ekim 2014.

227. “Treasury Designates Three Leaders of the Kongra-Gel as significant Foreign Narcotics Traffickers”, 14 Ekim 2009, <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/tg318.aspx>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

228. “Avusturya'nın Ambargosu Ne Anlama Geliyor?”, *Evensel*, 28 Kasım 2016.

229. “Avusturya'dan PKK Mesajı”, *Aydınlık*, 11 Temmuz 2017.

230. Farid Hafez, *Avusturya Semboller Yasasının Hedefinde Ne Var?*, *SETA Perspektif*, Şubat 2019, Sayı 230.

Görsel 32. Selahattin Demirtaş Başkanlığındaki HDP Heyeti Aygül Berivan Aslan'ın Katkılarıyla Avusturya Cumhurbaşkanı Heinz Fischer Tarafından 26 Ağustos'ta Viyana'da Kabul Edildi <https://twitter.com/hdpgenelmerkezi/status/636773654471294976>, (Erişim Tarihi: 18 Şubat 2018).

Görsel 33. Avusturya Federal Parlamentosu Önünde Öcalan Posterli PKK Gösterisi, Ağustos 2016
"Österreich erlaubt PKK-Anhängern ein Zelt in Wien zu errichten.", *Daily Sabah*, 24 Haziran 2016.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Terör örgütü PKK'nın Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi Avusturya'da da tarihi boyunca en rahat dönemini geçirdiğini söylemek gerekir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri içinde bulunulan konjonktürdür. Batılı ülkelerin siyaset yapıcıları Suriye iç savaşında PKK'nın Suriye kolu PYD'den kendileri için öncelikli tehdit olarak gördükleri DEAŞ karşısında kara gücü olarak yararlanmak istemektedir. Söz konusu çıkar ortaklığı nedeniyle Avrupa sahasında yer alan PKK'ya giderek daha fazla alan açılmaktadır. Bir diğer önemli etken de özellikle 80'lerin ikinci yarısından itibaren Avrupa'da etkinliğini artıran PKK'nın günden güne kitleselleşerek Kürtlerin "tek meşru temsilcisi olma" konumuna yaklaşması ve buna karşılık Türkiye hükümetlerinin gerekli reaksiyonu gösterememiş olmalarıdır.

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde askeri tedbirler ile sosyoekonomik ve psikolojik boyutlu çözümleri de göz ardı etmeyen yaklaşımlarla terörü marjinalleştirecek adımlar atmak en önemli önceliktir. Son zamanlara kadar ihmal edilen ve PKK'nın Avrupa yapılanmasının bam teli olan ekonomik ayağın terör örgütü ile bağlantısını ortaya koyan çalışmalar elzem olmakla beraber özellikle Suriye iç savaşındaki ortam nedeniyle Avrupa devletlerinin ihtiyaç duyduğu güvenlik iş birliğinin tutarlılık gereği PKK için de geçerli olmasını sağlayacak argümanların muhataplara kararlı bir şekilde iletilmesi zaruridir.

Bu çerçevede PKK'nın Ortadoğu'da terör saldırıları düzenleyen ancak Avrupa'da barışçıl ve her tür terör faaliyetinden imtina ettiğini gösteren bir politikayı içeren çift taraflı bir strateji izlemekte olduğu ısrarla gündeme getirilmelidir. Bu stratejiyle bağlantılı olarak PKK'nın gerek isim değiştirerek gerekse kendisine bağlı STK'lar aracılığıyla "barış" ve "insan hakları" yanlısı politikalar izlediği algısını yaratmasının örgütün yalnızca taktiksel manevrası olduğu muhataplara anlatılmalı-

dır.²³¹ Yine bu çerçevede en son Afrin operasyonu sırasında da gözlemlendiği üzere Ortadoğu'da askeri ve siyasi olarak sıkıştığında örgütün Batılı ülkeler ve kamuoylarını kendisine yardım etmek üzere zorlamak amacıyla ilk planda düşük yoğunluklu şiddet eylemlerine yöneldiği de gözden kaçırılmamalıdır.

Avusturyalı siyasetçilerin Türkiye ziyaretlerinde sıradan Kürt asıllı vatandaşlarla irtibatta oldukları algısının bir yanığı olduğu ortadadır. Gerçekte kendileriyle görüşme yapılan kişilerin çoğunun PKK'ya bağlı militan ya da sempatizanlar olduğu bilgisi göz ardı edilmemelidir. Aksi halde isteyerek ya da istemeyerek PKK'nın Kürt halkını tek başına temsil ettiği şeklindeki yanlış yargıya ortak olunacağı izahattan varestedir.²³² Bu çerçevede Avusturya makamlarının da uzun süredir Avrupa'nın birçok ülkesinde gözlemlenen Kürt sorununu PKK sorunu olarak görme hatasından uzaklaşması doğru bir adım olacaktır. PKK'lı olmayan ya da PKK'ya sempati duymayan Kürtlerin Kürt olarak görülmemesi gibi bir garabete yol açan söz konusu yanlış tutum Viyana-Ankara ilişkilerinin terör sorunu olmak yerine örgütün ortaya koyduğu biçimde özgürlük-insan hakları denkleminde değerlendirilmesine yol açmaktadır.

Avusturyalı karar alıcıların bir taraftan terör örgütü ile kol kola girip diğer taraftan Türkiye'nin Kürt sorununu nasıl çözmesi gerektiğini ifade etmelerinin rasyonel bir talep olmadığını anlamaları gerekmektedir. Buradan hareketle söz konusu tutarsızlığı zaman zaman dile getiren ÖVP ve hatta FPÖ gibi siyasi partilerin bu konuda etkilerini daha fazla artırmaları elzemdir.

Öte yandan prensip gereği teröre karşı bir başka terör örgütünden yararlanmanın kısa vadede pragmatik bir çözüm arayışını yansıttığı da bilinen hususlardandır. Bununla birlikte Avusturyalı karar alıcılar kısa vadede karlı görünen bu tür çözüm önerilerini hayata geçirirken uzun vadede ilkesel bir açmazla karşılaşacaklarını görmeleri de önemlidir. Bunun da ötesinde palazlandırılan terör örgütü militan ve sempatizanlarının kendi politik irade ve gündemlerini bu ülkelere dayatmaya başladıklarında nasıl geriletilecekleri de önemli bir soru olarak ortada durmaktadır. Durumun giderek zorlaşacağı ilk işaretleri PKK'luların Afrin operasyonu bahanesiyle tüm Avrupa'da şiddet eylemleri düzenleyeceklerini duyurmalarının ardından Avusturya güvenlik organlarının kırmızı alarma geçirilmek zorunda kalınmasından anlaşılmaktadır.²³³ PKK'nın aldığı darbelerin arttığı bir ortamda Avrupa'da da çok daha yoğunluklu şiddet eylemlerine girişeceği düşünülürse küçük bir devlet olan Avusturya'nın güvenlik organlarının toplumsal huzuru başarıyla koruyabilecekleri şüpheli hale gelecektir.

231. "Wie Kurden in Österreich der Terror in ihrer Heimat erleben", *Profil*, 20 Ekim 2014, www.profil.at, (Erişim tarihi: 18 Şubat 2018).

232. "Österreichische Abgeordnete besichtigen Kurdengebiete", *Die Presse*, 28 Ekim 2014.

233. "Avusturya, Terör Örgütü Yüzünden Kırmızı Alarm Verdi", *Hürriyet*, 15 Mart 2018.

Avusturya topraklarının PKK için bir cephe olmadığı bilinmekle beraber bu coğrafyanın, özellikle Kürt nüfusun ağırlıklı olarak bulunduğu Irak ve Türkiye gibi ülkelerdeki gelişmelere bağlı olarak kamuoyu oluşturmak, örgüte katılımın cazibesini artırmak, finans kaynağını geliştirmek için güçlü bir imkan sağladığı inkar edilemez. Bu genel durumla beraber yapılan son genel seçimlerden elde edilen sonuçlara göre örgütün ülke siyasetindeki en güçlü savunucusu konumundaki Yeşiller Partisi'nin Meclise girememiş olması, SPÖ'nün hükümette yer almayacak olması, Yeşiller Partisi eski milletvekili ve Liste Pilz isimli oluşumun lideri Peter Pilz'in cinsel taciz suçlaması nedeniyle milletvekilliği mazbatasını almayacağını açıklaması, kamuoyunda örgütün en üst perdeden destekçisi olarak bilinen Andreas Schieder'in Viyana Belediye Başkanlığı görevinden ayrılan Michael Haupl'ın yerine gelememesi PKK'nın Avusturya'daki faaliyetlerini olumsuz etkileyecektir.

İçinde bulunduğumuz dönem aynı zamanda ÖVP-FPÖ ortaklığında kurulan yeni Avusturya hükümetinin uygulamayı vadettiği “teröre karşı sıfır tolerans” siyasetinin de test edileceği bir dönemdir. Aynı şekilde muhalefet partileri SPÖ ve Yeşiller'in son genel seçimlerde umut ettikleri hedeflere ulaşamamalarının arkasındaki önemli nedenlerden birinin de bu ülkede yaşayan ve son zamanlara kadar bu iki partinin doğal seçmenleri olarak görülen Türkiye kökenli çok sayıda insanı, Türkiye aleyhtarlığı ve PKK yandaşlığı ile küstürmeleri olduğunu anlamaları beklenmelidir.

Buna paralel olarak Irak'ta ve bilahare Suriye'de DEAŞ'ın mağlup edilmesiyle Batılı ülke siyasetlerinin PKK'ya olan ihtiyacının azalması da Avusturya'yı yerel PKK'ya karşı daha farklı konumlandırabilecektir. Fakat son tahlilde esas mücadeledenin Avrupa'da yapılmadığının bilincinde olarak hareket etmek ve bunun için Türkiye içinde ve sınırlarında gerekli tedbirleri almak her şeyden önemlidir.

Son olarak Avrupa Konseyinde de aynı sıraları paylaşan Avusturya ve Türkiye devletlerinin savundukları ortak değerlerin gereğini yerine getirmeleri ve hem dünya barışını tehdit eden hem de iki ülke için de ortak tehdit olan terörizme karşı mücadele ederken yardımlaşmaları gerektiğini ifade etmek gerekir. Nitekim 2015 yılında Avrupa Konseyinin almış olduğu bir karar uyarınca üye devletler terörist amaçlar için militan toplama, eğitim ve kamuya açık provokasyon gibi terörizme destek anlamına gelebilecek eylemlerin cezalandırılması niyetiyle kendilerini bağlamıştır. Bunun da ötesinde Konsey, devletlere hem ulusal hem de uluslararası terörizme karşı daha yakın iş birliği yapılması çağrısında bulunmuştur. Konsey, konuyla ilgili ek bir protokol hazırlamış ve konuyla ilgili suç unsurları listesini genişleterek üye olma, terörist eğitime katılma, bu hedef için seyahat etme, aynı hedef için seyahatler organize etme ve bunları finanse etmeyi de suç kapsamına almıştır.²³⁴

234. Peter Gridling, “*Prævention, Vorbeugung und Schutz gegen terroristische Bedrohungen Österreichs*”, österreichisches Jahrbuch für politik 2015, s. 393-404, (Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism, CETS Nr. 196, Ocak 2016.)

Bir başka dikkat çekilmesi gereken nokta da PKK mensuplarının Avusturya yasalarına göre Avusturya devletinin diplomatik ilişki içerisinde olduğu bir devletin anayasasını şiddet yoluyla değiştirme cürmünü işlemelerine²³⁵ rağmen takibata uğramamalarıdır. Bu durum hukuki tutarsızlıkların yanında Avusturya devletinin bu ülkede mukim Türkiye kökenlilerde imaj kaybına uğramasına da neden olmaktadır. Özellikle ekonomik ilişkileri gelişmiş olan iki ülke arasındaki bu türden açmazların giderilememesi halinde dostane ilişkilerin devam etmesinin zora gireceği son dönemlerde de belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Avusturya Ceza Yasası'nda işaret edildiği üzere Avusturya makamlarınca da cezalandırılması gereken bir cürüm olarak PKK'nın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı zor yoluyla değiştirmek istediğine dair herhangi bir şüphe bulunmamaktadır. Hal böyle iken Avusturya hükümetlerinin²³⁶ bir hukuk devleti imajına yakışmayacak bir biçimde şu ana kadar yasaların gereğini yerine getirmemiş olmaları, sadece Türkiye tarafından değil Avusturya'da yaşayan Türkiye kökenlilerce de dolaylı olarak teröre destek olarak yorumlanmaktadır.

Avusturya'da doğup büyüyen Türkiye kökenlilerin birçoğunun da Avusturya devletine yabancılaşmalarına neden olacak bu “teröre alan açıcı” duruma bir son vermek, iki ülke arasındaki ilişkileri geliştireceği gibi Avusturya'nın toplumsal barışına da hizmet edecektir. Bunun aksi durumların ise her kesim açısından zararlı sonuçları doğuracağı ortadadır. Bu minvalde –ironik bir şekilde– PKK lehine gösteri yapanları değil de bunlara “terörist” dediği için PKK karşıtlarını para cezasına çarptırma²³⁷ türü yaklaşımların halihazırda var olan güven sorununu derinleştireceği artık görülmelidir.

Avusturya'nın PKK'ya göz yuman söz konusu siyaseti sıradan insanları olduğu kadar bu ülkede Eyalet Parlamentosuna giren Türk asıllı vekilleri de rahatsız etmektedir. Bunlardan SPÖ'nün Salzburg Eyalet Milletvekili Tarık Mete PKK'nın Viyana'da düzenlemiş olduğu bir gösteriyi işaret ederek “terör örgütüne dur demeyen” Avusturya hükümetinin duyarsızlığına parmak basmıştır. Aynı açıklamasında Mete hükümete çağrıda bulunarak Avusturya'da 15 Temmuz darbe girişimine tepki göstermek amacıyla gösteriler organize eden Türkiye kökenliler için dönemin Dışişleri Bakanı Sebastian Kurz'un ülkeyi terk etme çağrısı yaptığını ima etmiş ve “Teröre tepki nerede, ülkeyi terk etme çağrılarını nerede?” şeklinde tepkisini ortaya koymuştur.²³⁸

235. Avusturya Ceza Yasası'nda § 316 StGB ve § 318 StGB maddelerde anayasanın zor kullanarak değiştirilmesinin yanı sıra yine şiddet yoluyla ülke toprağının bir bölümünün ayrılması çabası da altı ay ile beş yıl arasında hapis cezasını öngören ve “vatan hainliği” kapsamında değerlendirilen bir cürüm olarak nitelenmektedir.

236. Aynı yasa maddelerinde söz konusu yetkinin kullanılmasının şartlarından birinin hükümetin talebi olduğunun ifade edildiği göz ardı edilmemelidir.

237. “Avusturya'da PKK'ya Tepki Gösteren Taksiciye Ceza”, Anadolu Ajansı, 2 Eylül 2016.

238. “PKK Destekçileri Viyana'da Türkiye Aleyhine Yürüyüş Yaptı”, *Timetürk*, 20 Ağustos 2016.

Bütün Avrupa ülkelerinde görüldüğü üzere Avusturya'da da Suriye iç savaşı nedeniyle radikalleşerek DEAŞ'a katılanları engellemek, savaştan geri dönenlere cezai müeyyide uygulamak ve deradikalizasyon programları yürütmek gibi tedbirlerin tutarlılık gereği PKK/PYD bağlamında da uygulanması Avusturya makamlarının öncelikli sorumluluğudur.

Türkiye devletinin de terör örgütü destekçiliği sabit olan ve Avusturya'da mukim Türkiye vatandaşlarına yönelik –gerektiğinde vatandaşlıktan çıkarmak da dahil– idari tedbirlere başvurması önem arz etmektedir.

KRONOLOJİ

- 15 Mayıs 1964 tarihinde imzalanan “Avusturya’ya Türk İşgücü Celbi ve Türk İşçilerinin Avusturya’da İstihdamına Dair Anlaşma” ile aralarında Kürt kökenli vatandaşlarımızın da olduğu göçmenler resmi anlaşmalar yoluyla bu ülkeye gelmeye başladılar.
- 1975 Avusturya hükümeti Irak’a iki uçak yollayarak 100 kadar Kürt asıllıyı ülkeye getirdi.
- 1975 sonları: Aynı zamanda Viyana Emniyet Müdürlüğünde görev yapan hükümet müşaviri Hans Hauser’in öncülüğünde Kürt Halkının Dostları Derneği (Verein der Freunde des Kurdischen Volkes, VFKV) kuruldu.
- 1979 yılından itibaren Avusturya’ya ayak basan 100 kadar Türkiyeli ilticacıyla beraber Türkiye’den bu ülkeye yönelik göç hareketinde bir kırılma yaşandı. Göç bundan böyle ekonomik temelli olmanın yanı sıra siyasi de olmaya başladı.
- 1980: 12 Eylül Darbesi’nin akabinde Avusturya’ya iltica edenler arasında PKK’lılar da bulunmaktaydı.
- 1984: Daha önce Mehmet Öztürk tarafından kurulmuş olan Kürt Kültür ve Enformasyon Derneği (Verein für Kultur und Information Kurdischer Angelegenheiten, KİB) PKK’lılarca devralındı.
- 1985’ten sonra PKK’nın Avusturya’daki medya yapılanmasının ilk ürünü Kürt Enformasyon Dergisi’dir (*Kurdische Informationsblatt*).
- 1990: KİB’in yönetimi tümüyle PKK taraftarlarının eline geçti.
- 27 Ekim 1992: Avusturya’daki PKK yapılanmasının sivil görünümlü çatı kuruluşu FEY-KOM kuruldu.
- 18 Ekim 1994: Avusturya Yargıtayı tarafından PKK ve yan kuruluşları (GZ 11Os112./94(11Os114/94)) numaralı bir kararda Avusturya Ceza Yasasının 278a. maddesi 1. paragrafına dayandırılarak terör faaliyetleri yürüten örgütler olarak nitelendirildi.
- 15 Mart 1995 tarihinde PKK’nın siyasi kanadı olarak bilinen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi’nin (Nationale Befreiungsfront Kurdistans, ERNK) Avusturya’da resmi temsilcilik anlamına gelecek bir “siyasi bürosu” SPÖ’lü İçişleri Bakanı Caspar Einem’in izni ve bir başka SPÖ’lü siyasetçi Karl Schramek’in katılımıyla açıldı.
- 1 Mart 1996: ÖVP Milletvekili Helmut Kukacka, PKK’lılara “Yabancı bir devlete yönelik vatan hainliği” suçunu düzenleyen Avusturya Ceza Yasası’nın §316 StGB maddesi uyarınca işlem yapılıp yapılmayacağı konulu bir soru önergesi verdi.
- 13 Mart 1996: İçişleri Bakanı Caspar Einem’in Viyana’da bir “sürgün parlamentosu” toplanmasına izin verdiği ortaya çıktı.
- 23 Mayıs 1996: FPÖ Milletvekili Martin Graf, PKK’lılara “Yabancı bir devlete yönelik vatan hainliği” suçunu düzenleyen Avusturya Ceza Yasası’nın §316 StGB maddesi uyarınca işlem yapılıp yapılmayacağı konulu bir soru önergesi verdi.
- 1998’den sonra her iki yılda bir “Sercavan” ismi altında Kürt Film Günleri düzenlenmeye başlandı
- 26 Şubat 1999: Hannes Swoboda SPÖ Avrupa Parlamentosu fraksiyon lideri sıfatıyla ERNK üyeleri Erol Polat ve Ender Karadaş ile birlikte SPÖ’nün Avrupa Bürosunda (yani Parlamento binasında) uluslararası kamuoyuna açık bir basın toplantısı düzenledi.
- 16 Şubat 1999’da Yunanistan’ın Viyana Büyükelçiliği 41 PKK’lılar işgal edilerek büyükelçi, eşi ve bazı elçilik görevlileri teröristler tarafından bir süre esir alındı.

16 Şubat 1999: Kenya Büyükelçiliği de 24 PKK yandaşı tarafından işgale uğradı ve elçilik yakılma tehdidiyle karşılaştı.

PKK sempatanları Avusturya devlet televizyonu (ORF) binasını işgal ederek daha önceden hazırladıkları bir bildiriye zorla okutmuşlardır.

2007: PKK'nın kadın yapılanması AVESTA kuruldu.

15 Mart 2007: Öğrenci Derneği YXK Avusturya'da faaliyetlerine başladı.

Ağustos 2007: Türkiye, Avusturya'yı PKK elebaşlarından Rıza Altun'u yakalamasına rağmen iade etmemesi ve Erbil'e uçuşuna izin vermesi nedeniyle BM Güvenlik Konseyi Anti-Terör Komitesine şikayet etti.

Ekim 2008: Avusturya Federal İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Rudolf Golia Viyana'da bir Türk derneğine ve Salzburg'daki Türk Konsolosluğuna yapılan saldırının PKK'lılarca yapılmış olabileceğini açıkladı.

2009: Avrupa Terörizm Durum ve Eğilim Raporu 2008 yılında Avusturya'da gerçekleşen beş kundaklama eyleminin de failinin Kongra-Gel olduğunu açıkladı.

PKK'nın Avusturya'daki üst düzey yöneticilerinden biri, çocuğu zorla PKK tarafından alıkonarak Kuzey Irak'a yollanan bir başka Kürdü yaralayarak Fransa'ya kaçtı.

2010: UNICEF, PKK'yı "çocuk asker" kullanmaktan ötürü kınadı.

2010: Eski FEYKOM Başkanı Ali Can SPÖ'den Viyana Eyalet Meclisine aday gösterildi.

1 Eylül 2011: Yönetim kademesinde PKK'nın Avusturya siyaset sahnesindeki önde gelen ismi Aygül Berivan Aslan ile PKK ve İsrail yandaşlığı ile bilinen Thomas Schmidinger, eşi Mary Kreutzer ve Thomas Rammerstorfer'in de bulunduğu "Avusturya'da Kürdolojiji Destekleme ve Tanıtma Derneği (Österreichische Gesellschaft zur Förderung der Kurdologie) Viyana'da kuruldu.

2012: FEYKOM'un Başkan Yardımcısı Hüseyin Akmaz "Avusturya Alevi Kültür Merkezi" (AKÖ) adıyla PKK çevresinde örgütlenen Aleviler için dini anlamda resmi tanınma başvurusunda bulundu.

2013: Aygül Berivan Aslan Avusturya Parlamentosuna Yeşiller Partisi milletvekili olarak seçildi.

2013 Ağustos: Avusturya makamları "Avusturya Kadim Alevi İnanç Toplumu" (Alt-Alevitische Glaubensgemeinschaft in Österreich, AAGÖ) adı altında PKK'nın Alevilik koluna "resmi kayıtlı dini cemaat" statüsü tanıdı.

8 Ekim 2014: PKK Türk konsolosluklarına saldırı düzenledi.

2014: Yeşiller Partisi milletvekili lideri Peter Pilz, PKK'nın AB'nin terör örgütleri listesinden çıkarılması gerektiğini ve "Türk hükümeti ile Erdoğan'ın partisinin bu listeye girmeye yeni adaylar olduğunu" ifade etti.

Türkiye'nin kırmızı bültenle aradığı PKK'nın üst düzey sorumlularından Zübeyir Aydar'ın önderliğinde oluşturulan bir FEY-KOM heyeti SPÖ'lü politikacılar Andreas Schieder, Christine Muttonen ve Josef Cap ile görüşerek destek istedi.

Ekim 2014: SPÖ Grup Başkanvekili Andreas Schieder PKK'nın AB'nin terör listesinden çıkarılması çağrısında bulundu.

Kasım 2014: FEY-KOM isim değiştirerek Avusturya Demokratik Kürt Toplum Konseyi adını aldı.

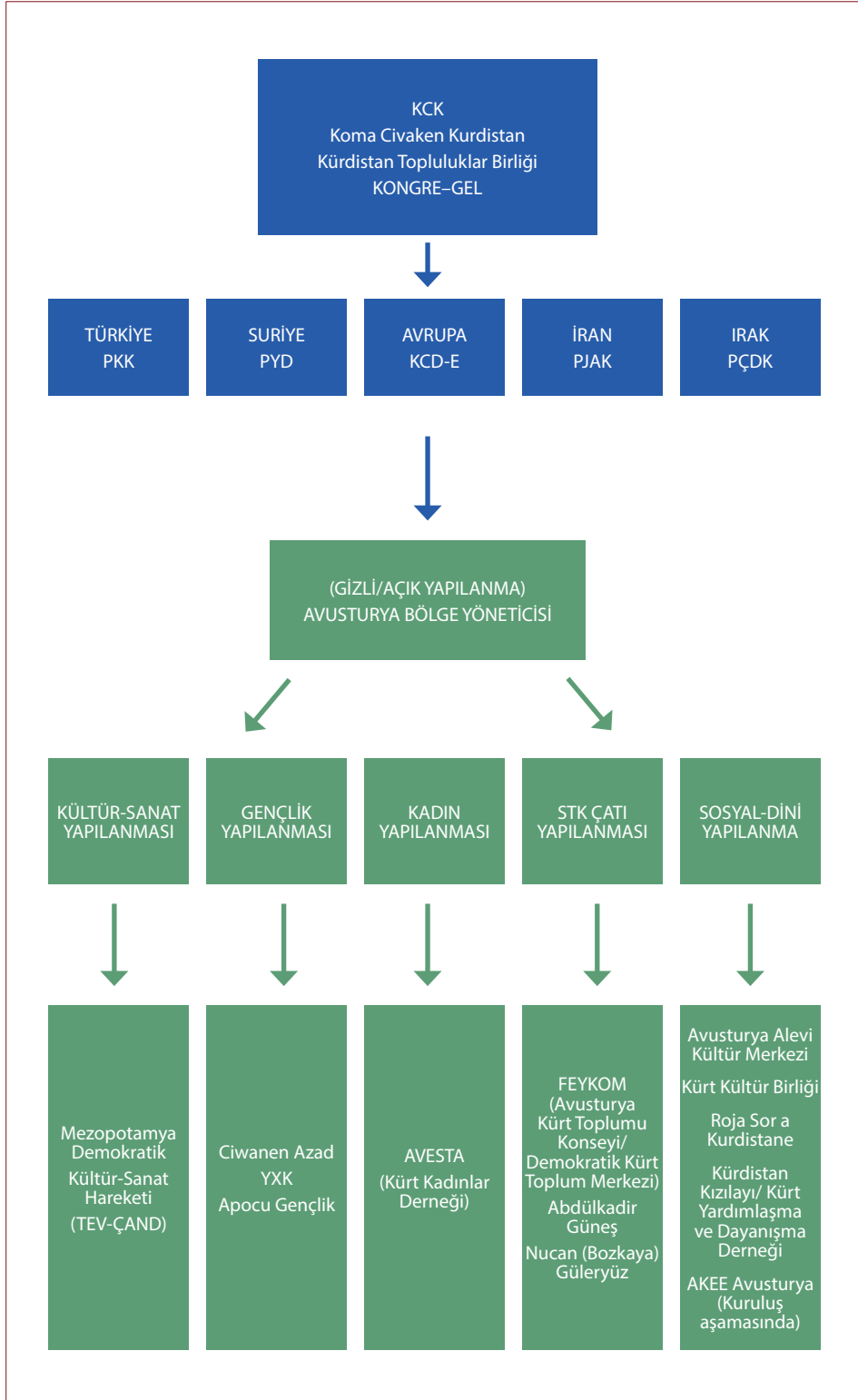
1 Ocak 2015: Avusturya'da terör örgütlerinin sembollerinin kullanılması yasaklandı. (Symbole-Gesetz) Bununla birlikte bu yasak pratikte sadece DEAŞ ve El-Kaide militanları için kullanılmaktadır.

Ocak 2016: PKK'lılar Viyana Uluslararası Havalimanı'nda Kürt asıllı bir vatandaşımızı yaraladı.

Mart 2016: Viyana Belediye Başkanı Michael Hupl FEY-KOM ile iş birliği içinde aralarında Rusya ve Hindistan konsoloslari ile ABD ve Kanada konsolosluk temsilcilerinin de yer aldıkları geniş katılımlı bir Nevruz resepsiyonu düzenledi.

- Haziran 2016: Wels Belediye Başkan Yardımcısı Gerhard Kroiß (FPÖ) PKK'nın ülkedeki STK'larından Wels Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin açılış kurdelesini kesti.
- Kasım 2016: Avusturya Parlamentosu bütün siyasi partilerin de dahil olmasıyla Türkiye'ye yapılan silah ihracının önlenmesine yönelik önergeyi oy birliğiyle kabul etti.
- 8 Kasım 2016: FEY-KOM'un talebi üzerine Parlamentoda temsil edilen siyasi partilerin tamamının temsilcileri Avusturya Parlamentosunda bir basın açıklaması yaparak Türkiye'nin bir iç savaşa sürüklendiğini iddia etti. Basın açıklamasının sonunda temsilciler Türkiye'yi kınayan bir ortak bildiri imzaladı.
- Aralık 2016: Viyana Belediyesinin de sahiplerinden biri olduğu Halk Eğitim Merkezi'nde (Volkshochschule) PKK'lılar askeri tören yaptı.
- 1 Temmuz 2017: PKK'lılar Viyana'da Türkiye Turizm Bürosunu bastılar.
- Ekim 2017: Graz'da tarihi bir kaleye Öcalan'ın posterleri asıldı.
- Ocak 2018: SPÖ Adalet Sözcüsü Hannes Jarolim Alman Şansölyesi Angela Merkel'e PKK ve YPG'nin AB terör örgütleri listesinden çıkarılmasını içeren bir mektup gönderdi.
- Mart 2018: Türkiye'nin yürüttüğü Afrin operasyonu bahanesiyle PKK'lılar tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Avusturya'da da taşkınlıklar sergileyerek kamu mallarına zararlar verdi. Örgüt mensupları düzenledikleri izinsiz gösterilerde Avusturya polisinin engelleme çabalarına mukavemet göstererek yolları kapattı.
- Şubat 2019: PKK yanlısı Soner Ö. Dornbirn'de bir devlet memurunu öldürdü.
- Mart 2019: PKK sembollerinin de dahil olduğu bazı örgütlerin sembol ve flamaları yasaklandı.

ORGANİGRAM

BELÇİKA

ÜMİT TETİK

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

BELÇİKA

ÜMİT TETİK

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa genelinde ortaya çıkan iş gücü açığı sonucu neredeyse bütün Avrupa ülkeleri çevresinde bulunan devletlerle işçi göçü anlaşmaları imzalamıştır. Belçika 17 Temmuz 1964'te bu kapsamda bir anlaşma imzalarak Türkiye'den çok sayıda göçmeni işçi göçü çerçevesinde kabul etmiştir.¹ 12 Mart 1971 Muhtırası ile birlikte Türkiye'den Belçika'ya siyasi sebeplerden ötürü sol kesimlerden daha sonra PKK ile yakın ilişkiler içinde yer alacak kişiler ve Kürt kökenli pek çok kişi ya siyasi sığınma talebinde bulunmuş ya da doğrudan bu ülkeye kaçmıştır. Bu anlamda Belçika'da radikal sol grupları temsil etmesi açısından Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye'de temsilciliğini yapmış ve sonrasında Avrupa'ya kaçmış olan Doğan Özgüden, 1974'te Info-Türk Ajansı başta olmak üzere çok sayıda yapılanmanın kurulmasına önyak olmuştur. Öte yandan 1978'de Belçika'nın Flaman bölgesinde bulunan siyasilerin desteği ve Kürt siyasi mültecilerin girişimleri ile Belçika Kürt İşçi ve Öğrenci Birliği (TEKOŞER) kurulmuştur.

PKK'nın Belçika'da yaygın bir etkinlik kurmaya başladığı asıl dönüm noktası ise 1980 sonrasına rastlamaktadır. Bu tarih itibarıyla PKK terör örgütü mensupları Avrupa'ya kaçmaya başlamış, Belçika devletinin PKK'yı bu yıllarda terör örgütü olarak tanımamasının verdiği serbestlik ortamında da rahatlıkla örgütlenebilmiştir. Bu yıllarda Belçika'ya giden PKK'lular Kürt milliyetçiliğinin buraya göç eden Kürtler arasında pekiştirilmesi amacına ulaşması için sivil toplum kuruluşları (STK) kurarak "sempatizan" kitesini oluşturma çabası içine girmiştir. 1989'da TEKOŞER'in ismini Brüksel Kürt Enstitüsü olarak değiştirmesi ise PKK'nın Brüksel'deki faaliyetlerinin merkezlerinden biri haline dönüşmesini sağlamıştır. 1990'lara gelindiğinde ise Belçika sadece PKK sempatizanlarını değil aynı zamanda teröristleri bünyesinde barındıran çok sayıda STK'ya ev sahipliği yapmaya başla-

1. Johan Wets, "The Turkish Community in Austria and Belgium: The Challenge of Integration", *Turkish Studies*, Cilt: 7, Sayı: 1, (Mart 2006), s. 85-100.

mıştır. Nitekim 1993'te KON-KURD adlı yapı ile PKK Avrupa'daki ilk çatı yapılanmalarından birini Belçika'da kurmuştur. Akabinde Türkiye'de PKK ile bağlantılı Demokrasi Partisi'nin (DEP) kapatılması ile beraber terör örgütü mensubu çok sayıda kişi Belçika'ya gelmiş ve "Sürgünde Kürt Parlamentosu"nu (SKP) kurmuştur. Adını Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) olarak değiştiren SKP ile birlikte KON-KURD ve KCD-E/KCDK-E gibi farklı Avrupa çatı yapılanmaları da yine Belçika'da kurulmuştur. PKK, Belçika özelinde FEK-BEL/NAV-BEL örgütlenmeleri adıyla faaliyetlerini derinleştirmiş özellikle de Brüksel'in Avrupa Birliği'nin (AB) başkenti olma vasfını da dikkate alarak buradaki toplumsal ve siyasi alana yayılmaya stratejik bir öncelik vermiştir.²

Belçika'nın önemi bununla da sınırlı değildir. PKK aynı zamanda Belçika'yı örgütün Türkiye'de teröre bulaşmış kişiler ve üst düzey yöneticileri için bir üs olarak görmüş, Belçika devletinin sağladığı imkanlar ve örgütü görmezden gelen politikaları nedeniyle Brüksel'i Avrupa merkezli faaliyetlerinin bağlantı noktası olarak belirlemiştir. Türkiye tarafından kırmızı bültenle aranan terörist kişiler ve KCK yapılanmasına mensup çok sayıda PKK'lı, Belçika'da örgüt ağının önemli isimleri arasında kamusal görünürlüklerini gizlemeden serbest bir şekilde PKK adına iş yürütmektedirler.³

STK yapılanmasına ilaveten üzerinde durulması gereken bir başka husus da Belçika'nın PKK'nın propaganda aygıtı olarak çalışan birçok yazılı ve görsel medya organına ev sahipliği yapıyor olmasıdır. PKK'nın özellikle yazılı ve görsel medya alanında *Agahdari*, *Les Kurdes*, *Tekoşer* gibi dergilerinin 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında çıkarılması ile medya faaliyetlerinin önemli bir kısmı Belçika'da yer almaktadır. PKK'nın terör propagandası için çok önem verdiği televizyon kanalları olan Med TV (1995-1999), Medya TV (1999-2004), Roj TV (2004-2012) ve Med-Nuçe TV (2012-) gibi yayın organları Belçika'da Türkiye'nin ısrarla karşı çıkmasına rağmen uzun bir süre faaliyetlerine devam ettiği gibi halihazırda örgütün kanalı olarak bilinen birçok TV kanalının da Brüksel'de ofisleri bulunmaktadır.

PKK'nın Belçika'daki varlığı medya faaliyetleri ile de sınırlı değildir. Örgüt aynı zamanda terörün finansmanı için hayati önemde olan yasa dışı ekonomik faaliyetleri açısından da bu ülkedeki kolaylaştırıcı ortamı kullanmaktadır. Bu duruma özellikle son yıllarda Belçika'da PKK ile ilgili davaların görüldüğü yerel ya da bölge mahkemelerinin örgütün hem bu ülkedeki faaliyetlerini hem de Türkiye'deki terör saldırılarını terör faaliyetleri olarak tanımlamaması neden olmaktadır. Diğer bir ifade ile PKK Belçika'da sadece siyasal, toplumsal ve ekonomik alanda serbestçe faaliyet gösteren bir terör örgütü değil aynı zamanda adeta "yargısal muafiyet sahibi"

2. Casier, Marlies, "Designated Terrorists: The Kurdistan Workers' Party and its Struggle to (Re)Gain Political Legitimacy", *Mediterranean Politics*, (2010) 15: 3, 393-413.

3. "Erdogan considers Belgium "a significant centre for PKK militia", *The Brussel Time*, 16 Kasım 2016.

bir terör örgütü gibi hareket edebilmektedir. Her ne kadar PKK'ya karşı gerçekleştirilen yaptırımlar 2010 ve 2016'da davalar üzerinden görünür hale gelmiş olsa da Eylül 2017'de Belçika mahkemelerinin PKK'luların "terörle mücadele" kapsamında yargılanamayacağı kararına varması bu ülkede örgüte yönelik tavrı gösteren çarpıcı bir misaldir.⁴

Terörün finansmanı PKK'nın Avrupa faaliyetlerinin en önemli sütunlarından birini oluşturmaktadır. Son yıllarda çeşitli istihbarat raporlarına yansıyan rakamlar bu bakımdan çarpıcıdır. Son rakamlara göre PKK, Avrupa genelinde yasal görünümü para toplama faaliyetleri ve uyuşturucu kaçakçılığı kapsamında yıllık 500 milyon dolar civarı gelir elde etmektedir. Belçika'da sadece yasal görünümü yollarla topladığı para ise 1 milyon 250 bin avroya tekabül etmektedir. Bu paranın önemli bir kısmını Türk ve Kürt kökenli Belçikalı ve Türk iş adamlarından zorla toplanan haraçlar oluştururken legal görünümü dernek ve vakıflar aracılığıyla toplanan bağışlar da PKK'nın finans kaynakları arasında yer almaktadır. PKK'nın Belçika başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerinden elde ettiği gelirlerle beraber toplam bütçesinin 86 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir.⁵ Finansmanın yanı sıra PKK, Belçika'da aktif bir şekilde yasa dışı suçlara bulaşmış bir örgüt olarak da tanımlanabilir. Bunlar arasında provokasyon/kışkırtma, Türklere yönelik saldırılar, Kürt gençlerin radikalleştirilmesi, aşırıya varan şiddet ve terör eylemleri bulunmaktadır.

Bu makale öncelikle PKK'nın Belçika'daki tarihini inceleyerek ilerleyen bölümlerde örgütün STK yapılanması, siyaset ve lobi faaliyetleri, yasal olmayan finans ağı, kriminal eylemleri ve örgüte elaman kazandırmak için ne tür yöntemler uyguladığını incelemektedir. Son bölümde Belçika'nın PKK politikasını analiz ederek örgüte yönelik ne tür önlemlerin alınması gerektiğine dair politika önerilerinde bulunmaktadır. Makale Belçika'daki saha çalışması sırasında yapılan görüşmelerle birlikte gerek Belçika makamları gerekse AB kurumları tarafından yayımlanan raporlar ve açık kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında gerçekleştirilmiştir.

PKK'NIN BELÇİKA'DAKİ TARİHİ

Avrupa genelinde PKK destekli ve destekçisi Kürt diasporasının oluşmaya başlamasına ilişkin genellikle kırılma tarihinin 1980 sonrası olduğu ileri sürülse de bu tarihten önce sadece Türkiye'den değil Suriye, Irak ve İran'dan Avrupa'ya yönelik ekonomik temelli

4. "Belgian prosecutor appeals court ruling on PKK", Anadolu Agency, 11 Ekim 2017; "Belgium's supreme court reversal may open prosecutions of suspected PKK members", The Middle East Eye, Şubat 2018, <http://www.middleeasteye.net/news/belgiums-supreme-court-overturns-ruling-paving-way-pkk-prosecutions-2037950953>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

5. "PKK Funding: Operations and Methods", Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODS.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Kürt göçünün başladığı bilinmektedir.⁶ Nitekim Belçika da diğer Avrupa ülkeleri gibi 17 Temmuz 1964 yılında Türkiye ile imzaladığı anlaşma gereği iş gücü açığını kapatmak amacıyla ülkesine Türkiye'den göçmenleri kabul etmeye başlamıştır.⁷ İşçi göçleri 1974'te yavaşlamasına rağmen siyasi sebeplerle Kürt kökenli kişilerin göçü yine devam etmiş⁸ ancak 1980'li yılların başına kadar göçmenlerin siyasallaşması son derece sınırlı düzeyde kalmıştır. Bunun temel sebepleri arasında PKK'nın kuruluşunun 1978, ilk terör eylemini yaptığı tarihin de 1984 olması önemli bir rol oynamaktadır. Ancak 12 Eylül 1980 Darbesi'nin ardından politik gerekçelerle Türkiye'den ayrılan PKK ile iltisaklı kişi ve grupların –tıpkı diğer ülkelerde olduğu gibi– Belçika'ya yerleşmeye başlamaları ile birlikte Kürt milliyetçiliği ekseninde Kürt göçmenlerin de siyasallaşma sürecinin başladığını söylemek mümkündür.⁹ Bu nedenle PKK Belçika'da etkin olmaya 1980'lerle başlamış ve 1984'ten sonra da Kürt diasporası PKK'nın büyük ölçüde menziline girmiştir.

1990'lardan itibaren Avrupa Birliği'nin (AB) daha etkin bir örgütlenme modeli ortaya koymaya başlamasıyla birlikte ise PKK'nın Belçika ile olan ilişkisi daha kritik bir hal almış, bu anlamda da örgüt için bu ülke stratejik bir konuma yükselmiştir. 1994 ile birlikte PKK'nın Avrupa yapılanmasının yedi bölge ve dört eyaletten oluşmasına karar verildikten sonra Belçika, Benelüks Eyaleti altında yönetilmeye başlanmıştır.¹⁰

1980 sonrasında giderek Kürt diasporası üzerinde söz sahibi olmaya başlayan PKK 1990'larda siyasi sığınmacı statüsü kazanmak isteyen PKK'luların da eklenmesiyle birlikte bir taraftan burada yaşayan Kürt diasporası üzerinde hakimiyet kurarken diğer taraftan Belçika devletinin PKK'yı bir terör örgütü olarak tanımamasından dolayı da siyasi alanda organizasyonel yapısını pekiştirmiş ve bu alanda da etkili olmaya başlamıştır.¹¹ Dolayısıyla PKK bu dönemde Belçika çapında “en rahat örgütlenen yapı” olarak ön plana çıkarken Kürt kökenlilerin bu tarihten sonra PKK tarafından kurulan dernek ve vakıflara katılma oranları hızla artmıştır.¹² Bu durum beraberinde PKK'yı propaganda faaliyetlerinde bulunan, Kürt diasporası ve Belçika'daki siyasi ve toplumsal grupları etkileme amacı güden bir örgütten hızla örtülü faaliyetleri aracılı-

6. F. Adamson, “Mobilizing for the transformation of home: politicized identities and transnational practices”, *New Approaches to Migration? Transnational Communities and the Transformation of Home*, 2002, ed. Al-Ali, N. ve Koser, K. (Routledge, London).

7. Sonia Gsir, Jérémy Mandin ve Elsa Mescoli Corridor, “Report on Belgium Moroccan and Turkish Immigration in Belgium”, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, INTERACT Research Report, 2015, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.904.6478&rep=rep1&type=pdf>

8. M. S. Merry, Social Exclusion of Muslim Youth in Flemish and French Speaking Belgian Schools, *Comparative Education Review*, Cilt 49, Sayı 1, (2016), s. 13.

9. Marlies Casier, Designated Terrorists: The Kurdistan Workers' Party and its Struggle to (Re) Gain Political Legitimacy, *Mediterranean Politics*, Cilt 15, No 3, 2010, s. 393-413.

10. Nihat Ali Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, Ankara, ASAM, 1999, s. 298.

11. Bahar Başer, The Kurdish Diaspora in Europe: Identity Formation and Political Activism, Bogaziçi University-TÜSIAD Foreign Policy Forum Research Report; DPF 2013-RR 0, 2013, s. 10-11.

12. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 284-288.

ğıyla Kürt diasporasını yöneten, onları radikal söyleme doğru iten, onların ekonomik kaynaklarını terör ve Belçika'daki lobi faaliyetleri için kullanan yasa dışı ağı yöneten bir örgüte dönüştürmüştür.¹³

Avrupa Parlamentosunun (AP) 1979'da kurulmasından itibaren parlamenterlerin büyük bir kısmı PKK kadroları ile ilişkili haldedir. Belçika'ya gelen ilk siyasi mültecilerden Derviş Ferho, Belçika Flaman bölgesinin milliyetçi partisi "Halkın Birliği" (People's Union veya Volksunie) parlamenterleri olan Willy Kuijpers ve Jaak Vandemeulebroecke'in çabaları sonucu burada bulunan Kürt nüfusunu mobilize etmek ve tek çatı altında birleştirmek için 1978'de TEKOŞER öğrenci örgütlenmesini kurmuş ve yine aynı isimle bir dergiyi¹⁴ 1979'da çıkarmaya başlamıştır.¹⁵ Daha sonra TEKOŞER, PKK'nın Türkiye'de terör eylemleri yapmaya başlaması ile adını 1989'da Brüksel Kürt Enstitüsü¹⁶ olarak değiştirmiştir. Söz konusu enstitü daha sonra 1990'da ve 1998'de Belçika'nın Flaman bölgesinde bulunan Kültür Bakanlığı tarafından desteklenmeye başlanmıştır.¹⁷ Brüksel Kürt Enstitüsü daha sonraki yıllarda, Avrupa'nın farklı şehirlerinde PKK'ya bağlı diğer örgütlenmeleri çatısı altında toplamaya başlayarak örgütün Avrupa'daki faaliyetleri için yönlendirici bir merkeze dönüşmüştür. Günümüzde de çalışmalarına devam eden Brüksel Kürt Enstitüsü'nün PKK'ya müzahir diğer Kürt grup ve organizasyonları ile birlikte çalışmalarını sürdürdüğü ve terör örgütü propagandası yaptığı düzenlenen etkinliklerden anlaşılmaktadır.¹⁸ Avrupa Parlamentosunda bulunan Flaman Yeşil Parti temsilcisi Bart Staes 1980'lerin başından itibaren Brüksel Kürt Enstitüsü ve Flaman milliyetçiler arasındaki bağı kurmuştur. Buna ek olarak 1990'larda Bart Staes ve Nelly Maes gerek Flaman bölgesinde gerekse de AP'de Kürt sorununu ele alan ana aktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁹

Bu girişimlerin bir sonucu olarak 1995'te AP'nin düzenli olarak verdiği Saharov Düşünce Özgürlüğü Ödülü Türkiye'de terör örgütü uzantısı sebebiyle kapatılan DEP'in kurucusu Leyla Zana'ya verilmiştir.²⁰ Türkiye'de PKK ile bağlantılı üst düzey teröristlerin Avrupa'ya kaçmaya başlamasıyla Belçika'daki PKK varlığı daha görünür hale gelmiştir. Bu isimlerin arasında bulunan DEP

13. David L. Phillips, *Disarming, Demobilizing, and Reintegrating the Kurdistan Worker's Party*, Washington: The National Committee on American Foreign Policy, 2007.

14. Örnek sayı için bkz. <http://www.kurdipedia.org/default.aspx?q=2012052921092164953&lng=13>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

15. Marlies Casier ve Joost Jongerden (ed.), *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 205.

16. Diğer isimler: Wesanen Enstituya Kurdi ya Bruksele, Publications of the Kurdish Institute at Brussels, Publications van het Koerdisch Instituut, Publications de l'Institut Kurde de Bruxelles.

17. "Kurdish Institute of Brussels", Kurdish Institute, 20 Nisan 2013, <http://www.kurdishinstitute.be/kurdish-institute-of-brussels-1>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

18. Örnek etkinlik: "Brüksel'de AKP'nin Savaş Politikası Protesto Edilecek", ANF Türkçe, 7 Ağustos 2015.

19. Casier ve Jongerden, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 205.

20. Casier ve Jongerden, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 197-198.

milletvekilleri Mayıs 1995'te Brüksel merkezli "Sürgünde Kürt Parlamentosu" (SKP) adı ile bir yapılanma kurarak PKK ile bağlantılı kurumlardan 65 kişiyi bünyesinde toplamıştır.²¹ 12-16 Mayıs 1995 arasında Lahey'de yapılan ilk konferansta, 1994'te Türkiye'den kaçıp Brüksel'e gelen DEP Siirt eski milletvekili ve aynı zamanda KONGRA-GEL/KCK/PKK yapılanmasının Avrupa'daki yürütücüsü Zübeyir Aydar²² öncülüğünde bir yürütme konseyi kurulmuştur.²³ 1995'te Brüksel'e kaçan DEP Van eski Milletvekili Remzi Kartal daha sonra SKP'nin başına geçerek KONGRA-GEL/PKK'nın Kürtlere yönelik Avrupa'da izlediği siyaseti yürütmeye başlamıştır. 1999'da SKP kendini feshederek yine Remzi Kartal'ın öncülüğünde Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) ismini almıştır.²⁴ Avrupa genelinde propaganda ve lobi faaliyetlerini yürütmekle görevli olan bu yapı 24-26 Mayıs 1999 döneminde Amsterdam'da kurulmuş olup halihazırda merkezi Brüksel'de bulunmaktadır.²⁵

KNK ile aynı adreste bulunan ve öncesinde kurulmuş olan Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu (KON-KURD) 1993'te PKK'nın Avrupa'daki çatı yapılanması olarak işleyişini sürdürmeye başlamıştır.²⁶ Bu yapı KNK ve Brüksel Kürt Enstitüsü gibi pek çok PKK'lı organizasyonla iltisaklı olmakla beraber, Avrupa ülkelerinde açtığı temsilcilikleriyle örgüt propagandasının tek elden yürütülmesini amaçlamıştır.²⁷ Avrupa'daki faaliyetlerini 2014'e kadar KON-KURD çatısı altında sürdüren PKK 6-7 Temmuz 2013 arasında gerçekleştirilen kongre sonrasında Avrupa'daki çatı örgütlerini temsil edecek yeni yapılanma olan "Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi"ni (KCD-E/KCDK-E) Brüksel'de kurmuştur. Belçika merkezli olup PKK'nın da bir üst yapısı olan KCK'yı Avrupa'da temsil eden KONGRA-GEL'in başkanı Remzi Kartal tarafından yapılan açıklamaya göre yapısal dönüşümlerin KON-KURD adlı yapıyı da dönüşüme ittiği dile getirilmiştir.²⁸

21. Aliza Marcus, *Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight for Independence*, NYU, 2009, s. 309.

SKP üyeleri arasında şu isimler öne çıkmaktadır; Yaşar Kaya, Zübeyir Aydar, Remzi Kartal, Nizamettin Toğuş, Ali Yiğit ve Mahmut Kılıç; bkz. <http://www.guncelmeydan.com/pano/apo-nun-16-21-subat-1999-ifadesi-t40015.html>, (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2018).

22. Door David L. Philips, *From Bullets to Ballots: Violent Muslim Movements in Transition*, Transaction Publishers, s. 112-113.

23. "Kurdistan Parliament in Exile", Enacademic, http://kurds_history.enacademic.com/337/Kurdistan_Parliament_in_Exile, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

24. "Twitter Questions and Answers with Kongra Gel Co Chair Remzi Kartal", Kurdish Question, 15 Nisan 2014, <http://kurdishquestion.com/oldarticle.php?aid=twitter-questions-and-answers-with-kongra-gel-co-chair-remzi-kartal>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

25. "Convention", Kongra Kurdistan, 26 Mayıs 1999, <https://web.archive.org/web/20160624235212/http://www.kongrakurdistan.net:80/en/convention>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

26. Michael M. Gunter, *Historical Dictionary of the Kurds*, The Scarecrow Press, Second Edition, s. 167.

27. Gunter, *Historical Dictionary of the Kurds*, The Scarecrow Press, s. 167.

28. "KON-KURD Kongresinde Yeni Bir Kürt Örgütlenmesi Tartışılıyor", ANF Türkçe, 6 Temmuz 2013.

PKK'nın Belçika'da organizasyonel anlamda dönüşüme uğraması, Türkiye'nin AB üyeliği için çalışmalarını hızlandırması ile aynı döneme tekabül etmektedir. Kürt sorununun AB nezdinde insan hakları çerçevesinde değerlendirilmesi ve Türkiye'nin Kürt gruplara olan yaklaşım, 1997'de AB tarafından düzenlenen Lüksemburg zirvesinde Türkiye'nin aday adayı olmasının önünde engel olarak görülmüştür.²⁹ Akabinde 1999 Helsinki zirvesinde Türkiye, AB'ye üyelik için aday ülke olma konumuna yükselirken diğer taraftan AB yayımladığı ilerleme raporları üzerinden sürekli olarak Türkiye'yi Kürt sorunu üzerinden sıkıştırmaya devam etmiştir.³⁰ Özellikle 1990'larda Kürt sorunu bahane edilerek Türkiye'nin tam üyelik sürecinin AB üyesi bazı devletlerce baltalanıyor olması PKK'lı isimlerin³¹ Avrupa'daki Kürtleri mobilize etmesi ve lobi faaliyetlerini sürdürmesiyle paralel bir seyir izlemiştir.³²

2004-2007 arasında Türkiye'de kurulan ancak sonrasında terör örgütü PKK ile bağlantılı olduğu tespit edilerek 2009'da kapatılan Demokratik Toplum Partisi'nin (DTP) Brüksel'deki temsilciliği KNK tarafından yönlendirilerek PKK'lı grupların desteği alınmaya çalışılmıştır. Öte yandan DTP ve Belçika'daki KNK benzeri PKK'lı yapılar AP'de bulunan Avrupa Sosyalistler Partisi, Yeşiller Partisi vb. yapıların bünyesine dahil olarak 2004'ten bu yana AP'de Kürt sorununu konu alan konferanslar dizisi³³ gerçekleştirmektedir.³⁴ DTP'nin devamı niteliğinde Türkiye'de 2013'te kurulan diğer parti Halkların Demokratik Partisi (HDP) de Avrupa Sosyalistler Partisi bünyesine dahil olmuş ve AB kurumları içerisinde PKK perspektifli bir Kürt hareketinin resmi anlamda hareketliliğini sağlama amacını gütmüştür. Buna paralel olarak AP içerisinde Yeşiller Partisi ve Avrupa Solu Partisi öncülüğünde 16 Ekim 2014'te Kürt Dostluk Grubu yapılanması kurulmuştur.³⁵

Görsel 1. Salih Muslim, Brüksel, Belçika, 2016

<http://www.hurriyetdailynews.com/brussels-allows-pyd-congress-104240>

29. Casier ve Jongerden (ed.), *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 201.

30. Kerim Yıldız, *The Kurds in Turkey EU Accession*, Pluto Press, s. 138.

31. Bu isimlerden birçoğu kırmızı bültenle aranmaktadır. Örneğin Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal, bkz. <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizitamliste.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

32. Bahar Başer, *The Kurdish Diaspora in Europe: Identity Formation and Political Activism*, Bogaziçi, s. 40-41.

33. Örnek Konferans için bkz. <http://www.guengl.eu/news/article/P10/the-14th-international-conference-on-the-european-union-turkey-the-middle-e>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

34. Casier ve Jongerden (ed.), *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 207-208.

35. "Kurdish Friendship Group-EP", HDP Europe, 16 Ekim 2014, <http://en.hdpeurope.com/?p=826> (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

Son zamanlarda PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG'nin terör saldırıları ile gündeme gelmesinin AB kurumlarında da bir yansıması olmuştur. Örgütün bir dönem liderliğini yapan ve Türkiye tarafından kırmızı bültenle aranan³⁶ Salih Müslim Kürt Dostluk Grubu üzerinden sol partilerle iletişime geçerek Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde etkinliklere katılmıştır.³⁷ PKK'nın Suriye'deki terör faaliyetlerini, Brüksel merkezli etkinliklerle Şubat 2018'de meşrulaştırma çabası içine giren Müslim, Afrin'de Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü operasyonların haksız olduğuna dair beyanatlarda bulunmuştur.³⁸ İlgili etkinlikler sonrasında Çekya'ya geçen Müslim başkent Prag'da gözaltına alınmışsa da Türkiye'ye iade edilmeyerek serbest bırakılmıştır.³⁹

STK YAPILANMASI

PKK 1980'lerin sonunda propaganda yapmak, maddi yardım toplamak ve sempati-zan kazanmak için yeterli insan sayısına da ulaşılmasıyla beraber Belçika'da örgütlenme yoluna gitmiştir.⁴⁰ 1978'de Kürt siyasi mültecilerinin yanı sıra Valon ve Flaman bölgesinde bulunan siyasilerin de desteğini arkasına alan Derviş Ferho TEKÖŞER adlı bir yapı kurarak⁴¹ halihazırda Türkiye'den gelmiş Kürtleri PKK ideolojisine hizmet edecek bir Kürt milliyetçiliği etrafında toplama çabası içine girmiştir.⁴²

TEKÖŞER tarafından Kürtçe, Fransızca ve Felemenkçe eğitimleri verilmiş; kültürel etkinlikler düzenlenerek insan hakları gibi kavramlara yapılan vurgularla yerel desteği safına çekmenin yanı sıra Kürtleri "sempatizan" düzeyinde kazanma gayreti içerisinde de olunmuştur. Bununla amaçlanan henüz kurulma aşamasında olan PKK'yı, Belçika'da temsil edecek bir kitlenin oluşturulabilmesidir. Türkiye'de 1980 Darbesi'nin gerçekleşmesi üzerine PKK çok sayıda militanını Avrupa'ya göndererek kayıplarını minimize etmeye çalışmıştır. Akabinde Temmuz 1981'de PKK tarafından düzenlenen 1. Kongre ile Avrupa'ya yönelik önemli kararlar alınmıştır. İlgili kararlar neticesinde Avrupada çalışma yapılacak ortamın hazır olduğu ve sempati-zan kitlenin örgütlenerek PKK'nın insan ve maddi kaynağının temini için somut adımlar atılması gerektiği vurgulanmıştır.⁴³

36. "Aranan Teröristler", Terör Arananlar, <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizi.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

37. <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=36516>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

38. 'Turkije opent jacht op politieke opposanten in België', Vrede, 14 Şubat 2018, <https://www.vrede.be/nieuws/turkije-opent-jacht-op-politieke-opposanten-belgie>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

39. "Çek Mahkemesi Salih Müslim'i Serbest Braktı", BBC Türkçe, 27 Şubat 2018.

40. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 288-289.

41. "Kurdish Institute of Brussels", Kurdish Institute, <http://www.kurdishinstitute.be/kurdish-institute-of-brussels-1>, (Erişim tarihi: 20.03.2018)

42. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s 205.

43. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 290-291.

15 Ağustos 1984'te Türkiye'deki kanlı terör eylemlerini artıran PKK, Avrupa'nın propaganda imkanlarını kullanarak "kitle tabanı" oluşturmaya başlamıştır.⁴⁴ Fakat bu girişimler Avrupa'ya 1980 Darbesi'nden sonra gönderilen PKK militanlarının kendi içlerinde fikir ayrılığına düşmelerinden dolayı sekteye uğramıştır. O dönem PKK'nın Türkiye'de avukatlığını, Avrupa'da da sözcülüğünü üstlenen Hüseyin Yıldırım'ın Avrupa'da yüz "döneğin" öldürüldüğünü dile getirmesi PKK içerisindeki çekişmenin boyutlarını işaret etmektedir. Yıldırım 1988'de Brüksel'de "PKK'nın bahar hedefleri"ni açıkladıktan sonra örgütten kaçmıştır. Yerine 1988'den beri Avrupa'da bulunan ve kırmızı bültenle aranan Cemil Bayık 1990 itibarıyla atanmıştır.⁴⁵ Bu esnada TEKOŞER adlı PKK sempatzanı örgütlenme ismini 1989'da Brüksel Kürt Enstitüsü olarak değiştirmiştir. Aynı zamanda faaliyet alanlarını genişleten yapı farklı siyasi gruplardan destek almaya başlamıştır.⁴⁶

1990 sonrasında Avrupa genelinde 300 bin civarında kişiyle farklı düzeylerde irtibata geçilerek genişleyen PKK ağının örgütlenme ihtiyacını kapatmak adına yedi bölge ve dört eyaletten müteşekkil bir yapı kurulmuştur.⁴⁷ Bu çerçevede 1993'te Belçika, Benelüks eyaleti altında değerlendirilmiştir. Sonrasında her bölge ve eyalet federasyonlaşma aşamasını tamamlayarak Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu (KON-KURD) adlı Belçika merkezli bir yapıyı ortaya çıkarmıştır. İki yüze yakın PKK ile iltisaklı ve irtibatı olan yapılanma, 1993'te PKK'nın Avrupadaki çatı yapılanması olarak ortaya çıkan KON-KURD'un altında toplanmıştır.⁴⁸ Yapı kuruluşunun ardından farklı etkinlikler düzenlemiş ve ilgili ülkelerdeki hükümetlerin desteğini kazanmak adına kamuoyu oluşturmak öncelikli hedeflerinden biri olmuştur.⁴⁹

Görsel 2. Terörist Kıyafetleri ile Zübeyir Aydar (ortada) ve Remzi Kartal (sağda)

'PKK'lı Kartal ve Aydar'a Şartlı Tahliye', *Radikal*, 26 Mart 2010.

44. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 290-291.

45. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 293.

46. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 205; Enstitü resmi internet sitesinde çok kez PKK'luların röportajına yer vermiştir. Bkz. <http://www.kurdishinstitute.be/het-is-hoog-tijd-dat-de-pkk-van-de-terreurlijsten-wordt-gehaald>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

47. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 295-296.

48. <https://web.archive.org/web/20101213010410>; <http://konkurd.org:80/fr/link-1232550498.html> Avrupa yapılanması; Almanya (YEK-KOM), İngiltere (FED-BIR), İsveç (Kurdiska Radet i Sverige), Avusturya (FEY-KOM), Belçika (FEK-BEL), Danimarka (FEY-KURD), İsviçre (FEKAR-KURDISTAN), Hollanda (FED-KOM), Fransa (FEY-KA-KURDISTAN), Norveç (NORVEGE- ASSOCIATION); bkz. <https://web.archive.org/web/20101213010249/> <http://konkurd.org:80/fr/federation-1232550497.html>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

49. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 315.

1994'te Türkiye'de terörle ilişkili olduğu tespit edilen DEP'in çok sayıda milletvekili Avrupa'ya kaçmıştır. Siirt eski milletvekili Zübeyir Aydar öncülüğünde kurulan SKP adalet, dış ilişkiler, eğitim, kültür, sanat, etnik ve inanç toplulukları, kamu ilişkileri, finans, kadın ve gençlik gibi farklı alanlarda PKK ideolojisini yayma fonksiyonuna sahiptir. SKP'nin daha sonra PKK ile iltisaklı olduğu ortaya çıkınca ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya gibi ülkeler bu yapılanmayı tanımayı reddetmiştir. Öte yandan Türkiye'nin baskılarını artırması neticesinde yapı kendini feshederek Mayıs 1999'da Brüksel merkezli Kürdistan Ulusal Kongresi'ni (KNK) kurmuştur. KNK'nın başına SKP'nin son dönem başkanlığını yapmış ve DEP Van eski milletvekili olan Remzi Kartal geçmiştir.⁵⁰ Bu tarihten sonra Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal PKK'nın üst düzey temsilcileri olarak Avrupa'daki pek çok eylemde boy göstermiştir.⁵¹ Akabinde yaşanan görev değişiklikleriyle birlikte Remzi Kartal PKK'nın Avrupa'daki en üst yapılanması olan KCK/KONGRA-GEL'in başına getirilmiştir.⁵² Zübeyir Aydar da bu yapının yürütme konseyinde görev almıştır. Halihazırda kırmızı bültenle aranan Aydar ve Kartal'ın⁵³ ABD tarafından 2009

Görsel 3. Brüksel'de KCDK-E Eylemi, Brüksel, 12 Ağustos 2017

"Atina ve Brüksel'de Tecrit Protestosu", KCDK-E, 12 Ağustos 2017, <https://kcdk-e.com/2017/08/12/atina-ve-brukselde-tecrit-protestosu>, (Erişim Tarihi: 28 Mart 2018).

itibarıyla "uyuşturucu kaçakçısı" oldukları tespit edilmiştir.⁵⁴ Ek olarak Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar'ın çok kez PKK propagandasının yapıldığı ve Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılmasıyla alakalı etkinliklere katıldıkları bilinmektedir.⁵⁵ KNK'nın 17. Kongresi sonrasında 14-15 Ekim 2017 ve Ekim 2019 dönemlerinde görevli olmak üzere 288 isim belirlenmiştir.⁵⁶

Öte yandan KON-KURD adı altında faaliyetlerine devam eden Avrupa çatı yapılanması, ABD ve diğer devletler tarafından PKK ile eş değer olduğunun tespit

50. "Kurdistan Parliament in Exile", Enacademic, http://kurds_history.enacademic.com/337/Kurdistan_Parliament_in_Exile, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

51. Murat Haner, *The Freedom Fighter: A Terrorist's Own Story*, Routledge, s. 128.

52. Haner, *The Freedom Fighter: A Terrorist's Own Story*, s. 128.

53. <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizitamliste.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

54. Alexander R. Dawoody, "Eradicating Terrorism from the Middle East: Policy and Administrative Approaches", s. 321; ayrıca bkz. <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Documents/101409%20pkk%20press%20chart.pdf>; <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/tg1148.aspx>, (Erişim tarihi: 28 Mart 2018).

55. Remzi Kartal Abdullah Öcalan'ın posterinin olduğu bir toplantı için bkz. "Belçika ve Almanya'da Mayıs Şehitleri Anıldı", ANF Türkçe, 20 Mayıs 2017; Remzi Kartal'ın bulunduğu bir PKK etkinliği için bkz. "Avrupa'nın Göbeğinde Bir Rezalet Daha!", *Takvim*, 17 Kasım 2016; Zübeyir Aydar'ın bulunduğu bir PKK etkinliği için bkz. "Brussels rally urges Turkey to stop new war on Kurds", Rudaw, 28 Temmuz 2015.

56. Bkz. <http://www.kongrakurdistan.net/en/members>, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

edilmesi üzerine, isim değişikliğine gitmiş fakat işlevsel anlamda aynı kalmıştır.⁵⁷ PKK'nın Avrupa'daki Brüksel merkezli çatı yapılanması olan KON-KURD, kurulan baskının üzerinden gelebilmek adına kendisini feshederek 6-7 Temmuz 2013 arasında düzenlenen kongreyle ismini "Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi" (2013'te KCD-E, 2015'te KCDK-E) şeklinde değiştirmiştir.⁵⁸

KCDK-E; NAV-DEM (Almanya), NAV-BEL (Belçika) NUDEM (Danimarka), DEMNED (Hollanda), FEYKOM (Avusturya), CDK-F (Fransa), JAPAN-KURD (Japonya) adlı ülke çatı yapılanmaları ve farklı derneklerinin kendine bağlı olduğu bir konfederasyon görünümü vermektedir.⁵⁹ KCDK-E'nin tüzüğüne bakıldığında merkezinin Brüksel-Charleroi⁶⁰ bölgesinde olduğu ve sadece Avrupa Kıtasında değil aynı zamanda "yurt dışı"nda yaşayan bütün Kürtleri kapsadığı iddiası görülmektedir. Yine aynı metinde başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi olmak üzere çok sayıda uluslararası insan hakları bildirgelerine atıf yapılarak barışçıl bir ajandanın izleneceği öne sürülmektedir.⁶¹ KCDK-E yapılanması 2017 itibarıyla Yüksel Koç⁶² ve Fatoş Göksungur⁶³ (Fatoş Yener) eş başkanlığında ekonomik, siyasi ve diplomatik lobi faaliyetlerini hala sürdürmektedir. Kültür, ekonomi, özgürlük ve insan hakları gibi kavramlar üzerinden dernekler kuruluş faaliyetleri de bunlar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. KCDK-E yürütme konseyinde ise Şemse Güllü, Ruknettin Ceylan, Ahmet Kobane (Suriye uyruklu) ve Dilşah Osman⁶⁴ bulunmaktadır.

Görsel 4. KNK Başkanlık Seçimleri- Zübeyir Aydar (soldan ikinci), Rebwar Reşid (soldan üçüncü), Nilüfer Koç (soldan dördüncü), Lahey, 15 Ekim 2017

"Nilüfer Koç ve Rêbwar Reşid Yeniden KNK Eş Başkanı Seçildi", ANF Türkçe, 15 Ekim 2017.

57. Gunter, *Historical Dictionary of Kurds*, s. 167.

58. "KON-KURD Kongresinde Yeni Bir Kürt Örgütlenmesi Tartışılıyor", ANF Türkçe, 6 Temmuz 2013.

59. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

60. "European Kurdish Democratic Societies Congress", Wikipedia, 18 Haziran 2017, https://en.wikipedia.org/wiki/European_Kurdish_Democratic_Societies_Congress, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

61. Madde 1.1.-1.2.-2.3. için bkz. <http://web.archive.org/web/20160614173322/http://www.kcde.eu/tuzuk>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

62. https://twitter.com/yuksel_koc_, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

63. Fatoş Göksungur'un katıldığı bir eylem ve PKK'ya ait semboller için bkz. SYKP Avrupa, Twitter, 7 Ekim 2016, https://twitter.com/sykp_avrupa/status/784508881229733888, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

64. "Belçika'da Öcalan için Bisiklet Eylemi", ANF Türkçe, 9 Ekim 2017; TJK-E adlı yapıya dair konuştuğu ve Abdullah Öcalan'ın posterlerinin bulunduğu gözlemlenmiştir.

Belçika özelinde PKK, FEK-BEL⁶⁵/NAV-BEL örgütlenmeleri adıyla faaliyetlerini yürütmektedir.⁶⁶ NAV-BEL'in internet sitesine bakıldığında Abdullah Öcalan'ın fotoğrafı ile PKK propagandası yapıldığı açıkça görülmektedir.⁶⁷ Bu çalışma kapsamında Belçika'da yapılan saha araştırması sırasında gerçekleştirilen mülakatlarda NAV-BEL'in başında bulunan Orhan Kılıç'ın, Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal ile çok sayıda etkinliği beraber yürüttüğü ve PKK'nın Belçika özelindeki illegal faaliyetlerinden sorumlu olduğu tespit edilmiştir.⁶⁸ NAV-BEL yönetim kurulu üyesi ve dış ilişkiler sorumlusu Salih Uçar da terör propagandasının yapıldığı birçok eyleme katılmaya devam etmektedir. Son dönemde Belçika'nın Anvers bölgesindeki NAV-BEL/PKK'lı grupların gerçekleştirdiği provokatif eylemlerle öne çıkan Uçar saldırı sonrası yaptığı açıklamalarla "PKK terör örgütü değildir" vurgusu üzerinden Türkiye'yi hedef almıştır.⁶⁹

NAV-BEL vb. organizasyonları ayakta tutması açısından PKK'nın militan kaynağını anlamak gereklidir. Bu bağlamda Belçika'daki yaklaşık 60 bin kişilik Kürt nüfusunun 10 bini örgüte sempati duymakta iken terör örgütüne üye 350 kişi bulunmaktadır. Örgüt strateji ve politikalarını belirleyerek yönlendiren 50-60 civarında "Drijan" olarak adlandırılan üst düzey militanlar bulunmaktadır.⁷⁰ Belçika hem legal ve hem de illegal PKK/KCK aktivitelerinin yönlendirildiği bir merkez olması hasebiyle önem arz etmektedir.

PKK'nın Belçika Merkezli Avrupa Çatı Yapılanmaları şunlardır:

- KCDK-E: Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Le Congres de la Societe Democratique en Europe)
- KNK: Kürdistan Ulusal Kongresi (Congres National du Kurdistan)

Siyaset ve Propaganda

KCDK-E'ye bağlı çok sayıda alt örgüt mevcut olmakla beraber işlevsel anlamda bu yapılar, buldukları bölgede PKK üst düzey yöneticilerinin verdiği talimatları yerine getirmektedir. Bu bağlamda PKK, Belçika'daki hemen hemen tüm şehirlerde örgütlenme yoluna gitmiştir. Aşağıda PKK'nın Belçika'daki şehir ve bölge yapılanmaları hakkında bilgiler yer almaktadır:

65. 2015 öncesinde KCD-E çatı yapılanması altındaki adlandırma.

66. "KCD-Ewrupa kuruldu", ANF Türkçe, 6 Temmuz 2013.

67. <http://www.navbel.be>. (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

68. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

69. "AKP'li faşistler Belçika'da Kürtlere saldırdı", Etkin Haber Ajansı, 31 Ekim 2017, <http://www.etha.com.tr/Haber/2017/10/31/dunya/akpli-fasistler-belcikada-provokasyon-pesinde>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); "Verbreek het stilzwijgen over de repressie in Turkije!", Mondiaal Nieuws, 21 Ocak 2016; <https://www.mo.be/fr/node/47117>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

70. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

NAV-BEL: Belçika Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Raad van de Koerdische Democratische Gemeenschap in Belge)

Belçika'nın başkenti Brüksel'de faaliyetlerini sürdüren yapı PKK'lı isimlere pek çok kez etkinliklerinde yer vermiştir. Örneğin PKK'nın kurucularından olan Fuat Kav⁷¹ NAV-BEL'in etkinliklerinde örgüt propagandası yapmaktan geri kalmamıştır.⁷² NAV-BEL üyelerinin toplandığı kongrelerde yaptıkları açıklamaların yanı sıra kullandıkları flamalar da PKK propagandasına hizmet etmektedir. 25 Ekim 2014'ten beri Nadire Aslan ve Salih Uçar NAV-BEL'in yönetici kadrosunda bulunmaktadır. STK adı altında faaliyetlerini sürdüren yapı Belçika nezdinde 25 Kasım 2014'ten bu yana "legal" statüde yer almaktadır.⁷³ NAV-BEL, Abdullah Öcalan'ın işkence gördüğüne dair kamuoyu oluşturmak için PKK ile ilişkili gruplarla birlikte Avrupa'nın farklı yerlerinde etkinliklerini sürdürmeye devam etmektedir. Bu gruplar şu şekilde sıralanabilir:

Görsel 5. NAV-BEL 3. Kongresi, Belçika-Brüksel, 17 Nisan 2017
"Demokratik Toplum Merkezleri Kongrelerini Yapıyor", ANF Türkçe, 17 Nisan 2017.

Görsel 6. NAV-BEL Yıllık Kongresi, Belçika-Liege, 24 Nisan 2017
"Halk Meclisleri Yıllık Kongrelerini Yaptı", ANF Türkçe, 24 Nisan 2017.

KONGRA-Gel, Avrupa Kürt Demokratik Toplum Kongresi (KCDK-E), Avrupa Kürt Kadın Hareketi (TJK-E), Almanya Kürt Demokratik Toplum Merkezi (NAV-DEM), Fransa Kürt Toplum Merkezi (CDK-F), NAV-BEL, DEM-NED, Şengal Ezidi Meclisi, Şehit Aileleri Kurumu (KOMAW), Kürdistan İslami Topluluğu (CİK), NAV-YEK, Platforma Kurden Anatoliya Navin (PKAN-E), TEV-ÇAND, Kongreya Netewiya Kurdistan (KNK), Goran Hareketi, Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK), Demokratik Birlik Partisi (PYD), PJAK, Halkların Demokratik Partisi (HDP), Halkların Demokratik Kongresi-Avrupa (HDK-A),

71. "PKK'yı Kimler Kurdu?", Mediya, 2 Mart 2012, http://madiya.net/index.php?option=com_content&view=article&id=520:pkk-yi-kimler-kurdu-4&catid=40:portreler&Itemid=59, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

72. "Halk Meclisleri Yıllık Kongrelerini Yaptı", ANF Türkçe, 24 Nisan 2017.

73. "Raad van of Koerdische Democratische Gemeenschap in Belgie", <https://www.societes-belgium.com/raad-van-de-koerdische-democratische-gemeenschap-in-belgi-9yfm>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

Kürdistan Komünist Partisi, Partiya Demokrat Kurdiya Suriya (PDK-S), Partiya İslamiya Kurdistan (PİK), Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi (SKYP), Ezilenlerin Sosyalist Partisi (ESP), Avrupa Ezilen Göçmenler Konfederasyonu (AvEG-KON), Devrimci Karadenizliler Platformu, Avrupa Türkiyeli İşçiler Federasyonu (ATİK), Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF), Avrupalı Demokratik Halklar Konfederasyonu (ADHK), Mezopotamya Halk Kongresi (MHK), Yaşanacak Dünya, NOR-Zartonk, Avrupa Demokratik Dersim Birlikleri Federasyonu (ADEF), Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Devrimci Parti, Avrupa Koçgiri Kültür Merkezi, Avrupa Maraş Girişimi, Avrupa Kürecik Halk İnisiyatifi, Ezidi Kadın Meclisi.⁷⁴

Anvers KCDK-E: Anvers Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Van Antwerpen)

Türkiye'yi hedef alan söylemlerinin yanı sıra Abdullah Öcalan ve Afrin üzerinden propaganda yapan PKK'lı gruplar Belçika'nın Anvers bölgesinde de sık sık eylem yapmaktan geri kalmamaktadır. Belçika Afrin Dayanışma Platformu, Belçika Kürt Kadın Hareketi, Belçika Kürt Enstitüsü, Halkevi, PYD Brüksel Temsilciliği, Sosyalist Kadınlar Birliği, HDP Brüksel Temsilciliği, Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu-Belçika, Halkların Demokratik Kongresi-Belçika, Belçika Ermeni Demokratları Derneği, Demokratik Kürt Toplum Merkezi NAV-BEL, Avrupa Süryaniler Birliği, Charleroi Alevi Derneği, Brüksel Alevi Derneği, Anvers Alevi Derneği, Emek ve Özgürlük Cephesi-Avrupa ve Maraş Girişimi-Belçika, INFOTURK

Görsel 7. Anvers'te YPG/PKK'ya Destek Eylemi, 11 Mart 2018

"Brüksel ve Anvers'te Kürdistanlılardan Efrin Protestosu", ANF Türkçe, 11 Mart 2018.

gibi yapıların Anvers KCDK-E adlı yapıyla etkinlikleri söz konusudur. Ayrıca Partit dels Treballadors de Catalunya (PTC), Vrede, Solidarity for All, SAP Antikapitalisten-Gauche antikapitaliste, Ernest Mandel Fonds vzw, Labo VzW ve Secour Rouge adlı uluslararası kurumların da PKK'lı gruplara açıktan desteği söz konusudur.⁷⁵

74. "Strasbourg'daki Eyleme Yüzlerce Kurum ve Şahsiyet Katılıyor", ANF Türkçe, 24 Ekim 2017.

75. "Belçika Afrin Dayanışma Platformu'ndan Uluslararası Topluma Çağrı", KCDK-E, 20 Şubat 2018, <https://kcdk-e.com/2018/02/20/belcika-efrin-dayanisma-plaftormundan-uluslararası-topluma-cagiri>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

Limburg KCD-E: Limburg Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Limburg)

Limburg bölgesi Belçika ve Hollanda arasında ikiye bölünmüş durumdadır. İnan Aslyüce, Vahide Bulut, Orhan Kılıç ve Hasan Üstboğa⁷⁶ Limburg KCD-E adlı yapının üzerinde söz sahibidir.⁷⁷ Aslyüce çok kez Salih Müslim ile görüşmüş ve Suriye'deki PKK yapılanmasına dair desteklerini sunmuştur. Ayrıca HDP'nin PKK ile bağının olmadığı iddiaları da son zamanlarda dikkat çekmektedir. Orhan Kılıç, Türkiye karşıtı söylemlerini NAV-BEL terör yapılanması altında gerçekleştirerek genç Kürt nüfusunu yanında toplama gayreti içerisinde.⁷⁸

Görsel 8. İnan Aslyüce (Solda) ve Salih Müslim (Sağda), İnan Aslyüce'nin Facebook Avatari

<https://www.facebook.com/inan.aslyuce/about?lst=100026141044297%3A1182135671%3A1527752556>, (Erişim Tarihi: 30 Mayıs 2018).

Gent Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Van-Gent)

Demokratik Toplum Kongresi'nin 30 Ekim 2007 tarihli karar beyanamesiyle ilan edilmesi ile Yüksel Genç⁷⁹ ve Hatip Dicle⁸⁰ eş başkan olarak seçilmiştir. 2017'de yapılan son kongrede ise DTK Eş Başkanları Leyla Güven⁸¹ ve Berdan

Görsel 9. DTK Nevruz Kutlamaları, 25 Mart 2018

<https://anfkuurdi.com/rojane/li-marsilya-u-voralberge-newroz-hat-pirozkirin-94961>, (Erişim Tarihi: 30 Mayıs 2018).

76. PKK flamarının olduğu gösteride yer almıştır. Bkz. <https://www.hln.be/nieuws/binnenland/burgemeester-genk-wilde-pkk-geen-podium-geven-aea6e1f2>, (Erişim tarihi: 30 Ağustos 2018).

77. "Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Limburg", <https://www.societes-belgium.com/koerdische-democratische-gemeenschapscentrum-limburg-q7vf>, (Erişim tarihi: 30 Ağustos 2018).

78. "2000 betogers tegen Erdogan in Brussel", HLN, 17 Kasım 2016, <https://www.hln.be/nieuws/2000-betogers-tegen-erdogan-in-brussel-a5a6ceb1>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

79. Abdullah Öcalan'ın talimatıyla 1999 yılında dağdan inen barış grubu içerisinde yer alan bir teröristtir. Ayrıca Siyasal ve Sosyal Araştırma Merkezi (SAMER) yönetim kurulu üyesidir.

80. 1991 senesinde Diyarbakır milletvekili olarak seçilen Kürt siyasetçidir. 1994 yılında Selim Sadak, Orhan Doğan ve Leyla Zana ile birlikte dokunulmazlığı kaldırılmıştır. On yıl cezaevinde kalmıştır.

81. 25. Dönem HDP milletvekilidir. HADEP çatısı altında kadın kollarında çalışmıştır. Bkz. <https://www.haberler.com/leyla-guven/biyografisi>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018); En son Zeytin Dalı Harekatı ile ilgili paylaşımlarından ve "örgüt kurmak ve yönetmek" gerekçeleriyle 31 Ocak 2018'de tutuklanmıştır.

Öztürk⁸² olmuştur. Güven ve Öztürk halen görevlerine devam etmektedir.⁸³ Bu yapılanma aynı zamanda Gent bölgesinde de 14 Ekim 2016'dan beri faaliyetlerini sürdürmektedir.⁸⁴

HDK-A: Avrupa Halkların Demokratik Kongresi (Congres Democratique des Peuples-Avrupa)

2011 yılında kurulan HDK sonrasında Belçika merkezli faaliyet göstermeyen Avrupa kolu HDK-A "ezilenlerin ve azınlıkta kalan kesimlerin" sözcüsü olduğu iddiasıyla Belçika başta olmak üzere Avrupa'nın pek çok yerinde PKK propagandası yapmaya devam etmektedir.

Görsel 10. Belçika'da HDK Uzantılarının 8 Mart Etkinliği, 9 Mart 2018
"Fransa, Avusturya ve Belçika'da 8 Mart Yürüyüşleri", ANF Türkçe 9 Mart 2018.

Belçika Rojava ile Dayanışma Komitesi

Brüksel'de yaptıkları "Kobani'ye destek" ve "Afrin'i kurtaralım" temalı protestolarıyla dikkat çeken komite,

Görsel 11. Belçika Rojava ile Dayanışma Komitesi'nin Afrin için Yaptığı Eylem, Brüksel, 27 Mart 2018

Türkiye'nin savaş suçu işlediğine dair algı oluşturma çabaları içerisindedir. Ayrıca NATO'yu da hedef alan yapı Suriye'nin kuzeyinde bulunan YPG/PKK'nın AB ve BM kurumları nezdinde savunulması için çağrıda bulunmuştur.⁸⁵

82. 2016 yılında Ağrı milletvekili olarak bir teröristin cenaze törenine katılmıştır. 2017 yılında Londra dönüşü Atatürk Havalimanı'nda tutuklanmıştır. Bkz. https://www.yeniakit.com.tr/kimdir/Berdan_%C3%96zt%C3%BCrk, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018); Yargılanma süreci devam ederken, iddianame "terör örgütünün propagandasını yapmak" suçlamasıyla hazırlanmıştır. Bkz. <http://www.trthaber.com/haber/gundem/hdpli-milletvekili-berdan-ozturk-hakinda-yakalama-karari-356615.html>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

83. "Democratic Society Congress/ Kongreya Civaka Demokratik", <http://www.kcd-dtk.org/english-2>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

84. "Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Van Gent-Navenda Civaka Demokratik Kurd'a Gent Vzw", <https://www.staatsbladmonitor.be/bedrijfsfiche.html?ondernemingsnummer=0663754865>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

85. "Afrin'in Yanında Olmak için Herkes Brüksel Yürüyüşüne Katılsın", ANF Türkçe, 27 Mart 2018.

Brüksel Kürdistan Komitesi

Belçika'da aktif olarak PKK propagandası yürüten komite Kürt kültürünü yaymak, tanıtmak ve korumak için Kürt Kültür Haftası'nı 2014'ten bu yana organize etmektedir. Bu etkinlik aynı zamanda Brüksel Belediyesi tarafından da destek görmektedir. Örneğin 2018'de yapılan etkinlikte Flaman Parlamentosu Başkanı Jan Peumans açılış konuşmasını yapmış ve Brüksellilerin bu etkinliğe katılması için çağrıda bulunmuştur. Sözde legal görünümlü bu kültür etkinliğine terör örgütü PKK ile bağlantılı olan KNK, NAV-BEL ve Brüksel Kürt Enstitüsü gibi pek çok kurum katılmıştır.⁸⁶

Anvers Kürdistan Merkezi

2013'ten bu yana etkin şekilde faaliyetlerine devam eden merkezin diğer adının Antwerpen Kurdistan Centrum Derneği olduğu tahmin edilmektedir. FEK-BEL'in başkanı ve şu anda NAV-BEL dış ilişkiler sorumlusu olan Salih Uçar'ın başkanlığında Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılmasına dair etkinlikleriyle göze çarpmaktadır.⁸⁷ Son zamanlarda Afrin'de öldürülen YPG'li teröristleri anma töreni başta olmak üzere YPG/PKK propagandası yapmaya devam etmektedir.

Görsel 12. YPG/PKK'lı Teröristleri Anma Programı, Anvers, 11 Mart 2018.

"Graz ve Anvers'de Efrin Şehitleri Anıldı", ANF Türkçe, 11 Mart 2018.

Kadın Yapılanması

Söylemlerinin bir kısmını feminizm ve özgürlük kavramlarının oluşturduğu PKK'nın kadın kollarına dahil olan çok sayıda dernek Belçika'da hedef kitlesindeki kadınları mobilize etmek adına farklı çalışmalar yürütmektedir. Gerek Suriye'de gerekse de PKK'nın aktif bulunduğu başka bölgelerde çatışma esnasında vurulan kadın teröristler için anma programları düzenlenmektedir. Özellikle PKK'nın kurucu kadrosunda bulunan Sakine Cansız ile onunla aynı saldırıda öldürülen Leyla Söylemez ve Fidan Doğan'ın anılmasıyla alakalı etkinliklerin organizasyonunda⁸⁸ aşağıdaki dernekler dikkat çekmektedir:

86. "Kürdistan Kültür Haftası'nın Açılış Resepsiyonu Yapıldı", ANF Türkçe, 29 Eylül 2017.

87. "Antwerpen Kürdistan Centrum Derneği Kongresini Yaptı", ANF Türkçe, 28 Nisan 2013.

88. "Paris Katliamı Brüksel'de Lanetlendi", ANF Türkçe, 11 Ocak 2013.

Görsel 13. Belçika Kürt Kadın Hareketi, NATO Protestosu, Belçika, 26 Mart 2018

"Belçika Kürt Kadın Hareketi: Yarınki Eyleme Güçlü Katılım", ANF Türkçe, 26 Mart 2018.

Belçika Kürt Kadın Hareketi

Diğer PKK'lı STK'lara benzer olarak son zamanlarda Afrin'e yönelik YPG/PKK destekçisi etkinlikleri ile ön plana çıkmaktadır. Buna paralel olarak Afrin ile Dayanışma Platformu'nun kurucu hareketi olarak görev yapmaktadır.⁸⁹

Anvers Slava Kadın Meclisi

Meclis feminist ideoloji çerçevesinde ataerkil düzene son vereceği iddiası üzerinden Türkiye'nin terörle mücadele politikalarını eleştirmektedir. Bu bağlamda Anvers Slava Kadın Meclisi özellikle PKK'ya yönelik yürütülen operasyonları ve HDP içerisinde bulunan teröristleri desteklemeye yönelik çok sayıda etkinlik gerçekleştirmiştir. Son faaliyetleri arasında ise HDP'li vekillerin serbest bırakılması için imza kampanyası vardır.⁹⁰ İmza kampanyasına destek veren gruplar şunlardır: Avrupa Kürt Kadın Hareketi (TJK-E), Sosyalist Kadınlar Birliği (SKB)-Avrupa, Yeni Kadın, Yaşanacak Dünya, Avrupa Demokratik Kadın Hareketi (ADKH), SYKB Avrupa Kadın Meclisi, Demokratik Alevi Federasyonu Kadın Bileşeni, Ezidi Kadın Hareketi, Kürdistan İslami Hareketi Kadın İnisyatifi, İç Anadolu Kürtleri Kadın Bileşeni, Ceni Kadın Barış Bürosu, Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği, Almanya Kürt Kadın Birliği (YJK-E), İsviçre Kürt Kadın Birliği, Fransa Kürt Kadın Hareketi, İsveç SARA Kadın Birliği Kopenhag Seve Kadın Meclisi, Brüksel Beritan Kadın Meclisi, Liege Ronahi Kadın Meclisi, Anvers Slava Kadın Meclisi, Den Haag Ronahi Kadın Meclisi, Amsterdam Rojbin Kadın Komünü, Arnhem Fatos Sağlamgöz Kadın Meclisi, Danimarka Kürt Kadın Derneği, Norveç Kadın İnisyatifi, Finlandiya Kadın İnisyatifi, Londra Roj Kadın Meclisi, Viyana Avesta Kadın Derneği, Yunanistan Kürt Kadın İnisyatifi, Kıbrıs Kürt Kadın İnisyatifi, Sydney ve Melbourne Kürt Kadın İnisyatifi, Toronto Kürt Kadın Derneği, Maraş Girişimi Kadın İnisyatifi, Alxas-Kistik Kom Kadın Komisyonu (Londra), Kaşanlılar Kültür ve Dayanışma Derneği Kadın Komisyonu (Londra), Kırkısrak Dayanışma Merkezi'den Kadınlar (Londra), Paz-DER'li Kadınlar, NAV-DEM.

89. "Belçika Kürt Kadın Hareketi'nden NATO'yu Protesto Çağrısı", JINNEWS, 26 Mart 2018, <https://jinnews.com.tr/TUM-HABERLER/content/view/80095> (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

90. "Avrupadaki Kadın Kurumlarından HDP'ye Destek Açıklaması", Nuçerojev, 10 Mayıs 2018, <https://www.nucerojev.com/kadin-haberleri/nuce-rojev-haber-avrupadaki-kadin-kurumlarindan-hdpye-destek-aciklamasi>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

Sözde Şehit Beritan Kadın Meclisi

Belçika'nın Brüksel şehrinde kurulan ve 1. Kongre'sini 26 Nisan 2015'te yapan sözde Şehit Beritan Kadın Meclisi, NAV-BEL kongre merkezini de kullanarak PKK propagandasını 31 kişilik kadın meclisi ve 3 kişilik sözcü grubuyla sürdürmektedir.⁹¹

HDK-Belçika Kadın Meclisi Girişimi

Belçika yerelinde kadınların örgütlenmesini sağlamak ve iletişimin daha nitelikli olabilmesi adına kurulan girişim, yerel meclisleri tamamladıktan sonra Avrupa çapında bir konferans gerçekleştirerek Kadın Meclisleri adlı çatı yapılanmayı kurmayı hedeflemektedir. HDK girişimin kurulduğu salonda YPG/PKK'nın kadın kollarından olan YPJ flamları dikkat çekmiştir.⁹²

Gençlik Yapılanması

PKK gençlerin ideolojik anlamda eğitimini tesis ederek radikalleşmiş bir "Kürt" gençliği ortaya çıkarmak için çabalamaktadır. Bu çabanın bir sonucu son zamanlarda "Apocu Gençlik İnisiyatifi"⁹³ adlı grubun Avrupa genelinde şiddet eylemlerini teşvik etmek amacıyla "süresiz intikam hamlesi"ni ilan etmesiyle kendini göstermiştir.⁹⁴ Nitekim 28 Ekim 2017'de "Abdullah Öcalan Kütüphanesi" otobüsü Anvers bölgesinde Türk vatan-

Görsel 14. NAV-BEL ve Şehit Beritan Kadın Meclisi Ortak Etkinliği, Belçika, 9 Şubat 2018

"Halklar Öcalan ve Efrin için Sokakta: Erdoğan Yenilecek!", ANF Türkçe, 9 Şubat 2018.

Görsel 15: HDK-Belçika Kadın Meclisi Girişiminin Kuruluşu, Brüksel, 10 Haziran 2017

"Belçika HDK Kadın Meclisi Girişimi Kuruldu", Facebook, 11 Haziran 2017, https://www.facebook.com/kizilhaber/photos/a.477328715767220.1073741828.475858312580927/804233249743430/?type=3&link_share, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

91. "Brüksel'de "Şehit Beritan" Kadın Meclisi İlan Edildi", ANF Türkçe, 26 Nisan 2015.

92. "HDK-Belçika Kadın Meclisi Girişimi Kuruldu", Avrupa Forum, 11 Haziran 2017, <http://avrupaforum.org/hdk-belcika-kadin-meclisi-girisimi-kuruldu>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

93. Joan O'Bryan, "Warning Update: Kurdish Terrorism in Europe", ISW, 21 Kasım 2016, <http://iswresearch.blogspot.com.tr/2016/11/warning-update-kurdish-terrorism-in.html>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018); Mehmet Solmaz, "Eight wounded as PKK propagandists attack Turkish neighborhood in Belgium", *Daily Sabah*, 27 Ekim 2017; "PKK sympathizers attack Turkish neighborhood in Belgium", *Anews*, 28 Ekim 2017, <http://www.anews.com.tr/world/2017/10/28/pkk-sympathizers-attack-turkish-neighborhood-in-belgium>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

94. <http://www.nucerojev.com/guncel-haberleri/nuce-rojev-haber-apocu-genclik-inisiyatifi-avrupadan-ocalan-icin-hamle>; ilgili çağrı ilk önce PKK'nın haber sitesi olan ANF'de yayımlanmış daha sonra sebepsiz bir şekilde kaldırılmıştır. Bkz. <https://web.archive.org/web/20171018150035/https://anftrkce.net/guncel/apocu-genclik-inisiyatifi-avrupa-dan-Oecalan-icin-hamle-97696>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

Görsel 16. Afrin'de YPG/PKK Saflarına Katılım Çağrısı, 26 Ocak 2018

yasal direniş” çağırma amacı taşıyan grup son dönemde Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü Zeytin Dalı Harekatı'na (ZDH) karşı YPG/PKK saflarına katılma çağrısında bulunmuştur.⁹⁶

Görsel 17. Mazlum Doğan Gençlik Festivali, Temmuz 2017, Belçika-Blegny

“Ciwaniên Azad'an Mazlum Doğan Festivali'ne Katılım Çağrısı”, ANF Türkçe, 13 Temmuz 2017.

Ciwanen Azad (Özgür Gençler)

Belçika ve Almanya'da ağırlıklı olarak faaliyet gösteren grup PKK'nın erkeklerden oluşan yapılanmasıdır. Örgüt sık sık Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için çağrıda bulunmakla beraber son zamanlarda ZDH'yi de protesto etmekten geri kalmamaktadır. Belçika'da ve Avrupa'nın muhtelif yerlerinde “ayaklanma” çağrısı yapan örgüt Jinen Ciwanen Azad adlı kadın yapılanmasıyla da ortak etkinlikler yürütmektedir.⁹⁷

95. “Öcalan Otobüsü Belçika'da Güllerle Karşılandı”, ANF Türkçe, 26 Ekim 2017.

96. “Komalên Ciwan ve Komalên Jinên Ciwanîdan Efrîn îçin Tüm Gençlere Çağrı”, YouTube, 26 Ocak 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=sZZBAXNXyhk>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

97. “Ciwanen Azad: Çağın Direnişi ile Komplö Parçalanacak”, ANF Türkçe, 15 Şubat 2018.

Jinen Ciwanen Azad (Özgür Genç Kadınlar)

Merkezi Strazburg'da bulunan örgüt PKK'nın Avrupadaki kadın hareketlerinin tamamını temsil etmektedir. PKK'nın Avrupa destekçisi olmasının yanında ayrıca feminist temalarla eylemlerini çerçeveyerek kapitalizmin merkezi olarak adlandırdıkları Avrupa'da "Bi Xwebuyine Seri Hilde (Kendin Ol, Başkaldır)" hareketi başlatmıştır. Örgüt, kadınları terörist Abdullah Öcalan'ın çizdiği "kadın kurtuluş" ideolojisi kimliği üzerinden radikalleştirme amacı gütmektedir.⁹⁸

Görsel 18. Jinen Ciwanen Azad'ın Kadınlara Çağrıda Bulunmak için Kullandığı Afiş, 8 Mart 2018

Apocu Gençlik İnisiyatifi

Radikal PKK gençliğini sık sık eyleme çağıran yapı Türkiye'de ve Belçika'da faaliyetlerini sürdürmektedir. 18 Ekim 2017 tarihinde yaptığı açıklamayla Abdullah Öcalan'ın "fedaileri" olduğunu duyuran örgüt Belçika'nın Anvers bölgesinde Türk vatandaşlarını tahrik ederek terör olaylarına sebebiyet vermiştir.⁹⁹

Görsel 19. Apocu Gençlik İnisiyatifi'nin Avrupa'da Kurduğu Yeni Bir Yapılanmanın İlanı, 17 Aralık 2016

"Apocu Gençlik İnisiyatifi Creil'da İlan Edildi", YouTube, 17 Aralık 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=PJRXIbUBGOY>, (Erişim Tarihi: 30 Mayıs 2018).

Belçika Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK-Belçika)

Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK) 2013 yılında Leuven kentinde gerçekleştirdiği 1. Kongre'siyle Belçika'da kurulmuştur. Kongre yaklaşık iki yıl süren hazırlık aşamasından sonra Belçika'nın Brüksel, Liege, Leuven ve Genk kentlerinden gelen öğrencilerin katılımı ile gerçekleşmiştir. Örgütün kuruluşunda gösterilen ve değinilen gerekçelerden birisi Belçika'daki 2. ve 3. kuşak Kürt diasporasını PKK çevresine toplamaktır. Bunun için lise ve üniversite gençliğinin YXK çatısında altında örgütlenmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Kongre

Görsel 20. YXK'nın 1. Avrupa Kongresi, Köln, 20 Mayıs 2013

98. "Jinen Ciwanen Azad, Kadınları 'Başkaldırmaya' Çağırıyor", ANF Türkçe, 8 Mart 2018.

99. "Belçika'da Çıkan Olayları PKK'nın Yayın Organı Körükledi", *Yeni Vatan*, 30 Ekim 2017.

re yönetiminde bulunan kişilerin listesi şu şekildedir: Bilal Dağ (Brüksel), Servan Toprak (Brüksel), Nebiye Çankaya (Leuven), Cengiz Toprak (Leuven), Tevzat Tenur (Antwerpen), Evin Alabay (Brüksel), Adil Ezer (Leuven), Orhan Kılıç (Genk), Nazlıcan Ezer (Antwerpen).¹⁰⁰

Sosyal Alan Yapılanması

PKK'nın Belçika'da oluşturmaya çalıştığı Kürt milliyetçiliği farklı ülkelerden gelen Kürt kökenlileri tek çatı altında toplama gayreti gütmektedir. PKK böylece toplumun çeşitli düzeylerinde konsolidasyon sağlamakla beraber ideolojisini çeşitli sosyalleşme yöntemleri üzerinden empoze etme fırsatı bulmaktadır. Örgüt çeşitli işçi ve göçmenleri ilgilendiren kuruluşlar, yardım kuruluşları ve sosyal aktiviteler düzenleyen dernekler aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. PKK'nın Belçika'da aktif olmaya çalıştığı sosyal alanlarla alakalı dernekler şunlardır:

Kürdistan Kızılayı-HSK Belçika Bürosu (Koerdische Rode Halve Mann VZW)

PKK'nın STK yapılanmaları başta olmak üzere Türkiye, Irak ve Suriye'de bulunan örgüt uzantılarına maddi kaynak bulmakla görevlendirilmiş bürodur. HSK farklı ülkelerde bulunan banka hesaplarıyla para toplamaya devam etmektedir. Belçika'daki merkezi Anvers'te bulunmaktadır.¹⁰¹ Belçika'nın yanı sıra Almanya, Fransa, İsviçre, Avusturya, Hollanda, İsveç, Norveç ve Danimarka'da faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Kürdistan Kızılayı olarak bilinen Heyva Sor a Kurdistan "bağış" adı altında yıllık 30 milyon avro toplamaktadır.¹⁰²

Görsel 21. Berkin Elvan Temalı Bir Eylem, Anvers, Mart 2014

"Antwerpen'de Berkin Elvan ve Sakineler Anıldı", Aveg-Kon, 12 Mart 2014, <http://avegkon.org/antwerpende-berkin-elvan-ve-sakineler-anildi>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Belçika Göçmenler Kolektifi (BGK) (AveG-Kon'a bağlı)

Göçmenlerin haklarını savunduğu iddiasıyla 2010'dan bu yana eylemlerini sürdüren yapı esasında PKK'lı teröristleri anma etkinlikleri yapmaktadır.¹⁰³ Örneğin Paris'te öldürülen Sakine Cansız, Fidan Do-

100. "YXK-Belçika Federasyonu Kuruldu", ANF Türkçe, 3 Haziran 2013.

101. <http://www.heyvasor.com/en/alikari>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

102. "PKK'nın Yönetim Üssü Belçika'da", *Yeni Şafak*, 26 Kasım 2016.

103. "Belçika Göçmenler Kolektifi/BGK", Aveg-kon, 2010, <http://avegkon.org/bgk>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

ğan ve Leyla Söylemez adlı kadın teröristler bahsi geçen STK'nın eylem konuları arasında yer almaktadır. Terör örgütü propagandası yapan tutuklu Figen Yüksekdağ için kampanya yürütmesi ve PKK'nın kurmuş olduğu STK ağında bulunan diğer yapılanmalarla birlikte hareket etmesi gibi terör örgütü destekçisi pek çok etkinliği gerçekleştirmesi bu yapının göçmen politikaları üzerinden PKK propagandası yaptığının ispatı olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁰⁴

Dini Yapılanma

PKK'nın kitle oluşturmaya çalıştığından dini yapıların önemi yadsınmaz. Bu anlamda PKK, Belçika'da Alevi ve Yezidi grupları kazanma yolunda etkinliklerini sürdürmektedir. PKK'nın uzun süredir devam ettirdiği din politikası özellikle 5. Kongre kararlarıyla kendini göstermiştir. Yezidilerin yüzde 90'ının Avrupa'da olduğu ve Kuzey Irak bölgesindeki Yezidilerin PKK için kaybedilmesi gerektiği meselesi de bu kararda vurgulanmıştır. Benzer bir değerlendirme Aleviler için de geçmektedir.¹⁰⁵ Bu bağlamda aşağıdaki dernekler hem Belçika hem de Avrupa'da faaliyetlerini sürdürmektedir:

Görsel 22. FEDA Derneği Tarafından Türkiye'nin Politikalarına Karşı Yapılan Bir Toplantı, Almanya, Ekim 2013

<http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=24706>; Ayrıca bu dernek Belçika'da da faaliyet göstermiştir. Bkz: "Belçika'da 'HAYIR' Platformu Kuruldu", ANF Türkçe, 20 Şubat 2017.

Liege Alevi Derneği

Belçika'nın Liege kentinde KCDK-E çatısı altında kurulmuş olan dernek çocuk, genç ve muhafazakar aileleri örgütlemek amacıyla kurulmuştur. Alevilik çatısı altında kendini gizleyen örgüt, genellikle çocuklar üzerinden PKK propagandası yürütmektedir.¹⁰⁶

Görsel 23. Kobani Temalı Bir Eylem, Belçika- Liege, Ekim 2014

<http://avegkon.org/liegede-kobane-direnisi-ile-daynisma-yuruyusu>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

104. "AvEG-Kon'dan Figen Yüksekdağ için Kampanya", Aveg-Kon, 30 Mayıs 2017, <http://avegkon.org/aveg-kon-dan-figen-yuksekdag-icin-kampanya>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

105. "PKK 5. Kongre Kararları", Weşanen Serxwebun, Temmuz 1995, s. 95, <https://rojbas1.files.wordpress.com/2012/02/pkk-5-kongre-kararlari.pdf>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

106. "Liege'de Oturma, Fransa'da Yürüyüş ve Çadır Eylemi", ANF Türkçe, 27 Eylül 2014.

Görsel 24. Hannover'de FEDA'nın Yaptığı Bir PKK Protestosu, 18 Mart 2018
 "Hannover'de Türk Devleti Protesto Edildi", YouTube, 18 Mart 2015, https://www.youtube.com/watch?time_continue=26&v=xBcCN1Q8lzQ, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

ren "Öcalan'a Özgürlük Nöbeti"ni 15 Mayıs 2018'den itibaren FEDA devralmıştır.¹⁰⁸ 25 Haziran 2012'den beri süren bu nöbete diğer dini, sosyal veya siyasi başlıklarla kurulan STK'lar da katılmıştır.¹⁰⁹ Son zamanlarda Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü ZDH Brüksel'de "Afrin Dayanışma Platformu" ve FEDA'dan da bulunan pek çok eylemci tarafından protesto edilmiştir.¹¹⁰

Kültür-Sanat Yapılanması

Toplumsal dinamizmi sağlamak ve Belçika nezdinde ideolojik faaliyetlerini örtülü halde yürütmek adına PKK farklı kültür merkezlerinde örgütün kurucu kadrosunda bulunan dikkat çeken isimleri anarak yeni jenerasyona PKK ideolojisini empoze etme gayreti içerisindedir. Öte yandan bu yapılarda her fırsatta Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için propaganda faaliyetlerinin sürdürüldüğü de gözlemlenmiştir. Buna göre PKK'nın kültürel aktivitelerinde öne çıkan dernekler şu şekilde sıralanabilir:

Charleroi Kürt Kültür Merkezi (Centre Democratique de la Communaute Kurde)

Belçika'nın Wallon'da bulunan yerleşim birimlerine bağlı Charleroi civarındaki Gilly'de bulunan Charleroi Kürt Kültür Merkezi'nin başında 2018'e kadar Aydın

107. http://alevis.be/?page_id=41, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

108. "15 Mayıs Gündemi", ANF Türkçe, 15 Mayıs 2018.

109. "Öcalan Nöbeti FEDA İnanç Komisyonu Üyelerinde", ANF Türkçe, 15 Mayıs 2018.

110. "Türk İşgaline Karşı Avrupa'da Halk Sokaklarda", ANF Türkçe, 18 Mart 2018.

Yıldırım bulunmaktaydı. Yıldırım kara para aklama, suç örgütü kurma ve kurulan kolektifleri kötüye kullanma gibi suçlardan çok kez soruşturma geçirmişti.¹¹¹ 18 Şubat 2018 tarihinde hayatını yitiren Yıldırım'ın cenaze törenine Türkiye'de kırmızı bültenle aranan Zübeyir Aydar¹¹² katılmıştır.¹¹³

Görsel 25. Charleroi Kürt Kültür Merkezi'nin Kundaklandığı İddiası Üzerine Dernek Binasına PKK Flamaları ve Terörist Posterleri Asıldı, Charleroi, Aralık 2016
"Charleroi Gilliy Kürd Kültür Merkezi'nin Kundaklanması Tansiyonu Artırdı", Yeni Haber Belçika, <https://www.yenihaber.be/belcika/charleroi-gilliy-kurd-kultur-merkezinin-kundaklanmasi-tansiyonu-artirdi.html>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

MALA KURD: Leuven Kürt Kültür Merkezi (Koerdische Democratische Gemeenschapscentrum Van Leuven)

Belçika'nın Lueven kentinde bulunan MALA KURD, PKK'nın Avrupa temsilcilerinden Zübeyir Aydar ve FEK-BEL/NAV-BEL ile de ilintili çalışmaktadır. MALA KURD 2013'ten bu yana farklı platformlarda Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için etkinlik düzenlemektedir. Dernek örgüt propagandasını etkin yürütebilmek adına Leuven bölgesindeki Kürt grupları örgütlemeye çalışmaktadır. Dönemin FEK-BEL/NAV-BEL Başkanı Salih Uçar PKK'nın bölgedeki Kürtleri örgütleme niyetini şu ifadelerle vurgulamıştır:

İnanıyorum ki Leuven derneğimiz güçlü bir yönetime kavuşarak bu bölgedeki hal-kımızın, sosyal, kültürel ve siyasal ihtiyaçlarına güçlü bir cevap olacaktır.¹¹⁴

SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Avrupa'nın başkenti konumunda olan Brüksel gerek AB gerekse Belçika Parlamentosunun bulunması hasebiyle PKK için önem arz etmektedir. Bu anlamda PKK'nın ideolojik temellerini atan ilk isimler siyasetle 1970'lerden itibaren iç içe olmuştur. AP'nin 1979'da kurulmasından sonra AP üyeleri Türkiye'nin PKK ile mücadelesini "insan haklarının ihlali" çerçevesinde ele almıştır. Bu tarih itibarıyla PKK özellikle Türkiye'den Belçika'ya gelmiş Kürt nüfusunu Kürt milliyetçiliği altında örgütleme

111. "Quatre arrestations pour blanchiment", Dhnet, 24 Haziran 2004, <http://www.dhnet.be/archive/quatre-arrestations-pour-blanchiment-51b8295fe4b0de6db99fd54>, (Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018).

112. <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizitamliste.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

113. "Charleroi'da Yaşayan Kürdistanlı Yıldırım Yaşamını Yitirdi", Nuce Rojev, 18 Şubat 2018, <https://www.nucerojev.com/avrupa-haberleri/nuce-rojev-haber-charleroida-yasayan-kurdistanli-yildirim-yasamini-yitirdi/> (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

114. "Leuven Kürt Kültür Derneği Kongresini Yaptı", ANF Türkçe, 16 Şubat 2013.

gayreti içerisine girmekle beraber AP düzeyinde lobi faaliyetlerine girişmiştir. Bu durum Türkiye'nin ilerleyen dönemlerde AB'ye adaylık sürecini olumsuz etkileyecek olan birtakım sorunlara da yol açmıştır.¹¹⁵

1970'lerin sonunda AP yetkilileri ile lobi faaliyetlerini geliştiren PKK'nın ilk kurucu kadrosu örgütün Türkiye'deki terör saldırıları üzerinden AP'yi harekete geçirme çabası içine girmiştir. Bu esnada "Halkın Birliği" (Volksunie veya Peoples's Union) Partisi içerisinde bulunan gençlik yapılanması aktif bir şekilde "Kürt sorunu" ile ilgilenmeye başlamıştır. Bu isimler arasında Derviş Ferho (Derwich Ferho) da bulunmaktadır. 1978'den itibaren yerel siyasiler tarafından desteklenen Ferho işçileri ve öğrencileri örgütlenme yoluna gitmiştir. 1989'da Brüksel Kürt Enstitüsü'nün başına geçen Ferho¹¹⁶ halihazırda AB kurumları tarafından desteklenmeye devam etmektedir. Bu anlamda PKK'nın Belçika'daki örgütlenmesi dönemin "Halkın Birliği" adlı Flaman milliyetçi partisi ve aynı zamanda AP üyesi olan Willy Kuijpers ve Jaak Vandemeulebroecke tarafından gündeme getirilmiştir. Kuijpers ve Vandemeulebroecke sonraki yıllarda desteğini sürdürmüştür. Bu bağlamda AP'nin 1985'te Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanan olaylara dair hazırlanmış olduğu Balfe Raporu'nda "Kürt tutsaklar" ifadesiyle birlikte "PKK veya sempatanları" söylemi AP resmi belgelerinde dile getirilmiştir.¹¹⁷ Bu raporun hazırlanmasında yine Kuijpers ve Halkın Birliği partisinin diğer üyelerinin rolü yüksektir.

1990'larla beraber PKK'nın AP ile lobi faaliyetlerinde Belçika merkezli başka parlamenterlerin desteği dikkat çekmektedir. Belçika'nın Flaman bölgesi olan Flandra parlamenterlerinden ve Yeşiller/Avrupa Özgürlük Bağlaşıklığı Grubu'ndan (Greens/EFA) Bart Staes ve Nelly Maes "Kürt Sorunu"nu AP gündemine getirme çabası içine girmiştir. Söz konusu girişimlerde mevzubahis Türkiye'nin AB üyeliği olduğunda "Kürt sorunu" üzerinden Türkiye'ye karşı cephe almışlardır.¹¹⁸ O dönem Belçika dışında diğer AB ülkelerine bakıldığında Almanya'da Sosyal Demokrat Parti (PDS) temsilcilerinden Feleknas Uca da AP düzeyinde PKK'yı destekleyen bir diğer parlamenter olarak karşımıza çıkmaktadır.¹¹⁹ Lobi faaliyetleri sonucu Avrupa, PKK'ya 1990'ların ortasında yıllık 200 ila 500 milyon dolar yardımda bulunmuştur.¹²⁰ Bu anlamda lobi faaliyetleri bir yandan PKK'nın Avrupa'daki temsilini pekiştirirken öte yandan finansmanını da sağlamlaştırmasına neden olmuştur.

115. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 202.

116. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 205.

117. Report by the European Parliament on the human rights situation in Turkey, CVC.EU, 9 Ekim 1985, https://www.cvce.eu/content/publication/2005/6/16/52c199b9-aa2f-4327-8b25-148ae27ab5e2/publishable_en.pdf, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

118. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 203.

119. Casier, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 206; Feleknas Uca'nın PKK'yı desteklediğine dair pek çok örnek mevcuttur. Bkz. <http://www.alevinet.com/2017/04/12/b1-vitami-getirdigi-icin-sinir-disi-edilen-uca-bugun-de-aynisini-yaparim>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

120. "PKK Funding: Operations and Methods", Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODs.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

2000 sonrasında AP'de PKK'yı destekleyen iki siyasi grup ön plana çıkmaktadır. Yüzde 10 civarında temsil gücüne sahip olan Avrupa Birleşik Solu/İskandinav Yeşil Solu (GUE/NGL) ve Yeşiller/Avrupa Özgürlük Bağlaşıklığı Grubu (Greens/EFA) gibi daha çok sol tandanslı partilerin 2004 sonrasında desteği ön plana çıkmıştır. Bu bağlamda GUE/NGL grubu “International Conference on the EU, Turkey and the Kurds” adlı konferans dizisi düzenlemeye başlamıştır. Bu konferanslara resmi anlamda davet edilen PKK'lı isimlerin olduğu bilinmektedir. Örneğin 2007'de düzenlenen “Fourth International Conference On EU, Turkey and the Kurds” adlı konferansa KON-KURD'den Mehmer Ali Yiğit de katılmıştır.¹²¹ Yiğit, PKK'nın Remzi Kartal ile birlikte Avrupa'daki önemli temsilcileri arasında yer almaktadır.¹²²

16 Ekim 2014'te oluşturulan Kürt Dostluk Grubu PKK'ya müzahir pek çok parlamenterin desteğini somut bir şekilde ortaya koymuştur. Daha çok sol tandanslı gruplardan müteşekkil olan yapı, Alman, Fransız, İngiliz, Hollandalı, Belçikalı ve Danimarkalı pek çok “Kürt dostu” AB üyesini bir araya getirmiştir. Bu anlamda grup Jurgen Klute, Jose Bove,¹²³ Sarah Ludford ve Frieda Briopols gibi pek çok isim öncülüğünde kurulmakla beraber gruba üye olan birçok isim 2016'da PKK'nın AB terör örgütleri listesinden çıkarılması için yüzden fazla imza toplamıştır.¹²⁴ ZDH kapsamında Türkiye'nin müdahalede bulunduğu PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG yapılanmasının başında bulunan ve kırmızı bültenle aranan Salih Müslim 2014'te bu grubun düzenlediği konferanslara katılmıştır.¹²⁵ Bu konferans dizisinin 13.'sü AP'de “The European Union, Turkey, the Middle East and the Kurds” adıyla düzenlenmekle beraber Zübeyir Aydar ve Salih Müslim gibi PKK terör örgütüne mensup kişiler bu konferansta konuşma gerçekleştirmiştir.¹²⁶ Bahsi geçen konferans dizisinin 14.'sü Aralık 2017'de düzenlenmiştir. Brüksel Kürt Enstitüsü ile GUE/NGL, Greens/EFA ve Sosyalist ve Demokratlar (S&D) grubu iş birliğiyle düzenlenen konferansa Abdullah Öcalan'ın avukatı Rezan Sarınca davet edilmiştir.¹²⁷

121. http://www.guengl.eu/uploads/_old_cms_files/FOURTH_INTERNATIONAL_CONFERENCE_DOSIER.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); Ali Yiğit'in bulunduğu bir PKK etkinliği: <http://www.kursam.com/haber-2468-Strasbourg8217da-Tarihi-Aclik-Grevi-Basladi.html>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

122. Ali Balcı, *The PKK-Kurdistan Workers' Party's Regional Politics: During and After the Cold War*, (Palgrave Macmillan), 2016, s. 167.

123. “Fransız Milletvekili: PKK'ya Destek Veriyoruz”, *Milliyet*, 13 Mart 2010.

124. “Turquie Un appel pour retirer le PKK de la liste des organisations terroristes de l'UE”, *Humanite*, 17 Şubat 2016, <https://www.humanite.fr/turquie-un-appel-pour-retirer-le-pkk-de-la-liste-des-organisations-terroristes-de-lue-599361>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); Ek olarak bkz. “More Than 100 MEPs Call on EU to Remove PKK from Terror List”, *Kurdish Question*, 15 Şubat 2016, <http://kurdishquestion.com/oldarticle.php?aid=over-100-meps-call-on-eu-to-remove-pkk-from-terror-list>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

125. “European Parliament- Kobane Conference”, *HDP Europe*, 4 Kasım 2014, <http://en.hdpeurope.com/?p=1001>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

126. “Kurdish-EU conference calls Turkey for dialogue”, *Middle East Diplomatic*, 8 Aralık 2016, <http://www.araratnews.com/nuce.php?aid=868>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

127. “14th International Conference on the EU, TURKEY and the Kurds (EUTCC)”, *Kurdish Institute*, 6 Aralık 2017, <http://www.kurdishinstitute.be/event/14th-international-conference-on-the-eu-turkey-and-the-kurds>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Bahsi geçen konferans dizisinin geçmiş dönem katılımcıları arasında dikkat çeken isimler şu şekilde sıralanabilir:

3rd International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (16-17 Ekim 2006)

- Kerim Yıldız
- Doğu Ergil
- Eren Keskin
- Yüksel Genç
- İbrahim Bilmez
- Osman Baydemir
- Cengiz Aktar

4th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (3-4 Aralık 2007)

- Kerim Yıldız
- Akın Özcer
- Ahmet Türk
- İbrahim Bilmez
- Nurettin Demirtaş
- Abdullah Demirbaş
- Doğu Ergil
- Ali Yiğit

5th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (28-29 Ocak 2009)

- Kerim Yıldız
- Ahmet Türk
- Osman Baydemir
- Amed Dicle

- İbrahim Bilmez
- Ömer Faruk Gergerlioğlu
- Öztürk Türkdoğan
- Sara Aktaş
- Cengiz Çandar
- Adem Uzun

6th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (3-4 Şubat 2010)

- Hasan Cemal
- Emine Ayna
- İbrahim Bilmez
- Osman Baydemir
- Kerim Yıldız
- Doğu Ergil
- Mehmet Yüksel

7th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (17-18 Kasım 2010)

- Osman Baydemir
- Vedat Türkali
- Kemal Artin

8th International Conference on Kurds, Turkey and the EU (7-8 Aralık 2011)

- Selahattin Demirtaş
- Nuray Mert
- Zübeyir Aydar
- Gültan Kışanak
- Ertuğrul Kürkçü
- Ayhan Bilgen

- Ayşegül Devecioğlu
- Ayla Akat Ata

9th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (5-6 Aralık 2012)

- Ahmet Şık
- Meral Daniş Beştaş
- Özgür Sevgi Göröl
- Salih Müslüm
- Cengiz Çandar
- Aysel Tuğluk

10th International Conference on the EU, Turkey and the Kurds (4-5 Aralık 2013)

- Gültan Kışanak
- Doğu Ergil
- Hasan Cemal
- Ertuğrul Kürkçü
- Günay Aslan
- Zübeyir Aydar
- Salih Müslüm

11th International Conference on the EU, Turkey, the Middle East and the Kurds (10-11 Aralık 2014)

- Pervin Buldan
- Osman Kavala
- Salih Müslüm
- Şirin Payzın
- Selahattin Demirtaş

12th International Conference on the European Union, Turkey and the Kurds (26-27 Ocak 2016)

- Leyla Zana
- Cengiz Çandar
- Selahattin Demirtaş
- Salih Müslüm
- Selma Irmak
- Dersim Dağdeviren
- Yüksel Genç
- Ragıp Duran

13th International Conference on the EU, Turkey, the Middle East and the Kurds (7-8 Aralık 2016)

- Hamit Bozarslan
- Cengiz Çandar
- Salih Müslüm
- Hatip Dicle
- Zübeyir Aydar

14th International Conference on the EU, Turkey and the Kurds (6-7 Aralık 2017)

- Gökay Akbulut
- Dersim Dağdeviren
- Dilan Dirayet Taşdemir
- Cengiz Çandar
- Çetin Gürer
- Foza Yusif

Nitekim PKK, AP yetkilileriyle diyaloga girerek bir taraftan Türkiye üzerinde elde etmek istediği tavizler için çalışmalarını sürdürürken diğer taraftan AP ise PKK'yı Türkiye'nin dış politikasına müdahale etmek amacı ile araçsallaştırmaktadır. Bunun bir örneği de 20 Ocak 2018'de Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında gerçekleştirdiği ZDH'ye dair AP yetkililerinin verdiği tepkidir. Mart 2018'de özellikle PKK ile AP'de yaptığı ortak konferanslarla gündeme gelen GUE/NGL, Greens/EFA ve S&D gibi genellikle sol tandanslı gruplar örgütün yanında yer alarak Türkiye'nin gerçekleştirdiği ZDH'nin durması için çağrıda bulunmuştur. Özellikle AP Türkiye raportörlerinden Kati Piri verdiği beyanatlarla AP'nin PKK'ya ve Türkiye'ye yönelik tavrını ortaya koymuştur.¹²⁸

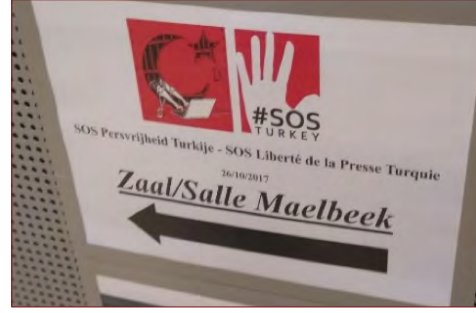
Anlaşılabileceği üzere AP düzeyinde çok sayıda parlamenter, konferanslar vb. düzeyde PKK'lı grupları destekleme çabalarını her yıl yinelemektedir. Toplanan imzalar ve yapılan basın açıklamaları ise PKK destekçisi konferanslarla beraber yürütülmektedir. AB kurumlarından gelen böylesi bir destek örgütün Avrupa'da lobi ve müzahir grup oluşturma çabalarının önünü açmıştır. Bu anlamda ekseriyeti AB kurumlarıyla ilişkili pek çok isim son dönemde düzenlenen "SOS Turkey"¹²⁹ adlı PKK etkinliğine aktif katılım gerçekleştirmiştir. Ayrıca bu kampanya çerçevesinde Belçika başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerinde faaliyet gösteren PKK'ya yakın STK'larla irtibata geçilmiş ve imzalar toplanmıştır. Özellikle Türkiye'de terörden yargılanan farklı

128. "Avrupa'nın PKK Destekçisi Parlamentosu", TRT Haber, 16 Mart 2018, <http://www.trthaber.com/haber/gundem/avrupanin-pkk-destekcisi-parlamentosu-355541.html>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

129. SOS Turkey kampanyası için bkz. <http://www.sosturkey.org>; **Belçika'da bu etkinliğe imza atan organizasyonlar**: Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), Koerdisch Instituut vzw, Institut Kurde asbl, Vrede vzw, HDP Europe, de Europese vertegenwoordiging van de Democratische Partij der Volkeren (HDP), Masereelfonds, Info-Türk, Institut Assyrien de Belgique, KNK – Kurdistan National Congress, SAP (Stroming voor een Antikapitalistisch Project)-Gauche anticapitaliste, GrondStroom, V-SB, Critica, Roodlinks.be, NavBel, Raad van Gemeenschappen uit Koerdistan, 't Uilekot vzw, Maison du Peuple BXL, Union des Femmes Socialistes, Werkgroep Vluchtelingen Gent vzw, LEF-FGE (Links Ecologisch Forum), CCL-Centre Communautaire Laic, ATELIERS DU SOLEIL ASBL, Mouvement Chretien pour la Paix, Centre d'Action Laïque, Comité de defense de la Cause Armenienne de Belgique (CDCA Belgique); **politikacılar**: Bart Staes, (Europees parlamentslid Groen), Mark Demesmaeker, (Europees parlamentslid N-VA), Andre du Bus, (Brussels Parlamentslid en Lid Franse Gemeenschapscommissie, cdH), Filip De Bodt (gemeenteraadslid LEEF! Herzele), Geert Vanwaeyenberge, (SPA-gemeenteraadslid van Zottegem), Hugo Van Rompaey, (eresenator, gewezen parlamentslid en oud-burgemeester van Geel, CVP/CD&V), Vandenberghe Lionel, (gewezen senator, voor SPA-SPIRIT), Willy Kuijpers, (voormalig burgemeester en parlamentslid, Volksunie/N-VA); **yazar, gazeteciler ve akademisyenler**: Philippe Leruth, (journalist, voorzitter Internationale Federatie van Journalisten, IFJ), Anthony Bellanger, (secretaris-generaal Internationale Federatie van Journalisten, IFJ), Isabelle Rossaert, (vicevoorzitter van PEN Belgium/Vlaanderen), Dogan Özgüden, (journalist, hoofdredacteur Info-Türk), Snci Tugsavul, (journalist), Selçuk Gültaşlı, (journalist, Zaman), Dr. Marlene Schafers, (Middle East and North Africa Research Group, MENARG, UGent), Dr. Marlene Schafers, (Middle East and North Africa Research Group, MENARG, UGent), Dr. Meryem Jannaz, (Doctor Sociale en Politieke Wetenschappen, Universiteit Gent), Prof. Dr. Marlies Casier (CRG, UGent), Prof. Dr. Anne Morelli (U.L.B.), Dr. Ruth Kevers, (Education, Culture & Society research group, KU Leuven); **sivil toplum**: Peter Sandor, (European Commission, Brussels), Thomas Weys, (oprichter Facebook-groep 'Solidariteit tegen de repressie in Turkije'), Augustin Atcheba, (diplomatiek vertegenwoordiger van Kabylie voor de Benelux), Marie-Françoise Cordemans, (sympathisante du Comité belge pour la levée de l'état d'urgence en Turquie, Bruxelles), Steven Vergauwen, (algemeen secretaris ICEC/ICEC–stafmedewerker/ambassadeur VVB), Emiel Dullaert, (medewerker maandblad Meervoud vzw), Willy Wolsztajn, (artiest, Brussel), Lieve Devijver (Herent), Elise Thiry, (sociaalassistent), Denise Rossaert, (gepensioneerd), Overijse, Joke De Leeuw, (activistische filosofe), Luk Sips, (art&activism), Geert Claeys, (Brugge), Luc Desmedt, (Gent), Hubert Sergeant, (Evergem); **Hollanda merkezli destekleyen sivil toplum kuruluşları**: George de Ceuninck van Capelle LLM, Den Haag, Adviseur Europese Unie o.r, Constance van Dorp, Valkenswaard, Nederland, Niko Buiten, natuurliehebber, Haarlem, Nederland; **Fransa Merkezli sivil toplum kuruluşları**: Helene Piralien, psychoanalyst, Frankrijk.

meslek gruplarından kişi ve grupların “mağdur” olduğuna dair söylemler üzerinden terör örgütü PKK’nın propagandası yapılmaktadır. İmzacılar listesinde Avrupa’daki terörist yapılar olan KNK, HDK, NAV-BEL gibi PKK uzantısı unsurlar da yer almaktadır. “SOS Turkey” adlı kampanyaya dair görüşülen bir yetkili bu etkinliğe dair şu tespitlerde bulunmuştur:

SOS kampanyası Kürt Enstitüsü tarafından doğrudan desteklenen bir kampanyadır. Kürt Enstitüsü PKK’yı korumakla birlikte kolayca başka kişileri de yanlarına çekebilmektedir. Acı olan nokta ise PKK’nın gerçek yüzünün bilinmiyor oluşudur. Burada bulunan gruplar insan hakları temasının kullanılması neticesinde PKK’ya sempati duymaktadırlar. Fakat insan hakları PKK için sadece bir araçtır. Ve daima “insan hakları” perdelemesini kullanmaktadırlar. Onların gerçek yüzü ortaya çıktığında diğer derneklerin desteği de azalacaktır.¹³⁰

Görsel 26. SOS Turkey Adlı PKK Propagandası, Brüksel, 26 Ekim 2017

“SOS Turkey” adlı etkinlikler dizisi kapsamında salt Türkiye karşıtı eylemlerin haricinde kapalı toplantılar yapıldığı da bilinmektedir. Terör örgütü PKK’nın yayın organı olan ANF’nin muhabirlerinden Maxime Azadi gerek Türkiye’de gerekse de Belçika’da geçtiğimiz yıllarda PKK ile ilgili haberlerinden ötürü gözaltına alınmıştır.¹³¹ Son olarak Brüksel’de 26 Ekim 2017 tarihinde Maxime Azadi’nin de bulunduğu Türkiye’deki basın özgürlüğü ile alakalı kapalı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.¹³²

AB’nin başkenti sayılan Brüksel’in kendine özgün bir neoliberal paradigma içerisinde olması, STK’lar ile siyasiler arasındaki ilişkiyi kolay kılmakla beraber STK’ların kendi arasında kolayca iletişime geçmesinin de önünü açmaktadır. Bu anlamda PKK sadece siyasiler üzerinden lobi faaliyetlerini hayata geçirmemiştir. Belçika’da örgütlenmeye başladığı dönemlerden itibaren çok sayıda STK ile farklı düzeylerde iletişime geçmiş ve ortak etkinlikler düzenlemiştir. Avrupalılar arasında destek kazanabilmek adına PKK öncelikle kilise merkezli yapılarla iletişim haline geçmeye başlamıştır. PKK, kilise merkezli organizasyonlara Hristiyan STK’larla iletişime geçebilmek için önem vermektedir. Bu anlamda PKK, Hristiyanların Türkiye’den dolayı duyduğu endişe üzerinden politikalarını inşa etmeye yönelmiştir. Hatta Abdullah Öcalan’ın yakalandığı dönemde Dünya Kiliseler Konseyi PKK yanlısı bildiriyle kilise merkezli organizasyonları etki altına almaya çalışmıştır.

130. SETA Mülahatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

131. “Türkiye İstedi Belçika Yakaladı! PKK’ya Büyük Şok!”, *Hürriyet*, 21 Aralık 2016.

132. “EVENT: Freedom of Expression”, SOS Turkey, 23 Ekim 2017, <http://www.sosturkey.org/2017/10/23/event-freedom-of-expression>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 27. HDK ve Diğer Terör Gruplarının Afrin için Eylem Yapılan Çocuklar, Paris, 21 Şubat 2018

"Avrupa'da Afrin direnişini sahiplenme eylemleri sürüyor", KCDK-E, 21 Şubat 2018, <https://kcdk-e.com/2018/02/21/avrupada-efrin-direnisini-sahiplenme-eylemleri-suruyor>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

Öte yandan PKK'nın Belçika'daki kuruluşları da kendi içerisinde ittifak sağlayıp etkinliklerinin devamlılığını sağlama gayreti içerisinde. Örneğin NAV-BEL yapılanmasının koordineli olduğu Halkların Demokratik Kongresi (HDK), Halkların Demokratik Partisi (HDP) çatısı altında lobi faaliyetlerini sürdürmektedir. Türkiye'de kurulan HDP'nin de dayanağını oluşturan Halkların Demokratik Kongresi (HDK) 15 Ekim 2011 yılında Ankara'da kurulmuştur.¹³³ HDK-A ise HDK'nın Avrupa uzantısı olup Belçika'da kurulmuştur.¹³⁴ Bu çerçevede daha sonra Türkiye'de kurulan HDK-HDP mahalle, belde ve kent meclisleriyle siyaseti tabana yaymayı amaçlayan bir örgütlenme tarzı amaçlamaktadır. Türkiye'deki HDP siyasetini Avrupa'ya taşımak adına HDP-Europe adı altında bir yapı Brüksel'de kurulmuştur. HDP-E, HDP'yi Avrupa'da temsil ederek propaganda faaliyetleri yürütmekte aynı zamanda internet sitesinde verilen bilgilerde sözde "Kuzey Kürdistan" propagandası yürütmektedir.¹³⁵ Söz konusu yapı Türkiye'deki çok sayıda sol parti, aşırı sol gruplar ve birtakım sendikaları kapsayacak bir yapı kurmaya çalışmaktadır.¹³⁶ Halbuki bu yapılanmanın PKK'nın Avrupa'daki farklı kolları ile etkinlik düzenlediği bilinmektedir.¹³⁷ Ek olarak Türkiye'nin Afrin'de terörle mücadele kapsamında yürüttüğü ZDH'nin PKK flamları taşımaya zorlanan çocuklar üzerinden protesto edildiği gözlemlenmiştir.¹³⁸

133. "HDK Partileşti HDP Oldu", *Milliyet*, 18 Ekim 2012.

134. "HDK-A Kuruluş Kongresi Brüksel'de Gerçekleştirildi", *Avrupa Forum*, 6 Şubat 2017, <http://avrupaforum.org/hdk-a-kurulus-kongresi-brukselde-gerceklestirildi>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

135. http://web.archive.org/web/20160614105748/http://en.hdpeurope.com/?page_id=778, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

136. HDK Bileşeni Kurumlar" <http://www.halklarindemokratikkongresi.net/hdk/bilesenler/hdk-bileseni-kurumlar/517>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

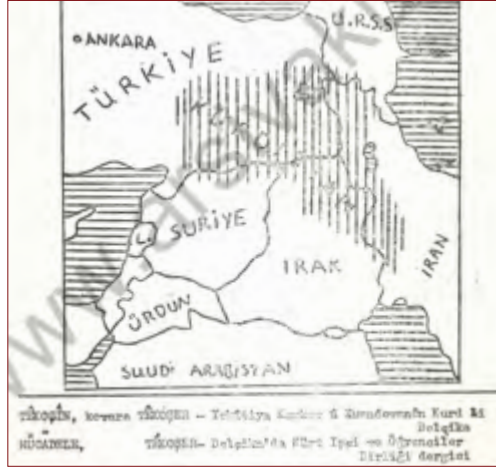
137. "HDK-İsviçre: Diktatöre Karşı Ortak Mücadele Şart", KCDK-E, 20 Ağustos 2017, <https://kcdk-e.com/2017/08/20/hdk-ivricre-diktatore-karsi-ortak-mucadele-sart>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

138. "Avrupa'da Afrin Direnişini Sahiplenme Eylemleri Sürüyor", KCDK-E, 21 Şubat 2018, <https://kcdk-e.com/2018/02/21/avrupada-efrin-direnisini-sahiplenme-eylemleri-suruyor>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

MEDYA YAPILANMASI

PKK'nın Belçika'da bulunan yapılanması 1980'lerden sonra görünür hale gelmiş olsa da esasında propaganda faaliyetleri 1970'lere kadar gitmektedir. Bu tarihlerden itibaren PKK, dönemin teknolojik imkanları çerçevesinde propaganda araçlarını çeşitlendirme yoluna gitmiştir. 1970-1990 arasında basılı dergi ve gazeteleri ile dikkat çeken örgüt, 1990 sonrasında televizyon kanalları ve internet medyacılığı ile dikkat çekmiştir.

Bu anlamda 1978'de Derviş Ferho, TEKOŞER örgütünü kurarak işçileri ve öğrencileri kazanmayı hedefleyen "sempatizan" düzeyinde bir "kitle" oluşturma çabası içine girmiştir. Bundan bir yıl sonra da TEKOŞER'le aynı isimde bir dergi çıkarılmıştır. Bu dergide sıklıkla sözde "Kürdistan tahayyülü" üzerinden etnik milliyetçi Kürt ideolojisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. "Kuzey Kürdistanlı Marksist-Leninistlerin Örgütü" adlı sol tandanslı grup da aynı dönemde *Brüsk* adlı bir dergi çıkararak benzer şekilde haritalar üzerinden PKK ideolojisinin propagandasını yapmıştır.

Görsel 28. TEKOŞER/TEKOŞIN Adlı Derginin İlk Sayısından: Sözde Kürdistan Haritası

<http://arsivakurd.org>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 30. Brüksel Kürt Enstitüsü'nün Çıkarılmış Olduğu *Les Kurdes* Dergisinin Bir Sayısı

<http://arsivakurd.org>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 29. *Brüsk* Gazetesinin Bir Sayısından

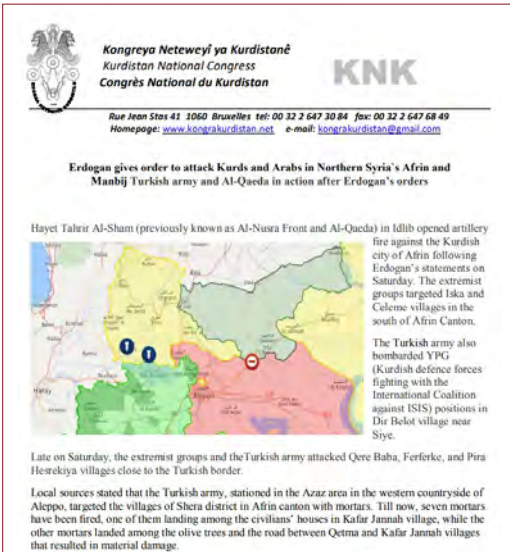
<http://arsivakurd.org>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

1989'da kurulan Brüksel Kürt Enstitüsü *Bultena Semehi Ya Agahdarie* adlı dergi ve *Agahdari* isimli gazeteleri çıkarmış ve bu yayınlar da örgüt ideolojisinin yayılması noktasında benzer işlevi görmüştür. Dergi son yıllarda *Les Kurdes* adı altında yayımlanmaya devam etmektedir.

Mayıs 1999'da kurulan, Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar gibi PKK'nın Avrupa'daki üst düzey teröristleri tarafından yönetilen KNK 2006 itibarıyla *KNK Bulten* adlı bir dergi çıkarmaya başlamıştır. Dergi PKK propagandası yapmakla beraber birçok kez Abdullah Öcalan'ın açıklamalarına da içeriğinde yer vermiştir.

Görsel 31. Mart 2008 Ayında Çıkan Bir *KNK Bulten* Dergisi (Abdullah Öcalan: Kosova Kürt Meselesi Üzerine Durmalı) <http://arsivakurd.org>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 32. Rojava Benelux Adlı Site Üzerinden KNK'nın Zeytin Dalı Harekatı ile Alakalı Yayınlanan Bilgi Notu, Ocak 2018 <http://rojavabenelux.nl/wp-content/uploads/2018/01/Afrin-Statement-January-2018.pdf>, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

KNK *KNK Bulten* adlı derginin yerine daha güncel önemi haiz konulara yer veren yayınlar yapmakla birlikte son zamanlarda Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü ZDH'yi hedef alan basın bültenleri ile dikkat çekmektedir.

PKK'nın televizyon kanalları Avrupa'nın farklı ülkelerine dağılmış durumdadır. Fakat Belçika, PKK'nın televizyon kanallarının ilk kurulduğu yerlerden birisi olması ve stüdyolarının birçoğunun hala faal olması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda PKK 5-15 Mart 1994 arasında gerçekleştirdiği kongrenin ardından Med TV'yi kurma kararı almıştır.¹³⁹ Sonrasında kanal Ekim 1994'te İngiltere'de kurulmuş, kuruluş aşamasından önce Almanya'da hazırlıkları yapılarak İsveç ve Belçika'da yayına hazırlanmıştır. Avrupa'daki örgüt sempatanları tarafından fonlanmaya başlayan Med TV o dönemlerde 50 milyon mark civarında yıllık gelir elde etmiştir. Bu paranın büyük bir kısmı PKK'ya

139. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

yapılan “bağışlar” ya da toplanan haraçlar ve yurt dışına örgüt sayesinde giderek iş bulmuş kişilerin maaşlarında yapılan kesintilerden müteşekkildir.¹⁴⁰ Buna ek olarak PKK’nın yasa dışı eylemlerinden elde ettiği maddi kaynaklar, dış destek ve diğer gelirleri de yine Med TV’nin fonlanması için kullanılan kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Başlangıçta Kürt toplulukları arasındaki lehçe farklılıklarını kapatmak ve kültürel anlamda ortak bir çerçeve belirlemek adına ortaya çıkan kanal, PKK propagandasına sıkça yer vermiştir. Med TV’nin tüm bu faaliyetlerine karşı, Türkiye’nin talebi üzerine Belçika polisi 1996 Eylül’ünde Med TV’nin Roj TV adı altında çalışan stüdyolarına “Sputnik operasyonu” adı altında bir baskın düzenlemiştir.¹⁴¹ Operasyona rağmen kanal yayın hayatına devam etmiştir. Hatta kanal 27 Ağustos 1998 tarihinde Abdullah Öcalan’ın ateşkes çağrısına yer vermiştir.¹⁴² Öte yandan Mayıs 1999’da Türkiye’nin diplomatik baskıları sonuç vermiş ve Med TV kapatılmıştır. Aynı yıl Belçika’da kurulan Medya TV de 2004 yılında Fransız yetkililerce PKK ile bağlantılı olduğu tespit edilerek 77 ülkede yayın hayatına son verilmiştir.¹⁴³ 2001’de Belçika mahkemelerince Med TV’nin kara para akladığı suçlamaları sebebiyle görülmeye başlanan Sputnik davası 2007’de zaman aşımına uğramıştır.¹⁴⁴

Kapatılan Med TV ve Medya TV yerine 2004 yılında Roj TV kurulmuştur. Kanal, Fransa merkezli Eutelsat üzerinden yayınlarını sürdürürken Kopenhag Şehir Mahkemesinin 2012’de aldığı bir karar üzerine PKK adına propaganda yaptığı ve terörizmi yaydığı gerekçesi ile yayından kaldırılmıştır. Fakat 2004-2012 arasında yayınlarını devam ettiren Roj TV’nin Belçika tarafından fonlandığı bilinmektedir. Örnek olması açısından Roj TV’nin yayın hayatı devam ederken 2008’de Belçikalı yetkililer, Med TV’ye karşı gerçekleştirilen Sputnik operasyonu neticesinde ele geçirilen parayı Roj TV’ye iade etmiştir.¹⁴⁵

Görsel 33. Roj TV’de PKK’lı Teröristlere Yer Verilen Bir Belgeselin Görüntüsü

“Oramar -21.10.2007 Baskını/Roj TV-Belgesel Kurdistan”, Roj TV, 21 Ekim 2007, https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=tVceEtblV2E, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

140. SETA Mülakatı, 26 Ekim 2017, Brüksel.

141. SETA Mülakatı, 28 Ekim 2017, Brüksel.

142. Güvenlik Terimleri Sözlüğü, KGM, Üçüncü Ateşkes Süreci – 1998 s. 439.

143. “On the 13 February French authorities closed down the Kurdish satellite television station Medya TV”, Index Online, 20 Şubat 2014, <http://web.archive.org/web/20070927204816/http://www.indexonline.org/en/index/index/articles/2004/2/france-authorities-close-kurdish-tv.shtml>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

144. “MED TV Davası hk.(No:127)”, MFA, 8 Eylül 2017, http://www.mfa.gov.tr/no_127_--8-eylul-2007_-med-tv-davasi-hk_.tr.mfa, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

145. “PKK’ya 10 Milyon Euro İade”, *Hürriyet*, 10 Ekim 2008.

Görsel 34. Sterk TV Bir Yayınında Afrin'deki YPG/PKK Yapılanması Etkinliğine Yer Veriyor

PKK bu aşamadan sonra alternatif kanal arayışına girmiştir. Roj TV'nin yerini alan Nuçe TV, Danimarka'da 5 Mart 2012 tarihi itibarıyla yayın hayatına başlamıştır. Nuçe TV'ye ek olarak News Channel, Ronahi TV (İsveç), Sterk TV (Norveç), Çıra TV, Mezopotamya Müzik kanalı (Med Müzik TV), Mezopotamya'nın Sesi, Denge Kürdistan,¹⁴⁶ Radio Ronahi vb. adlı pek çok kanal Belçika'daki stüdyolarından terör örgütünün propaganda yayınlarına devam etmektedir. Kürtçe yayınlarına kapatılan Roj TV'nin Belçika/Denderleeuw'daki binasından Fahri Ferda Çetin sorumluluğunda devam eden Sterk TV, görsel ve yazılı medya üzerinden PKK propagandası yapmayı sürdürmektedir. Geçmişte Rotterdam'da ve Amsterdam'daki Türk konsoloslukları önünde yapılan eylemlerde de boy gösteren kanal yayınlarında PKK'lı teröristlere çokça yer vermektedir.¹⁴⁷ Denge Kürdistan radyosunun Ukrayna vericileri üzerinden yürüttüğü yayınlar sonlandırılrsa da aynı radyo Moldova ve Fransa'daki vericiler üzerinden yayınlarına devam etmektedir. Türkiye'nin Sterk TV, Ronahi TV ve News Channel TV kanallarının yayınlarının sonlandırılması için çabaları sürmektedir.¹⁴⁸

146. PKK propagandası yaptığına yönelik tespit için bkz. <http://www.americanradiohistory.com/Archive-Popular-Communications/00s/Popular-Communications-2005-02.pdf>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

147. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

148. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

PKK'nın takipçilerini etkinliklerinden haberdar etme ve propagandasını yapma amacıyla kullandığı muhtelif sosyal medya hesaplarının bir kısmı, Belçika'da da aktif biçimde kullanılmaktadır. Özellikle legal görünümlü derneklerinin sosyal medya hesapları terör propagandası amacıyla sıklıkla kullanılmıştır. Belçika'daki faaliyetleri ve propagandaları genel itibarıyla NAV-BEL yapılanmasına ait olan @DelilHemikan¹⁴⁹ Twitter hesabı üzerinden yürütülmektedir. Bu hesabı yönlendiren şahıs NAV-BEL'in dış ilişkiler sorumlularından olup aynı zamanda PKK'nın Brüksel'deki medya propagandasını yürütenler arasındadır.

Ayrıca PKK'nın Avrupa'daki çatı yapılanması olan KCDK-E, @KCDKE_¹⁵⁰ adlı Twitter hesabını kullanırken KNK ise @kongrakurdistan¹⁵¹ üzerinden örgüt propagandası yapmaya devam etmektedir. Bahsi geçen hesabın terör örgütü PKK ile bağlantısı olduğu bilinen ve KNK üyesi pek çok kişinin twitlerini paylaşan bir hesap görünümü verdiğini söylemek mümkündür.

FİNANS KAYNAKLARI

Son verilere göre PKK'nın tahmin edilen bütçesi 86 milyar dolardır. Bu meblağın kaynağı uyuşturucu, şantaj, hırsızlık ve kaçakçılık gibi faaliyetlerdir.¹⁵² Belçika'daki PKK yapılanmasının maddi kaynakları ise legal görünümlü gönüllü bağışlar ve

Görsel 36. KNK Resmi Twitter Hesabında Yayınlanan Bir Etkinlik, 9 Ekim 2017

"KNK Kongra Kurdistan, Twitter, 9 Ekim 2017, <https://twitter.com/kongrakurdistan/status/917466447458205697>, (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

Görsel 35. DelilHemikan Adlı Hesap Üzerinden YPG/PKK'ya Dair Yürütülen Bir Propaganda

<https://twitter.com/afirinactivists/status/1000391353451339776>, (Erişim Tarihi: 1 Haziran 2018).

149. <https://twitter.com/delilhemikan> , Web adresleri: <http://www.navbel.be>, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

150. https://twitter.com/kcdke_, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

151. <https://twitter.com/kongrakurdistan>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

152. "PKK Funding: Operations and Methods", Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODs.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

yardımlar olduğu gibi örtülü yapılan faaliyetler de ayrı bir gelir kapısıdır. Toplanan paralar ya nakit ya da lojistik malzeme olarak PKK'nın aktif çatışma bölgelerine gönderilmektedir. Bu faaliyetler sonucunda 2016-2017 arasında PKK'nın Belçika'da 1 milyon 250 bin avro topladığı tespit edilmiştir.¹⁵³

PKK'nın Avrupa'daki finans faaliyetlerinin yönetildiği, "Ekonomik Mali Büro" (EMB) Belçika'da bulunmaktadır. Belçika Anvers bölgesinde "Ülke Büro" adıyla da faaliyet gösteren EMB'nin yöneticiliğini 2015'ten beri Jemal Mirany ve Muhammed Kahraman yapmaktadır.¹⁵⁴ PKK'nın mali kaynakları açısından düğünlerde toplanan paralar da önem arz etmektedir. Bağış adı altında gerçekleşen "yıllık mali kampanya" Eylül ve Ocak ayları içerisinde gerçekleştirilmektedir. Öte yandan toplanan paralar; üyelere alınan aidatlar, kitap-dergi satışları, anma, konser, kutlama etkinliklerinin getirileri, çeşitli komisyonlar ve tehdit ve şantajla çeşitli iş adamlarından zorla toplanan haraçlardan müteşekkildir. Brüksel'deki görüşmeler esnasında bir görüşmeci, PKK ile ilintili kişilerin, maaşlarının 13'te 1'ini PKK'ya ayırdıklarını söylemiştir.¹⁵⁵

Belçika devlet kanalı RTL Info'nun radyo yayınlarında gazetecilerin yaptığı açıklamalarda, kendi halinde bir Kürt esnafın PKK ile ilintili gruplara her yıl 3 bin avro civarında haraç verdiği dile getirilmiştir. Her "bağışçı" bu ödemenin karşılığında Belçika'daki STK kanunlarına uygun "yasal" çerçevede bir fatura almaktadır. Gazetecilerin iddialarına göre zorla para toplama aktiviteleri Belçika'daki "Kürt Kültür Merkezleri" tarafından düzenlenmektedir. Aynı haberde bu merkezlerin Kürtlerin Belçika'da yaşadığı adresleri içeren, detaylı bir veri tabanına sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine RTL radyo haber programındaki bilgilere göre PKK, terör eylemlerini finanse edebilmek için Avrupadaki binlerce Kürt üzerinde baskı kurmaktadır.¹⁵⁶

Paraların Türkiye'deki ve çevresindeki PKK'lı teröristlere aktarılması konusunda ise döviz büroları etkin şekilde kullanılmaktadır.¹⁵⁷ Örgütün Belçika yapılanmasında 2011-2012 döneminde 600 bin, 2012-2013'te 800 bin, 2014-2015'te 400 bin ve 2015-2016'da "Rojava" adı altında gerçekleştirilen kampanyalarla 900 bin avro civarında para toplanmıştır.¹⁵⁸ Avrupa genelinde PKK'nın 2014-2015 mali kampanyası çerçevesinde toplanan miktar ise 24 milyon avrodur. Suriye'nin kuzeyinde ve Türkiye'de, örgüt lehine gelişen olayların yaşandığı sürede hedeflenen yüzde 30'luk finans artışı gerçekleşmiş ve 2015-2016 döneminde yine aynı kampanya bünyesinde 30 milyon avroluk bir gelir elde edilmiştir. 2016-2017'de ise

153. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

154. Buna ek olarak Belçika Charleroi'de para toplama faaliyetlerini organize eden Naim Acar isimli PKK mensubunun davası hala sürmektedir.

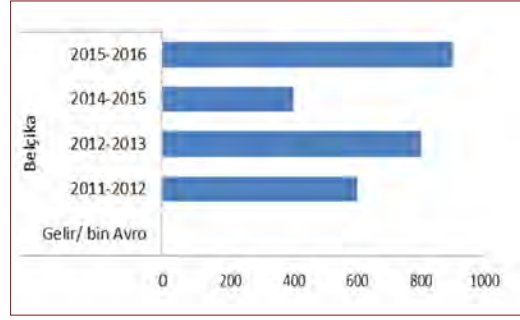
155. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

156. "Enquete RTLinfo: comment le PKK, les independantistes kurdes actifs en Turquie, finance-t-il ses activites?", RTL, <http://www.rtl.be/info/video/624932.aspx> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

157. "Country Reports on Terrorism 2007", United States Department of State Publication Office of the Coordinator for Counterterrorism, Nisan 2008, s. 56, <https://www.state.gov/documents/organization/105904.pdf>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

158. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

bu sayı 31,5 milyon avro olarak tespit edilmiştir.¹⁵⁹ Öte yandan daha çok 1990’larda öne çıkan fakat hala aktif olarak kullanılan bir diğer yöntem ise televizyon kanallarıdır. Bu bağlamda Med TV aracılığıyla paranın aklanması hususu, Belçika mahkemelerince 1996’da başlatılan “Sputnik” adlı operasyon ile mercek altına alınmıştır.¹⁶⁰ İstihbarat raporlarına göre PKK’nın Med TV’ye harcadığı miktar 200 milyon doları bulmaktadır.¹⁶¹

Şekil 1. Belçika Genelinde Toplanan Para Miktarının Yıllara Göre Dağılımı (2011-2016)

Avrupa genelinde olduğu gibi Belçika’da da yasa dışı faaliyetlerini sürdüren PKK’nın zorla bağış ve haraç toplama faaliyetlerinden Belçika devleti de haberdardır. Avrupada uyuşturucu, kadın ticareti, zorla gazete satma vb. işleri PKK’nın yürüttüğü, bazı yetkililer tarafından ifade edilmiştir.¹⁶² Söz konusu bilgilerin Europol raporlarında da teyit edilmesi mümkündür. Bu yöntemlere ek olarak PKK’lıların Belçika’da bulunan ev ve iş yerlerindeki elektrik saatleri üzerinde oynamak suretiyle terör örgütüne gelir sağladığı tespit edilmiştir.¹⁶³

Bu bağlamda 16 Ocak 2013 tarihinde Belçika güvenlik güçleri, Liege ve Hasselt Genk bölgesinde terör örgütünün Ekonomik Mali Birimi’nde sorumlu Nusret kod adlı Nasrettin Ürün ve örgüt üyesi Yaşar Bozan’a ait evlerin bulunduğu adreslere operasyon gerçekleştirmiştir. Bu operasyon sonucu 340 bin avro ele geçirilmiştir. Sonuç itibarıyla Avrupada 2016-2017 döneminde, PKK’nın “vergileendirme” adı altında 50 milyon avroya yakın parayı bünyesinde topladığı belirtilmektedir.¹⁶⁴ Bu meblağın 15-20 milyon avroluk kısmı Avrupadaki medya çalışmalarında kullanılmaktadır. 20-25 milyon avroluk kısmın ise nakit veya teknik/lojistik malzeme olarak Suriye ve Irak’a aktarıldığı tahmin edilmektedir. Son zamanlarda Avrupa’nın pek çok bölgesinde olduğu gibi Belçika’nın Anvers bölgesinde de PKK’ya yönelik gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonları neticesinde milyonlarca avroya ulaşılmıştır.¹⁶⁵ PKK sadece uyuşturucu üzerinden Avrupa genelinde yıllık 300-400 milyon dolar gelir elde etmektedir.¹⁶⁶

159. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

160. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel

161. “PKK Funding: Operations and Methods”, Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODs.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

162. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

163. Europol TE-SAT 2014, Europol, 2014, https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/europol_tsat14_web_1.pdf, s. 12.

164. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

165. “PKK’nın Belçika’daki Uyuşturucu Ağı!”, *Vatan*, 3 Eylül 2017.

166. “PKK Funding: Operations and Methods”, Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODs.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK'nın Avrupa'da bulunan adam kazanma kampları farklı raporlarda defaatle dile getirilmiştir. Belçika da PKK'nın militan açığını kapatmak için adeta bir karargah olarak kullandığı yerlerdendir. Gerek ideolojik gerekse askeri kampları yoluyla PKK, 1990'lardan beri Belçika'da nüfuzunu arttırmakla beraber başka bölgelere terörist "ihracı" için çabalarını sürdürmektedir. Bu anlamda PKK'nın Belçika'da ilk nüfuz artırma girişimleri, Belçika'ya terörist "ihraç" etmesi ile başlamıştır. Önceden Türkiye'den Belçika'ya göç etmiş nüfus, Murat Çek gibi teröristler öncülüğünde PKK ideolojisi altında örgütlenmeye çalışılmıştır.

Görsel 37. Belçika'daki PKK Örgütlenmesinde Görev Alan Terörist, Murat Çek

1992'de PKK'ya katılan Murat Çek ilk olarak Hollanda'nın Arnheim bölgesinde daha sonra Türklerin yoğun olduğu Belçika'nın Liege bölgesinde görevlendirilmiştir. Akabinde PKK'nın emirleri doğrultusunda Kahramanmaraş'a gelerek burada hayatını kaybetmiştir.¹⁶⁷ Son zamanlarda Liege bölgesinde PKK'lı olduğu tespit edilen pek çok kişinin gözaltına alındığı bilinmektedir.¹⁶⁸ Bununla ilintili olarak Belçika'da bir STK temsilcisi PKK'ya dair şu ifadede bulunmuştur:

PKK'nın dağ kadrosundan çok sayıda terörist burada bulunmaktadır. Gizli oldukları için delil bulmak zordur. Fakat buradan, Beringen bölgesinden PKK'nın dağ kadrosuna gidenler mevcuttur.¹⁶⁹

Görsel 38. Mezopotamya Sosyal Bilimler Akademisi'nde Yapılan Törenlerden Birinde Abdullah Öcalan Resmi

<http://zanenstitu.org/mezopotamya-sosyal-bilimler-akademisi-akademik-ozerkligin-insasi-yasin-duman>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

Son zamanlarda Belçika'nın muhtelif bölgelerine gönderilen teröristler eskiye nazaran daha organize hareket etmektedir. Öyle ki ideolojik ve askeri eğitim vermek amacıyla birtakım STK'lar kurulmuştur. Bu bağlamda Europol 2014 raporları ve RTL Info radyo haberleri, Mezopotamya Sosyal Bilimler Araştırma Akademisi'nin üç

167. Serxwebun, *Şehadetin vatana dönüşün emridir*, Ağustos 1994, s. 14.

Adı Soyadı: Murat ÇEK

Kod Adı: Serhat, Ferhat

Doğum yeri ve tarihi: Kahramanmaraş-Elbistan, 12 Şubat 1968

PKK'ya katılış tarihi: 1992

Hayatını kaybettiği yer ve tarih: Elbistan, 26 Mart 1993

168. "Un membre du PKK interpellé a Liege", *DHNET*, 25 Mayıs 2008, <http://www.dhnet.be/actu/faits/un-membre-du-pkk-interpelle-a-liege-51b7bb80e4b0de6db98a951d>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

169. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

yıldır Belçika'nın Charleroi (Wallonia) bölgesinde PKK'nın militan koordinasyonu ve eğitimi için ev sahipliği yaptığını belirtmektedir. Europol raporuna göre PKK, yetişen militanları ivedilikle Kuzey Irak'a göndermektedir.¹⁷⁰ Akademide yetişen teröristler aynı zamanda Belçika'da da terör eylemi yapma potansiyeline sahiptir. Belçika'da ikamet eden Türk siyasetçi Ahmet Koç, Mezopotamya Sosyal Bilimler Araştırma Akademisi tarafından ölümlü tehdit edilmiştir.¹⁷¹

PKK'nın Belçika'daki askeri eğitimlerinin dışında bu ülkede yapılan saha araştırmasında kendisi ile mülakat yapılan bir görüşmeciye göre, PKK yandaşı STK'lar için Belçika bir propaganda merkezi işlevi görmektedir.¹⁷² Böylelikle PKK etkisi altına aldığı Kürt diasporasının bir kısmını mobilize ettiği gibi yeni üye kazanma adına girişimlerini de sürdürmektedir. Özellikle gençler ve çocuklar, bu STK'ların etkilemeye çalıştığı hedef kitleyi oluşturmaktadır. Yapılan son araştırmalara göre, Belçika'da 15-25 yaş arasındaki Kürt kökenli gençlerin büyük bir çoğunluğunun Suriye'nin kuzeyinde yapılanan PYD/YPG'ye "bağlılık" hissettiği ve sosyal medya başta olmak üzere başka platformlarda sözde "Rojava" bölgesini desteklediklerini dile getirmişlerdir. İlgili raporda, görüşülen gençlerin, genellikle PKK'nın Belçika yapılanması olan NAV-BEL ve Belçika merkezli Avrupa çatı yapılanmaları KNK ve KONKURD (şimdiki ismi KCDK-E) gibi derneklerin etrafında toplandıkları dikkat çekmektedir. Buna ek olarak araştırmayı gerçekleştiren kişi PYD/YPG'ye sempati duyan Kürt kökenli gençlerle görüşmek için bağlantılarını Brüksel Kürt Enstitüsü üzerinden ve sosyal medya aracılığıyla sağlamıştır. Bahsi geçen çalışmayı hazırlayan araştırmacı, aşağıdaki şemada bağlantılarını hangi yollarla kurduğunu dile getirmiştir. Bu şema aynı zamanda PKK'nın önde gelen isimlerinin Kürt gençleri ile yakından irtibatlı olduğunu ispat etmesi açısından da önem arz etmektedir:

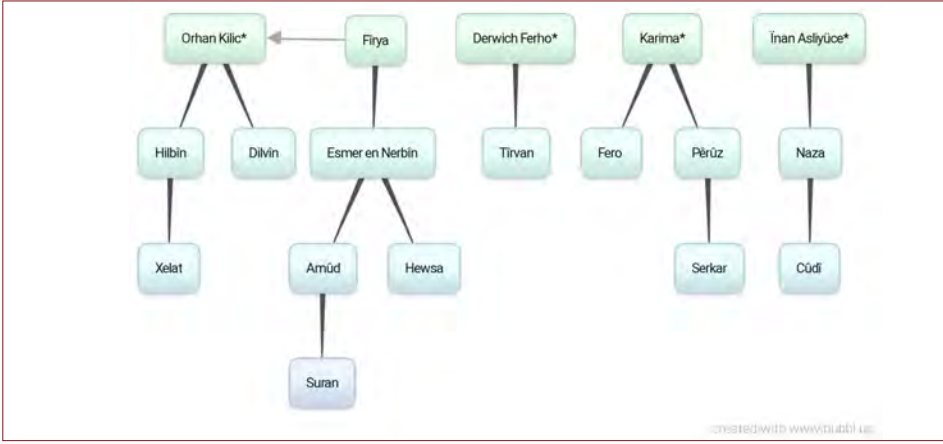
Görsel 39. Brüksel Kürt Enstitüsü Başkanı Derwich Ferho/Derviş Ferho (solda) ve KCK'nın Avrupa Temsilcilerinden Kırmızı Bültenle Aranan Zübeyir Aydar (sağda), 27 Şubat 2014, Belçika Assuri Enstitüsü

"Conference-debat avec l'auteur du livre Journaliste 'apatride'", Ateliers Du Soleil, <http://www.ateliersdusoleil.be/27fevrier14.htm>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

170. "Le PKK installe des camps d'entrainements en Belgique", RTL, <http://www.rtl.be/info/video/494310.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); Europol 2014 raporları için bkz. "Le PKK dispense des entrainements depuis la Belgique", DHNET, 31 Mayıs 2014, <http://www.dhnet.be/actu/monde/le-pkk-dispense-des-entrainements-depuis-la-belgique-5389820e3570b62c8b119429>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); Europol TE-SAT 2014, Europol, 2014, s. 32, https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/europol_tsat14_web_1.pdf, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

171. "Aanhanger terreurorganisatie PKK bedreigt politicus in België met vuurwapen en lost schoten", Dutch Turks, 1 Mart 2018, <http://dutchturks.nl/aanhanger-terreurorganisatie-pkk-bedreigt-politicus-in-belgie-met-vuurwapen-en-lost-schoten>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

172. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

Şekil 2. Bahsi Geçen Araştırmada Mülakat Yapılan Kürt Kökenli Gençler ve Bu Gençlerin Bağlantılı Olduğu İsimler (Yıldızla Gösterilmiş) Jarah Van Acoleyen, Kwalitatief Onderzoek: Koerdische Jongeren in België En Hun Verbondenheid Met Rojava, Universiteit Gent, s. 32.

Bahse konu genç grup içerisinde 15 kişinin 6'sı kız 9'u erkektir. Önemi haiz nokta ise bu 15 kişinin 11'inin halihazırda YPG/PKK teröründen olumsuz etkilenen Türkiye kökenli olmasıdır.¹⁷³ İlgili şekilde dikkat çeken önemli hususlardan birisi de PKK üyesi Orhan Kılıç (NAV-BEL Başkanı) ve PKK ile irtibatlı Derviş Ferho¹⁷⁴

(Brüksel Kürt Enstitüsü Başkanı) gibi isimlerin YPG/PKK terör yapılanmasına ve örgütün bölgesel genişlemesine sempati duyan gençlerle iletişim halinde olmalarıdır.

Öldürülen teröristleri idoleştirerek propaganda yapma yöntemi, diğer terör örgütlerinde olduğu gibi PKK tarafından da uzun yıllardır kullanılmaktadır. Bunun en önemli örneklerinden biri PKK terör örgütünün kurucularından olan Mazlum Doğan adına yirmi yıldır düzenlenen Mazlum Doğan Gençlik Kültür ve Spor Festivali'dir. 15 Temmuz 2017 tarihinde bu festivalin yıllık etkinliği Belçika Liege'de düzen-

Görsel 40. NAV-BEL Başkanı Orhan Kılıç, 15 Mart 2016 Tarihinde Brüksel'de Kurulan PKK Çadırı Önünde Konuşuyor

Orhan Kılıç'ın PKK çadırı önündeki açıklamaları: "Belgische PKK-aanhangers: "Erdogan is BAAS van Daesh en ISIS", DJT, 21 Mart 2016, <http://www.dejongeturken.com/belgische-pkk-aanhangers-erdogan-is-baas-daesh-en-isis/> (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018). 15 Mart 2016'da kurulan çadırın daha detaylı görüntüleri için bkz. "Terör Örgütü PKK'nın Belçika'nın Başkenti Brüksel'de Açtığı Çadır Hâlâ Faal", *Hürriyet*, 21 Mart 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/terorogutu-pkknin-belcikanin-baskenti-brukselde-actigi-cadir-halafaal-40073066>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

173. Acoleyen, Kwalitatief Onderzoek: Koerdische Jongeren in België En Hun Verbondenheid Met Rojava, s. 33.

174. Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü ZDH'nin sonlandırılmasına yönelik etkinliği imzalamaları arasında bulunmaktadır. PKK'nın Belçika'daki uzantılarından NAV-BEL Başkanı Orhan Kılıç da aynı bildiriye imzalamıştır. Bkz. "Call to our politicians: break the silence around Afrin abroad", *Vrede*, 18 Mart 2018, <https://www.vrede.be/nieuws/call-our-politicians-break-silence-around-afrin-abroad>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

lenmiştir. Birçok ülkeden PKK müzahiri gruplar tarafından organize edilen futbol takımı öncelikle hazırlık maçları yaparak final maçlarını festivalde oynamışlardır.¹⁷⁵ Bu ve benzeri yöntemlerle PKK'nın Belçika'da oluşturmaya çalıştığı “terör kitlesi” gençler ve çocuklara yönelik genişletilmeye çalışılmaktadır.

Görsel 41. Mazlum Doğan Festivali ve Çocuklar, Belçika-Blegny, 15 Temmuz 2017

“Gençler Mazlum Doğan Festivali’nde Buluşma Çağrısı Yaptı”, ANF Türkçe, 12 Temmuz 2017, <https://firatnews.com/avrupa/gencler-mazlum-dogan-genclik-festivali-nde-bulusma-cagrisi-yapti-93282>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018).

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

Avrupa genelinde mafya yöntemlerine başvuran PKK, Belçika’da yaşayan Kürtlerden tehdit ve şantaj yoluyla bağış adı altında haraç topladığı gibi terör faaliyetlerini de doğrudan ve dolaylı olarak gerçekleştirmektedir. Yerel Türk gazeteciler, Belçika’da ikamet eden Kürtlerin listelendiği detaylı veri tabanlarını (isim, şehir, statü vb.) kullanan sözde “Kürt kültür merkezleri” tarafından, kriminal yöntemler ile toplanan paranın organize edildiğini iddia etmektedir. Böylesi bir durumun Kürt topluluğu üzerinde baskıya sebep olduğu ve mağdurların bu faaliyetler hakkında konuşmalarının hala zor olduğu ifade edilmiştir.¹⁷⁶ Belçika resmi kanalı RTL Info’nun radyo haberlerinde sıklıkla dile getirdiği yasa dışı para toplama faaliyetlerinde PKK haraç ve tehditle para toplama gibi yöntemler üzerinden Avrupa genelinde “yasal” görünümlü paradan 50 milyon¹⁷⁷ ve uyuşturucu ticaretinden de 300 milyon civarı gelir elde etmektedir.¹⁷⁸

175. “Mazlum Doğan’ın Meşalesini Yükseltelim”, ANF Türkçe, 15 Temmuz 2017.

176. “Enquete RTLInfo: comment le PKK, les independantistes kurdes actifs en Turquie, finance-t-il ses activites?”, RTL, <http://www.rtl.be/info/video/624932.aspx> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

177. SETA Mülakatı, 27 Ekim 2017, Brüksel.

178. “PKK Funding: Operations and Methods”, Wikileaks, https://wikileaks.org/gifiles/attach/8/85_95_PKK%20FUNDING%20OPERATIONS%20AND%20METHODs.doc, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 42. Anvers Şehrinde Şiddet Olaylarının Çıkmasına Sebep Olan Sözde "Özgür Kütüphane"

Örgütün örtülü faaliyetlerine tanık olan kişiler bu sorunları dile getiremeseler dahi PKK ilgili terör faaliyetleri ile pek çok kez gündeme gelmiştir. Örneğin 1990'larda Belçikalı güvenlik görevlilerince uzun zamandır takip edilen PKK'nın, Türkiye'deki terör faaliyetlerini Belçika'ya taşıma gayreti içerisinde olduğuna işaret edilmiştir. Bu bağlamda PKK, 1992 döneminde altı terör saldırısını Belçika'da gerçekleştirmiştir. Belçika güvenlik birimleri, bu saldırıları siyasi mülteciler kapsamında incelemeyi uygun bulurken¹⁷⁹ PKK'nın o dönem Murat Çek gibi pek çok militanını Türkiye'den Belçika'ya göndermiş olması da dikkat çekicidir.¹⁸⁰

Öte yandan PKK'nın dolaylı yollardan gerçekleştirdiği terör eylemlerine son zamanlarda Belçika'nın Anvers bölgesinde yaşanan olaylar örnek verilebilir. 28 Ekim 2017 tarihinde Anvers'te çok sayıda Türk vatandaşının yaralandığı olaylar, "Abdullah Öcalan Kütüphanesi" isimli otobüsün¹⁸¹ Abdullah Öcalan resimleri ile

Görsel 43. NAV-BEL Sorumlusu Salih Uçar (ortada) Abdullah Öcalan ve YPG Flamaları Önünde Anvers'teki Olaylara Dair Açıklama Yapıyor, Anvers, 31 Ekim 2017

<http://www.pressreader.com/belgium/gazet-van-antwerpenmechelen-lier/20171031/281560881053047>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Türk mahallesinden tahrik edici şekilde geçmeye çalışması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu olayların çıkmasından hemen on gün önce 18 Ekim 2017'de "Apocu Gençlik İnişiyatifi" adlı terör yapılanması tarafından "süresiz intikam hamlesi" olarak nitelendirilen tehditkar açıklama yapılmıştır.¹⁸² Belçika'daki görüşmeler sırasında bir görüşmeci, Abdullah Öcalan'ın öldüğüne dair söylentilerin şiddet

Türk mahallesinden tahrik edici şekilde geçmeye çalışması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu olayların çıkmasından hemen on gün önce 18 Ekim 2017'de "Apocu Gençlik İnişiyatifi" adlı terör yapılanması tarafından "süresiz intikam hamlesi" olarak nitelendirilen tehditkar açıklama yapılmıştır.¹⁸² Belçika'daki görüşmeler sırasında bir görüşmeci, Abdullah Öcalan'ın öldüğüne dair söylentilerin şiddet

179. <http://www.dekamer.be/kvcr/showpage.cfm?section=qrva&language=fr&cfm=qrvaXml.cfm?legislat=48&dossierID=48-b056-11-0356-1992199301111>.xml, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

180. Serxwebun, *Şehadetin vatana dönüşüm emridir*, Ağustos 1994, s. 14, <http://www.pressreader.com/belgium/gazet-van-antwerpen-mechelen-lier/20171031/281560881053047>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); <http://www.pressreader.com/belgium/gazet-van-antwerpen-mechelen-lier/20171031/281560881053047>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

181. <http://www.nucerojev.com/guncel-haberleri/nuce-rojev-haber-apocu-genclik-inisiyatifi-avrupadan-ocalan-icin-hamle>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); ilgili çağrı ilk önce PKK'nın haber sitesi olan ANF'de yayımlanmış daha sonra sebepsiz bir şekilde kaldırılmıştır. Bkz. "Apocu Gençlik İnişiyatifi Avrupadan Öcalan için hamle", ANF Türkçe, 12 Ekim 2017.

182. SETA Mülakatı, 25 Ekim 2017, Brüksel.

eylemlerini körüklemek için kasıtlı olarak yayıldığını dile getirmiştir.¹⁸³ Akabinde NAV-BEL Yönetim Kurulu Üyesi ve Dış İlişkiler Sorumlusu Salih Uçar olaylar sonrasında açıklamasını terör örgütü PKK'nın flamalarının önünde gerçekleştirmiştir.¹⁸⁴ Anvers bölgesinde yoğunlaşan PKK varlığı, 1 Şubat 2019 tarihinde bir Türk vatandaşının hayatını kaybetmesine iki kişinin de yaralanmasına sebep olmuştur. PKK sempaticisi olduğu tespit edilen M.Y. ve Ç.K. adlı kişiler üç Türk vatandaşına silahlı saldırıda bulunmuş ve akabinde etrafa rastgele ateş açmıştır. Bölge güvenlik güçlerinin olay yerine gelmesi ile tutuklanan kişilerin, 2013'te bir Türk vatandaşını yaraladığı tespit edilmiştir. 2013 yılında yaralama ve darptan dolayı 10 ay hapis ve 550 avro ceza alan şahıslar¹⁸⁵ 2017 yılında "Abdullah Öcalan Kütüphanesi" isimli otobüsün neden olduğu olaylarda, PKK'lıları korumak amacıyla kendi iş yerlerinde saklamıştır.¹⁸⁶

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLER

PKK'nın Belçika'da ilk örgütlenmeye başladığı tarih olan 1978'de Türkiye kökenli ve sol tandanslı pek çok grup halihazırda örgütlü bir halde Türkiye karşıtı argümanlarını dergi ve gazeteleri yoluyla yayma çabası içerisinde olmuştur. 12 Mart 1971 Muhtırası sonrası Avrupa'ya kaçan Doğan Özgüden, Türkiye'de farklı gazetelerde yazdığı yazıları ve temsilcisi olduğu Türkiye İşçi Partisi (TİP) dolayısıyla tanınmaktadır. Avrupa'daki Türk vatandaşlarını sol örgütlerin çatısı altında toplamaya Özgüden, Avrupa genelinde Türkiye Demokratik Direniş Hareketi'ni 1971-1974 arasında kurmuş ve Türkiye'yi hedef alan dergiler çıkarmaya başlamıştır. 1975-1982 arasında Demokrasi için Birlik, 2006-2008'de 1971 Kolektifi ve 2008'de Avrupa Barış Meclisi adlı yapılarıyla Türkiye karşıtı söylemler üretmeye devam etmiştir. Özellikle 2008'de kurulan Avrupa Barış Meclisi adlı yapı "Kürt sorunu" odaklı çalışmış ve bu bağlamda PKK'lı yahut PKK ile irtibatlı pek çok örgütün desteğini almıştır. Örneğin dönemin PKK Avrupa çatı yapılanması olan KON-KURD'un Almanya ayağı Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu (YEK-KOM) ve PKK ile irtibatlı olan Brüksel Kürt Enstitüsü temsilcileri bahsi geçen meclisin kuruluşuna katılmıştır.¹⁸⁷

183. "AKP'li Faşistler Belçika'da Kürtlere Saldırdı", Etkin Haber Ajansı, 31 Ekim 2017, <http://www.etha.com.tr/Haber/2017/10/31/dunya/akpli-fasistler-belcikada-provokasyon-pesinde>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); "Verbreek het stilzwijgen over de repressie in Turkije!", Mondiaal Nieuws, 21 Şubat 2016, <https://www.mo.be/fr/node/47117> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

184. "Celstraf voor cafebaas die Ergün Top sloeg", GVA, 14.02.2013, <https://www.gva.be/cnt/aid1332059/celstraf-voor-cafebaas-die-ergun-top-sloeg>, (Erişim tarihi: 02.02.2019)

185. Mehmet Solmaz, "PKK yandaşlarından silahlı saldırı: 1 ölü 2 yaralı", *Sabah*, 4 Şubat 2019.

186. <http://www.info-turk.be/resistance.htm>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

187. <http://www.info-turk.be/ozguden-tugsavul-T.htm>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Doğan Özgüden 1974 sonrasında Brüksel özelinde Info-Türk Ajansı ve Çok Uluslu Göçmen Eğitim Merkezi: Güneş Atölyeleri adlı iki kurum altında PKK ile irtibatlı faaliyetlerin dolaylı yahut direkt gerçekleştiğine dair pek çok kanıt mevcuttur. Örneğin Info-Türk Ajansı'nın kurucusu ve editörü olan Özgüden'in Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar gibi PKK'nın üst düzey temsilcileri ile ortak toplantı düzenlediği bilinmektedir.¹⁸⁸

Görsel 44. Dönemin KONGRA-GEL/PKK Başkanı Zübeyir Aydar (solda) ve Doğan Özgüden (sağda), Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) Merkezinde Düzenlenen "Nevruz" Resepsiyonunda, 21 Mart 2008

<http://www.info-turk.be/ozguden-tugsavul-T.htm>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 45. Doğan Özgüden, Aralarında PKK'nın Avrupa Sorumlularından Remzi Kartal'ın da Bulunduğu Bir Etkinlikte *Vatansız Gazeteci* Adlı Kitabını Tanıtıyor, Brüksel, 6 Şubat 2011

<http://www.info-turk.be/ozguden-tugsavul-T.htm>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Özgüden'in Brüksel'de kurucusu olduğu bir diğer kurum olan "Güneş Atölyeleri" ise 23 Eylül 2016'da düzenlenen "De Koerdistan Cultuurweek 2016" (Kürdistan Kültür Haftası 2016) adlı etkinlik çerçevesinde PKK propagandası yapmıştır. Farklı yaş gruplarından insanların ve hatta çocukların da terör örgütü propagandasına alet edildiği gözlemlenmiştir. Etkinlikte PKK ile iltisaklı olan "Rojava Solidarity-Belgium",¹⁸⁹ Abdullah Öcalan'ın da katkıda bulunduğu *De Staat voorbij: Bijdrage van de Koerdis-*

188. "Revivez la Semaine Culturelle du Kurdistan 2016", Kurdish Institute, 5 Ekim 2016, <http://www.kurdishinstitute.be/revivez-la-semaine-culturelle-du-kurdistan-2016/> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

189. <http://critica.be/uncategorized/de-staat-voorbij>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

*che bevrijdingsbeweging*¹⁹⁰ adlı kitabı tanıtmıştır. Ek olarak Brüksel Kürt Enstitüsü'nün de bu etkinliğe destek verdiği bilinmektedir.¹⁹¹

PKK ve sol ideolojiyi haiz bir terör örgütü olan DHKP-C'nin Belçika'daki birçok konuda beraber hareket ediyor olması son yıllarda çok daha belirgin hale gelmiştir. İki örgütün rahat hareket edebilmesinin önünü açan temel sebep ise Belçika mahkemelerinin kararlarında yatmaktadır.

Görsel 46. "De Koerdistan Cultuurweek 2016" Adlı Etkinlikte PKK Flaması ve Abdullah Öcalan'ın Resmi Dikkat Çekmektedir, Brüksel, 23 Eylül 2016

"Revivez la Semaine Culturelle du Kurdistan 2016", Kurdish Institute, 5 Ekim 2016, <http://www.kurdishinstitute.be/revivez-la-semaine-culturelle-du-kurdistan-2016>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Görsel 47. DHKP/C'li Teröristlerin Med-Nuçe TV'ye Bağlandıkları An

"Savcı Mehmet Kiraz'ı RehİN Alan Eylemcilerin Med-Nüçe'deki Açıklamaları", YouTube, 1 Nisan 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=uAKdCHxUMAQ>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Nitekim Belçikalı yetkililer "Sharia4Belgium" adlı dini motivasyonlu terör yapılanmasını yaklaşık üç yılda hukuki süreçler vasıtasıyla bitirmiştir. Fakat söz konusu PKK ve DHKP-C yapılanmaları olunca bu süreç uzamış ve nihayetinde DHKP-C'nin "terör eylemi yapmadığı" sonucuna on yıl sonra varılmıştır.¹⁹² PKK'nın

190. "Herbeleef de Koerdistan Cultuurweek 2016", Kurdish Institute, Kasım 2016, <http://www.kurdishinstitute.be/wp-content/uploads/2016/11/DK-91-2.pdf> sayfa 30-32.

191. "Avrupa'nın Terör Üssü Belçika'dan Terörle Mücadelede Çifte Standart", Anadolu Ajansı, 16 Eylül 2017.

192. "Belçika'dan 'PKK'lılar Terörden Yargılanamaz' Kararı", Anadolu Ajansı, 14 Eylül 2017.

terör örgütü olmadığı kararı ise 2017'de Belçika mahkemelerince onanmıştır.¹⁹³ Böyle bir ortamda PKK ve DHKP-C'liler Hrant Dink suikastını bahane ederek ortak bir etkinlik düzenlemiştir.¹⁹⁴

PKK ve DHKP-C örgütlerinin ortaklaşa çalıştığını görmek açısından bir diğer örnek ise Gezi Parkı Şiddet Olayları esnasında hayatını kaybeden Berkin Elvan'ın davasını yürüten İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'a yönelik gerçekleştirilen suikastla ortaya çıkmıştır. Kiraz'a yönelik gerçekleştirilen terör eyleminin DHKP-C'li faileri Belçika'daki eski Roj TV stüdyolarını kullanan Med-Nuçe TV üzerinden 31 Mart 2015 günü eylem esnasında canlı yayına bağlanmıştır.

Görsel 48. Söзде Ermeni Soykırımı Gösterisi ve PKK Flamaları, Brüksel, 2015

"Ermeniler Brüksel'de Yürüyüş Yaptı", Belçika Haber, <http://belcikahaber.com/sistem/ermeniler-bruksel-de-yuruyus-yapti.php>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Öte yandan PKK'ya müzahir gruplar söзде Ermeni soykırımının yüzüncü yılı münasebetiyle Belçika'nın başkenti Brüksel'de yaklaşık 2 bin kişilik bir eylem düzenlemiştir. Brüksel Kürt Kültür Merkezi, Belçika Göçmenler Kolektifi ve Info-Türk Vakfı gibi çok sayıda PKK'ya müzahir örgüt bu eylemlerde PKK flaması ve Abdullah Öcalan posterini taşımıştır.

193. "Belçika'da PKK ve DHKP-C Yandaşlarından Dink Protestosu", *Hürriyet*, 23 Ocak 2007.

194. "Savcı Mehmet Kiraz'ı Rehin Alan Eylemcilerin Med-Nuçe'deki Açıklamaları", YouTube, 1 Nisan 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=uAKdCHxUMAQ>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Son zamanlarda, PKK ve PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG yapılanmasının da Belçika'daki etkinliği dikkat çekmektedir. 2016'da Belçika'da "Avrupa Kongresi" düzenleyen PYD'nin Abdullah Öcalan fotoğraflarını ve PKK flamlarını etkinlikler esnasında kullandığı gözlemlenmiştir.¹⁹⁵ Afrin'e yönelik düzenlenen ZDH ile ilgili de çok sayıda PYD/YPG sempatzanı Belçika'nın farklı bölgelerinde eylem gerçekleştirmeye devam etmektedir.¹⁹⁶

Görsel 49: PYD "Avrupa Kongresi", Belçika, 24-25 Eylül 2016
<http://www.demokrathaber.org/dunya/pyd-avrupa-kongresinde-alinan-kararlar-h73151.html>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

BELÇİKA'NIN PKK POLİTİKASI

Belçika hükümetinin gerek Belçika gerekse diğer Avrupa ülkeleri merkezli olup Belçika'da faaliyet gösteren PKK bağlantılı kuruluşlara karşı sessiz kalması ve bu organizasyonlara karşı herhangi bir girişimde bulunmaması, Belçika'da terörist organizasyonlar açısından yapısal anlamda kolaylaştırıcı bir zeminin doğmasının önünü açmaktadır.¹⁹⁷ Bu tavır Belçika'nın örgüte yönelik politikalarında adeta karakteristik bir özellik olarak PKK'nın ilk örgütlü faaliyetlerinin başladığı 1970'lerden beri süregelmiştir. Bu anlamda 1970'ler ve 1980'lerde öğrenciler ve Belçika'ya işçi göçleriyle gelen Kürt nüfus PKK'nın ilk yapılanmalarından olan TEKOŞER tarafından "Kürt milliyetçiliği" ve sol ideolojik eğilimler etrafında örgütlenmeye çalışılmıştır. Bu girişimler bir taraftan "Halkın Birliği" gibi Belçika'nın Flaman milliyetçisi ve solcu partiler diğer taraftan da AP'de bulunan Willy Kuijpers ve Jaak Vandemeulebroecke gibi parlamenterlerce desteklenmiştir. 1989'da TEKOŞER adlı yapı faaliyet alanlarını genişleterek Brüksel Kürt Enstitüsü ismi ile anılmaya başlamıştır.¹⁹⁸ 1990 sonrasında, Belçika'nın Flaman bölgesinde bulunan Flaman Kültür Bakanlığı tarafından çok sayıda projesi desteklenmeye başlanan enstitü demokrasi, insan hakları, azınlıklar, göç-entegrasyon ve ırkçılık gibi pek çok sosyokültürel konuyu gündeminde tutarak Kürt milliyetçiliğini yerel gruplardan destek alarak gündemde tutmuştur. Belçika resmi kurumlarının bahsi geçen enstitüye tavrı neredeyse hiç değişmemiştir.¹⁹⁹

195. "Kürdistanlılar Efrin için Alanlardan Ayrılmıyor", ANF Türkçe, 12 Mart 2018.

196. ANF'de olan haberlerinde Belçika'da yapılan eylem ve gösterilerde Belçika'nın hiçbir müdahalesinin olmadığını görülmüştür.

197. Casier ve Jongerden, *Nationalisms and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, s. 205.

198. "Kurdish Institute of Brussels", Kurdish Institute, 20 Mayıs 2013, <http://www.kurdishinstitute.be/kurdish-institute-of-brussels-1>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

199. <http://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=qrva&language=fr&cfm=qrvaXml.cfm?legislat=48&dossierID=48-b056-11-0356-1992199301111.xml>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Belçika 1990-2000 arası PKK'nın Türkiye'deki terör saldırılarını da dikkate alarak örgüte karşı tutumunu önceki yıllara nazaran sertleştirmiştir. Bu açıdan 1992'de PKK'nın Belçika'da gerçekleştirmiş olduğu altı terör saldırısı Belçikalı yetkililerce "göçmenler" in sorunu çerçevesinde takibe alınmıştır.²⁰⁰ 1994'te ise PKK propagandası yapmaya yönelik Belçika merkezli kurulan Med TV, Türkiye'nin yoğun diplomatik baskıları sonucu Belçika polisi tarafından 1996'da "Sputnik operasyonu" kapsamında incelemeye alınmıştır. Nitekim 1999'da Med TV, Belçikalı yetkililerce kapatılmıştır.²⁰¹

2002'ye gelindiğinde PKK, AB terör örgütleri listesine alınmasına rağmen²⁰² Belçika örgüte yönelik başlattığı davaları sonuçsuz bırakmıştır. Öyle ki Belçika'nın PKK'ya karşı başlattığı neredeyse bütün davaların sonucu ya terör örgütü lehine bitmiş ya da zaman aşımına uğramıştır. Bu anlamda 1996'da gerçekleştirilen Sputnik operasyonu sonrasında 2001'de başlayan Med TV davası 2007'de düşmüştür.²⁰³ Akabinde Belçikalı yetkililer 1999'da Med TV'den ele geçirilen paraların 10 milyon avroluk kısmının 2008'de dönemin PKK ile ilişkili kanalı Roj TV'ye aktarılacağını açıklamıştır.²⁰⁴ Belçika'da PKK sadece siyasi yetkililerin şemsiyesi altında değil aynı zamanda STK'lar düzeyinde de kollarlanmaktadır. Örneğin 2017'de Brüksel merkezli yayın yapan Sterk, Ronahi ve News Channel adlı PKK yandaşı kanallar, Fransa merkezli Eutelsat şirketi tarafından kapatılmak istenmiştir. Bu televizyon kanallarının yetkilileri, Belçikalı Gazeteciler Sendikası direktörü ile görüşerek yardım istemişlerdir. Sendika Direktörü Pol Deltour bu televizyon kanalları ile dayanışma içinde olacağını ve gerekeni yapacağını belirtmiştir.²⁰⁵

Görsel 50. Belçika Mahkemesi Tarafından 2017'de PKK'ya Yönelik Alınan Olumlu Karar Sonrası, PKK Sempatizanlarının Yaptığı Eylem, 14 Eylül 2017, Brüksel

"'PKK is geen terroristische organisatie' Alle betrokkenen in PKK-dossier buiten vervolging gesteld!", *Kurdish Institute*, 14 Eylül 2017, <http://www.kurdishinstitute.be/alle-betrokkenen-in-pkk-dossier-buiten-vervolging-gesteld>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

200. "Medya TV, Kara Para Aklamakla Suçlanıyor", *Yeni Şafak*, 30 Temmuz 2003.

201. "Judgment of The Court Of First Instance (Seventh Chamber)", InfoCuria-Case-law of the Court of Justice, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d6f07670bf7dce4e0793029649896e20dd.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyMb350?text=&docid=71035&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=161495>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

202. "Press Release Regarding Legal Case About MED TV (Unofficial Translation) (No:127)", MFA, 8 Eylül 2007, http://www.mfa.gov.tr/_p_no_127_-8-september-2007_-press-release-regarding-legal-case-about-med-tv-_unofficial-translation_-_p_.en.mfa (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

203. "PKK'ya 10 milyon Euro iade", *Hürriyet*, 10 Ekim 2018.

204. "Kürt TV Temsilcileri Belçika Gazeteciler Sendikası ile Görüştü", ANF Türkçe, 10 Mayıs 2017.

205. "PKK is geen terroristische organisatie- Alle betrokkenen in PKK-dossier buiten vervolging gesteld!", *Kurdish Institute*, 14 Eylül 2017, <http://www.kurdishinstitute.be/alle-betrokkenen-in-pkk-dossier-buiten-vervolging-gesteld>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

2000'lerde PKK'ya yönelik ilk kapsamlı operasyon ise 4 Mart 2010 tarihinde PKK'nın Belçika'da militan bulma ve yetiştirme, Kürt toplumundan haraç kesme, bazı ailelerin çocuklarını örgüt militanı olarak yetiştirme yönünde tehditlerin bulunduğu iddiaları üzerine gerçekleştirilmiştir. Brüksel'de bulunan Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK), Barış ve Demokrasi Partisi bürosu ve Roj TV stüdyoları basılmıştır.²⁰⁶ Bu operasyonda "siyasi mülteci" statüsündeki PKK'lı üst düzey teröristler Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal'ın da aralarında bulunduğu 18 kişi gözaltına alınmış ve bu kişiler kısa süre sonra serbest bırakılmıştır.²⁰⁷

2010 içerisinde başlatılan bir başka operasyonda da Brüksel Soruşturma Dairesi PKK'ya yönelik Avrupa'da küçük yaşta ki kişileri ailelerinden kopararak Türkiye'nin güneydoğusu ile Irak ve Yunanistan'daki kamplarda silahlı mücadeleye hazırlamak gibi suçlamaları yöneltmesine rağmen 2017'de PKK üye ve yöneticilerinin yaptıklarının "terör eylemi" olmadığına hükmederek davanın ceza mahkemesine sevkine yönelik talebini reddetmiştir.²⁰⁸ Karara binaen PKK'lı gruplar Türkiye karşıtı eylem yapmış ve eylemde Abdullah Öcalan'ın posterlerine sıkça yer verilmiştir. Aynı zamanda Brüksel Kürt Enstitüsü'nde yayımlanan bir haberde kararın PKK'luların önünü açtığı dile getirilmiştir.²⁰⁹ Diğer taraftan Belçika'nın PKK'ya yönelik uyguladığı "pozitif ayrımcılığı" anlamak adına Sharia4Belgium adlı grubun yargı sürecini incelemekte yarar vardır. Sharia4Belgium adlı örgüte yönelik soruşturma 2014'te başlamış ve 11 Şubat 2015 tarihinde karara bağlanmıştır. Bu grup, terör örgütü olarak nitelendirilmiş ve suçlu bulunan üyeleri 3-15 yıl arasında değişen cezaya çarptırılmıştır. Diğer terör örgütlerine karşı çok sayıda önlem alan Belçik, mevzu bahis PKK olduğunda gerekli yaptırımları uygulama konusunda çekingen davranmaktadır.

Bahse konu olan davalardan anlaşılacağı üzere Belçika hükümeti PKK'ya dair terör faaliyetlerinin farkında olmakla beraber davaların sonuçları genel itibarıyla terör örgütü lehine sonuçlanmıştır. Buna paralel olarak Belçika Parlamentosunun P Ko-

Görsel 51. 2017 Mahkeme Kararı Sonrası Zübeyir Aydar (sol 1) ve Remzi Kartal (sol 3), Brüksel, Ekim 2017

"Kürt Ulusu'nun Belçika Meydan Savaşı, Doğan Özgüden", Kurdish Institute, 25 Eylül 2017, <http://www.kurdishinstitute.be/kurt-ulusunun-belcika-meydan-savasi-dogan-ozguden>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

206. "Belçika'da Büyük PKK Operasyonu", *Habertürk*, 5 Mart 2010.

207. "Kürt Ulusu'nun Belçika Meydan Savaşı, Doğan Özgüden", Kurdish Institute, 25 Eylül 2017, <http://www.kurdishinstitute.be/kurt-ulusunun-belcika-meydan-savasi-dogan-ozguden>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

208. "PKK is geen terroristische organisatie—Alle betrokkenen in PKK-dossier buiten vervolging gesteld!".

209. "Belçika Polisinden 'PKK Kampı' Skandalı", *Akşam*, 22 Ekim 2015.

misyonunun Parlamente'ya sunduğu raporda 2013 yılında Belçika'da kurulan PKK kamplarından Belçika polisinin haberdar olduğu ve bunlara göz yumduğu bilgisi de verilmiştir.²¹⁰ Benzer tavır son yıllarda hala devam etmektedir. Hatta 17 Mart 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının katıldığı Brüksel'deki Türkiye-AB zirvesinde, AB Konseyi binasının arkasına Belçika hükümetinin onayıyla PKK çadırı kurulmuştur.²¹¹ Türkiye'de kırmızı bültenle aranıyor olmasına rağmen diğer üyelere olduğu gibi kendisine yasal sığınma hakkı verilen, terör örgütünün Belçika'daki liderlerinden Remzi Kartal burada basın toplantısı düzenlemiştir.²¹²

Belçika 2014'te DEAŞ terör örgütünün Suriye'de etkisini arttırmasıyla birlikte PKK'lı gruplara çok daha müsamahakar davranmaya başlamıştır. RTL Info'nun bu bağlamda yapmış olduğu haberlere bakıldığında PYD/YPG'nin kadın yapılanması olan YPJ'nin yöneticilerinden Rodja Felat'ın portresi, DEAŞ'a karşı "Kürt demokratik direnişi"nin feminist figürü olarak Batılı değerler ve DEAŞ barbarlığı arasındaki mücadelenin yansıması olarak sunulmuştur.²¹³ Bu ifadeleri destekler nitelikte,

Görsel 52. Salih Müslim'in (sol) Brüksel'de Türkiye'nin Zeytin Dalı Harekatı'na Karşın YPG/PKK'yı Savunduğu Etkinlik, 14 Şubat 2018
"Derar ve Müslim, Brüksel'de basın toplantısı düzenledi", ANF Türkçe, 14 Şubat 2018.

PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG yapılanması Belçikalı resmi makamların şemsiyesi altında faaliyetlerini sürdürmektedir. Örneğin Belçika'nın YPG/PKK'ya 24 Eylül 2016 tarihinde Brüksel'de kongre düzenlemesine izin vermesi, PYD eş başkanlarının güvenliğini Brüksel polisinden sağladığı haberleri de gündemde sürekli yer tutmaktadır.²¹⁴ Benzer olarak PYD "Eş Başkan-

nı Salih Müslim'in kırmızı bültenle aranıyor olmasına rağmen Belçika'nın Müslim'in etkinlik yapmasına göz yumması terör örgütüne yaklaşımının yumuşak bir tavırla devam ettiğinin göstergesi olarak nitelendirilebilir.²¹⁵

210. "Belçika'dan PKK'ya Zirve Öncesi Çadır Kurma İzni", Anadolu Ajansı, 17 Mart 2016.

211. <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizitamliste.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

212. "Derar ve Müslim, Brüksel'de basın toplantısı düzenledi", ANF Türkçe, 14 Şubat 2018.

213. "Brüksel'de PYD Kongresi", *Hürriyet*, 24 Eylül 2016.

214. "Türkiye'nin Kırmızı Listeye Eklediği Salih Müslim Brüksel'de", *Hürriyet*, 12 Şubat 2018.

215. KNK; KONGRA-GEL, Abdullah Öcalan ve PKK ile beraber AB Terör Örgütleri Listesi'nde yer almamaktadır. Ancak KNK'nın, KCK'nın (Koma Ciwaken Kurdistan, Kürdistan Topluluklar Birliği) Avrupa'da siyasi alandan sorumlu yapısı olarak faaliyet gösterdiği bilinmektedir. KNK'da 2019'a kadar görev yapacak üyeleri incelendiğinde PKK'nın kurucularından ve KCK Yürütme Kurulu üyesi Murat Karayılan, KCK'nın Avrupa yapılanmasının (KCDK-E) Eş Başkanı Yüksel Koç, KCK üyesi Zübeyir Aydar gibi isimlerin bulunduğu görülmektedir. Ekim 2017'de gerçekleştirilen sözde seçimlerle KNK üyesi seçilen isimler arasında Danimarka'dan Akram Hawas, Rojan Hazim ve Soreş Bilikan bulunmaktadır. Bkz. "Members", Kurdistan National Congress, <http://www.kongrakurdistan.net/en/members>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017); KCK (Koma Ciwaken Kurdistan, Kürdistan Topluluklar Birliği) ise KONGRA-GEL'in kurduğu ve PKK ile onun uzantısı olan diğer tüm parti ve organizasyonların faaliyetlerinin legal yollarla koordine edilmesini amaçlayan çatı örgütlenmedir. Her ne kadar KCK ve KNK Avrupa Birliği Konseyi'nin terör örgütleri listesinde yer almıyor olsa da terör örgütü PKK'ya bağlı kuruluşlar oldukları bilinmektedir.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

1990'ların ilk yarısı Belçika'nın PKK ile mücadelesinde altın dönem olarak adlandırılabilir. Fakat daha sonrasında Belçikalı yetkilerin örgüte yönelik izlediği "belirsiz" tutum neticesinde, açılan davalar ya PKK lehine sonuçlanmış ya da zaman aşımına uğramıştır. Örgüte dair davaların daha hızlı ve etkili sonuçlanması gerekmektedir. Belçika'nın AB üyesi olmasından kaynaklı yükümlülükleri yerine getirmesi elzemdir. Bu anlamda Belçika, PKK'nın terör örgütü olduğunu, örgüte dair aldığı fiili kararlara yansıtmalıdır. "Sharia4Belgium" gibi terör örgütlerine karşı göstermiş olduğu keskin tutumun benzerini PKK'ya karşı göstermelidir.

PKK, Belçika güvenlik güçlerinin takibinden kurtulmak için isim değiştirme yöntemine başvursa da Zübeyir Aydar ve Remzi Kartal gibi terör örgütünün Avrupa'daki üst düzey temsilcileri faaliyetlerine devam etmektedir. Bu anlamda Belçika güvenlik birimleri, Türkiye'nin hassasiyetlerini göz önüne alarak en azından bahsi geçen isimleri iade etmelidir.

Belçika anayasal düzeninin bıraktığı hukuki boşluklar kısa zamanda telafi edilmelidir. Bu bağlamda PKK başta olmak üzere pek çok terör örgütü mültecilik, siyasi sığınma hakkı ve azınlıklar gibi hukuksal statülere başvurarak Belçika'yı adeta bir terör kampına çevirmektedir.

Belçika, YPG'nin kendisine otonom bir alan oluşturduğu DEAŞ'la mücadele söylemi üzerindeki tekel olma durumunu ortadan kaldırmalıdır. Bu husustaki önlem YPG'nin Suriye'deki kazanımlarından faydalanan PKK'nın önüne geçecektir. Türkiye'de PKK terörünün sonuçları Belçika'da bulunan yerel STK'lar vasıtasıyla ele alınmalıdır. Mağdur olan sivillerin gerekiyorsa Brüksel'e getirilerek buradaki mahkemelerde PKK aleyhine görgü tanıklığı tesis edilmelidir. Ek olarak PKK'nın insan haklarını açıkça ihlal ettiği çocuk ve kadın savaşçılar üzerinden anlatılarak terör örgütünün sözde barışçıl feminist çerçeveli söylemlerinin karşısında aslında gerçek hikayenin böyle olmadığını vurgulayan karşı söylemler geliştirilmelidir.

PKK ve Türkiye karşıtı terör örgütlerinin Türkiye tarafından Belçika'ya nesnel veriler üzerinden anlatılması gereklidir. İlgili delillerin sunulması ile birlikte yerel gruplarla iletişim halinde kalınmalı ve gündem oluşturulmalıdır. Bu tip bir girişimin en önemli sorumluluğu şüphesiz Türk STK'lara düşmektedir. Bu açıdan STK'ların sadece iç iletişiminin değil Belçikalı gruplarla de iletişiminin kuvvetlendirilmesine yönelik stratejik vizyon belirlenmelidir.

Belçika'da yapılan mülakatlarda sıkça dile getirilen bir iddia da PKK'luların oturma izni karşılığında Belçika istihbarat servisleri ile anlaştığı yönünde olmuştur. Belçikalı yetkililerin dağ kadrosundan gelen PKK'luları farklı istihbarat faaliyetlerinde kullandığı iddia edilmiştir. Bu gibi iddiaların doğru olma olasılığına karşın Türk misyonlarındaki yetkililere büyük sorumluluk düşmektedir.

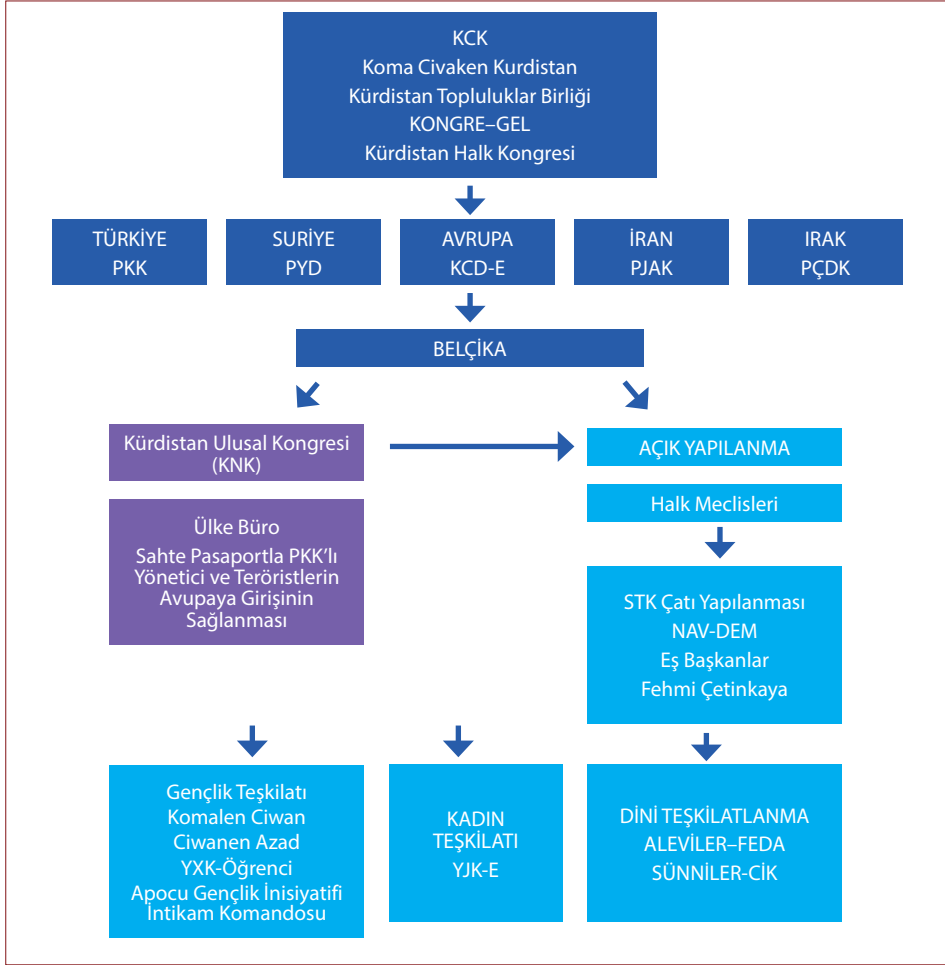
KRONOLOJİ

- 1978: Belçika Kürt İşçi ve Öğrenci Birliği (TEKOŞER) kuruldu.
- 1989: TEKOŞER ismini Brüksel Kürt Enstitüsü olarak değiştirdi.
- 1993: PKK'nın Avrupa çatı yapılanması KON-KURD, Belçika merkezli olarak kuruldu.
- 1995: Sürgünde Kürt Parlamentosu (SKP) kuruldu.
- 1999: SKP ismini Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) olarak değiştirdi.
- 2002: PKK, AB terör örgütleri listesine girdi.
- 2013: KON-KURD'un yerini alan "Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi" (KCD-E/KCDK-E) kuruldu.
- 2015: KCD-E ismini KCDK-E olarak değiştirdi.
- 2016: PYD, Belçika'yı da kapsayan Benelüks (Hollanda, Belçika, Lüksemburg) temsilciliği açtı.
- 2017: HDK-Belçika Kadın Meclisi Girişimi kuruldu.
- 2017: Apocu Gençlik İnisyatifi "süresiz intikam hamlesi" sürecinin başladığını ilan etti.
- 2017: Abdullah Öcalan Kütüphanesi adlı otobüs ile terör propagandası yapan PKK sempatizanı bir grup, Belçika'nın Anvers bölgesinde Türklere saldırdı.
- 2019: Belçika'nın Anvers bölgesinde PKK sempatizanları üç Türk vatandaşına silahlı saldırı gerçekleştirdi. Olay sonucu bir kişi hayatını kaybederken iki kişi ağır yaralandı.

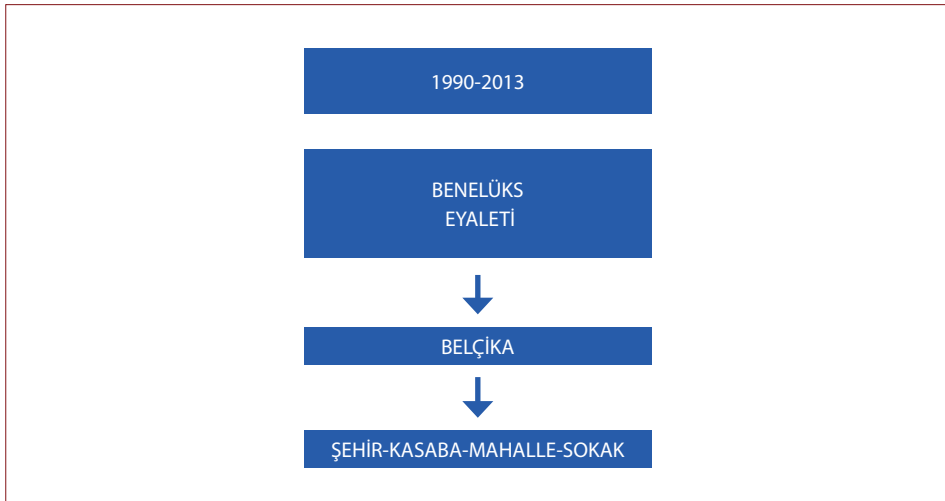

ORGANİGRAM

PKK BELÇİKA BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

GAZETELER-YAZILI BASIN	TELEVİZYONLAR	SOSYAL MEDYA
<i>TEKOŞER/TEKOŞİN</i> (Felemenkçe-Türkçe-Kürtçe)	Roj TV	NAV-BEL Twitter: @DelilHemikan
<i>Brüks</i> (Felemenkçe-Türkçe-Kürtçe)	Sterk TV	KCDK-E @KCDKE_
<i>Les Kurdes</i> (Türkçe-Kürtçe-Fransızca)		KNK @kongrakurdistan
<i>KNK Bülten</i> (Felemenkçe-Fransızca- Türkçe-Kürtçe-İngilizce)		

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kara para aklanması • Sahtecilik • Uyuşturucu ticareti • Tütün ürünleri kaçakçılığı • Silah kaçakçılığı • ÇİK aracılığı ile toplanan fitre, zekat ve hac paralarının amaç dışı kullanımı • Sözde Kürdistan Kızılayı HSK eliyle toplanan paraların amaç dışı kullanımı • Göçmen kaçakçılığı • İnsan ticareti ve gasp • Devrim vergileri 	<p>A. YILLIK BAĞIŞ KAMPANYASI GELİRLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2012: 600 bin avro • 2013: 800 bin avro • 2014: 400 bin avro • 2015: 900 bin avro <p>B. TİCARİ VE FİNANSAL FAALİYETLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Döviz Büroları • Suriye'deki PKK/YPG yapılanması için toplanan para • TV ve diğer yayın organları üzerinden toplanan para • STK'ların topladığı paralar

DANİMARKA

MERVE DİLEK DAĞDELEN

Araştırma Asistanı, SETA Strateji Araştırmaları Direktörlüğü

DANİMARKA

MERVE DİLEK DAĞDELEN

Araştırma Asistanı, SETA Strateji Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

PKK, Avrupa'daki pek çok ülke ve Avrupa Birliği (AB) tarafından terör örgütü olarak kabul ediliyor olmasına karşın legal zeminde farklı isimler altında örgütlenerek faaliyetlerine devam etmektedir. Gerek Avrupa genelinde faaliyet gösteren çatı örgütlenmeler gerekse bu çatı örgütlenmelere bağlı olarak faaliyetlerini yürüten ülke örgütlenmeleri vasıtasıyla PKK, Avrupa genelinde aktif olarak siyaset yapmaktadır. Bir yandan legal örgütlenmeler vasıtasıyla bulunduğu ülkelerde açıktan siyaset ve lobi faaliyetleri yürütürken bir yandan da aynı organik bağlar üzerinden gizli bir şekilde uyuşturucu ticareti ile insan ve silah kaçakçılığı alanlarında illegal faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu makalede terör örgütü PKK'nın yukarıda bahsedilen modeli Danimarka özelinde nasıl uyguladığı analiz edilmektedir. PKK'nın Danimarka'da kurduğu hiyerarşik yapılanma örnekleriyle beraber irdelenmektedir. Tüm bu yapılanmanın Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (Kongreya Civaken Demokratik en Kurdistanîyen li Ewropa, KCDK-E) ve Kürdistan Ulusal Kongresi (Kongreya Neteweyî Kurdistanî, Kurdistan National Congress, KNK)¹ gibi legal ve PKK, KONGRA-GEL, Kürdistan Özgürlük Şahinleri (Teyrbazen Azadiya Kurdistan, Kurdistan Freedom Falcons, TAK) gibi illegal örgütlerle organik bağları çoğunlukla açık kaynaklara ve saha çalışmalarındaki görüşmelere dayanarak gösterilmektedir. Sivil toplum kuruluşu (STK) yapılanmasında öne çıkan örgütler, siyaset ve lobi faaliyetlerinde beraber iş tuttukları yerel siyasetçiler, medyada örgüt propagandası ve ülke içindeki etkinliklerine ilişkin haberler yapan televizyon kanalları ve internet siteleri incelenmektedir.

1. KONGRA-GEL, Abdullah Öcalan ve PKK ile beraber AB Terör Örgütleri Listesi'nde yer almamaktadır. Ancak KNK'nın, KCK'nın (Koma Cîwaken Kurdistan, Kürdistan Topluluklar Birliği) Avrupa'da siyasi alandan sorumlu yapısı olarak faaliyet gösterdiği bilinmektedir. KNK'da 2019'a kadar görev yapacak üyeleri incelendiğinde PKK'nın kurucularından ve KCK Yürütme Kurulu üyesi Murat Karayılan, KCK'nın Avrupa yapılanmasının (KCDK-E) Eş Başkanı Yüksel Koç, KCK üyesi Zübeyir Aydar gibi isimlerin bulunduğu görülmektedir; Ekim 2017'de gerçekleştirilen sözde seçimlerle KNK üyesi seçilen isimler arasında Danimarka'dan Akram Hawas, Rojan Hazim ve Soreş Bilikan bulunmaktadır. Bkz. "Members", Kurdistan National Congress, <http://www.kongrakurdistan.net/en/members>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017); Kürdistan Topluluklar Birliği (Koma Cîwaken Kurdistan, KCK) ise KONGRA-GEL'in kurduğu ve PKK ile onun uzantısı olan diğer tüm parti ve organizasyonların faaliyetlerinin legal yollarla koordine edilmesini amaçlayan çatı örgütlenmedir. Her ne kadar KCK ve KNK Avrupa Birliği Konseyinin terör örgütleri listesinde yer almıyor olsa da terör örgütü PKK'ya bağlı kuruluşlar oldukları bilinmektedir.

Danimarka gibi refah düzeyi yüksek ülkelerde PKK'nın örgütlenme, propaganda faaliyetleri yürütme ve militan devşirmenin haricinde önem verdiği diğer bir konu örgüte finansal destek sağlamaktır. Bu kapsamda Danimarka'da ne tür faaliyetler yürüttüğü, bunun sonucunda PKK'nın bu ülkede ne kadarlık bir maddi büyüklüğü olduğu tartışılmaktadır.

Takip eden ilk bölümde PKK'nın Danimarka'daki tarihi, Türkiye'den ve diğer ülkelerden bu ülkeye göç etmiş Kürt nüfusun yoğunluğu ve bu nüfusun hangi oranda örgüte destek verdiği ve/veya sempati duyduğu anlatılmaktadır. İkinci bölümde PKK'nın ülke içinde legal zeminde hangi dernek ve STK'lar aracılığıyla faaliyet yürüttüğü ve bu faaliyetleri kapsamında ne tür etkinlikler düzenlediğine odaklanılmaktadır. Ayrıca ilgili dernek ve STK'ların PKK, TAK, KONGRA-GEL gibi örgütler ile bağı gösterilmeye çalışılmaktadır. İzleyen bölümde PKK iltisaklı dernek ve STK'ların üyelerinin Danimarka'nın yerel ve ulusal siyasetinde kendilerine nasıl alan açtıkları, yerel ve ulusal düzeyde Danimarkalı siyasetçilerle nasıl etkileşim içinde oldukları açıklanmaktadır. Sonraki bölümde ise PKK'nın propaganda amaçlı yayın yaptığı medya grupları ve gazetecilerin faaliyetleri ve örgüte dair söylemleri incelenmektedir. Finans kaynaklarının anlatıldığı bölümde örgütün bağış adı altında legal ya da illegal olarak PKK'ya ve özellikle silahlı mücadele yürüten birimlerine nasıl para topladığı anlatılmaktadır. Daha sonra gerek Danimarka'da yerleşik Kürt kökenli gençler gerekse Danimarka asıllı kişilerin özellikle PYD'nin (Partiya Yekitiya Demokrat, Demokratik Birlik Partisi) silahlı kanadı olan YPG (Yekineyen Parastina Gel, Halk Savunma Birlikleri) ve YPJ'ye (Yekineyen Parastina Jin, Kadın Koruma Birlikleri) silahlı savaşçı olarak katılmalarına değinilmektedir. Terör ve kriminal faaliyetler başlığı altında PKK iltisaklı örgütlerin ülke içinde gerçekleştirmiş oldukları terör eylemi ve kriminal faaliyet niteliğindeki olaylara dikkat çekilmektedir. İzleyen başlıkta PKK ve bağlı örgütlerin Türkiye karşıtı diğer örgütlerle iş birliğine yer verilmektedir. Bir sonraki bölümde Danimarka'nın PKK ve PYD politikası ve yaklaşımı incelenmektedir. Son bölümde ise raporun genel bir özetiyle beraber PKK'nın Avrupa'da gerçekleştirdiği örgütlenme ve yürüttüğü faaliyetlere ilişkin çözüm önerilerine yer verilmektedir.

PKK'NIN DANİMARKA'DAKİ TARİHİ

PKK'nın Avrupa'daki örgütsel faaliyetlerine kabaca 1980'lerden sonra başladığı söylenebilir. Örgüt, siyasal kanadı olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (Eniya Rızgariya Netewa Kurdistan, ERNK) aracılığıyla pek çok alanda örgütlenerek propaganda ve lobi faaliyetleri ve Türkiye, Suriye, Kuzey Irak ve İran'da üslenmiş bulunan askeri kanadın ihtiyacının karşılaması gibi amaçlarla Danimarka dahil Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde faaliyet göstermeye başlamıştır.² Danimarka'daki ilk örgütlenmelerinden biri Kürdistan Yurtsever İşçi Kültür Birlikleri Federasyonu'dur (FEYKA).³

2. Erol Kurubaş, Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye, (Nobel Yayın Dağıtım, Ankara: 2004), s. 137, 149.

3. Kurubaş, *Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye*, s. 140.

PKK'nın kendi içerisinde kabaca 1979-1986 arasında yaşadığı kırılma, PKK'nın dışında başka Kürt örgütlerinin de oluşmasına sebep olmuştur.⁴ Örgütün yürüttüğü siyasete karşı çıkan ve PKK eleştirisi yapan bazı muhalif gruplar gerek Türkiye'de haklarında alınmış hapis cezası kararları gerekse örgütten kaçabilmek adına Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bu örgütlerden biri olan Şivancı Hareketi (Devrimci Demokratik Kültür Derneği, DDKD; Kürdistan İşçi Partisi, KİP) taraftarlarından olan Mustafa Tangüner⁵ Danimarka'da 1985 yılında Kürt Demokratik Kulübü'nün (Kurdernes Demokratiske Klub, KDK) kuruculuğunu yapmıştır.⁶ Fakat PKK'nın kendi içinden çıkan bu muhalif grupları cinayetler vasıtasıyla elimine etmeyi tercih ettiği iddia edilmektedir.

PKK'nın iç infazları olarak bilinen bu cinayetlerden ikisi Danimarka'da yaşanmıştır. Tangüner de bu iç infazların kurbanı olarak 4 Kasım 1985'te Brøndby'de öldürülmüştür. Cinayetin faili olarak Abdullah Oran ve Hayri Daban isimli şahıslar gözaltına alınmıştır. Serbest bırakılan Daban 1989 yılında PKK'nın düzenlediği terörist faaliyetler sırasında öldürülmüştür.⁷ Yargılanmasının ardından 1991 yılında delil yetersizliğinden serbest bırakılan Oran ise iade edildiği Almanya'da Aralık 1992'de işlediği başka suçlar nedeniyle on iki yıl hapse mahkum edilmiştir.⁸ Benzer bir şekilde Şivancı Hareketi taraftarı olup PKK eleştirisi yapan Eyüp Kemal Atsız da 1986 yılında Danimarka'da ölü olarak bulunmuştur. Aralık 1985'ten beri kayıp olduğu dile getirilen Atsız'ın da örgütün iç infazlarına kurban gittiği iddia edilmektedir.⁹ Danimarka ve Avrupa genelinde terör örgütü tarafından gerçekleştirilen bu cinayetlerle PKK'nın kendisine muhalif olabilecek grupların oluşmasının önüne geçtiği söylenebilir.

1990'larda Türkiye'den Danimarka'ya iltica talebinde bulunarak göç eden gruplarla birlikte örgütün etkinliğinin arttığı söylenebilir. Yapılan saha araştırmasında görüş bildirenler bu grupların göç etmedeki esas sebeplerinin siyasi iltica değil de ekonomik sebeplerden kaynaklandığını ileri sürmüştür. Buna rağmen başvuruların iltica olarak yapılmış olduğuna dikkat çekmişlerdir.

İddia edildiği üzere, 1990'larda iltica edenlerin çoğunluğunun sebebi siyasi değilse bile o dönemde örgüt üyesi oldukları gerekçesiyle hakkında yakalama kararı çıkartılanlar arasından Danimarka'ya göç eden çekirdek bir kadronun bulunduğu da görülmektedir. Danimarka'da PKK örgütlenmesini hayata geçirenlerin de bu kişiler olduğu genel kanaat olarak gözlenmiştir. Bu kişilerin örgüt ile arasında doğrudan organik bağ olduğu düşünülmektedir.

4. Ahmet Hamdi Akkaya, "Kürt Hareketinin Örgütlenme Süreci Olarak 1970'ler", *Toplum ve Bilim*, Sayı: 127, (Temmuz 2013), s. 88-90.

5. "Kanlı Bilanço!", *Habertürk*, 13 Ocak 2013, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/811122-kanli-bilanco#>, (Erişim tarihi: 4 Haziran 2018).

6. Deniz Berxwedan Serinci, "30-Årsdag for Drab pa Kendt PKK-Kritiker i Brøndby", *Jiyan.dk*, 4 Kasım 2015, <http://jiyan.dk/2015/11/30-aarsdag-for-drab-paa-kendt-pkk-kritiker-i-broendby>, (Erişim tarihi: 3 Haziran 2018).

7. Serinci, "30-Årsdag for Drab pa Kendt PKK-Kritiker i Brøndby".

8. Serinci, "30-Årsdag for Drab pa Kendt PKK-Kritiker i Brøndby".

9. Mehmet Ali Yula, *Olof Palme Cinayeti*, (Milenyum Yayınları: 2010).

Danimarka'daki PKK örgütlenmesinin esas amacının örgütün Avrupa'da ve Ortadoğu'da yürüttüğü tüm faaliyetlere finansal kaynak sağlamak olduğu ön plana çıkmaktadır. Elde edilen kaynakların büyük çoğunluğunun PKK'nın Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da yürüttüğü terör faaliyetlerinde kullanıldığı düşünülmektedir. Örgüte gelir temininin sağlanması ve propaganda faaliyetlerinin yapılması ve yaygınlaştırılması bağlamında Danimarka'nın örgüt açısından önem arz ettiği söylenebilir.

PKK'ya yakın sivil ve legal görünümlü örgütlerin ülke içinde gerçekleştirdiği her türlü faaliyet kamuoyuna "barışçıl" olarak sunulmaktadır. Kamuoyuna yönelik hemen tüm açıklama ve propagandaları, özetle "Kürdistan" bölgesindeki (Türkiye, Irak, İran ve Suriye'nin belirli bölümleri) halkın (Kürt halkı) uğradığı "zulme" son vermek için çalıştıkları yönündedir. Türkiye, Irak, İran ve Suriye'nin bazı bölgelerinde yürüttükleri ayrılıkçı terör faaliyetlerini "Kürdistan'ı koruma mücadelesi" olarak çarpıtmaktadırlar. Bölge ülkelerinde Kürtlere yönelik herhangi bir baskı veya zorlama bulunmadığı gibi ülkelerin yaşadığı dönemsel veya geçici istikrarsızlıklar Kürt halkına yönelik kasıtlı ve münhasır gibi gösterilerek kara propaganda uygulamaktadırlar. PKK ile PYD/YPG/YPJ'nin faaliyetlerinin amacı saptırılarak Kürt halkını korumak için savaştıkları savunulmaktadır.

Faaliyetlerin "barışçıl" olarak sunulmasının birkaç sebebinin bulunduğu düşünülmektedir: Birincisi Danimarka'daki yapılanmanın esas amacının örgüte finansal destek sağlamak olmasıdır. Bir diğer sebep de Danimarka'da açıktan şiddete başvurulması durumunda Danimarkalıların desteğinin kazanılamaması ihtimalidir. Daha saldırgan ve günlük yaşamda insanların huzurunu bozacak eylemlere hem halk hem de devlet tarafından uzun vadede müsamaha gösterilmemesi ihtimali yüksektir. Bununla birlikte Danimarka'daki Kürt göçmen nüfusunun Orta Avrupa ülkelerine kıyasla düşük bir oranda kalması, örgütün daha aktif ve üretken olmasının ya da sürdürülebilirliğinin önünde bir engel oluşturduğu da iddia edilebilir. Dolayısıyla PKK'nın sınırlı sayıda bir grup insanla Danimarka'da kriminal faaliyetlerde bulunacak olması örgütün ülkedeki faaliyetlerine tamamen son vermesine sebep olabilir.

Türkiye'den Danimarka'ya göç eden nüfusun 70 bin kişiye yakın olduğu söylenmektedir. Bunların da yaklaşık yarısını Kürt asıllı vatandaşların oluşturduğu düşünülmektedir. Fakat yine bu Kürt kökenli vatandaşların büyük çoğunluğu PKK'nın "Kürdistan" adı altında hak iddia ettiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden değil daha ziyade Orta Anadolu'dan göçmüştür. Bu durum, Türk vatandaşları arasında terör örgütüne müzahir olanların oranının daha düşük olmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla aslında Kürt asıllı vatandaşların hepsinin PKK'nın Danimarka'daki faaliyetlerini destekledikleri ya da örgüte sempati duyduklarını söylemek mümkün değildir. 30-35 bin dolayındaki Türkiye'den göçmüş Kürt nüfusun yaklaşık yüzde 10'unun örgütün faaliyetlerini desteklediği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte örgütün sadece Türkiye'den değil Suriye, Irak ve İran'dan göç

eden Kürt nüfusu da bünyesinde topladığı ve örgütlediği bilinmektedir. Suriye, Irak ve İran kökenli Kürtlerin toplam nüfusunun yaklaşık 10 bin kişi civarında olduğu tahmin edilmektedir.

PKK'ya yakın örgütler Danimarka'da yerleşik Kürt kökenli nüfusun oldukça küçük bir bölümünü oluşturuyor ve Kürt nüfusun genelini eğilimlerini temsil etmiyor olmalarına rağmen bunun aksi yönde propaganda yapmaktadır. Ayrıca PKK'ya yakın örgüt elemanlarının PKK sempatisini olsun veya olmasın tüm Kürt kökenli vatandaşlardan zor ve tehdit yoluyla haraç toplayarak terör örgütüne gelir sağladıkları dile getirilmektedir. Saha araştırmasında edinilen bilgilere göre özellikle 1990'larda sadece Kürt kökenli değil Türk kökenli vatandaşlardan da haraç toplandığı bilinmektedir. Son yıllarda örgütün haraç toplama işini daha sistematik bir hale getirdiği ve yalnızca Kürt kökenli vatandaşlar üzerinde uygular hale geldiği belirtilmektedir.

STK YAPILANMASI

Danimarka'daki PKK üyeleri, sempatisini ve destekçilerinin faaliyetlerini resmi olarak "kültür derneği" ve benzeri isimler altında kurdukları örgütlenmelerle yürüttükleri görülmektedir. Birçok küçük yapılanma, kahvehane tarzı mekanlarda kültür faaliyeti adı altında dernekleşerek çalışmalarını ve örgütlenmelerini sürdürmektedir. Küçük yapıların yanı sıra bu küçük yapıların da faaliyet ve gündemlerini belirleyen ve onları mobilize eden daha üst ve geniş kapsamlı sözde kültür dernekleri ve federasyon yapılanması bulunmaktadır.

Örgütlenme biçimleri resmîyette kültür derneği şeklinde gerçekleştiği için faaliyetlerini de buna uygun şekilde oluşturmaya çalıştıkları söylenebilir. Sıklıkla konferans ve gösteri düzenlemek, "barışçıl protesto" eylemlerinde bulunmak, bu protesto ve gösterilerde basın açıklamaları yapmak, kültürel faaliyet adı altında konserler planlayarak toplantılar düzenlemek başlıca faaliyetleri arasında sayılabilir. Bu faaliyetler aracılığıyla hem dernek ve üyelerinin birbirleriyle olan etkileşim ve iletişimini artırmak hem de PKK ve Abdullah Öcalan propagandası yaparak yeni neslin sempatisini kazanmak hedeflenmektedir.

Görsel 1: Danimarka Demokratik Kürt Meclisi'nin 2017 Nevruz Kutlaması
Kurder dk, "Li Danimarkayê Fina Newrozê 2017 Li Albertslöndê Çêbû", YouTube, 27 Mart 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=DTFHgGbyfXA>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Bu derneklerin düzenledikleri hemen her etkinlikte PKK elebaşı Abdullah Öcalan'ın posterini, PKK flaması, sözde PKK renklerini veya PYD/YPG/YPJ amblemlerini taşıyan flamalar sıklıkla kullanılmaktadır. Teröristlerin giydikleri kıyafetler yöresel kıyafet olarak lanse edilmektedir. Bu sayede terörist faaliyetler gençlere hem özendirilmekte hem de içselleştirilmektedir.

Bunun yanı sıra özellikle herkese açık, daha görünür faaliyetleriyle kamuoyunun algısını şekillendirmeye çalışmaktadırlar. Bu faaliyetler sırasında PKK ve bağlı terör örgütlerinin eylemlerinin terör faaliyeti olarak nitelendirilemeyeceğini iddia etmektedirler. Bölgedeki Kürtlerin yıllardır zulme uğradığını ve zulüm görmeye devam ettiklerini, terör unsurlarının Kürt halkını bu “zulüm”den kurtarıp özgürlüğe kavuşturacaklarını savunmaktadırlar. Bu bağlamda PKK ve PYD/YPG/YPJ gibi bağlı terör örgütleri ve silahlı gruplarının buldukları bölgelerde yürüttükleri ayrılıkçı terör faaliyetleri veya Suriye gibi istikrarsız bölgelerde silah zoruyla kendilerine alan açma girişimleri özgürlük mücadelesi olarak tanıtılmaya çalışılmaktadır. Bunun son örneği Türkiye'nin Afrin'e yönelik gerçekleştirdiği Zeytin Dalı Harekatı'na karşı düzenledikleri protestolar olmuştur. Rus ve Amerikan konsoloslugu önünde düzenlenen mitingde Abdullah Öcalan ve YPG flamaları kullanıldığı, “Biji Serok Apo!” sloganları atıldığı gözlenmiştir.¹⁰

ZDH'nin amacı Türkiye ve Suriye'nin güvenliğine ve toprak bütünlüğüne tehdit oluşturan terör örgütü PKK ve uzantısı PYD/YPG/YPJ'nin bertaraf edilmesi iken PKK'lı yöneticilerin gözetimindeki dernekler Danimarka kamuoyuna hare-

katın amacını bu ve benzeri mitingler vasıtasıyla çarpıtarak aktarmaktadırlar. Bu ve benzeri söylemler ve iddialar doğrultusunda Danimarka kamuoyunda PKK ve PYD/YPG/YPJ hakkında olumlu bir algı oluşturma gayretinde oldukları açıktır. Bunun sonuç ürettiği de söylenebilir. Takip eden başlıklarda inceleneceği üzere Danimarka kamuoyu, medyası ve hatta bazı durumlarda siyasetinden dahi destek bulabildikleri görülmektedir.

Görsel 2: Zeytin Dalı Harekatı'na Yönelik Protesto

Fey-kurd, Twitter, 21 Ocak 2018, <https://twitter.com/feykurd>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

10. Kurder dk, “Li Danimarkaye Finala Newroze 2017 Li Albertslunde Çebu”, YouTube, 27 Mart 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=DTFHgGbyfXA>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi, PKK'nın Avrupa'daki merkezi örgütlenmesi olan KCDK-E'nin (öncülü KON-KURD [Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu]) Danimarka'daki meclisidir. Almanya'da yaşayan Kürtlerin yirmi yılı aşkın bir süredir PKK güdümünde örgütlendiği en üst yapılanma olan NAVDEM'in (Navenda Civaka Demokratik a Kurden li Elmanyaye) Danimarka'daki benzeri bir örgütlenme olarak Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi faaliyet göstermektedir.¹¹ Mart 2017'de gerçekleştirdikleri kongrede meclise seçilen 60 kişiyle beraber, Sadık Çiftçi¹² ve Saime Bilen¹³ eş başkan olmuştur.¹⁴ Kongrede KCDK-E'yi temsilen eş başkanı Yüksel Koç'un söz alması, meclisin yönetim kurulu seçimlerinde bir gözlemci gibi yer alması, Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nin KCDK-E gibi üst örgütlenmelerden bağımsız hareket etmediğinin bir göstergesi kabul edilebilir.¹⁵

KCDK-E ve benzeri üst örgütlenmeler kamuoyunda PKK'nın aklanması, devletler nezdinde terör örgütü olmaktan çıkarılması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin PKK terör örgütüyle mücadelesi çerçevesinde attığı adımları karalamaya yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır. Bunun en son örneği Daimi Halk Mahkemesi'nde (Permanent Peoples' Tribunal, PPT) Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine 15-16 Mart 2018 döneminde düzenlenen mahkemedir. 1979 yılında İtalya'da kurulmuş olan PPT 66 üyeden oluşmaktadır ve bugüne kadar 43 yargılama gerçekleştirmiştir.¹⁶ Mahkeme kararlarının cezai bir sorumluluğu bulunmamakta ancak verilen kararlarla kamuoyu oluşturması açısından önem arz etmektedir. Türkiye aleyhine kurulan bu mahkeme de benzer bir amaca hizmet etmek üzere aralarında Brüksel'de faaliyet yürüten Kürt Enstitüsü'nün de bulunduğu çeşitli derneklerin öncülüğünde düzenlenmiştir.¹⁷

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın baş sanıklardan biri olduğu mahkemenin konusu "Sur, Cizre ve Şırnak'ta katledilen sivil-ler, yıkılan mahalleler ve Paris katliamı" şeklinde nitelenerek Türkiye'nin PKK terörüyle mücadelesi sivil katliamı olarak karalanmaya çalışılmıştır.¹⁸ KCDK-E Eş Başkanı Yüksel Koç da mahkemede sözde tanık olarak dinlenmiştir.¹⁹ Bu ve benzeri girişimlerle Türkiye'nin terörle mücadelesi değersizleştirilmekte, ülkenin

11. Fey-kurd, Twitter, 21 Ocak 2018, <https://twitter.com/feykurd>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

12. "Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 3 Aralık 2017.

13. "Kadınlar Almanya, Danimarka ve Rusya'da Eylemde", ANF Türkçe, 26 Kasım 2017.

14. "Danimarka DKTM Kongresini Yaptı", *Yeni Özgür Politika*, 14 Mart 2017.

15. "Danimarka DKTM Kongresini Yaptı".

16. "Türk Devleti Yargılanıyor", ANF Türkçe, 15 Mart 2018.

17. Selma Akkaya, "Türk Devlet Terörü Halk Mahkemesi'nde", *Yeni Özgür Politika*, 17 Mart 2018.

18. "Türk Devleti Yargılanıyor", ANF Türkçe, 15 Mart 2018.

19. Akkaya, "Türk Devlet Terörü Halk Mahkemesi'nde".

ve vatandaşlarının güvenliği bağlamında alınan tedbirler uluslararası kamuoyunda itibarsızlaştırılmaktadır.

Görse 3: PPT'nin 15-16 Mart 2018 Tarihindeki Sözde Mahkeme Duruşması
Selma Akkaya, "Türk Devlet Terörü Halk Mahkemesi'nde", *Yeni Özgür Politika*, 17 Mart 2018.

2016 yılında gerçekleştirdikleri 5. Olağan Kongre'de alınan kararla derneğin "Danimarka Kürt Kültür Merkezi" olan adı "Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi" olarak değiştirilmiştir.²⁰ Aynı kongrede önceki dönem eş başkanları Zeliha Titrek ve Feti (Fatih) Baran yeniden eş başkanlığa seçilmiştir. Zeliha Titrek aynı zamanda Seve Kadın Meclisi'nin sözcülüğü görevini sürdürmektedir. Bu durum Danimarka Demokratik Kürt Toplum Merkezi ile Seve Kadın Meclisi arasındaki

Görse 4: Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nin 2017 Yılı Kongresi
"Danimarka DKTM Kongresini Yaptı", *Yeni Özgür Politika*, 14 Mart 2017.

organik bağın bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. 2016 yılında Kopenhag Ishoj'da gerçekleşen 5. Olağan Kongre'de²¹ KCDK-E'nin o dönemki eş başkanı Dilşa Osman kongrenin yöneticiliğini yapmıştır.

Dilşa Osman halihazırda KNK yürütme konseyinin bir üyesidir.²² Aynı

zamanda TJK-E'nin sözcülüğünü yapmaktadır.²³ Bu durum Danimarka'daki yapılanmayla PKK'nın Avrupa yapılanması arasındaki organik bağın işareti olarak

20. Akkaya, "Türk Devlet Terörü Halk Mahkemesi'nde".

21. "Danimarka Halk Meclisi 5. Kongresini Yaptı", *Kurder*, 22 Mart 2016, <http://www.kurder.dk/nuce/2016/03/danimarka-halk-meclisi-5-kongresini-yapti>, (Erişim tarihi: 24 Kasım 2017).

22. "Danimarka DKTM Kongresini Yaptı", *Yeni Özgür Politika*, 14 Mart 2017.

23. Ruken Aydın ve Berjin Tekoşer, "Dilşa Osman: XWEBUN Olmakta Kararlıyız", *Newaya Jin*, 18 Mart 2017, <http://www.newayajin.com/newayajin/dilsha-osman-xwebun-olmakta-kararliyiz>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

değerlendirilmelidir. Tüm bu bağlantılar PKK örgütlenmesinin Avrupa çapında olduğunu ve geçişkenlik içerdiğini gösteren dikkat çekici bir örnektir. Zira Dilşa Osman'ın daha merkezi bir örgütün başındayken aynı zamanda Danimarka'da gerçekleşen bir toplantıda yöneticilik görevi yapması buna kanıt olarak gösterilebilir.

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi 2016 yılında düzenlenen başka bir etkinlikte de Albertslund Musikteater'da PKK'nın kuruluşunun yıl dönümü kutlamasına katılmış ve sözcüleri PKK'nın 38. yıl dönümünü kutlayan bir konuşma yapmıştır. Sözde kutlamada ayrıca Gladsaxe Belediyesi Başkan Yardımcısı Serdal Benli ile Danimarka Seve Kadın Meclisi, PYD, PJAK, YNK, Goran Hareketi, Hizbi Demokrat Kurdistan, Partiya Komunist Kurdistan, Platforma Kurden Anatoliya Navin ve PKAN örgütlerinin temsilcileri de söz almıştır.²⁴ PKK yanlısı olmamakla tanınan Goran Hareketi gibi örgüt ve grupların da PKK ve iltisaklı örgütlerin düzenlediği ve PKK'nın propagandasının yapıldığı bu ve benzeri kutlama ve toplantılara katılması dikkat çekicidir. Söz konusu olan Avrupa'da yapılanmak ve Avrupalı ülkelerin kamuoyunu etkilemek olduğunda farklı grupların birbirlerini destekledikleri anlaşılmaktadır.

Bu kutlamaya aynı zamanda Kürdistan Halkları Kongresi (Kurdistan People's Congress, KONGRA-GEL) Eş Başkanı Remzi Kartal da katılmıştır. Avrupa Birliği Konseyi'nin terör örgütleri listesine göre KONGRA-GEL'in PKK terör örgütü ile eş tutulduğu göz önünde bulundurulduğunda KONGRA-GEL eş başkanının Danimarka'daki bir etkinliğe katılım göstermesini PKK ile bu etkinliğe katılanlar arasındaki bağın bir diğer işareti olarak görmek gerekir.

Görsel 5: PKK'nın 40. Kuruluş Yıl Dönümü Kutlaması

"Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF News, 3 Aralık 2017.

24. "Danimarka'da PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 11 Aralık 2016, <https://firatnews.com/guncel/danimarka-da-pkk-nin-kurulus-yildonumu-kutlandi-82996>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017); "Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 3 Aralık 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/danimarka-ve-fransa-da-pkk-nin-yil-doenuemue-kutlandi-99670>, (Erişim tarihi: 18 Aralık 2017).

PKK'nın kuruluş yıl dönümünü, Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi ve benzeri örgütler hemen her yıl düzenli olarak bir araya gelerek kutlamaktadır.²⁵ Bu ve benzeri toplantılarda sayısız sivilin ölmesine sebep olmuş bir terör örgütü olan PKK'nın terör listesinden çıkarılması çağrısında bulunulmakta, örgütün bölgede faşist ve işgalci devletlere karşı mücadele verdiği iddia edilerek Kürt gençlerinde Türkiye'ye yönelik nefret duygusu uyandırılmakta, Öcalan ve diğer tutukluların serbest bırakılması talep edilmekte, kısaca terör örgütü PKK'nın propagandası yapılmaktadır.²⁶

FEY-KURD

(Federasyona Komeleyen Kurd li Danmarke, Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu)

FEY-KURD, Danimarka'da farklı ölçeklerdeki PKK iltisaklı dernekleri aynı çatı altında bir araya getiren Kürt dernekleri federasyonudur.²⁷ 17 Ocak 2010'da Federasyon Komelen Kurd li Danimarqa (FKKD) adıyla Kopenhag'da kurulmuştur.²⁸ Federasyonun kuruluşunda yer alan örgütler şöyledir:²⁹

- Kürdistan Dernekleri Federasyonu (Komela Karkeren Kurdistane, KOMKAR-DK)
- Albertslund Danimarka ve Kürt Kültür Derneği (Komela Kulturi a Danimarqi u Kurdi li Albertslund)
- Helsingor Kürt Derneği (Komela Kurdi li Helsingor)
- Danimarka Ezidi Kültür Derneği (Komela Kulturi a Ezidiyan li Danimarqa)
- Danimarka Kürt İnsiyatifi (İnsiyatifa Kurd li Danimarqa, İKD)
- Suriyeli Kürtler Kültür Derneği (Komela Kulturi a Kurden Suriye)
- Kopenhag Kürt Derneği (Komela Kurdi li Kopenhage)
- Albertslund Kürt Kadın Derneği (Komela Jinen Kurd li Albertslund)
- Danimarka Kürt Dostluk Derneği (Komela Dostaniya Kurd u Danimarqi)

25. Otuz beşinci, otuz yedinci ve kırkıncı yıl kutlamalarına ilişkin haberler için bkz. "Kopenhag'ta PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 15 Aralık 2013, <https://anfturkce.net/guncel/kopenhag-ta-pkk-nin-kurulus-yildonumu-kutlandi-31105>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018); "Amsterdam ve Kopenhag'da PKK Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 28 Kasım 2015, <https://anfturkce.net/guncel/amsterdam-ve-kopenhag-da-pkk-kurulus-yildonumu-kutlandi-59070>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018); "Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 3 Aralık 2017, <https://firatnews.com/avrupa/danimarka-ve-fransa-da-pkk-nin-yil-doenuemue-kutlandi-99670>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

26. İlgili ve benzeri ifadeler için bkz. "Kopenhag'ta PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 15 Aralık 2013; "Amsterdam ve Kopenhag'da PKK Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 28 Kasım 2015; "Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 3 Aralık 2017.

27. "Danimarka ve Fransa'da PKK'nın Yıl Dönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 3 Aralık 2017.

28. Yılmaz Yıldız, "Federasyona Komelen Kurd Li Danimarqa Hate Damezirandin", Komkar-DK, 19 Ocak 2010, <http://www.komkar.dk/side72.html>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

29. FEY-KURD'un kuruluşunda yer alan derneklerin bazıları zaman içerisinde kapanmış veya farklı isimler almışlardır.

- Albertslund Kürt Kültür Derneği (Komela Kulturi a Kurdi li Albertslund)
- Danimarka Kürdistan Okur Yazarlar Derneği (Komela Xwendevanen Kurdistanê li DK)
- Danimarka Kürt Gençlik Derneği (Komela Ciwanen Kurd)
- Komela Afreten Kurd
- Halepçe ve Anfal Soykırımına Karşı Kürt Halk Partisi (Navenda Helebçe a li Dijî Anfal u Jenosida Gele Kurd, CHAK)

Federasyon ilk kurulduğunda 5'i asil, 2'si yedek olmak üzere yönetime seçilen 7 kişi şöyledir:

Asil üyeler:

- Rubar Said Hussein (Komela Afreten Kurd);
- Rawaz Ahmed (Komela Xwendevanen Kurdistanê li DK, Danimarka Kürdistan Okur Yazarlar Derneği)
- Mizgin Deniz (İnsiyatifa Kurd li DK, Danimarka Kürt İnsiyatifi)
- Fahmi Al Mejid (Komela Kulturi a Kurden Suriye, Suriyeli Kürtler Kültür Derneği)
- Mehmet Arserim (Komela Kulturi a Danimarqî u Kurdi li Albertslund, Albertslund Danimarka ve Kürt Kültür Derneği)

Yedek üyeler:

- Jamil Shiwani (Komela Dostaniya Kurd u Danimarqî, Danimarka Kürt Dostluk Derneği)
- Sabah Farhan (Komela Kulturi a Kurdi li Albertslund, Albertslund Kürt Kültür Derneği)³⁰

Görsel 6: FEY-KURD'un Kuruluş Toplantısından Bir Fotoğraf

Yılmaz Yıldız, "Federesyona Komelên Kurd Li Danimarqa Hate Damezirandin", *Komkar-DK*, 19 Ocak 2010.

FEY-KURD, PKK'nın Avrupa'daki çatı örgütlenmelerinden biri olan KCDK-E'ye bağlı olarak faaliyet göstermektedir.³¹ KCDK-E, 2013 yılında Belçika'nın Verviers kentinde düzenlediği 19. Olağan Kongre'sinde KON-KURD olan adını ve konfederasyon olan yapısını değiştirerek kongre olarak yeniden yapılanmıştır.³²

30. Yılmaz Yıldız, "Federesyona Komelên Kurd Li Danimarqa Hate Damezirandin", *Komkar-DK*, 19 Ocak 2010.

31. Yılmaz Yıldız, "Federesyona Komelên Kurd Li Danimarqa Hate Damezirandin", *Komkar-DK*, 19 Ocak 2010.

32. "KON-KURD Yeniden Yapılanıyor", *Yeni Özgür Politika*, 3 Temmuz 2013, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=21846>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018); Selma Akkaya, "DKTM'lerde Kongre Süreci", *Yeni Özgür Politika*, 27 Şubat 2015, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=39580>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Soreş Bilikan 800 civarında üyesinin bulunduğu tahmin edilen FEY-KURD'un mevcut eş başkanlarından biridir.³³ Soreş Bilikan aynı zamanda KNK üyesidir.³⁴ FEY-KURD Danimarka'daki Kürt dernekleri birliği olarak örgütün ülkedeki etkin ve büyük yapılanması olup diğer tüm alt derneklerin gündemlerini belirlemektedir. İlerleyen sayfalarda tartışılacak olan diğer PKK iltisaklı dernek ve/veya grupların FEY-KURD'un düzenlediği hemen her etkinlikte yer aldıkları söylenebilir. FEY-KURD'un kuruluşundan bu yana geçen sekiz yılı aşkın sürenin ardından Federasyona hala bağlı olduğu bilinen dernekler şöyledir:

- Dansk Kurdisk Kulturcenter, Danimarka Kürt Kültür Merkezi
- Foreningen for Kurdiske Studerende og Akademikere, Danimarka Kürt Öğrenci ve Akademisyenler Derneği (FOKUS-A)
- Dansk-Kurdisk Ungdoms og Kulturforening I Hillerod, Hillerod Danimarka-Kürt Gençlik ve Kültür Derneği
- Dansk-Kurdisk Ungdoms og Studenterforening I Horsens, Horsens Danimarka-Kürt Gençlik ve Kültür Derneği
- Kurdisk Kvinde Forening, Kürt Kadın Derneği
- Kurdisk Ungdom, Kürt Gençlik Derneği
- Dansk-Kurdisk Kunst og Kulturforening, Danimarka Kürt Sanat ve Kültür Derneği
- Hillerod Kurdisk Kulturforening, Hillerod Kürt Kültür Derneği
- Holstebro Venskabsforening, Holstebro Arkadaşlık Derneği

Görsel 7: Soreş Bilikan

M. Zahit Ekinci, "Kürt Televizyonlarının Yanındayız", *Yeni Özgür Politika*, 5 Mayıs 2017.

üye bir dernek görünümünde olsa da Meclis ile FEY-KURD'un Danimarka içinde birbirine eş düzeyde iki büyük ve önemli örgütlenme oldukları düşünülmektedir.

- Kurdisk Forum, Kürt Forumu
- Dansk Kurdisk Arbejdsgiver Forening, Danimarka Kürt İşverenler Derneği (DKAF)

Federasyonun duyuru ve etkinlikleri genellikle Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi ile ortak yürütülmektedir. Her ne kadar Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi, Kürt Dernekler Federasyonu FEY-KURD'a

33. M. Zahit Ekinci, "Kürt Televizyonlarının Yanındayız", *Yeni Özgür Politika*, 5 Mayıs 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=70963>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

34. Kurdistan National Congress, "Members".

FEY-KURD 2012 yılında PKK'ya Roj TV aracılığıyla para aktardıkları gerekçesiyle yapılan tutuklamaları ve bu kişilerin üyesi oldukları Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nde polis tarafından yapılan aramaları kınadığı bir basın bildirisini yayımlamıştır.³⁵ Bildiride Toplum Meclisinin PKK ile iltisaklı açık olmasına rağmen Meclisin Danimarka'daki Kürtlerin toplanma yeri olduğu; Kürt ve Dan toplumunun entegrasyonun sağlanmasına çalıştıkları; Kürt kültürü, sanatı, tarihi ve kimliğiyle ilgili bilgi aktarmaya ve yaymaya çalıştıkları ve benzeri bilgiler paylaşılarak meclisin kriminal faaliyetlerle ilgisinin olmadığı/olmayacağı iddia edilmiştir.³⁶ Basın bildirisinde ayrıca "Kürt Kültür Merkezimizde aktif olarak derneksel çalışmalar yürüten 8 arkadaşımızı PKK'ya para topladıkları gerekçesiyle tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderdi. Gerek bu 8 arkadaşımızın ailelerinin ifadesiyle gözaltına alınışları sırasında gerekse de Kültür Merkezimize polis tarafından gerçekleştirildiği baskın ve yarattığı tahribat, Danimarka'da Kürtlere uygulanan muamelelerin Türkiye'de, İran'da veya Suriye'de uygulanan muameleden maalesef farklı olmadığını gösterdi"³⁷ ifadelerine yer verilmesi FEY-KURD'un PKK ile bağı olan kişi ve kurumları koruduğunu göstermektedir. Bu ifadelerden de anlaşıldığı üzere PKK terörünün finansmanı için para toplayan Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi üyesi bu kişiler aynı zamanda Kürt Dernekleri Federasyonu FEY-KURD'un da üyesidirler.

Davanın devamında, ilk etapta tutuklanan 8 kişiden 7'sinin tutukluluklarının devamına karar verilmiştir. Tutukluluğu son bulan İbiş Taş³⁸ "7 arkadaşımın sırf Danimarka'daki Kürt kurum ve kuruluşlarında yönetici veya üye oldukları için bu muameleye maruz kaldıklarını" iddia ederek PKK sempatisi ve militanlarının sıklıkla yaptığı gibi apaçık gerçekleri çarpıtma yoluna gitmiştir.³⁹

FEY-KURD'un PKK savunucusu ve PKK iltisaklı bir örgütlenme olduğu, gerçekleştirdiği hemen her protesto, gösteri yürüyüşü, basın bildirisini ve benzeri eylemlerde apaçık gözlemlenebilmektedir. Örnek olarak gösterilebilecek eylemlerden bazıları şunlardır: Eylül 2012'de terör örgütü PKK'nın elebaşı olarak kabul edilen Abdullah Öcalan için özgürlük çağrısında bulunmak amacıyla Avrupa'da 8 ülkeyi ve 69 şehri dolaşarak imza toplayacak olan otobüsün Kopenhag'ı ziyareti sırasında gerçekleştirilen etkinliklerin düzenleyicileri arasında FEY-KURD da yer almaktadır.⁴⁰

35. M. Zahit Ekinci, "Kürt Televizyonlarının Yanındayız", *Yeni Özgür Politika*, 5 Mayıs 2017.

36. FEY-KURD, "Pressemeddelelse fra Fey-Kurd (Sammenslutning af Kurdiske Foreninger i Danmark)", Nudem.

37. "FEY-KURD Tutuklamaları Kınadı", *Yeni Özgür Politika*, 27 Eylül 2012, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=13483>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

38. 2015 yılında PYD Danimark'ın temsilciliğini yaptığı bilinmektedir. Bkz. "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Resepsiyonu Ev Düzenledi", *Kurder*, 20 Mart 2015, <http://www.kurder.dk/nuce/2015/03/danimarka-parlamento-sunda-newroz-resepsiyonu-ev-duzenledi>, (Erişim tarihi: 20 Kasım 2017).

39. "Danimarka'da 7 Kürdün Gözaltı Süresi Uzatıldı", ANF Türkçe, 21 Eylül 2012, <https://anfturkce.net/guncel/danimarkada-7-kurdun-gozalty-suresi-uzatilydy-8229>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

40. "Bustur Med Budskabet Om 'Frihed Til Öcalan'", *Kurder*, 8 Eylül 2012, <http://www.kurder.dk/nuce/2012/09/bustur-med-budskabet-om-frihed-til-ocalan>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017).

Görsel 8: Kopenhag'da Terörist Baş Öcalan'a "Özgürlük" Paneli
 "Öcalan'a Özgürlük Otobüsü Kopenhag'da", ANF Türkçe, 2 Kasım 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/Oecalan-a-oezguerluek-otobuesue-kopenhag-da-98331>, (Erişim tarihi 7 Kasım 2017).

FEY-KURD, PKK'nın Suriye kolu olarak bilinen PYD/YPG'yle de yakın ilişki içerisinde. Terör örgütü DEAŞ'ın Suriye'de Kürtlerin yoğun olduğu bölgelerden biri olan Ayn el-Arab'a doğru ilerledikleri dönemde Dan ve Kürtlerden oluşan bir grup açlık grevine başlamıştır. Grevin amacı başta Danimarka olmak üzere Avrupalı devletlerin hem YPG/YPJ'ye asker ve/veya silah desteğinde bulunmalarını hem de bölgede ve ülkesinde

DEAŞ terörüne yönelik mücadele veren Türkiye'ye karşı baskı uygulamalarını sağlamak olmuştur. Gösteriye destek veren örgütler şunlardır:

- FEY-KURD (Federasyona Komeleyen Kurd li Danmarke, Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu)
- Kurdisk Forum (Kürt Forumu)
- PYD (Partiya Yekitiya Demokrat, Demokratik Birlik Partisi)
- PJAK (Partiya Jiyana Azad a Kurdistan, Kürdistan Özgür Yaşam Partisi)
- FOKUS-A (Foreningen for Kurdiske Studerende og Akademikere, Kürt Öğrenciler ve Akademisyenler Derneği)
- DKAF (Dansk Kurdisk Arbejdsgiverforening, Danimarka Kürt İşverenler Derneği)
- Folkets Demokratiske Platform (Halkların Demokratik Platformu)
- Kurdocide Watch
- Yekitiya Hunermandan Kurd (Kürt Sanatçılar Birliği)
- Dansk Kurdisk Kvindeforening (Danimarka Kürt Kadın Derneği)
- Holstebro Venskabsforening (Holstebro Arkadaşlık Derneği)
- Hillerod Kurdiske Kulturforening (Hillerod Kürt Kültür Derneği)
- Kurdisk Ungdom (Kürt Gençlik)⁴¹

Türkiye'nin DEAŞ'a destek verdiğine dair kamuoyunu yanıltıcı karalama kampanyaları öncelikle bu gösterilerde başlamıştır. PKK'lı militanlar tarafından Kobani olarak isimlendirilen Ayn el-Arab'a gerçekleştirilen saldırılardan Türkiye'yi sorumlu tutan göstericiler 2014 Ekim ayında bir kınama gösterisi gerçekleştirmiştir.⁴²

41. "Öcalan'a Özgürlük Otobüsü Kopenhag'da", ANF Türkçe, 2 Kasım 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/Oecalan-a-oezguerluek-otobuesue-kopenhag-da-98331>, (Erişim tarihi 7 Kasım 2017).

42. "Ny Vigtig Pressemeddelse Fra De Sultestrejkkende Kurdere!", Kurder, 26 Eylül 2014.

Görsel 9: Ayn el-Arab (Kobane) için Açlık Grevi ve Gösteri

"Ny Vigtig Pressemeddelse Fra De Sultestrejkkende Kurdere!"; Kurder, 26 Eylül 2014.

FEY-KURD 2015 yılında yayımladığı bir basın bildirisinde Danimarka'da PKK'nın AB'nin terör örgütü listesinden çıkarılması için çağrıda bulunmuştur.⁴³

2016 yılında FEY-KURD ve Enhedslisten partisinin (Birlik Partisi veya Kızıl-Yeşiller olarak da bilinmektedir) Ortaklaşa organize ettiği bir etkinlikte HDP (Halkların Demokratik Partisi) eş başkanları ve milletvekillerinin terör propagandası yaptıkları gerekçesiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin ilgili kurumlarınca tutuklanmış olmaları protesto edilmiştir.⁴⁴ Enhedslisten milletvekili Soren Sondergaard ve Socialistisk Folkeparti (Sosyalist Halk Partisi) milletvekili Holger Kirkholm Nielsen'in de söz aldığı protestoda terör örgütünün propagandası yapılmıştır. Enhedslisten milletvekilleri HDP'li parlamenterleri "evlat edindiklerini" beyan etmiştir. Bu kapsamda Enhedslisten partisi bölge ve meclis üyelerini, HDP'li milletvekillerinin davalarını izlemek üzere Türkiye'ye göndereceklerini belirtmiştir. İlerleyen bölümlerde de görüleceği üzere Enhedslisten, Danimarka'daki PKK uzantısı hemen her örgüte (HDP dahil) maddi ve siyasi destekte bulunarak terör örgütü PKK'nın faaliyetlerini desteklemektedir.

Protestoya katılanların HDP flama ve pankartlarının yanı sıra PKK ve PYD flamalarıyla Abdullah Öcalan'ın bulunduğu "Freedom for Öcalan" sloganlı flamarları taşımaları protestocuların PKK'ya olan desteklerinin bir göstergesi olarak göze çarpmaktadır.⁴⁵

43. "Fjern Kurdistan Arbejderparti, PKK Fra EU's Terrorliste!", Kurder, 27 Ekim 2015, <http://www.kurder.dk/nuce/2015/11/6443>, (Erişim tarihi: 13 Aralık 2017).

44. "Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd'dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk", HaberlerDK, 12 Kasım 2016, <https://haberler.dk/tr/kurt-dernekleri-birligi-fey-kurddan-kopenhag-elciligimize-siyah-celenk>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

45. "Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd'dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk".

Görsel 10: Kopenhag Türkiye Büyükelçiliğinde Siyah Çelenkli Protesto
"Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd'dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk", *HaberlerDK*, 12 Kasım 2016.

diasporasının nasıl konsolide edildiği, endoktrinasyonun nasıl ve ne tür araçlarla yapıldığı ve yeni nesillere aktarıldığına örnek oluşturacak niteliktedir.

FEY-KURD ve Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'ne bağlı, PKK iltisaklı diğer dernek ve grupların başlıcaları takip eden alt başlıklarda anlatılmaktadır. Bu dernekler terör örgütünün özellikle kadın ve gençlik örgütlenmesi adı altında PKK

Kurdisk Forum

Kurdisk Forum, Danimarka-Kürt Dostluk Derneği olarak bilinmektedir. Dernek Facebook'taki sayfasında "Danimarka'da Kürt sorununun gündeme getirilmesini amaçlayan partiler üstü bir girişim"⁴⁶ olarak lanse edilmektedir. Danimarkalı ve Kürt siyasetçilerden oluşan, sözde sivil toplum örgütü olarak faaliyet gösteren bir yapılanmadır. Bu yapılanmanın başlıca faaliyetinin Danimarkalı siyasetçilerle beraber "Nevruz Konferansı" düzenlemek olduğu söylenebilir.⁴⁷ Bu konferanslar sırasında başta terör örgütü PKK'nın Suriye kolu olan PYD ve silahlı güçleri YPG/YPJ'nin propagandası yapılmaktadır.

Bu konferansların ilki 2012 yılında gerçekleştirilmiş olup her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. 2015 yılında düzenlenen resepsiyona Kurdisk Forum üyesi Danimarkalı ve Kürt siyasetçilerin yanı sıra yukarıdaki başlıkta PKK ile olan bağı açıkça ortaya konmuş olan FEY-KURD ile federasyon üyesi FOKUS-A (Foreningen for Kurdiske Studerende og Akademikere-Federation of Kurdish Students and Scholars) ve Danimarka Kızıl-Yeşil Birlik Partisi Enhedslisten üyelerinden de katılanlar olmuştur.⁴⁸

Dikkat çeken bir başka detay ise Nevruz konferanslarının düzenlenmesi için parlamento binasında yer tahsis ediliyor oluşudur. Danimarka siyasetinden kişilerin desteğiyle beraber düzenlenen bu toplantılarda sıklıkla PYD/YPG/YPJ'nin DEAŞ terörüne karşı haklı bir savaş yürüttüğü iddiası dile getirilmektedir.

46. "Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd'dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk", *HaberlerDK*, 12 Kasım 2016.

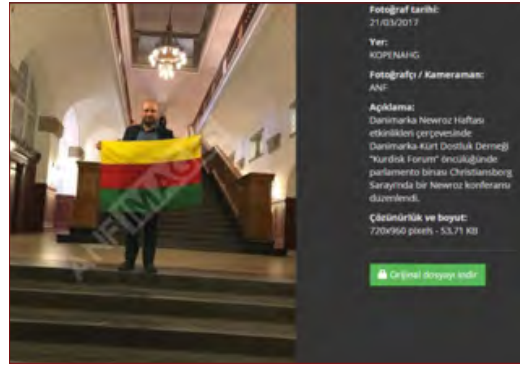
47. "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Resepsiyonu Ev Düzenledi", *Kurder*, 20 Mart 2015; *Kurdisk Forum*, "Etkinlik: Newroz Konferansı", Facebook, 13 Mart 2017, <https://www.facebook.com/kurdiskforum>, (Erişim tarihi: 20 Kasım 2017); "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Konferansı", *ANF Türkçe*, 21 Mart 2017, <https://anftrkce.net/guncel/danimarka-parlamentosu-nda-newroz-konferansi-87764>, (Erişim tarihi: 13 Kasım 2017).

48. "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Resepsiyonu Ev Düzenledi", *Kurder*, 20 Mart 2015.

Mart 2017’de gerçekleştirilen son konferansta KNK Yürütme Kurulu üyesi⁴⁹ Adem Uzun’un⁵⁰ konuşma yapmış olması bu derneğin PKK ile organik bir bağı olduğunu işaret etmektedir.⁵¹

Dolayısıyla Kurdisk Forum’un da doğrudan PKK ile bağlantılı kişiler tarafından yönetildiği veya bu kişilerin gözetiminde faaliyet yürüttüğü rahatlıkla söylenebilir. PKK’nın Avrupa yöneticilerinden biri olarak tanınan Adem Uzun⁵² 6

Ekim 2012’de Paris’te bir kafede Fransa üzerinden “Güney Kürdistan” a silah kaçakçılığı yaptığı gerekçesiyle tutuklanmıştır. On ay süren tutukluluğunun ardından çıkarıldığı son mahkemede tahliye edilmiştir.⁵³ Adem Uzun, yargılanmasının ardından Avrupada PKK’nın yöneticiliği görevine devam etmektedir.

Görsel 11: Kurdisk Forum’un 2017 Nevruz Resepsiyonunda Nikolaj Villumsen

“Danimarka Parlamentosu’nda Newroz Konferansı”, ANF News, 21 Mart 2017, <https://www.anfimages.live/photos/ffgUencel/1390#>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Seve Kadın Meclisi

Seve Kadın Meclisi, örgütün Danimarka’daki kadınlara yönelik yapılanmasıdır. Şubat 2017’de 2. Kongre’sini gerçekleştirmiştir.⁵⁴ 30’a yakın üyesi olduğu tahmin edilen meclisin sözcüleri Zeliha Titrek, Müzeyyen Baran ve Saime Bilen’dir.⁵⁵ Yurtdışında da belirtildiği üzere kadın meclisi sözcülerinden Zeliha Titrek daha önce Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi’nin eş başkanlığı görevini yürütmüştür. Diğer bir meclis sözcüsü Saime Bilen de halihazırda Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi eş başkanlarından biridir.⁵⁶ Seve Kadın Meclisi ile Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi arasında organik bir bağ olduğu bu örnekte de açıkça görülmektedir.

49. “Danimarka’da HDP ile Dayanışma Gecesi”, ANF Türkçe, 23 Nisan 2015, <https://anfturkce.net/guncel/danimarka-da-hdp-ile-dayanisma-gecesi-46044>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

50. Adem Uzun, Twitter, https://twitter.com/ad_uzun, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

51. “Danimarka Parlamentosu’nda Newroz Konferansı”, Kurder, 21 Mart 2017, <http://www.kurder.dk/nuce/2017/03/danimarka-parlamentosunda-newroz-konferansi>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

52. “Danimarka Parlamentosu’nda Newroz Konferansı”, ANF Türkçe, 21 Mart 2017, <https://www.anfimages.live/photos/ffgUencel/1390#>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

53. “KNK Yürütme Konseyi Üyesi Uzun Tahliye Edildi”, *Evrensel*, 10 Ağustos 2013, <https://www.evrensel.net/haber/64553/knk-yurutme-konseyi-uyesi-uzun-tahliye-edildi>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

54. “Cevabımız ‘Hayır’”, *Yeni Özgür Politika*, 28 Şubat 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index/ek/index.php?rupel=nuce&cid=68012>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

55. “Danimarka, Hollanda ve Almanya’da Kadın Meclisleri Kongresi”, ANF Türkçe, 27 Şubat 2017, <https://anfturkce.net/kadin/danimarka-hollanda-ve-almanya-da-kadin-meclisleri-kongresi-86624>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

56. Bkz. Bölüm “3.1 Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi”.

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'yle PKK'nın Avrupa'daki kongre yapılanması olan KCDK-E ve TJK-E ile ortak düzenlediği etkinlikler mevcuttur. 25 Kasım'da Seve Kadın Meclisi öncülüğünde bir stant açılmış ve miting düzenlenmiştir. Mitingde Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi Eş Başkanı Saime Bilen ve Seve Kadın Meclisi adına Figen Fener de konuşma yapmıştır.⁵⁷

Aynı etkinlikte TJK-E aktivisti Beritan Nisebin ve KCDK-E adına Kenan Ayaz Seve Kadın Meclisi'nin, PKK terör örgütünün bir kadın hareketi olduğunu vurguladıkları ve yine örgütün propagandası yaptıkları birer konuşma gerçekleştirmiştir. Afrin için düzenledikleri bir başka eylemde Seve Kadın Meclisi ve Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi birlikte katılım çağrısında bulunmuştur.⁵⁸ Bu durum Seve Kadın Meclisi'nin Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nde olduğu gibi PKK'nın Avrupa çapındaki üst örgütlenmeleri güdümünde olduğunu göstermektedir.

Görsel 12: Kopenhag'da Rus ve ABD Konsoloslukları Önünde PKK Flamaları ile Zeytin Dalı Harekatı Protesto Edilirken "Lorient ve Kopenhag'da 'Efrin' Eylemleri", ANF News, 12 Mart 2018.

2017 yılında 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında yine Seve Kadın Meclisi'nin düzenlediği etkinlikte Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi adına konuşan Müzeyyen Baran, Türkiye'nin PKK'ya karşı yürüttüğü politikaya, çete ola-

57. "Kadınlar Almanya, Danimarka ve Rusya'da Eylemde", ANF Türkçe, 26 Kasım 2017.

58. "Lorient ve Kopenhag'da 'Efrin' Eylemleri", ANF Türkçe, 12 Mart 2018, <https://firatnews.com/avrupa/lorient-ve-kopenhag-da-efrin-eylemleri-104774>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

rak nitelendirdiği KDP'nin de destek verdiğini iddia ederek, Barzani'nin ihanetçi ve iş birlikçi olduğunu vurgulamıştır. Etkinlikte ayrıca TJK-E'nin açıklaması okunmuştur. Bahsedilen etkinliklerde YPG ve YPJ ile PKK'nın siyasal kanadı ERNK'nın flamaları ve teröristlerin fotoğraflarının bulunduğu pankartların kullanıldığı dikkatten kaçmamaktadır.

Görsel 13: Sêvê Kadın Meclisi'nin 8 Mart 2017 Etkinliği

"Danimarka'da 8 Mart Etkinliği", *Kurder*, 5 Mart 2017, <http://www.kurder.dk/nuce/2017/03/danimarkada-8-mart-etkinligi/>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

FOKUS-A (Foreningen for Kurdiske Studerende og Akademikere, Federation of Kurdish Students and Scholars)

FOKUS-A Kürt gençlerinin PKK'ya katılması ve örgütlenmeleri amacıyla kurulmuş olduğu söylenecek bir gençlik yapılanmasıdır. Facebook sayfasında derneğin amaçları arasında genç Kürtlerin hem profesyonel hem de kişisel gelişimlerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmak sayılmaktadır.⁵⁹ Bu amaçla Danimarkalı akademisyenlerle yakınlık kurmaya çalıştıklarını, Kürt gençlerinin iyi eğitim alabilmesine bu sayede önayak olduklarını iddia etmektedir. Düzenli olarak gerçekleştirdikleri faaliyetlerinin başında halk oyunları kursu vermek ve Kürt film festivali düzenlemek sayılabilir.⁶⁰ Sadece Türkiye'den değil Suriye ve Irak'tan göç etmiş Kürt asıllıları da bünyesinde örgütlemeye çalıştıkları görülmektedir.

FOKUS-A, Danimarka genelinde kendisine bağlı iki dernekle beraber hareket etmektedir: Dansk-Kurdisk Ungdoms og Kulturforening I Hillerod (Hillerod Danimarka-Kürt Gençlik ve Kültür Derneği) ve Dansk-Kurdisk Ungdoms og Studenterforening I Horsens (Horsens Danimarka-Kürt Gençlik ve Kültür Derneği).⁶¹

2017 yılında 6.'sı düzenlenen Kopenhag Kürt Filmleri Festivali'nin (Copenhagen Kurdish Filmdays, CKF) organizatörlüğünü üstlenen gruplardan biri de FOKUS-A olmuştur.⁶² Film festivallerinde gösterilen filmler üzerinden PKK propagan-

59. "Lorient ve Kopenhag'da 'Efrin' Eylemleri", ANF Türkçe, 12 Mart 2018.

60. FOKUS-A, Facebook, <https://www.facebook.com/Fokusa07/>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

61. FOKUS-A, "Hakkında", Facebook, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2017); Dansk Kurdisk Kultur- Ungdomsforening I Hillerod – DKUK, Facebook, <https://www.facebook.com/Dansk-Kurdisk-Kultur-Ungdomsforening-I-Hiller%C3%B8d-DKUK-689132237855486/>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2017).

62. "6th Copenhagen Kurdish Film Festival Begins", ANF Türkçe, 9 Şubat 2017, <https://anfenglish.com/culture/6th-copenhagen-kurdish-film-festival-begins-18385/>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); Copenhagen Kurdish Film Festival, Facebook, <https://www.facebook.com/Copenhagenkurdishfilmfestival/>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); "6th Copenhagen Kurdish Film Festival", Facebook, 8 Şubat 2017, <https://www.facebook.com/events/1150457801708846/>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

Görsel 14: Kopenhag Kürt Film Festivali Tanıtım Afişinde PKK'lı Bir Kadın Terörist

FOKUS-A, Facebook, 23 Aralık 2016, <https://www.facebook.com/FokusA07/photos/a.284641901672742.1073741829.280267162110216/911601655643427/?type=3>, (Erişim tarihi: 22 Aralık 2017).

Görsel 15: 7. Kopenhag Kürt Film Festivali Facebook Duyurusu FOKUS-A, Facebook, 14 Şubat 2018, https://www.facebook.com/FokusA07/?fref=pb&hc_location=profile_browser, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

1CF6XM, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

65. FOKUS-A info, "CKF 2014 - En Hyldest Til Kurdiske Kvinder", YouTube, 19 Şubat 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=LgUjX1CF6XM>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017).

dası yapılmakta, Türk hükümetine nefret duygusu oluşturulmaktadır. Festival duyurusu için hazırlanan afişlerde PKK üyesi teröristlerin fotoğrafları kullanılmaktadır.

Danimarka medyasında da festival ve Kürt filmleri hakkında konuşulan programlar düzenlenip yayımlanmaktadır. 2012'de dönemin FOKUS-A Eş Başkanı Farhad Sharifi'nin konuk edildiği Danimarka televizyonu TV2 News'de Türkiye'nin terörist bir devlet olduğunu ve PKK'nın devlet terörüne karşı mücadele ettiğini beyan etmesi gerek FOKUS-A'nın PKK'ya ve gerçekleştirdiği terör eylemlerine desteğini gerekse ülke basınının PKK iltisaklı örgütlere yaklaşımını göstermesi açısından önemli bir örnektir.⁶³ Benzer bir şekilde 2014'te dönemin FOKUS-A Eş Başkanı Esmer Mamedî'nin Danimarka devlet televizyonu DR 2'ye konuk olarak Kopenhag Kürt Filmleri Festivali'nin tanıtımı kapsamında PKK içerisindeki kadın teröristlerden övgüyle bahsetmesi dikkat çekicidir.⁶⁴ Bu sayede Danimarka'da PKK'ya yönelik olumlu algı yaratılmaya çalışılmaktadır.⁶⁵

63. A Green, "Formand for Fokus-A, Farhad Sharifi: 'Kurder Vil Aldrig Tage Afstand Til PKK'", YouTube, 21 Eylül 2012, <https://www.youtube.com/watch?v=y210Rb-Pek8>, (Erişim tarihi: 23 Kasım 2017).

64. FOKUS-A info, "CKF 2014 - En Hyldest til Kurdiske Kvinder", YouTube, 19 Şubat 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=LgUjX1CF6XM>

Ciwanen Azad-Denmark

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nin düzenlediği toplantıların yanı sıra gençlere yönelik örgüt propagandasının yapıldığı toplantılar da düzenlenmektedir. Bu toplantılarda öne çıkan dernek Ciwanen Azad-Denmark olmaktadır. Derneğin Facebook sayfası Şubat 2018'den beri aktiftir. Ancak örgütlenmesinin daha öncelere dayandığı tahmin edilmektedir.

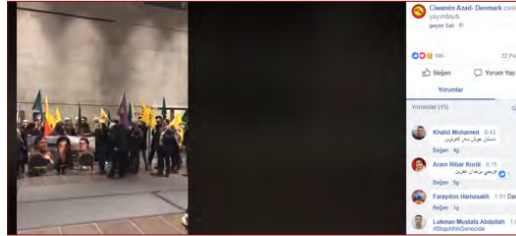
Görsel 16: Ciwanên Azad-Denmark'ın Facebook Profilinde PKK'nın Suriye Kolu YPG'ye Bağlı YPJ Teröristleri

Ciwanên Azad-Denmark, Facebook, <https://www.facebook.com/Ciwan%C3%AAAn-Azad-Denmark-373949643081166/>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Son zamanlarda özellikle Türkiye'nin Afrin'e yönelik gerçekleştirdiği operasyonların hedef alındığı sokak eylemleri ve protestolar gerçekleştirilmektedir. Bu eylemlerde ağırlıklı olarak PKK sempatisi olan Kürt gençler hatta çocuklar yer almaktadır.

Bu eylemlerde hem Türk ordusuna ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik kara propaganda yapılmakta hem de PYD/YPG/YPJ güçlerinin teröre karşı mücadele verdiği iddia edilerek PKK ve PYD propagandası yapılmaktadır.

Kadın teröristlerin fotoğraflarının basılı olduğu afişler, TJK-E, YPG/YPJ ve PKK flamları eşliğinde gerçekleşen gösterilerde tüm bu örgütler hem Kürt diasporasının gözünde hem de Danimarka kamuoyunda normalleştirilmeye çalışılmaktadır.

Görsel 17: Afrin Protestosunda YPG ve YPJ Flamalı Gençler

Ciwanên Azad-Denmark, Facebook, 13 Mart 2018, <https://www.facebook.com/Ciwan%C3%AAAn-Azad-Denmark-373949643081166/>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Görsel 18: PKK'nın Düzenlediği Afrin Protestolarında Çocuklar

Ciwanên Azad-Denmark, Facebook, 12 Mart 2018, <https://www.facebook.com/Ciwan%C3%AAAn-Azad-Denmark-373949643081166/>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Görsel 19: PKK'nın Düzenlediği Afrin Protestolarında Çocuklar

Ciwanên Azad-Denmark, Facebook, 12 Mart 2018, <https://www.facebook.com/Ciwan%C3%AAAn-Azad-Denmark-373949643081166/>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Dansk Kurdisk Arbejdsgiverforening (Danimarka Kürt İşverenler Derneği, DKAF)

Bu dernek kurulana kadar bazı Kürt iş adamlarının benzer nitelikteki PKK iltisaklı olmayan başka derneklere üyeliklerinin bulunduğu bilinmektedir. Dansk Kurdisk Arbejdsgiverforening'in kurulmasıyla Kürt iş adamlarının başka derneklerdeki üyeliklerini sonlandırıp bu derneğe geçmeye zorlandıkları Kopenhag genelinde konuşulmaktadır. Özellikle Türkiye kökenli iş adamları Kürtlerin bu derneğe katılmak üzere zorlandığını belirtmektedir. Derneğin amacının propaganda faaliyetleri yürütmenin yanı sıra Kürt iş adamlarının sahip olduğu sermayeyi bir çatı altında toplamayı konsolide etmek olduğu iddia edilmektedir.

Son yıllarda DKAF'ın diğer derneklere kıyasla kamuoyunda açıkça faaliyetlerde bulunduğu rastlanmamıştır. Ancak yukarıda verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere DKAF'ın özellikle FEY-KURD'un düzenlediği etkinliklere katılım gösterdiği bilinmektedir. 2012 yılında Roj TV üzerinden PKK'ya para toplandığı gerekçesiyle Danimarka'da açılan davada, soruşturma sırasında ilgili dernekler ve esnafa yönelik baskı yapıldığına ilişkin basın duyurusunda bulunmuştur.⁶⁶ Bu açıklamanın yanı sıra DKAF öncülüğünde FEY-KURD ve bağlı dernekler 29 Ekim 2012 günü Ostre Landsret Yüksek Mahkemesi önünde bir basın açıklaması daha yapmıştır. Bu açıklamada "Danimarka'nın Kürtlere karşı politikasıyla bir demokrasi sınavından geçtiği" iddia edilerek Danimarka yasalarına uygun bir şekilde ilerleyen dava sürecine ilişkin ilgili makamları suçlayıcı bir algı üretilmeye çalışılmıştır. Ardından Türkiye cezaevlerinde açlık grevinde bulunduğunu iddia ettikleri PKK üyeleri ile dayanışma amacıyla iki günlük açlık grevi başlatılmıştır.⁶⁷

66. FOKUS-A, Facebook, 23 Aralık 2016, <https://www.facebook.com/FokusA07/photos/a.284641901672742.1073741829.280267162110216/911601655643427/?type=3>, (Erişim tarihi: 22 Aralık 2017).

67. "Danimarka'da Baskılar Artıyor", *Yeni Özgür Politika*, 27 Ekim 2012, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=14363>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Facebook'ta derneğe ait olabilecek sayfanın 2010 Kasım ayından beri aktif olmadığı gözlenmiştir.⁶⁸

Avrupa Orta Anadolu Kürtleri Platformu (Platforma Kurden Anatoliya Navin Avrupa, PKAN-E)

Bahsedilmesi gereken bir başka dernek de Avrupa Orta Anadolu Kürtleri Platformu'dur. PKAN-E, Danimarka'da faaliyetlerini PKAN-DK adıyla yürütmektedir. İsveç'in Göteborg kentinde 10 Ekim 2015 tarihinde kurulan platform amacını Orta Anadolu'daki Kürtlere yönelik sözde "asimilasyon"u durdurmak olarak sunmaktadır. Bunu Avrupa'daki ulusal ve uluslararası kurumlarla da iş birliği içerisinde bilimsel araştırmalar ile kültürel ve sosyal faaliyetlerle gerçekleştirmeyi hedeflediklerini öne sürmektedir.⁶⁹ Kasım 2017'de Stockholm'de düzenledikleri kongre PKK ile olan iltisaklarına örnek olarak gösterilebilir. Bu kongreye Danimarka 2017 yerel seçimlerinde Enhedslisten partisi adayı İbrahim Benli de konuşmacı olarak davet edilmiştir. Kongrenin düzenlendiği salonda sözde PKK lideri Abdullah Öcalan'ın posterinin bulunması dikkat çekicidir.⁷⁰

PYD Danmark

PKK terör örgütünün Suriye'deki uzantısı PYD'nin Danimarka'daki ofisidir.⁷¹ Mart 2015'te Kopenhag'ın Albertslund şehrinde ikinci konferanslarını gerçekleştirmiştir.⁷² Bu konferansta FEY-KURD ve KNK temsilcilerinin de hazır bulunduğu ve birer konuşma yaptıkları dile getirilmiştir. PKK ile doğrudan bağlı bir yapılanma olan KNK ve onun güdümündeki dernekler federasyonu olan FEY-KURD'dan temsilcilerin PYD Danmark'ın yönetimine ilişkin kararların alındığı bir konferansta bulunmaları, iddia ettiklerinin aksine PYD'nin PKK'dan bağımsız olmadığını işaret etmektedir. PYD Danmark'ın Sjælland ve Fyn og Jylland bölgelerinde temsilcilikleri bulunmaktadır. Facebook hesabı sık kullanılmıyor olmasına karşın 31 Ekim 2017 tarihindeki gönderileri Abdullah Öcalan'a ve Türkiye'deki siyasi tutuklulara özgürlüğü talep edecikleri toplantı ve gösterilerin duyurusuna aittir.⁷³

68. Dkaf Dansk Kurdisk Arbejdsgiverforening, Facebook, <https://www.facebook.com/DKAFonline?lst=100022921596539%3A100001437943469%3A1512485305>, (Erişim tarihi: 5 Aralık 2017).

69. PKAN-E, "PKAN-E Kuruluş Bildirgesi", 2 Ocak 2017, <http://kurdenanatolien.com/pkan-e-kurulus-bildirgesi>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); PKAN-E, "PKAN-E Tüzüğü", 4 Kasım 2017, <http://kurdenanatolien.com/pkan-e-tuzugu>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

70. İbrahim Benli, Facebook, 4 Kasım 2017, <https://www.facebook.com/ibrahimbenli/videos/10155854469747402>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

71. "Syrian Kurdistan to Open a Representative Office in Denmark", EKurd Daily, 19 Nisan 2016, <http://ekurd.net/syrian-kurdistan-office-denmark-2016-04-19>, (Erişim tarihi: 19 Aralık 2017); Demokratiske Union Parti- PYD-Danmark, Facebook, <https://www.facebook.com/Demokratiske-Union-Parti-PYD-Danmark-1524532694453792>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017); Democratic Union Party, <http://pydrojava.net/english>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017).

72. "PYD, Kopenhag'da 2. Konferansını Yaptı", ANF Türkçe, 14 Mart 2015, <https://anfurturkce.net/guncel/pyd-kopenhag-da-2-konferansini-yapti-43883>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

73. Demokratiske Union Parti- PYD- Danmark, Facebook, 31 Ekim 2017, <https://www.facebook.com/Demokratiske-Union-Parti-PYD-Danmark-1524532694453792>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017).

SIYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Danimarka'da çok sayıda siyasi parti Kürt asıllı vatandaşlara milletvekili veya belediye meclis üyesi olma imkanı tanımaktadır. Bunun yanında bu partilerce PKK uzantısı dernek ve örgütlenmelere de destek verildiği söylenebilir. Destekleri çoğunlukla bu derneklerin düzenledikleri eylem, toplantı, protesto gibi faaliyetlere katılım şeklinde olmakla beraber aktif olarak bu ve benzeri faaliyetlerin parçası da olmaktadır.

Türkiye'den göç etmiş vatandaşlardan Danimarka'da çeşitli partilerden milletvekilliğine adaylığını koyan ve seçilenler bulunmaktadır. Ancak bunların sayıları oldukça azdır. 18 Haziran 2015'te gerçekleştirilen son parlamento seçimlerinde çeşitli partilerden kendisi ya da ailesi Türkiye'den göç etmiş 11 Danimarka vatandaşı aday gösterilmiştir.⁷⁴ Bu isimlerden bazılarının şahsi oyları yüksek olmasına rağmen partileri düşük oy aldıkları için Meclise girecek yeterli oy sayısına ulaşamamıştır. Yalnızca Yıldız Akdoğan ve Lars Aslan Rasmussen⁷⁵ milletvekili olarak seçilmiştir.

Saha araştırmasında görüşlerine başvurulmuş Türkiye'den Danimarka'ya göç etmiş pek çok vatandaş bir Türkün Parlamentoda kendine yer bulabilmesinin ancak Türkiye, İslam ve/veya Erdoğan karşıtlığı yapmasıyla mümkün olabileceği yorumunda bulunmuştur. Şu anda milletvekili olan Türkiye göçmeni isimler incelendiğinde saha araştırmasında dile getirilen iddiaların karşılığını bulduğu gözlenmektedir. Önceki dönemler de dikkate alındığında Türklerin Mecliste temsil edilme imkanı yok denecek kadar azdır. PKK'ya müzahir Kürt kökenli vatandaşlar içinse durumun daha olumlu olduğu açıkça görülmektedir. Lars Aslan Rasmussen ve benzeri kabul görmüş siyasetçilerin Türkiye karşıtı tavırları göz önüne alınacak olursa Türkiye karşıtlığının aranan bir özellik olduğu söylenebilir.

Türk asıllı adaylar için siyasete katılmanın tek yolu belediye meclisleri olarak gösterilebilir. Çeşitli dönemlerde Türk asıllıların bu tür görevlere seçildiği bilinmektedir. Buna karşın son zamanlarda dışlanma ya da önlerinin kesilmesi gibi bir durumun belediye meclislerinde de kendini göstermeye başladığını söylemek gerekir. Uzun yıllar siyaset yapmış birçok isim partilerinden kendilerine karşı geliştirilen uygulamalar neticesinde uzaklaştırılmıştır. Bu kişiler İslamcılık yaftası altında *de facto* olarak siyaseten yasaklı hale getirilmektedir.

Danimarka menşeli Zetland adlı dijital gazetede Mad Staghoj adlı yazarın hazırladığı haberde belediye meclislerinde görev alan Türk siyasetçilerin Recep Tayyip

74. "18 Haziran Seçimlerinde 25 Aday Etnik Kökenli", Haberler DK, 10 Haziran 2015, <https://haberler.dk/tr/18-haziran-secimlerinde-25-aday-etnik-kokenli>, (Erişim tarihi: 17 Kasım 2017); Bu isimler şöyledir: Bilal İnekçi (Socialistisk Folkeparti-F), Emrah Tuncer (Radikale Venstre-B), Fatma Yeliz Öktem (Venstre-V), Halime Oğuz (Socialistisk Folkeparti-F), Lars Aslan Rasmussen (Socialdemokratiet-A), Ömer Çiftçi (Venstre-V), Özkan Ekiz (Radikale Venstre-B), Özkan Koçak (Socialdemokratiet-A), Özlem Çekik (Socialistisk Folkeparti-F), Serdal Benli (Socialistisk Folkeparti-F) ve Yıldız Akdoğan (Socialdemokratiet-A).

75. Helle Thorning-Schmidt'in milletvekilliğinden ayrılması ve yedek milletvekilliğinde birinci sırada Lars Aslan Rasmussen'in bulunması dolayısıyla mecliste yer almıştır. Bkz. "Lars Aslan Nihayet Mecliste", Kuşça, 14 Ocak 2016, <http://www.kusca.com/lars-aslan-nihayet-mecliste>, (Erişim tarihi: 17 Kasım 2017); Morten Bjerregaard, "Thornings Efterfølger: Et Stort Tab For Dansk Politik", 12 Ocak 2016, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/thornings-efterfoelger-et-stort-tab-dansk-politik>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2017).

Erdoğan ve AK Parti'ye duydukları sempati kabul edilemez gösterilmiştir. Bu şekilde bu siyasetçiler siyasi görüşlerinden dolayı kriminalize edilirken PKK'ya müzahir terörü öven kesimlerin önü açılmaktadır.⁷⁶

Sayılan tüm bu sebeplerden ötürü 2017 yerel seçimleri öncesi halihazırda belediye meclislerinde seçimle göreve gelmiş bazı Türk asıllı temsilcilere Recep Tayyip Erdoğan'a, AK Parti'ye, İslamiyet'e ve/veya MHP'ye sempati duydukları gerekçesiyle parti yetkilileri tarafından istifa etmeleri yönünde baskı uygulanmıştır.⁷⁷ Parti yetkilileri bu kişilerden kamuoyu önünde Erdoğan'a karşı sempati duymadıklarını, Erdoğan'ı sevmediklerini yazılı ve/veya sözlü olarak beyan etmelerini istemiş; aksi halde görevlerinden istifa etmelerini talep etmiştir. İnkâr ya da istifa seçeneklerinden birini tercihe zorlanan temsilciler şöyledir:

- Fureso Belediye Meclisinden Neslihan Diksan (Socialdemokratiet Parti)
- Ballerup Belediye Meclisinden Musa Kekeç (Socialdemokratiet Parti)
- Silkeborg Belediye Meclisinden Mustafa Kellegöz (Socialdemokratiet Parti)
- Odense Belediye Meclisinden Niclas Turan Kandemir (Socialdemokratiet Parti)
- Koge Belediyesi ve Sjælland Bölge Meclisinden Ali Ünsal
- Holbæk Belediyesi Belediye Başkanı adayı Emrah Tuncer (De Radikale Partisi)

Neslihan Diksan yaklaşık on iki yıldır Socialdemokratiet Parti çatısı altında aktif siyaset yapmaktayken Zetland'ın gerçekleştirdiği karalama kampanyasının ardından partisi tarafından UETD üyeliğinden istifaya zorlanmıştır. Parti yetkililerinin Cumhurbaşkanı Erdoğan'a sempati duymanın parti ilkeleriyle çelişeceğini ifade ettiklerini belirten Diksan "Basın veya Facebook aracılığıyla Danca ve Türkçe olarak UETD yönetiminden çıktığını, Cumhurbaşkanımıza sempati duymadığını, AK Parti'ye sempati duymadığını" söylemesini istediklerini dile getirmiştir.⁷⁸ Diksan parti tarafından oldukça yoğun bir baskıyla karşı karşıya kaldığını belirtmiştir. "Nasıl bir açıklama yapmam gerektiğini yazılı olarak aldım. 'Şunu söylersen ortadan problem kalkacak, seçim öncesi kendine de partiye de zarar verme, on iki yıldır emeğin var, bu emeğini yazık etme' dediler" sözleriyle karşılaştığı durumu anlatmıştır.

Fureso Belediye Başkanı Ole Bondo Christensen Neslihan Diksan'ın istifasıyla ilgili olarak Diksan'ın UETD'ye üyeliği hakkında daha önce bilgi sahib olduklarını ancak Türkiye'de iktidar partisi AK Parti ile olan bağından haberdar olmadıklarını söylemiştir.⁷⁹

76. Mads Staghøj, "Her Er De Danske Byrådsmedlemmer, Der Sympatiserer Med Tyrkiets Undertrykkende Præsident", Zetland, 7 Eylül 2017, https://www.zetland.dk/historie/se6EAMVz-ae6XddvA-9dd9b?utm_source=zetland-dk&utm_medium=social, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

77. "Danimarka'da İki Türk Siyasetçi Siyasi Baskı Nedeniyle İstifa Etti", Anadolu Ajansı, 14 Eylül 2017, <http://aa.com.tr/tr/dunya/danimarkada-iki-turk-siyasetci-siyasi-baski-nedeniyle-istifa-etti-910250>, (Erişim tarihi: 14 Kasım 2017).

78. "Danimarka'da İki Türk Siyasetçi Siyasi Baskı Nedeniyle İstifa Etti", *Habertürk*, 14 Eylül 2017, <http://www.haberturk.com/danimarka-da-iki-turk-siyasetci-siyasi-baski-nedeniyle-istifa-etti-1631961>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

79. "Bondo om Neslihan-Sagen: 'Hun Har Valgt Side'", Fureso Avis, 12 Eylül 2017, <http://furesoe.lokalavisen.dk/bondo-om-neslihan-sagen-hun-har-valgt-side-/20170912/artikler/709149937/1027>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Zetland'ın yayımladığı haberin ardından yaşadıklarını cadı avı olarak değerlendiren Diksan, UETD üyeliğinden istifa etmek yerine partiden istifa etmeyi tercih etmiştir. Partiden istifa ettikten sonra yayımladığı basın açıklamasında UETD'nin herhangi bir parti politikasından bağımsız bir dernek olduğunu ancak AK Parti'ye sempatisinin bulunduğu da bir sır olmadığını ifade etmiştir. Ancak bu durumun derneğin sadece AK Parti ile iş birliği içinde hareket ettiği anlamına gelmediği ve duyulan sempatinin tüm UETD üyeleri tarafından eşit bir şekilde paylaşılmadığının altını çizmektedir. Basın açıklamasının devamında Neslihan Diksan, neden AK Parti'ye sempati duyduğunu açıklamıştır.⁸⁰

Türkiye'den göç etmiş ve milletvekilliğine adaylığını koyan on bir kişinin yanı sıra Kasım 2017 yerel seçimlerinde aday olan doksanın üzerinde Türkiye kökenli kişi bulunmaktadır.⁸¹ Danimarka'da aktif siyasetin içinde bulunma gayreti içinde olan yüzün üzerinde Türkiye kökenli kişinin olduğu söylenebilir. Bu kişilerden kırka yakını için bağımsız Kürtistan siyaseti yapmasıyla bilinen haber sitesi "Jiyan.dk" ve PKK iltisaklı dernek olan FOKUS-A'nın alt yapılanmalarından biri olan Hillerod Danimarka-Kürt Gençlik ve Kültür Derneği'nin (Dansk-Kurdisk Ungdoms og Kulturforening I Hillerod) Facebook hesabında paylaştıkları bir duyuruda "Kürt adaylarımız" tanımlamasıyla oy verilmesi işaret edilmektedir.⁸² Dolayısıyla bu kimselerden bağzılarının PKK'ya yakın örgütlerle iş birliği içinde oldukları, örgüte sempati duydukları veya bu gibi kimselerle dirsek teması halinde oldukları öngörülebilir.⁸³

80. Bkz. Neslihan Diksan, "Hvorfor Sympatiserer Jeg Med AK Parti, Regeringspartiet i Tyrkiet?", Danske Kommuner, 18 Eylül 2017, <http://www.danskekommuner.dk/Debat/Active/Hvorfor-sympatiserer-jeg-med-AK-Parti-regeringspartiet-i-Tyrkiet>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

81. 21 Kasım 2017'de Danimarka yerel seçimlerinde adaylığını koyan Türkiye göçmeni vatandaşların listesi [Adaylığını koyduğu yer: İsim (Adaylığını koyduğu Parti)]: **Aarhus:** Hüseyin Araç (A), Şenay Arıkan Tanış (B), Bünyamin Şimşek (V); **Albertslund:** Doğan Polat (A), Hediye Temiz (B), Bülent Filikçi (F), Gül Özcan (F), Mehmet Küçükakın (F), Edibe Baran (Ø), Fedai Çelim (Ø), Necdet Gökçe (Ø); **Allerød:** Faruk Kılıç (C); Ballerup: Musa Kekeç (A), Özcan Kızılkaya (A), Mustafa Deveci (A), Serhat Küçükkart (Å); **Brondbj:** Mahmut Erdem (A), Kadir Okutan (B), Fırat Öcal (I), Fatih Baran (Ø), Erkan Yıldız (Å); **Fredensborg:** Cömert Sonsuz (A), Ergin Özer (A), Bayram Kart (V); **Frederiksberg:** Pıl Yıldız (Ø); **Fredericia:** Turan Savaş (A); Frederikssund: Özgür Bardakçı (A); **Fureso:** Muhammed Bektaş (A), Hasan Yılmaz (A), Musa Harmancı (A), Celal Kılıç (A), Ramazan Jakob Karter (V), Neslihan Diksan (N) De Frie Demokrater; **Gladssaxe:** Sadi Tekelioğlu (Å), Serdal Benli (F); İsmınur Lone Yalçınkaya (V); **Glostrup:** Özkan Koçak (A); **Greve:** Battal Küçükavcı (A), Mehmet Zeki Doğru (Ø); **Helsingör:** Duygu N. Aydınöğlü (A), Fuat Yalan (T), Harun Avdal (T), Seyfullah Konmaz (T), İsa Tokmak (T); **Herlev:** Ali Çapkan (V), İbrahim Benli (Ø), Semra Benli (Ø), Ömer Koç (Ø); **Herning:** Eser Kılıç (B), Mehmet Avcı (V); **Hillerød:** Özgen Yücel (V); **Holbæk:** Derya Tamer (A), Emrah Tuncer (B); **Holstebro:** Mehmet Akbina (Ø); **Hoje Taastrup:** Sami Gökdemir (A), Ekrem Günbulut (A), Esat Şentürk (B), İsa Taşpınar (B), Turan Akbulut (C), Cafer Yıldırım (F), Halil Kara (Ø); **Hvidovre:** Ömer Kuşçu (A); **Ikast-Brande:** Yıldız Kibar (A), Celalettin Tanış (A), İsmail Yalçın (Æ) Den Social Liberale Liste; **Ishøj:** Erkan Yapıcı (A), Şengül Deniz (A), Bayram Yüksel (A), Sami Deniz (F), Kalbiye Yüksel (F); **Kobenhavn:** Sinem Demir (Ø), Halime Oğuz (F); **Koge:** Selim Balıkcı (A), Yakup Pelit (A), Ertuğrul Vural (A), Turgay Pala (V), Ali Ünsal (V), İbrahim Altuncular (Ø); **Lolland:** Nedim Kıran (Ø); **Odense:** Nazım Gürkan (A), Niclas Turan Kandemir (A), Yaşar Nazır (V); **Odsherred:** Doğan Yurdakul (A), Bambo Yurdakul (V); **Randers:** Fatma Çetinkaya (A), Olcay Turan (L-Beboerlisten); **Ringsted:** Sadık Zeki Topçu (A), Mazlum Öz (V); **Roskilde:** Tuncay Yılmaz (A); **Rudersdal:** Esmâ Birdi (V); **Rodovre:** Necla Baran (Ø); **Slagelse:** Ali Yavuz (A), Yeliz Erdoğan (F); **Solrød:** Musa Akın (V); **Svendborg:** Ahmet Çorap (A), Cafer Koyuncu (A); **Vallensbæk:** Erdal Çolak (A).

82. Seçimi kazanan adayların bilgisi için bkz. "Kommunalvalg 2017", DR, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/kv17/resultater>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

83. Dansk Kurdisk Kultur-Ungdomsforening I Hillerød – DKUK, Facebook, 16 Kasım 2017, <https://www.facebook.com/Dansk-Kurdisk-Kultur-Ungdomsforening-I-Hiller%C3%B8d-DKUK-68913223785486>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Görsel 20: FEY-KURD ve Kurdisk Forum'un PYD Eş Başkanı Asya Abdullah ile Düzenlediği Etkinlik

Nüdem.dk, Facebook, 2 Nisan 2015, https://www.facebook.com/N%C3%BBdemdk-202578456449526/?ref=search&__tn__=%2Cd%2CP-R&eid=ARAVIheO3B4FCyJuXxk8vQMznuGgTnYQX3u4uwJyHMOWBKPETibANeKqMLGhW4mKK-n-zq_c_NWEsQ, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

Yerel siyasette resim biraz karmaşık olmasına rağmen Danimarka siyasetinde çok daha basit olduğu görülmektedir. Danimarka Meclisinde Türkiye kökenli sadece iki isim bulunmaktadır: Yıldız Akdoğan ve Lars Aslan Rasmussen. Her ikisi de Türkiye'ye karşı tavırlarıyla bilinmesine rağmen Lars Aslan Rasmussen'in bu anlamda çok daha aktif olduğu söylenebilir. Kopenhag'da yapılan saha görüşmelerinden sonra neredeyse tüm Türkiye göçmenleri arasında bu kişinin PKK'nın siyasi manivelası olduğu anlayışının hakim olduğu anlaşılmıştır.

Yıldız Akdoğan

Yıldız Akdoğan'ın PKK iltisaklı derneklerin etkinliklerine katıldığı bilinmektedir. 2017 yılında Danimarka parlamento binası Christiansborg Sarayı'nda gerçekleştirilen Nevruz konferansında yaptığı konuşmada PKK'nın argümanlarını kullandığı görülmektedir.⁸⁴ PKK'nın ayrılıkçı siyasetini desteklemektedir. 2016 yılında Suriye'de YPG adına silahlı çatışmalara katılıp hayatını kaybetmiş teröristlere saygı duruşuyla başlayan Nevruz konferansına Yıldız Akdoğan ev sahibi sıfatıyla katılmıştır. Enhedslisten Dış ilişkiler Sorumlusu Nikolaj Villumsen, Sosyal Demokrat Partisi Milletvekili Lars Aslan Rasmussen, Gladsaxe Belediyesi Başkan Yardımcısı Serdal Benli, KNK üyesi Adem Uzun, PYD Danimarka temsilcisi ve PJAK Danimarka temsilcisi bu konferansta konuşma yapmıştır.⁸⁵

Lars Aslan Rasmussen

Türkiye'den göç etmiş bir Kürt baba ve Danimarkalı bir annenin çocuğu olarak Kopenhag'da doğmuştur. 2017 genel seçimlerinde Socialdemokratiet Partisi'nden milletvekili olmuştur. Saha araştırması sırasında görüşülen hemen her kişi ve grup, Türk asıllı Danimarka vatandaşı siyasetçilere yönelik gerçekleştirilen baskılardan Rasmussen'i sorumlu tutmuştur. Görüşmeciler sıklıkla Türk asıllı belediye meclis üyelerine yönelik cadı avını başlatan bilgilerin basına Lars Aslan Rasmussen tarafından sızdırıldığını iddia etmiştir. İlgili kişilerin sosyal medya hesaplarında yaptıkları paylaşım ve beğeniler üzerinden Erdoğan ve/veya hükümet yanlısı ya da sempatanı oldukları suçlamasında bulunduğu dile getirilmiştir. Lars Aslan'ın Danimarkalı bir siyasetçinin Türk kökenli olsa bile Erdoğan'a destek vermeme si gerektiğini söylediği paylaşımları bulunmaktadır.⁸⁶ Ayrıca kendileri hakkında (eski milletvekili Özlem Sara Çekiç, Mustafa Gezen gibi isimlerle beraber) Türk makamlarına "hain ve terörist" oldukları şeklinde şikayetlerde bulunulduğunu iddia etmiştir.⁸⁷

Lars Aslan gerçekleştirdikleri politik eylemlerle, katıldıkları etkinliklerle Kürtler dahil her türden azınlığın haklarının korunması için çaba sarf ettiklerini iddia etmektedir: kadınlar, LGBT bireyler, etnik azınlıklar vb. Fakat Lars Aslan'ın bu konudaki samimiyeti ya da en azından kullandığı azınlık kavramının kapsayıcılığı Müslüman

84. "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Konferansı", ANF Türkçe, 21 Mart 2017, <https://anfturkce.net/guncel/danimarka-parlamentosu-nda-newroz-konferansi-87764>, (Erişim tarihi: 15 Mart); "Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Konferansı", Kurder, 21 Mart 2017.

85. "Danimarka'da Newroz Etkinlikleri Sürüyor", ANF Türkçe, 22 Mart 2016, <https://anfturkce.net/guncel/danimarka-da-newroz-etkinlikleri-suruyor-67910>, (Erişim tarihi: 3 Haziran 2018).

86. Lars Aslan Rasmussen, Facebook, 7 Eylül 2017, <https://www.facebook.com/profile.php?id=607729421>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

87. Mikkel Randeris Kristensen ve Mikkel Walentin Mortensen, "Dansk-Tyrkere: Vi Er Blevet Angivet Til De Tyrkiske Myndigheder", *Berlingske*, 18 Mart 2017, <https://www.b.dk/nationalt/dansk-tyrkere-vi-er-blevet-angivet-til-de-tyrkiske-myndigheder>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2017).

kimliği ve İslamiyet'e yönelik yorumlarından ötürü sorgulanabilir durumdadır.⁸⁸

Lars Aslan'ın Suriye'de DEAŞ'a karşı mücadele verdiği iddia edilen PYD/YPG/YPJ'li teröristlerden bahsederek özellikle "kadın savaşçılar" söylemiyle YPJ'li kadın teröristleri öven paylaşımları bulunmaktadır.

Sempatisi yalnızca YPG/YPJ teröristlerine yönelik değildir. PYD lideri Salih Müslim Çekya'da serbest bırakılmasının ardından devam ettiği Avrupa ziyaretlerinde Danimark'a gelmiş ve Mecliste ağırlanmıştır. Lars Aslan, Salih Müslim'i Meclis binasında ağırlayan isimler arasında yer almaktadır.

Serdal Benli

1979 Ankara Haymana doğumludur. Sosyal bilimler ve iletişim uzmanıdır. Danimarka Maliye Bakanlığında ve daha birçok Danimarka devlet kurumlarında görev yapmıştır.⁸⁹ 21 Kasım 2017'de gerçekleştirilen son yerel seçimlerde Gladsaxe Belediye Meclisine Socialistisk Folkeparti'den aday olmuş ve seçilmiştir. Gladsaxe Belediyesi Başkan Yardımcılığı görevini yürütmektedir. Aynı zamanda 2017 yılında yapılan genel seçimlerde partisinin yedek listesinde birinci sırada bulunmaktadır. Socialistisk Folkeparti'nin Meclisteki bir vekili herhangi bir sebeple vekillik görevinden ayrılır ya da istifa ederse yerine ilk olarak geçecek kişi Serdal Benli olacaktır.

Görsel 21: Lars Aslan Rasmussen'in YPJ Militanlarına İlişkin Facebook Paylaşımı

Lars Aslan Rasmussen, Facebook, 11 Haziran 2017, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10154789287494422&set=a.10150726194539422.401397.607729421&type=3&theater>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

Görsel 22: Salih Müslim'in Çekya'da Serbest Bırakılışının Ardından Danimarka Meclis Binasını Ziyareti

Lars Aslan Rasmussen, Facebook, 14 Mart 2018, <https://www.facebook.com/profile.php?id=607729421>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

88. Müslüman kimliğine ve İslamiyet'e yönelik olumsuz pek çok paylaşımı ve yorumu bulunmaktadır. Bunlardan bazıları için bkz. Lars Aslan Rasmussen, "Lars Aslan: Jeg er dodtræt af ordet "muslim"", Alttinget, 9 Ekim 2017, <https://www.alttinget.dk/artikel/lars-aslan-jeg-er-dodtraet-af-ordet-muslim>, (Erişim tarihi: 29 Kasım 2017); Lars Aslan Rasmussen, "Aslan: Jeg Frygter Hverdagsislamismen mere end Islamistisk Terror", Alttinget, 1 Ocak 2017, <https://www.alttinget.dk/artikel/aslan-jeg-frygter-hverdagsislamismen-mere-end-islamistisk-terror>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

89. Lars Aslan Rasmussen, Facebook, 11 Haziran 2017, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10154789287494422&set=a.10150726194539422.401397.607729421&type=3&theater>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

PKK iltisaklı derneklerin 2017 yerel seçimlerinde “Kürt kökenli adaylarımız” şeklinde tanıttığı isimler arasında adı geçmektedir.⁹⁰ Ayrıca Danimarka’da gerçekleştirilen HDP ile dayanışma gecesi sırasında PKK’ya bağlı KNK’nın Yürütme Kurulu üyesi Adem Uzun Danimarka’da yaklaşan yerel seçimlerden bahsederken ülkede Kürtleri en iyi temsil eden adayın Sosyalist Halk Partisi adayı Serdal Benli olduğunu ve kendisine destek olunması gerektiğini dile getirmiştir.⁹¹

Bir KNK temsilcisi tarafından kamuoyunda doğrudan destekleniyor olmasının yanında Serdal Benli’nin örgüte ve Abdullah Öcalan’a olan sempatisi ve desteği de aşıkardır. PKK ile organik bağı olduğu düşünülen ve yukarıda da anlatılmaya çalışılan Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi’nin düzenlediği ve PKK’nın 38. kuruluş yıl dönümünü kutladıkları toplantıda Serdal Benli de bulunmuş ve görüş beyan etmiştir. PKK’nın kuruluş yıl dönümüne ilişkin hemen her yıl düzenlenen bu etkinliklerde Serdal Benli de yer almaktadır.

Ayrıca Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi’nin kongrelerine katıldığı,⁹² FEY-KURD’un düzenlediği eylemlerde yer aldığı bilinmektedir. FEY-KURD’un Şubat 2017’de Kopenhag’da düzenlediği ve Türkiye’nin terörle mücadelesini “devlet terörü” olarak niteleyip protesto etikleri eylemde konuşma yapmıştır.⁹³ Öcalan’ın tutuklanmasının 19. yıl dönümünde Kopenhag’da gerçekleştirilen bir eylemde Kürtlerin Ortadoğu’da yürüttükleri terör faaliyetlerini “Kürt özgürlük mücadelesi” olarak tanımlamış ve bu mücadeleyi sahiplenmek gerektiğini vurgulamıştır.⁹⁴ Türkiye’nin Suriye’de terör örgütü PYD/YPG’ye karşı başlattığı silahlı mücadeleyi protesto amacıyla gerçekleştirilen bir eylemde yine terör örgütü PYD ve silahlı güçleri YPG/YPJ’yi desteklediğini dile getirmiştir.⁹⁵ Bu ve benzeri söylemlerle PKK, PYD, YPG ve YPJ gibi terör örgütlerinin faaliyetleri çarpıtılarak azınlık haklarının savunusu gibi gösterilmekte, bu sayede kamuoyu ve siyasilerin bu örgütlere desteği sağlanmaktadır.

Serdal Benli Şubat 2018’de Çekya’da tutuklanan Salih Müslim’le ilgili olarak Facebook sayfasında yaptığı paylaşımda Müslim’in hemen salınması gerektiğini, DEAŞ’a karşı verdikleri mücadelede PYD’nin yanında olmalarının elzem olduğunu dile getirmiştir.⁹⁶

90. Dansk Kurdisk Kultur- Ungdomsforening I Hillerod – DKUK, “Disse Kurdere Stiller Op”, Facebook, 16 Kasım 2017, <https://www.facebook.com/Dansk-Kurdisk-Kultur-Ungdomsforening-I-Hiller%C3%B8d-DKUK-689132237855486>, (Erişim tarihi: 15 Aralık 2017);

91. “Danimarka’da HDP ile Dayanışma Gecesi”, ANF Türkçe, 23 Nisan 2015.

92. Dansk Kurdisk Kultur- Ungdomsforening I Hillerod – DKUK, Facebook, 16 Kasım 2017.

93. “Kopenhagta Türk Devlet Terörizmi Protesto Edildi”, Kurder, 25 Şubat 2017, <http://www.kurder.dk/nuce/2017/02/kopenhagta-turk-devlet-terorizmi-protesto-edildi>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017).

94. “Binlerce Kişi Öcalan’ın Özgürlüğü İçin Yürüdü”, ANF Türkçe, 7 Ekim 2017, <https://anf-turkce.net/avrupa/binlerce-kisi-ocalan-in-ozguerluegue-icin-yueruedue-97181>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

95. “Öcalan’a Uygulanan Tecrit Ve Gerilla Alanlarına Saldırı Protesto Edildi”, ANF Türkçe, 29 Temmuz 2015, <https://anf-turkce.net/guncel/ocalan-a-uygulanan-tecrit-ve-gerilla-alarina-saldiri-protesto-edildi-51613>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

96. Serdal Benli, Facebook, 25 Şubat 2018, <https://www.facebook.com/serdalbenliSF/?fref=mentions>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

nûdem.dk
Den frie og kritiske stemme

NYHEDER - INDLAND BLOGS RAPPORTER MILJØ **KULTUR** INTERVIEWS KONTAKT OS

NEWROZ-RECEPTION PÅ CHRISTIANSBORG

Mandag den 21. marts blev der i tidsrummet kl. 17.00-20:00 i Landstingssalen på Christiansborg afholdt en reception med en række taler fra danske og kurdiske politikere i anledning af det kurdiske nytår, Newroz.

Blandt talerne var Yildiz Akdogan fra Socialdemokratiet, Adem Uzun fra Kurdisk National Kongres (KNK), SF-formand Pia Olsen-Dyhr og Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten i anledning af det kurdiske nytår, Newroz.

Görsel 23: Danimarka Parlamentosunda Düzenlenen Newroz Resepsiyonu

"Newroz-reception på Christiansborg", Nûdem, <http://www.nudem.dk/newroz-reception-paa-christiansborg/>, (Erişim Tarihi: 19 Ağustos 2019).

Görsel 24: Newroz Festivali Görselinde PKK Elebaşı Öcalan ve PKK/YPG'li Teröristler

Nûdem.dk, Facebook, 4 Mart 2019, https://www.facebook.com/N%C3%BBdemdk-202578456449526/?ref=search&__tr__=%2Cd%2CP-R&eid=ARAVIheO3B4FCyJuXxk8vQMQZnWuGgTnYQX3u4uwJyHMOWBKPETibANeKGqMLGhW4mKK-n-zqc_NWEsQ, (Erişim tarihi: 19 Ağustos 2019).

Nûdem Nûdem.dk
4 Mart

Newroz-fest den 17. marts i Albertslund
Çevirisine Bak

Feti Baran (Fatih Baran)

Feti Baran Brøndby Belediyesinde Enhedslisten partisi üyesi olarak görev almıştır. Türkiye karşıtı ve PKK sempatanı biridir. Aktif olarak Danimarkadaki PKK iltisaklı dernek ve grupların düzenlediği etkinliklere katılım göstermektedir.

Görsel 25: Serdal Benli'nin Salih Müslim'in Serbest Bırakılmasını Dile Getirdiği Facebook Paylaşımı
Serdal Benli, Facebook, 25 Şubat 2018.

Görsel 26: Feti Baran'ın Twitter Sayfasında PKK'nın Terör Listesinden Çıkarılmasını Talep Eden Bir Afişin Fotoğrafi
Feti Baran, Twitter, 19 Ağustos 2016, <https://twitter.com/Feti2012>, (Erişim tarihi: 29 Kasım 2017).

Yazarlar ve Gazeteciler Birliği öncülüğünde terör örgütü PKK lideri Abdullah Öcalan'ın ve PKK'ya verdikleri destek gerekçesiyle tutuklu bulunan HDP milletvekillerinin serbest bırakılması çağrısında buldukları eylemde FEY-KURD adına söz arakça konuşma yapmıştır.⁹⁷

97. Serdal Benli, Facebook, 25 Şubat 2018.

98. "KV-Kandidat Fatih Baran Deltog i Mindehojtid for Selvmordsbomber", Jyian, 18 Kasım 2017, <http://jyian.dk/2017/11/kv-kandidat-deltog-i-mindehojtid-for-selvmordsbomber>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017).

99. Feti Baran, Twitter, 19 Ağustos 2016, <https://twitter.com/Feti2012>, (Erişim tarihi: 29 Kasım 2017).

Görsel 27: Feti Baran'ın Twitter Sayfasında Abdullah Öcalan'a Özgürlük Talebi

Feti Baran, Twitter, 15 Şubat 2016, <https://twitter.com/Feti2012>, (Erişim tarihi: 29 Kasım 2017). Benzeri pek çok paylaşımı twitter sayfasında görmek mümkündür.

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi eş başkanlığı yapmaktadır.⁹⁷ 17 Şubat 2016 tarihinde Ankara'da 30 sivilin ölümüne yol açan canlı bomba terör saldırısının faili ve terör örgütü TAK üyesi Zinar Raperin'in anma törenine katılmıştır.⁹⁸

İbrahim Benli

2017 yerel seçimlerinde Enhedslisten partısından Herlev Belediyesi için adaylığını koymuş ve kazanmıştır. Danimarka'daki derneklerin konfederasyonu olan FEY-KURD'un üyesidir. Kopenhag'da 11 Aralık 2017 tarihinde Demokratik Kürt Toplum Meclisi, Seve Kadın Meclisi, Fokus-A, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti ile

Türkiye'nin terörle mücadele çerçevesinde gerçekleştirdiği girişimleri Avrupa'da "Türk devletinin soykırım saldırıları" olarak niteleyen ve protesto eden Kürt grupları benzer bir eylemi FEY-KURD öncülüğünde Kopenhag'da gerçekleştirmiştir.¹⁰⁰ Benzer bir söylemi Mart 2018'de Kopenhag'da Afrin'e yönelik operasyonlara ilişkin düzenledikleri protesto gösterisinde yinelemiş ve SDF/YPG/YPJ gibi güçlere bugün her zamankinden daha fazla ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.¹⁰¹ Serdal Benli gibi İbrahim Benli de terör örgütlerinin faaliyetlerini çarpıtarak onları azınlık hakları savunusu yapar gibi göstermekte ve Danimarkalı siyasetçiler ve kamuoyunun desteğini kazanmaya çalışmaktadır.

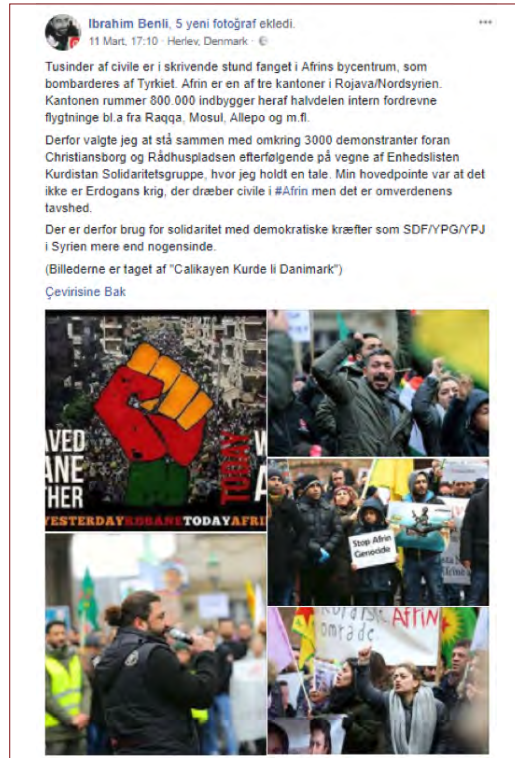
İbrahim Benli 2015 yılında Kopenhag'da Selahattin Demirtaş'ın katılımıyla gerçekleştirilen HDP mitinginde de bulunmuştur. Mitingde yine PKK lideri Abdullah Öcalan'ın posterleri ve PKK flamları yer almıştır.

Mitingde İbrahim Benli'nin yanı sıra Serdal Benli, Soreş Bilikan, Enhedslisten partisi üyesi Nikolaj Villumsen de yer almışlardır.

PKK sempatisini veya örgüt üyesi oldukları düşünülen kişilerin Danimarka yerel siyasetinde parti tercihlerinin tek bir partiyle sınırlı olmadığı, neredeyse tüm partilerden adaylıklarını koymaya meyilli oldukları gözlenmektedir (Tablo 1). Lars Aslan Rasmussen'in Socialdemokratiet Parti'de, Serdal Benli'nin Socialistisk Folkeparti'de, Feti Baran ve İbrahim Benli'nin Enhedslisten partisinde siyasi faaliyet-

Görsel 28: Kopenhag'da Düzenlenen HDP Mitinginde PKK Flaması Kuscacom, "Selahattin Demirtaş Danimarka'da 1/2", Youtube, 25 Eylül 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=qR9Hohhx6u8>, (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

Görsel 29: Zeytin Dalı Harekatı'na Yönelik İbrahim Benli'nin Facebook Paylaşımı

İbrahim Benli, Facebook, 11 Mart 2018.

100. "Türk Devletinin Soykırım Saldırıları Avrupa'da Protesto Ediliyor", ANF Türkçe, 15 Şubat 2017, <https://anfturkce.net/guncel/turk-devletinin-soykirim-saldiriları-avrupa-da-protesto-ediliyor-86560>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

101. İbrahim Benli, Facebook, 11 Mart 2018, <https://www.facebook.com/ibrahimbenli>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Görsel 30: HDP Mitinginde İbrahim Benli ve Selahattin Demirtaş Kuscacem, "Selahattin Demirtaş Danimarka'da 1/2", Youtube, 25 Eylül 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=qR9Hohhx6u8>, (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

lerini yürütüyor olmaları bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu durum hem Danimarka siyasetinde çeşitli partilerin PKK'ya müzahir kişilere sıcak baktığını ve onları desteklediğini hem de bu şahısların siyasi görünürlüğü ve etkinliği yüksek tutmak için çeşitli partilerle iş birliği yapmaya açık olduklarını göstermektedir. Farklı partilerde görev aldıklarında

PKK'ya yakın siyasetçiler hem daha fazla görünürlük kazanmakta hem de daha fazla gruptan destek alabilmektedirler. Tek bir partiye odaklansalar hem olumsuz anlamda dikkat çekebilirler hem de temsiliyet şansları daha düşük olur. Bu nedenle bu siyasetçilerin bilinçli olarak farklı partileri tercih ettiği söylenebilir.

Partiler

Türkiye'den göç etmiş PKK destekçisi veya sempatzımanı Danimarkalı siyasetçilerin siyaset yapmak için özellikle tercih ettikleri veya yoğunlaştıkları bir parti bulunmadığı gözlenmektedir. Siyasetçilerin tercihlerindeki bu çeşitlilik Danimarka siyasetinde PKK ve bağlı unsurlarına destek veren parti ve milletvekili sayısında da kendini göstermektedir.

TABLO 1: PKK İLTİSAKLI DERNEK, KURUM VE SİYASİLERE DESTEK VEREN PARTİLERDEN VE PARTİ ÜYELERİNDEN BAZILARI					
Enhedslisten	Socialistisk Folkeparti	Alternativet	Radikale Venstre	Socialdemokratiet	Danmarks Kommunistiske Parti
Maria Sloth	Jacob Mork	Uffe Elbaek	Lartey Lawson	Steen B. Andersen	Tine Spang Olsen
Ninna Hedeager Olsen	Pia Olsen Dyhr	Ulla Sandbæk			Annette Morck
Pernille Skipper	Holger Kirkholm Nielsen	Sander Jensen			
Nikolaj Villumsen					
Soren Sondergaard					
Jakob Solvhøj					
Eva Flyvholm					
Peter Hefner Bonfils					

Enhedslisten (Birlik Listesi) gerek PKK'ya müzahir Danimarka vatandaşlarına partilerinde yer vermesi gerekse hem PKK hem de onun uzantısı derneklerin her türlü organizasyon ve faaliyetinde aktif olarak yer almasıyla örgüte destek veren siyasi

yapılanmalar içinde en göze çarpan partidir. Kızıl-Yeşiller olarak da bilinen parti, özellikle HDP ve PYD/YPG/YPJ'ye açık desteği ile bilinmektedir. Parti bünyesinde Kürdistanla Dayanışma Grubu (Enhedslisten Kurdistan Solidaritet Gruppe)¹⁰² adıyla bir çalışma grubu bulunmaktadır. Bu parti Türkiye'de HDP'yi kendisine kardeş parti olarak seçmesiyle öne çıkmaktadır.

Enhedslisten partisi HDP'nin ve PYD/YPG/YPJ'nin PKK ile bağlantılı örgütler/partiler olduklarını kabul etmemektedir.¹⁰³ Danimarka'da PKK iltisaklı derneklerin düzenlediği hemen her türlü eylem ve toplantıda Enhedslisten partisi üyesi bir temsilcinin de bulunması ve destek olması dikkati çekmektedir. Pernille Skipper (Toplum ve Siyaset Raportörü) ve Nikolaj Villumsen (Dış İlişkiler ve Siyaset Raportörü)'in parti içinde bu konudaki en aktif iki üye oldukları söylenebilir.¹⁰⁴

Mart 2017'de Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi'nin organize ettiği ve PYD Eş Başkanı Salih Müslim ile HDP Diyarbakır milletvekili Felekas Uca'nın da katıldığı Nevruz gecesinde Enhedslisten milletvekili Soren Sondergaard (Avrupa Birliği, İnsan Hakları, Kültür ve Medya Raportörü), PKK'nın argümanlarını kullandığı konuşmasında Nevruz'a olan desteğini vurgulamıştır.¹⁰⁵

Suriye'deki terör örgütü PYD/YPG/YPJ militanları bu parti üyeleri tarafından her fırsatta "özgürlük savaşçısı" olarak nitelendirilmektedir. PYD'nin silahlı birlikleri olan YPG ve YPJ'nin bir diğer terör örgütü DEAŞ'a karşı mücadele ediyor oluşu lirik

bir üslupla övülmektedir. Soren Sondergaard 2014 yılında pek çok Kürt derneği ile PYD ve PJAK'ın katılımıyla terör örgütü DEAŞ tarafından Ayn el-Arab'a düzenlenen saldırıyı kınadıkları gösteride söz almıştır. "DEAŞ'a karşı zafer kazanabilmenin yolunun Suriye'deki silahlı Kürtlere, özellikle YPG ve PKK'ya yardım etmekten geçtiğini" söylemiştir.¹⁰⁶

Görsel 31: Newroz Gecesinde Soren Sondergård Konuşma Yaparken

"Danimarka'da Newroz Etkinliklerinin Finali Albertslund'da Yapıldı", ANF News, 26 Mart 2017, <https://www.anfimages.live/photos/f/toplum-yaSam/1478>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

102. Kuscacom, "Selahattin Demirtaş Danimarka'da 1/2", YouTube, 25 Eylül 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=qR9Hohhx6u8>, (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

103. "Pernille Skipper will Visit Prisoners of War in Turkey", *Berlingske*, 7 Aralık 2016, <https://www.b.dk/politiko/pernille-skipper-vil-besoeg-faengslede-kurdere-i-tyrkiet>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

104. Bu iki isim aynı zamanda Parlamentoda milletvekilidir. Enhedslisten'in şu an Parlamentoda toplam 14 milletvekili bulunmaktadır.

105. "Danimarka'da Newroz Etkinliklerinin Finali Albertslund'da Yapıldı", ANF Türkçe, 26 Mart 2017, <https://anftrkce.net/toplum-ekoloji/danimarka-da-newroz-etkinliklerinin-finali-albertslund-da-yapildi-88063>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

106. "Danimarka'da Newroz Etkinliklerinin Finali Albertslund'da Yapıldı", ANF Türkçe, 26 Mart 2017, <https://www.anfimages.live/photos/f/toplum-yaSam/1478>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

PKK'nın kuruluşunun 38. yılı kutlamaları kapsamında düzenlenen gecede Enhedslisten milletvekili Eva Flyvholm, Kürt hareketinin üstün başarısı ile birlikte barışa olan umutlarının arttığını, milyonlarca Kürdün PKK'nın kuruluşunu kutladığını iddia etmiştir.¹⁰⁷ Enhedslisten milletvekillerinin PYD ile PKK arasındaki bağı kabul etmemekle birlikte PKK'ya olan desteklerini gizlemedikleri de bu sayede anlaşılmaktadır.

Görsel 32: Eva Flyvholm PKK'nın 38. Kuruluş Yılı Dönümü Kutlamalarında

"Danimarka'da PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF News, 12 Aralık 2016, <https://www.anfimages.live/photos/f/gUencel/280>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Görsel 33: Pernille Skipper'in Twitter Sayfasında Tutuklu HDP Milletvekillerini Ziyareti Hakkındaki Paylaşımı

Pernille Skipper, Twitter, 8 Aralık 2016, <https://twitter.com/PSkipperEL>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

inanmamaları ve/veya bunu bilmemeleri pek mümkün gözükmemektedir. İşin bu kadar içinde olan milletvekillerinin PKK, PYD, PJAK gibi örgütlerin birbiriyle ve bunların hepsinin HDP ile olan ilgisini bilerek destek verdikleri görülmektedir.

Enhedslisten üyesi vekillerin İskandinavyalı parti liderleriyle birlikte, terör propagandası suçlamasıyla tutuklanan HDP'li milletvekillerini hapisanede ziyaret etme talepleri HDP'ye olan desteklerine örnek olarak gösterilebilir. Benzer bir şekilde tutuklu milletvekillerinin serbest bırakılması için bazı İspanyol ve Hollandalı milletvekillerleriyle beraber İnsan Hakları Mahkemesi önünde protesto düzenlemişlerdir.¹⁰⁸

Benzer bir şekilde Nikolaj Villumsen'in de Kopenhag'ın çeşitli bölgelerinde her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen "Nevruz kutlamaları"na da katıldığı bilinmektedir. 2016 yılında KCK üyesi Cemil Bayık'ın da konuşmasının izletildiği böyle bir etkinlikte Villumsen, Kürtlerin Nevruz'unu kutladığını ifade etmiştir.¹⁰⁹ Bu örneklerden yola çıkarak Enhedslisten üyelerinin Danimarka'daki Kürt derneklerinin PKK ile herhangi bir bağlarının olduğuna

107. "Danimarka'da PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı", ANF Türkçe, 11 Aralık 2016.

108. "Danimarka'da PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlandı".

109. "Danimarka'da Newroz Coşkuyla Kutlandı", ANF Türkçe, 27 Mart 2016, <https://anftrkce.net/guncel/danimarka-da-newroz-coskuyla-kutlandi-68221>, (Erişim tarihi: 13 Kasım 2017).

Enhedslisten'in faaliyetleri sadece PKK ve iltisaklı grupları desteklemekle kalmamaktadır. Aktif olarak Türkiye karşıtlığı da yaptıkları söylenebilir. Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı sistemine dair kanun değişikliklerinin onaylandığı referandumda yine Nikolaj Villumsen Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin (AKPM) gözlemcisi sıfatıyla halk oylamasını izlemiş ve bu konuda hazırlanan rapora katkıda bulunmuştur. Yine aynı süreçte AKPM gözlemciliği görevine rağmen referandumda "hayır" oyu için kampanyalara katıldığı ve hatta PKK'nın uzantısı YPG için yardım topladığı iddia edilmiştir.¹¹⁰ Bu sebeple de Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından "PKK destekçisi" olarak suçlanmıştır. Yapılan bağışla ilgili olarak Dansk Folkeparti (Danimarka Halk Partisi, DF), Enhedslisten'in terör suç işlemiş olabileceğine dikkati çekmiş ve polisin bu konunun üzerine gitmesini istemiştir. Buna rağmen Danimarka Başbakanı Lars Lokke Rasmussen bu iddiaları reddetmekle yetinmiştir.¹¹¹

Socialistisk Folkeparti (Sosyalist Halk Partisi, SF), Alternativet (Alternatif Parti, Å) ve Radikale Venstre (Sosyal Liberal Parti, B) üyelerinin de PKK iltisaklı dernek ve faaliyetlere destek verdikleri söylenebilir. Aralarında Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti ve Alternativet'in üyelerinin bulunduğu bir grup milletvekili tutuklu HDP'li milletvekilleri için "HDP'ye Özgürlük" çağrısında bulunmuştur.¹¹² Eyleme katılan vekillerden bazıları şunlardır:

- Enhedslisten sözcüsü Pernille Skipper
- Enhedslisten partisinin Uluslararası İşlerden sorumlu sözcüsü Nikolaj Villumsen
- Socialist Folkepartie lideri Pia Olsen Dyhr
- Eski Dışişleri Bakanı Holger K. Nielsen
- Alternativet parti lideri Uffe Elbaek

Görsel 34: PKK Propagandası ve Terör Suçlamasıyla Tutuklanan HDP'li Siyasetçiler için Özgürlük Çağrısında Bulunan Danimarkalı Milletvekilleri

110. Pernille Skipper, Twitter, 8 Aralık 2016, <https://twitter.com/PSkipperEL>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

111. "Danimarka Başbakanı: Türkiye Çıkmaz Yolda", Kurder, 23 Nisan 2017, <http://www.kurder.dk/nuce/2017/04/danimarka-basbakani-turkiye-cikmaz-yolda>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017); Lars Lokke Rasmussen, Facebook, 21 Nisan 2017, <https://www.facebook.com/larsloekke>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017); Troels Karlsov, "Erdoğan Anklager Dansk Valgobservator: Han Udraber Mig Som Terrorist", DR, 20 Nisan 2017, <https://www.dr.dk/nyheder/udland/erdogan-anklager-dansk-valgobservator-han-udraaber-mig-som-terrorist>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

112. "Danimarkalı Parlamenterlerden 'HDP'li Vekillere Özgürlük Eylemi", Kurder, 6 Nisan 2017, <http://www.kurder.dk/nuce/2017/04/danimarkali-parlamenterlerden-hdpli-vekillere-ozgurruk-eylemi>, (Erişim tarihi: 27 Aralık 2017); "Danish Parliamentarians Demonstrate, Call Turkish Gov't to Free Jailed HDP Deputies", Stockholm Center for Freedom, 7 Nisan 2017, <https://stockholmcf.org/danish-parliamentarians-demonstrate-call-turkish-govt-to-free-jailed-hdp-deputies>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

2017 yılı Şubat ayında Kopenhag'da FEY-KURD'un organize ettiği bir eylemde Türkiye'nin terörle mücadele çerçevesinde gerçekleştirdiği girişimler "devlet terörü" olarak nitelendirilip protesto edilmiştir. Bu protesto sırasında Enhedslisten partisi Kürdistanla Dayanışma Grubunun üyesi ve partinin milletvekili adayı İbrahim Benli, Socialistisk Folkeparti yedek milletvekili ve Gladsaxe Belediyesi Belediye Başkan Yardımcısı Serdal Benli ve Radikale Venstre partisinin Kopenhag Belediye Meclisi Adayı Lartey Lawson da katılanlar arasında bulunmuştur.¹¹³

Avrupa geneline de yayılan benzeri faaliyetlerden birine örnek olarak son zamanlarda gerçekleştirilen "Öcalan Kütüphanesi" isimli otobüsün Avrupa'yı dolaşması gösterilebilir.¹¹⁴ Otobüsün Kopenhag'ı ziyareti sırasında Öcalan'ın posterleri ve sözde Kürdistan flamalarının asılı olduğu bir salonda panel de düzenlenmiştir.¹¹⁵ Düzenlenen bu etkinliğe Alternativet partisi milletvekili Ulla Sandbæk, Kopenhag Belediyesi eski başkanı Vilho Sigerson'ın ve YPG safında Suriye'de savaşmış Danimarka asıllı Tommy Mörk'ün katılım göstermesi Danimarka'da siyasilerinin terör örgütüne doğrudan desteklerinin hangi düzeyde ve yakınlıkta olduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir.

MEDYA YAPILANMASI

Danimarka'da PKK'nın aktif ve sistematik bir şekilde basılı ve görsel medya alanında yer alması 2004 yılında Roj TV'nin faaliyet göstermeye başlamasıyla gerçekleşmiştir. Roj TV'nin kurulmasının ardından dönemin Türk hükümeti PKK propagandası yaptığı gerekçesiyle bu televizyon kanalının kapatılmasına yönelik Danimarka'da ilgili makamlara başvuruda bulunmuştur. 2004 yılında başlayan süreç 2012 yılında Roj TV ve bağlı yayın organlarının kapatılmasıyla sona ermiştir.

Danimarka'da terör örgütü PKK ile doğrudan bir organik bağı bulunmuyor olmasına karşın bağımsız bir Kürdistan kurulmasını savunan yayın organı ve gazeteciler de bulunmaktadır. Bu kişi ve grupların söylemleri zaman zaman terör örgütü PKK'nın ideolojisi ve pozisyonuyla da örtüşebilmektedir.

PKK propagandası yapan Kürtçe kanalların haricinde Danimarka kanallarında da PKK iltisaklı derneklerin, PYD ve YPG/YPJ'nin propagandası yapılmaktadır. PKK'ya müzahir dernek yetkilileri sık sık programlara konuk olarak çağırılıp mülakat yapılmaktadır. 2012 yılında dönemin FOKUS-A başkanının Danimarka medyasına ait bir kanala konuk olup PKK'nın bir terör örgütü olmadığına ve Kürtlerin

113. "Kopenhagta Türk Devlet Terörizmi Protesto Edildi", Kurder, 25 Şubat 2017.

114. "Öcalan Kütüphanesi Stuttgart'ta", Avrupa Forum, 10 Ekim 2017, <http://avrupaforum.org/ocalan-kutuphanesi-stuttgartta>, (Erişim tarihi: 7 Kasım 2017); "Öcalan Kütüphanesi Otobüsü Viyana'da", ANF Türkçe, 13 Ekim 2017, <https://anfturkce.net/avrupa/Ocalan-kuetuephanesi-otobuesue-viyana-da-97443>, (Erişim tarihi: 7 Kasım 2017); "Öcalan'a Özgürlük Otobüsü Kopenhag'da", ANF Türkçe, 2 Kasım 2017.

115. "Öcalan'a Özgürlük Otobüsü Kopenhag'da".

PKK ile olan bağlarından hiçbir zaman vazgeçmeyeceklerine dair ifadeleri de içeren açıklamalarda bulunması buna bir örnek olarak gösterilebilir.¹¹⁶

Mezopotamya Yayıncılık A/S

2004 yılında Danimarka'da yayın hayatına başlayan Roj TV, Nuçe TV ve MMC'ye karşı Türkiye, PKK iltisaklı yayın yaptıkları gerekçesiyle Danimarka makamlarına defalarca suç duyurusunda bulunmuştur. Türkiye'nin Kopenhag Büyükelçiliği konuyla ilgili olarak Danimarka makamlarına yirmiden fazla dosya iletmış ve PKK propagandası yapan kanalların kapatılması için gereğinin yapılmasını talep etmiştir. 2004 yılında ilgili makamlarca kanala ve bağlı yayın kuruluşuna soruşturma başlatılmıştır. Uzunca bir süre Danimarka hükümeti Roj TV ile PKK arasında organik bir bağ bulunduğuna dair bir bilgiye rastlamadıklarını belirterek Türkiye'nin bu talebini reddetmiştir. Yaklaşık beş yıl süren soruşturmanın sonunda Roj TV ve bağlı bulunduğu ana şirket olan Mezopotamya Yayıncılık A/S'ye terörizm propagandası yaptıkları ve PKK terör örgütünü destekledikleri gerekçesiyle dava açılmıştır.¹¹⁷

15 Ağustos 2011'de gerçekleşen duruşma öncesinde Roj TV destekçileri bir basın toplantısı düzenlemiştir. Bu toplantıya katılanlar arasında KNK Başkanı Tahir Kemalade, dönemin KON-KURD (bugünkü KCDK-E) Başkanı İsmet Kem'in de bulunmuş olması, bu yayın kuruluşunun PKK ve bağlı organizasyonlarıyla ilişkisini göstermesi açısından önemlidir.¹¹⁸

Roj TV eski genel müdürü Danimarkalı Manouchehr Zonoozi'nin itiraflarının ardından Roj TV davasının seyri değişmiştir. Kürtlere iyi hizmet sunacağını düşündüğü için Roj TV'de hizmet verdiğini, Kürtlere sempatisinin olduğunu ve medya aracılığı ile insanlara mesaj verebileceğini düşündüğünü söyleyen Zonoozi kandırıldığını ve PKK'nın kendisini kullandığını söylemiştir.¹¹⁹ 2006 yılında iki hafta boyunca PKK kampında kalarak Komünizm ve Abdullah Öcalan ile ilgili kurs aldığını, bu kurslar sırasında Türk ordusuna karşı çatışacak PKK'luların da eğitim aldığını belirtmiştir.¹²⁰

2010 yılı Mayıs ayında Danimarka'nın yüksek tirajlı gazetelerinden *Berlingske*, Roj TV Başkanı Henrik Caprani Winkel ile dönemin PKK liderlerinden Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar'ın bir arada bulunduğu 2006 yılına ait fotoğraflar yayımlaması da davanın seyrinde etkili olmuştur.¹²¹

116. Green, "Formand for Fokus-A, Farhad Sharifi: 'Kurder Vil Aldrig Tage Afstand Til PKK'".

117. Ünsal Turan, "Roj TV Terörden Yargılanacak", *Hürriyet*, 1 Eylül 2010.

118. "Roj TV Davası Başladı", *Evrensel*, 15 Ağustos 2011; Roj TV yetkilileri dava sonucuna itiraz ederek üst mahkemeye başvurmuştur. Bu başvurular sonucunda daha önce alınan 2,6 milyon kronluk ceza kararı 5 milyon krona çıkarılmıştır. Ayrıca kapatma cezası da verilmiştir. Bkz. Ünsal Turan, "Roj TV Üst Mahkemeye Gidiyor", *Hürriyet*, 9 Temmuz 2013.

119. "PKK Beni Kullandı", *Hürriyet*, 25 Mayıs 2010.

120. "PKK Beni Kullandı".

121. Karl Erik Stougaard, Simon Bendtsen ve Michael Jagd Jelbo, "ROJ-Formand Tæt Pa PKK-Top", *Berlingske*, 27 Mayıs 2010, <https://www.b.dk/danmark/roj-formand-taet-paa-pkk-top>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

Görsel 35: Roj TV Yöneticilerinden Flemming Nejtgaard (sol) ve Henrik Caprani Winkel (soldan ikinci), Dönemin PKK Yöneticileri Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar ile Beraberken

14 Aralık 2011 tarihinde sonuçlanan davada Roj TV ve Mezopotamya Yayıncılık A/S 2,6 milyon DKK (Danimarka kronu; dönemin kuruna göre yaklaşık 7 milyon 880 bin TL veya 3 milyon 240 bin avro) para cezası ödemesi karara bağlanmıştır.¹²² Roj TV yetkilileri üst mahkemeye başvurmuş olmasına karşın Danimarka

makamları mahkemenin sonucunu beklemeden cezanın ödenmesini istemiştir. İstenilen cezayı ödeyememeleri sebebiyle Mezopotamya Yayıncılık A/S iflas kararı alarak yayınlarını durdurduklarını açıklamıştır.¹²³

Kurder

Web üzerinden çevrim içi yayın yapan bir haber sitesidir.¹²⁴ FEY-KURD'a ait basın bildirimlerinin bu haber sitesinden duyurulduğu gözlenmektedir. Derneğin gayriresmi haber sitesi olduğu öngörülmektedir. Kürt kültürü ve demografik yapısıyla ilgili yazıların yer aldığı, PKK diasporasını konsolide etmeye yönelik yayınların yapıldığı bir site olduğu söylenebilir.

Nudem

PKK diasporasının konsolide edilebilmesine katkı sağlayan bir haber ve kültür sitesidir.¹²⁵ Danimarka'da yaşayan PKK sempatanlarından haberler ve röportajlar yer almaktadır. Türkiye karşıtı çok sayıda blog yazısı bulunmaktadır.

Jiyan

Jiyan, Danca ve Kürtçe dillerinde çevrim içi yayın yapan bir gazetedir.¹²⁶ Kürtçü ideolojiyi ve bağımsız bir Kürdistan'ın kurulmasını savunan gazete 22 Nisan 2010'dan beri yayınlarını sürdürmektedir. Bu gazetede Irak, İran, Suriye ve Türkiye'den Kürt kökenli gençler yazarlık yapmaktadır. Web sitesinin editörlüğünü Deniz Berxwedan Serinci isimli gazeteci (aynı zamanda tarihçi ve yazar olarak tanı-

122. Ünsal Turan, "Roj TV Üst Mahkemeye Gidiyor", *Hürriyet*, 9 Temmuz 2013.

123. "Roj TV, Nuçe TV ve MMC Kapanıyor", *Kürdistan Post*, 19 Ağustos 2013, <http://www.kurdistan-post.eu/tr/medya/roj-tv-nuce-tv-ve-mmc-kapaniyor>, (Erişim tarihi: 4 Aralık 2017).

124. Kurder, <http://www.kurder.dk/nuce>, (Erişim tarihi: 10 Eylül 2017).

125. Nudem, <http://www.nudem.dk>, (Erişim tarihi: 22 Aralık 2017).

126. Jiyan, <http://jiyan.dk>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); Jiyan.dk, Twitter, <https://twitter.com/JiyanDk>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2012); Jiyan.dk, Facebook, <https://www.facebook.com/jiyan.dk>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

tilmakta)¹²⁷ yapmaktadır. Gazetede yayımlanan haberlerin yoğun olarak PKK'nın ideolojisiyle paralel seyreden bir Kürt kimliğini inşa etmeye ve sürdürmeye; Irak, İran, Suriye ve Türkiye'deki bazı bölgeleri içine alan sözde Kürdistan topraklarına dair birliktelik duygusu yaratmaya ve perçinlemeye yönelik olduğu söylenebilir. PKK'nın ideolojik çerçevesine yakın bir şekilde Kürt kültürü, sözde Kürdistan bölgesi ve dünyadaki Kürt örgüt ve gruplarıyla ilgili haberler yapılmaktadır.

PKK ile organik bir bağı bulunmuyor ve sıklıkla kendilerinin örgütü eleştirdiklerini vurguluyor olmalarına karşın Danimarka ve Avrupa'nın pek çok yerinde PKK iltisaklı Kürt örgütlerin etkinliklerinin haberi bu sitede yer bulmaktadır.

Bu haberlere örnek olarak verilebileceklerin başında Türkiye'nin uzun bir dönem kırmızı bültenle aradığı Danimarka'da yaşayan Hasan Haydar Gürarlan'ın ölüm haberidir. Haber, Gürarlan ve kızının PKK'yla olan bağına da içeren kısa bir biyografi ile birlikte yayımlanmıştır.¹²⁸

Görsel 36: Kopenhag'da Afrin için Düzenlenen Protesto Gösterisi

Yakın zamanda Kopenhag'da, Türkiye'nin Afrin'e yönelik düzenlediği operasyonun protesto edilmesi amacıyla toplanılması haber yapılmıştır. Haber fotoğraflarından protestocuların büyük çoğunluğunun "Kürdistan", ERNK/PKK, YPG/YPJ flamarları ve Abdullah Öcalan posterleriyle eyleme katıldığı görülmektedir.¹²⁹

127. Deniz Serinci: Journalist-Historiker-Forfatter, <http://www.serinci.dk>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

128. "Onkel Hasan' er Dod", Jiyar.dk, 18 Kasım 2017, <http://jiyar.dk/2017/11/onkel-hasan-er-dod-se-video>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

129. "Stort Fremmede til Demonstration for Efrin", Jiyar.dk, 27 Ocak 2018, <http://jiyar.dk/2018/01/stort-fremmede-til-demonstration-for-efrin>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Ayrıca gazetenin Facebook sayfasında “Avrupa Solu, PKK’nın AB terörist listesinden çıkarılmasını öneriyor. Katılıyor musun?”, “Bugün Öcalan’ın yakalanmasının yıl dönümü. Sizce Türkiye bir gün onu serbest bırakır mı?” gibi sorularla okuyucu ve takipçilerine çevrim içi anketler oluşturarak PKK ve Abdullah Öcalan propagandası yapmaktadır.

Deniz Berxwedan Serinci

Gazeteci, tarihçi ve yazar kimliğiyle Danimarka’da pek çok haber ve radyo kanalına haber yapmaktadır. Yakın zamanda da sözde Kürdistan’ın dört parçası hakkında,

Kurdistan: En Historisk Fremstilling (Kürdistan: Tarihsel Bir Üretim) başlıklı Danca bir kitap yayımlamıştır.¹³⁰

Her ne kadar “Gülenist ya da Apocu olmadığını” iddia etse de¹³¹ Türkiye ve Erdoğan karşıtlığının yanı sıra YPG/YPJ sempatanlığı, sosyal medyadaki paylaşımlarından ve verdiği derslerden gözlenebilmektedir.¹³² Buna karşın Deniz B. Serinci ve editörlüğünü yaptığı çevrim içi gazete Jiyan’ın diğer Kürt medya organlarına kıyasla PKK örgütlenmesi tarafından bir nebze de olsa eleştirel bulunduğu ve zaman zaman karşı karşıya geldikleri söylenebilir.¹³³ Buna rağmen Kürdistan’ın bağımsızlığı ve

Görsel 37: Jiyan’ın “PKK Terör Listesinden Çıkarılmalı mı?” Anketi

Jiyan.dk, Facebook, 11 Mart 2017, https://www.facebook.com/jiyan.dk/?hc_ref=ARRWP46n8pOq0YVb8DbZERYs9K2jZxvslvBv11BrtGK6subbBT-j8GG6ojC4OYX2zTo&fref=nf, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Görsel 38: Jiyan’ın “Türkiye Abdullah Öcalan’ı Bir Gün Serbest Bırakır mı?” Anketi

Jiyan.dk, Facebook, 15 Şubat 2017, https://www.facebook.com/jiyan.dk/?hc_ref=ARRWP46n8pOq0YVb8DbZERYs9K2jZxvslvBv11BrtGK6subbBT-j8GG6ojC4OYX2zTo&fref=nf, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

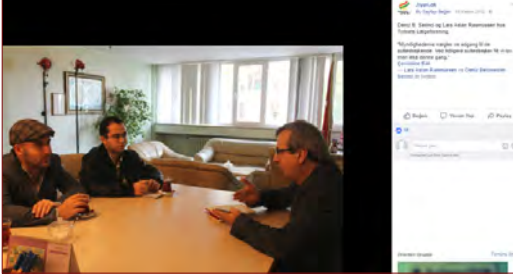
130. Jiyan.dk, Facebook, 11 Mart 2017, https://www.facebook.com/jiyan.dk/?hc_ref=ARRWP46n8pOq0YVb8DbZERYs9K2jZxvslvBv11BrtGK6subbBT-j8GG6ojC4OYX2zTo&fref=nf, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

131. Bkz. Deniz Berxwedan Serinci, Facebook, 23 Mart 2017, <https://www.facebook.com/denizberxwedan.serinci>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); Deniz B. Serinci, Twitter, <https://twitter.com/denizserinci>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017); Deniz Serinci: Journalist-Historiker-Forfatter, <http://www.serinci.dk>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2017).

132. “Jiyan Skylder FEYKURD En Offentlig Undskyldning”, Kurder, 5 Eylül 2013, <http://www.kurder.dk/nuce/2013/09/jiyan-skylder-feykurd-en-offentlig-undskyldning>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017); “Pressemeddelelse: Vi Tager Afstand Fra Vildledende Udtalelser Fra Redaktøren For Jiyan.dk”, Kurder, 29 Ocak 2015, <http://www.kurder.dk/nuce/2015/01/pressemeddelelse>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017); “Dansk-Kurdisk Redaktør’S Udtalelser Moder Stor Kritik”, 1 Şubat 2015, <http://www.kurder.dk/nuce/2015/02/dansk-kurdisk-redaktoers-udtalelser-moeder-stor-kritik>, (Erişim tarihi: 14 Aralık 2017).

130. “Kurdistan - En historisk fremstilling af Deniz B. Serinci”, Saxo, https://www.saxo.com/dk/kurdistan-deniz-b-serinci_haefter_978871908817, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

YPG/YPJ'ye sempatisi bulunmakla birlikte benzer eğilimleriyle bilinen Lars Aslan Rasmussen ile de dirsek teması halindedir.

Görsel 39: Deniz Serinci ve Lars Aslan Rasmussen, Öcalan'ın Çağrısıyla Açlık Grevine Başlayan PKK'lıları Ziyaret için Türk Tabipler Derneği Yetkilileriyle Görüşürken

Paylaşımına ilişkin metinde taleplerinin kabul edilmediğini belirtmişlerdir. Bkz. Jiyan.dk, Facebook, 15 Kasım 2012, <https://www.facebook.com/jiyan.dk/photos/a.113989041976773.5883.113977521977925/1920088001366859/?type=3>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018). Paylaşımında yetkililerin kendilerine açlık grevindeki eylemcileri ziyaret etmelerine izin vermediklerini belirtmişlerdir.

Görsel 40: *Kurdistan: En Historisk Fremstilling* (Kürdistan: Tarihsel Bir Üretim)

FİNANS KAYNAKLAR

Danimarka'da PKK'nın finansal faaliyetlerine ilişkin kamuoyunda yer bulan ilk ve en büyük vaka Roj TV davasıyla yaşanmıştır. Roj TV'nin PKK terör örgütünü özendirici yayınlar yapması dolayısıyla çarptırıldığı para cezasının haricinde aynı dönemlerde PKK'ya para transferinde bulunduğu gerekçesiyle de yargılamalar gerçekleştirilmiştir. Türkiye'den göç etmiş Kürt kökenli 10 kişi Roj TV aracılığıyla 2009-2012 arasında insani yardım adı altında toplam 211 milyon Danimarka kronunu (dönemin kuruna göre yaklaşık 60 milyon TL veya 28 milyon avro) PKK'ya aktardıkları gerekçesiyle yargılanmıştır.¹³⁴ Türkiye bu davada da sanıkların örgütle olan bağıını ispatlayan dosyaları ilgili makamlara sunmuştur. Buna rağmen yargılanan 10 kişiden ikisi suçlu bulunurken diğer 8 kişi ise beraat etmiştir.¹³⁵

Suçlu bulunan sanıklardan biri Türkiye'nin terör örgütüne üyelik suçlamasıyla kırmızı bültenle aradığı Xale Hesin (Hasan Dayı) lakaplı Hasan Haydar Gürarslan'dır.¹³⁶ Türkiye, Danimarka makamlarından bu kişinin iadesini istemesine

134. Paylaşımına ilişkin metinde taleplerinin kabul edilmediğini belirtmişlerdir. Bkz. Jiyan.dk, Facebook, 15 Kasım 2012, <https://www.facebook.com/jiyan.dk/photos/a.113989041976773.5883.113977521977925/1920088001366859/?type=3>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018). Paylaşımında yetkililerin kendilerine açlık grevindeki eylemcileri ziyaret etmelerine izin vermediklerini belirtmişlerdir.

135. Unsal Turan, "10 PKK'lı Ağır Ceza Mahkemesinde (Telif hakkı: Ünsal Turan)", YouTube, 31 Ağustos 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=Q-pj1EI9wvQ>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017); İrfan Kurtulmuş, "PKK Finansörü 10 Kürt'ten 8'i Beraat Etti", Gazete Kuzey, 8 Haziran 2016, <https://kuzey.dk/pkk-finansoru-10-kurtten-8i-beraat-etti>, (Erişim tarihi: 5 Aralık 2017).

136. Bkz. Unsal Turan, "10 PKK'lı Ağır Ceza Mahkemesinde (Telif hakkı: Ünsal Turan)", YouTube, 31 Ağustos 2015.

rağmen bu talep reddedilmiştir.¹³⁷ Ayrıca davada Belçika polisinin PKK'lıların ev ve iş yerinde yürüttüğü operasyonlar sırasında elde ettiği deliller de mahkemeye sunulmuştur.¹³⁸ Bu durum sanıkların örgütle olan bağının Danimarka sınırları içinde kalmadığını göstermektedir. Sonuç itibarıyla Danimarka makamlarının bu kişilere karşı dava açılması kararını almış olması Türkiye açısından olumlu de-

Görsel 41: Nikolaj Villumsen, Salih Müslim'e Toplanan Bağışları Takdim Ederken Steen A. Jorgenssen, Twitter, 3 Ekim 2014, <https://twitter.com/SteenAJ/status/517996095842947073>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Görsel 42: Nikolaj Villumsen, Salih Müslim'e Toplanan Bağışları Takdim Ederken "AGİT Üyesi Danimarkalı da PKK'lı Çıktı", Haber 7, 19 Nisan 2017, <http://www.haber7.com/guncel/haber/2310780-agit-uyesi-danimarkali-da-pkkli-cikti>, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

ğerlendirilebilecek olsa da sürecin beklenenden uzun sürdüğü, istenilen sonucun alınmadığı ve terör örgütünün farklı isimlerle benzer faaliyetleri sürdürmeye devam ettiği görülmektedir. Danimarka makamları ve hükümetinin bu konuda yeterli önlemleri almadığı ve/veya gerekli hassasiyeti göstermediği söylenebilir.

Danimarka'dan PKK'ya yönelik ikinci ve önemli para akışı, Enhedslisten partisinin 2014 ve 2015 yıllarında YPG/PYD için topladığı bağış olmuştur. Salih Müslim'e bağışlanan bu paranın 2014 yılı için 53 bin 500 kron (yaklaşık 28 bin TL), 2015 için ise 65 bin 247 kron (yaklaşık 35 bin TL) olduğu söylenmiştir.¹³⁹ Toplanan bağışın PYD lideri Müslim'e teslimi sırasında Enhedslisten milletvekili ve raportörü Nikolaj Villumsen "bu paranın silah alımı dahil istenildiği gibi kullanılabilceği"ni dile getirmiştir.¹⁴⁰

137. "Danimarka'da 10 PKK'lının Duruşması Başladı", *DHA*, 31 Ağustos 2015.

138. "Danimarka'da 10 PKK'lının Duruşması Başladı".

139. "Danimarkalı AGİT Üyesi de PKK'lı Çıktı", *Takvim*, 19 Nisan 2017.

140. "Danimarkalı AGİT Üyesi de PKK'lı Çıktı", *Takvim*, 19 Nisan 2017.

Danimarka devleti kültür derneği tarzı örgütlenmelere yasaları gereği devlet desteği sağlamaktadır. PKK iltisaklı dernekler aynı ya da benzer amaçlar doğrultusunda hareket ediyor olmalarına karşın dernekleşmeyle, belirli şartları taşıdıkları müddetçe, her bir dernek için ayrı ayrı devlet desteği almaktadır. Bu desteği de az da olsa finansal kaynak olarak görmek mümkündür. Çünkü devletten aldıkları bu destekler sayesinde, ek bir maddi kaynak arayışına girmeksizin Danimarka'da terör örgütü adına gösteri, propaganda, toplantı ve benzeri faaliyetlerini sürdürme imkanı bulmaktadır.

Dernek adı altında örgütlenen bazı gruplar dernek lokallerini kahvehane tarzı işletmeler olarak düzenlemektedir. Bu yolla ticari faaliyette bulunup derneklerine maddi kaynak sağlayabilmektedir.

Yapılan saha araştırmasında görüşmeciler tarafından örgütün Danimarka'da özellikle 1990'larda haraç toplamak konusunda baskıcı ve etkin olduğu dile getirilmiştir. Yıllar içinde görünür baskının azaldığı, bununla birlikte haraç toplama işinin daha sistematik hale geldiği belirtilmiştir. Örgütün 1990'lı yıllarda haraç topladığı kesim sadece Kürtlerden oluşmazken bugün neredeyse sadece Kürt asıllılardan haraç toplandığı söylenmektedir. Özellikle Kürt iş adamlarından bağış ya da aidat adı altında yüklü miktarlarda haraç topladıkları iddia edilmektedir.

Yine saha araştırmasında Kürt nüfusun içinde muhafazakar kesimin örgütle herhangi bir münasebetinin bulunmadığına dikkat çekilmiştir. Bu ayrışmanın sosyal-toplumsal alanda da devam ettiği gözlenmiştir. Hatta örgüt sempatizanlarının/militanlarının para toplamak için muhafazakar Kürtlerin ev ve iş yerlerine gitmeye çekindikleri dile getirilmiştir. Buradan yola çıkarak örgütün Danimarka'da faaliyet gösteren ve örgütlenen nüfusunun daha kompakt ve kapalı bir toplum olduğu iddia edilebilir. Ancak görüş bildiren bir başka kişi de PKK'lı ya da sempatizan olup olmadığına bakılmaksızın iyi para kazanan herkesten baskı yoluyla haraç toplandığını savunmuştur. Görüşmecilerin büyük çoğunluğunun haracın PKK'lı ve/veya sempatizan Kürtlerden toplandığı konusunda hemfikir oldukları gözlenmiştir.

PKK'lı ve/veya sempatizan gruba mensup kişilerin ağırlıklı olarak gıda sektöründe buldukları (pizzacı, kafe-restoran zinciri) dile getirilmiştir. Bu kapalı toplum içerisinde kültür derneği adı altında gerçekleştirdikleri örgütlenmeler sayesinde, derneklere bağış veya derneğin dergi, gazete gibi yayınlarının satışı adı altında makbuz karşılığı dükkanları gezip para topladıkları belirtilmiştir. Bu şekilde toplanan haraç/bağış miktarının 2016 içinde yaklaşık 800 bin avro olduğu iddia edilmektedir.

Makbuz yoluyla toplanan haracın haricinde uyuşturucu satışıyla da ciddi miktarda gelir elde edildiği iddia edilmektedir. Tabii ki bunun belgelendirilmesi pek mümkün görünmüyor. Ancak Türkiye'den göç etmiş vatandaşların neredeyse tamamı PKK'nın bu işi organize ettiğini söylemektedir. Saha araştırması sırasında edinilen bilgilere göre örgüt sempatizanı kişilerin market, kafe-restoran, toptancı ve benzeri işletmelerinin hem uyuşturucu ticaretinden elde edilen paranın aklanması hem de uyuşturucu ticareti anlaşmalarının gerçekleştirilmesinde paravan vazifesi gördüğü aktarılmıştır.

Finans kaynağı olarak görülebilecek bir başka alan olarak üyelik aidatı haricinde, kuruluş amacı gereği aynı ve nakdi yardım toplayan Mezopotamya Güneşi Yardım Derneği (Stotteforeningen Mesopotamiens Sol, Komela Alikariye ya Roja Mezopotamya) adlı dernektir. Almanya'nın Bochum kentinde 1993 yılında kurulan ve Heyva Sor a Kurdistan (HSK) olarak anılan sözde Kürdistan Kızılayı'nın Danimarka şubesidir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde farklı isimlerle insani yardım adı altında faaliyet gösteren bir "hayır kurumu" olarak kendini tanıtmaktadır.

Cenevre Sözleşmesi ve Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Komitesi'nin (ICRC) kurallarına göre "Kızılay-Kızılhaç" adını taşıyacak derneklerin ancak bağımsız bir devlet adına kurulabileceği ve herhangi bir üye devlete ait sadece bir Kızılay-Kızılhaç derneğinin bulunabileceği belirtilmektedir. Danimarka'daki örgütlenme de 2003 yılında bu kurala bağlı olarak isim ve logo hakkını koruyan sözleşmelere aykırı davranmaktan suçlu bulunmuştur.¹⁴¹ Bunun üzerine Danimarka'daki şube 2007 yılından itibaren adını "Mezopotamya Güneşi Yardım Derneği" olarak değiştirmiştir.¹⁴² Bu kuruluş vasıtasıyla insanlardan aynı ve nakdi para yardımı ile üyelik aidatı toplanmaktadır. Derneğin 2016 yılında Kurder.dk internet sayfasında yayımladığı bir duyuruya göre 15 Ağustos 2014-1 Kasım 2015 arasında topladığı bağış miktarı 16 bin 984 kronu (yaklaşık 7 bin 500 TL) bulmuştur.¹⁴³ Toplanan bu yardımlarla PKK ve PYD'nin hem Avrupa'daki hem de Irak-Suriye bölgesindeki yapılanmalarının ihtiyaçlarının karşılandığına dair ciddi şüpheler bulunmaktadır.

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK ve bağlı örgütlerine sempatican ve destekçi kazandırmanın başlıca yolu olarak yine kültür derneği adı altında kurulan örgütlenmeler en belirgin yöntem olarak gösterilebilir. PKK toplumsal hayatın farklı alanlarında, yaş ve cinsiyet farklılıklarını dikkate alarak işçi-işveren, kadın, gençlik vb. isimlendirmelerle örgütlenmektedir. Bu sayede toplumun hemen her kesiminden insanla iletişim kurarak, onları endoktrine edip kendi bünyesine dahil etme imkanını oluşturmaktadır. Bu durum hem etnik kökeni Kürt olan nüfus hem de özellikle sol ideolojiye sahip etnik Danimarkalılar için geçerli olabilmektedir.¹⁴⁴

141. Steen Aç Jorgensen, Twitter, 3 Ekim 2014, <https://twitter.com/SteenAJ/status/517996095842947073>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

142. "Adres ve Banka Hesap Numaraları", Heyva Sor a Kurdistan, <http://www.heyvasor.com/tr/alikari>, (Erişim tarihi: 8 Kasım 2017). İsim ve logo hakkıyla ilgili suçlamalarla tekrar karşılaşmamak için Danimarka'nın haricinde başka ülkelerde de isim ve logolarda ay yerine güneş kullanıldığı gözlenmektedir. Bir örnek için bkz. "Kurdiska Röda Solen", <http://www.kurdiskarodahalvmanen.com>, (Erişim tarihi: 8 Kasım 2017).

143. "Stotteforeningen Mesopotamiens Sol", Kurder.dk, 10 Ekim 2016, <http://www.kurder.dk/nuce/2016/10/stotteforeningen-mesopotamiens-sol>, (Erişim tarihi: 9 Kasım 2017).

144. "PYD İçindeki Bu Teröristlere Dikkat", *Milliyet*, 31 Mayıs 2016.

Derneklerin kültürel organizasyon adı altında sıklıkla kutlama, konser ve anma günü düzenledikleri gözlenmiştir.¹⁴⁵ Düzenlenen bu etkinliklerde çağırılan PKK'ya müzahir sözde sanatçılar PKK marşları söyleyerek örgüt propagandası yapmaktadır. Böylece müzik vasıtasıyla PKK ideolojisi genç nesillere aktarılmaktadır. Benzer bir ideoloji aktarımı/propaganda yöntemi olarak sinema filmleri veya belgeselleri örnek gösterilebilir. Her yıl düzenlenen sözde Kürt Filmleri Festivali ile buna olanak tanındığı söylenebilir. Saha araştırmasında edinilen bilgilere göre örgüt sempatanızı Kürt gençlerin zaman zaman Suriye'ye gezi seyahatleri gerçekleştirdikleri ve silahlı örgüt militanları ile görüşürdükleri belirtilmiştir.

PKK iltisaklı derneklerin faaliyetlerini etkin bir biçimde sürdürebilmeleri için, buldukları ülkelerdeki halkın ve yönetimin desteğini alıyor olmaları önemlidir. Ancak Danimarka'da bunun ötesine geçildiği söylenebilir. Militan devşirmeye yönelik gayretlerin özellikle son yıllarda artan yabancı savaşçılar bağlamında sadece Kürt asıllı kişileri değil etnik Danimarkalıları da etkilediğinin atlı çizilmelidir.

Danimarka Güvenlik ve İstihbarat Servisinin (PET) 2015 yılına ait bir raporuna göre Danimarka'dan Suriye ve Irak bölgesine savaşmaya giden vatandaş sayısı en az 125 olarak ifade edilmekte ve rakamın aslında çok daha fazla olabileceğine dikkat çekilmektedir.¹⁴⁶ Bununla beraber 2014 yılından beri Danimarka'dan giden yabancı savaşçıların sayısının azaldığı da belirtilmektedir. Bölgeye gidenlerin yüzde 10 kadarlık bir kısmını kadınların oluşturduğu söylenmektedir. Toplam rakamdan da yaklaşık yarısının ülkeye geri döndüğü bildirilmektedir. Ancak bahsedilen bu kişilerin ne kadarının DEAŞ safında ne kadarının YPG/YPJ saflarında savaşa katıldığına ilişkin raporda bir bilgi ya da veri bulunmamaktadır. Ancak bazı haber kaynaklarında bu rakamın büyük çoğunluğunu DEAŞ safında savaşanların oluşturduğu söylenmektedir.¹⁴⁷ Yaklaşık 20 Kürt kökenli Danimarkalının DEAŞ'a karşı savaşmak için bölgeye gittiği dile getirilmektedir.¹⁴⁸ Raporun yalnızca DEAŞ saflarında savaşa katılmış olanları birer tehdit unsuru olarak gördüğü, YPG/YPJ için savaşan etnik Kürt ya da Danimarkalıların ülkeye döndüklerinde Danimarka'ya tehdit oluşturabileceğine ilişkin bir endişe barındırmadığı söylenebilir.

145. Çeşitli örnekler için bkz. "Danimarka 1. Kürt Kültür Festivali Sona Erdi", ANF Türkçe, 27 Ağustos 2017, <https://firatnews.com/avrupa/danimarka-1-kuert-kueltuer-festivali-sona-erdi-95279>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017); "İshoj'da 15 Ağustos Kutlandı", ANF Türkçe, 12 Ağustos 2017, <https://firatnews.com/avrupa/ishoj-da-15-agustos-kutlandi-94662>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017); "Newroz fejet i Brondby Strand", KOMKAR, 25 Mart 2016, <http://komkar.dk/?p=1684>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017); "Şivan Perwer i Danmark", Jiyan, 18 Eylül 2017, <http://jiyan.dk/2017/09/sivan-perwer-i-danmark>, (Erişim tarihi: 1 Aralık 2017).

146. Verilen rakam 2012 yazından 2015 Şubat'ına kadar olan döneme aittir. Bkz. "Seven Suspects are Banned from Leaving Denmark", *Berlingske*, 8 Aralık 2015, <https://www.b.dk/nationalt/syv-mistaenkte-krigere-faar-forbud-mod-at-forlade-danmark-0>, (Erişim tarihi: 19 Aralık 2017); "The Terror Threat to Denmark from Travellers to Syria/Iraq", PET (Politiets Efterretningstjeneste), 23 Ekim 2015, <https://www.pet.dk/English/Center%20for%20Terror%20Analysis/-/media/CTA/TheerrorthreattoDenmarkfromtravellerstoSyriaandIraqUCLpdf.ashx>, (Erişim tarihi: 19 Aralık 2017); Bu raporun yayımlandığı tarihten itibaren katılım oranı azalmakla beraber devam ettiği söylenmektedir.

147. Michael Kragelund, "Danish Joanna is Fighting in Iraq Against Islamic State", DR, 7 Haziran 2015, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/valg2015/danske-joanna-kaemper-i-irak-mod-islamisk-stat>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

148. "Denmark Seizes Passport of Kurdish Woman Who Went to Fight ISIS", Rudaw, 6 Şubat 2016, <http://www.rudaw.net/english/kurdistan/060220162>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Net bir rakama ilişkin veriye ulaşılamamakla birlikte çeşitli haber kaynaklarından YPG/YPJ ile beraber DEAŞ'a karşı savaşmaya giden Danimarka vatandaşlarının bulunduğu bilinmektedir. Bunlardan bazılarının etnik kökeni Kürt bazılarının da Danimarka olabilmektedir. Bu isimlerden medyada geniş yer tutan ve Danimarka gündemini etkileyen bir isim Joanna Palani'dir.

Görsel 43: Kürt Kökenli Danimarka Vatandaşı YPJ Savaşçısı Joanna Palani

Jorgensen, "21-Årige Joanna Palani Drog til Syrien: Nu Fortæller Hun om Krigen", BT, 11 Nisan 2015.

Görsel 44: Arap Gazetecilere Vereceği Röportaj Öncesi Joanna Palani

YPG/YPJ safalarında savaşmaya gittiği belirtilmektedir.¹⁵³ Palani'nin verdiği pek çok röportaj dolayısıyla YPJ'nin medya yüzü olduğu söylenebilir.¹⁵⁴

Joanna Palani¹⁴⁹ Kürt kökenli Danimarka vatandaşıdır. İranlı Kürt bir ailenin kızı olarak Ramadi'deki bir mülteci kampında 1993 yılında dünyaya gelmiş, yaklaşık 3 yaşındayken ailesiyle Danimarka'ya göç etmiştir.¹⁵⁰ Nordjylland'da büyümüştür. Ortadoğu'ya ilk seyahatini 2012 yazında İran'daki PKK eğitim kamplarına gerçekleştirmiştir.¹⁵¹ Farklı zamanlarda üç defa bu kamplarda bulunarak PKK'nın ideolojik endoktrinasyonu ile askeri eğitim aldığı ve başkalarını da eğittiği bilinmektedir.¹⁵² Kasım 2014'te Irak'ta Peşmerge güçleriyle DEAŞ'a karşı savaşmak için okulu bıraktığında 21 yaşındadır. 2015 yılında Suriye'de YPJ birlikleriyle beraber savaşmıştır. Palani'nin gidişinin ardından bazı arkadaş ve yakınlarının da bölgeye terör örgütü

149. Jon Kirketerp Jorgensen, "21-Årige Joanna Palani Drog til Syrien: Nu Fortæller Hun om Krigen", BT, 11 Nisan 2015, <https://www.bt.dk/danmark/21-aarige-joanna-palani-drog-til-syrien-nu-fortaeller-hun-om-krigen>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

150. "Danish Woman Who Fought against Isis Faces Jail Sentence", *The Guardian*, 19 Aralık 2016.

151. Kragelund, "Danish Joanna is Fighting in Iraq Against Islamic State".

152. "Kurdish Woman Struggled Against IS: Now She Gives up Her Fight for Her Passport", DR, 12 Şubat 2016, <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kurdisk-kvinde-kaempede-mod-nu-opgiver-hun-kampen-om-sit-pas>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

153. Jon Kirketerp Jorgensen, "21-Årige Joanna Palani Drog til Syrien: Nu Fortæller Hun om Krigen", BT, 11 Nisan 2015.

154. Joanna Jolie Palani, Instagram, <https://www.instagram.com/p/Bei28e6juL2/?taken-by=joannajoliepalani>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Palani terör örgütü üniformasıyla Danimarka'nın devlet televizyonu DR'nin de bir programına konuk olarak mülakat vermiştir. Ayrıca Danimarka'nın önde gelen haber sitelerinden Berlingske, Joanna Palani'nin Kuzey Irak'ta savaştığı dönemdeki hayatına ilişkin "Belgesel: Joanna-Savaşta bir Dan" başlıklı kısa bir belgesel film çekmiş ve yayımlamıştır.¹⁵⁵ Bu tarz haberler ve röportajlar vasıtasıyla Danimarka halkı üzerinde örgüte yönelik pozitif bir imaj oluşturulmaktadır.

Palani Danimarka'ya döndükten sonra Mart 2015'te yürürlüğe giren yeni pasaport kanunu çerçevesinde bölgeye tekrar seyahat edeceği şüphesiyle Eylül 2015'te pasaportuna el konmuş ve bir yıl boyunca seyahat yasağı getirilmiştir.¹⁵⁶ Ancak 6 Haziran 2016'da Katar-Doha'ya gerçekleştirdiği seyahatle bu yasağı çiğnemiş olan Palani, Danimarka'ya tekrar döndüğünde gözaltına alınmıştır. Avukatı Thorkild Hoyer

yetkililerin kanunu yanlış yorumladığını, kanunun ulusal güvenliğe tehdit oluşturan insanlara yönelik olduğunu oysaki Joanna Palani'nin koalisyon güçlerinin mücadele ettiği DEAŞ terörüne karşı savaştığı ve ulusal güvenliğe yönelik bir tehdit unsuru olamayacağı yorumunda bulunmuştur.¹⁵⁷ Bir diğer avukatı Erbil Kaya ise Aarhus modeli olarak da bilinen uygulamaya göre DEAŞ safalarında savaşmaya giden Danimarka vatandaşlarının döndükten sonra hiçbir yaptırımla karşılaşmayıp eğitimlerine devam etmek, psikolojik destek almak, iş imkanı sağlamak da dahil yeniden entegrasyon ve deradikalizasyon uygulamalarına tabi tutulurlarken Palani'nin hapse atılmasının haksızlık olduğunu vurgulamıştır.¹⁵⁸ *The Guardian*'ın ha-

Görsel 45: PKK/YPG üyesi Joanna Palani Danimarka Devlet Televizyonu DR'ya Röportaj Verirken

Joanna Jolie Palanni, Instagram, 29 Ocak 2018, <https://www.instagram.com/p/Bei28e6jul2/?taken-by=joannajoliepalani>, (Erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Görsel 46: Berlingske'nin Joanna Palani Hakkındaki Belgeselinden Görüntü

Asger Ladefoged ve Allan Sorensen, "Dokumentar: Joanna - en dansker i krig", Berlingske, 6 Haziran 2015.

155. Jorgensen, "21-Årige Joanna Palani Drog Til Syrien: Nu Fortæller Hun om Krigen", BT, 11 Nisan 2015.

156. "Kurdish Woman Struggled Against IS: Now She Gives up Her Fight for Her Passport", DR, 12 Şubat 2016.

157. "Denmark Seizes Passport of Kurdish Woman Who Went to Fight ISIS", Rudaw, 6 Şubat 2016.

158. "Danish Woman Who Fought Against Isis Faces Jail Sentence", *The Guardian*, 19 Aralık 2016.

berine göre Danimarka'da Aralık 2016 itibarıyla hapiste Joanna Palani gibi bölgede Kürt grupların yanında savaşmış 10 kişi daha bulunmaktadır.¹⁵⁹

Dane Jorgen Nicolai¹⁶⁰ DEAŞ'a karşı savaşan Batılı ilk kişi olduğu söylenmektedir. Gerçek isminin bu olmadığı belirtilmektedir. Savaş anılarını kaleme aldığı bir kitabı bulunmaktadır.¹⁶¹ Kitabın gelirleri sözde Kürdistan Kızılayı Heyva Sor'a bağışlanmaktadır.¹⁶²

Shaho Pirani 2016 yılında 32 yaşındayken terör örgütü PKK'nın kamplarından döndükten sonra kendisiyle yapılan bir röportajda Antropoloji ve Siyaset Bilimi bölümlerinde yüksek lisans eğitimini tamamladığını söylemiştir. Ortadoğu bölgesindeki PKK kamplarında Joanna Palani gibi ideolojik endoktrinasyon ve silah eğitimi alarak terör örgütünün silahlı militanı haline gelmiştir. Shaho Pirani üniversite eğitimi almış gençlerin dahi PKK propagandalarıyla nasıl radikalleştirilip terör örgütü militanı olabildiklerini göstermesi açısından önemli bir örnektir.¹⁶³

DEAŞ'a karşı YPG ve YPJ saflarında Danimarka'dan savaşmaya giden diğer bazı isimlerse şunlardır: Martin Jakobsen,¹⁶⁴ Azad Mahmood Hamid,¹⁶⁵ Tommy Mörk.¹⁶⁶

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLERİ

Terör ve kriminal faaliyet açısından doğrudan şiddet içeren eylemler, Danimarka'daki PKK'ya müzahir sözde STK'ların sıklıkla başvurdukları eylem türü arasında yer almamaktadır. Bununla birlikte son dönemde Türkiye'nin Afrin'de terör örgütü PKK ve uzantısı PYD güçlerine yönelik düzenlediği askeri operasyonları protesto amacıyla gerçekleştirdikleri mitinglerin yanı sıra 18 Mart gecesinde (2018) Türkiye'nin Kopenhag Büyükelçiliği binasına molotof kokteylli saldırı düzenlenmiştir.¹⁶⁷ Saldırıyla ilgili olarak yakalanan 4 şüphelinin Kürt kökenli Suriye vatandaşı olmaları dikkat çekicidir.¹⁶⁸

159. "Danish Woman Who Fought Against Isis Faces Jail Sentence".

160. Asger Ladefoged ve Allan Sorensen, "Dokumentar: Joanna - en dansker i krig", *Berlingske*, 6 Haziran 2015.

161. Jorgen Nicolai, *Heval: A Diary from the War against Islamic State*, (CreateSpace Publishing: 2015).

162. Barnes ve Noble, "Heval", <https://www.barnesandnoble.com/w/heval-mr-jorgen-nicolai/1122605975>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

163. Deniz Serinci, "Young Kurds in Scandinavia Becoming Peshmergas", Rudaw, 27 Temmuz 2014; "Denmark Seizes Passport of Kurdish Woman Who Went to Fight ISIS", Rudaw, 6 Şubat 2016.

164. Jan Maass Lindhardt, "Martin fra Esbjerg: Sadan var det at være i krig mod Islamisk Stat", Ugeavisen, 17 Şubat 2016, <https://ugeavisen.dk/esbjerg/Martin-fra-Esbjerg-Saadan-var-det-at-vaere-i-krig-mod-Islamisk-Stat/artikel/146668>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017); Deniz Serinci, "Dansk Peshmerga Vandt Sag – Far Pas Tilbage", Jiyen, 5 Aralık 2016, <http://jiyen.dk/2016/12/dansk-peshmerga-vandt-sag-faar-pas-tilbage>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

165. Deniz Serinci, "Young Kurds in Scandinavia Becoming Peshmergas", Rudaw, 27 Temmuz 2014, <http://www.rudaw.net/english/kurdistan/270720141>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

166. "Öcalan'a Özgürlük Otobüsü Kopenhag'da", ANF Türkçe, 2 Kasım 2017.

167. Davut Çolak, "Türkiye'nin Kopenhag Büyükelçiliğine Saldırı", Anadolu Ajansı, 19 Mart 2018.

168. "Türk Elçiliğine Saldırıları Yakalandı", *Milliyet*, 28 Mart 2018.

Dolaylı şiddet olarak nitelendirilebilecek ve sistematik olarak Kürt kökenli kişiler üzerinde uygulanan bir başka şiddet türü de baskı ve haraç toplamadır. Bir dönem Türk vatandaşlara da uygulandığı belirtilen haraç toplama uygulaması bugün Kürt kökenliler üzerinde hala bir baskı unsuru olmaya devam etmektedir. PKK sempatisini olmasalar dahi Kürt esnaftan PKK iltisaklı dernek temsilcileri tarafından düzenli bir şekilde para toplanmaktadır. İstenilen yardımı yapmayanların dükkanlarına maddi hasar verildiği, bu uygulamayla esnafın gözünün korkutularak haraç vermeye zorlandıkları belirtilmektedir. Danimarkalı yetkililerin bu ve benzeri uygulamalardan haberlerinin olduğunu ancak “kendi” huzurlarını bozmadıkları müddetçe bu baskıyı uygulayanlara karşı sessiz kaldıklarını dile getirenler olmuştur.

PKK güdümündeki sözde derneklerin çeşitli zamanlarda yürüyüş, protesto, basın açıklaması vb. “barışçıl” eylemlerde buldukları bilinmektedir. Bunların hepsinde terör örgütü PKK’nın öncülük ettiği çok açıktır. Atılan sloganlar ve taşınan pankartlar bile sadece bir Kürt milliyetçiliğine dayalı olmadığını, açıktan terör örgütüne destek anlamı taşıdığını göstermektedir. Bu tür gösterilerde farklı Kürtçü gruplardan hiçbiri kendine yer bulamazken sadece PKK’nın yer alması bu ilişkinin aslında en bariz göstergesidir.

PKK’ya müzahir sözde STK’lar düzenli olarak Türkiye karşıtı eylemler düzenlemektedir. Örneğin 2016 yılı Kasım ayında Türkiye’nin Kopenhag Büyükelçiliği önünde –içlerinde Danimarkalıların da bulunduğu– yaklaşık 300 kişi, o dönem haklarında terör propagandası suçlamasıyla soruşturma yürütülen ve savcılığa ifade vermeyi reddeden HDP eş genel başkanları ve milletvekillerinin tutuklanmalarını protesto etmiştir.¹⁶⁹ Protestonun esas konusu HDP’li vekillerin tutukluluklarına itiraz olmasına karşın yürüyüş ve basın açıklamaları sırasında PKK/YPG flamalarının bulunması, Abdullah Öcalan posterlerinin kullanılması ve “Biji Serok Apo” sloganlarının atılması protestonun esas amacının PKK propagandası olduğunu göstermektedir.

Normal zamanda kendisini Kürt kimliği üzerinden tanımlayan kişilerin siyasi bağlantısı bulunmaksızın gerçekleştirdikleri kriminal faaliyetler sonrası yakalandıklarında, Danimarka makamlarına kendilerinin Türk olduklarını beyan ettikleri iddiasıyla sıklıkla karşılaşılmıştır. PKK’nın bu sayede Danimarka’daki Türk azınlığın imajını bozmaya çalıştığı söylenmektedir.

Görsel 47: HDP’li Vekillerin Tutuklanmasının Protesto Edildiği Eylem “Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd’dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk”, Haberler, 21 Kasım 2016.

169. “Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd’dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk”, Haberler, 21 Kasım 2016.

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi ve FEY-KURD'un düzenlediği etkinliklere katıldıkları bilinen çeşitli terörist gruplar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları PYD, PJAK, Goran Hareketi gibi yine PKK iltisaklı örgütlerdir. Özellikle PKK'nın kuruluş yıl dönümü kutlamalarında bu örgütler Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi, FEY-KURD ve Seve Kadın Meclisi gibi öncü derneklerin düzenlediği etkinlik ve festivallere katılım göstermektedir.

PKK iltisaklı grup ve terör örgütlerinin yanı sıra Danimarka'da özellikle son dönemlerde FETÖ mensubu kimselerin sayısının giderek arttığı söylenmektedir. Yapılan saha araştırmasında sıklıkla PKK mensupları/sempatizanlarıyla özellikle gazetecilik, basın yayın alanında beraber iş yaptıkları dile getirilmektedir.

DANİMARKA'NIN PKK POLİTİKASI

PKK, AB Konseyinin 2002 yılında aldığı karar doğrultusunda Terör Örgütleri Listesi'ne dahil edilmiştir. Danimarka da yasal olarak PKK'yı bu tarihten itibaren terör örgütü olarak kabul etmektedir. Buna rağmen 2004 yılında PKK'nın yayın organı olan Roj TV'nin Danimarka'da faaliyet göstermesine izin vermiştir. Roj TV'nin yayına başlamasının ardından Türk makamlarının Danimarka'da ilgili makamlara Roj TV'nin kapatılmasına ilişkin olarak başlattığı girişimler uzun bir süre boyunca Roj TV ile PKK arasında organik bir bağ bulunmadığı gerekçesiyle sürüncemede bırakılmıştır. 2010 yılında Danimarka'nın yerel haber sitelerinden Berlingske'nin Roj TV yöneticileri ile PKK'nın üst düzey yöneticilerinin bir arada oldukları fotoğrafları yayımlamalarının¹⁷⁰ ardından Roj TV'ye karşı dava açılmıştır. 2012 yılında sonuçlanan davada Roj TV, PKK tarafından finanse edildiği ve terörizm propagandası yaptığı gerekçesiyle hem para cezasına çarptırılmış hem de yayın lisansı iptal edilmiştir. Ayrıca yine 2012 yılında PKK iltisaklı dernek üyelerinin Roj TV aracılığıyla yardım adı altında para toplayarak PKK'ya transferini sağladıklarının ortaya çıkmasının ardından ikinci bir dava süreci başlamış, 2016 yılında sonuçlanan bu davada da tutuklanan 10 kişiden 2'si suçlu bulunmuştur.

Görülen davalara ve dernek adı altında faaliyet gösteren yapıların PKK ile olan organik bağlarına rağmen bu örgütler faaliyetlerine devam etmektedir. Bununla birlikte Türkiye'nin hassasiyetlerine ve PKK ile arasındaki organik bağa rağmen PYD/YPG/YPJ terör örgütü olarak görülmemektedir. Devletin/hükümetin PYD'ye yönelik bu yaklaşımına ilaveten Danimarka halkının gözünde PYD'nin ve silahlı güçleri olan YPG/YPJ'nin imajı "özgürlük savaşçıları" oldukları yönündedir. PYD dünya kamuoyuna –özellikle Av-

170. "Kürt Dernekleri Birliği Fey-Kurd'dan Kopenhag Elçiliğimize Siyah Çelenk", Haberler, 21 Kasım 2016.

rupa'ya– silahlanma ve savaşma gerekçesini terör örgütü DEAŞ'la mücadele üzerinden meşrulaştırmaktadır. “Kendine has dili ve kültürü olan”, “Ezilen ve hakları yenen Kürt halkı”nın yaşama ve kendi kendini yönetme hakkını savunmak için savaştıklarını iddia etmektedir. Bu söylemin Danimarka kamuoyunda ve devlet nezdinde karşılık bulduğunu ve geri dönüşünün oldukça olumlu olduğunu söylemek mümkündür.

PKK sempaticileri ve/veya PKK terör örgütünün faaliyetlerini övücü ve destekleyici faaliyetleri bulunan kişi ve derneklere yönelik olarak Danimarka devletinin/hükümetinin olumsuz bir tavrının bulunduğunu söylemek güçtür. Basın toplantısı, gösteri, yürüyüş, konferans, bildiri, kültürel etkinlik adları altında yapılan terör propagandaları “ifade özgürlüğü” kapsamında değerlendirilmektedir. Hatta bir nevi “azınlık haklarının savunulması” olarak değerlendirildiğini söylemek mümkündür. İlgili makamlar da bunun aksi bir yorumda bulunmamaktadır. Bu bağlamda zaman zaman, en azından halkın gözünde PKK'nın Kürt azınlığın haklarını koruyan bir örgüt olduğu kanısı hakimdir.

Dernek yapılanmalarının Danimarka yasalarına aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Aksine bu dernekler “azınlık” ve/veya “kültür” derneği statüsünde oldukları için devlet tarafından ödenek bile almaktadır. Bu durum dolaylı da olsa Danimarka devletini bir terör örgütünü finanse eder konuma düşürmektedir. Bunun yanı sıra bürokratik anlamda dernek ve kişileri destekleyici ya da en azından engellemeyen bir pozisyonları bulunmaktadır. Bunun çeşitli örneklerini görmek mümkündür. Örgütün gençlik örgütlenmelerinden biri olan FOKUS-A, Danimarka'nın en büyük ve etkin örgütlerinden biri olan DUF'un (Dansk Ungdoms Fællesråd)¹⁷¹ bir üyesidir. Gençlerin demokrasi ve örgütlenmeyle olan bağlarını güçlendirmeyi amaçlayan bir organizasyon olarak DUF ülke çapında ve uluslararası olarak FOKUS-A dahil yetmişin üzerinde örgütü desteklemektedir.¹⁷² PKK iltisaklı derneklerin her yıl Danimarka Meclisi içerisinde Nevruz konferansları düzenleniyor olması da başka bir örnek olarak gösterilebilir.¹⁷³

Bunun yanı sıra PKK iltisaklı kişi ve derneklerin Danimarka makamlarıyla resmi düzlemde de ilişkilerinin bulunduğunu söylemek mümkündür. 2016 yılı Ocak ayında ilgili örgütlerden bir grup temsilcinin Türkiye'nin PKK'ya karşı yaptığı operasyonlar hakkında iftiralarla dolu bir dosyayı Danimarka Dışişleri Bakanlığına teslim etmiş olmaları örnek verilebilir. Bakanlık müsteşarları Anna Kiertzner ve Mads Beyer'in sözde “Kürdistan”da yaşananları yakından takip ettiklerini belirterek dosyayı teslim aldıkları dile getirilmektedir.¹⁷⁴

171. Dansk Ungdoms Fællesråd, <http://duf.dk>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

172. DUF, “Presentation”, http://duf.dk/uploads/tx_templavoila/DUF_organizational_presentation.pdf, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

173. “Danimarka Parlamentosu'nda Newroz Konferansı”, ANF Türkçe, 21 Mart 2017.

174. “Danimarka Dışişleri Bakanlığı Ziyaret Edildi”, ANF Türkçe, 5 Ocak 2016, <https://anfurturkce.net/guncel/danimarka-disisleri-bakanligi-ziyaret-edildi-61984>, (Erişim tarihi: 18 Aralık 2017).

2015 yılında HDP Eş Başkanlarından Selahattin Demirtaş, Kopenhag ziyareti sırasında oldukça kalabalık bir gruba hitaben seçim propagandası yapmıştır.¹⁷⁵ Bu gösteri sırasında PKK lideri Abdullah Öcalan'ın posterleri ve sözde Kürdistan flamları yer almıştır. Türkiye'nin iç siyasetine yönelik olmasına ve terör örgütü PKK ve elebaşı Abdullah Öcalan'a yer vermesine rağmen böyle bir gösteriye Danimarka makamları engel olmamıştır.

Türkiye açısından endişe verici bir başka unsur da Danimarka'da YPG/PYD'ye duyulan sempattir. Danimarka'dan YPG/YPJ'ye katılan yabancı savaşçı sayısının az olduğu öngörülmekle birlikte Suriye, Irak bölgesine DEAŞ'a karşı savaşmaya giden vatandaşlarına caydırıcı bir yaptırımda bulunulmadığı gözlenmektedir. Danimarka'nın, DEAŞ saflarında savaşmış vatandaşlarına ülkeye döndüklerinde önemli yaptırımlar uyguladığı ancak YPG/YPJ savaşçılarına ise benzer bir muameleden muaf tuttuğu bazı kaynaklarda dile getirilmiştir. YPG/YPJ savaşçılarına da benzer politikaların bu konudaki şikayetlerden sonra uygulanmaya başladığı ifade edilmektedir.¹⁷⁶ YPG/YPJ saflarında savaşmaya katılan vatandaşlar, Danimarka'ya döndüklerinde yetkili makamlarca pasaportlarına el konulması ve seyahat yasağı haricinde bir yaptırımla karşılaşmamıştır.¹⁷⁷ Hapis cezası konulan seyahat yasağının çiğnenmesi durumunda uygulanmaktadır.¹⁷⁸ Fakat devletin bu yöndeki girişim ve önlemlerine karşılık açılan iptal davalarının olumlu sonuçlandığı ve seyahat yasağının kaldırıldığı da görülmüştür.¹⁷⁹

PKK ve bağlı örgütlerine yönelik tüm bu olumlu bakış açısına rağmen Danimarka devletinin ve/veya hükümetinin, bazı Orta Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bir politika aracı olarak örgütün faaliyetlerini desteklemek gibi bir pozisyonunun ya da tercihinin bulunduğunu söylemek ise oldukça güçtür.

175. Kusca, "Selahattin Demirtaş Danimarka'da 1/2", YouTube, 25 Eylül 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=qR9Hohhx6u8>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017); Kuscacom, "Selahattin Demirtaş Danimarka'da 2/2", YouTube, 25 Eylül 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=KLrXoei0bTc>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017).

176. Allan Sorensen, "Nu Starter Retssagen Mod Den Danske Syrien-Kriger Joanna Palani", *Berlingske*, 18 Ocak 2016, <https://www.b.dk/nationalt/nu-starter-retssagen-mod-den-danske-syrien-kriger-joanna-palani>, (Erişim tarihi: 21 Aralık 2017).

177. "Denmark Seizes Passport of Kurdish Woman Who Went to Fight ISIS", Rudaw, 6 Şubat 2016, <http://www.rudaw.net/english/kurdistan/060220162>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017); "Syv Mistænkte Krigere Far Forbud Mod At Forlade Danmark", *Berlingske*, 8 Aralık 2015; Deniz Serinci, "Politi Forhindrer Mand i at Kæmpe Med YPG", *Jiyan*, 31 Ağustos 2015, <http://jiyan.dk/2015/08/politi-forhindrer-mand-i-at-kaempe-med-ypg>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

178. Joanna Palani (Danimarka vatandaşı, İran asıllı Kürt), Irak ve Suriye'de YPG güçlerinin yanında DEAŞ'a karşı savaşmasının ardından Danimarka'ya döndüğünde pasaportuna el konmuş ve kendisine bir yıllığına seyahat yasağı getirilmiştir. Ancak Palani seyahat yasağının altıncı ayındayken bölgeye seyahat ettiği için altı aylık hapis cezasına çarptırılmıştır. Bkz. "Danimarka, Kürt Güçlerine Katılıp IŞİD'e Karşı Savaşan Vatandaşına Hapis Cezası Vermeye Hazırlanıyor", *Sputnik Türkiye*, 19 Aralık 2016, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/201612191026374143-danimarka-joanna-palani-isis>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017); "Irak'ta Peşmerge Suriye'de YPG'li Danimarkalı Palani, Hapse Atıldı!", *Haberler*, 20 Aralık 2016, <https://fotogaleri.haberler.com/irak-ta-pesmerge-suriye-de-ypg-li-danimarkali>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017).

179. Deniz Serinci, "Dansk Peshmerga Vandt Sag – Far Pas Tilbage", *Jiyan*, 5 Aralık 2016.

Özellikle 2012 yılında Roj TV davası sırasında Danimarka hükümetinin PKK destekçisi sözde Kürt kültür dernekleri ile benzeri kişi ve gruplara karşı, önceki dönemlere kıyasla, daha etkin bir şekilde çeşitli baskı, tutuklama, arama ve yargılamalarda bulunduğu bilinmektedir.¹⁸⁰ PKK iltisaklı yayınlarından mütevellit açılan davanın haricinde Roj TV vasıtasıyla toplanıp PKK'ya gönderilen paralara ilişkin açılan davada, PKK ile bağlarını ortaya koyan delillere rağmen tutuklanan 10 kişiden yalnızca 2'si suçlu bulunmuştur.¹⁸¹ Neticede ilgili makamlara Türkiye'nin aleyhte sunduğu pek çok dosyaya rağmen Roj TV'nin PKK yanlısı yayın yapmasına ve para toplanmasına ilişkin soruşturma ve dava süreçleri yaklaşık sekiz-on yılın sonunda bir neticeye ulaşmış ve Türkiye'yi tatmin edici bir sonuç tam anlamıyla alınamamıştır.¹⁸² Bu ve benzeri davalar, Türkiye açısından süre ve sonuç bakımından yeterince tatmin edici bulunmayabilir. Ancak bu davalar aynı zamanda, Türkiye'nin gerekli baskı ve girişimleri gerçekleştirmediği durumda ilgili ülkede PKK'nın faaliyetlerini bozucu, kırıcı veya engelleyici sonuçlar alınabildiğini de göstermektedir.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Danimarka'daki faaliyetlerine 1990'larda başlayan PKK 2010'dan itibaren legal düzeyde örgütlenmesini tamamlamış ve faaliyetlerini artan oranda gerçekleştirmeye devam etmektedir. Türkiye, Irak, İran ve Suriye'den Danimarka'ya göç etmiş yaklaşık 40 bin kadar Kürt nüfusun yaklaşık yüzde 10'luk bir kısmının örgütü desteklediği ve/veya PKK iltisaklı derneklerin faaliyetlerine katıldığı düşünülmektedir. Buna rağmen PKK güdümündeki bu dernekler Danimarka'daki Kürtlerin hepsini temsil ettikleri iddiasıyla hareket etmektedir.

Danimarka kamuoyunda Türkiye'de PKK, İran'da PJAK, Suriye'de PYD, Irak'ta PÇDK gibi partilerin terör örgütü olmadıkları, buldukları ülkedeki faşist rejimlere karşı haklı mücadele yürüttükleri propagandası yapmaktadır. Özellikle Suriye'de ortaya çıkan DEAŞ tehdidi ve Avrupa'nın bu tehdide karşı gösterdiği aşırı hassasiyetten sonra PYD'nin silahlı kanadı olan YPG ve YPJ'nin radikal İslamcı teröristlere karşı bölge ve Kürt halkını korumaya çalıştığı imajı yaratılmaktadır. Dernek çatısı altında hemen her fırsatta legal yollar ve kamuoyuna açık alanlarda protesto veya etkinlik konusu değişmekle birlikte özünde PKK propagandası yapılmaktadır.

180. "Danimarka'da Kürt Esnaflara Baskılar Yoğunlaştı", Kurder, 26 Ekim 2012, <http://www.kurder.dk/nuce/2012/10/danimarkada-kurt-esnaflara-baskilar-yogunlasti>, (Erişim tarihi: 5 Aralık 2017); "FEY-KURD Tutuklamaları Kınadı", *Yeni Özgür Politika*, 27 Eylül 2012.

181. İrfan Kurtulmuş, "PKK Finansörü 10 Kürt'ten 8'i Beraat Etti", *Kuzey*, 8 Haziran 2016, <https://kuzey.dk/plk-finansoru-10-kurttan-8i-beraat-etti>, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2017); İrfan Kurtulmuş, "İşte PKK'nın Kasaları", *Milliyet*, 20 Eylül 2012.

182. Soruşturma süreci Nisan 2005'te başlamış ve yaklaşık beş yıl sürmüştür. Soruşturmanın sonucunda konuya ilişkin dava açılmasına karar verilmiş ve ilk duruşma 14 Aralık 2011'de sona ermiştir. Savunma makamının temyize gitmesi sonrası temyiz davasının sonuçlanması 2013 yılını bulmuştur. Aynı zaman aralığında Roj TV aracılığıyla toplanan paraların PKK'ya aktarılması davası da görülmüştür.

PYD'nin başta Kızıl-Yeşiller Partisi Enhedslisten olmak üzere Socialistisk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre, Socialdemokratiet ve Danmarks Kommunistiske Parti'den açık destek aldıkları görülmektedir. Özellikle 2014-2015 arasında Enhedslisten'in dönemin PYD Eş Başkanı Salih Müslim'e silah alımı dahil her türlü ihtiyacı karşılamak üzere bağışladığı 53 bin 500 Danimarka kronu (yaklaşık 21 bin TL veya 7 bin 500 avro) Enhedslisten'in açık desteğinin önemli bir göstergesidir. Legal yollarla elde edilen finansal desteğe Enhedslisten'in bağışının haricinde her yıl başta sözde Kürdistan Kızılayı Heyva Sor a Kurdistanen'nin Danimarka temsilciliği olan Mezopotamya Güneşi Yardım Derneği (Stotteforeningen Mesopotamiens Sol, Komela Alikariye ya Roja Mezopotamya) ile diğer dernek ve STK'lar aracılığıyla toplanan bağışlar eklenmektedir.

Bunun yanı sıra illegal uyuşturucu ticareti, haraç ve benzeri illegal yollarla elde edilen gelirler de söz konusudur. 2016 için bu yollarla elde edilen miktarın 800 bin avroya ulaştığı tahmin edilmektedir. 2012 yılında Roj TV davasıyla gün yüzüne çıkan ve Roj TV'ye bağış adı altında 2009-2012 arasında Kürtlerden toplanıp PKK'ya aktarılan yaklaşık 211 milyon Danimarka kronu (yaklaşık 60 milyon TL veya 28 milyon avro) bulunmaktadır.

Danimarkalı yetkililer ve kamuoyunun PKK ve bağlı örgütlerine yaklaşımının "insan hakları" ve "kendi kaderini tayin hakkı" bağlamında şekillendiği gözlenmektedir. Bununla birlikte PKK ve iltisaklı derneklerin Danimarka'daki protesto ve gösteri faaliyetlerini barışçıl eylemler düzenlemek üzerine kurgulamaları örgütlerle ilgili olarak hem olumlu bir imaj yaratmakta hem de resmi makamların itiraz ve engellemelerinin önünü almaktadır. Ancak Kürt halkını temsil ettiklerini iddia eden PKK iltisaklı yapıların gerek Danimarka gerekse bölgede ve Avrupa'daki diğer Kürt nüfusunun oldukça küçük bir kısmını temsil ettikleri gerçeği dile getirilememektedir. Bu örgütler Kürt halkının haklarını korumak ve ihtiyaçlarını dile getirmek bir yana Kürt halkını zorla veya rızayla sömürerek teröre destek olmaktadır.

Bu açıdan değerlendirildiğinde Danimarka halkı ve siyasetçilerinin Türkiye, İran, Irak, Suriye gibi bölge ülkelerinde ve dünyanın diğer bölgelerinde Kürtlerin sahip oldukları konuma, PKK ve PYD gibi örgütlerin motivasyonlarına, ülkelerindeki PKK iltisaklı dernek ve STK'ların örgütlerle mevcut organik bağlarına ilişkin eksik ve/veya çarpıtılmış bilgiye sahip oldukları söylenebilir. Gerek Türk hükümeti ve yöneticileri hakkında gerçekleştirilen kara propaganda gerekse PKK hakkındaki asılsız propagandalara karşı Danimarka halkı ve yetkililerinin sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmelerine çalışmak oldukça önem arz etmektedir.

Roj TV davası sırasında edinilen deneyim göz önünde bulundurulduğunda Danimarka makamlarına terör iltisaklı kurum, kuruluş ve gruplarla ilgili olarak Türk makamları tarafından gerekli bilgilendirme yapıldığı takdirde sonuç alınabildiği görülmüştür. Bu ve benzeri süreçlerin artırılması, ilgili makamların yanı sıra kamuoyunun da PKK, PYD ve benzeri terör örgütleri hakkında doğru bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Ulusal ve yerel siyasette PKK yanlısı, Türkiye karşıtı Kürtlerin karşısında Türk kökenli siyasetçilerin de eşit oranda temsil edilmeleri sağlanmalıdır. Bu sayede Türk kökenli Danimarka vatandaşları ve Türkiye hakkında üretilen yanlış bilgilerin düzeltilmesine imkan bulunabilir. Özellikle Ulusal Mecliste sayısı 65 bini bulan Türkiye kökenli nüfus temsil şansı bulamamakta ve demokratik süreçlere katılamamaktadırlar. Türkiye kökenli Danimarka vatandaşlarının haklarının savunulması konusunda örgüt sempatisiz olmayan Türk ve Kürt azınlığın da en az PKK'ya iltisaklı Kürtler kadar dernekleşme faaliyetlerini artırmaları ve birbirleriyle iş birliği içinde olmaları da sağlanmalıdır.

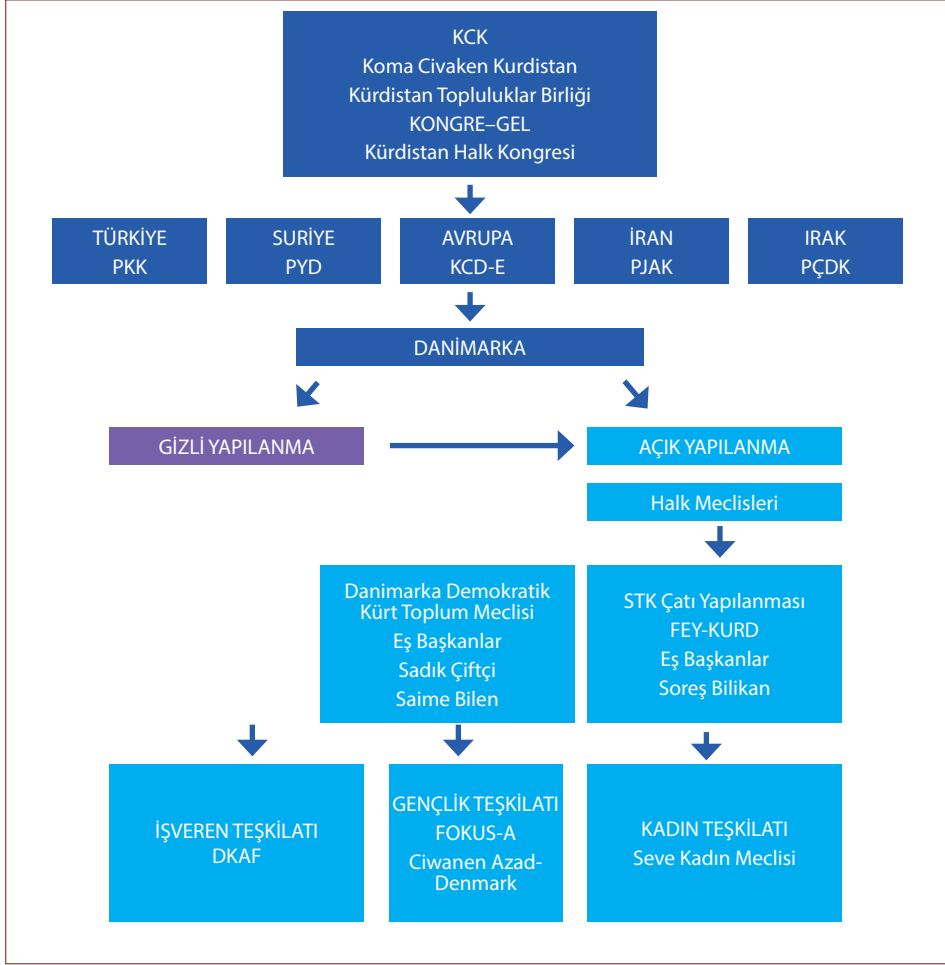
KRONOLOJİ

- 1980'li yıllar: Kürdistan Yurtsever İşçi Kültür Birlikleri Federasyonu (FEYKA) kuruldu.
- 1985: Eskiden PKK'ya üyeliği bulunan fakat sonradan eleştirel bir tavır takınan Şivancı Hareketi'ne mensup birkaç kişi Danimarka'da Kürt Demokratik Kulübü'nü (Kurdernes Demokratiske Klub, KDK) kurdu
- 4 Kasım 1985: KDK kurucularından Mustafa Tangüner Brøndby'de infaz edildi.
- 1986: Bir başka eski PKK üyesi PKK eleştirmeni Eyüp Kemal Atsız Danimarka'da ölü olarak bulundu.
- 2004: Roj TV Danimarka'da yayın hayatına başladı. Türkiye Cumhuriyeti Danimarkalı makamlara, PKK'yı ve onun terörist faaliyetlerini övücü yayınlar yaptığı gerekçesiyle bu kanalın kapatılması konusunda gerekli çağrılarını ve başvurularını yaptı.
- 2009: Türkiye'nin başvuruları ve beş yıl süren soruşturma sonucunda Danimarka'da Roj TV'nin kapatılmasına yönelik dava açıldı.
- 17 Ocak 2010: FEY-KURD Federasyonu Komelen Kurd li Danimarqa (FKKD) adıyla Kopenhag'da kuruldu.
- 27 Mayıs 2010: Danimarka'nın yüksek tirajlı gazetelerinden *Berlingske*'de eski Roj TV müdürü Henrik Caprani Winkel ile dönemin PKK liderlerinden Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar'ın bir arada bulunduğu 2006 yılına ait fotoğraflar yayımlandı.
- 14 Aralık 2011: Roj TV davasında, Roj TV ve Mezopotamya Yayıncılık A/S, terör örgütü PKK ile bağları nedeniyle 2,6 milyon DKK (Danimarka kronu) para cezası ödemesi karara bağlandı.
- 19 Ağustos 2013: Mezopotamya Yayıncılık A/S ve Roj TV dahil bağlı kuruluşları iflas kararı alarak yayınlarına son verdikleri kararını açıkladı.
- 2-3 Temmuz 2013: KCDK-E, Belçika'nın Verviers kentinde düzenlediği 19. Olağan Kongre'sinde KON-KURD olan adını ve konfederasyon olan yapısını değiştirdi ve kongre olarak yeniden yapılandı.
- 3 Ekim 2014: Enhedslisten partisi PYD/YPG için toplanan 53 bin 500 kron (yaklaşık 28 bin TL) bağışı Salih Müslim'e teslim etti.
- 11 Ekim 2014: PKK'lı göstericiler DEAŞ'ın Ayn el-Arab'a yönelik saldırılarından Türkiye'yi sorumlu tutarak Türkiye'nin Kopenhag'daki Büyükelçiliği önünde açlık grevi ve protesto gösterisi düzenledi.
- 27 Kasım 2015: FEY-KURD yayımladığı bir basın bildiriyle Danimarka'da PKK'nın, AB'nin terör örgütü listesinden çıkarılmasına katkı sağlaması için çağrıda bulundu.
- 21-22 Mart 2016: Danimarka Kürt Kültür Merkezi'nin 5. Olağan Kongre'sinde adının "Danimarka Demokratik Kürt Toplum Meclisi" olarak değiştirilmesi kararı alındı.
- 10 Ekim 2016: Sözde Kürdistan Kızılayı Mezopotamya Güneşi Yardım Derneği yaptığı açıklamada Ağustos 2014-Kasım 2015 döneminde 16 bin 984 kron (yaklaşık 7 bin 500 TL) bağış topladığını duyurdu.
- 12 Kasım 2016: FEY-KURD ile Danimarkalı marjinal sol parti Enhedslisten, Türk Büyükelçiliği önünde HDP'li vekillerin tutukluluğunu protesto ettikleri ortaklaşa bir gösteri düzenlediler. Gösteriye Socialistisk Folkeparti milletvekilleri de destek verdi.
- 10 Aralık 2016: Her yıl düzenlenen PKK'nın kuruluş yıl dönümü kutlamalarının 38.si Albertslund Musikteater'da gerçekleştirildi.

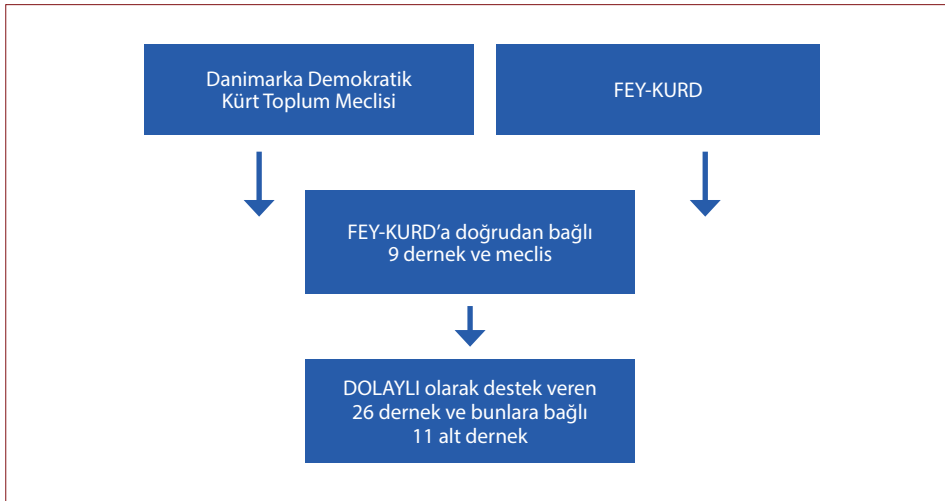
- 7 Nisan 2017: Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti ve Alternativet partilerine mensup bazı milletvekilleri Danimarka Parlamentosu önünde gerçekleştirdikleri eylemde tutuklu HDP'li vekillerin serbest bırakılması çağrısında bulundu.
- 29 Ocak 2018: Terör örgütü PYD üyesi Danimarka vatandaşı Joanna Jolie Palanni, Danimarka devlet televizyonu DR'ye, terörist üniformasıyla konuk edildi.
- 15-16 Mart 2018: KCDK-E tarafından Daimi Halk Mahkemesi'nde (Permanent Peoples' Tribunal, PPT) Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine temsili bir dava açıldı, KCDK-E Eş Başkanı Yüksel Koç da mahkemede sözde tanık olarak dinlendi.

ORGANİGRAM

PKK ALMANYA BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

GAZETE ve İNTERNET YAYINI	TELEVİZYONLAR
KURDER Danca Web Tabanlı	ROJ TV (2011 yılında kapandı)
Nudem Danca Web Tabanlı	Mezopotamya Yayıncılık A/S (2011 yılında kapandı)
Jıyan Danca Web Tabanlı	

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Çeşitli yayın kuruluşları ve derneklere yardım adı altında toplanan paraların amaç dışı kullanımı • Yerel siyasi partilerden yapılan bağışlar • Kara para aklanması • Uyuşturucu ticareti • Sözde Kürdistan Kızılayı HSK eliyle toplanan paraların amaç dışı kullanımı • Bağış adı altında özellikle esnaftan toplanan haraç 	<p>A. YILLIK BAĞIŞ KAMPANYASI GELİRLERİ (2016-800 bin avro)</p> <p>B. TİCARİ VE FİNANSAL FAALİYETLER</p> <p>C. DERNEK VE STK LAR</p> <p>FEY-KURD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 Demokratik Kürt Toplum Merkezi ve 5 Kültür veya Dostluk derneği • 1 Kadın Meclisi ve 1 Kadın Derneği • 1 Gençlik Derneği (FOKUS-A) ve ona bağlı 2 alt dernek ile 2 ayrı gençlik derneği <p>D. ŞİRKETLER</p> <p>KARSAN (Uluslararası Kürt İşverenler Birliği, 2013 yılında itibaren YKK (Avrupa Kürt İşverenler Derneği))</p> <p>E. BASIN YAYIN-MEDYA GELİRLERİ</p>

FRANSA

ÜMİT TETİK

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

SİBEL DÜZ

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

FRANSA

ÜMİT TETİK

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

SİBEL DÜZ

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

Birçok terör örgütü gibi PKK da kurulduğu coğrafyanın dışına çıkarak etki alanını genişletmek istemektedir. Özellikle Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda ve İsviçre gibi Batı Avrupa ülkelerinde faaliyet göstermesi bu isteğin tezahürü olduğu gibi PKK'nın Türkiye'nin dışına sarkarak hayatta kalma stratejisi için hayati rol oynamaktadır. Bu örgüt için boşlukta gerçekleşen bir durum değildir. Bahsi geçen ülkelerde uzun yıllardır yaşayan Kürt kökenli kişiler bu anlamda PKK tarafından örgüt propagandasını yapmak ve yeni militanlar devşirmek için bir fırsat olarak görülmüş, örgütün bu ülkelerde zemin kazanmasındaki en önemli kolaylaştırıcı unsur olarak iş görmüştür. Öte yandan Fransa devletinin PKK politikası ve örgütün uzun dönem bir terör yapısı şeklinde ele alınmaması örgütün kurumsal yapılanması ve faaliyetleri için uygun ortam sağlamaktadır. Bu durum ülkede yaşayan PKK'ya müzahir Kürt nüfusunun çokluğu, örgütlenme ağının geniş bir alana yayılması ve Fransız siyaseti ile PKK ve ona müzahir gruplar arasındaki sıkı siyasi bağdan ileri gelmektedir. Bu nedenle Fransa, PKK'nın Avrupa yapılanmasının geneli açısından değerlendirildiğinde özel bir yere sahiptir. Nitekim örgüt tarafından Fransa'da çeşitli dernekler, vakıflar, enstitüler ve halk evleri kurularak Kürt kökenli diaspora etnik milliyetçilik etrafında örgütlenmeyi daha kolay başarabilmektedir. Örgüt bu yapılar aracılığıyla çeşitli toplantılar düzenlemekte, Kürt kökenli kişilere ve kendisine yakın ideolojideki topluluklara eğitimler vermekte, faaliyetlerini rahat bir şekilde icra edebilmesi için finansman sağlamakta ve çeşitli imza kampanyaları ile sosyal/kültürel etkinlikler tertip etmektedir. Daha da önemlisi PKK, Fransa içinde ve Fransa üzerinden sağladığı propagandayı diğer Avrupa şehirlerinde de güçlü bir zemin sağlamak için kullanmaktadır.

Bu bağlamda örgüt faaliyet gösterdiği tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da hiyerarşik bir yapı oluşturmuş, bu yapının en üst noktasında da Fransa Demokratik Kürt Konseyi'ni konumlandırmıştır. Yanı sıra Ahmet Kaya Kültür

Merkezi, Paris Kürt Enstitüsü, Rojava Temsilciliği, Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi, Fransa Kürt Öğrenci Birliği gibi çeşitli siyasi, sosyokültürel yapılar PKK bu ülkedeki varlığını konsolide edebilmiştir. PKK'nın Fransa'daki faaliyetlerinin geniş halk kitlelerini ulaşması ama aynı zamanda örgütün Türkiye ve Ortadoğu'daki siyasi propagandasının Avrupa'ya yayılması açısından yazılı ve görsel basın yayın faaliyetleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu anlamda tarihsel süreç içerisinde Kurd 1 TV, dergi olarak *Jina Serbilind* ve *Kürdistan Dosyası* kurulmuş ve bu yapılanmalarının her biri Fransada rahat bir biçimde örgütlenebilmiştir. Örgütün çok büyük önem atfettiği görsel ve matbu medya muhtelif zamanlarda Fransa tarafından cezai yaptırımları ile karşı karşıya gelse de ana yapı varlığını korumayı başarabilmiştir. Bununla birlikte internet teknolojisinin gelişmesi ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşması örgüte daha rahat propaganda yapabileme ve bunu geniş kitlelere duyurmak adına çok büyük fırsat vermiştir. Yanı sıra örgüt Avrupa'dan çok büyük finans ve eleman kaynağı sağlamaktadır. Fransa bu anlamda PKK için kritik önemi haiz ülkeler arasına yer almaktadır. Bu önem ülkede yaşayan Kürt nüfusun görece olarak çokluğundan kaynaklandığı gibi Fransa devletinin PKK'nın örgütlenme biçimi ve faaliyet alanlarına kısıtlayıcı bir tavır almamasından da ileri gelmektedir. Ayrıca PKK'nın finansman ağı içerisinde PKK zorla haraç toplama, bağış adıyla Kürt nüfusunun aylık gelirlerine "gönüllülük" adı altında zorla el koyma, uyuşturucu ticaretinin ana dağıtım noktalarından biri olma ve özellikle Suriye'de DEAŞ ile savaşmak maksadıyla militan devşirme süreçleri bakımında oldukça önemlidir. Öte yandan PKK'nın kamusal alanda görünürlük elde etmesi ve meşruiyet kazanması bağlamında Fransız siyaseti ile olan ilişkisinin güçlü olması örgütün Avrupa'nın diğer başkentlerinde de elini rahatlatmaktadır. Fransada Türkiye karşıtı lobi ve gruplarla kurduğu ilişkiler de PKK'nın bu ülkedeki propaganda yapma, örgütlenme ve diğer faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır.

Bu makale öncelikle PKK'nın Fransada tarihini inceledikten sonra örgütün bu ülkedeki sivil toplum kuruluşları (STK) aracılığıyla nasıl örgütlendiğini, medya yapılanması ve faaliyetlerini ve finans kaynaklarını ele almaktadır. Örgütün Fransada yürüttüğü kriminal faaliyetler de bu makalenin odaklandığı kısımlar arasında yer almaktadır. Sonraki bölümlerde PKK'nın diğer lobilerle olan ilişkisi ve Fransa devletinin PKK'ya yönelik mevcut politikası da incelenmektedir.

PKK'NIN FRANSA'DAKİ TARİHİ

PKK için Fransa, Avrupa çapında faaliyetlerin organize edilmesinde kritik bir merkez olarak görülüyor ve ülkedeki faaliyetler örgüt için geniş toplumsal bir kitlenin mobilize edilmesi noktasında önemli bir işleve sahiptir. Abdullah Öcalan, Fransa'ya ilişkin olarak yaptığı bir değerlendirmede "Fransada geniş bir halk kitlemiz vardır. Bu kitleden büyük bir maddi gelir görmektedir. Fransa hükümeti bize destek ver-

mektedir. Temkinli yaklaşıyorlar. Astarı yüzünden pahalı, işe yaramıyor”¹ ifadeleri kullanmaktadır. Bu şekliyle ele alındığında Fransa’da PKK’nın ulaşabildiği ve gerektiğinde mobilize edebildiği yoğun bir Kürt nüfusu yaşamakta, bu nüfus örgütün finans kaynakları açısından bir gelir kapısı olarak görülmekte, Fransız hükümetinin ise PKK’nın söz konusu faaliyetlerini doğrudan destek vermese bile göz yumduğu anlaşılmaktadır. Fransa PKK’nın dernekleşme faaliyetleri bakımından ilk sırada yer aldığı gibi özellikle yemek ve inşaat sektöründeki şirketleri bakımında örgütün gelir kaynakları açısından birinci sırada yer almaktadır. Fransız devletinin tarihsel olarak PKK’ya yaklaşımında yaşanan değişim ve kırılmalar da örgütün neden böylesi bir ifadeyi açık bir şekilde kullandığını açıklamaktadır.

PKK, 1980’li yılların başından itibaren çeşitli siyasi partiler, dernekler, vakıflar ve enstitüler aracılığıyla Fransa’da varlık ve faaliyet göstermektedir.² PKK’nın Fransa’ya olan ilgisinin iki temel nedeni vardır: Birincisi PKK’nın 1960’larda Türkiye’den Batı Avrupa’ya yaşanan “işçi göçü dalgası” çerçevesinde Fransa’ya işçi olarak çalışmaya giden insanları örgüte kazandırmak istemesidir. İkincisi PKK’nın 1978 yılında kuruluş ilanını deklare etmesi ve 1984 Şubat’ında Siirt’in Erüh ilçesinde gerçekleştirdiği ilk terör eylemini müteakiben örgütün önemli isimlerinin Türkiye’de barınamayacağını anlaşılmaması üzerine bu ülkeye siyasi sığınmacı olarak kabul edilmesidir. Kaldı ki PKK, 1980’li yılların başından itibaren Suriye ve Kuzey Irak eksenli faaliyetlerine başlamış, üslerini kurmuş ve dahası örgütün lider kadrosu bu bölgede konumlanmak suretiyle yeni cephelerini belirlemişlerdir. Ancak PKK’nın lider kadrosu sadece Suriye, Lübnan ve Kuzey Irak’ta mevcudiyet göstermenin yeterli olmayacağını bilincindedir. Dolayısıyla PKK, örgütün kendisine farklı alanlar açması ve bilhassa Avrupa ülkelerinden destek alması gerektiğinin de farkındadır. Esasen Avrupa’dan sağlanacak olası bir desteğin “siyasi meşruiyet kazanma”nın ötesinde lojistik, finansman, barınma, etno-milliyetçilik ekseninde gerçekleşen mobilizasyon, silah transferi ve eğitim faaliyetleri gibi muhtelif olanakları ve fırsatları yaratacağını öngörmek zor değildir.

Bu bağlamda Fransa, dönemin siyasi konjonktürü itibarıyla PKK’nın özellikle ilk aşamayı temsil eden “politik desteği” kazanması açısından oldukça büyük bir fırsatı bünyesinde barındırmaktadır. Kuşkusuz 1981 yılında Fransız Komünist Partisi (Le Parti Communiste Français, PCF) ile Sosyalist Parti (Le Parti Socialiste, PS) ittifakının ortak adayı François Mitterrand’ın seçimleri kazanması bu fırsatı perçinlemiştir. Zira PKK’yla ilintili olan Türkiye ve çevresindeki Sosyalist Kürdistan Partisi (PSK), PCF ve PS gibi partilerle de iyi ilişkilere sahiptir.³ Nitekim söz konusu güçlü

1. “Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Tutanağı”, 21.Dönem, 4.Yasama Yılı, 46. Birleşim, (Erişim tarihi: 3 Ocak 2002).

2. François-Xavier Freland, “Les Kurdes en France, une diaspora soudee”, Radio France Internationale (RFI), 12 Ocak 2013, <http://www.rfi.fr/france/20130111-kurdes-diaspora-communautaire-irak-turquie-syrie-iran-pkk>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

3. Olivier Grojean, *La Revoluition Kurde Le PKK et La Fabrique D’une Utopie*, (La Decouverte, Paris: 2017), s. 175.

ilişki ağı yeni enstitü, dernek, vakıf ve merkezlerin kurulmasını ve bu tür kurum/kuruluşların fonlanmasını beraberinde getirmiştir. Örneğin François Mitterrand, 1974 yılında bir grup ünlü Fransız düşünürün⁴ öncülüğünde kurulan Fransa-Kürdistan Derneği'ni (Association France-Kurdistan, AFK) 1983 yılında “enstitü” statüsüne getirmiş ve dahası bu enstitüyü finansman sıkıntısı çekmeden faaliyetlerini rahatça icra edebilmesi için fonlamıştır. Dolayısıyla PKK'nın kuruluşundan önce Fransa'nın Kürtlere yönelik ilgisi PKK'nın ortaya çıkmasıyla birlikte doğrudan örgüte yöneldiği gibi kurumsal bir desteğin de pekişmesini beraberinde getirmiştir. Mitterrand hükümeti tarafından verilen bu destek, Mayıs 1995 tarihinde iktidarı devredene kadar kapsamlı bir şekilde devam etmiştir.

Bu konudaki çarpıcı örneklerden biri, Danielle Mitterrand'ın PKK'ya her fırsatta ve platformda açık destek sunmasıdır.⁵ Öyle ki First Lady'nin PKK terör örgütünün sözde liderine yazdığı açık mektubunda “Sizleri daima destekleyeceğim, Abdullah'ın ise kalbimde ayrı bir yeri var”⁶ sözleri ise bir terör örgütünün liderine verilen açık desteğin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Diğer taraftan bilhassa 1980-1990 arasında Sosyalist Enternasyonal, Fransa Yeşiller Partisi ve Fransa'daki marksist-komünist ve sosyalist dernekler PKK'yla arasında organik ya da inorganik bağ bulunan parti, enstitü ve organizasyonları siyasi platformlarda desteklemiştir.⁷

PKK'nın Fransa'da aktif olmaya başladığı yıllar tıpkı diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi 1980'den sonra başlamıştır. Bu anlamda, 1980'lerden başlayarak Fransa'ya gelen ve örgütle aralarında organik bağ bulunan kişilerin profilinden bahsedilmesi önemlidir. Bahse konu kişiler ana hatlarıyla iki grup altında tasnif edilebilir: Birinci grup örgütün yönetim kadrosu ve silahlı kanadına dahil olanlar ile PSK, Halkın Emek Partisi (HEP), Demokrasi Partisi (DEP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), Demokratik Halk Partisi (DEHAP) ve Demokratik Toplum Partisi (DTP) gibi terör örgütü uzantısı olmaları hasebiyle kapatılan siyasi partilere⁸ üye olan kişilerdir. Fransa'daki PKK varlığının temellerini atan ve buldukları bölgede örgütün nüfuzunu artırmaya yönelik çalışmalar yapan bu birinci grubu aynı zamanda PKK'nın “elit veya entelektüel” grubu olarak nitelendirmek mümkündür. Bu dönemde PKK'nın Fransa'da büyük eylemlere imza attığı gibi 1993 yılında sonra Paris merkezli yapılan

4. Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir, Maxime Rodinson, Pierre Vidal-Naquet, Edgar Morin, Bernard Dorin ve Gerard Chaliand gibi ünlü Fransız yazar ve düşünürler bahsi geçen derneğin kuruluşunda yer almıştır.

5. “Danielle Mitterrand et les Kurdes”, Institut François Mitterrand, 14 Ocak 2013, <http://www.mitterrand.fr/Danielle-Mitterrand-et-les-Kurdes.html>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

6. Danielle Mitterrand, *An Open Letter to President Öcalan*; Michel Joly, “Danielle Mitterrand et les Kurdes: le reve d'une Premiere dame”, *Hommes&Migrations*, <http://journals.openedition.org/hommesmigrations/2896>, (Erişim tarihi: 9 Mart 2018); Michael Radu, “Terrorism is Free Speech”, 1 Şubat 2004, <https://www.fpri.org/article/2004/02/terrorism-is-free-speech>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

7. Didier Billion, “L'assassinat des militantes du PKK en France peut-il faire echouer les negociations entre le gouvernement turc et le parti d'Abdullah Öcalan?”, Institut de Relations Internationales et Strategiques (IRIS), <http://www.iris-france.org/43702-lassassinat-des-militantes-du-pkk-en-france-peut-il-faire-echouer-les-negotiations-entre-le-gouvernement-turc-et-le-parti-dabdullah-ocalan>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

8. “Anayasa Mahkemesi'nin 11 Aralık 1970 tarih ve 2009/4 sayılı kararı”, s. 1.

büyük gösteriler örgütün gücünü bu ülkede konsolide etmesi işine yaramıştır. 1999 yılında Abdullah Öcalan'ın yakalanıp Türkiye getirilmesi ise PKK'nın Fransa'da nasıl bir örgütlenme ağına sahip olduğunu göstermiştir. Bu dönem özellikle terör örgütünün Fransa'da şiddet eylemlerine yöneldiğini de açık bir biçimde göstermiştir. İkinci grubu teşkil edenler ise örgüte sempati duyan ve 2 bin sonrası Fransa'ya gelen kişilerden oluşmaktadır. Bu grup temel olarak örgütün tabanını genişlettiği gibi sosyal mobilizasyon, bağış adı altında zorla haraç toplama, militan devşirme ve sokak eylemlerini içeren kişilerden oluşmaktadır.⁹ Dolayısıyla PKK'nın Fransa yapılanmasını oluşturan doğrudan örgüte bağlı kişiler ile örgütün yönlendirmesi altında olan iki temel gruptan bahsetmek mümkündür.

PKK Temmuz 1981 tarihinde düzenlediği 1. Kongre'de örgütün rahatça propaganda yapabilmesi, eleman temini ve maddi gelir elde edebilmesi için Avrupa'da dernek, vakıf ve enstitü açma kararı almıştır.¹⁰ Örgütün böylesi bir karar almasının arkasındaki diğer sebepler ise Avrupa'da kamuoyu oluşturmak, Kıta'daki faaliyetleri aracılığıyla Türkiye üzerinde baskı kurmak¹¹ ve uluslararası alanda sesini duyurmak istemesi yer almaktadır. Nitekim örgüt sivil toplum kuruluşları (STK) aracılığıyla gazete, dergi ve akademik makaleler yayımlamakla birlikte¹² çeşitli eylemler, protestolar ve imza kampanyaları düzenlemektedir. Bir diğer önemli husus da 1981-2001 arasında Fransa PKK'yı terör örgütü olarak tanımamıştır. PKK ise bu durumu siyasi bir fırsat olarak görmüştür. Ayrıca Fransa Dernekler Kanunu'nun sunduğu "iki kişinin dernek kurabilme" hakkı PKK'nın bahsi geçen ülkede yapılanmasını kolaylaştırmıştır.¹³ Fransa her ne kadar Avrupa Birliği'nin (AB) Mayıs 2002 tarihinde PKK'yı terör listesine almasından sonra PKK yapılanmasını terör örgütü olarak görse de örgüt bu ülkede farklı isimler altında dernekler kurmak suretiyle varlığını idame ettirebilmiştir.

1963 yılında kurulan Fransa Kürt Devrimi Dayanışma Komitesi (FKDK) ve 1974 yılında faaliyete geçen Fransa-Kürdistan Derneği (FKD) PKK yapılanmalarının inşa edilmeye başlandığına örnek olarak gösterilebilir. Nitekim FDK 1983 yılında isim ve yapı değişikliğine giderek Paris Kürt Enstitüsü'ne (PSK) evrilmiştir.¹⁴ Bu yapı, 4 Mart 1993 tarihinde ise François Mitterrand tarafından çıkarılan kararname ile

9. SETA Mülakatı, 19.09.2017, Paris.

10. Nihat Ali Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, (ASAM, Ankara: 1999), s. 289.

11. Örnek vermek gerekirse PKK terör örgütü 1993 yılında tek taraflı olarak ateşkes ilan etmişti. Ancak Türkiye bu kararı tanımadığını deklare ederek, PKK'ya karşı askeri operasyonlarını sürdürmüştü. Bunun üzerine örgüt, Avrupa'daki yapılanmasını harekete geçirerek Türkiye'ye ait ya da Türk menşeli yapılara (binalar, bankalar, camiler vs.) zarar vererek bu anlamda Ankara üzerinde baskı kurmayı hedeflemişti. Ayrıntılı bilgi için bkz. Aliza Marcus, *Blood and Belief: The PKK and the Kurds Fight for Independence*, (New York University Press, New York: 2007), s. 233.

12. Reynald Blion ve Isabelle Rigoni, *Les medias des migrants de Turquie en Europe*, (Institut Panos, Paris: 2015), s. 217

13. "Loi Du 1er Juillet 1901 Relative Au Contrat D'association", Le Service Public de la Diffusion du Droit, Article 1, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006069570&dateTexte=20090506>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

14. "Qui sommes-nous?", Institut Kurde de Paris, <https://www.institutkurde.org/info/qui-sommes-nous-s-1232550918>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

vakıf statüsüne sahip olmuştur.¹⁵ Netice itibarıyla PKK'nın Fransa'da 1983 yılında yapılanmaya başladığını söylemek mümkündür. Günümüzde ise PKK ile organik bağı bulunan 24 STK'nın, Fransa'nın 12 farklı şehrinde faaliyet gösterdiği söylenebilir.¹⁶

Bahsi geçen dernek, vakıf, enstitü ve partilere verilen destek 1981-1995 arasında sınırlı kalmamıştır. Mitterrand hükümetinin verdiği destekle aynı boyutta olmasa da halefleri Jacques Chirac ve Nicolas Sarkozy dönemlerinde (1995-2012) de desteğin devam ettiği söylenebilir. Avrupa Birliği Konseyi'nin Eylül 2001 tarihinde PKK'yı terör listesine eklemesine rağmen örgütle iltisaklı olan dernek, vakıf ve enstitüler faaliyetlerine devam edebilmiştir. Özellikle Suriye iç savaşının patlak vermesinden sonra Suriye'de giderek kendine daha fazla alan bulmaya başlayan PKK bu durumun meşruiyet zemini olarak Avrupa'daki faaliyetlerini ve varlığını görmüştür.

PKK özellikle 2012 yılında sonra iki temel strateji izlemiştir: Birincisi PKK'nın sadece Fransa'da değil Avrupa çapında normalleştirilmesi için meşruiyet arayışı dönemine girmesidir. Bu bağlamda siyasi faaliyetlerine daha fazla önem vermek suretiyle dernekleşme faaliyetlerini artırmış ve Fransa kamusal alanında daha fazla görünür olmayı tercih etmiştir. İkinci stratejisi de Suriye'de kazandığı siyasi ve askeri etkinliği Fransa gibi Suriye ilgisi olan ancak krizin doğrudan içinde yer almayan devletlerle yakın bir siyasi temas kurma arayışıdır. Bu bağlamda PKK bu dönemde Fransız siyaseti ve siyasetçileri ile daha yakın temas sağlayabilmiştir. Nitekim 2012 Mayıs'ında Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturan François Hollande PKK'nın Suriye uzantısı PYD ile dirsek temasında olması münasebetiyle PKK'ya yönelik normalleştirici bir dil kullanmayı tercih etmiştir. Böylece PKK bu tarihten sonra Fransa'da açık bir biçimde propaganda yapabilirken sivil toplum faaliyetleri adı altında finansal ağını genişletmiş, mali kaynaklarını da çeşitlendirmiştir.

Bu makale çerçevesinde gerçekleştirilen saha araştırması sırasında yapılan görüşmelerde PKK'nın Fransa'da yaşayan Kürt nüfusu üzerinde önemli bir baskı oluşturduğu rahatlıkla gözlemlenmektedir. Bu bağlamda sadece zorla haraç toplama yoluyla değil aynı zamanda Suriye iç savaşı bahanesiyle PKK'nın legal görünümü örtük finans kaynağı Heyva Sor aracılığıyla önemli bir mali kaynak örgüte aktarılabilmiştir. Özellikle DEAŞ'ın Suriye iç savaşına daha şiddetli bir şekilde müdahil olmasının ardından PKK'nın söz konusu meşruiyet arayışı Fransa tarafından da ciddi bir karşılık bulmuş, hükümet PKK'nın Suriye şubesi olan PYD'ye mensup kişileri 2015 yılında Elysee Sarayı'nda askeri üniformalarıyla kabul etmiştir.¹⁷

15. Bahsi geçen enstitünün vakıf statüsü almasını sağlayan kararname için bkz. "Decret du 2 Mars 1993 portant reconnaissance d'une fondation comme etablissement d'utilite publique", Le Service Public de la Diffusion du Droit, 4 Mars 1993 n°53,

16. Bu derneklerin hangileri olduğu ve faaliyet gösterdikleri şehir sayıları, açık kaynaklardan elde edilen veriler doğrultusunda derlenmiş ve aşağıda listelenmiştir.

17. "Les heros kurdes de Kobane reçus par François Hollande", France 24, Mayıs 2017, <http://www.france24.com/fr/20150210-france-kurdes-syrie-francois-hollande-paris-etat-islamique-pyd-ypp-pkk-turquie-terroriste>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

Fransız hükümetinin bu desteğinin zirve yaptığı dönem ise Cumhurbaşkanı Hollande'ın PYD lideri Salih Müslim ile Elysee Sarayı'nda görüşerek her anlamda destek sözü vermiş olmasıdır.¹⁸ Bu dönemde PKK'ın eylem temposu daha da yoğunlaşmış ve özellikle Türkiye'deki terör eylemlerine yeniden başlamasının ardından Fransa'da da açık bir biçimde propaganda faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu dönem aynı zamanda örgütün özellikle Fransa'da yaşayan Türklere karşı şiddet eylemlerini yoğunlaştırmasını beraberinde getirmiştir.

Mayıs 2017 tarihinde cumhurbaşkanlığı koltuğunu Hollande'dan devralan Macron'un ise seleflerinden farklı bir tutum içerisinde olduğunu söylemek oldukça güçtür. Nitekim Fransa'nın Türkiye'nin sınırlarını terör tehdidinden arındırmak adına başlattığı Zeytin Dalı Harekati'nı (ZDH) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine taşıma denemesi bahsi geçen tutumun bir uzantısıdır. Mart 2018 tarihinde Cumhurbaşkanı Macron'un Suriye Demokratik Güçleri (SDG) temsilcilerini Elysee Sarayı'nda tekrar ağırlaması ve destek sözü vermesi ise Fransa'nın konu ile ilgili tutumunu gözler önüne sermektedir.¹⁹

Bu dönemde Fransa hükümetinin PKK'yı normalleştirme girişimleri hız kazanmış, Adalet Bakanı Nicole Belloubet Suriye'de yakalanan DEAŞ militanı bir Fransız vatandaşının PKK'nın ana omurgasını oluşturduğu SDG tarafından yargılanmasına olumlu bakıldığını dile getirmiştir.²⁰ Böylesi bir "mahkeme"nin vereceği kararı Fransa'nın kabul edebileceğini dile getirmesi "Fransa Rojava'yı tanıdı" yorumlarını da beraberinde getirmiştir.²¹ Ayrıca 2007-2010 arasında Fransa Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunmuş Bernard Kouchner, Eylül 2017 tarihinde YPG/SDG yetkililerini Rakka'da ziyaret etmesi Fransız devletinin PKK'ya yönelik tavrını ortaya koyması açısından bir başka örneği teşkil

Görsel 1: François Hollande'in PYD Mensuplarını Üniformalarıyla Elysee Sarayı'nda Ağırlaması

"François Hollande reçoit le leader du groupe terroriste PYD au Palais de l'Elysée", MedyaTurk, 9 Mayıs 2017, <http://www.medyaturk.info/international/2017/05/09/francois-hollande-recoit-le-leader-du-groupe-terroriste-pyd-au-palais-de-lelysee>, (Erişim Tarihi: 17 Mart 2018).

18. "Pyd Leader Salih Muslim Meets French President at Elysee Palace", NRT, <http://www.nrttv.com/en/Details.aspx?Jimare=14386>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

19. Ümit Dönmez, "Le Président Français Promet De Soutenir Les Fds En Syrie", Actualite France, 30 Mart 2018, <http://www.actualite-news.com/fr/international/europe/139-actualite-france/4913-macron-le-president-francais-promet-de-soutenir-les-fds-en-syrie>, (Erişim tarihi: 03.04.2018).

20. Nicole Belloubet, Nicole Belloubet sur le lieu de jugement des jihadistes français [Video], 9 Ocak 2018, Erişim Adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=VAwCullBzes>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

21. "Fransa Adalet Bakanı'ndan sürpriz 'Rojava' çıkışı", Hukuki Haber, 9 Ocak 2018, <http://www.hukukihaber.net/dunyadan/fransa-adalet-bakani-ndan-surpriz-rojava-cikisi-h130716.html>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

etmiştir.²² Bu durumu destekleyecek bir başka örnek ise PKK'nın 2010-2018 arasında kontrolünde bulunan Suriye'nin Afrin şehrinde Fransız firması Lafarge çimento fabrikasının faaliyetlerde bulunmasıdır.²³

Görsel 2: Bernard Kouchner'in Rakka'da YPG'lileri Ziyareti

"Former French Foreign Minister Bernard Kouchner visits YPG-led SDF in Raqqa", YPG Rojava, 1 Eylül 2017, <https://www.ypgrojava.org/Former-French-Foreign-Minister-Bernard-Kouchner-visits-YPG-led-SDF-in-Raqqa>, (Erişim Tarihi: 23 Nisan 2018).

STK YAPILANMASI

PKK terör örgütü kurulduğu yıllardan itibaren sadece silahlı eylem yapmanın yeterli olmayacağı, yanı sıra örgütün zemin bulduğu her yerde siyasi oluşumları da kullanması gerektiği düşüncesiyle hareket etmektedir. Bu bağlamda PKK'nın Avrupa genelinde ve Fransa özelindeki yapılanmasının omurgasını kendisine bağlı STK'lar oluşturmaktadır. Bu yapılar aracılığıyla örgüte finansman sağlanmakta, militan devşirme ve özellikle Kürt kökenli kişilerin örgüte angaje edilmeleri amaçlanmaktadır. Aynı zamanda bu STK'lar örgüt adına sokak hareketlerinin düzenlenmesi, özellikle Kürt kökenli kişilerin örgüt ideolojisini benimsemeleri adına gerekli eğitimin verilmesi ve basın yayın faaliyetlerinden sorumludur. Çeşitli panel, konferans, imza kampanyası ve konser vb. etkinliklerin düzenlenmesi yine mevzubahis kuruluşların tekelindedir. Bu bağlamda PKK'nın STK yapılanmalarını incelemek gerekmektedir.

PKK'nın STK yapılanmasını Avrupa genelinde piramit şekli üzerinden açıklamak gerekirse en üst basamağı dernekler oluşturmaktadır. Piramidin üst basamaklarına doğru sırasıyla mahalle örgütlenmesi, bölge örgütlenmesi, alan örgütlenmesi, ülke örgütlenmesi, Avrupa Halk Konseyi ve Demokratik Kürt Birliği yer almaktadır.

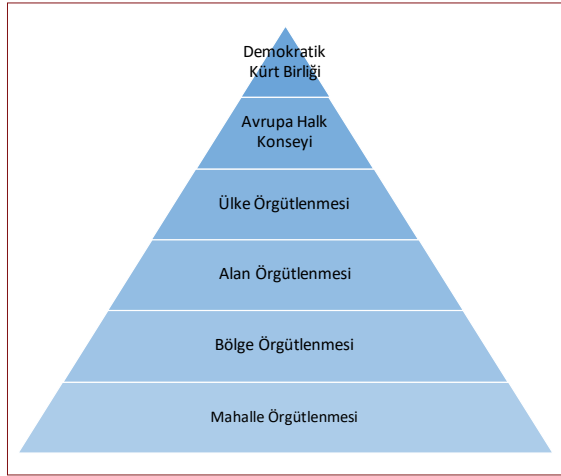
22. "Former French Foreign Minister Bernard Kouchner visits YPG-led SDF in Raqqa", YPG Rojava, 1 Eylül 2017, <https://www.ypgrojava.org/Former-French-Foreign-Minister-Bernard-Kouchner-visits-YPG-led-SDF-in-Raqqa>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

23. Levent Tok ve Selen Temizer, "Fransız askerleri YPG/PKK'yla işbirliği içinde", Anadolu Ajansı, 30 Mart 2018, <https://aa.com.tr/tr/dunya/fransiz-askerleri-ypg-pkkyla-isbirligi-icinde/1103907>, (Erişim tarihi: 2 Nisan 2018).

Çatı Yapılanmaları

Fransa Demokratik Kürt Konseyi (Conseil Democratique Kurde en France, CDK-F)

2014 yılında yeni ismi ile faaliyetlerine başlayan Fransa Demokratik Kürt Konseyi'nin (CDK-F) (eski adı FEYKA) örgütün Fransa'daki omurgasını temsil ettiğini söylemek mümkündür. Şekil 1'de tasnifi yapılan örgüt şemasına Fransa bağlamında bakılacak olursa

Şekil 1: PKK'nın Avrupa'daki Yapılanması
SETA Mülakatı, 19.09.2017, Paris.

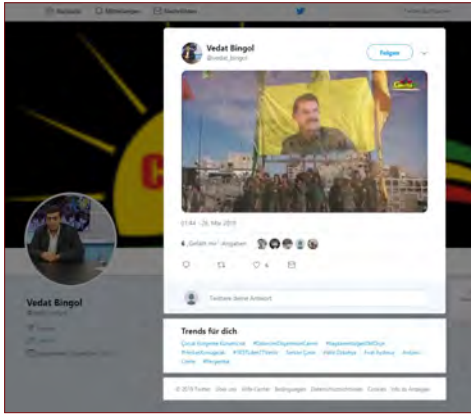
piramidin en tepesinde CDK-F yer almaktadır. Söz konusu konseyin çatısı altında Fransa'da varlık gösteren ve Kürt diasporasına bağlı 24 kuruluş vardır. Merkezi Paris'te olan konsey Les Mureaux, Lyon, Marignane, Montpellier, Marseille, Rennes, Ris Orangis, St. Herblain, Strasbourg, Villiers-Le Bel, Villeneuve St. Georges gibi şehirlerde de faaliyet göstermektedir. CDK-F bu bağlamda terör örgütünün Fransa'daki KCK yapılanması şeklinde addedilmektedir. Mevzubahis bu yapılanma örgüte eleman temin etme ve finans kaynağı oluşturma gibi görevleri üstlenmesiyle birlikte PKK'nın lobi faaliyetlerinin ana yüklenicisi olarak ön plana çıkmaktadır.²⁴ Kendilerini "Fransa'daki Kürtlerin özgürlüğünü, sosyal, kültürel ve ekonomik haklarını savunan çatı yapılanma" olarak tanımlamaktadır. Kürdistan Ulusal Dayanışma Koordinasyonu (Coordination Nationale Solidarite Kurdistan) ile yakın çalışarak Fransız STK'larla bu ağ üzerinden yakın temas kurduğunu dile getiren CDK-F aynı zamanda KCDK-E adlı PKK'nın Avrupa çatı yapılanmasının bir parçası olduğunu vurgulamaktadır.²⁵ CDK-F Nisan 2017'de Fransa Komünist Partisi'nin konferans salonunda 300 sözde delegenin katılımıyla olağan kongresini gerçekleştirmiştir. Kongre sonucunda Vedat Bingöl²⁶ ve Fatma Nesanır²⁷ eş başkan seçilmiştir. Bingöl'ün sosyal medya hesabı incelendiğinde (@mirhat49) kendisinin açık bir şekilde PKK propagandası yaptığı anlaşılabilir. Birlikte PKK, CDK-F aracılığıyla Paris ve Fransa genelinde terör propagandasını sürdürmektedir.

24. "European Union Terrorism Situation and Trend Report 2017", The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2017, s. 40 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2017>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

25. "CDK-F A Propos", Le Conseil Democratique Kurde en France, <https://cdkf.fr/a-propos>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

26. Vedat Bingöl, <https://twitter.com/mirhat49>, (Erişim tarihi: 04.04.2018).

27. "Eş Başkanlar Nöbette", *Yeni Özgür Politika*, 20 Haziran 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&id=73001>, (Erişim tarihi: 04.04.2018).

Görsel 3: Vedat Bingöl'ün PKK ile İlgili Sosyal Medya Paylaşımı
<https://twitter.com/mirhat49/status/1000296704518828032>
 (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

Görsel 4: Nursel Kılıç, Öldürülen Kadın Teröristlerin Anmasında
 "Kurdas en lucha contra el patriarcado y el Estado Islámico", Pikara Magazine, 15 Mart 2016, <http://www.pikaramagazine.com/2016/03/kurdas-en-lucha-contra-el-patriarcado-y-el-estado-islamico/> (Erişim Tarihi: 07 Haziran 2018)

Altı çizilmesi gereken hususlardan biri de CDK-F mevzubahis kongresini yurarda da belirtildiği üzere Fransa Komünist Partisi'nin konferans salonunda gerçekleştirmiş olmasıdır. Zira PKK'nın Fransa Komünist Partisi, Sosyalist Parti ve Fransa Yeşiller Partisi gibi legal siyasi partilerden destek aldığı unutulmamalıdır.

Görsel 5: CDK-F'nin Kadın Teröristler İçin Yaptığı Eylem
 "Des milliers de Kurdes demandent justice pour les trois militantes assassinées à Paris en 2013", France24, 6 Ocak 2018, <http://www.france24.com/fr/20180106-manifestation-kurdes-militantes-assassinees-justice-silence-paris> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

Fransa'nın tüm bölgelerinde hayata geçirilen PKK menşeli herhangi bir eylemin CDK-F öncülüğünde yapıldığı dile getirilmektedir.²⁸ Örneğin Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez'in öldürülmesinin ardından binlerce kişinin katıldığı protestoları adı geçen organizasyon düzenlemiş ve yönetmiştir.²⁹

CDK-F'nin öldürülen kadın teröristler için düzenlediği bazı etkinliklere HDP Eş Başkanı Selahattin Demirtaş ve PKK'nın Avrupa'da bulunan Kadın Kolları Başkanı Nursel Kılıç katılmıştır.³⁰

28. "CDK-F A Propos", Le Conseil Democratique Kurde en France, <https://cdkf.fr/a-propos>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

29. "Des milliers de Kurdes demandent justice pour les trois militantes assassinees a Paris en 2013", France 24, 6 Ocak 2018, <http://www.france24.com/fr/20180106-manifestation-kurdes-militantes-assassinees-justice-silence-paris>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

30. https://www.akb.bzh/IMG/pdf/programme_colloque_28_01_2016.pdf, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Görsel 6: CDK-F Eş Başkanı Vedat Bingöl'ün Kongre'de Yaptığı Konuşma Sırasında Açılan Abdullah Öcalan ve PKK Flamaları
 "CDK-F Eş Başkanı Vedat Bingöl", ANF News, <https://d1tr45u6dkwdtq.cloudfront.net/1874/22-04-2017-PARIS-CDK-F-doerduencue-olagan-kongresini-gerceklestirdi-f08edapre.jpg>, (Erişim Tarihi: 04.04.2018).

Rojava Temsilciliği (Representation du ROJAVA en France)

Doğrudan PKK'nın Suriye kolu PYD'ye bağlı olan Rojava Temsilciliği Mayıs 2016'de Moskova, Prag, Stockholm ve Berlin'in ardından Paris'te kurulmuştur.³¹ PKK'nın Avrupa'daki siyasi ayağını temsil eden yapıların başında gelen temsilciliğin organizasyon yapısı insani yardım bürosu, kadın işleri bürosu, medya ilişkileri bürosu, yönetim kadrosu ve Kürt bürosu şeklindedir.³² Türkiye'nin bu tür yapıların varlık göstermesine ısrarla karşı çıkmasına rağmen temsilcilik halen varlığını sürdürmektedir.³³ Bununla birlikte Türk Silahlı Kuvvetlerinin ZDH'yi başlatmasının ardından Rojava Temsilciliği uluslararası kamuoyunun desteğini almak amacıyla resmi internet sitelerinde dezenformatif ve manipülatif bilgiler içeren yayınlar sunmuştur.³⁴ Örneğin Rojava Temsilcisi Khaled Issa'nın imzasıyla yayımlanan 17 Şubat 2018 tarihli "Ouvrir Les Yeux Sur L'agression Turque Contre Afrin" adlı raporda Türkiye'nin sivilleri öldürdüğüne dair yalan haberler yayılarak dezenformasyon kampanyası yapılmış ve gerçek dışı bilgiler Fransız kamuoyuna sunulmuştur.³⁵ Nitekim benzer haberlerin doğru olmadığı açık kaynaklar üzerinden teyit edilmiştir.³⁶

31. "Syrian Kurdistan's diplomatic mission opened in Paris", EKurd Daily, 23 Mayıs 2016, <http://ekurd.net/syrian-kurdistan-diplomatic-paris-2016-05-23>, (Erişim tarihi: 2 Nisan 2018).

32. "Organigramme", Representation du ROJAVA en France, <http://www.rojavafrance.fr/organigramme>, (Erişim tarihi: 1 Nisan 2018); Temsilciliğin resmi Twitter sayfası için bkz. RojavaFrance, <https://twitter.com/RojavaFrance>, (Erişim tarihi: 3 Nisan 2018).

33. Kayhan Karaca, "Macron SDG heyeti ile neden görüştü?", DW Türkçe, 30 Mart 2018.

34. Ayrıntılı bilgi için bkz. "Nos Publications", "Dossier Afrin", Representation du ROJAVA en France, <http://www.rojavafrance.fr>, (Erişim tarihi: 5 Nisan 2018).

35. "OUVRIR LES YEUX SUR L'AGRESSION TURQUE CONTRE AFRIN", Rojava France, 17 Şubat 2018, http://www.rojavafrance.fr/system/redactor_rails/attachments/20/rf_ouvrir_les_yeux_afrin_rapport_complet.pdf?1518958410 (Erişim tarihi: 05 Haziran 2018)

36. "PKK'lılar Esed'in Öldürdüğü Sivilleri Afrin'de Gibi Paylaştı", Anadolu Ajansı, 29 Ocak 2018, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/pkk-lilar-esedin-oldurdugu-sivilleri-afrinde-gibi-paylasti/1045620>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Paris Kürt Enstitüsü

Paris Kürt Enstitüsü 1983 yılı Şubat ayında Paris'te kurulmuştur. 4 Mart 1993 tarihinde dönemin Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın talimatına binaen Başbakan Pierre Mauroy tarafından yayımlanan kararname ile vakıf statüsüne sahip olmuştur. Bu enstitü, dördü Fransız bürokrasisinde görevli temsilciler³⁷ olmak üzere on iki kişilik yönetim kadrosuna sahiptir. Eylül 2015 yılından bu yana aktif görevde olan organizasyonun yönetim kadrosu şu şekildedir:

- Kendal Nezan–Başkan
- Dr. Najmaldin Karim–Başkan Yardımcısı
- Yavuz Önen–Başkan Yardımcısı

Mevzubahis bu enstitü, çeşitli projelerden elde ettiği gelirler dışında AB, İsviçre Uluslararası Kalkınma Ajansı, Norveç Dışişleri Bakanlığı, Uluslararası Olof Palme Merkezi (İsveç), Norveç İşçi Hareketi, Generalite de Catalogne (Katalonya Toplu-

Görsel 7: Najmaldin Karim (sağdan birinci) ve Cemil Bayik (soldan birinci) İran'ın Kürt Partilere Olan Baskınını Konuşuyor. Kandil, 6 Ekim 2013

Görsel 8: Yavuz Önen'in PKK'lı Hatip Dicle'ye Destek Mesajı
<https://twitter.com/HDPgenelmerkezi/status/394397753884700672>
 (Erişim Tarihi: 01 Haziran 2018)

luğu) ve bazı İtalyan kuruluşları bu yapıya fon sağlamaktadır. Bunun haricinde Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) de 2008'den 2013'e kadar mali anlamda bu yapıya destek sunmuştur.³⁸

O dönem Kerkük Valisi olarak görev yapan ve şu an enstitünün başkan yardımcılığını yürüten Najmaldin Karim PKK'nın üst düzey yöneticileriyle Kandil'de çok kez görüşmüştür.³⁹ Öte yandan enstitünün başkan yardımcılarında Yavuz Önen'in HDP eş başkanlığı sırasında terör örgütüne destek olmaktan tutuklanan ve PKK'yı destekleyen açıklamaları ile bilinen Hatip Dicle'ye destek mesajlarını sunduğu bilinmektedir.⁴⁰

37. Bu temsilciler Fransız Kültür Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sosyal İşler Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığında görev yapan bürokratlardan oluşmaktadır.

38. "Qui sommes-nous?", L'institut Kurde de Paris, <https://www.institutkurde.org/info/qui-sommes-nous-s-1232550918>, (Erişim tarihi: 28 Mart 2018).

39. "Iran pressuring Kurdish parties to give up on pan-Kurdish national conference in Iraqi Kurdistan", *Ekuurd*, 6 Ekim 2013, <http://ekurd.net/mismas/articles/misc2013/9/irankurd962.htm>, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2018).

40. Hatip Dicle'nin PKK propagandası yaptığı toplantı için bkz. <https://www.sondakika.com/haber/haber-hatip-dicle-ocalan-ve-kurtler-birdir-6728290>, (Erişim tarihi: 28 Mart 2018).

Netice itibarıyla Paris Kürt Enstitüsü'nün Fransa başta olmak üzere uluslararası alanda etkin olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim 22 Haziran 2017 tarihinde düzenledikleri “Kürdistan 2003-2017: Federalizmden Bağımsızlığa?” toplantısına Fransa Dışişleri eski bakanı Bernard Kouchner, ABD'nin Hırvatistan Eski Büyükelçisi Peter Galbraith, Irak Dışişleri eski bakanı Huşyar Zebari Avrupa ve Irak üniversitelerinden çok sayıda akademisyen katılmıştır.⁴¹ 30 Haziran 2017'de ise Paris Kürt Enstitüsü ile birlikte çok sayıda PKK ile ilişkili STK ve grup Paris'te Yılmaz Güney Parkı'nın açılışına katılmıştır. Açılışa katılanlar arasında Paris Belediye Başkanı Remi Ferraut, Mitterrand'ın ailesinden Gilles Mitterrand ve PKK'nın Fransa'daki çatı yapılanması olan CDK-F öne çıkmaktadır.⁴²

Görsel 9: Paris'te Kadın Teröristlerin Öldürülmesinden Sonra Göstericiler Paris Kürt Enstitüsü'nün Önünde Toplandı

“Paris'te Hepimiz PKK'lıyız Katil Türkiye Sloganları”, *En Son Haber*, 10 Ocak 2013, <http://www.ensonhaber.com/pariste-hepimiz-pkkyiz-katil-turkiye-sloganlari-2013-01-10.html>, (Erişim Tarihi: 28 Mart 2018).

Kadın Yapılanması

PKK'nın en çok önem attığı hususlardan biri de kadın yapılanmalarıdır.⁴³ Örgüt, özellikle Avrupa genelinde kadın faaliyetlerini ön planda tutmaya çalışmaktadır. Zira PKK, terör eylemlerine başvurmadan kadın örgütlenmelerini kullanarak ideolojik anlamda kendisine yakın uluslararası kadın derneklerinin desteğini almayı ve yerel halkın sempatisini kazanmayı amaçlamaktadır.⁴⁴ 1986'da gerçekleşen 3. Kongre'sinin sonrasında PKK “cephe” yapılanması adı altında kadın kollarını örgütleme çabası içine girmiştir. Bu doğrultuda Fransada da uzantısı olan ve örgütle doğrudan ilişkili olan ilk kadın yapılanması 1987 yılında faaliyete geçen Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği'dir (l'Union des Femmes Patriotes du Kurdistan, YJWK). Bahse konu yapılanma 1993'te Kürdistan Özgür Kadın Hareketi (Mouvement des Femmes Libres du Kurdistan) olarak adını değiştirmiştir. 1995'te 1. Kürdistan Kadın Özgürlük Kongresi'nin ardından Sakine Cansız'ın da kurucuları arasında yer aldığı⁴⁵ Kürdistan Özgür Kadın Birliği (l'Union des femmes Libres du Kurdistan, YAJK) adlı yapı ortaya çıkmıştır. 8 Mart

41. Bu akademisyenler: Dr. Hardy Mede-Paris Üniversitesi, Dr. Nazand Begikhani-Birstol Üniversitesi, Dr. Michiel Leezenberg-Amsterdam Üniversitesi, Dr. Nahro Zagros, Kemal Yusuf Kolo, Dr. İbrahim Malazada, Dr. Gazanag Bradostı-Soran Üniversitesi ve *Washington Post* gazetesinden Jonathan Randal şeklinde sıralamak mümkündür.

42. “Yılmaz Güney'in Adı Paris'te Bir Parka Verildi”, ANF Türkçe, 30 Haziran 2017, <https://anftrkce.net/kultur/yilmaz-guency-in-adi-paris-te-bir-parka-verildi-92736>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

43. Alex de Jong, “Metamorphose ideologique du PKK: Une chenille stalinienne transformee en papillon libertaire?” (Amsterdam: 2015), <http://www.inprecor.fr/article-inprecor?id=1748>, (Erişim tarihi: 25 Mart 2018).

44. Olivier Grojean, “Un champ d'action regionalise ? Le PKK et ses organisations soeurs au Moyen-Orient”, Centre de Recherces Internationales (SciencesPo), Paris, 2014, <http://www.sciencespo.fr/ceci/fr/content/dossiersduceci/un-champ-d-action-regionalise-le-pkk-et-ses-organisations-soeurs-au-moyen-orient>, (Erişim tarihi: 24 Mart 2018).

45. “Le double combat de Sakine Cansiz : Abolition du patriarcat & Autonomie du Kurdistan”, *Revolution Feministe*, 12 Haziran 2016, <https://revolutionfeministe.wordpress.com/2016/06/12/le-double-combat-de-sakine-cansiz-abolition-du-patriarcat-autonomie-du-kurdistan>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Görsel 10: TJK-F'nin İkinci Kongresinden Görüntüler, Paris, 27 Mayıs 2018
"TJK-F İkinci Kongresini Yaptı", ANF, 27 Mayıs 2018, <https://firatnews.com/kadin/tjk-f-ikinci-kongresini-yapti-108534> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

çek PKK'nın dağ kadrosunu bilen biri olarak PAJK'ın Abdullah Öcalan'ın ideolojisini birebir takip ettiğini vurgulamıştır.⁴⁸

1999'da PKK'nın 2.'sini düzenlendiği Kürdistan Kadın Özgürlük Kongresi ile birlikte YAJK, Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi (PAJK) adını almıştır.⁴⁶ Bu yapı PKK'nın Fransa'daki en etkin kadın yapılanmasıdır.⁴⁷ PKK'nın Avrupa'daki üst düzey temsilcilerinden olan ve kırmızı bültenle aranan Zübeyir Aydar'ın eski eşi Evin (Aydar) Çiçek

Görsel 11: PKK'nın Flamalarını Taşıyan "Sivil" Kadınlar

Bu görsel: "People hold flags of the Kurdistan Worker's Party" başlığını taşıyan Getty Images'in haberinden alınmıştır. Bkz. <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/people-hold-flags-of-the-kurdistan-workers-party-and-armed-news-photo/901763294#people-hold-flags-of-the-kurdistan-workers-party-and-armed-forces-picture-id901763294>. (Erişim Tarihi: 12 Mart 2018).

46. "İlk Örgütlenmeden- İlk Ordulamaya Kürt Kadınları", ANF Türkçe, 15 Ağustos 2017, <https://anftrkce.net/kadin/ilk-oerguetlenmeden-ilk-ordulamaya-kuert-kadinlari-94748> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

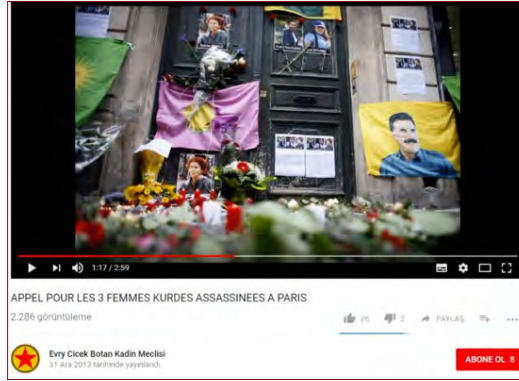
47. Suna Karakuş, *L'analyse du Probleme Kurde en Turquie: Le Role du PKK Dans la Reconnaissance de la Question Kurde*, (Universite du Quebec, Quebec; 2010), s. 80.

48. "A l'occasion de la journee internationale des Femmes La presentation du livre D'evin Çiçek", Western Armenia, <http://www.western-armenia.eu/WANC/Armenie-Occidentale/Departement-Interieur/Question-Kurde/La-lutte-d-EVIN-CICEK-et-La-Journee-Internationale-des-Femmes.pdf> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

PKK'nın Avrupa'daki kadın yapılanmasının tam anlamıyla organize olması TJK-E ile olmuştur. 1 Kasım 2014 tarihinde Hollanda'nın Lahey kentinde kurulan TJK-E,⁴⁹ Fransa'da ise TJK-F adı ile kadın haklarını koruma ve sosyal, ekonomik ve siyasi problemleri çözmek için kurulmuştur.⁵⁰ Fransa tarafından 2 Şubat 2018 tarihinden beri resmi olarak tanınan yapı⁵¹ halihazırda terör propagandası yapmaya devam etmektedir.

Evry Çiçek Botan Kadın Meclisi

Evry Çiçek Botan Kadın Meclisi 200 kadının katılımı ile 3 Mart 2013 günü kurulmuştur. Hacer Güneş'in (Zagros) başkanlığını yaptığı meclis 37 kişiden oluşmaktadır. Bu noktada bir parantez açmak gerekirse Hacer Zagros'un uzun yıllardır doğrudan PKK'nın kadın yapılanmasında yer aldığı bilinmektedir.⁵² Kadın Meclisi sırasıyla Örgütlenme Komisyonu, Eğitim Komisyonu, Adalet Komisyonu, Genç Kadın Komisyonu, Barış Anneleri Komisyonu, Dış İlişkiler Komisyonu ve Basın Komisyonu şeklinde örgütlenmiş durumdadır. Mart 2013 tarihinde kuruluşunu ilan eden Evry Çiçek Botan Kadın Meclisi ilk olağan toplantısını bu tarihte gerçekleştirmiştir.⁵³ Mart 2017'de ise dördüncü olağan kongresini yapan meclis beş kişilik yürütme kurulu ile 43 kişilik meclis üyelerini belirlemiştir.⁵⁴ Botan kadın meclisinin öldürülen kadın teröristler için propaganda faaliyetleri yaptığı bilinmekle beraber Türkiye'de 7 Haziran 2015 tarihinde gerçekleşen seçimlerin Fransa ayağında HDP ile beraber çalıştığı tespit edilmiştir.⁵⁵

Görsel 12: Fransa'da Öldürülen Kadın Teröristler için Hazırlanan Propaganda Videosu

"APPEL POUR LES 3 FEMMES KURDES ASSASSINEES A PARIS", YouTube, 31 Aralık 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=GckNiMoD-kM> (Erişim Tarihi: 7 Haziran 2018)

49. "Avrupa Kürt Kadın Hareketi Kuruldu", ANF Türkçe, 6 Kasım 2014, <https://anfturkce.net/guncel/avrupa-kurt-kadin-hareketi-kuruldu-36273>, (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018).

50. <http://www.net1901.org/association/ASSOCIATION-DU-MOUVEMENT-DES-FEMMES-KURDE-EN-FRANCE-TJK-F-2165233.html>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2016).

51. http://www.journal-officiel.gouv.fr/publications/assoc/pdf/2018/0001/JOAFE_PDF_Unitaire_20180001_00784.pdf, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

52. "Karayılan'ın Yanındaki PKK'lılar Kim?", *Akşam*, 23 Nisan 2013.

53. "Evry Çiçek Botan Kadın Meclisi İlk Olağan Toplantısını Yaptı", ANF Türkçe, 26 Mart 2013, <https://anfturkce.net/guncel/evry-cicek-botan-kadin-meclisi-ilk-olagan-toplantisini-yapti-17285>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

54. "Evry'de Kadın Kongresi: 'Tek adam' Sistemine HAYIR!", ANF Türkçe, 17 Mart 2017, <https://firatnews.com/kadin/evry-de-kadin-kongresi-tek-adam-sistemine-hayir-87580>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

55. <https://ar-ar.facebook.com/hdpkadin/posts/949755635054649:0>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018); ayrıca bkz. <https://firatnews.com/guncel/55-kadin-orgutunden-hdp-ye-destek-45915>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Görsel 13: Hacer Güneş (Zagros) ve Murat Karayılan
"Karayılan'ın Sağ Kolu Hacer Zagros Kimdir", *En Son Haber*, 28 Nisan 2013, <http://www.ensonhaber.com/karayilanin-sag-kolu-hacer-zagros-kimdir-2013-04-28.html>, (Erişim tarihi: 08.04.2018).

Zin Kürt Kadın Derneği ve Komünleri

Zin Kadın Derneği ve Zin Kadın Komünleri, 2015 yılında Fransa'nın Rennes ve Nantes şehirlerinde kurulmuştur. Zin Kadın Derneği'nin Rennes'te faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Yapılan son kongresinde Kıymet Kılıç, Beyhan Çiftçi ve Meral

Görsel 14: Zin Kadın Derneği Kongresini Gerçekleştirirken, Ren, 4 Nisan 2017

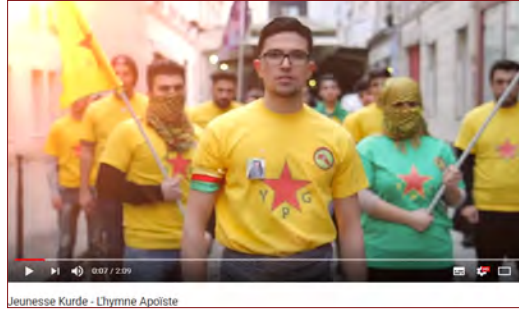
SETA Mülakat, Paris, 19.09.2017.

Alkan isimleri sözcü olarak seçilirken öte yandan Abdullah Öcalan'a dair övgü dolu açıklamalar yapılmıştır. Zin Kadın Komünü'nde İnanç, Diplomasi, Halkla İlişkiler, Gençlik ve Şehit Aile Kurumu komisyonları bulunmaktadır. Bahse konu derneğin 2015 yılında Nantes Engin Sincar Kültür Merkezi'nde yaptığı toplantıda Kürt Kadın Komünü'nün toplumsal ve sosyal merkezli sorunları, Zin Kadın Derneği'nin de çocuklar ve gençlere yönelik projeleri hayata geçirmesi alınan kararlar arasındadır.⁵⁶

56. "Zin Kadın Derneği ve Kadın Komünleri Oluşturuldu", ANF Türkçe, 26 Ekim 2015, <https://anftrkce.net/kadin/zin-kadin-dernegi-ve-kadin-komunleri-olusturuldu-57120>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Gençlik Yapılanması

PKK terör örgütünün özellikle Kürt kökenli genç nüfusu etkin bir şekilde kullanmak istediği ve bu doğrultuda bazı adımlar attığı bilinmektedir. Nitekim Avrupa ülkelerinde yaşayan Kürt kökenli gençlere Marksist-Leninist ideolojinin aşılansarak radikalize edilmesi ve akabinde örgüte angaje edilmeleri hususunda Fransa'da bazı gençlik yapılanmaları kurulmuştur. PKK'nın gençlik yapılanmasının önemi sokak eylemleri, uyuşturucu trafiğinin yönetilmesi, şiddet eylemlerine yönlendirilmeleri ve eleman kaynağı olarak görülmelerinden kaynaklanmaktadır. Saha araştırmaları sırasında görüşülen kişiler PKK'nın özellikle Türkiye'den Fransa'ya getirdiği gençleri önce örgüte müzahir iş yerlerinde çalıştırmaya başladıktan sonra hem sokak gösterilerinde kullanıldığını hem de maaşlarının belli bir miktarını kendisine bağlı kuruluşlara verdirdiğini dile getirmiştir. Gençlik yapılanması içinde en tehlikeli ve radikalleşmiş olan grup ise kendilerine Apocu Gençlik "La Jeunesse Apoïste" ismini veren ve PKK ile doğrudan bağı olan gençlerdir. Bu gençler örgüt adına propaganda yapmakla beraber Fransa'nın birçok üniversitesinde varlık göstermektedir. Özellikle Paris ve Rouen üniversitelerinde etkin oldukları dile getirilebilir.⁵⁷

Görsel 15: Apocu Gençlik Adlı Oluşumunun Tanıtım Filmi

"Jeunesse Kurde - L'hymne Apoïste", Hevi Rojava Youtube Kanalı, <https://www.youtube.com/watch?v=iamDviaFzZA>, (Erişim Tarihi: 01.04.2018).

Görsel 16: "Apocu Gençlik Suça Karşı Sessiz Kalmayacak"

"Jeunesse Kurde - L'hymne Apoïste", Hevi Rojava Youtube Kanalı, <https://www.youtube.com/watch?v=iamDviaFzZA>, (Erişim Tarihi: 01.04.2018).

Fransa Kürt Öğrenciler Birliği

Örgüte doğrudan bağı olan Kürdistan Öğrenci Birliği'nin (YXK) en güçlü gençlik yapılanması Fransa Kürdistan Öğrenciler Birliği'dir (YXK-France). Ekim 2011 tarihinde kurulan bu birliğin Paris Üniversitesi başta olmak üzere Fransa'daki akademi içerisinde yapılandığının altı çizilmelidir. Organizasyon yapısını Koordinasyon Komitesi, Yürütme Komitesi ve Dış İlişkiler Komitesi oluşturmaktadır. Yapı, neredeyse tüm eylemlerde "Abdullah Öcalan'a özgürlük" propagandasını yürütmektedir.⁵⁸

57. SETA Mülakat, Paris, 19 Eylül 2017.

58. "Union des étudiants Kurdes de France (UEKF-Paris 8)", Université Paris, <http://gibil.univ-paris8.fr/univ-paris8/spip/Union-des-etudiants-Kurdes-de>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018); Ayrıca bkz. https://web.archive.org/web/20160308002635/http://www.uekf.org/?page_id=209, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

Görsel 17: Fransa Kürt Öğrenciler Birliği Cizre için Yürüyüş Yapıyor, Villeneuve-Saint-Georges, 11 Şubat 2016

"Les Kurdes du Val-de-Marne dans la rue apres le massacre de Cizre", Citoyens, 11 Şubat 2016, <https://94.citoyens.com/2016/les-kurdes-du-val-de-marne-dans-la-rue-apres-le-massacre-de-cizre,11-02-2016.html> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

Sosyal medya hesapları üzerinden aktif olarak eylem çağrısında bulunan YXK-F⁵⁹ Fransa'da bulunan Kürt diasporasını PKK ideolojisi etrafında örgütleme çalışmaktadır. Eylemlerinde HDP flamaları ve Öcalan posterleri öne çıkarılmaktadır.

Görsel 18: YXK-F'nin Atmış Olduğu Retweet, 2 Haziran 2018

<https://twitter.com/BerivanFirat1/status/1002922087491698693> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018).

Görsel 19: Abdullah Öcalan'ın Afişlerinin Olduğu bir Facebook Paylaşımı, 23 Mayıs 2018

<https://www.facebook.com/298694480163651/photos/pcb.1962851100414639/1962851010414648/?type=3&theater> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018).

Erdal Welat Gençlik Merkezi

Bu merkez 2017 yılında Fransa'nın Strazburg kentinde kurulmuştur. Yapı ismini, 2015 yılında Avrupa'dan Şengal'e savaşmaya giden Erdal Welat kod adlı Salman Tanal'dan almıştır. Organizasyon yapısını komite, komün, meclis ve gençlik meclisi oluşturmaktadır. Bununla beraber Erdal Welat Gençlik Merkezi 25 kişiden

59. UEKF/YXK France, Twitter, https://twitter.com/UEKF_Nationale, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

oluşmaktadır. Fransa'daki etkin yapılardan bir tanesi olan Erdal Welat Gençlik Merkezi, Fransa'nın çeşitli bölgelerinde faaliyet göstermektedir. Bu yapı bahsi geçen etkinlikler sayesinde PKK ideolojisini siyasal zeminden sosyal alana taşımaktadır. Bu anlamda PKK ideolojisini benimsetmek adına örgütün konserler başta olmak üzere farklı türde sosyal etkinlikler yaptığı görülmektedir.

Görsel 20: Erdal Welat Gençlik Merkezi

“Strasbourg'da ‘Şehit Erdal Welat’ Gençlik Meclisi Kuruldu”, ANF, 6 Mart 2017, <https://anfturkce.net/toplum-ekoloj/strasbourg-da-sehit-erdal-welat-genclik-meclisi-kuruldu-86966> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

Sözde Şehit Zinar Raperin Gençlik Meclisi

Fransa'da PKK'nın gençlik yapılanmasını oluşturan bir diğer meclis de Zinar Raperin Gençlik Meclisi'dir. Meclis ismini 17 Ocak 2016 tarihinde Ankara'da bombalı araç saldırısı düzenleyerek 28 kişinin hayatını kaybetmesine neden olan Abdülbaki Sönmez adlı teröristin kod adından almaktadır.⁶⁰ Nisan 2016 tarihinde Fransa'nın başkenti Paris'te kurulan bu meclisin yönetiminde 21 kişi yer almaktadır. Örgütlenmesini ise genç kadınlar, basın, spor, kültür, eğitim ve eylem komisyonları oluşturmaktadır.⁶¹ Meclis “Abdullah Öcalan'a Özgürlük” sloganını kullanmakta ve eylemlerinin neredeyse tamamında erkekler yer almaktadır. Ek olarak meclis sıklıkla belediye binaları ve diğer resmi binalar önünde toplanmaktadır.

Görsel 21: Zinar Raperin Gençlik Merkezi'nin Öcalan Posterleriyle Yaptığı Gösteri

“Gençlik Öncülüğünde Paris'te Eylem”, *Ciwan News*, 13 Ağustos 2017, <http://www.ciwannews.net/2017/08/13/genclik-onculugunde-pariste-eylem/>, (Erişim Tarihi: 01.04.2018).

Özgür Gençler-Paris (Ciwanen Azad-Paris)

PKK'nın Avrupa'daki en etkin yapılarının başında gelen Özgür Gençler, meclis yapılanmasını Kasım 2013 tarihinde Almanya'nın Köln şehrinde kurmuştur. Yönetim kuruluna verilen isim “Ciwanen Azad Avrupa Meclisi” olup 51 kişiden

60. “L'attentat d'Ankara revendiqué par un groupe proche du PKK”, *L'Express*, 19 Şubat 2016, <http://www.lapresse.ca/international/europe/201602/19/01-4952480-lattentat-dankara-revendique-par-un-groupe-proche-du-pkk.php>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

61. “Ciwanen Azad Paris'te Ş. Zinar Raperin gençlik meclisini kurdu”, ANF Türkçe, 24 Nisan 2016, <https://anfturkce.net/toplum-ekoloj/ciwanen-azad-paris-te-s-zinar-raperin-genclik-meclisini-kurdu-70056>, (Erişim tarihi: 2 Nisan 2018).

Görsel 22: Avrupa Kürt Gençlik Hareketi'nin Gerçekleştirdiği Toplantı

"Kürt Gençlik Hareketi Kuruldu", *Yeni Özgür Politika*, 4 Kasım 2013, <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=25474>, (Erişim Tarihi: 30 Mart 2018).

müteşekkildir. Mecliste Fransa, Belçika, İsviçre, Almanya, İngiltere ve Hollanda'dan temsilciler bulunmaktadır. Fransa'da bulunan temsilciler Ciwanen Azad-Paris yapılanması çevresinde örgütlenmiştir.⁶² Kürt kültürü-dili ve Kürdistan gibi söylemler üzerinden Kürt gençlerini etrafına toplama ya çalışan meclis insan haklarının korunması gibi çerçevelerle yapılmış olduğu terör propagandasını örtbas etmektedir. Meclis 23 Ekim 2013 tarihinden bu yana Fransız resmi kaynaklarının bilgisi dahilinde hareket etmektedir.⁶³

Görsel 23: "Öcalan'a Özgürlük" Eylemi

"Li Normandiayê çalakiya 'azadi ji Ocalan re", ANF News, 27 Kasım 2017, <https://anfkurdi.com/rojane/li-normandiaye-calakiya-azadi-ji-ocalan-re-89218> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2018)

Sosyal Alan Yapılanması

PKK'nın Fransa'daki STK yapılanmasının diğer ayağını da sosyal ve kültürel alanlarda kurduğu dernek, meclis ve merkezler oluşturmaktadır. Bünyesinde barındırdığı bu tür organizasyonlar aracılığıyla örgüt lehine çeşitli eylemler yapmakta, imza kampanyaları düzenlemekte ve "bağış" adı altında para toplamaktadır. Bu tür organizasyonlar aynı zamanda örgütün finansman ağının etkin bir şekilde işlemesi bakımından da hayati derecede önemlidir. Saha araştırmaları sırasında yapılan görüşmelerde bu tür derneklerin Fransa genelinde Kürtlerin yaşadığı bütün bölgelere nüfuz edebilme kapasitesi olduğu sıklıkla dile getirilmiştir. Söz konusu nüfuz etme

62. "Ciwanen Azad Meclisi kuruldu", ANF Türkçe, 11 Kasım 2013, <https://anftrkce.net/guncel/ciwanen-azad-meclisi-kuruldu-29223>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

63. "Federation de Jeunesse Libre En France - Ciwanen Azad", http://www.journal-officiel.gouv.fr/publications/assoc/pdf/2013/0045/JOAFE_PDF_Unitaire_20130045_01037.pdf, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

becerisi özellikle mali kaynakların hem çeşitlenmesi hem de daha sistematik bir şekilde toplanabilmesi işine yaramaktadır. Örneğin bir düğün ortamında paralar sadece düğün sahibine toplanmakla kalmadığı gibi aynı zamanda örgüt için de ayrı bir kutunun para toplamak için kullanıldığı görüşmeciler ortak kanaatleri arasında yer almaktadır.

Kürdistan Kızılayı-Heyva Sor a Kurdistane

Bu yapı 1993 yılında Kürt Kızılayı (Heyva Sor a Kurdistane) adıyla kurulmuştur. Avrupa'nın birçok ülkesinde faaliyet gösteren "Kürdistan Kızılayı"nın bir ayağını da Fransa oluşturmaktadır. Bu yapı kendisini savaş, doğal afet ve diğer olağan dışı durumlardan etkilenen insanlara maddi yardım yapan bir kuruluş⁶⁴ olarak göstermesine rağmen PKK terör örgütüne doğrudan para aktardığı tespit edilmiştir.⁶⁵ Yapılan görüşmelerde söz konusu yapının özellikle Kürt kökenli kişilerin düğün ve cemiyetlerinde para topladığı dile getirilmiştir. Bu model hemen hemen Fransadaki PKK'ya yakın bütün derneklerin uyguladığı yöntemler arasında yer almaktadır.⁶⁶ Hatta bu yapının örgüte para sağladığını tespit eden Uluslararası Kızıllaç Komitesi bundan dolayı sözde Kürt Kızılayı'nı muhatap almamaktadır.⁶⁷

Bahsi geçen yapı, 18 Aralık 2004 tarihinden beri Fransa'nın bilgisi dahilinde hareket etmektedir.⁶⁸ PKK'nın Fransadaki çatı yapılanması olan CDK-F ile ortak eylem düzenlediği bilinen yapı⁶⁹ aynı zamanda PKK ve YPG'nin Fransadaki eylemlerine her türlü katkıyı sağlamaktadır. Örneğin Ağustos 2016'da Fransa'nın Strazburg şehrinde Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için açlık grevine başlayan bir grup YPG/PKK'lı "Heyva Sor a Kurdistane" adlı yapı içerisinde doktor olarak görev yapan Fahrettin Gülşen tarafından kontrol altında tutulmuştur.⁷⁰ Bahse konu yapı PKK'nın "sıhhiyesi" olarak görev yapmakla beraber aynı zamanda para aklama ve aklanan paranın Kandil'e transferi fonksiyonlarına da sahiptir. Nitekim Heyva Sor, Fransa başta olmak üzere Avrupa'nın muhtelif yerlerinde "sosyal yardım" adı altında para toplamaya devam etmektedir.⁷¹

64. "Qui sommes-nous?", Croissant Rouge du Kurdistan, <http://www.heyvasor.fr/organisme>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

65. "Avrupa'dan PKK'ya 30 Milyon Euro", *Sabah Avrupa*, 12 Aralık 2016.

66. SETA Mülahakatı, 20 Kasım 2017, Paris.

67. "Kürt Kızılayı Depremi Bahane Ederek Para Topluyor", *Cumhuriyet*, 12 Mart 2010.

68. "Le Croissant Rouge du Kurdistan Heyva Sor a Kurdistane en France", http://www.journal-officiel.gouv.fr/association/index.php?ctx=eJwdykEOwJAMBdF*FNrtFzROIXYPwAnYW1WUCqQIFydwfiqWozdasTn0!8Lam-mXoG838IM1387Wxc*dSluFu!wDNGEMgoSCRpphY0pSYr3!QI3ieowTidFwhCvTx7LdPraALfhCHCA_&c-ref=%2B17271652329249177962/_c=%2B11300566485232730081&ACTION=refine&WHAT=sor, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

69. <https://www.facebook.com/events/858053361035873>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

70. "Strasbourg Açlık Grevindekilere Dikkat Edilmesi Gerekenler Konusunda Bilgilendirme", KCDK-E, 28 Ağustos 2016, <https://kcdk-e.com/2016/08/28/strasbourg-aclik-grevindekilere-dikkat-edilmesi-gerekenler-konusunda-bilgilendirme/> (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

71. "PKK Deprem İçin Topladığı Parayı Kandil'e Aktarıyor", *Milliyet*, 17 Kasım 2011.

Görsel 24: YPG/PKK Flamaları ve Abdullah Öcalan'a Özgürlük Sloganlarıyla Açlık Grevi Yapan PKK'lılar, Heyva Sor Doktoru Fahrettin Gülşen (soldan ikinci) Tarafından Denetim Altında

Marsilya Kürt Evi-Derneği

Dernek Marsilya civarında Kürt günleri, konserler ve birtakım kültürel faaliyetler adı altında PKK adına para toplamakla görevlidir. Bu anlamda bir yıl içerisinde 300 bin avro civarında para topladığı tespit edilen yapı 2013 yılında kapatılmıştır.⁷² 10 üye Fransa Ceza Mahkemesi tarafından PKK'ya finansman sağladıkları gerekçesiyle cezaya çarptırılmıştır. Ayrıca haraç vermek istemeyenlerin tehdit edildiği de mahkeme tutanakları arasında yer almaktadır.⁷³

Kültür-Sanat Yapılanması

Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezi

PKK'nın Paris'te sözde kültür derneği adı altında yapılandığı bir diğer STK de Ahmet Kaya-Kürdistan Kültür ve Sanat Akademisi'dir (Academie Art&Culture du Kurdistan-Ahmet Kaya). Başkent Paris'in 10. Mahalle'sinde bulunan dernek 10 Mayıs 2001 tarihinde önce Kürt Kültür Merkezi daha sonra Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezi adıyla kurulmuştur. 16 Haziran 2001'de de Fransız resmi kayıtlarına geçmiştir.⁷⁴

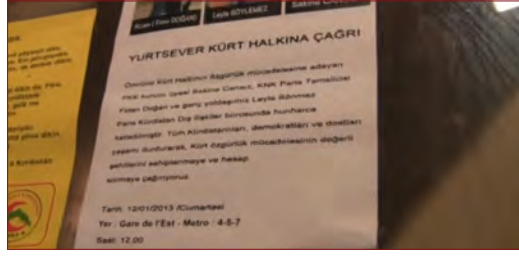
72. "Fransa'da PKK İçin Haraç Toplayan 10 Türk Mahkum", En Son Haber, 4 Aralık 2013, <http://www.ensonhaber.com/fransada-pkk-icin-harac-toplayan-10-turk-mahkum-2013-12-04.html> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

73. "Marsilya Kürt Derneği Kapatıldı", ANF, 3 Aralık 2013, <https://anfturkce.net/guncel/marsilya-kurt-dernegi-kapatildi-30457>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018)

74. "Journal-officiel", Gouvernement Français, http://www.journal-officiel.gouv.fr/association/index.php?ctx=eJwlyUsOwjAMAFefBXXLgthpPu4BOAF7q4oMrRQlJQ2cn6LObvQkw7OBfAvM!14TyBu0vJZVyyXVttU-2d731pjoNj7oNIAmuaAgZj4jZ2OiRojshUEDvyBLTyBgCezoBrTHO!zH!MRwTEWRZ!*2TM5CDHx1xI-rU_&page=3&WHAT=enghien (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Örgütle ilişkili olduğu 2009'dan bu yana çok daha görünür hale gelen mevzu bahis yapılanma Fransız polisi tarafından PKK ile ilintili olması sebebiyle incelemeye alınmıştır. Nitekim PKK'nın Avrupa'daki "gizli kasası" olduğuna dair iddialar da mevcuttur.⁷⁵ 2011'de birçok PKK'lı teröriste hukuksal yaptırımlar uygulandığı gibi kültür merkezinin de kapatıldığı iddia edilmiştir.⁷⁶ Fakat halihazırda faaliyetlerine devam eden terör yapılanması kendisini liberal söylemler üzerinden perdeleyerek örtülü faaliyetlerini sürdürmektedir. Teröristlerin aktif bir şekilde PKK ajandasını Fransa'da sürdürdüğü gözlemlenmiştir. Fransa'da gerçekleştirilen görüşmeler esnasında Ahmet Kaya Kültür Merkezi'nde bulunan kişilerin Bese Hozat'ın belirttiği sözde "devrimci savaş" stratejisini⁷⁷ benimsediği dile getirilmiştir. Bu bağlamda kültür merkezinde bulunanların Tahir Elçi'nin barışçıl söylemlerini ise tasvip etmediği tespit edilmiştir.⁷⁸

Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezi'nin faaliyetleri çeşitlilik arz etmektedir. Bu bağlamda dernek üyeleri, öldürülen kadın teröristler Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Sönmez gibi figürleri ön planda tutarak PKK propagandasını yapmaya devam etmektedir.

Görsel 25: Ahmet Kaya Kültür Merkezi Duyuru Panosunda Asılı Bulunan İki Eylem Duyurusu

"Paris Kürt Mitingi Öncesi-Ahmet Kaya Kültür Merkezi ve Remzi Kartal'la Röportaj", YouTube, 12 Ocak 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=gTY0Gy2GYic> (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

Görsel 26: Ahmet Kaya Kültür Merkezi'nde Üç Kadın Teröristin Anıldığı Bir Etkinlik

"Paris Kürt Mitingi Öncesi-Ahmet Kaya Kültür Merkezi ve Remzi Kartal'la Röportaj", YouTube, 12 Ocak 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=gTY0Gy2GYic> (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

Görsel 27: KCK'nın Avrupa Sorumlularından Remzi Kartal Öldürülen Kadın Teröristler için Demeç Veriyor, Ahmet Kaya Kültür Merkezi, 2013

"Paris Kürt Mitingi Öncesi-Ahmet Kaya Kültür Merkezi ve Remzi Kartal'la Röportaj", YouTube, 12 Ocak 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=gTY0Gy2GYic> (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

75. "Paris'te Ahmet Kaya Kültür Merkezi Basıldı", *Hürriyet*, 21 Ekim 2009.

76. "Fransa'nın PKK Kararını Alkışladılar", *Aljazeera*, 2 Kasım 2011, <http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransanin-pkk-kararini-alkisladilar> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

77. İlgili yazı için bkz. <https://firatnews.c.om/kurdistan/yeni-surec-devrimci-halk-savasi-surecidir-bese-hozat-50758> (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

78. SETA Mülakatı, 19 Eylül 2017, Paris.

Sarreguemes Kürt Kültür Derneği

Bu dernek 2013 yılında eski adı FEYKA olan (2014 yılında isim değişikliğine giderek CDK-F olmuştur) PKK'nın Fransa'daki çatısı konumundaki organizasyonun altında Fransa'nın Lorrain bölgesinde kurulmuştur. Derneğin açılışını bizzat, dönemin FEYKA yöneticisi Aysel Alacaçayır yapmıştır. Bölgede yaşayan Kürt kökenli insanların büyük çoğunluğunu, 1970'ler ve 1980'lerde özellikle Bingöl ve Tunceli'den gelenler oluşturmaktadır. Bu bağlamda kurulan derneğin amacı, Kürtlere örgüt ideolojisini aşlamak adına çeşitli sosyokültürel eğitimlerin verilmesidir.⁷⁹

Rennes Amara Kürt Kültür Derneği

PKK'nın kuruluş yıl dönümlerinde boy gösteren dernek Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması ve Türkiye'nin politikalarının eleştirilmesine dair etkinlikleri ile ön plana çıkmaktadır. Avrupada bulunan PKK'nın üst düzey temsilcilerinin de Amara Kürt Kültür Derneği'ne destek verdiği görülmüştür. Örneğin Kongra-GEL/KCK/ PKK'nın önde gelen temsilcilerinden ve kırmızı bültenle aranan Remzi Kartal derneğin ödül törenine katılmıştır.⁸⁰

Marsilya Mezopotamya Kültür Merkezi

PKK'nın terör örgütleri listesinden çıkarılması için imza kampanyası düzenlemeye devam eden merkez⁸¹ Kürt kültürünü yaşatma iddiası ile eylemlerine devam etmektedir. Merkezin Hollanda, Almanya ve Avusturya gibi ülkelerde bağlantılarının yanı sıra Türkiye'de de Kürt kültürüne dair etkinlikler düzenlemektedir.⁸²

Görsel 28: Mezopotamya Kültür Merkezi'nin Lyon Kentinde Düzenlediği Kongre

Lyon Mezopotamya Kürt Kültür Derneği Kongresini Yaptı*, 27.01.2013, http://kurdelyon.ucoz.com/news/lyon_mezopotamya_kurt_kultur_dernegi_kongresini_yapti/2013-01-28-122 (Erişim Tarihi: 07 Haziran 2018)

Alsace Mezopotamya Kültür Merkezi

Mezopotamya Kültür Merkezlerinin oluşturduğu ağ içerisinde yer almaktadır. PKK propagandasını genellikle hayatını kaybetmiş örgütün kurucu kadrosu üzerinden yapmaktadır. Bahsi geçen etkinliklere sadece PKK sempatanları değil aynı zamanda Fransız aktivistler de katılmaktadır. Bu isimlerin başında 2012'de "Mon Voisin le Kurde" (Benim Kürt Komşum) adlı belgesel filminin yönetmeni Luis Miranda

79. "Sarreguemes'de yaşayan Kürtler ilk derneklerine kavuştular", ANF Türkçe, 11 Kasım 2013, <https://anftrkce.net/guncel/sarreguemes-de-yasayan-kurtler-ilk-derneklerine-kavustular>, (Erişim tarihi: 5 Nisan 2018).

80. Fransa'da 27 Kasım Kutlamaları", 26 Kasım 2012, <https://asitiperwer.com/forum/showthread.php/7797-Fransa%E2%80%99da-27-Kas%C4%B1m-kutlamalar%C4%B1>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

81. "Fransız Komünist Partisi'nden Kürtlerle Dayanışma Gecesi", ANF Türkçe, <https://anftrkce.net/guncel/fransiz-komunist-partisi-nden-kurtlerle-dayanisma-gecesi-17740>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

82. <http://cinsadimlar.org/ayse-san-mezopotamya-kultur-merkezi>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

gelmektedir. Miranda'nın filme dair gerçekleştirdiği açıklamalarında, PKK kurucularından yardım aldığını dile getirmesi dikkat çekmiştir.⁸³

Kürt Kültür ve Sanat Akademisi

10 Şubat 2011'de kurulan ve Fransız yetkililer tarafından 19 Şubat 2011 tarihinden bu yana "Academie Arts et Culture du Kurdistan" (AACK) ismiyle bilinen⁸⁴ akademinin çok sayıda PKK'lı yapıyla beraber etkinlik düzenlediği görülmektedir. Bunun başında FEYKA/CDK-F adlı PKK'nın Fransa'daki çatı yapılanması gelmektedir. Kürt derneklerinin, kültürel öğeler çerçevesinde sıkı sıkıya bağlanması gerektiğini vurgulayan yapı bu söylemleriyle yaptığı terör örgütü propagandasını çerçevelenmeye çalışmaktadır.⁸⁵ Örneğin Paris'te gerçekleşen üç PKK'lı kadının infazı için Fransa'da düzenlenen yürüyüş, Kürt Kültür ve Sanat Akademisi binasının önünden başlatılmıştır.⁸⁶ Bu yürüyüşte ayrıca Öcalan'ın serbest bırakılması için imza toplanmış ve terör örgütüne ait sloganlara yer verilmiştir.⁸⁷

Görsel 29: PKK'lı Kadınları Anma Yürüyüşü

"Fransa 100 Gündür Susuyor!", ANF, 18 Nisan 2013, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&id=19553> (Erişim Tarihi: 07 Haziran 2018)

83. Strasbourg'da Rojbin İçin Taziyeler Kabul Edildi", ANF Türkçe, 27 Ocak 2013, <https://firatnews.com/guncel/strasbourg-da-rojbin-icin-taziyeler-kabul-edildi-14482> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

84. "Academie Arts et Culture du Kurdistan-AACK", http://www.journal-officiel.gouv.fr/association/index.php?ctx=eJxytjsOwjAQBNA9SuSWwrvrPy0SJ0hvRcYoSAYHx3B!AmmZZjR6EwtcG8T3A6Z1rQniE1Jts21Tz7K3nI9i-r1s81Use53zPEkkj4q80imH48xYQExzIsSNrWHFgHci5YHkHUojGWu2*6LbhaQdkCrSFQ0DILbE3EOdbP-79KATbwAQR0LZ8_&ccref=%2B16729238694390272513&ACTION=refine&JTH_ID=014000/014040, (Erişim tarihi: 19 Haziran 2018)

85. "FEYKA Yeni Sürece Hazırlanıyor", ANF Türkçe, 29 Nisan 2013, <https://firatnews.com/guncel/feyka-yeni-surece-hazirlaniyor-18873>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

86. "Siyasi Cinayetler Şehri, Paris", ANF Türkçe, 18 Ocak 2013, <https://anfturkce.net/dunya/siyasi-cinayetler-thehri-paris-13940> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

87. "Dört Merkezde 'Adalet İstiyoruz' Eylemleri", ANF Türkçe, 2 Ekim 2013, <https://anfturkce.net/guncel/dort-merkezde-adalet-istiyoruz-eylemleri-27132>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Mulhouse Kürt Kültür Merkezi

Fransa'daki çatı yapılanma FEYKA/CDK-F bünyesinde faaliyetlerini yürüten dernek, Avrupa'daki PKK kurum ve kuruluşlarının derinleştirilmesi için çaba sarf etmektedir.⁸⁸ Mulhouse kenti civarında PKK propagandası yapmak için gi-

Görsel 30: Mulhouse Dernek Lokalinin Açılışı, 28 Haziran 2017
"Mulhouse'da Yeni Dernek Lokalinin Açılışı Yapıldı", ADHK, <http://adhk.de/?p=14353> (Erişim Tarihi: 07 Haziran 2018)

rişimlerde bulunan merkez 2014 yılında "Kobani ile dayanışma" yürüyüşü ve açlık grevleriyle PKK propagandası yapmıştır.⁸⁹ Avrupa'da pek çok ülkede düzenlenen "Öcalan'a Özgürlük" nöbetini Fransa'da Mulhouse Kürt Kültür Merkezi eylemin 64. haftasında devralmıştır. Eylem boyunca Abdullah Öcalan'a dair broşürler dağıtılmıştır.⁹⁰

Görsel 31: Yvelines Franco-Kürt Kültür Derneği'nin Paris'in Kuzeyinde Kurulan Yeni Merkezi, 7 Kasım 2010
<http://www.rojbasvarto.com/?p=311> (Erişim Tarihi: 07 Haziran 2018)

Görsel 32: Yvelines Franco-Kürt Kültür Derneği'nin içi

Yvelines Franco-Kürt Kültür Derneği

Yvelines bölgesinde Kürtlerin eğitimi ve korunması temalı çalışmalarıyla dikkat çeken dernek düzenlemiş olduğu etkinlikleriyle PKK propagandası yapmaktadır. Bahsi geçen terör yapılanması, Fransız yetkililere göre şu şekilde tanımlamıştır: "Kürt topluluğunun sosyokültürel problemlerini çözmek amacıyla kurulmuş, 'prosedürlere uygun', üyeleri arasında uyum sağlayabilen ve onların ihtiyaçlarını karşılayabilen".

88. "Mulhouse Kürt Kültür Merkezi Yeni Yönetimini Seçti", ANF Türkçe, 15 Nisan 2013, <https://anfturkce.net/guncel/mulhouse-kurt-kultur-merkezi-yeni-yonetimini-secti-18200> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

89. "Mulhouse'da İrkçi Povokasyon: Bir Türk Gözaltına Alındı".

90. "Öcalan'a Özgürlük Nöbeti 450'nci Gününde", ANF Türkçe, 19 Eylül 2013, <https://anfturkce.net/guncel/ocalan-a-ozgurluk-nobeti-450-nci-gununde-26389> (Erişim tarihi: 7 Haziran 2018).

Bahsi geçen yapı “legal” görüntüsü ile 24 Kasım 2006’dan itibaren Fransa’nın bilgisi dahilinde terör propagandası yapmaya devam etmektedir.⁹¹

MEDYA YAPILANMASI

PKK, Avrupa’da yaşayan Kürt kökenli insanlara yönelik propaganda yapmak amacıyla yazılı ve görsel medyayı etkin bir şekilde kullanmaktadır. Örgüte bağlı organizasyonlar, özellikle Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde çeşitli gazeteler ve dergiler yayımlamaktadır. Paris Kürt Enstitüsü’nün aylık yayımladığı *Birleşme ve Bilgi Bülteni*, *Hevi* ve *Kurmanji* isimli dergiler ile CDK-F’nin öncülüğünde basılan *Kürdistan Dosyası* ve *Jina Serbilind* dergileri bunlar arasında yer almaktadır.⁹² Söz konusu dergiler, PKK’nın sadece Avrupa’daki siyasi ajandasını sergilemekle kalmaz aynı zamanda örgütün Türkiye, Suriye, Irak ve İran’daki faaliyetlerini Avrupa kamuoyuna iletme hizmetini de yerini getirmektedir.

Bunun yanı sıra Fransa özelinde Kürtçe yayın yapan televizyon ve radyo kanalları –doğrudan olmasa da– Kürt milliyetçiliğini söylemsel olarak gündemde tutarak PKK’nın amacına hizmet etmektedir. Örneğin Kurd 1 TV (Kurd Yek), 27 Nisan 2009’da Paris Kürt Enstitüsü’nün Başkanı Kendal Nezan tarafından kurulan, başta Fransa olmak üzere Almanya ve İsveç’te de stüdyoları bulunan Kürtçe yayın yapan bir televizyon kanalıdır. Kürt dili ve kültürüne yönelik programlar yapan ve Kürtçe’nin Kurmanji lehçesinin Fransa’daki Kürtler tarafından öğrenilmesi için dil kursları girişiminde bulunan kanal 31 Aralık 2012’de finansal nedenlerden dolayı kapatılmıştır.⁹³ Kanalın Kürt topluluğuna yönelik yayınlarından ziyade Kendal Nezan’ın siyasi ve entelektüel faaliyetleri Kürt kimliğinin, Kürt tarih bilincinin oluşması ve Kürt milliyetçiliğinin desteklenmesine hizmet etmektedir. Kendal Nezan, 1975 yılında Fransa’nın önde gelen entelektüellerinden Jean-Paul Sartre’nin de aralarında bulunduğu Fransa-Kürdistan Topluluğunun kurucusu ve Washington Kürt Enstitüsü’nün de yönetim kurulu üyelerindedir.⁹⁴ Eski Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand’ın eşi Danielle Mitterrand’ın Kürt milliyetçiliğini desteklemesinin arkasındaki ismin Kendal Nezan olduğu bilinmektedir. Nezan, Fransa’daki Sosyalist Parti’nin Kürtlere yönelik siyasi ajandasının oluşturulmasında önemli ölçüde lobi

91. “Association Culturelle Franco-Kurde Des Yvelines” http://www.journal-officiel.gouv.fr/association/index.php?ctx=eJxtyrEKwjAQAND7INLVoeYuySUuUgShix3aPZQQUSHJTdOCf!go*N7boZ7BrdHmNY1eXAvOG97D-rFUPuUl5amEpuQQTvWYImZ8L6GaYkzRh6Ydhv7StWPX3!p*uwb4SCk0cIKJJJohCYShr7AyElrJLQorW-C2Gn*A5kjKCFQoWTIxSnCPZ7lu8wyo4APuCDKV&page=31&WHAT=?uvrent&JTY_ID=ASSOCIATION (Erişim tarihi: 09 Haziran 2018)

92. Blion ve Rigoni, *Les medias des migrants de Turquie en Europe*, s. 217.

93. Kurd 1 TV Official Website, <http://www.kurd1.com>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018).

94. “Panelist Biographies”, Kurdish Conflict Resolution Forum, 29 Temmuz 1998, <https://www.kurd.org/kcrf/biosKCRF.html>

faaliyetleri yürütmüştür.⁹⁵ Dahası Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan, terör örgütünün kurucularından Sakine Cansız, Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) Paris temsilcisi Fidan Doğan ve Leyla Söylemez suikastlarının kilit isimlerinin Kürt Enstitüsü Başkanı Kendal Nezan ile terör örgütünün uyuşturucu ve silah kaçakçılığından kazandığı paraların toplandığı kasa olarak tanınan Rıza Altun olduğunu iddia etmiştir. Öcalan şu açıklamayı yapmıştır:

Nezan ile Altun, Fransa istihbaratı ile çalışıyorlardı. Nezan, Altun'un korucusu. Bu olayı gerçekleştirenler Fransız gizli servisinden destek almış olabilir. Yani üç kişinin infazında Nezan, Altun ve adamlarının parmağı olabilir. Ayrıca 2002-2003'te Barış Projesi gündeme getirilirken Öcalan'a karşı çıkanlardan biri de Altun'du.⁹⁶

FİNANS KAYNAKLARI

PKK'nın varlık göstermeye başladığı yıllardan bu yana en büyük gelir kaynaklarını haraç toplama, düzenlenen organizasyonlardan elde edilen gelirler, dergi, gazete ve kitap gibi yayınların satışından elde edilen kazançlar, ticari işletmelerin sağladığı finansman, silah ticareti, insan ve uyuşturucu kaçakçılıkları oluşturmaktadır. Örgüt bu tür faaliyetlerini sadece Ortadoğu'da değil aynı zamanda kurulduğu yıllardan itibaren birçok Avrupa ülkesinde de sürdürmektedir. Bu durum Avrupa Birliği Polis Teşkilatının (Europol) yıllık yayımladığı Avrupa Birliği Terörizm Durumu ve Eğilim Raporu'na (European Union Terrorism Situation and Trend Report) da yansımıştır. Raporda PKK'nın başta Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Danimarka ve İsviçre gibi ülkelerde başvurduğu şiddet eylemleriyle bahse konu terör örgütünün kanun dışı yollardan gelir elde ettiği vurgulanmaktadır. Sadece Fransa'da PKK'nın bağış toplama kampanyasının 2016 yılında 5,3 milyon avroya ulaştığına inanılmaktadır.⁹⁷

Bu noktada bir parantez açıp PKK'nın uyuşturucu ticaretinden elde ettiği kazançtan bahsetmek gerekmektedir. Fransız Kriminoloji Enstitüsü, PKK/KCK terör örgütü ile uyuşturucu kartelleri arasında "biyolojik, siyasi ve yeraltı dünyası" ilişkisi bulunduğunu ve örgütün finansmanını büyük ölçüde uyuşturucu kaçakçılığından elde ettiği gelirden sağladığını tespit etmiştir.⁹⁸ Ayrıca bu konuda Avrupa'nın

95. "From Diyarbakir to Paris, Kendal Nezan the man who have initiated french socialists to the kurdish issue", Ariane Bonzon, 22 Şubat 2016, <http://arianebonzon.fr/kendal-nezan-from-diyarbakir-to-paris-the-man-who-spoke-kurdish-to-the-miterrand-couple>, (Erişim tarihi: 8 Haziran 2018); "Kendal Nezan: 30 yılda büyük mesafe alan Kürt diasporası çözüme katkıda bulunabilir", T24, 12 Aralık 2013.

96. "Osman Öcalan: Kilit isim Kendal Nezan", Çınarın Sesi, 12 Ocak 2013, <http://www.cinarinsesi.com/osman-ocalan-kilit-isim-kendal-nezan-24622h.htm>

97. "European Union Terrorism Situation and Trend Report 2017", Avrupa Birliği Polis Teşkilatı (Europol), <https://www.europol.europa.eu/tesat/2017>, (Erişim tarihi: 11 Haziran 2018)

98. "PKK, Uluslararası Açından Kabul Görmüş Bir Narkoterör Örgütü", *Timeturk*, 21 Şubat 2018.

örgüt için büyük bir avantaj sağladığı gözlemlenmiştir. Örnek vermek gerekirse Avrupa'daki uyuşturucu pazarının yaklaşık olarak yüzde 80'i PKK'nın kontrolü altındadır.⁹⁹ Ayrıca örgüt bu ticareti yaparken Afganistan'da üretilen eroini seyreletmektedir. Böylelikle daha fazla uyuşturucu madde elde edilmekte ve kar oranı yükseltilmektedir. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin 2007 yılında yayımladığı rapora göre Afganistan'da bir gram eroinin satışı yaklaşık olarak 2,5 dolar iken Almanya'da 22, İngiltere'de de 30 dolardır.¹⁰⁰ Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığının yayımladığı "Narkoterörizm ile Mücadele Uyuşturucu ve PKK/KCK" raporundaki verilere göre PKK'nın Avrupa'ya giden Afgan eroininden elde ettiği gelir yıllık olarak 50-100 milyon dolardır. Bununla beraber 2017 verilerine göre PKK'nın Avrupa'da tüm uyuşturucu türlerinin satışından elde ettiği gelir yaklaşık olarak 1,5 milyar dolardır.¹⁰¹

Konuya Fransa özelinde bakıldığında ise Europol'un sunduğu veriler doğrultusunda PKK, Fransa'da CDK-F öncülüğünde yapılan her türlü organizasyonun finans edilmesi ve örgüte eleman temininde kullanılması amacıyla para toplanmaktadır. Bu bağlamda örgüt en büyük gelirini Avrupa ülkeleri içerisinde Almanya'dan sağlarken ikinci sırada Fransa bulunmaktadır. Sadece Fransa'da PKK'nın bağış toplama kampanyasının 5,3 milyon avroya ulaştığına inanılmaktadır.¹⁰²

Bir diğer önemli husus, PKK'nın Fransa ve Avrupa genelinde geçmiş yıllara ait elde ettiği gelirin incelenmesidir. Zira bu durum, PKK'nın yıllara göre değişen maddi kazancını gözler önüne sermektedir. Örneğin 1990'larda PKK terör örgütünün Avrupa genelinde bağışlar ve düzenlediği organizasyonlardan (konser, festival, vs.) topladığı para yaklaşık olarak 50 milyon dolardır. CDK-F'ye bağlı dernek ve vakıflar da kriminal faaliyetlerden yaklaşık 80 milyon dolar gelir elde etmekteydi. Nitekim 2008 yılında düzenlenen Uluslararası Terörizm Konferansı'nda PKK'nın Avrupa'da yıllık olarak 400-500 milyon avro finansman sağladığı dönemin Türk genelkurmay ikinci başkanı tarafından dile getirilmiştir. Mevzubahis meblağın 200-250 milyonu ise uyuşturucu kaçakçılığından sağlanmaktadır.

Bununla beraber PKK'nın, Fransa'da uyuşturucudan elde ettiği kazancı kapatılan medya örgütlenmesi aracılığıyla akladığı bilinmektedir. Yine medya örgütlenmesi aracılığıyla örgütün bağış topladığının altı çizilmelidir.¹⁰³ Örgütün Fransa'da, paravan şirketler üzerinden kara para akladığı, aklanan bu paraların Suriye'de silah

99. "Emniyet Açıkladı: Avrupa Uyuşturucu Pazarının Yüzde 80'i PKK'nın Kontrolü Altında", *Akşam*, 29 Ağustos 2017.

100. "Afghan Opium Report", United Nations Office on Drugs and Crime, 16 Kasım 2007, <https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/afghan-opium-report.html>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

101. "Narkoterörizm ile Mücadele Uyuşturucu ve PKK/KCK", Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, Şubat 2017, s. 9.

102. "European Union Terrorism Situation and Trend Report 2017", Avrupa Birliği Polis Teşkilatı (Europol), <https://www.europol.europa.eu/tesat/2017>, (Erişim tarihi: 11 Haziran 2018).

103. Özgür Nikbay ve Süleyman Hançerli, *Understanding and responding to the Terrorism Phenomenon*, IOS Press, s. 150.

ve mühimmat alımında kullanılmak üzere kuryeler aracılığıyla Suriye'ye aktarıldığı iddia edilmiştir. Örgütün finansal işlemlerini yürüten lobinin Fransa'da "Tunceliler" adıyla anıldığı öne sürülmüştür. Düğün ve benzeri etkinliklerde, etkinlik başına 100 bin avroya kadar para toplandığı da bir diğer iddiadır. Örgütün, toplanan gelirlerin bir kısmını Türkiye'den gelen Kürt gençlerin istihdam edilmesi karşılığında Fransa'daki iş adamlarına "teşvik ödemesi" adı altında aktarıldığı da iddialar arasında yer almaktadır.¹⁰⁴

Buradan yola çıkarak örgütün Fransa'daki faaliyetlerinden elde ettiği kazancı yıllar geçtikçe artırdığını söylemek mümkündür. Yukarıda da bahsedildiği üzere bu coğrafyadan toplanan paranın örgüte militan devşirmek, propaganda yapmak, eğitim, mobilizasyon ve benzeri konularda harcandığı bilinmektedir. Yıllar geçtikçe Avrupa genelinde elde edilen gelirin artması PKK'nın daha çok güçlenmesine sebep olmaktadır.¹⁰⁵

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

1970 ve 1980'ler boyunca 2 milyon insan Türkiye'den Avrupa'ya göç etmiştir. PKK başta Almanya olmak üzere Hollanda, İsveç, Belçika ve Fransa gibi Batı Avrupa ülkelerine giden mültecileri kullanarak Kıta'da örgütlenmektedir.¹⁰⁶ Bununla birlikte PKK'ya ideolojik olarak yakın bazı Marksist-Leninist gruplar da mevzubahis göç dalgası ile Avrupa'ya yerleşmiştir. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'ne (THKP/C) bağlı Devrimci Yol (Dev Yol) ve Devrimci İşçiler gibi gruplar bu duruma örnek olarak gösterilebilir.¹⁰⁷

THKP/C olarak bilinen yapı 1970'lerde Türkiye'de bombalama, işkence vb. terör yöntemlerini benimsemiş, Türk güvenlik güçlerini hedef alan bir örgüt olarak ortaya çıkmıştır.¹⁰⁸ Benzer faaliyetlerini 1980'lerden sonra Fransa'ya taşıdığı gözlemlenmiştir.¹⁰⁹ 1970'lerde çekişmeli olan sol gruplar ve PKK 1980 Darbesi'nden sonra Avrupa'da tek çatı altında Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC) adıyla 1982'de birleşmiştir. Bu yapı bir süre Fransa'nın pek çok kentinde "Türkiye'deki faşist cunta" söylemi üzerinden protestolarını 1984'e kadar sürdürdüyse de daha sonra dağılmıştır.¹¹⁰ Bu tarihten sonra PKK'nın sol ve Kürt grupları üzerindeki nüfuzunu terör saldırıları gerçekleştirerek konsolide etme çabası dikkat çekmiştir. 1985'te PKK, Avrupa genelinde ve Fransa'da bulunan Türkiye kökenli solcu grupları kendi çatısı altında toplama yoluna gitmiştir. Bu anlamda merkezi Suriye'de olan

104. SETA Mülakat, Fransa, 19 Eylül 2017.

105. Michael Freeman, *Financing Terrorism: Case Studies*, (Routledge, New York: 2016), s. 66.

106. Aliza Marcus, *Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight For Independence*, NYU, 2009, s. 66.

107. Elifcan Karacan, *Remembering the 1980 Turkish Military Coup d'Etat*, Springer, 2014, s.90.

108. Karacan, *Remembering the 1980 Turkish Military Coup d'Etat*, s. 90.

109. Marcus, *Blood and Belief: The PKK and the Kurdish Fight For Independence*, s. 66.

110. Karacan, *Remembering the 1980 Turkish Military Coup d'Etat*, s. 92.

“Merkezi Komite”ye bağlı “Polit Büro” Ali Çetiner liderliğinde Batı Almanya’da kurulmuştur. Hollanda, Fransa ve İsveç’teki organizasyonlar buradan yönetilmeye başlamıştır.¹¹¹ Yine aynı dönem, PKK sadece Türkiye kökenli gruplarla değil aynı zamanda, Türk varlıklarına karşı terör eylemi yapan Ermenistan’ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu (ASALA) ile de ittifak yapmıştır.¹¹² Bahsi geçen durum, Fransa’da bir dönem cumhurbaşkanlığı yapan Sarkozy’nin danışmanı Patrick Devedjian tarafından da onaylanmıştır.¹¹³

PKK, Türkiye karşıtı pek çok örgütü gerek şiddet gerekse de ideolojik çıkarları doğrultusunda kendi yanına toplamış ve 1980 itibarıyla Fransa’da terör eylemlerini gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu anlamda ilk eylemini 10 Kasım 1980 tarihinde ASALA ile beraber yapan PKK, Strazburg’da bulunan Türk Konsoloslughunu hedef almıştır. ASALA ve PKK’nın sözcüleri Beyrut’ta bulunan Fransız haber ajansını arayarak saldırıyı üstlendiklerini dile getirmiştir.¹¹⁴ 18 Ocak 1985 tarihinde ise Türk milliyetçisi olduğu iddia edilen bir kişi Reims şehrinde öldürülmüştür. PKK bir taraftan Türk varlıklarını hedef alırken öte yandan gücünü konsolide edebilmek adına sızmış olduğu Kürt grupları¹¹⁵ baskı altına almaya başlamıştır.¹¹⁶ 1984 sonrasında ise FKBDC’nin dağılması sonucu¹¹⁷ PKK daha öncesinde ittifak yaptığı sol grupların liderlerini de hedef tahtasına koymuştur. Bu anlamda 23 Aralık 1985 tarihinde PKK üyesi ve bölge sorumlusu olan Mustafa Nazif Aktaş,¹¹⁸ Dev Yol mensubu bir kişi tarafından öldürülmüştür. Bu saldırının hemen ardından Dev Yol üyesi Mustafa Şahbaz 27 Aralık 1985’te PKK’nın hedefi olmuştur.¹¹⁹ Bazı kaynaklara göre bu durum aynı zamanda Kürtlerin kendi arasındaki mücadele olarak görülmüştür.¹²⁰ Bu bağlamda PKK, Fransa’yı adeta çatışma sahasına çevirmiş ve rakipsiz bir terör örgütü olma çabası içerisine girmiştir.

Ağustos 1986 tarihinde Türkiye, PKK’nın Irak’taki kamplarını hedef almıştır. PKK, intikam almak adına 8 Eylül 1986 tarihinde Paris’te bulunan Irak Hava Yolları ofisini işgal etmiştir.¹²¹ Türkiye’ye yönelik eylemlerine devam eden PKK, 24 Mart

111. CIA- Directorate of Intelligence, *The Kurdish Workers’ Party: Changing Course?*, Terrorism Review, 1986, s. 34.

112. CIA- EIR Special Report, *The Kurdish Workers’ Party – PKK: a branch of “Soviet Murder, Inc.”*, 1986, s. 33.

113. “Patrick Devedjian: Un Passe Extreme [Droit]”, Le Sarkopitheque, 13 Mayıs 2007, <https://sarkopitheque.wordpress.com/2007/05/13/59/>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

114. CIA- Directorate of Intelligence, *Selected Chronology of Kurdish Violence in Western Europe?*, Terrorism Review, 1986, s. 37.

115. CIA raporlarına göre bu gruplar arasında Kürdistan Dernekleri Federasyonu (KOMKAR) ve Demokratik Kürt İşçi Birlikleri Federasyonu (KKDK) bulunmaktaydı.

116. Bruce Hoffman ve diğerleri, *Trends in Outside Support for Insurgent Movements*, RAND, s. 56.

117. Karacan, *Remembering the 1980 Turkish Military Coup d’Etat*, s. 92.

118. <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=944> ilgili isim CIA kaynaklarında Mevlet olarak geçmektedir.

119. Vehbi Ersan, *1970’lerde Türkiye Solu*, İletişim yayınları, 2014.

120. Karen Gardela ve Bruce Hoffman, *The RAND Chronology of International Terrorism for 1987*, RAND, s. 46.

121. CIA- Directorate of Intelligence, *Selected Chronology of Kurdish Violence in Western Europe?*, Terrorism Review, 1986, s.39.

1992'de Marsilya'da bulunan Türk Konsoloslukuna iki molotof kokteyli atmıştır.¹²² PKK 25 Mart 1992'de ise Strazburg'da bulunan Türk Konsoloslukunu tekrar hedef almıştır. Fransız polisinin müdahale ettiği olayda dört PKK'lı yakalanmış ve yaralanan olmamıştır.¹²³ 29 Ekim 1993 tarihinde bu sefer özel bir işletme olan Bosporus Bankası Paris'te PKK'lıların bombalı saldırısına hedef olmuştur. Saldırı sonucu dört kişi yaralanmıştır.¹²⁴

24 Haziran 1993 tarihinde terör eylemlerinin çapını genişleten PKK, rehin alma eylemlerine de başlamıştır. Bu anlamda Marsilya'da Türk Konsoloslukunu basan 5 terörist 10 kişiyi rehin almıştır. Fransız polisinin binayı kuşatmasının ardından teröristlerden biri basın açıklaması yapmak istediğini dile getirmiş ve teslim olmuşlardır.¹²⁵ PKK'lılar Türk resmi varlıklarını hedef aldığı gibi özel kurumlara da saldırı yapmayı ihmal etmemektedir. Bu anlamda sosyal aktivitelerin de gerçekleştiği yerleri hedef alan PKK, 25 Ağustos 1995'te Paris'teki Türk Spor ve Kültür Birliği'ne saldırı düzenlemiştir. Saldırı sonucu 6 kişi yaralanmıştır.¹²⁶

PKK, Fransa'da bulunan Türk Konsolosluklarına saldırı düzenlemeye devam etmiştir. 5 Nisan 2006 tarihinde Paris'te bulunan Türk Konsoloslukuna molotof kokteyli atılmıştır.¹²⁷ Öte yandan içinde kadın ve çocukların olduğu sivil vatandaşlar da PKK terörünün hedefi olmuştur. 20 Kasım 2016'da gösteri yapan Türk vatandaşlarına saldıran PKK, kamu mallarına da zarar vermiştir.¹²⁸

20 Ocak 2018 tarihinde Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında başlattığı

Görsel 33: 28 Ocak 2018'de Bordeaux Şehrinde Bulunan İslam Toplumcu Milli Görüş'e (İGMG) Bağlı Camiye Saldırı Düzenlendi

"PKK Yandaşları Yine Camiye Saldırdı", *Yeni Akit*, 29 Ocak 2018, <https://www.yeniakit.com.tr/haber/pkk-yandaslari-yine-camiye-saldirdi-418618.html>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

ZDH'nin yansımaları Fransa'da teröristlerin eylemleriyle karşılık bulunmuştur. PKK'lı çok sayıda grup başta Türk varlıklarını sıklıkla hedef almakla beraber çok sayıda binaya zarar vermiştir. Bu anlamda ilk saldırı 24 Ocak'ta Fransa'nın başkenti Paris'in Normandie Mahallesi'nde yaşayan Türk vatandaşlarının özel mülküne yönelik olmuştur. Aynı zamanda bir araç yakılmıştır.¹²⁹

122. Edward F. Mickolus ve Susan L. Simmons, *Terrorism 1992-1995: A Chronology of Events and A Selectively Annotated Bibliography*, Greenwood, 1997, s.143.

123. Mickolus ve Simmons, *Terrorism 1992-1995: A Chronology of Events and A Selectively Annotated Bibliography* s. 145.

124. Mickolus ve Simmons, *Terrorism 1992-1995: A Chronology of Events and A Selectively Annotated Bibliography*, s. 495.

125. Mickolus ve Simmons, *Terrorism 1992-1995: A Chronology of Events and A Selectively Annotated Bibliography*, s. 427.

126. CIA- Directorate of Intelligence, *Selected Chronology of Kurdish Violence in Western Europe?*, Terrorism Review, 1986, s.39.

127. "Molotov Cocktail Attack against Turkish Embassy in Paris", *Hürriyet*, 6 Nisan 2006.

128. "PKK Supporters Attack Turkish Protesters in Paris", Anadolu Agency, 20 Kasım 2016.

129. UETD, "PKK/PYD/YPG Yandaşlarının Zeytin Dalı Harekatı Sonrası Avrupada Yaptığı Saldırıları", 26 Şubat 2018, http://uetd.org/wp-content/uploads/UETD_PKK_PYD_YPG_Saldirilari_Rapor_TR.pdf, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

28 Ocak'ta Bordeaux şehrinde bulunan PKK yandaşları dini bir vakıf ve vakfa bağlı camiyi hedef alarak duvarlarına “PKK”, “YPG” ve “Tekrar geleceğiz” gibi sloganlar yazarak terör saldırılarına devam etmiştir.

17 Şubat'ta yürüyüş yapan Türk vatandaşları PKK'nın hedefi olmuştur. Marsilya'da Türklerin yoğun olarak yaşadığı Türk mahallelerinde taşkınlık çıkaran saldırıların dört kişiyi ağır şekilde yaralamıştır.

Saldırılarına devam eden PKK 11 Mart 2018 tarihinde iki ayrı noktada farklı saldırılar gerçekleştirmiştir. Fransa'nın Marsilya kentinde Türk asıllı Fatih S.'nin aracı yakılırken¹³⁰ öte yandan Marignane şehrinde Murat A.'nin iş yeri PYD/PKK'lı teröristlerce kundaklanmıştır.¹³¹

14 Mart 2018 tarihinde PYD/PKK'lı gruplar kendini tekrar göstermiştir. Paris'te bulunan Türkiye Cumhuriyet Başkonsololuğunda görevli iki çalışanın araçları yakılmıştır.¹³²

Nihai olarak PKK, Fransa'da 1980'ler boyunca sol ideolojiye sahip ve daha önceden Türkiye'de terör eylemlerine karışmış gruplarla iş birliği yaparak “kitle” faaliyetlerine hız vermiştir. 1980'lerin ortalarından itibaren gücünü konsolide eden örgüt, Fransa'da Türkleri hedef alan terör örgütü ASALA ile iş birliğine giderek terör eylemlerini devam ettirmiştir. 1990'larda artık tek başına eylem yapma kapasitesine ulaşan PKK'lı teröristler, Fransa'da

Görsel 34: Marsilya'da 17 Şubat'ta Yaralanan Bir Türk Vatandaşı
“Ayıp! Fransa'da PKK Yandaşları Türklere Saldırdı Polis Seyirci Kaldı!”, *Hürriyet*, 17 Şubat 2018, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/teror-orgutu-pkk-yandaslari-fransada-turklere-saldirdi-40744722>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

Görsel 35: Fatih S.'nin Yakılan Aracı

Görsel 36: Murat A.'nin Kundaklanan İş Yeri

130. Asiye Bilgin, Twitter, 11 Mart 2018, <https://twitter.com/AsiyeBi/status/972929435941793792>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

131. UETD, Twitter, 12 Mart 2018, <https://twitter.com/UETD/status/973240422578483202>, (Erişim tarihi: 13 Mart 2018).

132. SURA, Twitter, 14 Mart 2018, <https://twitter.com/AlSuraEnglish/status/973919851885617152>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Görsel 37: 14 Mart 2018'de Yakılan Araçların Görüntüleri

daklama, yaralama ve tehdit gibi farklı türde terör saldırıları düzenlemiştir. Tüm bu saldırılar olup biterken Fransız yetkililerin caydırıcı önlemler almıyor olması düşündürücüdür.

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK'nın Fransa'ya yönelik örgütlenme çabaları kendisini militan devşirme alanında da göstermektedir. Bu anlamda 1980'lerden beri PKK taraftarı pek çok kişi Fransa'da örgütlenmeye başlamıştır.¹³³ Bu bağlamda PKK, Fransa'daki Kürt gençlerini radikalleştirmeye çalışmakla birlikte Fransız vatandaşı pek çok kişiyi PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG saflarına katma çabası içine girmiştir. Fransa'da ideolojik ve askeri anlamda eğitim faaliyetlerini sürdüren PKK'nın en bilinen kamplarından birisi olan "Mas Razal" PKK'luların buluşma noktası haline gelmiştir. Bu ifadeyi destekleyen pek çok kanıt mevcuttur. Bakıldığında 26

Görsel 38: Ali Doğan'ın Açıklama Yaptığı PKK'lı Kadınların Fransa'da Öldürülmesi Temalı Bir Etkinlik, Paris, 6 Ocak 2017

Conseil Kurde-France, Twitter, 6 Ocak 2018, <https://twitter.com/i/web/status/949611043982016512>, (Erişim tarihi: 09.04.2018).

gerek Türk misyonlarını ve vatandaşlarını gerekse de ASALA'nın rolünü üstlenerek Azerbaycan varlıklarına karşı gerçekleştirdiği terör eylemlerini arttırmıştır. 2000'lerde benzer eylemlerine devam eden PKK'lı teröristler, 20 Ocak 2018 tarihinde Türkiye'nin Suriye'de YPG/PKK varlıklarına karşı başlattığı ZDH sonrası Fransa'da kundaklama, yaralama ve tehdit gibi farklı türde terör saldırıları düzenlemiştir. Tüm bu saldırılar olup biterken Fransız yetkililerin caydırıcı önlemler almıyor olması düşündürücüdür.

Şubat 2010 tarihinde göz altına alınan Ali Doğan'ın bu çiftliği bir kültür merkezi haline getirerek film gösterileri ve konferanslar verdiği bilinmektedir. Ek olarak dönemin AP üyesi ve PKK destekçisi olarak tanınan Jose Bove'nin¹³⁴ itiraflarına göre bu kamplarda çok sayıda gence ideolojik ve silahlı eğitim verilmiştir.¹³⁵ Kendisini PKK "sempatizanı" olarak tanımlayan Doğan¹³⁶ örgü-

133. Serxwebun, 6. *Yıla Giriş Nedeniyle Avrupa'da Ulusal Direniş Gecesi Yapıldı*, Aralık 1983, s.9.

134. "Fransız Milletvekili: PKK'ya Destek Veriyoruz", *Milliyet*, 13 Mart 2010.

135. "Ünlü Çiftçi'den 'PKK' Desteği", *Milliyet*, 14 Mart 2010.

136. "Ali Dogan [SOUS-TITRE] Exile kurde en Europe", *L'humanite*, 19 Kasım 1998, <https://www.humanite.fr/node/195755>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

tün Fransa'daki kolu olan FEYKA/CDK-F ile birlikte katıldığı eylemleriyle tanınmaktadır.¹³⁷

Fransa'da bahsi geçen PKK kamplarının örgüte sağladığı desteğin somut örneklerinden biri de 2006'da ortaya çıkmıştır. Strazburg'da Selastat kentinde yaşayan Soğan ailesi, uzun yıllar PKK tarafından kaçırılan oğullarını aramıştır. Hakan Soğan 2003'te 14 yaşında iken Fransa'dan PKK'nın dağ kadrosuna kaçırılmıştır. Akabinde baba Süleyman Soğan'ın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) yapmış olduğu baskı sonuç vermiş ve Hakan Soğan 2009'da PKK'nın üst düzey yöneticilerinin verdiği talimatla serbest bırakılarak Fransız yetkililere teslim edilmiştir.¹³⁸ Bu şekilde Fransa'da büyüyen ve PKK'nın ağı içerisinde sosyalleşmiş olan Kürt gençleri radikalleştirilmektedir. Bunun somut örneklerinden biri de YPG/PKK'ya katılan Kemal Akyol'dur. Akyol, Fransa'da doğmuş olup Suriye'ye giderek YPG saflarında çok sayıda çatışmaya girmiştir. Nitekim 2017'te 21 yaşında iken hayatını kaybetmiştir.¹³⁹

2014 sonrasında PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG'ye Avrupa'dan yaklaşık 100 yabancı terörist savaştı (YTS) katılmıştır. PKK'nın ideolojik anlamda güdülediği Olivier François le Clainche de bu terörist savaşıtlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. "Kendal Breizh" kod adlı terörist, Türkiye'nin gerçekleştirdiği ZDH'de hayatını kaybetmiştir. "Devrimci" bir motivasyonla DEAŞ'a karşı savaşmaya geldiğini söyleyen Clainche, Fransa'nın Breton bölgesinde çok sayıda YPG'li teröristin bulunduğunu da dile getirmiştir.¹⁴⁰

Görsel 39: Kemal Akyol Kod adı: Özgür Seyit Karakoçan)

"Kemal Akyol İçin Paris'te Taziye", *Yeni Özgür Politika*, 6 Şubat 2018, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=82735> (Erişim tarihi: 09.04. 2018).

Görsel 40: Olivier François Le Clainche, YPG'ye Katıldıktan Sonra

"Kendal Breizh est mort au Kurdistan aux côtés d'un autre camarade", *Bretagne-info.org*, 18 Ocak 2018, <http://www.bretagne-info.org/2018/02/18/kendal-breizh-est-mort-au-kurdistan-aux-cotes-de-deux-autres-camarades/>, (Erişim tarihi: 09.04.2018).

137. "Des milliers de Kurdes demandent justice pour les trois militantes assassinees a Paris en 2013", *France 24*, 6 Ocak 2018, <http://www.france24.com/fr/20180106-manifestation-kurdes-militantes-assassinees-justice-silence-paris>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

138. "Oğul Savaşı Kandil'i Yendi", *Takvim*, 20 Ağustos 2009.

139. "France/Kurdistan: Mort d'un combattant franco-kurde YPG", *Secours Rouge*, 7 Şubat 2018, <https://secours-rouge.org/France-Kurdistan-Mort-d-un-combattant-franco-kurde-YPG>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

140. "Qui etait Kendal Breizh, le Breton engage aupres des Kurdes qui a ete tue en Syrie?", *20 Minutes*, 18 Ocak 2018, <https://www.20minutes.fr/monde/2223055-20180218-kendal-breizh-breton-engage-aupres-kurdes-tue-syrie>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

Breton sadece kamplar anlamında değil aynı zamanda siyasilere destek vermesi adına da önemli bir bölgedir. Bu anlamda Breton Demokratik Birliği (UDB) partisi tarafından 2014'te PKK'nın terörist örgütler listesinden çıkarılması için girişimler söz konusu olmuştur.¹⁴¹

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLER

Motivasyon kaynağını “Marksist-Leninist ve Maoist Devrim” ideolojisinden alan PKK ve benzeri terör örgütleri, kuruldukları coğrafyanın dışına çıkarak etki ve nüfuz alanını genişletmek istemektedir.¹⁴² Nitekim PKK'nın kurulduğu yıllardan bu yana deniz aşırı ülkelerde zemin kazanma arayışı içerisinde olduğu bilinmektedir. Örgüt başta Avrupa ülkeleri olmak üzere çeşitli bölgelerde ve ülkelerde varlık göstermektedir. Bu bağlamda 1960'lı yıllardan başlayarak Türkiye, İran, Irak ve Suriye'den Avrupa ülkelerine göç eden Kürt kökenli insanların PKK'nın oluşturmak istediği zemine kaynak niteliği taşıdığı gözlemlenmektedir. Zira örgüt sadece silahlı eylem yaparak varlığını sürdürmeyeceğini, hedeflediği noktaya geniş halk tabanının desteğini almadan ulaşamayacağını öngörmektedir.

Altı çizilmesi gereken bir diğer nokta da PKK'nın mevzubahis zemini kazanmasında diğer terör örgütleriyle iş birliği içerisinde olduğudur. Tarihsel süreç içerisinde PKK, Türkiye içerisinde ve Avrupa'da politik ve/veya ideolojik anlamda kendisine yakın hissettiği yapılarla ortak hareket etmiştir. Bunun en bariz örneklerinden biri Fransa'da ASALA terör örgütüyle yaptığı ortaklıktır. Bu ortaklığın temelinde adı geçen iki terör örgütünün birbirlerine duydukları taktiksel gereklilikten ziyade ideolojik yakınlık yatmaktadır. Avrupa devletleri ve kamuoyunun desteğini alarak Türkiye'yi politik/siyasi alanda sıkıştırmak düşüncesi ASALA ve PKK'yu birbirine yaklaştırmıştır. Daha sonraki yıllarda ASALA terör örgütünün sözcüsü Agop Agopyan “Kürt devrimciler” ile omuz omuza mücadele ettiklerini dile getirmiştir. Öyle ki PKK, ASALA ile birlikte düzenlediği ilk terör eylemini Türkiye toprakları içerisinde değil 1980 tarihinde Fransa'nın Strazburg kentindeki Türk Konsoloslughuna gerçekleştirmiştir. ASALA tarafından gerçekleştirilen Türk diplomatlara yönelik birçok saldırı PKK'lı teröristler ile birlikte planlanmış ve hayata geçirilmiştir.¹⁴³

141. “Un parti breton demande le retrait du PKK de la liste noire europeenne”, Mediapart, 27 Ağustos 2014, <https://blogs.mediapart.fr/maxime-azadi/blog/270814/un-parti-breton-demande-le-retrait-du-pkk-de-la-liste-noire-europeenne>, (Erişim tarihi: 9 Nisan 2018).

142. PKK'nın Marksist-Leninist düşünce yapısı, Stalinist yönetim anlayışı ve güç kazanmada da Maoist yöntemleri benimsediği bilinmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Soner, Ömer Aslan ve Hakan Kıyıcı, “PKK'nın Bölgesel Terör Ağı Yapılanması”, Polis Akademisi Yayınları, Polis Akademisi Yayınları: 27, Rapor No: 9, Haziran 2017, s. 11-14.

143. Sean Patrick Smyth, “Relations Between The Pkk And Asala”, Avrasya İnceleme Merkezi, No: 42, Mayıs 2017, s.1.

Görsel 41: Murat Karayılan ve Diğer Teröristlerin Önünde Bulunan PKK ve ASALA Flamaları

"PKK-ASALA İttifakı CIA Belgelerinde", *Takvim*, 1 Şubat 2017.

PKK, ASALA'nın dışında farklı örgütlerle de Fransa özelinde irtibat sağlamıştır. Bu yakınlaşmayı açıklayabilmek adına Konrad Kellen'in sınıflandırmasından yararlanmakta fayda vardır. Kellen terörist örgütleri üç kategoride sınıflandırmıştır: nas-yonalist motivasyona sahip terörizm, etnik grupların çıkarlarına yönelik terörizm ve Marksist-Leninist-Maoist devrimci motivasyonuna sahip terörizm.¹⁴⁴ Kellen'in sınıflandırmasına verilebilecek örnek ise Tamil Kaplanları ile PKK arasındaki yakınlaşmadır. Bu yakınlaşmanın temelindeki motivasyon ise Kellen'in yaptığı sınıflandırmada görüleceği üzere Marsist-Leninist-Maoist devrimci ideolojidir. Mevzubahis iki terör örgütünün Fransa özelindeki münasebetlerinin 1990'larda faaliyette olan Kürt Destek Grubu aracılığıyla sağlandığı bilinmektedir.¹⁴⁵

Türkiye'nin terörle mücadelesini her fırsatta eleştirilerinin odağına koyan Komünist Partisi (PCF), Yeşiller Ekoloji Partisi (EELV) ve Sosyalist Parti (PS) PKK ile ortak eylemleriyle ön plana çıkmaktadır. PKK ile gerek parlamento düzeyinde gerekse de kamusal alanlarda ortak etkinlikleriyle tanınan partiler, 2015 yılında Fransa'nın Thionville kentinde bir araya gelerek Türkiye'nin terörle mücadele amacıyla yürüttüğü operasyonları PKK'lı gruplarla birlikte protesto etmiştir.¹⁴⁶ Bahsi geçen gruplar 20 Ocak 2018'de başlayan ZDH'nin akabinde Strazburg şehrinde Türkiye'nin terörle mücadelesini hedef alarak terör örgütünün propagandasını sür-

144. Fuat Salih Sahin, "Case Studies in Terrorism-Drug Connection: The Kurdistan Workers' Party, The Liberation Tigers of Tamil Eelam, and the Shining Path", University of North Texas, Ağustos 2001, s.12.

145. Bayram Ali Soner, Ömer Aslan ve Hakan Kıyıcı, "PKK'nın Bölgesel Terör Ağı Yapılanması", Polis Akademisi Yayınları, Polis Akademisi Yayınları: 27, Rapor No: 9, Haziran 2017, s. 34.

146. "Thionville'de Fransız Sol Parti ve STK'lardan Katliam Anması", ANF Türkçe, 17 Ekim 2015, <https://anfturkce.net/guncel/thionville-de-fransiz-sol-parti-ve-stk-lardan-katliami-anmasi-56540>, (Erişim tarihi: 10 Haziran 2018).

dürmüştür.¹⁴⁷ Strazburg'un yanı sıra Paris ve Lyon'da da çok sayıda PKK'lı, Türkiye tarafından yürütülen ZDH için Sol Parti milletvekili Eric Coquerel ve Sosyalist Parti senatörü Olivier Leonard ile bir araya gelmiştir. Yine bu isimlere ek olarak PYD/YPG'nin Fransa'daki temsilcisi Xalit İsa da bu etkinlikte yer alarak ZDH'nin durdurulması ve Suriye'nin kuzeyinde bulunan YPG/PKK'luların sivil olduğu propagandası üzerinden Fransa'yı terör örgütüne yardıma çağırmıştır. Bu etkinlikte

Görsel 42: Yeşiller Ekoloji Partisi (EELV) ve PKK'lı Gruplar, Strazburg, 26 Ocak 2018

Fransa'da bulunan çok sayıda PKK'lı dernek ve Fransız siyasi yer almıştır. Mezopotamya Kültür Derneği, Kürdistan-Fransa Dayanışma, Lyon Kürtlerin Dostları Derneği, Rhone Genç Komünistler, Fransız Komünist Partisi ve Sol Parti bahsi geçen eyleme katılan gruplar arasındadır.¹⁴⁸

FRANSA'NIN PKK POLİTİKASI

Fransa'nın PKK'ya yönelik bakışını anlamak için Ortadoğu politikasının tarihine değinmek gerekmektedir. Fransa, Suriye'yi sömürge altında tuttuğu yıllardan itibaren özellikle Kerkük ve Musul petroleri üzerinde otorite kurmak adına bölgedeki aktörlerle ortak çalışmak istemektedir.¹⁴⁹ 1961 yılında Fransa'nın Molla Barzani'nin Irak'ta başlattığı ayaklanmayı desteklemesi bu isteği kanıtlar niteliktedir. Akabinde, 1963 yılında Fransa'da Kürt Devrimi Dayanışma Komitesi (Comite de Solidarite a la Revolution Kurd) kurulmuştur. Bu komite Fransız kamuoyunun desteğini almak amacını taşımakta, *Pesh Merga* adında çıkartılan dergiyle taleplerini hem Irak'a hem de Avrupa kamuoyuna bildirilmektedir.¹⁵⁰ Fransa ise bu tür aktörler üzerinden hem eski sömürge ülkeleri olan Lübnan ve Suriye'de politik, ekonomik ve kültürel etkinliğini devam ettirmekte hem de Irak petrolerine dolaylı olarak erişim imkanı sağlamıştır. Fransa'nın bu politikasını sürdürdüğüne günümüzde de şahit olunmaktadır. Örneğin bazı Fransız petrol şirketleri Musul petrolerini çıkartma ve işleme üzerine anlaşma imzalamak istemektedir.¹⁵¹

147. "Fransız, Türkiyeli ve Kürt Oluşumlardan Strazbourg Eylemine Çağrı", ANF Türkçe, 26 Ocak 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/fransiz-tuerkiyeli-ve-kuert-olusumlardan-strasbourg-eylemine-cagri-102184> (Erişim tarihi: 10 Haziran 2018).

148. "Fransa'dan 'Efrin'i Savunmak Kadın Devrimini Savunmaktır' Mesajı-Yenilendi-II", ANF Türkçe, 3 Şubat 2018, <https://firatnews.com/avrupa/fransa-dan-efrin-i-savunmak-kadin-devrimini-savunmaktır-mesaji-102648> (Erişim tarihi: 10 Haziran 2018)

149. Nuri Dersimi, *Kürdistan Tarihinde Dersim*, (Ani Matbaası, Halep: 1952), s. 255.

150. SETA Mülakatı, 19 Eylül 2017, Paris.

151. "Economie au Kurdistan irakien: la France en retard?", Sputnik France, 3 Kasım 2017, <https://fr.sputniknews.com/international/201711031033739925-kurdistan-irakien-economie>, (Erişim tarihi: 26 Mart 2018).

Özetle Fransa 20. yüzyılın ilk çeyreğinden bu yana Irak, Lübnan ve Suriye'deki politik, ekonomik ve kültürel nüfuzunu korumaya yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Söz konusu politikasını sürdürülebilir kılmak için bölgedeki en yoğun etnik grup olan Kürtleri kullanmaktadır. Bu sebeple temelini büyük çoğunlukta Kürtlerin oluşturduğu organizasyonları desteklemiştir. PKK terör örgütüne yakın kuruluşlar da özellikle 1981-1995 arasında iktidarda bulunan Mitterrand hükümeti tarafından çok büyük destek görmüş ve birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Fransa'da da yapılanmıştır. Özellikle STK'ların etkin bir şekilde kullanılması örgüte uluslararası siyaset arenasında zemin oluşturmuştur. Ayrıca bu kuruluşların maddi kazanç temin etmesi, ideolojik olarak kendilerine yakın kişilerin eğitimi ve sokak hareketlerinin düzenlenmesi gibi görevleri üstlendikleri unutulmamalıdır. Zira devam eden yıllarda ilgili ülkedeki siyasi fırsatlar oldukça iyi değerlendirilmiş, DEAŞ'ın ortaya çıkmasıyla birlikte Batı ülkelerinin maddi ve manevi desteği alınmıştır.

1960'lı yıllarda Avrupa genelinde gerçekleşen işçi göçü dalgası Fransa'yı da etkilemiş ve Türkiye'den çok sayıda işçi buraya göç etmiştir. 1978 yılında PKK'nın kuruluş ilanını deklare etmesi sonrasında örgüt 1981 yılında Avrupa'ya açılma kararı almıştır. Fransa ise dönemin siyasi yapısı gereği bazı fırsatları bünyesinde barındırmıştır. Mitterrand hükümetinin sosyalist bakış açısı mevzu bahis göç dalgası ile Fransa'ya gelen Kürt kökenli insanların PKK bünyesine kaymasını kolaylaştırmıştır. Dahası terör örgütüne yakınlığıyla bilinen Sosyalist Kürdistan Partisi, PCF ve PS ile dirsek temasında bulunmuştur. Nitekim Fransa'daki sosyalist ve komünist partilerin günümüzde de PKK'ya verdiği destek dikkatlerden kaçmamaktadır. Tarihsel süreci haiz ilişkinin en kuvvetli savunucusu konumunda olan first lady Danielle Mitterrand'ın konuya yaklaşımı hafızalardadır. Öyle ki bu ilgi Fransız eski cumhurbaşkanı F. Mitterrand tarafından da açık bir şekilde bilinmektedir. Cumhurbaşkanı Robert Schneider'e verdiği bir röportajında “Şanslısınız ki sizin eşiniz bir Fransız; benimki ise bir Kürt” demiştir. Nitekim Danielle Mitterrand 2011 yılında hayatını kaybettiğinde gazetelerde “Kürtlerin Annesi Öldü” başlıkları atılmıştır.¹⁵² Böylesi bir siyasi ortam Kürt milliyetçiliği söylemini kullanan PKK'nın ilgili ülkedeki hareket kabiliyetini artırmıştır.

Bu noktada değinilmesi gereken önemli hususlardan biri de bu desteğin Türk-Fransız ilişkilerini sekteye uğrattığıdır. Zira Mitterrand 1994'te Türkiye'nin Halkın Demokrasi Partisi'ni kapatma kararı almasını ve üyelerine siyaset yapma yasağı getirmesini eleştirmiştir. Buna karşılık Türk hükümeti de bu durumun Türkiye'nin içişleri olduğunu dile getirmiş, bu kararın yargı tarafından verildiğinin al-

152. “Kürtlerin Annesi Öldü”, *Milliyet*, 23 Kasım 2011.

tını çizmiştir.¹⁵³ Her ne kadar Mitterrand, PKK'nın terörist örgüt olduğunu kabul etse de uygulamada aksi bir tutum sergilemiştir.

Bu bağlamda 1990'larda PKK'ya bağlı bazı basın yayın kanalları kurulmuştur. Bu kanalların PKK tarafından propaganda ve haberleşme maksadıyla kullanıldığı Fransız yetkililer tarafından tespit edilmiştir. Aynı dönemde Türkiye'nin yoğun diplomatik baskıları neticesinde bahse konu kanallar para ve uyarı cezası almışlardır. Ancak 1998 yılında Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından PKK yandaşı kanalların insanları sokakta eylem yapmaya çağırması Fransız karar alıcıları büyük endişeye sevk etmiş ve sonucunda kapatma kararı çıkartılmıştır.

Dile getirilen bu destek sadece Mitterrand hükümeti tarafından sağlanmamış sonraki süreçte de sürdürülmüştür. Örneğin AP parlamenti Jose Bove, Fransa'nın PKK'yı desteklediğini dile getirmiş, Fransa'nın güneyinde bulunan Larzak bölgesinde örgütün eğitim kampının olduğunu ifade etmiştir.¹⁵⁴ Bununla birlikte bir dönem Fransa Dışişleri Bakanlığı yapmış olan Bernard Kouchner, Fransa'nın PYD'ye doğrudan destek vermesi gerektiğini deklare etmiştir. Daha sonra DEAŞ'ın Rakka'da yenilmesini müteakiben PYD'li teröristleri ziyaret etmiştir. Tüm bu gelişmelerin ardından 2016 yılında Paris'te Rojava Temsilciliği kurulmuştur. Türkiye'nin yoğun eleştirilerine rağmen halen faaliyette olan bu temsilcilik Fransa içerisinde PYD'nin siyasi bürosu olarak işlev görmektedir.

Son olarak Macron'un Suriye'de PYD terör örgütüne destek vereceğini açıklaması, NATO müttefiki Türkiye ile arasındaki ilişkileri zedelemiştir. Çünkü Türkiye'nin PKK/PYD'yi bir terör örgütü olarak tanıması ve milli güvenlik risk faktörü olarak görmesine rağmen Fransa'nın böylesi bir kararı alması müttefiklik anlaşmasının 5. maddesine aykırıdır. Ayrıca bahse konu örgütün Fransa için de bir tehdit olduğu belirtilmelidir. Nitekim Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında 20 Ocak 2018 tarihinde başlattığı ZDH'ye paralel olarak Fransa içerisindeki terör

153. 2-4 Mayıs 1994 arasında Fransa meclis başkanı tarafından yapılan davet üzerine ziyarette bulunan TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, dokunulmazlıkları kaldırılan DEP milletvekillerinin durumuna ilişkin sorulan bir soruya şöyle cevap vermiştir: "TBMM bu konuda kararını vermiştir. Her karar gibi bu da tartışmaya açıktır. Şimdi olay yargıya yansımıştır, müdahale edemeyiz. Biz de yargının karar ve sonuçlarını bekliyoruz. Biz cezaevindeyken neredeydiniz? Üstelik biz militarizme karşı savaşıyorduk. Tek başımıza savaştık ve demokrasiye vardık. Elde silahlar varken kesinlikle tartışmayız. Türkiye'de ne federasyon ne de federe devlet olur. Türkiye, Fransa gibi üniter bir devlettir, öyle kalacaktır. Bunun değişmesine kesinlikle müsaade etmeyiz. Türkiye'yi biz yaşayarak, siz dürbünle görüyorsunuz." Bkz. "Türkiye Demokrasi Köprüsü", *Meclis Haber Dergisi*, Sayı: 33, Mayıs 1994, s. 2, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/meclis_bulteni.sayfa?psayi=33&psayfa=16, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018); Konuyla ilgili bir diğer örnek ise 14 Nisan 1992 tarihinde François Mitterrand'ın, ikili ilişkileri geliştirmek adına Turgut Özal'ın daveti üzerine geldiği İstanbul'da yaptığı konuşmadır. F. Mitterrand şunları söylemiştir: "Kürt sorunu devam ediyor. Türkiye'deki Kürtlere gelince, buradaki Kürt siyasi fraksiyonlarından/gruplarından bir tanesinin terör eylemlerine başvurduğu doğrudur. Fransa'nın bu noktadaki tutumu oldukça nettir. Masum insanlara yönelik yapılan terör eylemleri asla kabul edilemez. Türkiye örneğinde olduğu gibi, bu tür bir devlete karşı terör eylemleri olduğu sürece devlet, ülke topraklarının birliğini korumak adına savunma refleksi gösterir. Elbette bu refleksi anlayabiliriz. Ancak Fransa, terörizmle mücadele ederken uygulanan yöntemlerin aşırıya kaçmaması gerektiğini hatırlatmak zorundadır. Toplu baskılardan kaçınılması gerekir. Türkiye'nin direkt olarak terörizmle mücadele etmesi gerekir; sivillere yönelik herhangi bir baskı kabul edilemez. Biz bu tür uygulamaları kabul edemeyiz."

154. "Fransız Milletvekili: PKK'ya Destek Veriyoruz", *Milliyet*, 13 Mart 2010.

yandaşları çeşitli eylemler gerçekleştirmiştir. Bu saldırılar neticesinde Fransız kolluk kuvvetlerinin PKK yandaşlarına karşı caydırıcı reaksiyon göstermediklerinin altı çizilmelidir.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

PKK 1980 yılından itibaren örgütlenmesini sürdürdüğü Fransa'dan dönem dönem siyasi destek görmüştür. 1981-1995 arasında cumhurbaşkanlığı yapmış François Mitterrand ve first lady Danielle Mitterrand PKK'ya yönelik açık destek sunmuştur. Nitekim PKK ile arasında organik bağı bulunan birçok dernek ve vakıf bahse konu dönemde kurulmuştur. Devam eden süreçte Mitterrand hükümeti kadar olmasa da halefleri Chirac, Sarkozy, Hollande ve Macron dönemlerinde de desteğin devam ettiğini söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra Fransa'da PKK'nın direkt olarak yönettiği yirmi dört dernek, vakıf, enstitü ve halkevi mevcuttur. Bu organizasyonların Fransa'nın on iki şehrinde faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Siyasi, kadın, gençlik ve sosyokültürel şeklinde sınıflandırılan veya tasnif edilen yapılanmalar vasıtasıyla örgüt Fransa'da mevcudiyet göstermektedir. Yapılan eylemler, sokak hareketleri, düzenlenen konferans ve toplantılar, tertip edilen kültür faaliyetlerinin (konser, festival, düğün vs.) birçoğunda terör örgütü lideri Abdullah Öcalan'ın ve PKK'nın flamalarının kullanıldığı bilhassa dile getirilmelidir. Örgüt ayrıca bu dernekler aracılığıyla Fransa'da yasa dışı bir ekonomiyi yönetmektedir. Bu illegal ekonomik faaliyetlerinin içinde kara para aklama, zorla haraç toplama, adam kaçırma, tehdit ve uyuştucu kaçakçılığı gibi suçlar da bulunmaktadır.

PKK'nın Fransa'daki kazanımları bunlarla sınırlı kalmamıştır. Kurulan medya kanalları vasıtasıyla örgüt elemanları arasındaki haberleşme sağlanmakta, sunulan manipülatif ve dezenformatif haberlerle hedeflenen kitleye istenen propaganda yapılmaktadır. Türkiye defaatle Fransa'daki ilgili mercilerden bahse konu kanalların kapatılmasını istemiş ancak Ankara'nın talepleri Fransız yetkililer tarafından dikkate alınmamıştır. Fakat Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını müteakiben sözü edilen televizyon kanallarının insanları başta Paris olmak üzere Fransa'nın diğer şehirlerinde sokaklara davet etmeleri Fransız yetkilileri endişeye sevk etmiştir. Türkiye'nin ısrarlarına rağmen kapatılmayan televizyon kanallarının yayın hayatlarına ancak Fransa için güvenlik riski oluşturduğunda son verilmiştir. PKK gerek faaliyetleri gerekse örgütlenme biçimi dikkate alındığında Fransa için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehdit PKK'nın Kürt gençlerini hem radikalleştirmesi hem de onları illegal suçlara yönelmeleri konusunda teşvik etmesidir. Bu durum zamanla Fransız kamu düzenini de bozma riski taşımaktadır. Bu tehdit ve riskler karşısında Fransız hükümeti PKK'nın propaganda faaliyetlerini engelleyen yeni mekanizmalar üretmelidir. Halihazırdaki yasal düzenlemeler PKK'nın farklı isimler kullanması nedeniyle yeterli değildir.

Fransa hükümeti PKK gayrimeşru yollarda topladığı sözde “bağış” adı altında haraçların önüne geçmelidir. Bunun için PKK'ya yakın firmaların ticari faaliyetlerinin yakından takip edilmesi gereklidir.

PKK, Fransa'da yemek ve inşaat sektöründe son derece aktiftir. Fransız hükümeti örgütün kara para aklama süreçlerini bu sektörler üzerinde rahatlıkla tespit edebilir ve kara para aklamaya engel olabilir. Bu nedenle Fransız güvenlik ve istihbarat teşkilatlarının bu alanlara yönelik gözetiminin artırılması gerekmektedir.

PKK dernekler ve vakıflar üzerinden örgütlenmektedir. Fransız hükümeti PKK ile bağlantısı (sembolik, ideolojik, siyasal veya ekonomik) olan dernekleri ya tamamen kapatmalı ya da örgütün bu oluşum için açık propaganda faaliyetlerini önlemelidir.

Fransa hükümeti, Türkiye'nin PKK militanları ile ilgili iade taleplerine de acilen olumlu yanıt vermelidir.

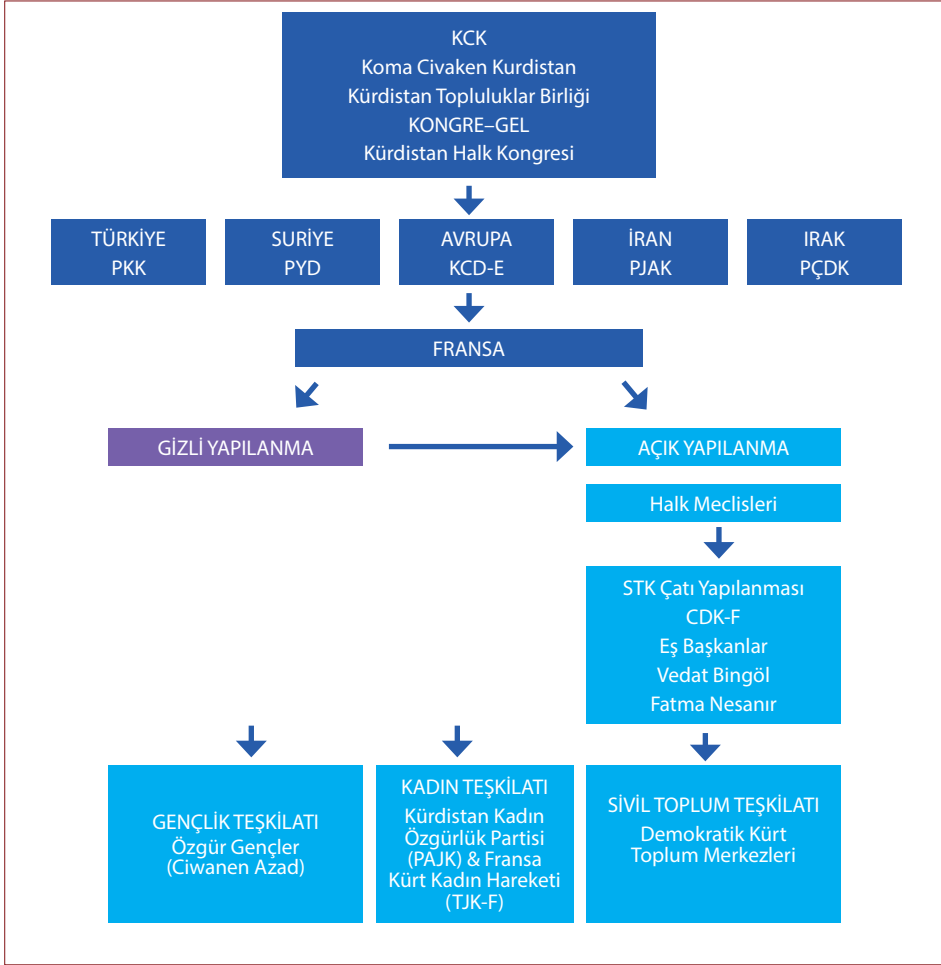
Fransız güvenlik ve istihbarat teşkilatları PKK safalarına Fransa'dan katılanların geri dönüşlerine izin verse bile bunları yargı önüne çıkararak terör suçundan yargılamalıdır.

KRONOLOJİ

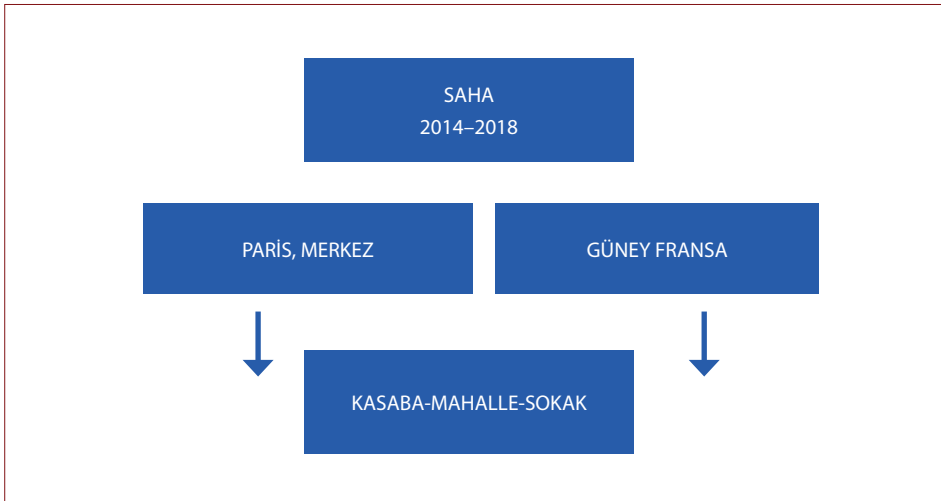
- 1963: Fransa Kürt Devrimi Dayanışma Komitesi (FKDK) kuruldu.
- 1974: Fransa Kürdistan Derneği (FKD) kuruldu.
- 1980: PKK ve ASALA terör örgütleri Strazburg'da bulunan Türk Konsoloslukuna saldırı düzenledi.
- 1981: PKK 1. Kongre'sinde Avrupa'da aktif rol almaya yönelik kararlar aldı.
- 1983: FKD adını Paris Kürt Enstitüsü olarak değiştirdi.
- 1985: PKK ve sol gruplar arasındaki saldırılar arttı.
- 1986: Paris'te bulunan Irak Hava Yolları ofisi PKK'lilar tarafından işgal edildi.
- 1987: Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği kuruldu. 1993, 1995 ve 1999 yıllarında isim değişikliğine uğrayarak Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi oldu.
- 1992: PKK, Marsilya'da bulunan Türk Konsoloslukuna molotof kokteylli saldırı düzenledi.
- 1993: PKK'lı gruplar Paris'te bulunan Bosphorus Bankası'na bombalı saldırı gerçekleştirdi.
- 1994: Med TV Fransa'da yayınlarına başladı.
- 1995: Paris'teki Türk Spor ve Kültür Birliğine PKK tarafından saldırı düzenlendi.
- 1997: Şemdin Sakık başta olmak üzere örgütle ilişkili pek çok kişi Med TV'ye röportaj verdi.
- 2001: Ahmet Kaya Kürt Kültür Merkezi kuruldu.
- 2006: Paris'te bulunan Türk Konsoloslukuna saldırıya uğradı.
- 2008: Uluslararası Terörizm Konferansı'nda PKK'nın Avrupa'da yaklaşık 500 milyon avro finansmanının olduğu tespit edildi.
- 2013: Evry Çiçek Botan Kadın Meclisi kuruldu.
- 2014: Fransa Demokratik Kürt Konseyi (CDK-F) (eski adı FEYKA) kuruldu.
- 2016: PYD Rojava Temsilciliği Paris'te açıldı.
- 2018: ZDH'nin 20 Ocak 2018'de başlamasından itibaren PKK Fransa'da pek çok yere saldırı düzenledi.

ORGANİGRAM

PKK FRANSA BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Haraç toplama • Silah ticareti • İnsan kaçakçılığı • Uyuşturucu kaçakçılığı • Kara para aklama 	<p>A. YILLIK BAĞIŞ KAMPANYASI GELİRLERİ (2016-2017, 5,3 milyon avro)</p> <p>B. TİCARİ VE FİNANSAL FAALİYETLER</p> <p>7. DERNEK VE STK'LAR</p> <p>CDK-F:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM) • Kadın Teşkilatı • Gençlik Teşkilatı <p>8. BASIN YAYIN-MEDYA GELİRLERİ</p>

GKRY

HACI MEHMET BOYRAZ

Araştırma Asistanı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

GKRY

HACI MEHMET BOYRAZ

Araştırma Asistanı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

PKK, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) tarafından terör örgütü olarak tanınmasına rağmen Avrupa ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede aktif faaliyet yürütmektedir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nde (GKRY) de benzer şekilde örgütün somut ve faal olan bir yapılanması bulunmaktadır. Ancak Kıbrıs Barış Harekati'nden ötürü Türkiye karşıtlığının zaman içerisinde devlet politikası haline gelmesi gerek devlet gerekse toplum nezdinde Türkiye'den bir nevi "öç alınması" adına GKRY, önce Ermenistan'ın kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu'na (ASALA) sonrasında da PKK'ya kucak açmıştır. Bu doğrultuda 1988 yılında Rum gazeteci Lazaros Mavros ve eski asker Theophilos Georghiades tarafından Lefkoşa'da kurulan Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi ile örgüt bu ülkedeki faaliyetlerine başlamıştır.

Önemli bir husus olarak Türkiye ve GKRY'nin karşılıklı olarak birbirlerini tanı-maması nedeniyle Ankara bu ülkedeki PKK faaliyetlerini resmi olarak protesto ede-memektedir. Bu nedenden ötürü GKRY'deki PKK yapılanması örgütün Avrupa'da en rahat faaliyet gösteren yapılanmalardan biri olarak kabul edilmektedir. Buna rağmen örgüt diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi GKRY'de de doğrudan kendi ismiyle (PKK) faaliyette bulunmamaktadır. Bunun yerine Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Ko-mitesi merkezli bir yapılanma kuran örgüt isim olarak şu anda daha çok YPG/PYD kullanımını tercih etmektedir.

Bu doğrultuda bu makale, GKRY'deki PKK yapılanmasının tarihini, faaliyetle-rini, gelir kaynaklarını ve bu ülkenin örgüte yönelik politikasının temel parametre-lerini incelemektedir. Şu ana kadar örgütün GKRY sınırları içerisindeki yapılanması ve faaliyetleriyle ilgili olarak hazırlanmış en kapsamlı çalışma olan bu makale iki kaynaktan yararlanılarak hazırlanmıştır: Birincisi kitap, haber, köşe yazısı ve sosyal medya paylaşımları gibi erişime açık olan kaynaklardır. Örgütün bu ülkedeki yapı-lanmasının tarihi ve aleni faaliyetleri bu kaynaklar kullanılarak hazırlanmıştır. Ma-kalede kullanılan ikinci kaynak ise 2018 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin

(KKTC) farklı şehirlerindeki araştırmacı, gazeteci ve yetkili mercilerle yapılan saha araştırmasına dayanmaktadır.

PKK'NIN GKRY'DEKİ TARİHİ

PKK'nın GKRY'deki yapılanmasının başlangıcı Türkiye'de silahlı eylemlere başladığı 15 Ağustos 1984 tarihiyle paralellik arz etmektedir. Zira bu tarihten çok kısa bir süre sonra Sosyal Demokrasi Hareketi Partisi'nin (EDEK) onursal başkanı Vassos Lyssarides tarafından GKRY bölgesindeki Trodos Dağları'nda ilk PKK kampları kurulmaya başlanmıştır. Daha önce ASALA militanları tarafından kullanılan bu kamplarda Suriye üzerinden deniz yoluyla Larnaka Limanı'na getirilen az sayıdaki PKK militanına Rum ve Yunan subayları tarafından askeri eğitim verilmiştir. GKRY ve PKK arasındaki ilk bağı kuran Lyssarides ile ilgili olarak kamuoyunda daha çok ressam ve şair kimliği ön plana çıkartılmakla birlikte 2010 yılında açılan İngiliz milli arşivindeki belgelerde Türk diplomatlarına karşı ASALA teröristlerinin düzenlediği saldırılarda da aktif rol aldığı ortaya çıkmıştır.¹ Ayrıca KKTC'nin Gazimağusa şehri ile Suriye'nin Lazkiye şehri arasında Gürcistan bayraklı gemilerce Ekim 2007'de başlayan tarifeli seferlerin sona erdirilmesi için Lyssarides, GKRY devlet başkanı özel elçisi unvanıyla Suriye Devlet Başkanı Beşar Esed ile görüşmüştür.² Bu durum Lyssarides'in Rum devleti nezdinde sahip olduğu önemi ve devlet adına önemli görevlerde kullanıldığını açıkça göstermektedir.

1980'lerin ortalarına gelindiğinde PKK'nın Türkiye'deki terör faaliyetlerini arttırmasıyla birlikte Rum yönetimi örgütün Türkiye aleyhinde kullanılabilecek oldukça işlevsel bir araç olduğunu fark etmiş ve örgüte daha fazla alan açmıştır. Bu minvalde Türk istihbarat birimlerinin araştırmasına göre GKRY ajanları bu dönemde Türkiye'de daha önce terör faaliyetlerine karışmış ve sonrasında Batı Almanya, İsveç ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerine sığınmış olan çoğunluğu Kürt asıllı teröristlerle bağlantı kurmaya çalışmıştır.³ Bu süreçle birlikte bir grup PKK militanı daha Rum tarafına getirilmiştir. İlerleyen süreçte örgütün bu ülkedeki yapılanmasına yardım edilmesi amacıyla önce gazeteci Lazaros Mavros ve emekli asker Theophilos Georghiades tarafından 1988 yılında Lefkoşa'da Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi (KDK), daha sonra 1990 yılında yine Lefkoşa'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK) ve Kürt Demokratik Halk Birlikleri (YDK) ofisleri açılmıştır. Bir sene sonra Temmuz 1991'de EDEK tarafından Kürt Halkını Destekleme Cemiyeti kurulmuştur.⁴ Bu sayede örgüt üyeleri ve yandaşları Rum bölgesi sınırları içinde sivil toplum kuruluşu (STK) maskesi altında açıktan

1. Nevsal Eevli, "Türkiye'ye Karşı Rum-Ermeni İttifakı", *Milliyet*, 30 Aralık 2910.

2. "Mağosa'dan Suriye'ye Seferler Başlıyor", *Kaptan Haber*, 17 Ekim 2007.

3. Cem Başar, "Terör Dosyası ve Yunanistan II", Uluslararası İlişkiler Ajansı, Lefkoşa, 1995, s. 72.

4. Başar, "Terör Dosyası ve Yunanistan II", s. 78.

faaliyet yapmaya ve PKK'nın terör örgütü değil "insan hakları mücadelesi veren bir kuruluş" olduğu yönünde imaj çalışmalarına başlamıştır. Bu noktada KDK'nın kurucularından Theophilos Georgiades'a özel olarak değinmek gerekmektedir. 9 Eylül 1957 tarihinde GKRY'de doğan Georgiades, Panteion Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi öğrenimi görmüştür. Lise yıllarında ciddi bir Türkiye karşıtlığı kazanan Georgiades üniversite öğrenimi gördüğü süre zarfında Türkiye karşıtı örgütlerle yakın temasa geçmiş ve Türkiye aleyhtarı birçok organizasyonda yer almıştır. Babası eski bir EOKA üyesi olan Georgiades, üniversite öğrenimini tamamladıktan sonra Ada'ya dönmüş ve Polis biriminde Türkiye ile ilgili meselelerden sorumlu uzman olarak görevlendirilmiştir. Kısa süre içerisinde gösterdiği performanstan ötürü Georgiades, 1986 yılında Basın ve Enformasyon Ofisinde basın müşavirliğine atanmıştır.⁵

Rum ve Yunan istihbarat birimlerinin açık desteğini arkasına alan Georgiades, 1988 yılında Mavros ile birlikte KDK'nın kurulmasına öncülük etmiş ve öldüğü güne kadar burada PKK militanlarına ideolojik ve askeri açıdan eğitim vermiştir. 1990 yılında Lübnan'ın doğu yakasında bulunan Bekaa Vadisi'ndeki PKK kampını da ziyaret ederek Öcalan ile görüşen Georgiades burada yaptığı açıklamada Kürtlerle Rumların aynı kaderi paylaştığını ve ortak düşmanları Türkiye'ye karşı birlikte savaşıklarını beyan etmiştir.⁶

Görsel 1: Theofilos Georgiadis PKK Elebaşı Abdullah Öcalan'ı Ziyaret Ederken Ali Galip Alçıtepe, "Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni", 1997

Bu ziyaretten sonra örgütün bu ülkedeki faaliyetleri hız kazanmış ve eş zamanlı olarak 1990 (ya da 1991) yılında örgüt faaliyetlerinin duyurulması adına Atina merkezli ve Rumca/Yunanca yayın yapan *Kürdistan'ın Sesi* isimli dergi basılmaya ve dağıtılmaya başlanmıştır.⁷ Aynı yıl (1990) GKRY'de Mahera ve Stavrovouni askeri kamplarında eğitim gören 135 PKK militanı Lübnan ve Suriye üzerinden Türkiye'ye gönderilmiştir.⁸

5. Andres Polycarpou, "Who was the Fighter Theophilos Georgiades", <https://www.offsite.com.cy/articles/kyria-the-mata/topika/100860-pois-itan-o-agonistis-theofilos-georgiadis-i-skeyoria-ton>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

6. Ali Galip Alçıtepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, (Esra Yayınları, Konya: 1997), s. 51.

7. "PKK Voice of Kurdistan Magazine", <http://original-fippak.blogspot.com/2013/01/pkk-free-download.html>, Erişim tarihi: 28 Haziran 2018; "PKK-KADEK Terör Örgütü Kuruluşu", <https://asidelikurt.wordpress.com/2015/07/22/pkk-kadek-teror-orgutu-kurulusu>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

8. "Southern Cyprus PKK Greek Turkey", Same Day Papers, <http://samedaypapers.me/southern-cyprus-pkk-greek-turkey>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

20 Mart 1994 tarihinde Lefkoşa'nın GKRY bölgesinde öldürülen Georgiades'in ölümü ile ilgili olarak Yunan ve Rum medyası Türk istihbaratını sorumlu tutmuş fakat konuya dair detaylı bir soruşturma yapılmadığı için bu durum dayanaksız bir iddia olarak kalmıştır. Nitekim Georgiades'in uyuşturucu kaçakçıları ile olan bağlantısı nedeniyle rakip çeteler tarafından öldürüldüğüne dair kuvvetli bir iddia bulunmaktadır.⁹ Ancak Georgiades'in bir nevi intikamının alınması için PKK'ya eğitim desteği de veren 17 Kasım Devrimci Örgütü'ne (17N/N17) bağlı Theophilos Georgiades Komandoları üyesi üç örgüt militanı, 4 Temmuz 1994 tarihinde Türkiye'nin Atina Büyükelçilik Müsteşarı Ömer Haluk Sipahioğlu'nu aracında şehit etmiştir.¹⁰ O günden beri Georgiades için Larnaka'da bulunan Theophilos Georgiades Parki'nde her sene KDK tarafından anma törenleri düzenlenmekte ve bu etkinliğe birçok Rum siyasetçi katılmaktadır. Örneğin Yunan Savunma Bakanı Panos Kammenos, Rum Savunma Bakanı Hristoforos Fokaidis ve Rum Milli Muhafız Ordusu Komutanı Korgeneral Yeorgios Basiakulis, 2 Nisan 2016 tarihinde düzenlenen anma törenine iştirak etmiştir. Yunan Bakan Kammenos burada yaptığı açıklamada "Theophilos'un, her şeye gücü yeten Türk devleti efsanesini yıktığını" ve "Kürt savaşçıların (PKK'lı teröristlerin) kendilerine (Yunanlara) güvendiğini" belirtmiştir. Daha da ötesinde Kammenos "Eğer gelecek aylarda Kürt devletini kurarsak, onun (Theophilos'un) huzur içinde uyuyacağını bilmenizi isterim"¹¹ notunu ekleyerek PKK'ya verilen Rum ve Yunan desteğini ortaya dökmüştür.

Görsel 2: PKK Elebaşı Öcalan Georgiades'i Anma Töreninde

<https://www.offsite.com.cy/articles/kyria-themata/topika/100860-poisos-itan-o-agonistis-theofilos-georgiadis-i-skeyoria-ton>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

PKK'nın GKRY'deki yapılanmasına dair belirtilmesi gereken bir başka önemli gelişme Mart 1996'da PKK elebaşı Abdullah Öcalan'ın GKRY ziyaretiyle yaşanmıştır. Basından gizli tutulan ve uzun bir süre sonra kamuoyuna yansıyan ziyarette Öcalan Ada'nın güney kesimini ziyaret etmiş ve burada örgütün faaliyetleri ve bölgedeki geleceğiyle ilgili olarak Rum yetkililerle görüşmüştür. Ziyareti boyunca en iyi şekilde ağırlanan elebaşı PKK'nın buradaki askeri kamplarını ziyaret etmiş ve Ada'da örgüt faaliyetlerine

9. Ruşen Çakır, "PKK'nın Kara Kutusunun Anıları", Gazete Vatan, <http://www.gazetevatan.com/pkk-nin-kara-kutusunun-anilari-148953-gundem>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

10. "Greece and PKK Terrorism", Turkish Ministry of Foreign Affairs, Ankara, 1999, s. 6; "Patterns of Global Terrorism 1994", United States Department of State, DIANE Publishing Company, 1995, s. 29.

11. Ahmet Takan, "Belgeleriyle EOKA/PKK Kardeşliği!", Yeni Çağ Gazetesi, <http://www.yenicaggazetesi.com.tr/belgeleriyle-eokapkk-kardesligi-37755yy.htm>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

yeni alanların açılması adına üst düzey Rum yetkililerden söz almıştır. Görsel 2'deki fotoğraftan da görüleceği üzere Öcalan ziyarette Theophilos Georgiades adına düzenlenen anma törenine de katılmıştır. Bu gelişmelerden daha da önemlisi ve en sembolik olanı Rum Ortodoks Kilisesinin Öcalan'a 23 bin Kıbrıs lirasını bağışlaması ve kiliseye ait Limasol yakınlarındaki Blateras bölgesinde bulunan 250 metre-karelik bir arsayı hediye etmiş olmasıdır. Limasol Kilisesi de Öcalan'a bu ziyarette 100 bin Kıbrıs lirası bağışlamıştır.¹²

Öcalan'ın 1996 yılındaki ziyaretinden sonra 1999 yılına kadar GKRY'de örgüte açılan alanın genişletilmesi sayesinde PKK bu ülkedeki faaliyetlerini arttırarak devam ettirmiş ve bu ülkedeki kamplarında ideolojik ve silahlı eğitim verdiği militanlarını eylem için Türkiye'ye göndermiştir. Ancak 1999 yılında Öcalan'ın yakalanmasının PKK üzerinde yarattığı şok etkisi kendisini GKRY'de de hissettirmiştir. Zira 1999-2005 arasında örgütün bu ülkedeki faaliyetlerinde gözle görülür derecede bir gerileme yaşanmıştır. Bu süreçte Öcalan'ın yakalanmasının yarattığı psikolojik etki kadar 11 Eylül saldırıları sonrasında ABD'den gelen küresel terörle aktif mücadele çağrısı Rum yönetimini köşeye sıkıştırmıştır. İlâveten 2004 yılında GKRY'nin tüm Ada'yı temsilen AB üyesi olmasıyla Rum yönetimi PKK'yı terör örgütü olarak tanıyan Brüksel ile doğrudan karşı karşıya gelmemek için örgüte verdiği desteği kapalı kapılar ardına taşımak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda hem Öcalan'ın yakalanmasının örgüt üzerinde yarattığı moral bozukluğu hem de ABD ve AB'den gelen terörle mücadelede iş birliği çağrılarını neticesinde PKK'nın GKRY'deki faaliyetleri bir süreliğine de olsa yeraltına inmiş ve Rum yönetimi örgüt ile arasına mesafe koymak zorunda kalmıştır. Ancak PKK'nın kendi içinde yeniden yapılanmaya başlamasıyla birlikte GKRY'deki faaliyetleri de yeniden hız kazanmıştır. Bu minvalde aşağıda detaylı şekilde anlatıldığı gibi 2005'in Ocak ayında bazı Rum temsilciler ve Suriye'deki bazı Kürt siyasetçiler arasında Şam yakınlarındaki bir çiftlik evinde yapılan görüşmede Rum yönetimi ile PKK arasındaki aktif iş birliği yeniden tesis edilmiştir.

STK YAPILANMASI

Öncelikle GKRY'nin coğrafi ve nüfus açısından oldukça küçük bir ülke olması nedeniyle PKK'nın bu ülkede geniş kapsamlı bir yapılanması bulunmamaktadır. Buna rağmen örgüt sahip olduğu dernekler aracılığıyla varlığını devam ettirmektedir. Ülkede faaliyetlere yön veren merkez ise 28 Kasım 1988 tarihinde Lefkoşa'da kurulan Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi'dir. PKK'ya yardım edilmesi amacıyla Rum gazeteci Lazaros Mavros ve eski asker Theophilos Georgiades tarafından kurulan komite, Rum Enformasyon Dairesi tarafından da örtülü şekilde desteklen-

12. "PKK'nın Kıbrıs İlgisi", Epolitic, <http://epolitic.blogcu.com/pkk-nin-kibris-ilgisi/281342>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

Görsel 3: GCRY'de Örgüt Yandaşları Tarafından Düzenlenen Bir Nevruz Kutlaması
<https://fwtiathalassi.wordpress.com>

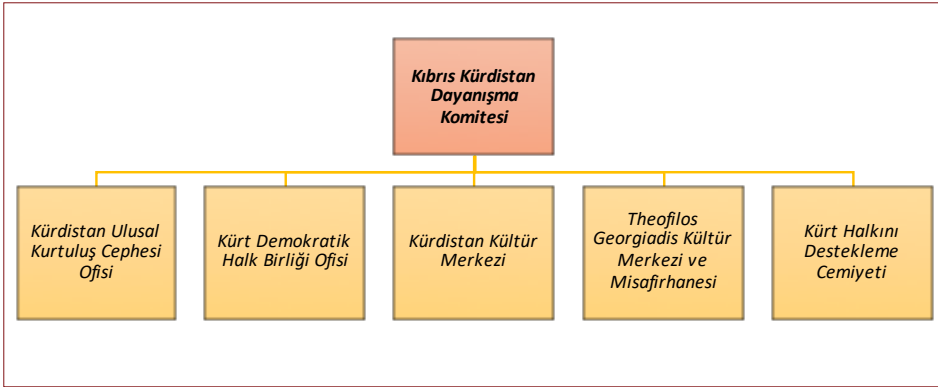
Görsel 4: PKK'ya Ait Theofilos Kültür Merkezi Logosu
<https://fwtiathalassi.wordpress.com>

Görsel 5: PKK'ya Ait Theophilos Kültür Merkezi ve Misafirhanesi
<http://www.radikal.com.tr/dunya/rum-kesiminde-turk-kurt-kavgasi-1098988>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018)

mektedir. Bahsi geçen bu komiteye bağlı olarak 1990 yılında Lefkoşa'nın güneyinde kurulan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi Ofisi ve Kürt Demokratik Halk Birliği Ofisi ile Limasol'da Kürdistan Kültür Merkezi halihazırda aktif faaliyetlerine devam etmektedir. Ağırıklı olarak Türkiye karşıtı propagandalar yapan ve PKK adına Rum makamlarında lobicilik faaliyetlerinde bulunan örgüte ait bu kuruluşlar, yasal olarak dernek statüsünde faaliyet göstermekte ve başlarında genelde Kürt asıllı GCRY vatandaşı olan kişiler yer almaktadır.¹³ Bu kuruluşların faaliyetleri arasında açlık grevleri, protesto yürüyüşleri, gösteriler, Nevruz kutlamaları ve konserler düzenlemekten propaganda materyalleri satma ve insani yardım adı altında para toplamaya kadar oldukça geniş bir yelpaze bulunmaktadır. Bu kuruluşlara ek olarak Limasol'da Theophilos Georghiades adına açılan bir kültür merkezi ve misafirhane de faaliyet göstermektedir. Aslında örgüt üyesi ve örgüte yakın kişiler tarafından konaklama üssü olarak kullanılan misafirhaneye kültür merkezi havası verilerek resmi bir kılıf giydirilmiş ve bu sayede olası yasal yaptırımların önüne geçilmiştir. Ancak örgüt adına faaliyet gösteren kuruluşların idari yapıları, mali tabloları ve yöneticileri ile ilgili olarak kamuoyuna yansıyan az sayıda haber dışında bilgi bulunmamakta ve faaliyetler mümkün mertebe basından gizli tutulmaktadır.

13. Örgütün GCRY sorumlusuyla ilgili olarak kamuoyuna yansıyan dört haber bulunmaktadır. Bunlardan en eski olanında örgüt sorumlusu olarak Nurcan Derya, ikincisinde "Munzur" kod adlı Harun Fırat, üçüncüsünde Mehmet K. isimli kişi ve en yakın tarihlili olanında PYD/YPG Kıbrıs temsilcisi olarak Yasin Tarbutz gösterilmiştir. Sırasıyla bkz. "Apo'yu Gorille Atacaklar", *Sabah*, 5 Ağustos 1999; "PKK Güney Kıbrıs", <http://www.kibris1974.com/pkk-terror-orgutunun-guney-kibris-rum-kesimindeki-faaliyetleri-ile-ilgili-ozel-dosya-t49850.html?s=359166385ea8b961b-0dc235c0cb42c80&camp;langid=1>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018); "PKK Sorumlusu Örgütü Soydu", *Haberler*, 27 Ekim 2009; "Kurds in Cyprus Protest against Turkey's Operation in Syria", *Sigma Live*, 31 Ağustos 2016.

Şekil 1: PKK'nın GKRY Yapılanması

TABLO 1. GKRY'DE PKK ADINA FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLAR	
KURULUŞ ADI	ÖZELLİĞİ
Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi	1988 yılında Rum gazeteci Lazaros Mavros ve eski asker Theophilos Georgiades tarafından Lefkoşa'da kurulan komite, örgütün ülkedeki tüm faaliyetlerinden sorumlu merkezi kuruluştur. Georgiades'in ölümünden sonra komitenin başkanlığını Mavros üstlenmiştir.
Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi Ofisi	1990 yılında YDK ile birlikte KDK'ya bağlı olarak Lefkoşa'da kurulmuştur.
Kürt Demokratik Halk Birliği Ofisi	1990 yılında ERNK ile birlikte KDK'ya bağlı olarak Lefkoşa'da kurulmuştur.
Kürdistan Kültür Merkezi	Limasol'da sözde Kürt geleneklerini tanıtmaya adı altında PKK lehinde siyasi lobi faaliyetleri yürütmektedir.
Theofilos Georgiades Kültür Merkezi ve Misafirhanesi	Limasol'da bulunmakta ve örgüt üyeleri tarafından konaklama mekanı olarak kullanılmaktadır. Şu an başında Çerkez (kod adlı) Korkmaz'ın ya da Süleyman Temel'in bulunduğu tahmin edilmektedir.
Kürt Halkını Destekleme Cemiyeti	1991 Temmuz ayında EDEK tarafından kurulmuştur.

"The Kurds Continue to Hunger Strike in Limassol", <http://m.kathimerini.com.cy/gr/kypros/229581/?ctype=ar>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018); "Kurdish Course in Cyprus for Ocalan: They Denounce European Indifference", <https://hellasjournal.com/2016/07/poria-kourdon-stin-kipro-gia-ton-otsalan-katangelloun-tin-evropaiki-adiaforia>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

İkinci olarak GKRY yapılanması talimatları her ne kadar Kandil'den olsa da hiyerarşik yapılanması PKK Avrupa'ya bağlıdır. Nitekim örgütün bu ülkedeki yapılanması ve faaliyetleri, Avrupa'dan gelen sözde temsilciler tarafından sık sık denetlenmektedir. Örneğin Avrupa'daki en büyük Kürt Derneği olarak bilinen Avrupa'daki Kürt Dernekleri Konfederasyonu (YEK-KOM) Başkanı İsmet Kem 2013 yılında Rum tarafına ziyaret adı altında teftişe gelmiştir. Kem, Ada'da kaldığı süre boyunca hem PKK kamplarını ve örgüt adına faaliyet gösteren dernekleri denetlemiş hem de Rum yetkililerle görüşmüştür. Dönemin GKRY Cumhurbaşkanı Dimitris Hristofyas, Temsilciler Meclisi Başkanı Yannakis Omiru ve Başpiskopos Hrisostomos

Görsel 6: YEK-KOM Başkanı İsmet Kem GKRY'de
<http://www.cna.org.cy/webnews-tr.aspx?a=fb907ea1c18245ea88bfeb5dd08b177d>,
 (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

gibi üst düzey isimler tarafından kabul edilen Kem, Rum yönetiminin kontrolü altında Türkçe yayın yapan Kıbrıs Haber Ajansı'na verdiği mülakatta ziyaret nedenini “Öcalan'ı serbest bırakmak için imza toplamak ve burada sorunumuzu bilen dostlarımıza bilgi vermek” olarak açıklamıştır.¹⁴

Üçüncü olarak örgüte ait kuruluşlar Türkiye aleyhinde yoğun faaliyetler yürütmektedir. Örneğin örgüt yandaşı on kişi 2014 Eylül ayında Kıbrıs'taki BM Barış Gücü Ofisi önünde Kobani ile ilgili Türkiye'nin “DEAŞ'a destek verdiğini” iddia ederek açlık grevi başlatmıştır. Bahsi geçen bu kişiler adına kendisini PYD/YPG Kıbrıs Temsilciliği olarak adlandıran bir grup “Kobani'ye yönelik saldırılar”ın durdurulması adına AB ve tüm Avrupalı devletlere çağrı yapmıştır.¹⁵ Bu noktada GKRY'de PKK adına faaliyet gösteren kuruluşların bir süredir eş zamanlı olarak PYD/YPG ofisi vazifesi gördükleri belirtilmelidir.

Dördüncü olarak GKRY'deki PKK yandaşları etnik kimlik olarak Kürt olmalarına rağmen aslen Kuzey Irak, Lübnan, Suriye ve Türkiye'den göç eden kişilerden oluşmaktadır. Bu kişilerin sayısı ile ilgili net bir veri olmasa da 14 Mayıs 2015 tarihli bir haberde güneydeki Kürt nüfusunun bir süre öncesine kadar 4 bine ulaştığı ancak Ada'yı sarsan ekonomik kriz ve mülteci ödeneklerinde yaşanan kesintiden ötürü bu sayının 400'e kadar düştüğü kaydedilmiştir.¹⁶ Ayrıca 2006 yılında basına yansıyan bir başka haberde Ada'nın güneyinde doğrudan PKK adına faaliyet gösteren militan sayısının yaklaşık 1.500 olduğu kaydedilmiştir.¹⁷ Ancak kendilerini her ne kadar sözde ortak devlet ülküsü (Kürdistan) etrafında birleştirmiş olsalar da bu kitle içinde zaman zaman sert kavgalar yaşanmaktadır. Örneğin 2009 Ekim ayında Türk ve Suriyeli örgüt mensupları arasında bıçaklı sopalı kavgalar meydana gelmiş ve iki grup arasında yaşanan kavga sırasında Türk uyruklu PKK'lıların liderliğini yapan Metin Ş. isimli kişi arabasında öldürülmek istenmiştir. Olayın ardından bahsi geçen şahıs, olaydan sorumlu tuttuğu Semir İzzettin ve bir grup Suriyeli örgüt

14. Nikos Markidis, “Kurds to Continue Struggle for a Democratic System, says Kurdish Leader”, <http://www.cna.org.cy/webnews-en.aspx?a=468e516c517c4a48bd37a5aa34a38af1>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

15. “With a Hunger Strike, the Kurds of Cyprus are Seeking Protection from the Copans, RIK, 7 Eylül 2014.

16. Antonis Adamou, “The Kurdish Inhabitants of Limassol and Cyprus”, <https://fwtiathalassi.wordpress.com/2015/05/14/%CE%BF%CE%B9-%CE%BA%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B4%CE%BF%CE%B9-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%BF%CF%85>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

17. Levent Özadam, “PKK, Kıbrıs'ta Cirit Atıyor!”, <http://www.oncevatan.com.tr/pkk-kibrisa-cirit-atiyor-makale,20388.html>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

mensubu hakkında Rum güvenlik güçlerine “şantaj, cinayete teşebbüs, uyuşturucu ve haraç” suçlarından şikayette ve ihbarda bulunmuştur.¹⁸ İlâveten Ada'nın güneyindeki Kürtler ve Rumlar arasında da zaman zaman sert kavgalar yaşanmaktadır. Örneğin 2013 Şubat ayında Limasol'da protesto yürüyüşü yapan PKK yandaşı bir gruba üç kişilik Rum grubun sözlü olarak saldırması sonucunda iki grup arasında kısa süreli bir arbede yaşanmış ancak akşam saatlerinde 100 kişiden oluşan Rum grubu Theophilos Kültür Merkezi'ne saldırmış ve iki grup arasındaki kavga polis müdahalesi ile son bulmuştur.¹⁹

Beşinci olarak PKK'nın Rum tarafındaki faaliyetlerinde siyasetçilerle bir arada olma ve lobi faaliyetleri kritik önem arz etmektedir. Bu tür faaliyetler 40-50 kişilik gruplardan oluşan protesto yürüyüşleri ve konferanslar aracılığıyla yapılmaktadır. Oldukça uzun bir listeye sahip olan bu tür etkinliklerle ilgili olarak örneğin 26 Temmuz 2016 tarihinde başlamak üzere PKK yandaşları, Theophilos Kültür Merkezi'nde Öcalan'ın serbest bırakılması için üç günlük protesto etkinlikleri düzenlemiştir. Düzenlenen etkinliklerde sık sık Türkiye aleyhinde hakaret içerikli sloganlar atılmış ve “Öcalan'a Özgürlük Çağrısı” yapılmıştır. Örgüt yandaşları Ledra sokağından Leoforos Virona'sta bulunan AB Evi'ne kadar yaptıkları yürüyüş sonunda BM genel sekreterine iletilmek üzere BM Kıbrıs Barış Gücü yetkilisine bir mektup sunmuştur.²⁰ Benzer bir etkinlik 2017 Nisan ayında düzenlenmiş ve yirmi civarında örgüt yandaşı Limasol'da “Öcalan'a Özgürlük Çağrısı” yapmıştır.²¹

Daha yakın tarihe gelindiğinde de Afrin'deki PKK unsurlarına yönelik olarak başlatılan operasyona tepki vermek ve Rum kamuoyunun bu operasyona yönelik ilgisini çekmek

Görsel 7: Theophilos Kültür Merkezi Tarafından Düzenlenen Bir Protesto Gösterisi

<http://www.cna.org.cy/webnews-tr.aspx?a=f12597794cb0466f97bafb9c4524077>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

Görsel 8: Lefkoşa'da PKK Yandaşları Tarafından Düzenlenen ve Çocukların da Alet Edildiği Türkiye Karşıtı Bir Gösteri

<http://www.sigmalive.com/en/news/local/148276/kurds-in-cyprus-protest-turkeys-operation-in-syria>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

18. “PKK Sorumlusu Örgütü Soydu”, *Hürriyet*, 27 Ekim 2009.

19. “Güney Kıbrıs'ta PKK'lılar ile Rumlar Arasında Çatışma Çıktı”, *Haberler*, 17 Şubat 2013.

20. “Kıbrıs'ta İkamet Eden Kürtler Abdullah Öcalan'ın Özgür Bırakılması için Etkinlikler Düzenliyor”, *Kıbrıs Haber Ajansı*, 26 Temmuz 2016.

21. “Kurds in Limassol Join Wider Hunger Strike”, *Cyprus Mail Online*, 12 Nisan 2017.

adına PKK yandaşları, 12-13 Mart 2018 arasında GKRY Parlamentosu önünde bir çadır eylemi başlatmıştır. Rum medyasının konuya yakın ilgi göstermesi neticesinde Rum Parlamento Başkanı Dimitris Şilluris çadırı ziyaret etmiş ve “Afrin Komitesi” ismi verilen PKK yandaşlarıyla görüşmüştür. PKK'nın yayın organlarından ANF Türkçe servisine de konu olan eylemde konuşma da yapan Şilluris “Kürt halkının verdiği mücadelede haklı olduğunu ve GKRY Parlamentosunun yapılan saldırıları kınayan bir açıklama yapması gerektiği” açıklamasını yapmıştır.²² Afrin operasyonu ile ilgili olarak düzenlenen bir başka etkinlikte PKK yandaşları Lefkoşa'daki ABD ve Rus büyükelçilikleri önünde bir etkinlik düzenleyerek Türkiye, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Rusya lideri Putin aleyhinde sık sık sloganlar atmış ancak örgüt yandaşları taşkınlık yapınca Rum polisi ile aralarında arbede yaşanmıştır. Özellikle örgüt yandaşlarının polise yumurta atması ve gerilimin giderek tırmanması ile polis terör örgütü üyelerine sert şekilde müdahale etmiştir.²³

Görsel 9: Limasol'de PKK Yandaşları Tarafından Düzenlenen Bir Çadır Etkinliği

<http://m.kathimerini.com.cy/gr/kypros/229581/?ctype=ar>,
(Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

Görsel 10: GKRY'deki PKK Yandaşları Rum Polisi ile Karşı Karşıya

<https://www.naftemporiki.gr/story/1329344/diadiilos-i-kourdon-stin-kupro-gia-tin-afirin>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

Bunların yanı sıra örgüt bu ülkede yeni eleman kazanırken dört temel yöntem kullanmaktadır: Birincisi Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinden örgüt kanalıyla GKRY'de görev alması için gönderilen kişilerdir. Doğrudan örgüt üst yönetimi tarafından “atandıkları” için bu ülkeye gelen kişiler, örgüte ait ya da örgüte yakın dernek ve işletmelerde çalışan olarak gösterilmekte ve örgütün faaliyetlerinde ön planda yer almaktadır. İkinci yöntem Ada'nın Yunanistan ile birleşmesini isteyen (ENOSİS) ve bunun için siyasi ve gerekirse silahlı mücadeleye girmeye hazır Rum gençleri için bu ortamın sağlanması yoluyla olmaktadır. Yani PKK, ortak düşman (Türkiye) algısı üzerinden örgüte sempati duyan Rum gençleri kendi bünyesinde istihdam ederek onlara “hedeflerine ulaşma” fırsatı sunmaktadır. Üçüncüsü örgüt özellikle Kuzey Irak'tan Rum tarafına

22. “Kıbrıs'tan, İngiltere'ye Efrin Saldırıları Protesto Ediliyor”, ANF Türkçe, 13 Mart 2018.

23. “Kurdish Demonstration in Nicosia for Aphrodite”, <http://gr.euronews.com/2018/01/24/kypros-diadilosi-kourdon-stin-kourdon-leykosia>, Erişim tarihi: 28 Haziran 2018.

üniversite öğrenimi görmeye gelen öğrencileri burs karşılığında kendisine çekmektedir. Üniversitelerden sadece eğitim bursu alan öğrencilerin maddi imkanı yeterli olmadığı için örgüt, bu kişilere burs vererek ya da burs bulma konusunda yardım ederek öğrencileri kendi faaliyetlerinde kullanmaktadır. Diğer eleman kazanma yöntemi ise Türkiye başta olmak üzere civar ülkelerden GKRY'ye sığınan kişilere yardım edilmesidir. Bu kişiler çoğu zaman yasal düzenlemeleri bilmedikleri için örgüte ait dernekler bu kişilere danışmanlık hizmeti vermekte ve sonrasında bu kişileri kendi bünyesinde istihdam etmektedir.

Diğer taraftan GKRY'deki PKK faaliyetleri KKTC'deki PKK unsurlarından ayrı düşünülemez. Zira Ada'da iki taraf arasındaki geçişlerin sanılanın aksine zor olmaması nedeniyle kuzeydeki örgüt üyeleri sık sık illegal yollardan güneye gidip talimat almaktadır. 30 Eylül 2001 tarihinde Lefkoşa Yiğitler Burcu'ndan Rum tarafına geçmek isterken sırt çantasını düşüren ve daha sonra 3 Ekim gecesi Gayretköy'den Rum tarafına geçerken yakalanan 44 yaşındaki Bedran Baştürk ile kendisine yardım ve yataklık eden Halil Babahan, İbrahim Güneş ve Saadettin Özmen'in polis ifadeleri bu duruma özgü bir örnek teşkil etmektedir. Adı zikredilen bu kişiler ifadelerinde KKTC turizmini baltalamak için 1993 yılında Gazimağusa bölgesindeki Boğaz Otel önünde bir arabaya bomba koyduklarını, Rum tarafından sıklıkla talimat aldıklarını, Türkiye'de yaralanan teröristleri KKTC'ye getirerek tedavi ettirdiklerini ve örgüt adına para topladıklarını itiraf etmişlerdir.²⁴ Olayın KKTC ve Türkiye basınında geniş yankı bulması neticesinde KKTC Bakanlar Kurulu 19.11.2001 tarihli ve E-1812-2001 sayılı kararında Mardin Nusaybin doğumlu Bedran Baştürk ile her ikisi de Muş doğumlu olan ve 1978 yılında KKTC vatandaşlığına kabul edilen Halil Babahan ve İbrahim Güneş'in PKK faaliyetleri içerisinde aktif rol oynamaları ve bölgede komite içerisinde yer alan lider konumunda şahıslar olmalarından ötürü ülke güvenliği açısından vatandaşlıktan çıkarılmalarına ve aileleriyle birlikte Türkiye'ye teslim edilmelerine karar vermiştir. Ancak 2004 yılında 11.02.2004 tarihli ve T-602-2004 sayılı yeni karar ile 2001 yılında alınan karar bozularak Babahan ve Güneş ailelerinin KKTC'ye dönmelerine izin verilmiştir.²⁵

Örgütün KKTC'deki üniversite öğrencileri üzerinden yürüttüğü faaliyetler de bulunmaktadır. Nitekim üniversite öğrencileri üzerinden KKTC'de örgütlenmeye çalışan PKK uzun bir süre en dağlık bölge olan Beşparmak Dağları Dikmen köyü yakınlarındaki Taşkent bölgesini ideolojik eğitim faaliyetleri için kullanmıştır. Bu bölgede kiralanan on civarındaki evde örgüte ilgi duyan üniversite öğrencilerine *Güney Kürdistan'da Egemenlik Mücadelesi ve Devrimci Demokratik Tutum, Bir Halkı Savunmak* ve *Demokratik Toplum Manifestosu* gibi kitaplar okutularak ideoloji aşılması gerçekleştirilmiştir. Bu eğitim sürecini başarılı ile tamamlayan öğrencilere

24. "KKTC'de Terör Örgütü PKK Üyesi 6 Kişi Yakalandı", *Hürriyet*, 26 Ekim 2001.

25. "Bakanlar Kurulu'ndan Şok Karar", *Gündem Kıbrıs*, 26 Şubat 2015.

fiziki yeterlilik testi uygulanması amacıyla günde altı-yedi saat yürüyüş talimi yaptırılmıştır.²⁶ 3 Mayıs 2016 tarihinde basına yansıyan bir haberde, KKTC'de bulunan üniversitelerden çok sayıda öğrencinin Rum tarafındaki PKK kamplarında eğitim gördükten sonra örgüte katıldığı ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde PKK'nın gençlik yapılanması olan YDG-H kontrolü altında üniversite öğrencilerine yönelik Demokratik Gençlik Konfederasyonu (DEM-GENÇ) KKTC sorumlusu tarafından yönetilen “komünist komiteler” adı altındaki hücre evlerinde örgüte ilgi duyan üniversite öğrencileri, ideolojik eğitim gördükten sonra başarılı olmaları halinde kaçak yollardan Rum tarafındaki kamplarda askeri eğitim görmeye gönderilmiştir. Burada da başarı gösterenler KKTC ve Türkiye dahil olmak üzere birçok ülkede terör eylemlerine katılmıştır.

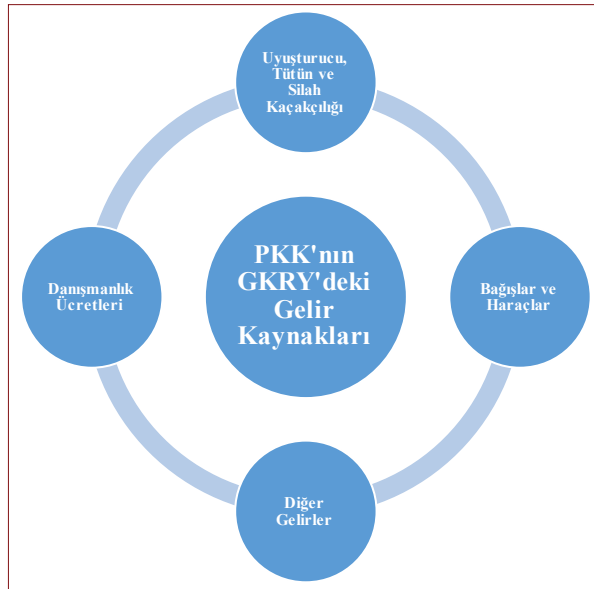
Son olarak diğer Avrupa ülkelerindeki PKK yapılanmalarından farklı olarak GKRY'deki örgüt üyeleri ve örgüte ait kuruluşlar nicelik olarak az sayıda oldukları için ifşa olunmamasına özen göstermektedir. Bunun için bu ülkede örgüt adına basın yayın faaliyetleri yürüten bir kuruluş bulunmayıp etkinlikler Facebook, Instagram ve Twitter gibi sosyal medya kanallarından mümkün mertebe uzak tutulmaktadır. Buna karşın örgüte ait kuruluşlar tarafından düzenlenen nispeten geniş kapsamlı bazı etkinlikler Rum medya organları üzerinden ulusal ve uluslararası basına servis edilmektedir. Özellikle Afrin operasyonunu protesto etmek için düzenlenen yürüyüşler ve gösteriler, hükümetin kontrolü altındaki Kıbrıs Haber Ajansı üzerinden uluslararası basına servis edilmiştir.

FİNANS KAYNAKLARI

Almanya, Fransa, İsveç ve İsviçre gibi büyük Batı Avrupa ülkeleri ile mukayese edildiğinde PKK'nın GKRY'de nispeten çok daha az gelir kaynağı bulunmaktadır. Zira ülkenin küçük yüz ölçümü ve düşük nüfusa sahip olması baz alındığında PKK'nın burada gelir sağlayabileceği geniş bir alan bulunmamaktadır. Buna rağmen örgüt Baf, Larnaka, Lefkoşa ve Limasol'da bulunan dernekleri ve Ada'nın her iki tarafında bulunan öğrenci grupları aracılığıyla kendisine dört ana kalemden gelir kaynağı yaratmaktadır: (i) bağışlar ve haraçlar, (ii) uyuşturucu, tütün ve silah kaçakçılığı, (iii) danışmanlık ücretleri ve (iv) diğer gelir kaynakları. PKK'nın GKRY'deki merkezi kuruluşu “Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi” tarafından yönlendirilen bu gelir kalemleri üzerinden örgüt, her yıl 40 milyon avro civarında gelir sağlamak ve bu paranın bir kısmını ülkedeki faaliyetlerinde kullanmakta, kalanını da örgütün merkezi Kandil'e göndermektedir.

26. Murat Çölgeçen, “PKK'nın Eğitim Üssü Beşparmak Dağları”, *Sabah*, 26 Ocak 2012; Turan Yiğitalp, “Üniversite Sahibinin Kürtçü Terörle Yakın İlişkisi”, <http://www.adimladergisi.com/universite-sahibinin-kurtcu-terorle-yakin-iliskisi>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018); “Kürt Öğrencilerin Sınır Dışı Edilmesi Skandal”, *Evensel*, 26 Ekim 2011.

Öncelikle PKK'nın GKRY'deki en önemli gelir kalemi Suriye başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleri ile Batı Avrupa ülkeleri arasındaki –hatta gemiyle yaptığı– silah, uyuşturucu ve tütün kaçakçılığıdır. Özellikle Arap Baharı sonrasında bölgedeki merkezi güç odaklarının zayıflamasını bir fırsat olarak kullanan PKK hem Ortadoğu'dan Avrupa'ya tütün ve uyuşturucu hem de Avrupa'dan Ortadoğu'ya silah kaçakçılığını arttırmıştır. Örgütün GKRY'deki kaçakçılık faaliyetlerine en somut örnek Ekim 2009'da basına yansıyan bir haberle ortaya çıkmıştır. Buna göre Rum polisinin dur ihtarına uymayan ve PKK'nın GKRY yapılanmasında tepe yönetimde oldukları tespit edilen üç kişinin aracından 10 kilogram eroin, 1 G3 piyade tüfeği, çeşitli mühimmatlar, 2 maske, 1 bıçak, 1 çift kelepçe, 1 cep telefonu, çok sayıda ziynet eşyası, örgütsel dokümanlar ve önemli miktarda para ele geçirilmiştir. Örgütün ülke sorumlusu olduğu iddia edilen Mehmet K. ve oğlu Ahmet K. gözaltına alınmış, mahkemede yapılan duruşma sonrasında iki kişi tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.²⁷ 2011 yılında kamuoyuna yansıyan bir başka habere göre ise kara para ve uyuşturucudan yılda 500 milyon avro gelir elde eden PKK bu rakamın 30-40 milyon avrosunu GKRY üzerinden sağlamaktadır. Aynı haberde GKRY'deki 4 bankada 71 şüpheliye ait hesaplarda şaibe tespit edilmiş ve Rum vatandaşı olan bu kişilerin Avrupa ülkeleri üzerinden örgüte kara para akladıkları tespit edilmiştir.²⁸ Bu noktada GKRY'nin AB'ye üye olduğu 2004 yılına kadar, uzun bir süreden beri “vergi cenneti” olarak bilinmesi ve cazip vergi imkanı sunan ülkeler arasında yer alması dikkate değer bir husustur.

Şekil 2: PKK'nın GKRY'deki Gelir Kaynakları

PKK'nın birçok ülkedeki en önemli gelir kaynakları arasında yer alan üyelere ve yandaşlardan toplanan bağışlar ve haraçlar, GKRY'de de önemli bir yer işgal etmektedir. Ülkede çoğunluğunu Türkiye ve Kuzey Irak kökenli Kürtlerin oluşturduğu yaklaşık 3 bin kişiden, KKTC ve GKRY'ye çalışmaya gelen mevsimlik işçilerden ve Ada'nın iki tarafındaki üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerden 100 ile 1.000 avro arasında gönüllü bağış toplayan örgütün eline bu şekilde her yıl en az

27. "PKK Sorumlusu Örgütü Soydu", *Hürriyet*, 27 Ekim 2009.

28. "PKK'nın Kıbrıs Planı", *Sabah*, 10 Kasım 2011.

Görsel 11: Limasol'deki PKK Yandaşları Örgütü Adına Bağış Toplarken
<https://cyprus-mail.com/2017/04/12/kurds-limassol-join-wider-hunger-strike>

ti yapılması için şirketteki elemanına talimat vermektedir. Benzer şekilde KKTC'de örgüte yakın iş adamları tarafından işletilen kumarhanelere sözde koruma hizmeti verilmesi karşılığında vergi adı altında istenen ücrette aksama olması halinde kumarhane sahibinden zorla alınmaktadır. Nitekim Haziran 2002'de basına yansıyan bir haberde örgütün uyuşturucudan sağladığı gelir ve yardım paralarının önceki yılın ilk beş ayına göre yüzde 55 oranında azalması nedeniyle Ada'daki örgüt yandaşlarından daha fazla haraç topladığı ortaya çıkmıştır.²⁹

PKK'nın GKRY'deki en ilgi çekici gelir kaynağı ise bu ülkeye iltica etmek ve/veya bu ülkede çalışmak isteyen kişilerden tahsil ettiği "danışmanlık" ücretidir. Özellikle Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nden GKRY'ye ilticası kabul görmeyenlere ve bu ülkede iş bulma imkanı kalmayanlara danışmanlık yapan örgüte bağlı derneklerin bu kişilerden yüz avrodan bin avroya kadar değişen meblağlarda ücret aldığı tespit edilmiştir. PKK bu kişileri Ada'ya getirdikten sonra örgüte ait derneklere görevlendirmekten uyuşturucu dağıtımına kadar birçok farklı alanda istihdam etmektedir. Ayrıca Suriye'de 2011 yılında başlayan iç savaş nedeniyle bu ülkeden ve bazı Asya ve Ortadoğu ülkelerinden Avrupa ülkelerine kaçmaya çalışan mültecilerden örgüt ciddi bir gelir elde etmiştir. Nitekim krizin ilk günlerinde basına yansıyan bir haberde örgütün Irak, İran, Suriye, Türkiye ve bazı Asya ülkelerinden topladığı mültecileri, Avrupa ülkelerine götürmeden önce GKRY'de Limasol ve Larnaka arasındaki bir köyde topladığı ortaya çıkmıştır. Aynı haberde örgütün GKRY'deki insan ticaretini koordine eden Çerkez (kod adlı) Korkmaz ile yardımcısı arasında bu konuda rant kavgası yaşandığı ortaya çıkmıştır. Buna göre Korkmaz'ın insan ticaretinden elde edilen gelirin bir kısmını kendi zimmetine geçirdiği yönünde Kandil'e ihbar gelmesi neticesinde örgütün Kandil'de bulunan sözde merkez yönetimi olayla ilgili Korkmaz'ı savunma vermesi için Kandil'e çağırmıştır.³⁰

29. "PKK Kıbrıs Rum Kesiminde Haraç Topluyor", Mynet, 28 Haziran 2002.

30. "PKK'nın Rant Kavgasında Kan Aktı", T24, 26 Şubat 2011.

PKK'nın GKRY'de diğer gelir kalemleri de bulunmaktadır: Birincisi ağırlıklı olarak Yunanistan üzerinden GKRY'de faaliyet gösteren örgüte ait kuruluşlara Batı Avrupa ülkelerinden gelen düzenli para akışıdır. Almanya, Fransa ve İsviçre gibi PKK'nın güçlü bir ağa sahip olduğu Batı Avrupa ülkelerinden örgüte ait kuruluşlara ve bazen de şahıslara her yıl yaklaşık 2-5 milyon avro arasında para aktarılmaktadır. Yardım adı altında transfer edilen bu paraların önünde yasal bir engelleme bulunmadığı için örgüt bu kanalı rahatlıkla kullanabilmektedir. İkincisi örgütün Baf, Larnaka, Lefkoşa ve Limasol'daki faaliyetlerinde yerel yönetimlerden lojistik destek aldığı; tişört, flama, dergi, kitap ve broşür gibi propaganda materyallerinin satışından az da olsa gelir sağladığı ve Rum Kilisesinden de düzenli olarak işe yardımı aldığı tespit edilmiştir.³¹ Nitekim sonuncu hususla ilgili olarak örneğin Rum Ortodoks Kilisesi Mart 1996'da Ada'ya gelen PKK elebaşı Öcalan'a 23 bin Kıbrıs lirası bağışlamış ve kiliseye ait Limasol yakınlarındaki Blateras bölgesinde bulunan bir arsaya hediye etmiştir. Limasol Kilisesi de 100 bin Kıbrıs lirası bağışlamıştır. İlerleyen süreçte kiliselerin bu tür bağış ve yardımları devam etmiştir. Son olarak bu ülkede doğrudan örgüte gelir yaratan bazı işletmeler de bulunmaktadır. Örneğin 2001 yılında basına yansıyan bir haberde Limasol'daki "Karkari" isimli lokantanın tüm gelirinin doğrudan PKK'ya aktarıldığı ortaya çıkmıştır.³²

GKRY'NİN PKK POLİTİKASI

1984 yılında PKK'nın Türkiye'de terör eylemlerine başlamasıyla birlikte Rum yönetimi, bu örgütün Türkiye aleyhinde kullanılabilecek işlevsel bir araç olduğunu fark etmiş ve böylece örgüte geniş bir alan açmıştır. Daha açık bir ifadeyle "Düşmanımın düşmanı dostumdur" ilkesinden hareket eden Rum yönetimi ASALA, DHKP-C ve PKK dahil olmak üzere Türkiye aleyhinde faaliyet gösteren birçok terör örgütüne maddi ve lojistik açıdan destek vermiş ve vermeye devam etmektedir. Bu politika çerçevesinde GKRY, PKK dahil tüm terör örgütlerini Türkiye'ye karşı bir dış politika aracı olarak kullanmakta ve terörizm faaliyetleri üzerinden köşeye sıkıştırılmaya çalışmaktadır. Nitekim yakın döneme bakıldığında GKRY'nin Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) militanları tarafından da tercih edilen bir kaçış güzergahı haline geldiği görülmektedir. Örneğin FETÖ'cü subay Kadir Karaman 2017 Ekim ayında lüks yatıyla Türkiye'den kaçmış ve eşiyile birlikte GKRY'ye sığınma talebinde bulunmuştur. Yerel bir gazete konuyu takip etmiş ve Karaman'ın sık sık diğer FETÖ üyeleri ile Larnaka şehrinde buluştuğunu tespit etmiştir.³³ Aynı haberde FETÖ soruşturmaları kapsamında aranan albay ve yarbay rütbesindeki iki askerinin de Yunanistan üzerinden GKRY'ye gelip sığınma talebinde buldukları ortaya çıkmıştır.

31. Bu tür faaliyetlere bir örnek için bkz. "Larnaka'da Apo'yu Serbest Bırakın Broşürleri Dağıtılıyor", *Kıbrıs Postası*, 24 Eylül 2017.

32. Teoman Turan, "Kıbrıs'ta PKK Avı", *Sabah*, 27 Ekim 2001.

33. "FETÖ'cü Subaylar Bir Bir Güney Kıbrıs'ta Toplanıyor", *Kıbrıs Postası*, 5 Ekim 2017.

Rum yönetimi ve PKK arasındaki sıkı ilişki ile ilgili olarak şu ana kadar kamuoyuna yansıyan en somut örnek 1999 yılında yaşanmıştır. Hatırlanacağı üzere PKK elebaşı Abdullah Öcalan 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya'daki Yunanistan Büyükelçiliği önünde *Phileleftheros* gazetesi yazarı Lazaros Mavros adına düzenlenmiş GKRY pasaportu ile yakalanmıştır.³⁴ Bundan önce 1998 Ekim ayında Suriye'den sınır dışı edilen Öcalan, önce havayoluyla Rum kesimindeki Larnaka Havalimanı'na ulaşmış ve oradan Yunan istihbaratçıların gözetiminde Moskova'ya gitmiştir.³⁵ Türkiye'nin uluslararası mecralarda yürüttüğü diplomatik girişimlere rağmen Rum yönetimi bugüne kadar bu konularla ilgili açıklama yapmamış ve bu siyasi hamlelerin arkasında durmuştur. Nitekim zamanın Rum başsavcısı yaptığı açıklamada "Mavros'un konuşmama hakkını kullandığını, Kıbrıs'taki soruşturmanın sona ermiş olduğunu ve olayın açıklığa kavuşması için Kıbrıslı uzmanların Türkiye'ye gidip Öcalan'ın üzerinden çıkan pasaportu incelemeleri gerektiğini" ifade etmiştir. Ancak örgüt elebaşı yakalandıktan sonra mahkemede yaptığı açıklamada bu pasaportun Atina'daki PKK temsilcisi Rozalin kod adlı kişi tarafından temin edildiğini beyan etmiştir.³⁶ Mavros ise konuyla ilgili olarak daha sonra yaptığı açıklamada bu olayın pasaportunu kaybettiği bir dönemde yaşandığını ve Öcalan'ı şahsen tanımadığını fakat Kürdistan Dayanışma Komitesi içerisindeki diğer kişilerin onu tanıdığını söylemiştir. Ancak Öcalan'ın yakalanmasından beş gün sonra yayımlanan bir haberde Mavros'un o zamana kadar pasaportunu kaybettiğine dair resmi makamlara herhangi bir başvuruda bulunmadığı ortaya çıkmıştır.³⁷

ABD'deki terör saldırılarından sonra NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri eski başkomutanı General Wesley Clark ve CIA eski başkanı James Woolsey sırasıyla 14 ve 19 Eylül 2001 tarihlerinde yaptıkları açıklamalarda El-Kaide lideri Usame bin Ladin'in GKRY'de gizli hesaplarının bulunduğunu ve Rum yönetiminin terörle mücadelede ABD ile gerekli iş birliği yapmadığını ve bundan ötürü dört yüz yıl da geçse Avrupa Birliği'ne alınmaması gerektiğini ifade etmeleri üzerine Rum yönetimi, PKK ile arasına kısmen mesafe koymaya başlamıştır.³⁸ İlaveten 2004 yılında GKRY'nin tüm Ada'yı temsilen AB üyesi olmasıyla birlikte Rum yönetimi, PKK'yı terör örgütü olarak tanıyan Brüksel ile doğrudan karşı karşıya gelmemek için örgüte verdiği desteği kapalı kapılar ardına taşımıştır.³⁹

34. Yakalandığı sırada örgüt elebaşı Öcalan'ın üzerinden iş adamı Aristos Aristidou adına düzenlenmiş bir başka pasaport daha çıkmıştır. Bkz. <http://www.habervitrini.com/gundem/apoya-ab-pasaportu48655->, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

35. "Apo Kenya'ya, MİT Ajanı ile Gitmiş", *Sabah*, 7 Haziran 1999.

36. Murat Köylü, "Geçmişten Günümüze Kürt Siyasi Hareketi", Hiperlink, 2017, s. 206.

37. Charlie Charalambous, "Mavros Refuses to Answer Police Questions on Ocalan Passport", *The Cyprus Mail*, 20 Şubat 1999.

38. İlgili açıklamalar için bkz. "Cyprus and Osama", Diplomatic Observer, http://diplomaticobserver.com/_haber/cyprus-and-osama, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

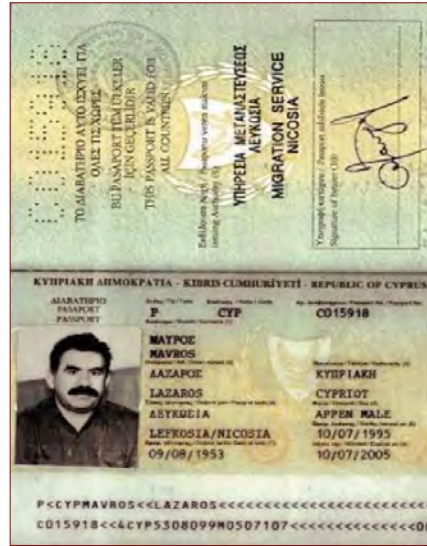
39. AB'nin PKK'yı terör örgütü olarak ilan etmesinden sonra GKRY'deki Rumlar 10 Mayıs 2002 tarihinde Lefkoşa'daki AB Delegasyonu önünde bir araya gelerek PKK flamaları ve Abdullah Öcalan'ın posterleriyle AB'yi protesto etmiştir. "GKRY-PKK İşbirliği", Haber Vitrini, 11 Mayıs 2002.

Yukarıda bahsi geçen gerçekliklere rağmen Rum siyasetçiler PKK'ya söylem bazında açıktan destek vermeye devam etmektedir. Örneğin her fırsatta Türkiye aleyhinde yaptığı açıklamalarla bilinen Avrupa Parlamentosu Sosyalistler ve Demokratlar Grubu (S&D) üyesi ve GKRY milletvekili Costas Mavrides, Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK) ve Brüksel Kürt Enstitüsü öncülüğünde 28 Haziran 2018 tarihinde Parlamentoda düzenlenen bir konferanstaki konuşmasında Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekatı ile Zeytin Dalı Harekatı (ZDH) arasında bağ kurarak şu ifadeleri kullanmıştır:

Türkiye'ye bir silah ambargosu uygulamaya çalışıyoruz. Kolay değil ama şimdilik bir müzakere aşamasına getirdik, Avrupa gündemine koyduk, ilerletmeye çalışıyoruz. AB milyarlarca destek gönderiyor Türkiye'ye. Böylece göçmenlere yardım adı altında Erdoğan'a destek oluyor. Kürdistan dağlarında çiçekler açtığı sürece biz de insanlık namına mücadelemizi sürdüreceğiz.⁴⁰

Rum siyasetçilerin ve makamların bu tür açıklamalarını destekleyen diğer örnekler arasında şunlar da yer almaktadır:

- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi siyasi temsilcisi Akif Hasan ve Hoca Ömer isimli iki terörist 19 Ocak 1990 tarihinde GKRY Enformasyon Dairesi Salonunda Kürt sorunu ile ilgili bir basın toplantısı yapmış ve DİKO milletvekilleri Pedros Stylionou ve Andres Panayilotou ile EDEK milletvekili Andreas Katsunos bu etkinliğe destek vermiştir.⁴¹
- GKRY Meclisi Dış İlişkiler Komitesi 1997 yılının Mart ayında sözde sürgündeki Kürt Meclisini GKRY'ye davet etmiş ve bu komitenin gelecek kongresinin GKRY Meclisinde gerçekleştirilmesi yönünde görüş vermiştir.⁴²
- GKRY Kamu Düzeni ve Adalet Bakanı Nikos Kosis 11 Mayıs 1998 tarihinde Meclis İnsan Hakları Komitesinde yaptığı konuşmada "GKRY'nin Kürtlerle ilgili siyasetinin değişmediğini ve Kürt mücadelesinin GKRY tarafından sempatiyle karşılandığını" söylemiştir.

Görsel 12: PKK Elebaşı Abdullah Öcalan için Lazaros Mavros Adıyla Düzenlenen Pasaport

<http://fotoanaliz.hurriyet.com.tr/galeridetay/58413/4369/1/dunyanin-en-tuhaf-pasaport-hikayeleri>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

40. "AP'de Türk İşgalcılığı Tartışılıyor", Roj News, 28 Haziran 2018.

41. "Kendi İfadesiyle PKK Kimdir; Ne Yapmak İstiyor?", Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Ankara, 1994, s. 542.

42. Bahsi geçen bu bilgi *Kürdistan'ın Sesi* isimli derginin 1997 Temmuz-Ağustos tarihli 59. sayısının 16. sayfasında yer almaktadır.

- GKRY Meclis Başkanı Spiros Kipriyanu, 2008-2013 arasında GKRY Cumhurbaşkanı görevini yürüten dönemin AKEL Genel Sekreteri Dimitris Hristofyas ve EDEK Onursal Başkanı Vassos Lyssarides 1999 Şubat ayında yaptıkları açıklamalarda Öcalan'a kendi pasaportlarını vermeye hazır olduklarını ifade etmişlerdir.⁴³

Rum yönetimi ve PKK arasındaki ilişkinin bir başka somut örneği Ocak 2005'te bazı Rum temsilciler ve Suriye'deki bazı Kürt siyasetçiler arasında Şam yakınlarındaki bir çiftlik evinde yapılan görüşme ile ortaya çıkmıştır. Taraflar arasında yapılan görüşmede Rumların Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni "Kuzey Kürdistan" olarak tanıması karşılığında PKK'nın da Kıbrıs'ın tamamını Rum yönetimi altında "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak tanıması yönünde uzlaştıkları kaydedilmiştir.⁴⁴ Nitekim Kandil'deki PKK yöneticilerinin Kıbrıs ile ilgili yaptıkları açıklamalara bakıldığında GKRY ile KKTC arasında bir ayırım yapmayıp "Kıbrıs Cumhuriyeti" ifadesini kullandıkları görülmektedir. Örgüt bu şekilde hem Adadaki Türk varlığını göz ardı etmekte hem de Rum yönetimine kendisinin güvenilir bir ortak olduğunu ispatlamaktadır. Benzer şekilde şu ana kadar hiçbir Rum siyasetçi PKK'nın terör örgütü olduğuna dair beyanat vermemiştir. Bu noktada KKTC Cumhurbaşkanlığı, Rum yönetiminin PKK'ya vermiş olduğu destekle ilgili kapsamlı bir rapor hazırlamış ve Eylül 2006'da bunu mektup halinde BM genel sekreterine sunmuştur. PKK'nın son yıllarda GKRY'de gerçekleştirdiği eylemlerin fotoğrafları, örgüte ait derneklerin üyelerden topladığı aidat karşılığında verdiği makbuzlar, üzerinde terör örgütü PKK'nın flaması ve Rum bayrağı olan ve ERNK tarafından para toplamak amacıyla dağıtılan kuponlardan oluşan rapor⁴⁵ dönemin KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat tarafından da kamuoyu ile paylaşılmıştır. Konuyla ilgili olarak Talat daha sonra şu açıklamayı yapmıştır:

Cumhurbaşkanıyken konuyu incelemiş, yaptığım bir açıklamada Kıbrıs Rum tarafının PKK'yı desteklediğini söylemiştim. O zamanki Rum lider Papadopoulos bunu şiddetle reddetmiş ve bu konuda benden kanıt istemişti. Ben de onun üzerine elimizdeki tüm kanıtları topladım ve bir mektup haline getirdim kendisine ve BM'ye gönderdim. Ses kesildi ve hiçbir cevap gelmedi. O nedenle Kıbrıs Rum tarafının PKK'ya hem lojistik olarak hem parasal olarak yataklık etmesi bilinen bir gerçektir.⁴⁶

GKRY'nin PKK politikasıyla ilgili olarak belirtilmesi gereken bir diğer önemli husus örgüt üyeleri ve yandaşlarına verilen "siyasi sığınmacı" statüsüyle ilgilidir.

43. "PKK-KADEK Terör Örgütü Kuruluşu", <https://asidelikurt.wordpress.com/2015/07/22/pkk-kadek-teror-orgutu-kurulusu>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

44. Güven Arıklı, "Türkiye'de PKK Bitirilirken, KKTC'de Neler Oluyor?", <http://www.kibristime.com/turkiyede-pkk-bitirilirken-kktcde-neler-oluyor-makale,3712.html>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

45. "Rum Yönetimi PKK'yı Destekliyor", Mynet, 29 Eylül 2006.

46. "Talat: Rumlar PKK'yı Destekliyor", *Timetürk*, 26 Haziran 2010.

Güncel rakamlar net olmamakla birlikte *Philelefttheros* gazetesinin Rum istihbaratına dayanarak verdiği habere göre Rum yönetimi 2005 itibarıyla yaklaşık 1.500 PKK yandaşına sığınmacı statüsü vermiştir.⁴⁷ Ancak bu statülerin içeriğine dair şu ana kadar bir açıklama yapılmamıştır. Buna rağmen 2017 yılında GKRY'den bu statüyü alan Halil Savda isimli örgüt yandaşının açıklamaları Rum yönetiminin bu konudaki pozisyonunu az da olsa açığa kavuşturmuştur. Türkiye basınında kendisini “barış aktivisti ve vicdani retçi” olarak tanıtan ve 2015 genel seçimlerinde HDP'den milletvekili aday adayı olan Savda, Alman Barış Toplumu (DFG-VK) isimli bir kuruluşa verdiği mülakatta Türkiye'den siyasi baskı nedeniyle ayrıldıktan sonra önce KKTC'ye geldiğini fakat buranın “1974'ten beri Türkiye'nin kontrolü” altında olması nedeniyle zaman geçirmeden GKRY'ye kaçtığını ifade etmiştir. Rum yönetiminden vicdani retçi olduğu için siyasi sığınma başvurusu kabul edilen tek kişi olduğunu belirten Savda, kendisine yöneltilen “Kıbrıs meselesinin bu ülkede sığınma alma şansını etkilediğini düşünüyor musun?” sorusuna “Evet etkili olduğunu düşünüyorum” cevabını vermiştir. Ayrıca tüm kaçış sürecini kendi imkanları ile tamamladığını ve kimseden maddi destek almadığını söyleyen Savda şu anda Limasol'daki bir Kürt derneğiyle irtibatla olduğunu ifade etmiştir.⁴⁸ Bu somut örnekten Rum yönetiminin “siyasi sığınmacı statüsü” üzerinden PKK yandaşlarını rahatlıkla koruma altına alabildiği ve Kıbrıs meselesinin Rum yönetiminin PKK politikasını şekillendiren en temel etken olduğu anlaşılmaktadır.

Rum yönetiminin PKK'ya tahsis ettiği askeri kamplar da önemli bir başlık olarak durmaktadır. Örgütün GKRY'deki kuruluşu ve faaliyetlerini ilerletmesinde önemli bir rolü bulunan Vassos Lyssarides görevdeki hükümetin aktif desteğini arkasına alarak 1984 yılında Ada'nın güneyinde yer alan Trodos Dağları'nda PKK için ilk eğitim kamplarını kurmaya başlamıştır.⁴⁹ 1.952 rakımlı dağlık bölgede ideolojik eğitimlerini tamamlayan militanlara silah kullanma, bomba hazırlama ve hayatta kalma yöntemleri gibi askeri eğitimler verilmekte ayrıca Kuzey Irak, Suriye ve Türkiye sınırları içerisinde yaralanan örgüt mensuplarının tedavileri de yapılmaktadır.⁵⁰ Bu makale kapsamında yapılan saha araştırmasında görüşüne başvurulmuş bir uzmanın paylaştığı bilgilere göre Trodos Dağları'ndaki aktif kamp dışında Mahera ve Stavrovouni'de Rum İstihbarat Teşkilatı (KİP) tarafından tahsis edilen askeri kamplar ile Latsia bölgesinde bir ideolojik eğitim kampı daha bulunmaktadır.⁵¹

47. “Rumlar: 1.500 PKK'lı Kabul Ettik”, *Hürriyet*, 27 Ağustos 2005.

48. “For 25 Years a Vicious Circle of Persecution”, DFG-VK, <https://www.dfg-vk.de/ueber-uns/verbandszeitung/201801/halil-savda>, (Erişim tarihi: 25 Haziran 2018).

49. Ata Atun, “The Greek Cypriot-PKK Connection”, <http://www.ataatun.org/the-greek-cypriot-pkk-connection.html>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

50. Ata Atun, “PKK-Kıbrıs Rum Bağlantısı”, <http://www.ataatun.org/pkk-kibris-rum-baglantisi.html>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

51. Ayrıca bkz. Hüseyin Macit Yusuf, “PKK'nın Yeni Hedefi KKTC mi?”, *Yeni Çağ Gazetesi*, <http://www.yenicag-gazetesi.com.tr/pkknin-yeni-hedefi-kkct-mi-37522yy.htm>, (Erişim tarihi: 25 Haziran 2018).

KKTC eski Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu Haziran 2012'de yaptığı bir açıklamada istihbarat birimlerinin tespitlerine göre Rum kesimindeki aktif kamplarda 3 bin PKK militanının İsrail ve GKRY tarafından askeri açıdan eğitildiği ve şu ana kadar eğitimden geçen 15 bin PKK militanının Kandil'e gönderildiğini ifade etmiştir.⁵² Bu açıklamadan uzun bir süre önce İngiliz *Sunday Express* gazetesi 19 Temmuz 1987 tarihli sayısında Rum kesiminde PKK ve DEV-SOL gibi Marksist kökenli ve Türkiye karşıtı terör örgütlerine tahsis edilen kampların varlığıyla ilgili bir haber yapmıştır.⁵³ Bu haberden bir hafta sonra dönemin Türkiye Başbakanı Turgut Özal da Rum kesiminde Türkiye'ye yönelik terör kamplarının kurulduğunu ve buradaki teröristlere silahların bizzat Rum yönetimi tarafından verildiğini açıklamıştır.⁵⁴ 1997 yılında Rum gazeteci Lakis Pinguras da bu kampları ziyaret ederek bazı militanlarla röportaj yapmıştır.⁵⁵ Bu ziyaretten yedi yıl önce 1990'ın Kasım ayında DİKO milletvekili Andreas Panailotou, AKEL milletvekili Hristos Petas, EDEK milletvekili Dimitris İliyadis ve ADİSOK milletvekili Hristos Hristofidis Bekaa Vadisi'ndeki PKK kampına giderek terör örgütü yöneticileriyle görüşmüştür. Bahsi geçen bu ziyaret 12 Kasım 1990 tarihinde PIK TV'de de yayımlanmıştır.⁵⁶

Askeri kamplar dışında Rum yönetimi, PKK'ya yapılan silah yardımlarında da bir geçiş noktası konumundadır. Nitekim Genelkurmay Başkanlığının 2002 Mart ayında yayımladığı *PKK Terör Örgütünün GKRY'deki Faaliyetleri* isimli kitapçığında PKK'nın silah kaçakçılığında Rum topraklarını üs olarak kullandığı, Avrupa ve eski Doğu Bloku ülkelerinden gelen silahların Limasol Limanı'ndan Suriye'nin Lazkiye Limanına ve oradan Kandil'e ulaştırıldığı bilgisi paylaşılmıştır.⁵⁷ Suriye ve Lübnan'daki PKK oluşumları özellikle 1994-1997 arasında GKRY'nin Larnaka ve Limasol limanları üzerinden KİP gözetiminde çeşitli silah ve mühimmat temin etmiştir. Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla bu sevkiyatlar arasında şunlar yer almaktadır:⁵⁸

- 1994'ün Kasım ayında Rusya'dan temin edilen 7 milyon dolar değerinde ve 260 ton ağırlığındaki mühimmat Rum bandıralı Athanasios isimli gemiyle Larnaka'ya getirilmiş ve burada Cecilia isimli bir başka gemiyle PKK militanlarına teslim edilmiştir.
- 1995'in Ağustos ayında üç PKK militanı KİP aracılığıyla bir Rus silah satıcısından örgüt için yüklü miktarda silah ve malzeme temin etmiştir.

52. "Derviş Eroğlu: İsrail, Güney Kıbrıs'ta 3 bin PKK'lıyı Eğitiyor!", T24, 30 Haziran 2012.

53. Alçıtepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, s. 50.

54. Alçıtepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, s. 50.

55. "PKK Terör Örgütünün GKRY'deki Faaliyetleri", Ulm Ülkü Ocağı, <http://www.ulmulkuocagi.com/index.php/gundem/ozel-dosyalar/kurt-dosyasi-pkk-teroru/100-pkk-teror-ogutunun-gkry-deki-faaliyetleri>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

56. Alçıtepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, s. 51.

57. Görüldüğü yer "Kötümser Olmak Faydalıdır". Bkz. http://diplomatikgozlem.com/_haber/kotumser-olmak-faydalidir, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

58. Esen Aydınşakir, "Kara Para Aklamayla Mücadele", (Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2008), s. 63-64.

- 1996'ın Ekim ayında Limasol'dan Lübnan'a hareket eden bir gemiyle 10 bin Kalaşnikof, 550 uçaksavar mermisi ve 4 bin çeşitli tipte mayın PKK militanlarına ulaştırılmıştır.
- 1997'nin Haziran ayında Limasol'dan Suriye'ye giden Rum bandıralı Nissos Kypros isimli feribotla 8 SA-7 füzesi PKK militanlarına teslim edilmiştir.

Rum yerel yönetim organları da PKK'ya aleni destek vermektedir. Örneğin Ada'nın güneybatı yakasındaki Baf Belediyesi 13 Kasım 1998'de örgüte destek vermek için halka açık bir etkinlik düzenlemiş ve halkın bu etkinliğe yoğun şekilde katılmasını istemiştir.⁵⁹ Benzer şekilde GKRY'de faaliyet gösteren kiliselerin de bir kısmı PKK'ya açıktan destek vermektedir. Örneğin Rum Ortodoks Kilisesi 1996'nın Mart ayında Ada'ya gelen PKK elebaşı Öcalan'a 23 bin Kıbrıs lirası bağışlamış ve kiliseye ait Limasol yakınlarındaki Blateras bölgesinde bulunan bir arsayı hediye etmiştir. Limasol Kilisesi de Öcalan'a bu ziyarette 100 bin Kıbrıs lirası bağışlamıştır. Ayrıca Trodos Dağları'ndaki PKK kampının Rum Milli Kilisesine ait arazi üzerinde kurulması önemli bir ayrıntı olarak durmaktadır.⁶⁰ Ancak Rum Kilisesi ve PKK arasındaki ilişkiye dair en somut açıklama örgüt elebaşından gelmiştir. Zira yakalandıktan sonra mahkemede yaptığı açıklamada Öcalan, Rum tarafında örgüte aktarılan paraların kiliseler aracılığıyla verildiğini ifade etmiştir.⁶¹

Son olarak GKRY'de PKK'ya verilen siyasi destek kadar azımsanamayacak bir toplumsal destek bulunmaktadır. Zira Türk ve Türkiye karşıtlığı toplumun neredeyse tamamına sirayet ettiği için bulunan her fırsatta bu tutum gün yüzüne çıkartılmaktadır. Örneğin 2016'nın Kasım ayında GKRY 1. Ligi'nde oynanan maçta Omonia Nicosia taraftarları "PKK terör örgütü değildir" ifadesinin yer aldığı bir pankart açmıştır.⁶² Bu örnekten de görüleceği üzere ülkedeki en alakasız organizasyonda bile PKK üzerinden Türkiye karşıtlığı ortaya çıkabilmektedir.

Görsel 13: Omonia Nicosia Taraftarlarının Açtığı "PKK Terör Örgütü Değildir" Pankartı

<https://www.gzt.com/spor/rum-takiminin-taraftarlarinin-pkk-pankarti-sasirtmadi-2572530>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

59. Cenk Başlamış, "Apo Buhar Oldu", *Milliyet*, 11 Haziran 1998.

60. Ali Külebi, "PKK'nın Rumlarla İşbirliği", <http://tarihonline.blogspot.com/2007/09/pkkn-rumlarla-ibirlii.html>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

61. "Öcalan Tek Tek Anlatıyor", *Hürriyet*, 2 Haziran 1999; "Zypern: Einst Zufluchtsstatte für Terroristen" (Cyprus: Once a Refuge for Terrorists)", *Türkisch Press*, 30 Aralık 2010.

62. "Rum Takımının Taraftarlarının PKK Pankartı Şaşırtmadı", *GZT*, 30 Kasım 2016.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

GKRY'deki PKK yapılanmasını ele alan bu makaleden ortaya çıkan en temel sonuç ülkedeki neredeyse bütün siyasi ve toplumsal oluşumları PKK konusunda buluşturan ortak paydanın Türkiye düşmanlığı olduğudur. Bu karşıtlık üzerinden devlet içerisindeki hemen hemen bütün oluşumlar örgüte farklı açılardan destek vermektedir. Ancak Türkiye ve GKRY arasında diplomatik bir temsil mekanizması olmadığı için Ankara, bu ülkedeki PKK faaliyetlerine resmi olarak tepki verememektedir. Bu duruma somut bir örnek vermek gerekirse 2017'nin Ağustos ayında Atina üzerinden GKRY'ye gelen ve hakkında Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol) tarafından yakalama kararı bulunan PKK üyesi Mehmet Tanboğa Larnaka'da gözaltına alınmıştır. Interpol üzerinden Ankara'ya bildirimde bulunan Rum yönetimi, Tanboğa'nın iadesi için Ankara'nın yirmi dört saat içinde yazılı talep gönderilmesini istemiştir. Ancak Türkiye'nin bu muhtemel adımı GKRY'nin fiili olarak tanınması anlamına geleceği için bu işlem yapılmamış ve Tanboğa serbest bırakılmıştır.⁶³

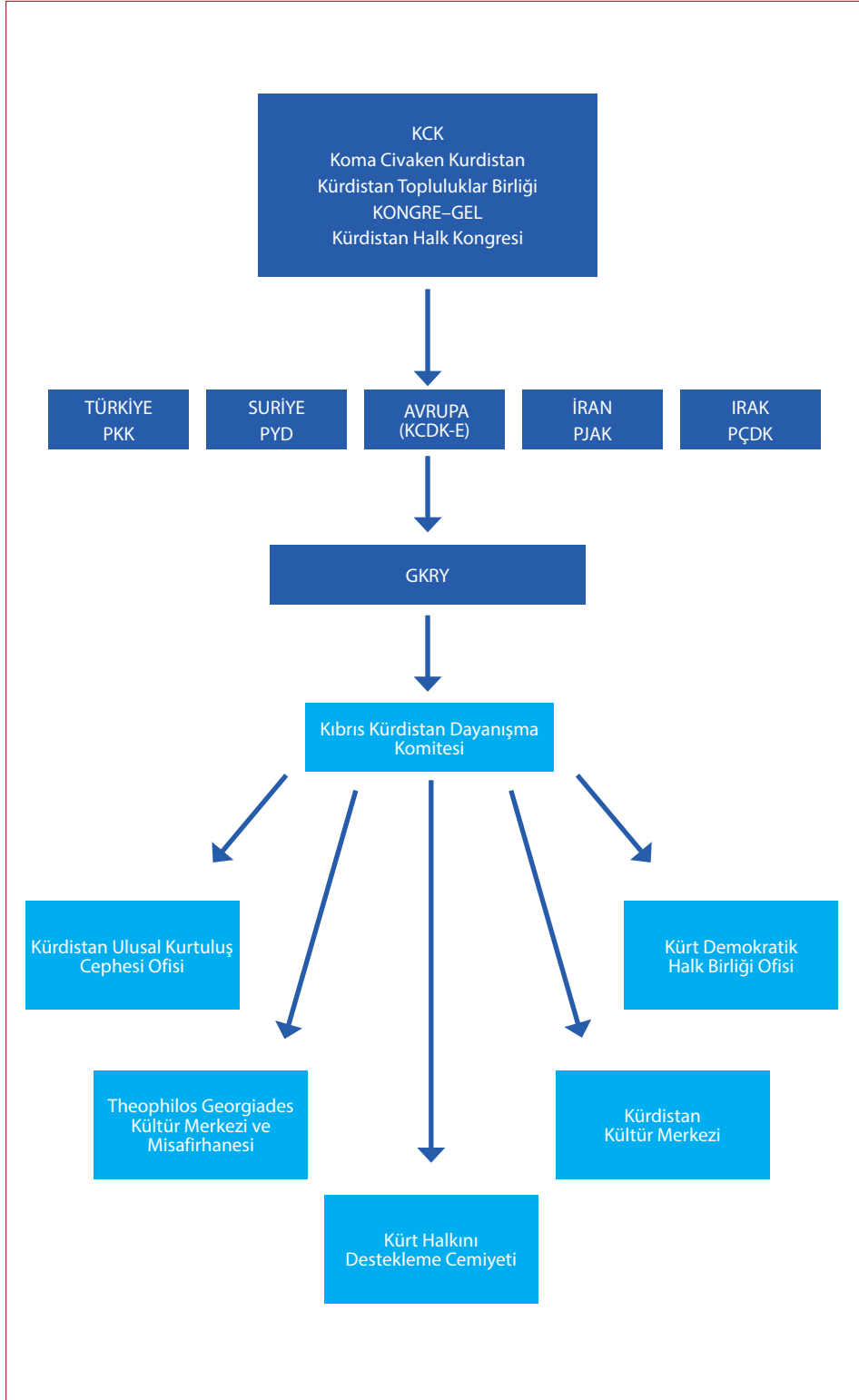
Diğer taraftan PKK'nın bu ülkedeki faaliyetlerinde Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi Ofisi, Kürt Demokratik Halk Birliği Ofisi, Kürdistan Kültür Merkezi, Theophilos Georgiades Kültür Merkezi ve Misafirhanesi ile Kürt Halkını Destekleme Cemiyeti gibi oluşumların tek bir merkezden (Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi) koordine edildiği görülmektedir. Daha çok PKK adına Rum makamlarında lobicilik faaliyetlerinde bulunan ve PKK'nın terör örgütü olmadığına dair imaj çalışmaları yapan bu oluşumların gelir kaynaklarına bakıldığında ise kendi kendilerine yetecek düzeyde bir mekanizma kurdukları anlaşılmaktadır. PKK'nın bizatihi kendisi yasa dışı bir yapılanma olmasına rağmen kendisine bağlı dernekler üzerinden ve diğer ülkelerdeki yapılanmaları aracılığıyla yarattığı kaynakların dışında tespit edilemeyen kaynakları da hesaba katıldığında kendisine önemli bir gelir kaynağı yarattığı ortaya çıkmaktadır. Bu minvalde Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi Türkiye'nin ve GKRY'nin üye olduğu uluslararası organizasyonlarda örgütün bu ülkedeki faaliyetlerinin anlatılması gereklidir. Buna ek olarak Türkiye'nin KKTC'deki Büyükelçiliğinde güneydeki PKK faaliyetlerinin daha yakından takip edilmesi ve bu faaliyetlerin kamuoyuna yansıtılması adına Rumca ve Kürtçe bilen uzman(lar) istihdam edilmelidir.

63. Elias Hazou, "Kurd Wanted by Turkey Released by Cyprus", <https://cyprus-mail.com/2017/08/31/kurd-wanted-turkey-released-cyprus>, (Erişim tarihi: 28 Haziran 2018).

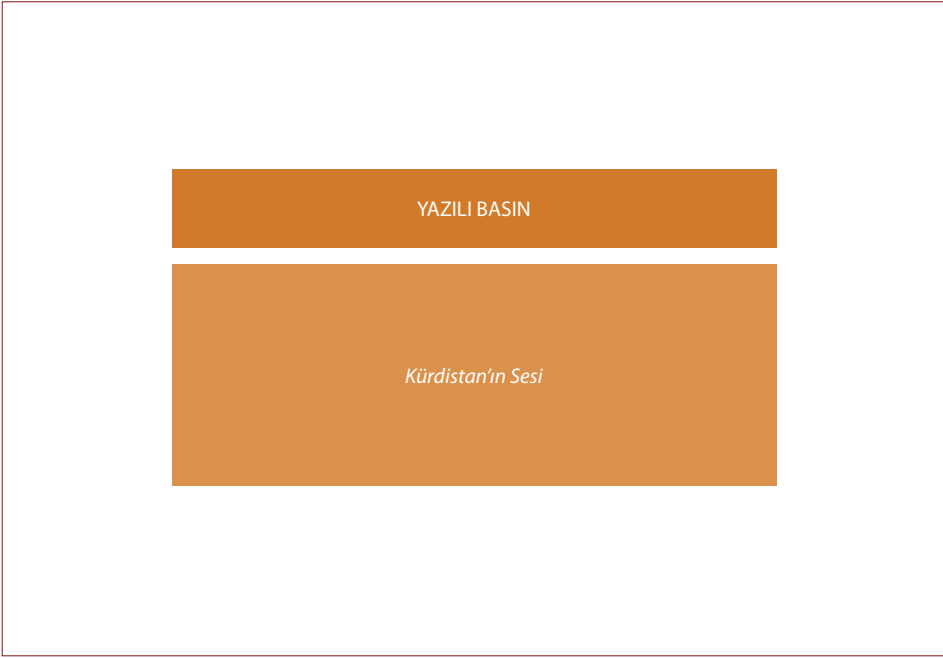
KRONOLOJİ

- 1984: EDEK Onursal Başkanı Vassos Lyssarides tarafından Trodos Dağlarındaki ilk PKK kampları kuruldu.
- 1988: PKK'ya yardım edilmesi amacıyla Rum gazeteci Lazaros Mavros ve eski asker Theophilos Georghides tarafından Lefkoşa'da Kıbrıs Kürdistan Dayanışma Komitesi kuruldu.
- 1990: Lefkoşa'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Kürt Demokratik Halk Birlikleri ofisleri açıldı.
GKRY'de Mahera ve Stavrovouni askeri kamplarında eğitim gören 135 PKK militanı Lübnan ve Suriye üzerinden Türkiye'ye gönderildi.
- 1991: EDEK tarafından Kürt Halkını Destekleme Cemiyeti kuruldu.
- 1996: PKK elebaşı Abdullah Öcalan gizlice GKRY'yi ziyaret etti ve Rum yetkililerle görüştü.
- 1999: PKK elebaşı Abdullah Öcalan, Kenya'daki Yunanistan Büyükelçiliği önünde üzerinde *Phileleftherps* gazetesi yazarı Lazaros Mavros ve iş adamı Aristos Aristidou adına düzenlenmiş iki farklı pasaport ile yakalandı.
- 2005: Rum yetkililer ve Suriye'deki bazı Kürt siyasetçiler arasında Şam yakınlarında gizli bir görüşme gerçekleşti.
- 2017: Atina üzerinden GKRY'ye gelen ve hakkında Interpol tarafından yakalama kararı bulunan PKK üyesi Mehmet Tanboğa Larnaka'da gözaltına alındı.

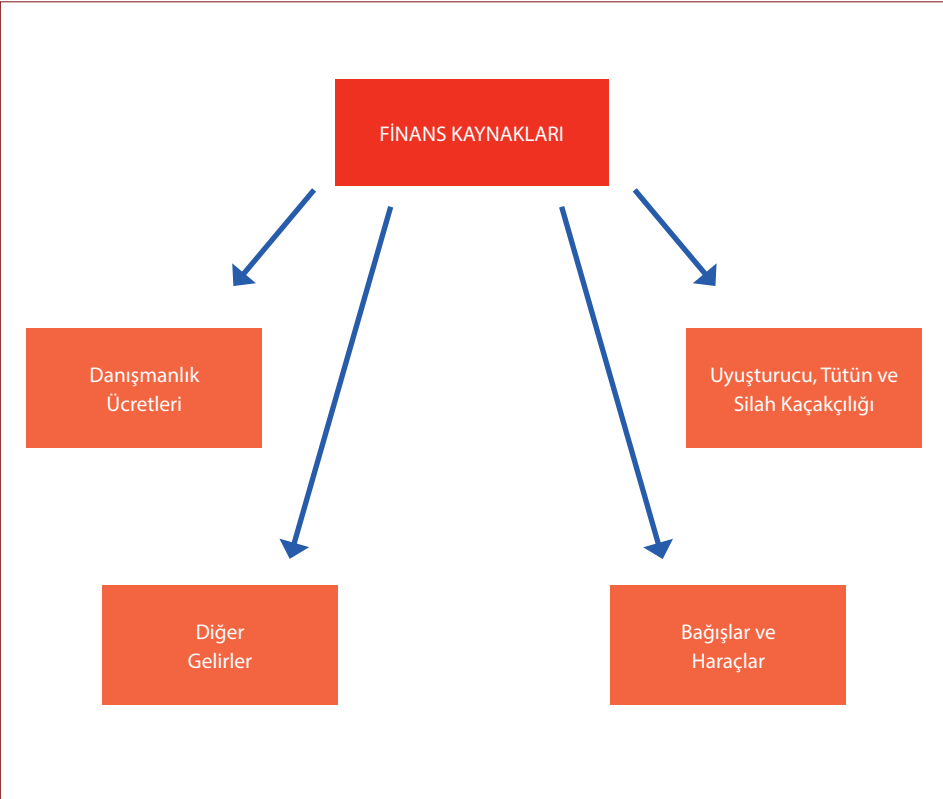
ORGANİGRAM

MEDYA FAALİYETLERİ

FİNANS KAYNAKLARI

HOLLANDA

SİBEL DÜZ

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

HOLLANDA

SİBEL DÜZ

Araştırma Asistanı, SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü

GİRİŞ

PKK'nın Hollanda'daki faaliyetlerini 1980'li yılların ilk yarısına kadar geriye götürmek mümkündür. Bu dönem ilk olarak Türkiye'de 1980 Darbesi'nden sonra siyasi mülteci olarak Hollanda'ya iltica eden PKK'ya yakın isimlerle birlikte başlamıştır. Örgütün Hollanda'da kök salmaya başlaması ise 1985 yılına tekabül etmektedir. Bu tarihten sonra PKK, Hollanda devletinin kendisine yönelik esnek tavrını bir fırsat olarak kullanarak faaliyetlerini derinleştirmiştir. Nitekim PKK kendi ekseninde bir Kürt milliyetçiliğinin Hollanda'da Türkiye, Irak, Suriye ve İran'dan gelen Kürt kökenli topluluklar üzerinden yeniden inşa edilmesi yönünde bir stratejiyi hayata geçirmeye çalışmıştır. Terör örgütünün Hollanda bağlamında en çarpıcı özelliği sadece ideolojik düzeyde faaliyet göstermemesi ve uzun yıllar boyunca bu ülkeyi kendi ideolojisi ve Türkiye'ye yönelik uyguladığı terör bağlamında bir eğitim üssü olarak da kullanmasıdır. Hollanda Avrupa ölçeğinde PKK'nın eğitim kampları bakımından da ön plana çıkan bir ülkedir. Kamplarda yetişen terör örgütü mensuplarını Türkiye'ye taşıma maksadı güden örgüt, kimi zaman Hollanda'daki Türkleri hedef alacak şiddet eylemlerine de başvurmuştur.

PKK'nın Hollanda'daki siyasi ve sivil toplum yapılanması Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi çeşitlilik arz etmektedir. Örgütün Hollanda'da siyasal alanda kurduğu ilişkinin yanı sıra bu ülkede sahip olduğu sivil toplum ağı hem propaganda yapma hem de başta Avrupa olmak üzere Türkiye'deki faaliyetlerini de finanse etme açısından önemli bir fırsat sunduğu değerlendirilmektedir. Hollanda halihazırda PKK'yı "yasaklı bir örgüt" olarak tanıyor olsa da ülkenin gerek terör örgütünün tutuklu lideri Abdullah Öcalan'ı tanımlama gerekse örgütü ele alma biçimi oldukça tartışmalı görünmektedir. Hollanda İstihbarat Teşkilatının (AIVD) 2008 tarihli raporunda Öcalan'ı örgütün "entelektüel lideri" olarak tanımlayan Hollanda devleti, PKK bağlı sivil toplum yapısı adı altında örgütlenen dernek ve vakıfları da

“barışçıl gösteriler” yapan topluluklar olarak ifade etmektedir.¹ Öte yandan, Hollanda Adalet ve Güvenlik Bakanlığının düzenli olarak yayımladığı Terörizm Değerlendirmesi yıllık raporlarında PKK'nın Hollanda içinde örgütün Türkiye'deki terör eylemleri için militan devşirdiği açık bir şekilde dile getirilmiştir.² Bu raporda PKK'nın “Türk kökenliler ile Kürt kökenliler arasında” yaşanabilecek gerilimler bağlamında “kamu düzeni”ni bozduğu vurgulanmaktadır.³ Bu bir çelişki gibi görünse de Hollanda devleti PKK'nın faaliyetleri ve Hollanda yapılanmaları hakkında net bir pozisyon almaktan kaçınmaktadır.

PKK, Hollanda devletinin “muğlak güvenlik önlemleri” karşısında geniş bir alana yayılarak faaliyetlerini bu serbest ortamdan yararlanmak tarzında yürütmektedir. PKK, Hollanda genelinde örtük faaliyetleri ile ön plandadır. Bu örtük faaliyetler arasında zorla haraç toplama, Kürt kökenli kişilerden bağış adı altında para toplama, yasal boşluklardan faydalanarak kara para aklama, uyuşturucu kaçakçılığı, insan ve kadın ticareti başta olmak üzere her türlü yasal olmayan faaliyetler yer almaktadır.⁴ Sadece 2016-2017 arasında Hollanda üzerinden toplamda 600 bin avro gelir elde eden PKK⁵ uyuşturucu trafiğinin bu ülke ölçeğindeki en önemli aktörleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte PKK, Hollanda devletinden zaman zaman baskı görmesine rağmen “eğitim kampları”nda militan devşirmeye devam etmektedir.

Bu makalede PKK'nın Hollanda tarihi ele alındıktan sonra örgütün siyasal ve toplumsal hayatta nasıl bir örgütlenme stratejisi ile yapıldığı incelenmektedir. Daha sonraki kısımlarda da örgütün medya yapılanması, kriminal eylemleri ve Hollanda devletinin PKK politikası ele alınmaktadır.

PKK'NIN HOLLANDA'DAKİ TARİHİ

Hollanda ve Türk hükümetleri arasında imzalanan ikili anlaşmalar neticesinde Türkiye'den Hollanda'ya giden ilk işçi göçü 1964-1974 arasında gerçekleşmiştir.⁶ Günümüzde Hollanda'daki Kürt nüfusu varlığının asgari 100 bin olduğu tahmin

1. “Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst AIVD Jaarverslag 2008”, Hollanda İstihbarat ve Güvenlik Hizmetleri, <https://fas.org/irp/world/netherlands/aivd2008.pdf>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

2. Bu konuda Hollanda Adalet ve Güvenlik Bakanlığının yayımladığı raporlar için bkz. “National Coordinator of Security and Counterterrorism”, Ministry of Justice and Security Resmi Raporlar, <https://english.nctv.nl/zoeken/?q=PKK>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

3. “Partiye Karkeran Kurdistan (PKK)”, Kennisbank Terrorisme, <https://kennisbankterrorisme.nctv.nl/organisatie/partiya-karkeren-kurdistan-pkk>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

4. “AIVD Jaarverslag 2008”; Mitchel P. Roth ve Murat Sever, “The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study”, *Studies in Conflict & Terrorism*, 30:10, (2007), s. 901-920; Andrea Boucher, (2014), Technical Paper: The Netherlands: Case Studies on Countering Terrorism Financing, Council of Europe, <https://rm.coe.int/16806de432>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

5. SETA Mülakat, 2017.

6. “2016 Çalışma Hayatı İstatistikleri”, T.C. Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, <https://www.csgeb.gov.tr/media/7516/2016-%C3%A7ali%C5%9Fma-hayati-%C4%B0stat%C4%B0st%C4%B0kler%C4%B0.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

edilmektedir.⁷ Hollanda'da PKK mensuplarının ise 12-15 bin civarında olduğu, Den Haag-Lahey (Amsterdam, Zaandam, Rotterdam ve Middelburg) ve Arnhem (Lelystad, Den Bosch, Eindhoven, Nijmegen ve Maastricht) olmak üzere iki bölgede varlığını sürdürdüğü düşünülmektedir.⁸

PKK'nın Hollanda'daki yapılanması yasal görünümlü siyasi, sosyal ve kültürel ağlar ile yasal olmayan terörizm ve kriminal faaliyetler olmak üzere çeşitlilik arz etmektedir. Örgütün Hollanda'da siyasal alanda kurduğu ilişkinin yanı sıra bu ülkede sahip olduğu sivil toplum ağı kendisine hem propaganda yapma hem de başta Avrupa olmak üzere örgütün Türkiye'deki faaliyetlerini de finanse etme açısından önemli bir fırsat sunduğu görülmektedir. PKK, Hollanda devletinin "yasaklı" olan örgütler listesinde olsa da ülkenin gerek terör örgütünün tutuklu lideri Abdullah Öcalan'ı tanımlama gerekse de örgütü ele alma biçimi oldukça tartışmalıdır.⁹

1990'lı yıllar boyunca PKK, Avrupa'da terör faaliyetlerini ön plana çıkarırken Hollanda'daki faaliyetlerini temelde yasa dışı suç şebekeleri üzerinden gerçekleştirmiştir.¹⁰ 1999 yılında Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından, PKK, Avrupa genelindeki faaliyetleri ve örgütlenmesine yeni bir yön vermiştir. 2000'lerin başından itibaren Hollanda hükümetinin sunduğu göçmenlik ve siyasi sığınmacılık statülerinden faydalanarak örgüt elemanlarını sadece mobilize etmekle kalmamış, Avrupa'nın farklı ülkelerine örgüt üyelerini Hollanda üzerinden ihraç etmiştir.¹¹

PKK'nın Hollanda'yı Avrupa'daki faaliyet merkezlerinden biri olarak seçmesi birtakım örgüt içi yapısal düzenlemelerin sonucunda örgütün kimliğini sadece silahlı bir örgüt olarak nitelemek yerine siyasi arenada da söz sahibi bir harekete dönüştürme stratejisinin bir sonucudur. Bu bağlamda örgüt Avrupa'daki siyasallaşmasını 1981'de kurduğu Avrupa Komitesi vasıtasıyla hayata geçirmiştir. Dönemin kıdemli örgüt üyelerinden "Semir" kod adlı Çetin Güngör, Kürt kökenli mülteciler arasında yerel bir destek ağı kurmakla görevlendirilmiştir.¹² Hollanda'daki ilk yıllarında PKK'nın Avrupa ayağının yaygınlaşmasında kilit bir rol üstlenen Güngör daha sonra örgüte muhalifliği nedeniyle tartışmalı bir isim haline dönüşmüştür. Öcalan, Avrupa'daki PKK'luların kendisine ve örgüte yönelik itirazlarını engellemek amacıyla Güngör'ü Avrupa'dan Lübnan'a çağırması ancak "Semir" kod adlı Güngör bunu kabul etmeyerek Hollanda'daki faaliyetlerine devam etmiştir. Daha sonra Güngör PKK tarafından İsveç'in başkenti Stockholm'de 1985 yılında öldürülmüştür. Güngör su-

7. Institut Kurde de Paris, "Kurdish Diaspora", <https://www.institutkurde.org/en/info/kurdish-diaspora-1232550988>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

8. SETA Mülakat, 2017.

9. "AIVD Jaarverslag 2008".

10. Vera Eccarius-Kelly, (2002) "Political Movements and Leverage Points: Kurdish Activism in the European Diaspora", *Journal of Muslim Minority Affairs*, 22(1), s. 91-118; Eva Ostergaard-Nielsen, "Working for a solution through Europe: Kurdish political lobbying in Germany", *New Approaches to Migration? Transnational Communities and the Transformation of Home*, Nadej Al-Ali ve Khalid Koser, (Routledge, Londra: 2002).

11. "AIVD Jaarverslag 2001".

12. Aliza Marcus, *Blood and Belief*, (New York University Press, New York:2007).

ikası *Yeni Gündem* adlı derginin 17-23 Mart 1983 tarihli sayısında “APO ve PKK: Bir Örgütün Hikayesi” başlığıyla yayımlanan bir makalede açık bir şekilde PKK'nın Avrupa'da işlediği cinayetlerin arasında yer almıştır.¹³

Hollanda'da ilerleyen yıllarda Kürt Enformasyon Merkezleri kurularak işçi birlikleri, öğrenci birlikleri ve yayınevlerinin dahil olduğu bir iletişim ağı oluşturulduğu görülmektedir. Bu merkezler, vasıflı ikinci nesil göçmenler ve genç işçiler arasından militan devşirilmesinde rol almıştır. Hollanda'daki Kürt Enformasyon Merkezi, 1992-1999 arasında Hollanda kamuoyuna yönelik Türkiye'deki gelişmeler hakkında PKK perspektifinden propoganda çalışmaları yürütmüş, 1993-1999 arasında *Koerdistan Nederland* dergisini yayımlayarak Kürt milliyetçiliğinin yaygınlaşmasına yönelik ajandasını hayata geçirmiştir.¹⁴

Öte yandan Hollanda'nın siyasi iklimindeki fırsatlar ve özgürlükler, PKK eksenli faaliyet yürüten Kürt gruplarına özgürce faaliyetlerini yürütebilmek için alan açmıştır. Öyle ki 1992'de terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen bahar operasyonları Hollanda'daki PKK destekçisi gruplar tarafından Deventer ve Rotterdam'daki Türk temsilcilikleri önünde protesto edilmiş; Türk Hava Yolları'na ait ofisler saldırıya uğramıştır. Benzer saldırıların gerçekleştirildiği Almanya'da, Alman güvenlik güçleri göstericilere müdahale ederken Hollanda'da ise göstericilere müdahale edilmemiştir. Nevruz gösterileri Hollanda medyasında geniş yankı bulmuş, Türkiye'nin Kürtlere yönelik “soykırım” gerçekleştirdiğine dair imza kampanyasının yürütülmesine izin verilmiştir.¹⁵ Hollanda hukukundaki yasal boşluklardan istifade eden yasaklı Demokrasi Partisi (DEP) üyelerinin öncülüğünde, 1995 yılında Lahey'de bir konferans organize edilerek Kürt Paramentosunun (PKDW) kuruluşu ilan edilmiştir. 1985 yılında PKK'nın inisiyatifiyle kurulan Kürt Ulusal Kongresi'nin (KNK) resmi olarak kuruluşunun ilan edilmesi de 1999 yılında Amsterdam'da organize edilen bir toplantıda duyurulmuştur.¹⁶

1997'de sol Kemalist ve ülkücü gruplar ile PKK eksenli Kürt gruplar arasında yaşanan çatışmaların yanı sıra 1998 yılında Abdullah Öcalan'ın lehine Avrupa'nın yirmi iki kentinde eş zamanlı gösterilerin mobilize edilmesi Hollanda hükümetinin PKK eksenli oluşumlara yönelik liberal tutumunu sorgulamasına neden olmuştur. Dönemin İçişleri Bakanı Dijkstal ve Hristiyan Demokrat Partisi ve Parlamento

13. “PKK Merkez Komite Üyesi “Semir” Kod Adlı Çetin Güngör'ün İnfazı”, Nesra, <http://www.nesra.org/pkk-in-fazlar-9-semir-cetin-gungor>, (Erişim tarihi:11 Nisan 2018); “Çetin Güngör (Semir) Kimdir?”, Foundation for Kurdish Library and Museum, <http://www.saradistribution.com/cetingungor.htm>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); “PKK'lıdan Şok İtiraf, PKK'nın İnfaz Ettiği Lider Kadroyu Açıkladı”, *Star*, 12 Ocak 2013; “Öcalan'la İlgili Derin Bilgilere Sahipti”, *Hürriyet*, 11 Ocak 2013.

14. Liza N. Mügge, *Beyond Dutch Borders: Transnational Politics Among Colonial Migrants, Guest Workers and the Second Generation*, (Amsterdam University Press, Amsterdam: 2010).

15. Mügge, *Beyond Dutch Borders: Transnational Politics Among Colonial Migrants, Guest Workers and the Second Generation*.

16. Peace in Kurdistan, “Kurdistan National Congress”, <https://peaceinkurdistancampaign.com/resources/kurdish-national-congress-knk>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Üyesi Verhagen çatışmaların kamu düzenini tehdit ettiğini ifade etmişlerdir.¹⁷ PKK bu dönemden sonra Hollanda genelinde farklı bir strateji izlemeye başlamış ve kamusal alandaki görünürlüğünü minimize ederek STK alanında farklı isimler adı altında sosyopolitik ve ekonomik ağını daha da genişletmiştir. Bu durum da Hollanda'nın kendine özgü siyasal sistemi ve kültürü ile birleşince örgütün etkinlik alanını derinleştirmesi kaçınılmaz bir şekilde gerçekleşmeye başlamıştır.

PKK'nın Hollanda'da faaliyetlerini sürdürebilmesindeki bir diğer etken ise Hollanda hükümetinin sunduğu göçmenlik ve siyasi sığınmacılık statüleri ile Hollanda Ceza Kanunu'nun yürütülmesinde karşılaşılan uygulama boşluklarıdır. PKK'nın lider kadrosundan pek çok isim siyasi sığınma talep ederek bir dönem Hollanda'da bulunmuşlardır. PKK'nın üst düzey yöneticilerinden Nuriye Kesbir¹⁸ 2001 yılında Hollanda'ya iltica talebinde bulunmuştur. Kesbir'i Hollanda Adalet Bakanlığında savunan İnsan Hakları İzleme Örgütü bile bu ismin PKK safalarında Türkiye'de teröre bulaştığını ifade etmiştir.¹⁹ Göç ve Vatandaşlık Hizmetleri (IND) tarafından iltica talebi reddedilen Kesbir'in Türkiye'ye iadesi Lahey Yüksek Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.²⁰ Buna ek olarak Hollanda Ceza Hukuku'nun 137. maddesinin c, d ve e bendinde sokak yürüyüşleri ve gösterilerde halka şiddet uygulayan "yasaklanmış" örgütlerin flama, yazı ve poster gibi sembollerinin kullanımını da yasaklanmıştır. Buna rağmen gösterilerde flama ve sembol kullanılmamasına dair Kanun Mart 2018'de Amsterdam'da gerçekleştirilen "Afrin ile dayanışma" mitinginde ihlal edilmiş ve güvenlik güçleri ihlale yönelik somut bir önlem almamıştır. Oysaki benzer bir gösteri 2014 yılında Hamas sempatanları tarafından gerçekleştirildiğinde, güvenlik güçlerinin göstericilerin flama taşımalarına engel olduğu bilinmektedir.²¹

Özellikle Arap Baharı sonrasında PKK'nın –Avrupa'nın genelinde– faaliyetleri daha da çeşitlenmiş, bu dönemden sonra ulaşamadığı kesimlere daha kolay ulaşmış ve Avrupa genelinde kendisine sağlanan siyasi fırsatları değerlendirebilmiştir. Bu yeni süreç terör örgütünün örtük faaliyetlerinin çoğalmasına neden olduğu gibi Suriye iç

17. "Relatie Turken en Koerden staat op scherp", NRC Handelsblad, 7 Nisan 1997.

18. "Nuriye Kesbir Belgesel 1", YouTube, 14 Mart 2008, https://www.youtube.com/watch?v=RmeK02B5t_0, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

19. "Case of Nuriye Kesbir Letter to Dutch Ministry of Justice", HRW, 23 Mayıs 2004, <https://www.hrw.org/news/2004/05/23/case-nuriye-kesbir>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

20. "IND weigert lid PKK-top asiel", NRC, 23 Şubat 2002, <https://www.nrc.nl/nieuws/2002/02/23/ind-weigert-lid-pkk-top-asiel-7578728-a38615>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); "Donner mag van Hoge Raad Kesbir niet uitleveren", NRC, 15 Eylül 2006, <https://www.nrc.nl/nieuws/2006/09/15/donner-mag-van-hoge-raad-kesbir-niet-uitleveren-11196221-a867154>; "PKK'lı Nuriye Kesbir İade Edilmiyor", *Hürriyet*, 8 Kasım 2004.

21. "Haags gemeenteraadslid demonstreert met PKK-vlaggen en spreekt op PKK-congres", *Turks*, 26 Mart 2018, <https://www.turks.nl/nieuws/politiek/haags-gemeenteraadslid-demonstreert-met-pkk-vlaggen>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); "Visible flags of terrorist organization PKK are sighted at a demo in Amsterdam the Netherlands. In 2014 Hamas flags were taken by police because Hamas is on the terrorist list. Dutch law is flexible when it comes to terrorists", Twitter, 24 Mart 2018, <https://twitter.com/vulkaanrots/status/977615830849671168>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 1: Mart 2018, Amsterdam Lahey Belediye Meclisi Üyesi Fatima Faid'in PKK Flamalarıyla ile Katıldığı "Afrin ile Dayanışma" Mitingi

"En @OlaveBasabose en @FatimaFaid zijn er ook bij! Solidariteit! #WorldAfrinDay #Amsterdam", *Twitter*, 24 Mart 2018, <https://twitter.com/rzuaslan/status/977495551057985541>

Görsel 2: Mart 2018, Amsterdam HDP'nin Hollanda Temsilciliği "Afrin ile Dayanışma" Mitinginde

"Gespot: de Haagse Stadspartij was niet alleen aanwezig, maar liep zelfs met terreursymbolen te zwaaien op bovenstaande demo. HDP Nederland, de politieke tak van de PKK die niets met PKK te maken zegt te hebben, was er ook.", *Twitter*, 25 Mart 2018, <https://twitter.com/vulkaanrots/status/977986979802599425>

savaşından dolayı PKK'nın Hollanda'da yaşayan Kürt nüfusu daha fazla radikalleş-tirmesine zemin hazırlamıştır. Nitekim Ocak 2014'te PKK yanlıları, DEAŞ'ın Suriye'nin Ayn el-Arab kasabasına yönelik saldırıları sonrasında Hollanda hükümetinin sessiz kaldığını bahane ederek Ulusal Parlamentaoya yönelik taşkınlık içerecek gösterilerde bulunmuştur.²² Mayıs 2015'te ise yine Suriye iç savaşıyla ilgili olan bir başka gelişme yaşanmıştır. Hollanda polisi, PKK'nın Türkiye'ye karşı savaştırmak üzere Kürt gençleriyle yaptığı gizli bir toplantıya baskın düzenlemiştir.²³ Dolayısıyla PKK'nın Suriye iç savaşının başlamasından sonra Hollanda'da faaliyetleri hem kriminal hem de başka isimler altında daha yoğun bir biçimde artmıştır.

STK YAPILANMASI

DEM-NED

PKK'nın Hollanda yapılanmasının öyküsü ise 1993'te 170 üye kuruluşu içeren Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu'nun (KON-KURD) bir parçası olarak oluşturulan Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu (Federasyona Komelen Kurd li Holland/ Federatie Koerden in Nederland, FED-KOM) ile başlamaktadır.²⁴ FED-KOM mesle-

22. "Kurds in Netherlands storm parliament in protest against Islamic State", Reuters, 6 Ekim 2014.

23. "Dutch police raid Kurdish PKK meeting, hold 55 for questioning", *E Kurd*, 13 Mayıs 2015.

24. "Activiteitenplan 2004", Koerdisch Nederlands Cultureel Centrum Amsterdam KNCCA, (2003), (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

ki kuruluşlar, kadın ve gençlik örgütlenmeleri ve sosyokültürel dernek ve vakıflardan oluşan bir çatı örgütlenmesidir. Bu kuruluşlar arasında şunlar yer almaktadır:

- Lahey, Kürt İşçi Derneği (Koerdische Arbeiders Vereniging in Den Haag)
- Amsterdam, KVVA Kürt Kadın Derneği (Koerdische Vrouwen Verniging Amsterdam KVVA)
- Amsterdam, Kürt Kültür Merkezi (Koerdisch Nederlands Cultureel Centrum Amsterdam)
- Eindhoven, KCVE Kürt Kültür Derneği (Koerdische Culturele Vereniging Eindhoven, KCVE)
- Geleen, Kürt Kültür Derneği (Koerdische Culturele Vereniging Geleen)
- Zaandam, Zkkv Zaanse Kürt Kültür Derneği (Zaanse Koerdische Culturele Vereniging Zkkv)
- Arnhem, Yjwk Kürt Kadın Derneği (Koerdische Vrouwen Vereniging Yjwk)
- Arnhem, Kürt Gençlik Derneği (Kurdische Jongeren Vereniging Arnhem)
- Arnhem, Kürt İşçileri Derneği (Vereniging van Koerdishe Arbeiders in Arnhem)
- Middelburg, Kürt Kültürel Aktiviteleri Toplantı Merkezi (Koerdische Culturele activiteiten en Ontmoetings Centrum)^{25***}

*** Bahsi geçen kuruluşlar zamanla isim değişikliğine uğramıştır. Organizasyonun bir alt birimi olarak ya da tüzel olarak organizasyonla bir bağı olmayıp organizasyon faaliyetlerine destek vererek faaliyetlerini sürdürdüğü iddia edilen diğer örgütler ise şu şekildedir:

DKTM

1. Den Haag Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Den Haag)
2. Arnhem Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Arnhem)
3. Eindhoven Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Eindhoven)
4. Rotterdam Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Rotterdam)
5. Zaandam Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Zaandam)

KADIN DERNEKLERİ

1. Uluslararası Özgür Kadın Vakfı (Internationale Vrije Vrouwen Stichting),
2. Yjwk Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği/Yjwk Kürt Kadın Derneği (Yekitiya Jinen Welatparezen Kürdistan/ Koerdische Vrouwenvereniging Yjwk)
3. Hollanda Kürt Kadınlar Konseyi (Koerdische Vrouwen Raad Nederland)
4. Helin Kürt Kadın Vakfı (Koerdische Vrouwenstichting Helin)
5. Amsterdam Rojbin Kürt Kadın Konseyi (Rojbin Koerdische Vrouwen Raad Amsterdam)
6. Arnhem Kürt Kadın Konseyi (Koerdische Vrouwen Raad Arnhem)

GENÇLİK ORGANİZASYONLARI

1. Hollanda Özgür Kürt Gençliği Derneği (Vereniging Vrije Koerdische Nederland-Ciwanen Azad Nederland)

MEDYA

1. Fırat Haber Ajansı (ANF)

SOSYAL VE KÜLTÜREL DERNEKLER

1. Kürt Toplum Vakfı (Koerdische Volks Stichting)
2. Amsterdam Kürt Toplum Derneği (Vereniging Koerdische Gemeenschap Amsterdam)

25. "Over Ons", FED-KOM, <http://www.fedkom.nl/over-ons>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

3. Kürt Kültür Merkezi (Cultureel Centrum Koerden)
4. Zeeland Kürt Kültürel Faaliyet ve Toplantı Merkezi (Koerdisch Cultureel Activiteiten en Ontmoetingscentrum Zeeland)
5. Koma Nistan Kürt Halk Dansları Derneği (Koerdische Volksdansvereniging Koma Nistiman)
6. Kürt Kültür Derneği KOÇ-KAK (Koerdisch Culturele Vereniging KOÇ-KAK)
7. Amsterdam Kürt Midia Derneği (Koerdische Vereniging in Amsterdam-Kan ook Worden Aangeduid met de Koerdische Naam Yaney Kurdi le Amsterdam "Midia")
8. Hollanda Kürt Midia Derneği (Koerdische Vereniging in Nederland "Midia")

İŞÇİ DERNEKLERİ

1. Arnhem ve Çevresi Kürt İşçiler Derneği (Vereniging van Koerdische Arbeiders in Arnhem en Omgeving)
2. Hollanda Kürt İşçiler Derneği (Vereniging van Koerdische Arbeiders in Nederland)
3. Kürdistan İşçi ve Kültür Derneği Den Haag Şubesi (Koerdistan Arbeider en Kultuur Vereniging Afdeling Den Haag)
4. Kürdistan İşçi Kültür Derneği (Nederlands: Koerdistan-Arbeider Kultuur Vereniging Nederland, KİK-DER)

YARDIMLAŞMA-DAYANIŞMA DERNEKLERİ

1. Hollanda Kürtleri Birlikte Çalışma Merkezi KNSC (Koerdisch Nederlands Samenwerkings Centrum)
2. Hollanda Kürdistan Kızılayı Vakfı Heyva Sor (Stichting Koerdische Rode Halve Maan Nederland)

ETNİK DERNEKLER

1. Hollandalı Kürtler Vakfı (Stichting Koerden Nederland)
2. Kürt Birliği Oluşumu (Kurdish Union Association-Nawandi Yakeri Kurdan)
3. Hollanda Suriye Kürtleri Federasyonu (Federatie van Syrische Koerden in Nederland)
4. Suriye Kürtleri Enformasyon Merkezi Vakfı (Stichting Informatiecentrum voor Syrische Koerden)

ENTELEKTÜEL-EĞİTİM

1. Hollanda Kürt Eğitim Vakfı (Stichting Koerdische Onderwijs Nederland)
2. Kürt Akademisyenleri Ağı KAN (Koerdisch Academisch Network)
3. Hollanda Kürt Öğretmenler Birliği (Associatie van Kurdische Leerkrachten in Nederland)
4. Hollanda Kürt Öğrenciler Derneği KSVN (Kordische Studenten Vereniging in Nederland)
5. Hollanda Kürt Enstitüsü Vakfı (Stichting Koerdisch Instituut in Nederland)
6. Hollanda Kürt Ulusal Kütüphanesi ve Arşivi Vakfı (Stichting Kurdische Nationale Bibliotheek en Archief in Nederland)
7. Medya Kültür ve Spor Merkezi (Medya Cultureel en Sportcentrum)

DİĞER

1. Eski Kürt Siyasi Mahkumlar Vakfı (Stichting Koerdische (ex-) Politieke Gevangenen)
2. Sözde Şehit ve Kayıp Aileleri Kurumu (Şehid Rumeta Me Ne Komela Malbaten Mexdur U Wendahiyan, KOMAW)
3. Mezopotamya Halkları Vakfı (Stichting Volksraad Mezotamya)
4. Hollanda Mezopotamya Vakfı (Stichting Mezopotamya Nederland)
5. Zend Avesta Vakfı (Stichting Zand Avesta)
6. Şeyh Sait Vakfı/Camii (Stichting Seyx Seid)
7. Mezopotamya Cenaze Fonu Vakfı (Stichting Mezopotamya Uitvaartsteunfonds)

Kurulduğu ilk yıllarda FED-KOM, Hollanda Dışişleri Bakanlığı, Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı, Turuncu Fon, Diyalog, Haella Vakfı ve VSB Fonu'nun da aralarında bulunduğu çeşitli bakanlıklar ve fonlarla iş birliği içinde projeler yürütmüştür. Bunlar arasında aile içi şiddet ve Kürt toplumunda kadının sosyal rolünün gözden geçirildiği "Evde Ne Oldu?"²⁶ projesi ve Kürt toplumunun geleneksel düşünme biçimini ve feodal yaşam tarzını değiştirmeyi hedefleyen "Diğer Gözlerle"²⁷ adlı bir proje de bulunmaktadır. Bahsi geçen projelerin, PKK'nın ideolojik hedefleri ve ajandası ile uyum gösterdiği görülmektedir.²⁸ 6 Temmuz 2013 sonrasında

26. Original Adı "Wat gebeurd er Thuis?"

27. Original adı "Met andere Ogen"

28. "Projeler", FED-KOM, www.fedkom.nl, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018)

KCD-E'ye bağlanan FED-KOM,²⁹ KCD-E'nin 2015'te KCDK-E'ye dönüştürülmesi ile Hollanda Demokratik Kürt Topluluğu (Democratisch Koerdische Gememeenschap in Nederland, DEM-NED) adıyla anılmaya başlamıştır. Nisan 2017'de 200'e yakın delegenin katılımı ile gerçekleştirilen yıllık kongrede Aydın Batman ve Aliye Zengin DEM-NED'in eş başkanları olarak seçilmiştir.³⁰

PKK, lobicilik ve propaganda faaliyetlerini DEM-NED çatı örgütünün altında örgütün ajandası ve gündemdeki siyasi gelişmelerle doğru orantılı olarak şekillendirmektedir. Bu kapsamda geçici inisiyatifler, platformlar ve siyasi ittifaklar da kurmaktadır. Hollanda'da PKK tarafından şekillendirilen siyasi propaganda temaları Ocak 2013'te PKK'nın kurucu üyelerinden Sakine Cansız'ın öldürülmesi, tutuklu örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın özgür bırakılması, Türkiye'deki operasyonlarda etkisiz hale getirilen terör örgütü üyelerinin anılması ve AK Parti karşıtlığı başlıklarından oluşmaktadır. CDK-E'nin Hollanda sorumlusu Sabri Ağır'ın tüm bu siyasi faaliyetleri koordine ettiği iddia edilmiştir.³¹

2013 yılında Lahey'de organize edilen ve KNK'dan Zübeyir Aydar ve Nizamettin Toğuç'un da katıldığı Nevruz resepsiyonunda kuruluşu ilan edilen Hollanda Kürt Platformu (PKN) örgütün Türkiye'deki siyasi gündemini Hollanda'ya ihraç etme çabalarının bir sonucu oluşturulmuş siyasi platformlardan biridir. İnisiyatif komitesi KVN-Midia, FED-KOM (Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu), KAN (Kürt Akademisyenler Ağı), KWU-Europe (Kürdistan Kadın Birliği-Avrupa), CCK (Kürt Kültür Merkezi), KVVA (Amsterdam Kürt Kadınlar Derneği), KUA (Kürt Bilginler Derneği), ICY (Yekiti Bilgi Mekezi), KNSC (Kürt-Hollandalı İşbirliği Merkezi), KSVN (Hollanda Kürt Öğrenciler Derneği), KIN (Hollanda Kürt Enstitüsü) ve CHAK'tan (Kurdosid İzleme Komitesi) meydana gelen PKN, Hollanda'da yaşayan tüm Kürtleri temsil etmeyi hedefleyen siyasi bir oluşumdur. Ali Gharmani, oluşumun geçici başka-

Görsel 3: Strasbourg'da Avrupa Parlamentosu Önünde Gerçekleştirilen Öcalan'a Özgürlük Nöbeti, Aydın Batman Nöbeti Devralan KCDK-E Üyelerinden

"Demo at 'Freedom for Öcalan' vigil in Strasbourg", *Kurdistan Solidarity Network*, <https://kurdishsolidaritynetwork.wordpress.com/2017/06/28/demo-at-freedom-for-ocalan-vigil-in-strasbourg/>, (Erişim Tarihi: 28 Haziran 2017).

29. "KCD-Ewropa Kuruldu", Fırat News, <https://firatnews.com/guncel/kcd-ewropa-kuruldu-22448>, (Erişim tarihi: 6 Temmuz 2013).

30. "Avrupa Halk Meclisleri Yıllık Kongrelerini Yaptı", Fırat News, <https://firatnews.com/avrupa/halk-meclisleri-yillik-kongrelerini-yapti-89520>, (Erişim tarihi: 24 Nisan 2017).

31. SETA Mülakat, 2017.

nı olarak seçilmiştir.³² Hollanda hükümeti ve Kürt kuruluşları arasında aracı olmayı misyon edinen bu yapılanma, Hollanda'da PKK ideolojisi çerçevesinde tanımlanan bir Kürt kimliğinin kabul görmesini hedefleyen çalışmalar yürütmektedir.³³

Bir diğer siyasi ittifak grubu de Türkiye'deki 2015 seçim sürecinde Hollanda'da bir araya gelen Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF), Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu (HAK DER), Hollanda Kürt Federasyonu (FED-KOM), Avrupa Demokratik Haklar Konfederasyonu (ADHK-Hollanda), Hollanda Türkiyeli İşçiler Federasyonu (HTİF), Vardiya Enternasyonal Kültür Sanat Vakfı'nın (VEKSAV) oluşturduğu Demokratik Güç Birliği'dir. "13 yıldır süren tek parti egemenliğini sürdüren AKP iktidarını ortada kaldırmanın tek yolu HDP'ye destek çıkmaktır" diyerek seçim sürecinde AK Parti karşıtlığı üzerinden HDP'ye oy talep edilmiştir.³⁴ İttifaka katılan grupların dini, etnik ve ideolojik kuruluşları³⁵ içermesi PKK eksenli Kürt diasporasının da temas ettiği çeşitli grupları temsil etmesi bakımından önem arz etmektedir.

Görsel 4: Demokratik Güç Birliği Suruç Protestosu

"Hollanda Demokratik Güç Birliği Suruç Katliamını Protesto Etti", *Siyasi Haber*, 23 Haziran 2015, <http://siyasihaber3.org/hollanda-demokratik-guc-birligi-suruckatliamini-protesto-etti>, (Erişim Tarihi: 21 Temmuz 2016).

Bahsi geçen siyasi oluşumların yanında, Türkiye'nin yürüttüğü terörle mücadele operasyonlarına karşı yürüyüşler ve mitinglerin organize edilmesi ile YPG'nin

32. "Lahey'de Newroz Resepsiyonu", ANF Türkçe, <https://anfturkce.net/guncel/lahey-de-newroz-resepsiyonu-17613>, (Erişim tarihi: 3 Nisan 2013).

33. "New Foundation: Proclamation of Kurdish Platform Netherlands", MESOP, <http://www.mesop.de/new-foundation-proclamation-of-kurdish-platform-netherlands-pkn>, (Erişim tarihi: 12 Mart 2013).

34. "Demokratik Güç Birliği: 7 Haziran'da Oylarımız HDP'ye", Şemdinli Haber, <http://www.semдинlihaber.gen.tr/guncel/demokratik-guc-birligi-7-haziran-da-oylarimiz-hdpye-h26570.html>, (Erişim tarihi: 16 Nisan 2015).

35. Hollanda'da sol ideolojik gruplar ve PKK eksenli gruplar arasındaki ilişkiyi anlamak için bkz. Liza M. Nell, "The Shadow of Homeland Politics: Understanding the Evolution of the Turkish Radical Left in the Netherlands", *Revue Européenne des Migrations Internationales*, 24:2, (2008), s. 121-145.

Suriye'deki faaliyetlerine destek kazandırmayı hedefleyen propaganda faaliyetleri de DEM-NED'in ajandasında yer almaktadır.

Görsel 5: 2016'da Lahey'de Gerçekleştirilen "Rojava Devrimi" Mitinginin Afışı

Demned Raad van Gemeenschappen uit Koerdistan, "Etkinlik Afışı", <https://www.facebook.com/fedkom/photos/a.365792663595024.1073741830.364991273675163/634235156750772/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 21 Temmuz 2016).

Görsel 6: 2018'de Lahey'de Gerçekleştirilen Afrin Protestolarının Afışı

Demned Raad van Gemeenschappen uit Koerdistan, "Etkinlik Afışı", <https://www.facebook.com/fedkom/photos/gm.443019376115753/954957448011873/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 24 Şubat 2018).

Görsel 7: DEM-NED - HDP- HDK-Hollanda Yürüyüşü, Lahey, 29 Mayıs 2016

"Den Haag'da Dokunulmazlıkların Kaldırılması Protesto Edildi", *Avegkon*, <http://avegkon.org/den-haagda-dokunulmazliklarin-kaldirilmasi-protesto-edildi/>, (Erişim Tarihi: 29 Mayıs 2016).

Görsel 8: Abdullah Öcalan'ın Serbest Bırakılması için DEM-NED Yürüyüşü, Arnhem, 30 Temmuz 2016

"Hollanda'nın Arnhem Şehrinde PKK Lideri Abdullah Öcalan'a Özgürlük Mitingi", *Avrupa Forum*, <http://avrupaforum.org/hollandanin-arnhem-sehrinde-pkk-lideri-abdullah-ocalana-ozguruluk-mitingi/>, (Erişim Tarihi: 30 Temmuz 2016).

PKK'nın Hollanda çatı örgütlenmesi, sadece siyasi propaganda faaliyetleri yürütmemiş aynı zamanda Türk vatandaşlarına yönelik saldırıların koordine edilmesinde de rol almıştır. Haziran 2016'da Dordrecht'te Hollanda Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu'na bağlı Ayasofya Camii'ne 30 kişilik bir grup ellerindeki demir sopa ve silahlarla saldırıda bulunmuş, saldırıda 2 kişi yaralanmıştır.³⁶ Şüphelilerin DEM-NED ile ilişkili oldukları tespit edilmiştir.

36. "İşte Dordrecht'teki Saldırını Yapan İrkçi DEM-NED Örgütü Uzantılı PKK'lı Teröristler ve Son Gelişmeler", *Avrupa Türk Gazetesi*, <http://www.avrupaturkgazetesi.com/polis-ayasofya-camiine-saldiranlarin-fotografarini-yayinladi/>, (Erişim tarihi: 9 Ağustos 2016).

Görsel 9: PYD/PKK Eylemi, 27 Ocak 2018

Demned Raad van Gemeenschappen uit Koerdistan, "Etkinlik Fotoğrafi", <https://www.facebook.com/fedkom/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018)

Görsel 10: Dordrecht Saldırısı Şüphelileri

"İşte Dordrecht'teki Saldırığı Yapan İrkçi DEM-NED Örgütü Uzanlı PKK'lı Teröristler ve Son Gelişmeler", *Avrupa Türk Gazetesi*, <http://www.avrupaturkgazetesi.com/polis-ayasofya-camiine-saldiranlarin-fotograflarini-yayinladi/>, (Erişim Tarihi: 9 Ağustos 2016).

eş başkanlığına Günay Kokulu ve Saki Dinar seçilmiştir.³⁹ 2017 yılında, Türkiye'de gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Sistemi referandum oylamasında Hollanda'da oy kullanmak isteyen Türk vatandaşlarına yönelik saldırının Lahey DKTM tarafından koordine edildiği düşünülmektedir.⁴⁰ Lahey ve Rotterdam'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan aleyhinde sloganlar atılıp Türkiye'nin Afrin'e yönelik terörle mücadele operasyonunun eleştirildiği bir dizi protesto dalgası da DKTM tarafından organize

DEM-NED'in siyasi ve sosyokültürel faaliyetlerini yürüten bir alt kuruluş ise Lahey, Arnhem, Eindhoven, Rotterdam ve Zaandam kentlerinde ofisleri bulunan Demokratik Kürt Toplum Merkezleridir.³⁷ Açılış törenine KCK Yürütme Konseyi üyesi Zübeyir Aydar, Hollanda Sosyalist Parti (SP) Milletvekili Harry van Bommel ve BDP'li Belediye Başkanı Burhan Kocaman, Avrupa Parlamentosu milletvekili adayları Yunis Lutfula, Kürdistan İslam Toplumu Temsilcisi (CİK) Nizamettin Toguç, Hollanda İşçi Partisi'nden (PvdA) Bülent Aydın, Yeşiller Partisi'nden (Groen Links) Mustafa Okçuoğlu, Hollanda D66 Partisi'nden Birgül Özmen ile Hollanda'daki PJAK

ve YNK bürolarının temsilcilerinin katıldığı Lahey Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nde kültür, çocuk, kadın, gençlik çalışmaları altında PKK propagandası yapılmaktadır. Merkezin ilk eş başkanları Nuri Över ile Aliye Zengin'dir.³⁸

2018 yılındaki meclis

37. Den Haag Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Den Haag) Arnhem Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Arnhem) Eindhoven Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Eindhoven) Rotterdam Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Rotterdam) Zaandam Demokratik Kürt Toplum Merkezi (DKTM-Democratisch Volkscentrum Koerden Zaandam)

38. "Den Haag'ta Yeni Kürt Merkezi", *Yeni Özgür Politika*, <https://web.archive.org/web/20180406142051/http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&tid=30604>, (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2014).

39. "DKTM ve Kadın Meclisleri Olağan Kongrelerini Yaptılar", ANF Türkçe, <https://anfTurkce.net/avrupa/dkdm-ve-kadin-meclisleri-olagan-kongrelerini-yapti-103880>, (Erişim tarihi: 26 Şubat 2018); "Birçok Merkezde DKTM Kongreleri Yapıldı", ANF Türkçe, 26 Mart 2018, <https://anfnews4.com/avrupa/bircok-merkezde-dkdm-kongreleri-yapildi-105552>

40. "PKK wilde Türkse Nederlanders vermoorden", *Turks*, 9 Nisan 2017, <https://www.turks.nl/nieuws/binnenland/pkk-wilde-turkse-nederlanders-vermoorden>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

edilmiştir.⁴¹ Gösterilerin rotası olan bir diğer merkez ise Arnhem olmuş, Türkiye'nin Suriye'deki hava hareketları protesto edilmiştir.⁴²

Görsel 14: Zaandam Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin Etkinliği, 15 Mayıs 2017, Zaandam

"Mayıs Ayı Şehitleri Anıldı," ANF News, <https://anftrkce.net/avrupa/mayis-ayi-sehitleri-anildi-90581>, (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2017).

Görsel 11: Türkiye Karşıtı Gösteriler, Lahey, 2018

"Koerden en Erdogan-aanhangers de straat op in Den Haag en Rotterdam", NOS, <https://nos.nl/artikel/2213583-koerden-en-erdogan-aanhangers-de-sstraat-op-in-den-haag-en-rotterdam.html?>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 12: Afrin Protestoları, Arnhem 2018

"Koerden demonstreren massaal in Arnhem tegen Turkse luchtaanvallen", *De Gelderlander*, 1 Şubat 2018, <https://www.gelderlander.nl/arnhem-e-o/koerden-demonstreren-massaal-in-arnhem-tegen-turkse-luchtaanvallen-a1745449/>

Görsel 13: Amsterdam Demokratik Kürt Toplum Merkezi Türkiye Karşıtı Protesto, Amsterdam, 27 Nisan 2017

"Avrupa Kentlerinde Türk Devleti Protesto Ediliyor", ANF News, <https://anftrkce.net/avrupa/avrupa-kentlerinde-tuerk-devlet-i-protesto-ediliyor-89726>, (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2017).

Kadın Örgütlenmesi

Avrupa'da PKK'nın ilk Kürt kadın örgütlenmesi Eylül 1987 tarihinde Almanya'nın Hannover kentinde Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği (YJWK) adıyla kuruluşunu ilan etmiş ve bu kuruluş 1993'te Kürdistan Özgür Kadın Hareketi (TAJK) olarak isim değişikliğine uğramıştır. 1995'te bu oluşum düzenlediği kongrede bu kez adını Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği (YAJK) olarak değiştirmiştir. 1998'den itibaren hem sivil alanda hem de terör örgütünün askeri kanadında kadın örgütlenmesi varlığını sürdürmüştür. Sivil alanda, Kürdistan Özgür Kadınlar Cephesi (EJAK) ve 1999'da kuruluşunu ilan eden Kürdistan Kadın İşçi Partisi (PJKK) kadına yönelik çalışmalarını sürdürmüştür. 2000'de gerçekleştirilen kongrede PJKK adını Özgür Kadın Partisi (PJA) olarak değiştirmiştir. 2004'te yapılan kongre ile Kürdistan Özgür

41. "Koerden en Erdogan-aanhangers de straat op in Den Haag en Rotterdam", NOS, <https://nos.nl/artikel/2213583-koerden-en-erdogan-aanhangers-de-sstraat-op-in-den-haag-en-rotterdam.html?>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

42. "Koerden demonstreren massaal in Arnhem tegen Turkse luchtaanvallen", *De Gelderlander*, 1 Şubat 2018, <https://www.gelderlander.nl/arnhem-e-o/koerden-demonstreren-massaal-in-arnhem-tegen-turkse-luchtaanvallen-a1745449> , (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Kadınlar Partisi (PAJK) kuruluşunu ilan etmiştir. Son olarak 2014'te yapılan kongre sonrası tüm kadın örgütlerinin çatı örgütü olarak Kürdistan Kadınlar Topluluğu (KJK) ilan edilmiştir.⁴³

Hollanda'da faaliyet gösteren çatı yapılanmalardan biri de 1 Kasım 2014'te Den Haag'da kuruluşunu ilan eden TJK-E'dir. Avrupa Kürt Kadın Hareketi komün, kooperatif, kadın ocağı, meclis, kadın kongresi, konferans ve kurultay, özgür kadın

Görsel 15: Helin Kürt Kadın Vakfı'nın 2013 Yılında Gerçekleştirdiği Toplantı

Koerdische Vrouwenstichting Helin, "Etkinlik Fotoğrafı", <https://www.facebook.com/214391565296507/photos/a.558952507507076.1073741827.214391565296507/558952394173754/?type=3&theater> (Erişim Tarihi: 24 Kasım 2013).

Görsel 16: Helin Kürt Kadın Vakfı'nın 2014 Yılında DEAS'a Karşı Gerçekleştirdiği Protesto

Koerdische Vrouwenstichting Helin, "Etkinlik Fotoğrafı", <https://www.facebook.com/214391565296507/photos/a.558952507507076.1073741827.214391565296507/678907185511607/?type=3&theater> (Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2014).

akademisi, kadın merkezi ve vakıflarını yerel, bölgesel ve uluslararası alanda özerk ağlar olarak bir araya getirmiştir.⁴⁴ 7 Haziran 2015 genel seçimlerinde Avrupa'daki kadın organizasyonları da HDP lehine propaganda yürüten platformlarda yer almıştır. TJK-E'nin yanında Hollanda'da da faaliyet yürüten Den Haag Ronahi Kadın Meclisi, Amsterdam Rojbin Kadın Meclisi ve Arnhem Fatos Sağlamgöz Kadın Meclisi HDP'ye oy kampanyasında rol almıştır.⁴⁵ 2017'deki referandum sürecinde de benzer bir tutum sergilenerek "hayır" cephesi oluşturulmuş, TJK-E bileşenleri tüm çalışma komiteleri başta olmak üzere meclisler, komünler, kadın dernekleri ve inisiyatifleri aktif bir planlama ve çalışma içerisinde bulunmuştur. Bu kapsamda kitle toplantıları ve mitingler düzenlenerek kadın örgütlenme ağının yaygınlaştırılması hedeflenmiştir.⁴⁶

43. "Fransa'da Kadın Örgütülüğü", Alevinet, <https://www.alevinet.com/2017/10/24/fransada-kadin-orgutlulugu>, (Erişim tarihi: 24 Ekim 2017); "İlk örgütlenmeden ilk ordululaşmaya Kürt Kadınları", ANF Türkçe, <https://anfturkce.net/kadin/ilk-oerguetlenmeden-ilk-ordululasma-kuert-kadinlari-94748>, (Erişim tarihi: 15 Ağustos 2017).

44. "Avrupa Kürt Kadın Hareketi Kuruldu", ANF Türkçe, <https://anfturkce.net/guncel/avrupa-kurt-kadin-hareketi-kuruldu-36273>, (Erişim tarihi: 6 Kasım 2014).

45. "55 Kadın Örgütünden HDP'ye Destek", ANF Türkçe, <https://anfturkce.net/guncel/55-kadin-orgutunden-hdp-ye-destek-45915>, (Erişim tarihi: 21 Nisan 2015).

46. "Avrupa'daki Kürt Kadınlardan Hayır Kampanyası", ANF Türkçe, <https://anfturkce.net/kadin/avrupa-daki-kurt-kadinlardan-hayir-kampanyasi-85422>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2017).

Hollanda özelinde faaliyet yürüten başlıca kadın organizasyonları şunlardır: Uluslararası Özgür Kadın Vakfı (Internationale Vrije Vrouwen Stichting), Yjwk Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği/Yjwk Kürt Kadın Derneği (Yekitiya Jinen Welatparezen Kürdistan/Koerdische Vrouwenvereniging Yjwk), Hollanda Kürt Kadınlar Konseyi (Koerdische Vrouwen Raad Nederland), Helin Kürt Kadın Vakfı (Koerdische Vrouwenstichting Helin), Amsterdam Rojbin Kürt Kadın Konseyi (Rojbin Koerdische Vrouwen Raad Amsterdam) ve Arnhem Kürt Kadın Konseyi'dir (Koerdische Vrouwen Raad Arnhem).

2001'de Amsterdam'da kurulan Uluslararası Özgür Kadın Vakfı (IVVS) kadın, toplum ve çevreyle ilgili araştırma projeleri ile eğitim faaliyetlerini destekleyen; uluslararası konferans ve kampanyalar yürüterek toplumsal, ekonomik, politik, bilimsel ve sanatsal konularda bilinç oluşturmaya hedefleyen bir sivil toplum örgütü resmi çizmektedir. Irak'taki Maxmur Mülteci Kampı'nda Maxmur Kadın Merkezi'nin kuruluşu, bu organizasyonun desteklediği faaliyetler arasında yer almaktadır.⁴⁷ Vakıf 2005'te Utrecht Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü, Paris Kürdistan Enformasyon Bürosu ve birkaç Kürt kadın derneğiyle birlikte gerçekleştirdiği AB destekli "Cinsel Şiddetten Kurtulma Yolları" adlı projenin yürütücü kuruluşları arasında yer alarak AB fonlarından istifade edilmesinde bir köprü rolünü de üstlenmiştir.⁴⁸

IVVS, Avrupa'da birçok merkezde 9 Ocak 2013'te Paris'te gerçekleşen PKK kurucu üyesi Sakine Cansız, KNK Paris Temsilcisi Fidan Doğan ve Gençlik Hareketi Üyesi Leyla Şaylemez suikastlerinin faillerinin açığa çıkması talebiyle düzenlenen "adalet eylemleri"ne Ocak 2014'te Paris'te "Doh Rosa İro Sara, Doh Berlin İro Paris" sloganıyla yapılacak yürüyüş ile destek vereceğini duyurmuştur.⁴⁹ Hollanda'nın Amsterdam kentinde ise Nieuwmarkt Meydanı'nda "Suskunluğunuz Suç Ortaklığınızdan" eylemi düzenlenerek Paris cinayetleri faillerinin açığa çıkarılmaması protesto edilmiştir.⁵⁰ Vakıf aynı zamanda Suriye'deki PKK'ya müzahir Kürtlerin kadın girişimlerini de desteklemekte ve ortak projeler geliştirmeyi de hedeflemektedir. Bu örgütlerden biri de 2014 yılında kurulan Rojava Özgür Kadın Vakfı'dır (Weqfa Jina Azada Rojava, WJAR).⁵¹ Böylelikle "Rojava Devrimi" ve "Kadın Mücadelesi" kavramlarını Avrupa'daki Kürt kökenli kadın kitlelerine ulaştırarak PKK'nın bu yöndeki ideolojisinin yaygınlaştırılmasına yardımcı olmaktadır.

47. "About Us", *International Free Woman Foundation*, <http://ifwf.nl/en/2017/09/20/about-us-2>, (Erişim tarihi: 20 Eylül 2017).

48. Projenin Orijinal Adı: Speak out, Break out - From survival to life - Ways out of sexual violence. Bkz. <https://ec.europa.eu/justice/grants/results/daphne-toolkit/en/content/speak-out-break-out-survival-life-%E2%80%93-ways-out-sexual-violence>, (Erişim tarihi: 20 Eylül 2017).

49. "Özgür Kadınlar Vakfı: Sorularımıza Cevap Alana Kadar Devam", *Tigris Haber*, 9 Ocak 2014, <http://www.tigrishaber.com/ozgur-kadınlar-vakfi-sorularımıza-cevap-alana-dek-mucadeleye-devam-2274h.htm>, (Erişim tarihi: 9 Ocak 2014).

50. "Avrupa'da Adalet Eylemleri", ANF Türkçe, <https://anftrkce.net/guncel/avrupa-da-adalet-eylemleri-3-37159>, (Erişim tarihi: 9 Ocak 2014).

51. Vakıf, Rojava ile Avrupa Arasında Köprü", *Yeni Özgür Politika*, <https://web.archive.org/web/20180406130104/http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=40824>, (Erişim tarihi: 8 Nisan 2015); Roza Nudem, "Free Women are the basis for a free society", *Cooperative Economy*, <https://cooperativeeconomy.info/free-women-are-the-basis-for-a-free-society>, (Erişim tarihi: 24 Temmuz 2016).

Görsel 17: Özgür Kadın Vakfının Ocak 2015'te Gerçekleştirdiği Sakine Cansız'ı Anma Etkinliği, Rotterdam
 "Uluslararası Özgür Kadın Vakfı' Cuma Günü Rotterdam'da Sevgili Sara, Rojbin ve Ronahi'yi Anma etkinliği org. ediyor,"
 Twitter,28 Ocak 2015, https://mobile.twitter.com/zerya_zagros/status/560484606001311745, (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2017).

me kararı alan gençlik hareketi ayrıca üniversitelerde de "devrimci gençlik platformları" nı oluşturmayı hedeflemiştir.⁵³

Örgütün Hollanda alt grubu faaliyetlerini Türkiye'deki siyasi gelişmelerle orantılı olarak idame ettirmiş ve Türkiye'deki siyasi tartışmaları baz alarak Hollanda'da eylemler gerçekleştirmiştir. 2017'de Hollanda Özgür Kürt Gençler (Vereniging Vrije Koerdische Nederland, Ciwanen Azad Nederland) üyeleri Hollanda'nın Rotterdam kentinde Abdullah Öcalan'ın tutukluluğunu protesto etmek amacıyla Türk konsolosluğunun giriş kapısına "Abdullah Öcalan Üzerindeki Tecridi Kınıyoruz" (We Veroordelen De Isolatie Van Het Koerdische Leide Abdullah Öcalan) yazılı pankart ve Ciwanen Azad flamalar asmıştır.⁵⁴ 2018'de Afrin'de sürdürülen Zeytin Dalı Harekatı'nı (ZDH) protesto eden örgüt "Almanya'dan Fransa'ya, Fransadan İsviçre'ye, Belçika'dan Hollanda'ya Avrupa'nın her şehrinde her türlü meşru eylemselliğimizi ortaya koyarak meydanlara akmalı, işgal duruncaya kadar her yeri Efrin'e çevirmeliyiz"⁵⁵ diyerek Avrupa'daki Kürt gençlerine kitle gösterileri yapmaları için çağrıda bulunmuştur.

Gençlik Örgütlenmesi

2013'te Almanya'nın Troisdorf kentinde gerçekleştirilen I. Avrupa Kürt Gençlik Konferansı'nda Avrupa çapında Kürt gençlerinin kısa adı Ciwanen Azad (Özgür Gençler) olan Tevgera Ciwanen Azad u Demokratik adı altında konfederel bir çatı örgütlenmesine gidileceği duyurulmuştur.⁵² Örgütün ilk konferansında Avrupa Kürt Gençlik Hareketi Ciwanen Azad 51 kişilik Almanya, İsviçre, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda alt örgütleri ile Aleviler ve Ezidilerin temsilinden oluşan bir meclis kurmuş, dernek ve kurumlaşmalar vasıtasıyla örgütlenme kararı almıştır. Avrupa ülkelerinin "Kürt özgürlük mücadelesi"ni yasaklayan, kriminalize eden yaklaşımlarına karşı eylem ve etkinlikleri örgütlenme kararı alan gençlik hareketi ayrıca üniversitelerde de "devrimci gençlik platformları" nı oluşturmayı hedeflemiştir.⁵³

52. "Avrupa I.Kürt Gençlik Konferansı Sonuç Bildirgesi Yayınlandı", ANF Türkçe, <https://anfTurkce.net/guncel/avrupa-i-kurt-genclik-konferansi-sonuc-bildirgesi-yayinlandi-18949>, (Erişim tarihi: 30 Nisan 2013).

53. "Ciwanen Azad Meclisi Kuruldu", ANF Türkçe, <https://anfTurkce.net/guncel/ciwanen-azad-meclisi-kuruldu-29223>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2013).

54. "Türk Konsolosluğu'na Ciwanen Azad Bayrağı Asıldı", ANF Türkçe, <https://anfTurkce.net/avrupa/tuerk-konsolosluguna-ciwanen-azad-bayragi-asildi-95843>, (Erişim tarihi: 8 Eylül 2017).

55. "Ciwanen Azad: Her Yeri Direniş Alanına Çevirmeliyiz", ANF Türkçe, <https://anfTurkce.net/avrupa/ciwanen-azad-her-yeri-direnis-alanina-cevirmeliyiz-104682>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

Görsel 18: Ciwanen Azad, Rotterdam 2017

"Türk Konsolosluğu'na Ciwanen Azad Bayrağı Asıldı" *ANF News*, <https://anftrkce.net/avrupa/tuerk-konsolosluguna-ciwanen-azad-bayragi-asildi-95843>, (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2017).

MEDYA YAPILANMASI

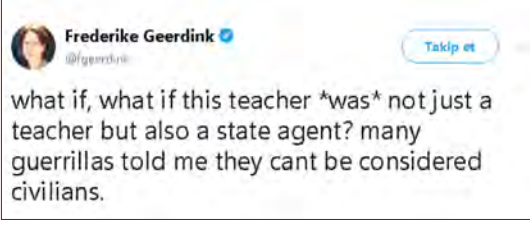
Fırat Haber Ajansı (ANF)

PKK'nın Hollanda'da faaliyet gösteren yayın kuruluşu Fırat Haber Ajansı (ANF) 2005'te kurulmuştur. PKK'nın hem ideolojik hem de propaganda aracı olarak hizmet veren ajansın merkez ofisi Amsterdam'da bulunmaktadır. 2011'de ANF'nin resmi web sitesine Türkiye'den girişler terörü ve terörizmi desteklediği gerekçesiyle yasaklanmıştır.⁵⁶ ANF 2015-2016 döneminde Türkiye'de yeniden yükselişe geçen çatışmalarda, terör örgütü lehine yayın yapmayı sürdürmüştür. Belçika polisi tarafından Türkiye'nin talebiyle çıkarılan Interpol kararı gerekçe gösterilerek 15 Aralık 2016'da gözaltına alınan ANF Haber Müdürü Maxime Demiralp tutuklanmıştır.⁵⁷ ANF tüm yasaklamalara rağmen Kürtçe/Sorani, Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, İspanyolca, Almanca ve Rusça dillerinde yayınlarını idame ettirmektedir.⁵⁸

56. Maxime Azadi, "Firat News Agency banned in Turkey", ANF Türkçe, <https://anfenglishmobile.com/features/firat-news-agency-banned-in-turkey-4216>, (Erişim tarihi: 6 Ekim 2011); Hollanda'da Kürt popülasyon tarafından ziyaret edilen web siteleri ve portallar hakkında detaylı bilgi ve bunların iletişim stratejileri için bkz Matthijs van den Bos and Liza Nell, "Territorial Bounds to Virtual Space: Transnational Online and Offline Networks of Iranian and Turkish-Kurdish Immigrants in the Netherlands", *Global Networks*, 6:2, (2006), s. 201-220; Jowan Mahmud, *Kurdish Diaspora Online: From Imagined Community to Managing Communities*, (Palgrave Macmillan, New York: 2016).

57. "ANF Haber Müdürü Maxime Demiralp Tutuklandı", *Cumhuriyet*, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/648859/ANF_Haber_Muduru_Maxime_Demiralp_tutuklandi.html#, (Erişim tarihi: 21 Aralık 2016).

58. "ANF launches Russian service", Ajans Fırat, 12 Mart 2018, <http://english.ajansfirat.com/anf-news-news/anf-launches-russian-service>, (Erişim tarihi: 21 Aralık 2016).

Görsel 19: Frederike Geerdink Tweeti

<https://twitter.com/fgeerdink/status/878197349696327680>

da'da topladığı fonların bir kısmının ANF vb. yayın organlarının finansmanı için kullanıldığı belirtilmiştir.⁶⁰ AIVD 2003 raporuna göre terör örgütünün Hollanda'da gerçekleştirdiği gösteriler Hollanda ulusal medyasının dikkatini istenilen ölçüde çekmemiştir.⁶¹ Bu nedenle Hollanda'da tanınmış yazarların PKK gündemine entegre edilmesinin ulusal medyanın ilgisini çekmekte doğrudan etkili bir strateji olacağı

Görsel 20: Frederike Geerdink'in Kitabı

Frederike Geerdink: Roboski Gençler Öldü Kitap Kapağı", *İletişim Yayınevi*, <https://www.iletisim.com.tr/kitap/roboski%C3%AE-gencler-oldu/9043#.Ws8qBdRuZdg>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Öte yandan Hollandalı yetkililer PKK-ANF arasındaki ilişkinin "somut bir delilini bulamadıkları müddetçe harekete geçemeyeceklerini" beyan ederken Hollanda İstihbarat Teşkilatının (AIVD) 2009 raporunda⁵⁹ ise PKK'nın Hollan-

da'da topladığı fonların bir kısmının ANF vb. yayın organlarının finansmanı için kullanıldığı belirtilmiştir.⁶⁰ AIVD 2003 raporuna göre terör örgütünün Hollanda'da gerçekleştirdiği gösteriler Hollanda ulusal medyasının dikkatini istenilen ölçüde çekmemiştir.⁶¹ Bu nedenle Hollanda'da tanınmış yazarların PKK gündemine entegre edilmesinin ulusal medyanın ilgisini çekmekte doğrudan etkili bir strateji olacağı düşünerek Frederike Geerdink ve Wladimir van Wilgenburg gibi PKK'ya müzahir yerel yazarların Kürt sorunu üzerine kaleme aldığı yazılar Hollanda kamuoyunun nezdinde ANF'den daha etkili olmuştur.⁶² Frederike Geerdink 16 Haziran 2017'de PKK'lı teröristler tarafından, aracı yakıldıktan sonra kaçırılan ve Tunceli-Erzincan kara yolunda bulunan Pülümür Çayı üzerinde 12 Temmuz günü naaşı bulunan, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde görev yapan öğretmen Necmettin Yılmaz'ın öldürülmesiyle ilgili "Ya o öğretmen sadece öğretmen değil aynı zamanda devletin bir ajanıysa? Birçok gerilla bana bu gibi insanların sivil olarak kabul edilmeyeceğini söylemişti" beyanında bulunarak açık bir dille terör örgütünün sivillere yönelik saldırılarının destekçisi olmuş, Mahmur Kampı'nı ziyaret ederek terör örgütünün propaganda faaliyetlerini desteklemiştir.⁶³

59. "AIVD Jaarverslag 2009".

60. Esasen Belçika'da 2010 yılında PKK terör örgütüne karşı gerçekleştirilen operasyon sonucunda elde edilen kanıtlar terör örgütünün Avrupa'daki finansman yapılanması olan "Ekonomik Mali Birim" in (EMB) Fırat Haber Ajansı'na 2008 yılında 34 bin 800 avro, 2009 yılında da 36 bin avro kaynak ayırdığını ortaya koymuştur.

61. "AIVD Jaarverslag 2003".

62. SETA Mülakat, 2017.

63. "PKK'nın Kaçırıldığı Necmettin Öğretmen'den Acı Haber", *Hürriyet*, 15 Temmuz 2017; Frederike Geerdink, Twitter, <https://twitter.com/fgeerdink/status/878197349696327680>, (Erişim tarihi: 22 Haziran 2018)

Bunun yanında Güneydoğu Anadolu'da sürdürülen terörle mücadele operasyonları ile sınır ötesinde yürütülen Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı hareketleri süresince Hollandalı yayın kuruluşu NOS operasyonlarla ilgili bilgi kirliliği yaratarak⁶⁴ ve PKK'nın sözcülüğünü yaparak Afrin'de bir hastanenin Türk savaş uçakları tarafından bombalandığı iddia etmiştir.⁶⁵ Öte yandan Hollanda medyası, PKK destekçisi grupların Hollanda'daki kurum ve kuruluşları hedef almasına duyarsız kalmış, buralarda bu konuda herhangi bir içerik, yayın, haber üretilmemiştir.⁶⁶

Görsel 21: NOS Tarafından Yayınlanan Haberin Başlığı: "Kürtler, Türkiye'nin Suriye İşgali Başarısız Oldu, Dedi!"

"Türkse inval in Syrië is mislukt, zeggen de Koerden", NOS, 21 Ocak 2018, <https://nos.nl/artikel/2213003-turkse-inval-in-syrie-is-mislukt-zeggen-de-koerden.html>

FİNANS KAYNAKLARI

PKK ve Kürt diasporası, Avrupa'daki faaliyetlerinin ilk yıllarında, öncelikli hedef olarak Avrupa medyası ve siyasi arenada etnik kimlik farkındalığı ve tanınırlığı oluşturmayı hedeflemiştir. PKK eksenli Kürt diasporasının bir diğer motivasyonu da Avrupa'daki sempatanları harekete geçirmek ve Avrupa ülkelerinden sığınma talep ederek bu zincire yeni halkaları ekleyebilmektir. Bu nedenle PKK'nın etnik milliyetçi bir mücadeleye yönelimi beraberinde finansal kaynaklara duyulan ihtiyacı da getir-

64. "Bölücü Terör Örgütü PKK'nın Yegane Destekçisi Avrupa Medyasının Tek Hedefi Zeytin Dalı Harekatı", *Güneş*, <http://www.gunes.com/gundem/bolucu-teror-orgutu-pkknin-yegane-destekcisi-avrupa-medyasinin-tek-hedefi-zeytin-dali-harekati-850352>, (Erişim tarihi: 8 Şubat 2018).

65. "@tunahankuzu Dutch @nos & @Teletekst FAKE NEWS in support of PKK terror. They claimed Turkey had bombed Afrin Hospital. Turkish army footage from today: the hospital is in perfect state! #Syrie #Syria #Afrin #NOS #Netherlands #nosjournaal @nos", Twitter, <https://twitter.com/MehmercikGazada/status/974936619357802496>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

66. "Day 10 and Dutch media still haven't published a single article about the biggest bank in The Netherlands (@ingnl) being on a PKK target list", Twitter, <https://twitter.com/vulkaanrots/status/976038213822316544>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

miştir. Uyuşturucu kaçakçılığı ve PKK'nın artan nüfuzu ile birlikte örgüt sermayesinin oluşturulmasının da önü açılmıştır.⁶⁷

PKK'nın bir finansman ağı oluşturması öncelikle örgüt üyelerinin temel ihtiyaçlarının karşılanması için önem arz etmektedir. İkinci olarak silah ve mühimmat, eğitim, lojistik gibi operasyonel ihtiyaçları karşılamak üzere çatışma bölgelerine finans desteği sağlamak ve buradaki terör faaliyetlerini idame ettirebilmek için istikrarlı bir para akışına ihtiyaç duyulmaktadır. Üçüncüsü örgütün varlığını devam ettirmek ve meşruiyeti sağlamak için de finansman ağının oluşturulması gerekmektedir. Bu da PKK'nın Avrupa genelinde ve Hollanda'da siyasal alana dahil olarak lobcilik ve kriminal faaliyetlerini sürdürmesi ile mümkün olmaktadır.⁶⁸

PKK, uyuşturucu kaçakçılığının yanında şantaj, rüşvet, soygun ve Kürt diasporasından gelen bağışlardan da beslenen çok cepheli bir terör örgütüdür. Ancak örgütün yıllık gelirinin büyük bir kısmı uyuşturucu kaçakçılığı ile sağlanmaktadır.⁶⁹ Öyle ki başta Hollanda olmak üzere Avrupa ülkelerinde PKK ile bağı bulunan Kürt aşiretleri vasıtasıyla uyuşturucu kaçakçılığı üzerinden yıllık 300-400 milyon dolarlık kazanç elde edilmiştir.⁷⁰

Hollanda, PKK'nın uyuşturucu kaçakçılığı ağı bakımından önemli ülkelerden biridir. Ülkedeki güçlü Kürt diasporası sayesinde örgüt geniş bir alana nüfuz etmektedir. Hollanda polisi, PKK'nın uyuşturucu ve silah kaçakçılığındaki rolünü ilk olarak 1993 yılında ortaya çıkarmıştır. 2004 ve 2005 yıllarında sadece Hollanda'da yakalanan uyuşturucu miktarının 400 kilogramdan fazla olduğu tespit edilmiştir. Hollanda güvenlik güçlerine göre 2007 yılından itibaren PKK Hollanda'da Irak'ın kuzeyindeki örgüt faaliyetlerine finansman ve tedarik sağlamayı öncelikli bir strateji olarak benimseyen önemli bir desteğe sahip olmuştur.⁷¹ Bunun yanında Hollanda'da zengin uyuşturucu tüccarlarından zor kullanarak ya da tehditle vergi adı altında para da toplanmıştır. 1999 yılında *Washington Times*, PKK'nın Hollanda'daki ana gelir kaynağının Kürt mülkiyetindeki işletmelerden elde edilen gasp parası olduğunu bildirmiştir.⁷² PKK hem Türkiye ve çevresindeki terör faaliyetlerini hem de Hollanda'daki yasal görünümü yapılarını desteklemek için 2016-2017 arasında Hollanda'da yaklaşık 600 bin avro para toplamıştır.⁷³

67. Mark Galeotti, "Turkish Organized Crime: From Tradition to Organized Crime", ed. Dina Siegel ve Henk Van de Bunt, *Traditional Organized Crime in the Modern World: Responses to Socioeconomic Change*, Springer, Newyork 2012, s. 51.

68. T. Roule, "The Terrorist Financial Network of the PKK", *Jane's Terrorism and Security Monitor*, 17 Haziran 2002.

69. Radu Tudor, "The Drugs Mafia Finances the Terrorist Organization in Romania", *Ziua* [Bucharest], 11 Şubat 2002 (FBIS Document EUP20020211000247).

70. Robert Fragnito, "PKK Funding: Operations and Methods", <https://defence.pk/pdf/threads/how-the-pkk-is-funded.350605>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

71. Nick Ridley, *Terrorist Financing: The Failure of Counter Measures*, (Edward Elgar Publishing: 2012).

72. Helle Bering, "Europe's Kurdish Headache", *Washington Times*, 24 Şubat 1999.

73. SETA Mülakat, 2017.

Tonlarca uyuşturucunun Güneybatı Asya'dan Batı Avrupa'ya, Doğu Akdeniz üzerinden gemi ile götürülmeye çalışıldığı PKK'nın geniş çaplı uyuşturucu ağı, "Kısmetim-1"⁷⁴ adlı operasyonla ortaya çıkarılmıştır. Operasyon sonrasında PKK eksenli kültür dernekleri ve Kürt siyasi sığınmacılar aracılığıyla uyuşturucunun dağıtıldığı tespit edilmiştir.⁷⁵ Dahası (Türkiye ve Hollanda'da uyuşturucu ticaretinden sorumlu çete lideri) Hüseyin Baybaşın 2000'de KOM ve Hollanda Kolluk kuvvetleri tarafından müşterek gerçekleştirilen operasyonla yakalanmış ve 2002'de Hollanda mahkemesi tarafından ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmiştir.⁷⁶ Hollandalı bir televizyon muhabiriyle yaptığı röportajda Baybaşın "Ben bir Kürdüm. Kürtlerin ekonomik refahı için her şeyi yapıyorum. PKK operasyonel elemanlarının eline geçen kültür derneklerine çok sayıda bağış yaptım"⁷⁷ demiştir.

PKK, muhalif aşiretlerin oluşturduğu Kürt uyuşturucu ağını sindirmek için de çeşitli yöntemler kullanmış, bu grupların faaliyetlerini yetkili kurumlara bildirmenin yanı sıra acımasız suikastlar ve infazlara da başvurmuştur.⁷⁸ 2000'lerden itibaren bu çeteler ile örgüt arasındaki gerilimli ilişki ön plana çıkmıştır. Hollanda'daki çete savaşları, ülkede "en güçlü" eroin kralı olan Hüseyin Baybaşın'ın hapsedilmesinden sonra yoğunlaşmıştır.⁷⁹ İhanete uğradığını hisseden Baybaşın duruşması sırasında, PKK'yı kriminal faaliyetlere siyasi destek vermekten suçlamıştır. Böylelikle Baybaşın ailesi örgütün Avrupa eroin pazarlarının en azından Türk kısmı üzerindeki büyüyen tekeline engel olmaya çalışmıştır. Hem Baybaşın hem de Abdullah Öcalan iş birliklerinin 1990'larda sona erdiğini kabul ederek birbirlerine meydan okumuştur.

PKK, uyuşturucudan elde ettiği parayı aklamak için ise Kürt İşadamları Derneği (KARSAZ) adlı bir sivil toplum kuruluşunu Ocak 2001'de Amsterdam'da kurmuştur.⁸⁰ Merkezi Frankfurt'ta bulunan KARSAZ'a üye Almanya'daki şirketlerin, örgütün uyuşturucu parasının aklanması ve Kandil başta olmak üzere Irak'ın kuzeyindeki PKK kamplarına gönderilmek üzere silah ve mühimmat temin edilmesinde başat rol

74. 15 Kasım 1992 tarihinde Türk güvenlik güçlerinin Akdeniz'in uluslararası kara sularında Türk ticaret gemisi MV Kısmetim-1'e yönelik düzenlendiği operasyon sırasında gemi mürettebat tarafından batırılmıştır. Osman Ayanoglu'na ait olduğu bilinen geminin milyonlarca dolarlık baz morfin taşıdığı tespit edilmiştir. Baz morfinin, Şeyh-mus Daş ve Hüseyin Baybaşın gibi PKK'ya yakın isimlere ait olduğu görülmüştür. Nihai anlamda bu operasyonla alakalı yakalanan Kazım Dağkuş, gemideki uyuşturucunun PKK'nın finansmanı için kullanılacağını itiraf etmiştir. Bkz. "Baybaşınlar Uyrurken Yakalandı", *Sabah*, 28 Mart 1998; Yerine geçen kardeşi Abdullah Baybaşın de 2011'de Hollanda'da yakalanıp 2017'de serbest kalmıştır. Bkz. "Dava 7 Yılda Bitmedi, Abdullah Baybaşın Tahliye Oldu", *Habertürk*, 2 Ekim 2017.

75. Ahmet Pek ve Behsat Ekici, "Narcoterrorism in Turkey: The Financing of PKK-Kongra Gel from Illicit Drug Business", *Understanding and Responding to the Terrorism Phenomenon*, ed. O. Nıkbay ve S. Hancerli, (IOS Press: 2007).

76. Mahmut Cengiz, *The Globalization of Turkish Organized Crime and Policy Response*, (George Mason University, 2010).

77. Bering, "Europe's Kurdish Headache".

78. Bu isimlere ek olarak Behçet Cantürk, Savaş Buldan gibi isimlerin Hollanda ve çevresinden gelen uyuşturucu parasını taşıdıkları için öldürüldüğü iddia edilmiştir. "Ağar, Baybaşın'le uyuşturucu konuştu", *Milliyet*, 5 Ocak 2014; SETA Mülakat, 2017.

79. Bovenkerk, F. ve Yesilgöz, Y., *The Turkish Mafia and the State*. Fijnaut, C., Paoli, L. (eds.), *Organized Crime in Europe. Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*, (2004), s. 585-602.

80. "AIVD Jaarverslag 2001".

aldığı iddia edilmiştir.⁸¹ KARSAZ ile ilişkili 279 şirketten 147'si Almanya'da bulunmakta olup Fransa'da 49, İsviçre'de 14, Hollanda'da 13, İngiltere'de 12, Avusturya'da 10, İsveç'te 8, Yunanistan'da 2, Danimarka, Belçika ve Romanya'da da birer şirketin varlığı tespit edilmiştir.⁸² PKK'nın finansal faaliyetlerini ve para aklama işlemlerini yapan KARSAZ'ın ilk kurucusu "Tilki" kod adlı Selim Çürükkaya örgütün ayrıldıktan sonra uyuşturucu transferi yapan ailelerin varlığını ifşa etmiştir.⁸³ KARSAZ 2009'da kendini feshederek "Esnaflar Birliği" adı altında yeniden yapılanmıştır.

PKK'nın bir diğer gelir kaynağı "vergi" adı altındaki para toplama faaliyetleridir.⁸⁴ Hatta Hollanda'da çalışan birçok işçinin maaş bordrosunun yüzde 2'sini PKK terörünü desteklemek amacıyla Türkiye'ye gönderdiği iddia edilmiştir.⁸⁵ Bunun yanında PKK'nın sosyokültürel dernekler aracılığıyla yürüttüğü para toplama faaliyetleri de mevcuttur. 1993'ten itibaren faaliyetlerini yürüten Kürdistan Kızılayı Heyva Sor a Kurdistane'nin Hollanda şubesinin (Koerdiesche Rode Halve Maan) yardım adı altında topladığı paraların örgütün finansmanında kullanıldığı ifade edilmiştir.⁸⁶ 2015-2016 döneminde PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG'nin yükselişiyle birlikte Heyva Sor a Kurdistane bu faaliyetlerini Suriye'ye yönlendirmeye başlamış; son faaliyet alanları arasında Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında operasyon düzenlediği Afrin'in de yer aldığı tespit edilmiştir.⁸⁷

Artan lojistik imkanları ile birlikte PKK'nın finansmanının sağlanmasında kullanılan paraların transferi son zamanlarda Mersin'deki nakliye firmaları aracılığıyla Kuzey Irak ve Avrupa arasındaki rotada yürütülmektedir. Sadece para transferi ile sınırlı olmayıp Hollanda'da PKK tarafından elde edilen tedarik malzemelerinin de Kuzey Irak'a gönderildiği güvenlik güçleri tarafından tespit edilmiştir.⁸⁸ Bir diğer transfer aracının kurye yöntemi olduğu ileri sürülmüştür.⁸⁹ Özellikle yaz aylarında havalimanları üzerinden para transferlerinin yürütüldüğü iddia edilmiştir. Hollanda'da yü-

81. "PKK'nın Milyarlık Para Kaynağı", Haberdem, 1 Haziran 2009, http://www.haberdem.com/pkknin_milyarlik_para_kaynakl_haber31371.html, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

82. PKK'nın kasası KARSAZ'ın faaliyetleri, Hollanda istihbarat teşkilatı AIVD'nin hazırladığı raporda, şu ifadelerle yer alıyor: "Çalışmalarımız sonucunda Mustafa Yıldırım ve Hacı Karakoyun'un PKK'nın finansörü olduğu anlaşılmıştır. Yıldırım, şirketleri aracılığıyla PKK'nın topladığı parayı ticaret adı altında Kuzey Irak'a aktarmaktadır. Bir muhbirimize göre Hollanda'da PKK'nın uyuşturucu alanında ve siyasi alandaki büyük gruplardan birinin başında Metin Cansız yer alıyor." PKK'nın uyuşturucu trafiğini yöneten isimlerden birinin halen cezaevinde olan Hakkari Yüksekövali Hikmet Serdar olduğu öne sürülüyor. "PKK'nın Milyarlık Para Kaynağı", Haberdem, 1 Haziran 2009, http://www.haberdem.com/pkknin_milyarlik_para_kaynakl_haber31371.html, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

83. Ahmet Pek ve Behsat Ekici, "Narcoterrorism in Turkey: The Financing of PKK-Kongra Gel from Illicit Drug Business", *Understanding and Responding to the Terrorism Phenomenon*, ed. O. Nikbay ve S. Hancerli, (IOS Press: 2007).

84. Andrea Bouwer, (2014), "Technical Paper: The Netherlands: Case Studies on Countering Terrorism Financing", *Council of Europe*, <https://rm.coe.int/16806de432>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

85. SETA Mülakat, 2017.

86. SETA Mülakat, 2017.

87. "Koerdische demonstratie tegen Turkse aanvallen Afrin – Rotterdam", Koerdisch Nieuws, 3 Mart 2018, <https://koerdischnieuws.nl/index.php/2018/03/03/koerdische-demonstratie-tegen-turkse-aanvallen-afrin-rotterdam>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

88. "AIVD Jaaverslag 2009".

89. SETA Mülakat, 2017.

rütülen saha çalışmasında bir görüşmeci “PKK’nın Lahey sorumlusu havalimanında bulunan birtakım kişilere para dağıttı. 10 bin avrodan fazla para taşımak yasak olduğu için bu para ayrı ayrı dağıtıldı. Yaklaşık olarak 100 bin avro tek uçakla gitmiş oldu”⁹⁰ diyerek PKK’nın para transfer yöntemini nasıl işlediğini dile getirmiştir.

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK şiddetinin üretiminde rol alan çok sayıda eğitim ve endoktrinasyon kampının Hollanda’da yer aldığı gözlemlenmiştir. Abdullah Öcalan Hollanda’daki bu kamplara ehemmiyet vermiş ve bu kampları Avrupadaki mobilizasyonun önemli birer parçası olarak değerlendirmiştir.⁹¹ Hollanda polisi 2004’te Liempde bölgesinde şüpheli PKK kamplarına baskın düzenleyerek Theo Van Gogh Suikasti’ne⁹² dair olası deliller için yaklaşık 30 kişiyi gözetim altına almıştır. Bu operasyon neticesinde PKK tarafından ideolojik ve militan eğitimlerinin verildiğine dair bulgulara ulaşılmıştır.⁹³ Ek olarak geçtiğimiz yıllarda birçok PKK’lı farklı operasyonlarla Hollanda güvenlik güçleri tarafından gözetim altına alınmıştır. 1999’da Groningen’de 130 PKK’lı gencin gözden uzak yerlerde eğitildiği bilgisi üzerine operasyon başlatılmıştır.⁹⁴ 2004’te Liempde’de ve 2012’de Ellemeet’de toplamda 55 PKK’lı tutuklanmıştır.⁹⁵

PKK kamplarının bulunduğu bir diğer önemli merkez ise Arnheim’dir.⁹⁶ Bu kampların örgüt tarafından fonlanmakla birlikte fonksiyonel olarak farklı amaçlara hizmet ettiği tespit edilmiştir. AIVD teşkilatının Kamu Davaları bölümüne vermiş olduğu iki resmi belgede Mayıs 2004’te PKK’nın Liempde’de gençleri terörize ettiği, Zevenaar’da ise Batı Avrupa’da bulunan terör örgütünün üst düzey liderlerinin⁹⁷ organize ettiği belirtilmiştir.⁹⁸

90. SETA Mülakat, 2017.

91. Bekir Gücenmez, “Terörizmin Finansmanı: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması”, (Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 2014), s. 231-232.

92. Bir film yapımcısı olan Theo van Gogh 2004 yılında 26 yaşındaki Hollanda doğumlu bir Müslüman tarafından öldürüldü. Olay sonrası bir dizi kamu figürü İslami radikaller tarafından ölümlle tehdit edildi. Cinayet, Hollanda’nın ırk ve din üzerindeki ılımlılık ve oto sansür geleneğinin istikrarlı bir şekilde aşınmasını hızlandırdı. Bkz. “The murder that shattered Holland’s liberal dream”, *The Guardian*, 7 Kasım 2004.

93. “Polizei entdeckt mutmaßliches PKK-Trainingscamp”, *Der Spiegel*, 12 Kasım 2004, <http://www.spiegel.de/politik/ausland/niederlande-polizei-entdeckt-mutmassliches-pkk-trainingscamp-a-327620.html>

94. Martijn Koolhoven, “PKK traint hier strijders”, *Telegraaf*, 18 Eylül 1999, <http://krant.telegraaf.nl/krant/arc-hief/19990918/teksten/bin.pkk.html>

95. “Tientallen vermeende PKK’ers opgepakt”, *AD Nieuws*, 3 Aralık 2012, <https://www.ad.nl/binnenland/tientallen-vermeende-pkk-ers-opgepakt-ab998abf/>; “Verdachte strijders PKK niet vervolgd”, *NRC*, 8 Ekim 2008, http://web.archive.org/web/20150508073328/http://vorige.nrc.nl/binnenland/article2014481.ece/Verdachte_strijders_PKK_niet_vervolgd

96. Aşkın İnci Sökmen, “İdeolojik Boyutu ile PKK Terör Örgütü”, (Doktora Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara, 2012), s. 303-305.

97. Andrea Bouwer, (2014), “Technical Paper: The Netherlands: Case Studies on Countering Terrorism Financing”, *Council of Europe*, <https://rm.coe.int/16806de432>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018)

98. “AIVD Jaarverslag 2004”.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

Avrupa ülkelerinin çatışmanın çözümünde önemli bir aktör olabileceğinin farkına varılması ile birlikte 1990'larda protesto kültürünün geliştirilmesine PKK daha fazla önem atfetmiştir. Tüm Avrupa ülkelerinde ana protesto dalgaları sırasıyla 1982, 1986-1987, 1992-1996 ve 1998-1999 yıllarında Diyarbakır Cezaevi "direnişi", köy koruculuğu sisteminin kuruluşundan sonraki ilk büyük askeri operasyonlar ve akabinde beş yıl süren yoğun çatışmalarla Öcalan'ın Avrupa'ya yolculuğu, ardından tutuklanması, yargılanması ve ölüm cezasına çarptırılmasıyla sonuçlanan süreçlerde yaşanmıştır. İstatistiksel olarak PKK'nın kırsal alanda yürüttüğü terör saldırılarıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin askeri operasyonları ve bu protesto dalgaları arasında mekanik bir ilişkinin olduğu ifade edilmektedir. Öyle ki sonbahar ve kış aylarında mevsim koşulları nedeniyle örgütün eylem düzenlemekte zorlandığı göz önünde bulundurulduğunda mart-ağustos döneminde eylül-şubat arasındaki sürece nazaran her zamankinden daha fazla örgüt mobilizasyonunun olduğu tespit edilmiştir. Son olarak sokak gösterileri ve protestoların tema bakımından PKK'nın iç politik gündemi ve genel olarak "Milliyetçi Kürt Hareketi" ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bunlar arasında Öcalan'ın tutuklanması (15 Şubat), Kadınlar Günü (8 Mart), Halepçe'nin yıl dönümü (16 Mart), Öcalan'ın doğum yıl dönümü (4 Nisan), Uluslararası İşçi Bayramı (1 Mayıs), Nevruz etkinlikleri (21 Mart), PKK'nın ilk silahlı eyleminin yıl dönümü (15 Ağustos) ve 1980 Darbesi'nin yıl dönümünün (12 Eylül) gösterilerin sürekliliğinde önemli tarihler olduğu not düşülmüştür.⁹⁹

PKK'nın Hollanda'da bilinen ilk terör saldırısı Türkiye'den gelen göçmenler tarafından milliyetçi motivasyonla kurulmaya başlanan işçi derneklerine yönelik olmuştur. 13 Mart 1985'te PKK Hollanda'da kayıtlara geçen ilk şiddet eyleminde Kürdistan Dernekleri Federasyonu'nun¹⁰⁰ (KOMKAR) iki üyesi PKK tarafından

99. Olivier Grojean, "Bringing the Organization Back in: Pro-Kurdish Protest in Europe", *Nationalism and Politics in Turkey: Political Islam, Kemalism and the Kurdish Issue*, ed. Marlies Casier, Joost Jongerden, (Routledge: 2011).

100. Türkiye'deki 1980 Darbesi'ni protesto etmek için Frankfurt'ta düzenlenen, 23 eylemcinin katıldığı ve 41 gün süren açlık grevi; 1989 yılında Viyana'da öldürülen İran Kürdistan Demokrat Partisi (KDP-I) Genel Sekreteri Abdurrahman Kasımlı ile 1992 yılında Berlin'de öldürülen aynı partinin genel sekreteri Şerefkendi ve arkadaşlarının faillerinin yakalanmasına yönelik protestolar; 1988 yılında Saddam rejiminin Halepçe'de kimyasal silah kullanımının ilk kez kamuoyuna duyurulduğu Almanya'da düzenlenen açlık grevi ve eylemler; 1991 Körfez Savaşı nedeniyle Türkiye'ye sığınan Irak Kürtlerine yönelik yürütülen maddi destek kampanyaları KOMKAR'ın ön plana çıktığı Avrupa'daki faaliyetleri arasında yer almaktadır. Bu faaliyetlerin dışında ana dilde ders hakkı, radyo ve televizyonda Kürtçe yayın ve Kürtlere sosyal danışmanlık hakkı verilmesi için kültür bakanlıkları önünde eylem ve mitinglerin düzenlenmesi; Kürt yazarları ve Kürtçe yazılı edebiyatı Kürt okurlarla buluşturmak üzere kitap fuarlarının organize edilmesi; Kürt tarihi ve Kürt "direnişleri" hakkında panel, konferans, toplantı ve etkinliklerin düzenlenmesi gibi sosyokültürel etkinlikler de KOMKAR'ın öncülüğünde yürütülmüştür. 2004 yılından itibaren KOMKAR, Kürt kimliği tanınmadığı sürece Türkiye'nin AB üyeliğinin Avrupa ülkelerinde onaylanmamasını misyon edinen Avrupa'daki Kürtler Platformuna (KPE) destek vermektedir. Bkz. "The Platforms of the Kurds in Europe", The Kurdish Library, <http://kurdlib.org>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); Bekir Topgider, "KOMKAR'ın geçmişine bir bakış", Denge Kurdistan, https://web.archive.org/web/20130301123947/https://kurdistan.nu/dk-yazilar/komkar_30yil.htm, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018)

yaralanırken eş zamanlı bir diğer saldırı da Lahey’de gerçekleştirilmiştir.¹⁰¹ 11 Avrupa ülkesinde siyasi bürosu bulunan KOMKAR 1979’da Almanya’da, 1982’de da Hollanda’da kurulmuştur. Hollanda’daki siyasi partilerle yakın ilişkiler kuran KOMKAR, kurulduğu ilk yıllarda, Türkiye’den Avrupa’ya göç eden Kürt işçilerin Avrupa’ya entegrasyon sürecinde karşılaştıkları sorunlarla ilgilenirken siyasi mütecilerin de gelmesiyle birlikte misyonunu Kürt milliyetçiliği üzerine yeniden inşa etmiştir. KOMKAR “Sürgündeki Kürt Parlamentosu” oluşumunu kurucu inisiyatifi PKK tarafından gerçekleştirildiği için desteklememektedir.¹⁰² Bu nedenle de terör örgütünün Hollanda’daki şiddet eylemlerinin hedeflerinden biri olmuştur. KOMKAR yönetim kurulu üyesi Ramazan Adıgüzel’in Hannover’da ve Fransa’daki KOMKAR bürosunun başkanı Hüseyin Ali Akagündüz’ün Paris’te silahlı saldırı sonucu öldürülmesi olayları PKK’ya atfedilmektedir.¹⁰³ Göçmen gruplar arasında nüfuz sağlamaya çalışan PKK’nın öncelikli olarak kendisine muhalif olabilecek potansiyel organizasyonların etki alanını kısıtlamaya çalıştığı görülmektedir.

1993 yılında örgüt tek taraflı ateşkes ilan etmeden önce şiddet dalgasını Avrupa ülkelerine de sıçratmayı denemiştir. Fransa, İsviçre ve Almanya bu saldırıların merkezi olmuştur.¹⁰⁴ Bu amaçla 1992 yılında Türk kurum ve kuruluşlarını hedefleyen bir dizi saldırı gerçekleştirmiştir. Lahey’deki İş Bankası şubesi, Rotterdam’daki Garanti Bankası şubesi, Amsterdam’daki Türk Turizm ofisi ve Pamukbank ve Deventer’deki Türk Konsoloslugu örgütün hedefi olmuştur.¹⁰⁵

Örgütün Türkiye’de kırsal alanda yürütülen operasyonlarda ağır yenilgiler alması neticesinde, Türkiye’deki duruma Avrupa devletlerinin ilgisini çekmek için bu ülkeleri hedef alan ikinci bir şiddet dalgası yaratılmıştır. 1994 yılında, Lahey’deki Azerbaycan ve Türk Kültür Birliği’nin binasının bombalanması, 1995 yılında Amsterdam’daki Demir-Halkbank’a gerçekleştirilen saldırı ve 1997’deki Lahey’deki Türk bölgesinde bir eve ateş açılması sonucu içinde çocukların da bulunduğu 6 kişinin hayatını kaybettiği saldırılar Avrupa kamuoyunun dikkatini çekmiştir.¹⁰⁶ Böylelikle örgüt ve devlet arasında bir uzlaşma sürecinin başlatılması için Türkiye’ye baskılar artırılmaya çalışılmıştır.

2000’lerde –her ne kadar diğer Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında– PKK’nın Hollanda’daki eylemlerinin şiddet düzeyi düşük olsa da Türkiye kökenli siyasi grup-

101. CIA- Directorate of Intelligence, “The Kurdish Workers’ Party: Changing Course?”, *Terrorism Review*, 1986, s. 37.

102. Bahar Başer, “KOMKAR: The unheard voice in the Kurdish Diaspora”, *Dismantling Diasporas: Retbinling the Geographies of Diasporic Identity, Connection and Development*, ed. Anastasia Christou ve Elizabeth Mavroudi, (Routledge: 2015).

103. Başer, *Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective*.

104. Aliza Marcus, *Blood and Belief*, (New York University Press, New York: 2007).

105. START, Global Terrorism Database

106. START, Global Terrorism Database

lar ile PKK eksenli gruplar arasındaki çatışma¹⁰⁷ ve bu grupların radikalleşme eğilimleri Hollandalı yetkililerin dikkatini çekmiştir.¹⁰⁸

Avrupa'nın sıklıkla PKK gösterilerine maruz kaldığı bir diğer dönem ise Türkiye'de "Kobani" olaylarının yaşandığı süreç olmuştur. DEAŞ'ın ilerlemesi neticesinde

Görsel 22: Kobani Protestoları

"Kurds in Netherlands storm parliament in protest against ISIL", *Hurriyet Daily News*, 7 Ekim 2014, <http://www.hurriyetdailynews.com/kurds-in-netherlands-storm-parliament-in-protest-against-isil-72634>

Suriye ve Irak'taki Kürtlerin karşı karşıya geldikleri tehdide dikkat çekmek isteyen eylemciler Hollanda'da bir dizi protesto düzenlemiştir. Düzinelerce eylemci Suriye'nin kuzeyindeki "Kobani" kasabasındaki DEAŞ saldırısına yönelik bir protesto gösterisi için Lahey'deki Ulusal Parlamento binasına baskın düzenlemiştir.¹⁰⁹ Böylelikle Ortadoğu'da yaşanan siyasal çatışmaların yansımalarının Avrupa ülkelerinde de zemin bulduğu yeni bir sürece girilmiştir.

2015'te Çözüm Süreci sona ermiş, Türkiye'deki çatışmalar yeni bir eşiğe ulaşmıştır. Hollanda'daki PKK'nın siyasal lobisi Hollanda Parlamentosunda 2015 yılındaki çatışmalara dikkat çekmeyi başarırken PKK eksenli Kürt diasporası da sokak gücünü devreye sokarak Türk mülkiyetlerini ve Türk vatandaşlarını hedef almıştır. 2015'te Türkiye'nin Lahey Büyükelçiliği Şanlıurfa Suruç'taki saldırıyı protesto eden eylemcilerin hedefi olmuş,¹¹⁰ 2016'da Dodrecht'te yer alan ülkü ocakları ofisi (Hilal Vakfı) ve Hollanda Türk Federasyonu'na bağlı Ayasofya Camii saldırıya uğramıştır.¹¹¹ 2017'de Türkiye'deki Cumhurbaşkanlığı sistemi referandumunu gölgelemeye çalışan PKK'lılar Lahey'de oy kullanmaya giden vatandaşlara keser ve bıçaklarla saldırarak 4 Türk vatandaşını yaralamıştır.¹¹²

107. CIA- Directorate of Intelligence, "The Kurdish Workers' Party: Changing Course?", *Terrorism Review*, 1986, s.33.

108. Staring, R., Geelhoed, F., Aslanoglu, G., Hiah, J., Kox, M., "The Social Position of Turkish-Dutch Citizens: Developments and Risks of Criminality and Radicalisation", Research and Documentation Centre: Ministry of Justice and Security, <https://english.wodc.nl/onderzoeksdatabse/integratie-en-radicalisme-onder-turkse-nederlanders-en-turkse-duitsers.aspx>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

109. "Kurds in Netherlands storm parliament in protest against Islamic State", *Reuters*, 7 Ekim 2014.

110. "Hollanda'da Türkiye Büyükelçiliği'ne saldırı", *Sabah*, 21 Temmuz 2015.

111. "Three detained over attack on office of Turkey-Azerbaijani diaspora organization in Netherlands", *Azvision*, 27 Haziran 2016, <https://en.azvision.az/news/41343/three-detained-over-attack-on-office-of-turkey-azerbaijani-diaspora-organization-in-netherlands.html>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); "İşte Dordrecht'teki saldırıyı yapan ırkçı DEM-NED örgütü uzantılı PKK'lı teröristler ve son gelişmeler", *Avrupa Türk Gazetesi*, 9 Ağustos 2016, <http://www.avrupaturkgazetesi.com/polis-ayasofya-camiine-saldiranlarin-fotograflarini-yayinladi>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

112. "PKK'dan Hollanda'da 'Hayır' terörü: Keser ve bıçaklarla saldırdılar", *Süper Haber*, 11 Nisan 2017, <http://www.superhaber.tv/pkkdan-hollandada-hayir-teroru-keser-ve-bicaklarla-saldirdilar-50055-haber>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

2018'e gelindiğinde, Türkiye'nin Afrin'de yürüttüğü ZDH'nin başlaması ile birlikte Türk vatandaşları ve mülkiyetlerine yönelik saldırılar düzenlenmesinin yanında Hollanda hükümeti de tehdit edilmiştir. Rotterdam'da Kürt kökenli göçmenler tarafından da kullanılan Geylani Hizmet Vakfı'na bağlı bir camiye, 22 Ocak'ta PKK'lı bir grup tarafından saldırıda bulunmuş, cami duvarlarına terör örgütünün sloganları yazılmıştır.¹¹³ Türk vatandaşlarını da hedef alan örgüt mensupları, Amsterdam'da gösteri yaptıkları esnada Türk vatandaşlarına saldırmış ve bir Türk taksi şoförünü ağır yaralamıştır.¹¹⁴ Azerbaycan Türk Kültür Derneği, Amsterdam'daki saldırılarla eş zamanlı olarak 26 Ocak'ta PKK'luların 1994'te olduğu gibi yeniden hedefi olmuştur.¹¹⁵ 1 Şubat'ta PYD/PKK'lı gruplar Utrecht tren istasyonunu işgal ederek Türklere saldırıya çalışmış ve polis müdahalesi ile örgüt mensupları kontrol altına alınmıştır.¹¹⁶ 3 Şubat tarihinde Hollanda'nın Rotterdam kentinde gösteri yapan terör örgütü PYD/PKK yandaşları Türk vatandaşlarına saldırmıştır.¹¹⁷ Mart'ta PKK destekli gruplar – Hollanda'nın ING bankası dahil olmak üzere– PKK için meşru hedefler olan şirket ve kurumların bir listesini yayımlayarak Hollanda hükümetine ait mülkiyetleri de saldırı hedefi olarak seçtiklerini beyan etmiştir.¹¹⁸

Görsel 23: 13 Haziran 2016, Dodrecht

Görsel 24: Türk Vatandaşlarına Saldırı

"PKK'dan Hollanda'da 'Hayır' terörü: Keser ve bıçaklarla saldırdılar", *Süper Haber*, 11 Nisan 2017, <http://www.superhaber.tv/pkkdan-hollandada-hayir-teroru-keser-ve-bicaklarla-saldiridilar-50055-haber>

113. "Hollanda'da Terör Örgütü Yandaşlarından Camiye Saldırı", *TRT Haber*, 23 Ocak 2018, <http://www.trthaber.com/haber/dunya/hollandada-terror-orgutu-yandaslarindan-camiye-saldiri-347461.html>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); "Ironically, PKK claims that they have attacked "An association of Turkish fascists" by pointing towards Geylani, but this association is set up by Kurds and is visited and run by Kurds. So the PKK carries out an attack on Kurds, claiming they have attacked Turkish fascists", Twitter, 11 Mart 2018, <https://twitter.com/vulkaanrots/status/972769199675334656>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

114. "PKK Yandaşları, Avrupa'da Yaşayan Vatandaşlarımıza Ait Cami ve Kurumları Hedef Alıyor", Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 2 Şubat 2018, <https://www.ytb.gov.tr/haberler/pkk-yandaslari-avrupada-yasayan-vatandaslarimiza-ait-cami-ve-kurumlari-hedef-aliyor>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

115. "Hollanda'da PYD/PKK Yandaşları Tren İstasyonunu İşgal Etti", *TRT Haber*, 1 Şubat 2018, <http://www.trthaber.com/haber/dunya/hollandada-pydpkk-yandaslari-tren-istasyonunu-isgal-etti-348546.html>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

116. "Hollanda'da PYD/PKK Gösterisine Türk Bayraklı Tepki", *Star*, 1 Şubat 2018.

117. "Hollanda'da PYD/PKK Yandaşları Türklere Saldırdı", *Gazete Sonan*, 4 Şubat 2018, <http://www.gazetesonan.com/video-detay/-hollandada-pydpkk-yandaslari-turklere-saldiridi/722>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018)

118. Fight4Afrin, "Targets", <https://fight4afrin.noblogs.org/banks-financing-weapon-industry>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 25: Rotterdam, Şubat 2018

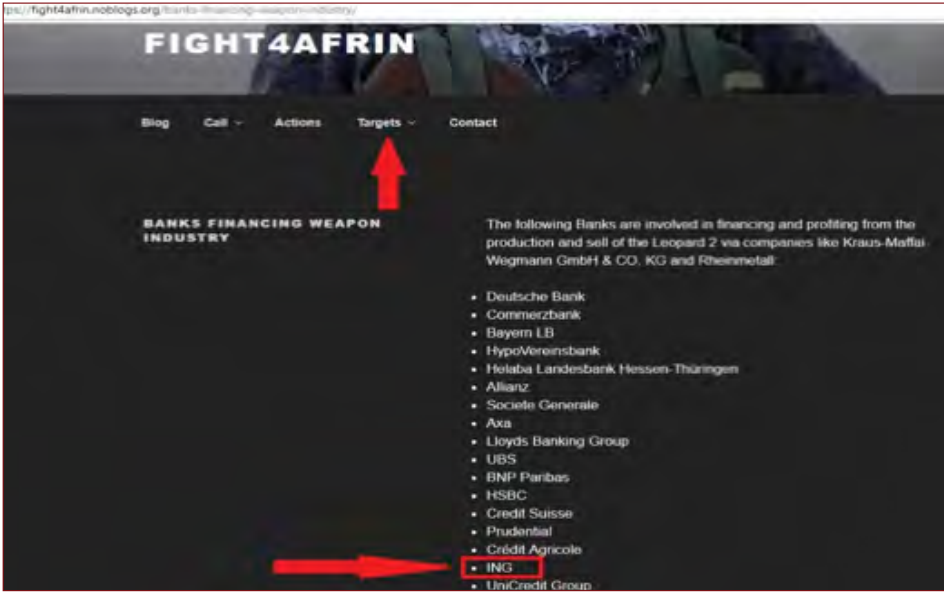
Görsel 26: Rotterdam'da YPG/PKK'lılarca Saldırıya Uğrayan Geylani Hizmet Vakfı Camii, 22 Ocak 2018

PKK eksenli diaspora Avrupa'da şiddet eylemlerine başvurmuş olsa dahi bu ülkelerin PKK'ya yönelik bakışı örgütün Avrupa ülkelerini tehdit etmediği yönünde ve düzenlenen eylemlerin de barışçıl protestolar olduğu kanaatinde-dir. Avrupa Parlamentosu üyesi, Türkiye Raportörü Hollandalı siyasetçi Kati Piri tehdit algılaması hususunda Avrupa'nın öncelikleri ile Türkiye'nin önceliklerinin benzeşmediğini ifade etmiştir. Türkiye'de terörizmi destekleyen ifadelerin kullanımının Avrupa'da ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirildiğini de sözlerine eklemiştir.¹¹⁹

Hollanda hükümeti de diğer Avrupa ülkeleri ile benzer bir tutum sergilemekte olup PKK diasporasının faaliyetlerine siyasi, sosyal ve kültürel alan açmaktadır. Bu tutum Suriye'deki PKK hakimiyetindeki terör gruplarına katılan yabancı terörist savaşçılar hususunda da korunmuştur. 47 yaşındaki eski bir asker olan Hollandalı J.A.'nın, Suriye'de YPG saflarında savaşırken DEAŞ militanlarını öldürdüğü iddia edilen dava Rotterdam mahkemesinde yürütülmüştür. J.A. geçici olarak serbest bırakılmış ancak ülkeyi terk edememesi için pasaportuna el koyulmuştur. J.A.'ya karşı yöneltilen suçlamaların düşürülmesi için internet üzerinden 32 bin imza toplanmıştır. Dava, Hollanda Ceza Kanunu kapsamında savaş suçları olarak değil cinayet ve adam öldürme kapsamında değerlendirilmiştir.¹²⁰ Geri dönen yabancı terörist savaş-

119. Sertaç Aktan, "Piri: 'PKK is not a threat for us but ISIS is'", Ahval, 27 Ocak 2018, <https://ahvalnews.com/eu-turkey/piri-pkk-not-threat-us-isis>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

120. "Holland arrests Dutch YPG fighter on suspicion of killing ISIS militants in Syria", Rudaw, 17 Ocak 2016, <http://www.rudaw.net/english/world/170120161>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 27: PKK Tehdit Listesi

The group has published a list of companies and institutions which are legitimate targets for the PKK, including the Dutch bank ING; Twitter, 11 Mart 2018, <https://twitter.com/vulkaanrots/status/972767245066735617>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

çılara yönelik cezai uygulamaların yürütülmesinde hukuki boşlukların olması nedeniyle Hollanda hükümeti yaptırımlarda bulunamamaktadır. Suriye'deki iç savaşın ve Türkiye'deki çatışmaların akabinde örgütle ilişkili daha fazla şahsın Hollanda'dan sığınma talep edebileceği, hükümet yetkililerinin risk raporlarına yansımıştır.¹²¹

Yabancı terörist savaşçılar konusunda diğer bir husus da Hollanda vatandaşlarının DEAŞ ve YPG olmak üzere iki farklı terörist gruba da katılım göstermiş olmalarıdır. Bu grupların Hollanda'ya geri döndüklerinde, aralarındaki husumeti sürdürerek kamu düzenini tehdit edebilecekleri tartışılmaktadır. 2014'te Peşmerge ile birlikte savaşmak üzere Irak'a gittiği duyurulan motosiklet çetesi "No Surrender" adlı grubun üç üyesinin ise eski asker veya Hollanda özel kuvvetleri personeli olduğu iddia edilmiştir.¹²²

Görsel 28: Hollandalı FTF

"Ron uit Nederland heeft zich bij de Koerden aangesloten om het IS ongedierte te bestrijden. Respect!"; Twitter, 9 Ekim 2014, <https://twitter.com/KoerdenNL/status/520328498632986624/photo/1>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

121. Frank Boerman, Martin Grapendaal, Fred Nieuwenhuis ve Ewout Stoffers, "2017 National Threat Assessment Organised Crime", National Police of the Netherlands, (2017), <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/algemeen/nationaal-dreigingsbeeld-2017/2017-national-threat-assessment-organised-crime.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

122. Ishaan Tharoor, "Dutch biker gang members join the fight against the Islamic State", *The Washington Post*, 16 Ekim 2014.

2017'de "Baran Sason" kod adlı Sjoerd Heeger'in (25) YPG saflarında yer alan bir diğer Hollanda vatandaşı olduğu duyurulmuştur.¹²³ Heeger'in daha önce Ukrayna'da Rus ayrılıkçılara karşı Ukrayna ordusuyla birlikte savaşan "Sağ Sektör" adlı ultra milliyetçi paramiliter gruba da katıldığı bilinmektedir.¹²⁴ Fırat'ın Gazabı operasyonunu kapsamında Rakkâda da yer alan Heeger'in Deyrizor'da DEAŞ'a karşı savaşırken hayatını kaybettiği beyan edilmiştir.¹²⁵ 20'den fazla Hollanda vatandaşının Suriye ve Irak'ta DEAŞ'a karşı PKK'lı grupların safında savaşmak için Hollanda'da PKK'nın siyasi faaliyetlerini yürüten FED-KOM yapılanması ile irtibata geçtikleri iddia edilmiştir.¹²⁶

Name Surname: Sjoerd Heeger

Nom de guerre: Baran Sason

Date/Place of Birth: Netherland, 1993

Date/Place of Martyrdom: February 12, 2018 – Deir al-

Görsel 29: Sjoerd Heeger

"Two internationalist fighters martyred in Afrin", *ANF News*, 18 Şubat 2018, <https://anfenglish.com/news/two-internationalist-fighters-martyred-in-afrin-25000>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Hollanda'da, Demokratlar 66 (D66), İşçi Partisi (PvdA), Yeşil Sol Parti (Groen Links), Sosyalist Parti (SP) ve Hristiyan Demokratlar (CDA), terör örgütü PKK'ya yönelik tutumları ile diğer siyasi hareketlerden ayrılmaktadır. Bahsi geçen siyasi partiler Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında güneydoğuda yürüttüğü operasyonlara tepki göstermiş, Hollanda'da PKK flamalarının kamusal alanda kullanımını yasaklayan tasarıya red oyu vermiştir. Özellikle Yeşil Sol Parti ve Sosyalist Parti PKK'nın AB tarafından tanınan terör örgütleri listesinden çıkarılması için kampanyalar yürütmüştür.¹²⁷

2015'te Çözüm Süreci sona ermiş, Türkiye'deki çatışmalar yeni bir eşiğe ulaşmıştır. Bu dönemde Hollanda'daki bazı parlamenterler 2015-2016 arasında yürütülen operasyonlarda Türkiye tarafından insan hakları ihlallerinin gerçekleştirildiğini ileri sürmüşlerdir. Bu kapsamda Hollandalı milletvekilleri ve belediye

123. "Hollandalı Savaşçı Rakka Yolunda.", ANF Türkçe, 29 Mayıs 2017, <https://anfTurkce.net/rojawa-surIye/hollandalı-savascı-kuertlerle-birlikte-savasmaktan-gururluyum-91301>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

124. Janene Pieters, "Dutch Man Joins Kurdish Forces in Fight Against ISIS After Battling Separatists in Ukraine", *NL Times*, <https://nlTimes.nl/2017/06/01/dutch-man-joins-kurdish-forces-fight-isis-battling-separatists-ukraine>, (Erişim tarihi: 1 Haziran 2017).

125. "YPG: 3 Foreign Fighters Killed in Clashes with Turkey, IS", *Bas News*, <http://www.basnews.com/index.php/en/news/middle-east/416292> (Erişim tarihi: 19 Şubat 2018).

126. "Twintig autochtone Nederlanders willen vechten tegen IS", *De Volkskrant*, <https://www.volkskrant.nl/dossier-islamitische-staat/twintig-autochtone-nederlanders-willen-vechten-tegen-is-a3779406/?akamaiType=FRE>, (Erişim tarihi: 31 Ekim 2014).

127. Twitter, 20 Mart 2018, <https://twitter.com/TurkseMargriet/status/976181721518440450>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 30: Kurds and Friends

"MP4MP: Dutch MPs campaign for their colleagues in Turkey", *Kurds and Friends*, 11 Nisan 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/mp4mp-dutch-mps-campaign-for-their-colleagues-in-turkey/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 31: Kurds and Friends

"MP4MP: Dutch MPs campaign for their colleagues in Turkey", *Kurds and Friends*, 11 Nisan 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/mp4mp-dutch-mps-campaign-for-their-colleagues-in-turkey/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

meclis üyelerinden oluşan "Kurds and Friends" komitesi HDP ile iş birliği yürüterek araştırma misyonları gerçekleştirmiştir.¹²⁸ 6-9 Mayıs 2016

arasında gerçeği bulma misyonu oluşturularak çatışmalardan etkilenen bölgelerden biri olan Diyarbakır'ın Sur ilçesine bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Heyete katılanlar arasında Harry van Bommel (SP Parlamentosu üyesi), Latif Tali (PvdA Rotterdam Belediyesi Bölge Komitesi üyesi), Kurds and Friends Komitesi üyeleri Aliye Yurdan ve Carla van Os yer almıştır.¹²⁹

Dokuz siyasi partiden milletvekilleri ise Türkiye'de HDP milletvekillerinin tutuklanmasına karşı tutuklu milletvekillerinin posterleri ile destek mesajı yollamıştır. Bu partiler arasında Sosyalist Parti (SP), Yeşil Sol, Hristiyan Demokratlar (CDA), Hayvan Hakları Partisi, Özgürlük Partisi (PVV), 50Plus, Hristiyan Birliği, İşçi Partisi (PvdA) ve Reform Partisi (SGP) bulunarak tutuklu milletvekillerinin serbest bırakılmasını talep etmiştir.¹³⁰ 4 Kasım 2016'da tutuklanan HDP Eş Başkanı Figen Yüksekdağ da avam kamarası üyeleri PKK'yı destekleyen açıklamalarıyla da bilinen Sadet Karabulut, Bram van Ojik, Han ten Broeke, Kirsten van den Hul, Raymond de Roon, Joel Voordewind, Raymond Knops, Marianne Thieme, Sjoerd Sjoerdsma ve Kees van der Staaij tarafından gönderilen dayanışma mektubuna teşekkür etmiştir.¹³¹

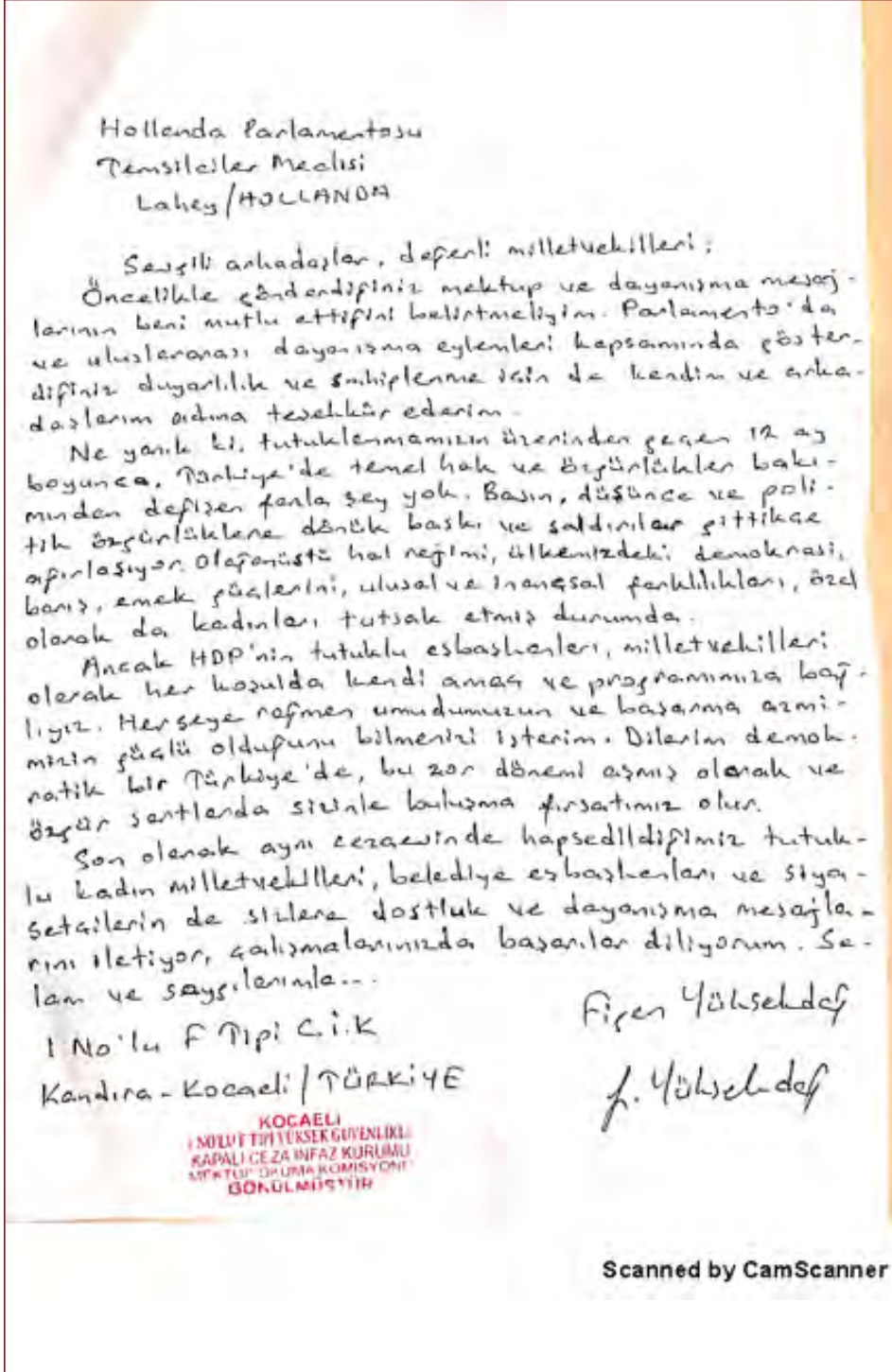
128. Araştırma raporuna ulaşmak için bkz. Kurds and Friends, (2016), "Ontvolkingspolitiek in Sur", http://www.kurdsandfriends.nl/wp-content/uploads/2016/06/Onderzoeksmismissie_Sur_KenF.pdf, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

129. "Ontvolkingspolitiek in Sur – Onderzoeksmismissie Kurds & Friends 6-9 mei", Kurds and Friends, 17 Mayıs 2016, <http://www.kurdsandfriends.nl/category/kennisbank/brieven-rapporten-kf/>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

130. "MP4MP: Dutch MPs campaign for their colleagues in Turkey", Kurds and Friends, 11 Nisan 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/mp4mp-dutch-mps-campaign-for-their-colleagues-in-turkey/>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

131. "Figen Yüksekdağ bedankt Nederlandse Tweede Kamerleden voor hun steun", Kurds and Friends, 2 Kasım 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/figen-yuksekdag-bedankt-nederlandse-tweede-kamerleden-voor-hun-steun/>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 32: Yüksekdağ Mektup

"Figen Yüksekdağ bedankt Nederlandse Tweede Kamerleden voor hun steun", *Kurds and Friends*, 2 Kasım 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/figen-yuksekdag-bedankt-nederlandse-tweede-kamerleden-voor-hun-steun/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Members of Dutch Parliament
House of Representatives
PO. Box 20018
2500 EA The Hague
The Netherlands

Figen Yüksekdağ Şenoğlu
Kandira 1 Nolu F Tipi Hapishanesi
Kandira / Kocaeli / Türkiye

The Hague, 14 September 2017

Dear Figen Yüksekdağ,

It has been ten months since your imprisonment in Turkey. We sincerely regret this since it is obvious that Members in Parliament should not be in prison and that, in a country governed by the rule of law, you should be able to speak your mind freely without facing the accusations you have been charged with.

Worldwide there have been many solidarity actions to raise awareness about the gross human rights violations in Turkey, of which your imprisonment is just one example. In the Netherlands, in April, there has been a political statement next to the Parliament building demanding the release from prison for jailed Members of Parliament in your country. The month before Parliament adopted, with a great majority, a resolution calling for the release from prison for you and your colleagues.

With this letter, we express our solidarity with you and other imprisoned Members of Parliament. We hope justice will soon be done and you will be released from prison.

Yours sincerely,

Sadet Karabulut
MP SP

Bram van Ojik
MP GroenLinks

Han ten Broeke
MP VVD

Kirsten van den Hul
MP PvdA

Raymond de Roon
MP PVV

Joël Voordewind
MP ChristenUnie

Raymond Knops
MP CDA

Marianne Thieme
MP PvdD

Sjoerd Sjoerdsma
MP D66

Kees van der Staaij
MP SGP

Görsel 33: MP Mektup

"Kamerleden sturen solidariteitsbrief aan Figen Yüksekdağ", *Kurds and Friends*, 18 Eylül 2017, <http://www.kurdsandfriends.nl/nieuws/nieuws-kf/kamerleden-sturen-solidariteitsbrief-aan-figen-figen-yuksekdag/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Görsel 34: Saadet Karabulut Terör Örgütü PYD/PKK'nın Bir Etkinliğinde

"Kameraad" Sadet Karabulut genoemd als kandidaat voor leiderschap SP", *Dutch Turks*, 13 Aralık 2017, <http://dutchturks.nl/kameraad-sadet-karabulut-genoemd-als-kandidaat-leiderschap-sp/>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

HOLLANDA'NIN PKK POLİTİKASI

Hollanda son dönemdeki aşırı sağa kayış göz ardı edilecek olursa uzunca bir süre çok kültürlülüğü bir ilke olarak benimsemiş, göçmen toplulukların Hollanda toplumuna kültürel ve siyasal entegrasyonunu hedeflemiştir. Bu bağlamda, temel insan hak ve özgürlüklerinin korunmasına yönelik devlet politikaları hayata geçirilmiştir. Ancak artan Kürt nüfusu ile birlikte Kürt sorununun Hollanda topraklarında kamu düzeni ve siyasal statükoyu etkileyen bir iç meseleye dönüşmesi Hollanda hükümeti tarafından arzu edilmemektedir. Bu nedenle Hollanda'da ikamet eden Kürt toplumuna yönelik pozitif etnik temelli politikalar yürütülmemiştir.

1980'ler ve 1990'larda Kürt sorunu daha çok bir insan hakları meselesi olarak ele alınmış, Hollandalı yetkililer Türkiye'deki çatışmaların Hollanda'ya ihraç edilebileceği endişesiyle Kürtlerin taleplerine beklenen desteği vermemiştir. İlkesel olarak bireylerin bir millete veya bir etnik gruba mensup oldukları için belirli hak ve özgürlüklere hak kazandığı söylemi Hollanda'da kabul görmemiştir. Ancak Hollanda hükümeti insan hakları kartını keyfi olarak kullanarak Türkiye'den birtakım siyasal imtiyaz elde etmeyi bir dış politika aracı olarak ileri sürmüştür. Öyle ki 1980 Darbesi öncesinde iki ülke arasında imzalanan savunma sanayii protokolü, Türkiye'nin darbe döneminde insan hakları ihlallerinde bulunduğu iddiasına rağmen hayata geçirilmiştir. 1980-1982 arasında 25'ten fazla savaş uçağı ve radarın teslimatı gerçekleştirilmiş hatta 1983'te protokol yenilenerek 22 savaş uçağı daha Türkiye'ye teslim edilmiştir. Hollanda hükümeti silah ihracat politikasında belirttiği "insan hakları ihlalleri durumunda hükümet desteğinin verilmemesi" ilkesine uymamayı tercih etmiştir. Öte yandan 1984'te ilk terör saldırısını gerçekleştiren PKK'ya yönelik Irak'ın kuzeyinde gerçekleştirilen operasyonlar dönemin başbakanı Ruud Lubbers tarafından endişe verici olarak değerlendirilmiş, Kürt kökenli vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerinin korunması hususunda Ankara uyarılmıştır.¹³²

Dahası ilerleyen yıllarda Türkiye'den gelen göçmenler arasında siyasi, dini ve etnik nüansların mevcudiyetini entegre bir göçmen toplumu oluşturulmasında bir engel olarak gören hükümet yetkilileri, Türkiye'den gelen farklı göçmen grupları arasında dayanışmayı ve temsiliyeti pekiştirmek için İçişleri Bakanlığının öncülüğünde danışma kurumlarının kurulmasına karar vermiştir.¹³³ Etnik azınlıkların temsiliyeti kapsamında oluşturulan yedi ulusal danışma kurumundan biri olan Inspiraakorgan Turken (IOT), Hollanda'da yaşayan Türklerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik araştırmalar yürütmek üzere kamu tarafından finanse edilen, Den Haag'da daimi bir ofise sahip bir büro ola-

132. Peter R. Baehr, M. Castermans ve Fred Grunfeld, *Human Rights in the Foreign Policy of the Netherlands*, (Intersentia: 2002).

133. Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu için bkz. "Doelstelling", https://www.iot.nl/?page=sayfa&sayfa_id=33, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018)

rak faaliyete geçmiştir. IOT, Türkiye'deki politik farklılıkların Hollanda'ya ihracına karşı çıkmaktadır. Bu nedenle farklı etnik, dini ve siyasi grupları bünyesinde barındıramamış, Hollanda'daki Kürt toplumu herhangi bir ulusal danışma kurumunda temsil edilmemiştir. Başarısızlıkla sonuçlanan bu inisiyatif ulus-ötesi kimliklerin sosyal örgütlenmeyi ne derece etkilediğini ve Hollanda'daki göçmenler arasında politik iş birliğinin inşasının ne derece zor olduğunu göstermiştir.¹³⁴

Hollanda siyasi iklimindeki bu özgür ortamın PKK ve destekçisi gruplar tarafından bir fırsata dönüştürülmesi fazla vakit almamıştır. Siyasal kısıtlamaların olmadığı Avrupa'da, siyasi mültecilerin PKK lehinde faaliyetlerini yürütmesini kolaylaştıran bir yapının oluşturulması kararlaştırılmıştır. Hollanda hükümet yetkilileri, Kürt kökenli siyasi mültecilerin 1995 yılında sürgünde bir Kürt parlamentosunun kurulması için Lahey'de bir toplantı düzenlemelerine izin vermiş ve bu yapının terörist gruplarla bağıny gösteren açık bir delilin olmadığını ifade etmiştir.¹³⁵

Öte yandan Avrupa'dan siyasi sığınma talep eden Öcalan'ın uçağının Hollanda'ya inmesine izin vermeyen Hollanda hükümeti, Öcalan'ın Kenya'daki Yunan elçiliği tarafından tutuk-

lanmasıyla sonuçlanan olaylar zincirinin temel aktörlerinden biri olmuştur.¹³⁶ Bu olay sonrasında Hollanda'da yaşayan PKK destekçileri Hollanda hükümetinin ve Yunan yetkililerin tutumunu protesto etmiş, Lahey'deki Yunan elçiliğine saldırı düzenlemiştir. Lahey'de yaklaşık 150 PKK destekçisi, Yunan Büyükelçisinin ikametgahına girerek büyükelçinin eşi ve sekiz yaşındaki oğlu da dahil olmak üzere üç kişiyi rehin almıştır.¹³⁷ Böylelikle Hollanda hükümeti Türkiye'deki PKK varlığı ve yaşanan Kürt sorununun Hollanda'daki kamu düzenini ne ölçüde tehdit edebileceğine şahit olmuştur.

Görsel 35: Lahey'deki Yunan Elçiliğine Yönelik Saldırı

"World: Europe Kurds storm embassies across Europe", BBC, 16 Şubat 1999, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/280515.stm>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

134. Eva Kristine Ostergaard-Nielsen, "Transnational political practices and the receiving state: Turks and Kurds in Germany and the Netherlands", *Global Networks*, 1:3, (2001), s. 261-282.

135. Chris Kutschera, "Kurdistan Turkey: Parliament in Exile, a Propaganda Ploy?", https://www.chris-kutschera.com/A/parliament_exile.htm, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

136. Peter R. Baehr, M. Castermans ve Fred Grunfeld, *Human Rights in the Foreign Policy of the Netherlands*, (Intersentia: 2002).

137. "Irate Kurds protest across Europe over Öcalan's arrest", CNN, 16 Şubat 1999.

Görsel 36: Lahey'deki Yunan Elçiliğine Yönelik Saldırı
 "EUROPE: KURDS STORM GREEK EMBASSIES IN PROTEST AT OCALAN ARREST";
 AP, 16 Şubat 1999, <https://goo.gl/kVRndb>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

Mayıs 2002'de PKK AB'nin yasaklı terör örgütleri listesinde yer alırken Nisan ayında kendini feshederek Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK) adı altında faaliyetlerini yürütmeye devam etmiştir. KADEK'in Şubat ayında Türkiye'ye karşı halkı şiddet kullanmaya yönelik çağrısına rağmen Hollanda'da bu oluşumun barışçıl bir örgütlenme olduğu ileri sürülmüştür.¹³⁸ Kasım 2003'te KADEK feshedilerek Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA-GEL) kurulmuş ancak Hollanda ulusal medyasının ilgisini Kürt sorununa çekmeye yönelik gerçekleştirilen faaliyetlerde başarısız olunmuştur.¹³⁹

2004'te PKK'nın lider kadrosu arasında yaşanan iç çatışmaların bir yansıması olarak örgütün Avrupa'daki faaliyetlerinin azaldığı yeni bir sürece girilmiştir. Bu süreçte Hollanda KADEK ve KONGRA-GEL'in PKK'nın uzantısı oluşumlar olduğunu kabul etmiştir. Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan, Kürdistan Yurtsever Demokratlar Partisi'ni (PWD) kurarak Avrupa'ya faaliyetlerini yöneltmiş fakat bu girişiminde başarısız olmuştur. PKK'nın mobilizasyon gücünün önemli ölçüde azaldığı bu dönemde, Hollanda hükümeti de örgütün ideolojik endoktrinasyon yürüttüğü Liempde ve Zevenaar'daki kamplarına operasyon düzenlemiştir. Bu kamplarda yüksek rütbeli lider kadrosu ve örgütün genç kadrolarına "Kürt hareketi"nin tarihi, ideolojik ve kültürel altyapısına yönelik eğitimlerin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.¹⁴⁰ Operasyonlarda gözaltına alınanlardan 18'i haklarındaki delil yetersizliği nedeniyle serbest bırakılmıştır.¹⁴¹

Öte yandan 2006'da TAK (Kürdistan Özgürlük Şahinleri) tarafından Antalya'da gerçekleştirilen bir saldırıda¹⁴² Hollanda vatandaşı bir kadın hayatını kaybetmiş olmasına rağmen Hollanda hükümeti TAK'ın PKK'nın radikal bir şehir örgütlenmesi olduğunu kabul etmemiş, iki örgüt arasında sadece ideolojik bir yakınlığın

138. "AIVD Jaarverslag 2002"

139. "AIVD Jaarverslag 2003".

140. "AIVD Jaarverslag 2004".

141. "AIVD Jaarverslag 2005"; "Strijders PKK' vrijuit", NRC, 8 Ekim 2008, <https://www.nrc.nl/nieuws/2008/10/08/strijders-pkk-vrijuit-11620116-a1010358>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

142. "Eylemlerimiz", Teyrebazen Azadiya Kurdistan, http://www.teyrenbaz.net/2006_Eylemlerimiz.html, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

olduğunu savunmuştur. Bu dönemde Türkiye'deki saldırıların artışıyla doğru orantılı olarak Hollanda'daki Kürt toplumu arasında PKK'ya sempati duyanlarda da önemli ölçüde bir artış yaşanmıştır.¹⁴³

PKK, AB tarafından 2002'de yasaklı terör örgütleri listesine alınsa da Birlik ülkelerinin örgüte yönelik ulusal politikalarının şekillenmesinde bu kararın pek etkili olmadığı söylenebilir. Hollanda hükümeti de bu karara rağmen PKK'yı ancak 2007'de bir terör örgütü olarak nitelendirmiştir. Aynı yıl Ankara'daki Ulus Anafartalar Çarşısı'nda TAK'ın kurucu üyelerinden Güven Akkuş'un gerçekleştirdiği intihar saldırısı¹⁴⁴ sonrasında Akkuş'un Hollanda'daki faaliyetleri de ortaya çıktığından PKK'nın bu ülkedeki militan devşirme faaliyetleri yetkililerin dikkatini çekmiştir. Ancak Hollandalı yetkililer terör örgütünün eleman mobilizasyonu faaliyetlerinin büyük ölçüde yürütülmediği ve bu nedenle iç güvenliğine tehdit oluşturmadığına kanaat getirmiştir.¹⁴⁵

İlerleyen dönemde Hollanda'da PKK'nın finansal ve sosyokültürel faaliyetleri istihbarat ajanslarının yakın takibine alınmış,¹⁴⁶ Göç ve Vatandaşlık Hizmetleri (IND) ile gümrük kontrol noktaları artan PKK tehdidinde yönelik uyarılmıştır. Öyle ki 4 Mart 2010'da Belçika'da 28 ayrı adrese düzenlenen operasyonlarda Hollanda güvenlik güçleri Belçika'ya istihbarat desteğinde bulunmuştur.¹⁴⁷ Aralık 2012'de AIVD'nin resmi raporlarına dayanarak Zeeland Ellemeet'teki bir PKK toplantısına Ulusal Kovuşturma Hizmetleri (NIS) tarafından bir baskın düzenlenmiş, PKK'nın lider kadrosundan bir örgüt üyesi de dahil olmak üzere 55 kişi tutuklanmıştır.¹⁴⁸ Dahası Hollanda polisinin PKK'ya sempati duyan Hollandalı Türklerin adlarını resmi bilgisayar sistemlerine kaydetmeyi planladığı iddia edilmiştir.¹⁴⁹

Hollanda güvenlik güçlerinin operasyon inisiyatifini ele almalarındaki başlıca nedenlerden biri, genç grupların giderek artan radikalleşme eğilimleri ve Hollanda'da eylem hazırlığında olmalarının tespit edilmesidir. Hollanda'daki kamplarda eğitim alan militanların Suriye iç savaşında rol almaları da PKK'nın Suriye kolu olan PYD ile organik ilişkisinin mevcudiyetine ışık tutmuştur.¹⁵⁰ Ancak bu durum Hollanda hükümetinin PYD'yi tam anlamıyla terör örgütü olarak kabul ettiği anlamına gelmemektedir. Öyle ki daha önce örgütün siyasi hamlelerine izin verildiği

143. "AIVD Jaarverslag 2006".

144. "Eylemlerimiz", Teyrebazen Azadiya Kurdistan.

145. "AIVD Jaarverslag 2007".

146. "AIVD Jaarverslag 2009".

147. "AIVD Jaarverslag 2010".

148. "AIVD Jaarverslag 2012"; "Dutch police arrest 55 suspected PKK members in Zeeland", Dutch News, 3 Aralık 2012, http://www.dutchnews.nl/news/archives/2012/12/dutch_police_arrest_55_suspect, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018); "Dutch police arrest 55 suspected PKK members in Zeeland", Reuters, 3 Aralık 2012.

149. "Dutch police to register sympathisers of Kurdish separatist PKK", Dutch News, 13 Eylül 2016, <http://www.dutchnews.nl/news/archives/2016/09/dutch-police-to-register-sympathisers-of-kurdish-separatist-pkk>, (Erişim tarihi: 11 Nisan 2018).

150. "AIVD Jaarverslag 2013"; "AIVD Jaarverslag 2014".

Görsel 37: PYD Lahey Temsilciliği

"PYD Benelüks Temsilciliği Açtı", *Hürriyet*, 9 Eylül 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/pyd-beneluks-temsilciligini-acti-40220770>, (Erişim Tarihi: 11 Nisan 2018).

gibi PYD'nin de Lahey'de "Rojava Benelüks Temsilciliği" adıyla temsilcilik açmasına göz yumulmuştur. Açılışında Hollanda Parlamentosundan konukların da bulunduğu Lahey'deki temsilciliğin Benelüks (Hollanda, Belçika, Lüksemburg) ülkelerinde siyasi temaslar kurmada etkili olacağı düşünülmektedir.¹⁵¹

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

PKK'nın Hollanda'daki faaliyetleri, Türkiye'den 1980 Darbesi'nden sonra siyasi mülteci olarak bu ülkeye iltica eden PKK'ya yakın isimlerle birlikte başlamıştır. 1985'ten itibaren Türkiye, Irak, Suriye ve İran'dan gelen Kürt kökenli topluluklar üzerindeki ideolojik faaliyetlerini derinleştiren örgüt, Hollanda'yı bir eğitim üssü olarak kullanarak Türkiye'de yürüttüğü terör faaliyetlerine eleman mobilize etmiştir.

PKK'nın Hollanda'da sahip olduğu sivil toplum ağı kendisine hem propaganda yapma hem de başta Avrupa olmak üzere örgütün Türkiye'deki faaliyetlerinin finansmanında önemli ölçüde fırsat sunmuştur. KCDK-E'ye bağlı PKK'nın Hollanda yapılanması olan DEM-NED/FED-KOM bünyesinde birçok STK'yı barındırmaktadır. Bu STK'larla DEM-NED arasında tam anlamıyla hiyerarşik bir ilişkinin olmadığı söylenebilmekle beraber bu dernekler üzerinden PKK'nın Hollanda'daki tabanını sürekli mobilize ettiği ve Türkiye'deki siyasi gündemini bu ülkeye de taşımaya çalıştığı tespit edilmiştir. PKK, Hollanda'da tüm organizasyonlarını ülke yasalarına uygun olarak şekillendirmekle birlikte örgütün şiddet eylemlerini sürdürmekten kaçınmadığı da gözlemlenmiştir. Lobi faaliyetlerini Hollanda'da örgütün ajandasına yakınlık duyan siyasi partiler ve STK'lar üzerinden yürütmekle birlikte marksist-sol ideolojik gruplar ve Kürt diasporasından oluşan geniş bir yapının varlığı da söz konusudur.

Finansal anlamda Hollanda'daki uyuşturucu ve para toplama faaliyetlerinin 2000'lerle birlikte önem kazandığı görülmüştür. Tehdit ve zor kullanmanın yanı sıra gönüllü bağışlarla da toplanan fonların PKK'nın özellikle Türkiye ve Suriye'deki faaliyetlerini sürdürmesi için kullanıldığı tespit edilmiştir. Öte yandan 2011 Arap Baharı sonrasında Suriye'nin kuzeyinde bulunan PYD/YPG terör yapılanmasının Kobani olayları ile birlikte medyada yer bulması, DEAŞ terörüne karşı savaştığına dair geliştirdiği söylem ve sözde demokratik değerler bağlamında kendisini tanımlaması, Hollanda'da PKK'nın meşrulaştırılması olarak karşılık bulmuştur. YPG unsurlarının

151. "PYD Holanda'da Temsilcilik Açtı", *Sabah*, 9 Eylül 2016.

terör örgütü PKK ile olan ilişkisi göz ardı edilmiş, örgütün Hollanda'da şiddet içermeyen eylemlerine göz yumulmuştur.

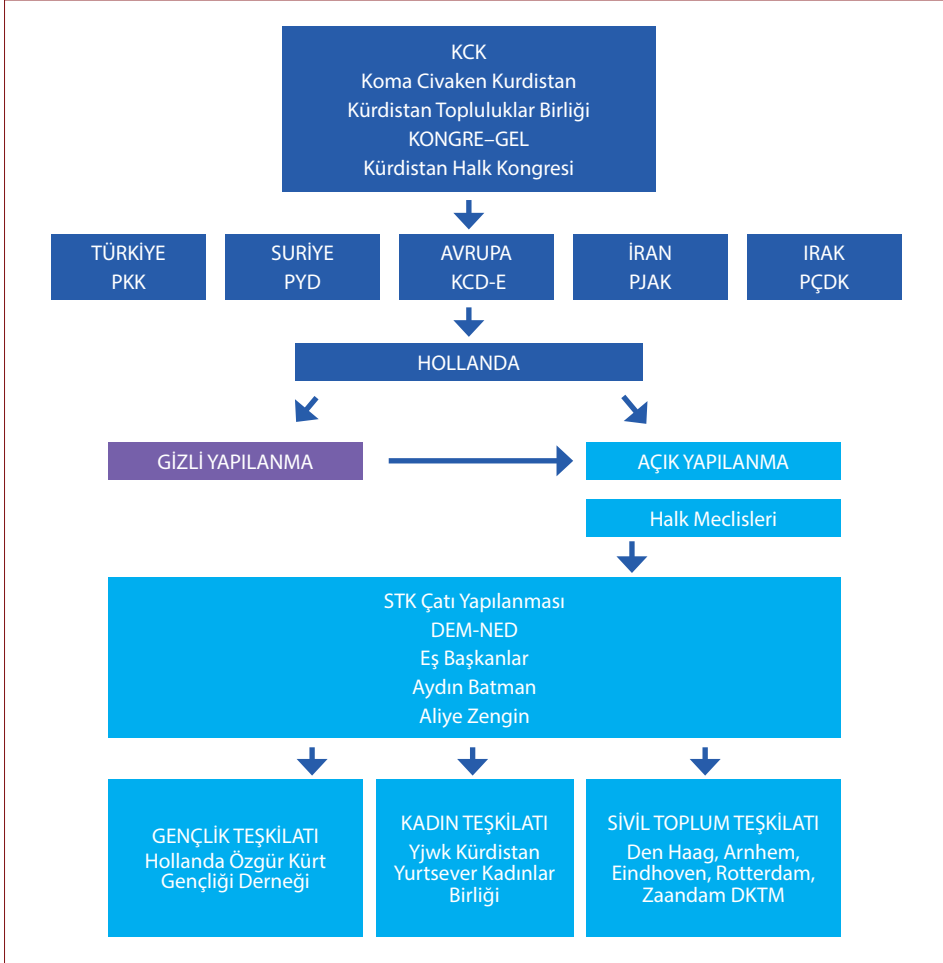
Özetle PKK eksenli diaspora Avrupa'da şiddet eylemlerine başvurmuş olsa dahi bu ülkelerin PKK'ya yönelik bakışı örgütün Avrupa ülkelerini tehdit etmediği yönünde ve düzenlenen eylemlerin de barışçıl protestolar olduğu kanaatindedir. Hollanda hükümeti de diğer Avrupa ülkeleri ile benzer bir tutum sergilemekte olup PKK diasporasının faaliyetlerine siyasi, sosyal ve kültürel alan açmaktadır.

KRONOLOJİ

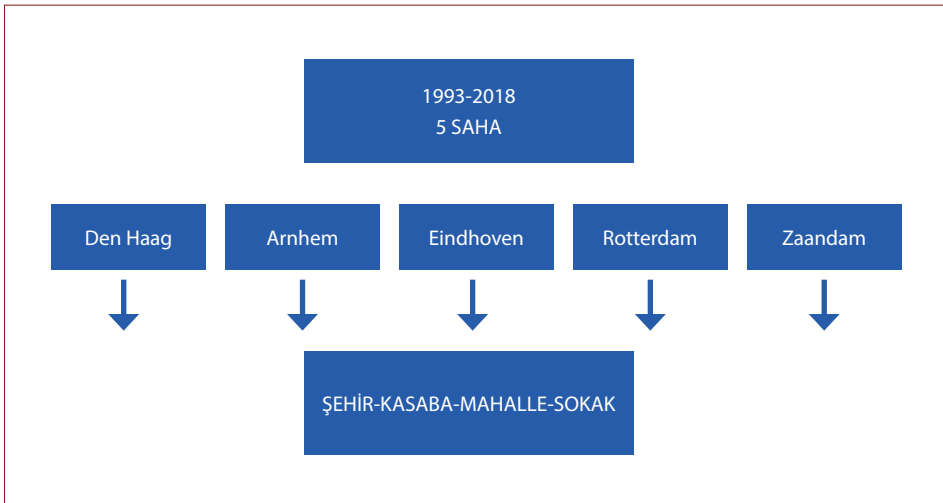
- 1985: PKK Hollanda'daki ilk şiddet eylemi olarak KOMKAR'a saldırdı.
- 1993: FED-KOM kuruldu.
- 1995: Sürgündeki Kürt Parlamentosu (PKDW) Lahey'de kuruluşunu ilan etti.
- 1999: Kürt Ulusal Kongresi (KNK) Amsterdam'da kuruluşunu ilan etti.
- 1999: Lahey'deki Yunanistan Büyükelçiliğine PKK'lı gruplar tarafından saldırı gerçekleştirildi.
- 1999: PKK'nın Groningen'deki kampına Hollanda emniyet güçleri operasyon yaptı.
- 2000: Hollanda emniyet güçleri ve KOM tarafından, Hüseyin Baybaşın ve uyuşturucu şebekesine müşterek operasyon gerçekleştirildi.
- 2004: PKK'nın Liempde'deki kampına Hollanda emniyet güçleri operasyon gerçekleştirdi.
- 2012: PKK'nın Ellemeet'deki kampına Hollanda emniyet güçleri operasyon gerçekleştirdi.
- 2014: Kobani protestolarında, PKK'lı gruplar Lahey Ulusal Parlamento binasına baskın gerçekleştirdi.
- 2015: Türkiye'nin Lahey Büyükelçiliğine PKK'lı gruplar tarafından saldırı düzenledi.
- 2016: Dordrecht'teki Ayasofya Camii'ne PKK'lı gruplar tarafından saldırı düzenledi.
- 2016: PYD Lahey'de Benelüks Temsilciliği açtı.
- 2017: Lahey'de Türk vatandaşlarına PKK'lı gruplar saldırdı.
- 2018: Rotterdam'daki Geylani Camii'ne PKK'lı gruplar saldırdı.

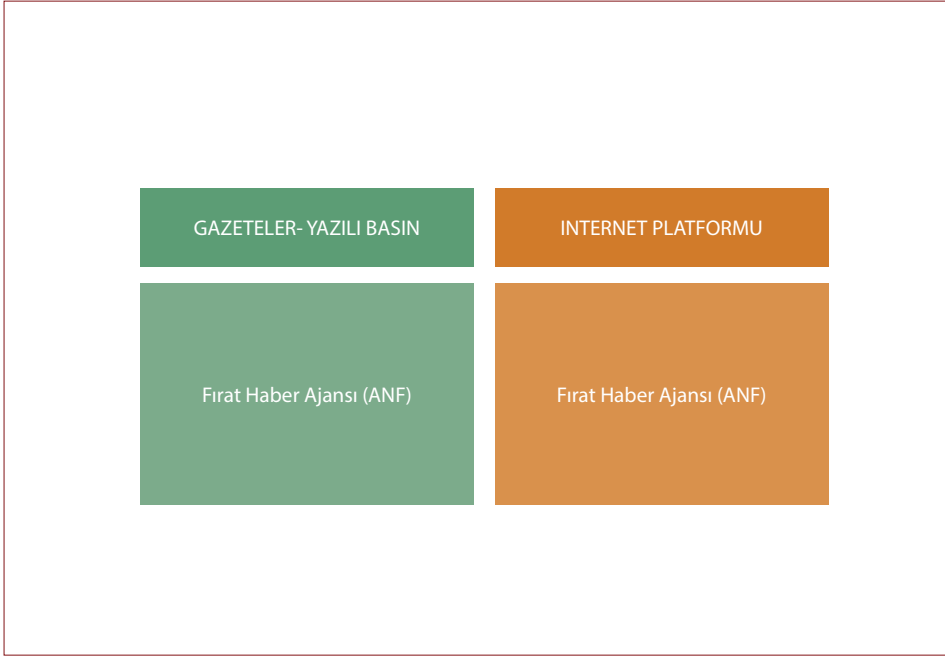
ORGANİGRAM

PKK HOLLANDA BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kara para aklama • Uyuşturucu ticareti ve kaçakçılığı • Gasp • STK'lar vasıtasıyla toplanan vergiler 	<p>A. YILLIK BAĞIŞ KAMPANYASI GELİRLERİ (2016-2017 döneminde 600 bin avro)</p> <p>B. TİCARİ VE FİNANSAL FAALİYETLER</p> <p>9. DERNEK VE STK'LAR</p> <p>DEM-NED :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mesleki kuruluşlar • Kadın örgütlenmeleri • Gençlik örgütlenmeleri • Sosyokültürel dernek ve vakıflar <p>10. ŞİRKETLER</p> <p>KARSAZ (Uluslararası Kürt İş Adamları Birliği, 2013 yılından itibaren YKK (Avrupa Kürt İşverenlerDerneği)</p> <p>11. BASIN YAYIN-MEDYA GELİRLERİ</p>

İNGİLTERE

HASAN BASRİ YALÇIN

İstanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Strateji Araştırmaları Direktörü

İNGİLTERE

HASAN BASRİ YALÇIN

Istanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Strateji Araştırmaları Direktörü

GİRİŞ

PKK/KCK'nın İngiltere genelindeki faaliyetleri –diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi– örgüt bağlantılı legal görünümlü yapılar ve bunların finans temini ve propaganda adına yürüttüğü faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu makalede bu faaliyetler çerçevesinde PKK'nın İngiltere'deki hedefleri, kaynakları, araçları ve yöntemleri incelenmektedir.

Örgüt militanları Avrupa genelinde olduğu gibi siyaset, STK ve illegal faaliyetler için mafyavari bir yapılanma şeklinde örgütlenmiştir. Çoğu zaman siyaset ve STK alanı iç içe geçmektedir. STK yöneticileri İngiliz siyasilerle yakın ilişkiler kurmuştur. Örgütün görülen yüzü dışında illegal alanda faaliyet gösteren PKK mensupları da bulunmaktadır. Örgütün ana finansmanı legal ve illegal olarak faaliyet gösteren üyelerce sağlanmaktadır.

İngiltere'deki PKK yapılanmasını açıklamak için öncelikle örgütün İngiltere'deki tarihine kısaca değinilmekte ve gelişim süreci anlatılmaktadır. Bir sonraki bölümde örgütün İngiltere'deki meclis yapılanmaları ve meclisin PKK'nın Avrupa yönetimi ile ilişkisi açıklanmaktadır. Bunun için Britanya Demokratik Halk Meclisi, bu meclise bağlı olarak faaliyet gösteren sözde STK yapılanmaları ve buralarda aktif olan şahıslar incelenmektedir. Derneklerin ve bu şahısların İngiltere'de örgüt çıkarları doğrultusunda yürüttükleri propaganda faaliyetlerine değinilmektedir. Aynı şekilde örgütün müstakil olarak yürüttüğü medya ve propaganda faaliyetleri irdelenmektedir.

Daha sonraki bölümlerde örgütün finans kaynaklarına dikkat çekilerek örgüte para kazandırmak adına yapılan illegal faaliyetler incelenmektedir. İngiltere'deki örgüt mensubu kişilerin örgüte militan devşirme adına izlediği yollar ve gençlere yönelik faaliyetleri değerlendirilmektedir. Diğer taraftan örgütün İngiltere'de destek aldığı Türkiye karşıtı gruplar ile ilişkisi incelenmekte ve İngiliz makamlarının PKK faaliyetleri ile ilgili olarak izlediği siyaset ayrı bir bölümde ayrıntılı olarak analiz edilmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde PKK'nın İngiltere'de dernek ve meclis yapılarına sahip olduğu gözlemlenmekle birlikte Belçika ve Almanya'daki

gibi büyük hiyerarşik ve organize bir yapıda olmadığı da anlaşılmaktadır. Fiziki saldırılar gerçekleştiren örgüt gençlik yapılanması ise kendilerinin hakim olduğu dar bir bölgede etkinlik sağlayabilmektedir.

Son bölümde İngiltere'deki PKK yapılanmasının mevcut durumunun genel değerlendirilmesi yapılarak İngiliz ve Türk karar alıcılara önerilerde bulunulmaktadır.

PKK'NIN İNGİLTERE'DEKİ TARİHİ

Soğuk Savaş sonrası, PKK silahlı örgütlenmenin yanı sıra uluslararası çapta özellikle Avrupa ülkelerinde Kürt diasporasının da desteğiyle yoğun bir örgütlenme süreci başlatmıştır. PKK en önemli finansal ve siyasal desteği yurt dışındaki örgütlenmelerinden sağladığı için bu örgütlenmeler örgütün varlığını önemli ölçüde beslemiştir.¹ Yurt dışındaki örgütlenmesi aynı zamanda PKK'nın Avrupa devletleriyle temasını da artırmıştır.

PKK, İngiltere'de otuz yıllık bir geçmişe sahiptir. 80'lerin ortalarından itibaren İngiltere'nin çeşitli bölgelerinde hem hiyerarşik hem de yatay olarak PKK örgütlenmesi başlamıştır. Bu yapılanmanın insan ve finans kaynağını aynı dönemlerde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden İngiltere'ye yapılan göçlerle gelen Kürt kökenli Türkiye vatandaşlarının bir kısmı oluşturmuştur. Halihazırda İngiltere'ye göç etmiş Kürt kökenli Türkiye vatandaşlarının büyük bir kısmı Alevi olup Türkçeyi iletişim dili olarak kullanmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'deki akrabaları ile ilişkileri büyük ölçüde devam etmektedir.²

İngiltere'ye ilk göç dalgası 70'lerin sonunda gerçekleşmiş ve özellikle Kahramanmaraş, Tunceli ve Sivas bölgesinden Alevi kökenli vatandaşlar bu ülkeye göç etmiştir.³ İkinci göç dalgası da 80'lerin ikinci yarısında gerçekleşmiştir. İngiltere bu dönemde "siyasi baskı ve şiddet" gerekçesiyle Türkiye'den yapılan iltica başvurularını kabul etmiştir. Londra'nın kuzey semtlerine yerleşen bu gruplar tekstil sektörü, küçük restoranlar ve çeşitli küçük dükkanlarda düşük ücretler karşılığında çalışmaya başlamıştır.

İngiltere'ye gelen ikinci göç dalgasının büyük bir bölümü Türkiye'de iken politize olmuş ve bunların bir kısmı bu ülkeye ulaşmalarının akabinde hızlı bir şekilde örgütün çeşitli yapılanmalarına entegre olmuştur. Zaman içerisinde PKK, İngiltere'deki diğer Kürt örgütlenmelerini bastırmış ve Kürtleri baskı yoluyla tek bir yapı altında toplamaya çalışmıştır. Bunun için hem şehir meclisleri hem gençlik yapılanması hem de STK ve medya yapılanması oldukça aktif rol oynamıştır.

1. Erol Kurubaş, *Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye 1960'lardan 2000'lere*, (Nobel Yayınevi, Ankara, 2004), s. 115.

2. İpek Demir, "Battling with Memleket in London: The Kurdish Diaspora's Engagement with Turkey", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38:5, 2012, s. 815-831,

3. Mehmet Alper Sozer ve Kamil Yilmaz, "The PKK and its Evolution in Britain (1984–Present)", *Terrorism and Political Violence*, 2016.

O tarihten itibaren Türkiye ve İngiltere arasındaki ilişkileri kendi lehine çevirecek hamleler yapan örgüt, günümüzde İngiltere’de sahip olduğu paravan örgütlenmeler sayesinde siyasal, diplomatik ve sosyal destek sağlamak amaçlı siyasetçi, akademisyen ve çeşitli STK’larla ilişkilerini geliştirmeye çalışmaktadır. İngiltere’de yaklaşık olarak 50 bin Kürt kökenli Türkiye ya da İngiliz vatandaşı yaşamaktadır. Bunlardan büyük çoğunluğunun özellikle son jenerasyonun İngiliz vatandaşı olduğu bilinmektedir. Türkiye göçmeni Kürt kökenli şahısların 20-25 bin civarında olduğu, örgüt sempatizanı sayısının da 6-7 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu nüfus İngiltere’nin çeşitli bölgelerinde bulunmakla birlikte yoğunlukla Londra’nın kuzey semtleri olan Haringey, Hackney, Enfield’da yaşamaktadır. Londra’da yaşayan Kürtlerin büyük bölümü Alevidir. Bu araştırma çerçevesinde yapılan saha araştırmasında ortaya çıkan sonuç İngiltere’nin PKK’nın en rahat olduğu ülke olmasa da finansal ve lobi faaliyetleri olarak en güçlü olduğu ülkelerden birisi olduğu yönündedir. PKK’nın İngiltere’de Türkiye karşıtı bir lobi grubu gibi çalıştığı ve ayrıca terör örgütü kimliğini gizleyerek faaliyetlerini siyasi, sosyal ve kültürel enstrümanlarla meşrulaştırmaya çalıştığı görülmektedir.

STK YAPILANMASI

PKK, Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği (AB) başta olmak üzere pek çok kurum ve devlet tarafından terör örgütü olarak kabul edilmektedir. PKK, örgütlü olduğu ülkelerde bu bariyeri aşmak için STK yapılanması adı altında faaliyetlerini sürdürmektedir. PKK’ya müzahir sözde kuruluşların örgütlü oldukları ülkelerdeki hukuki statü ve haklarını iyi bilmekte oldukları ve sağlanan imkanlardan maksimum derecede faydalandıkları görülmektedir.

Pek çok Avrupa ülkesinde olduğu gibi PKK’nın İngiltere’de paravan dernek statüsünde ofis ve büroları bulunmaktadır. Bu örgütlenmenin içinde parti teşkilatlanmaları da vardır. İngiltere’de örgütün silahlı kanat cephesinden bir kadronun bulunma ihtimali düşük görünmekle birlikte yönetim kadrosu ile araçlar vasıtasıyla ilişki kurulduğu düşünülmektedir.

İngiltere’de faaliyet gösteren Kürt kurumlarının en üst örgütlenmesi Britanya Kürt Halk Meclisi’dir (BKHM).⁴ Bu meclislerin doğrudan Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK)⁵ yapılanmasına bağlı olduğu bilinmektedir. Mayıs 2017’de yapılan son kongrede Britanya Halk Meclisi eş başkanlığına Evrim Yılmaz⁶ ile Alican Erkol getirilmiştir.

4. The Kurdish People’s Democratic Assembly of Britain

5. KCK Kürtçe olarak “Koma Civaken Kurdistan”, İngilizce olarak “The Kurdistan Communities Union” şeklinde ifade edilmektedir.

6. Evrim Yılmaz, Twitter, <https://twitter.com/yilmazevrim99>, (Erişim tarihi: 9 Mart 2018).

Görsel 1: Britanya Kürt Halk Meclisi Eşbaşkanları Alican Erkol ve Evrim Yılmaz

"Britanya Kürt Halk Meclisi Kongresini Gerçekleştirdi", *Telgraf*, 31 Mayıs 2017, <http://www.telgraf.co.uk/britanya-kurt-halk-meclisi-kongresini-gerceklestirdi-2.html> (Erişim Tarihi: 20 Ocak 2018).

Görsel 2: İngiltere'deki Alt Meclislerden Biri Olan North West Demokratik Kürt Halk Meclisi'nin Kuruluş Toplantısından Bir Kare

"North West Demokratik Kürt Halk Meclisi Kuruldu", *ANF*, <https://anfapimobile1.news/avrupa/north-west-demokratik-kuert-halk-meclisi-kuruldu-90122>, (Erişim Tarihi: 15 Mart 2018).

hale getirilmesinin PKK'nın Avrupa genelinde uyguladığı meclisleri artırma siyasetiyle paralel olduğu anlaşılmaktadır. Hatta örgüt bağlantılı haber kaynaklarında bu meclislerin doğrudan kongre çağrısı ile oluşturulduğu belirtilmektedir.⁹

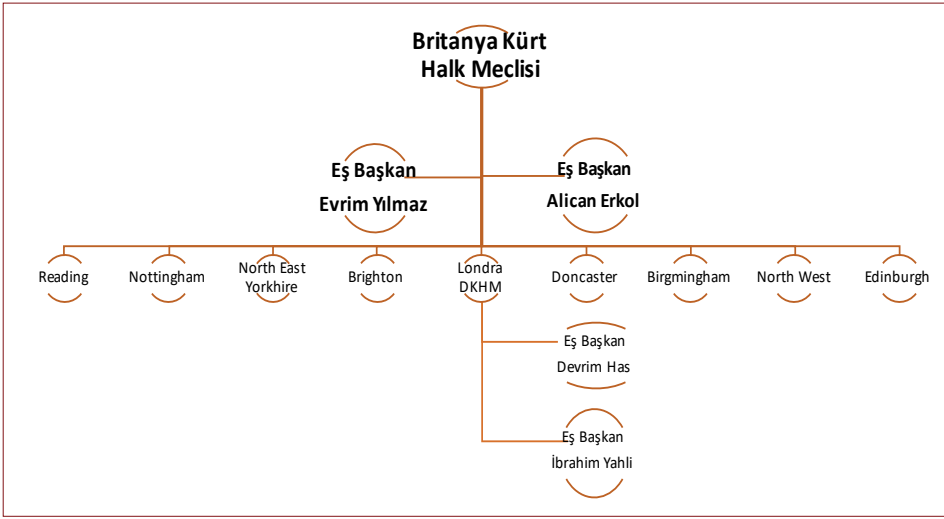
30 Mayıs 2017 tarihinde İngiltere'nin çeşitli bölgeleri için beş yeni meclis oluşturulmuş, mevcut üç meclis de güçlendirilmiştir. Londra'da bulunan merkez meclis ise bağımsız hale getirilmiştir.⁷ Bu sebeple de ismi Londra Demokratik Kürt Halk Meclisi olarak değiştirilmiş ve eş başkanları Devrim Has ve İbrahim Yahli olmuştur.⁸ Devrim Has 2016 yılında Roj Kadın Meclisi'nin de sözcülüğünü yapmıştır.

Sonuç olarak Londra Meclisi de dahil olmak üzere İngiltere'de bulunan bütün meclislerin çatı örgütlenmesi olarak Mayıs 2017'de Britanya Kürt Halk Meclisi oluşturulmuştur. Britanya Kürt Halk Meclisinin çatısı altında toplamda dokuz alt meclis oluşturulduğu görülmektedir. Bunlar Reading, Nottingham, North East Yorkshire (Hull ve York), Brighton, Doncaster, North West (Liverpool, Manchester, North Wales), Londra, Edinburgh ve Birmingham meclisleridir. İngiltere'de meclislerin artırılması ve yerel düzeyde aktif

7. "Britanya Kürt Halk Meclisi kuruldu", *KCDK-E*, 30 Mayıs 2017, <https://kcdk-e.com/2017/05/30/britanya-kurt-halk-meclisi-kuruldu/>, (Erişim tarihi: 19.11.2017).

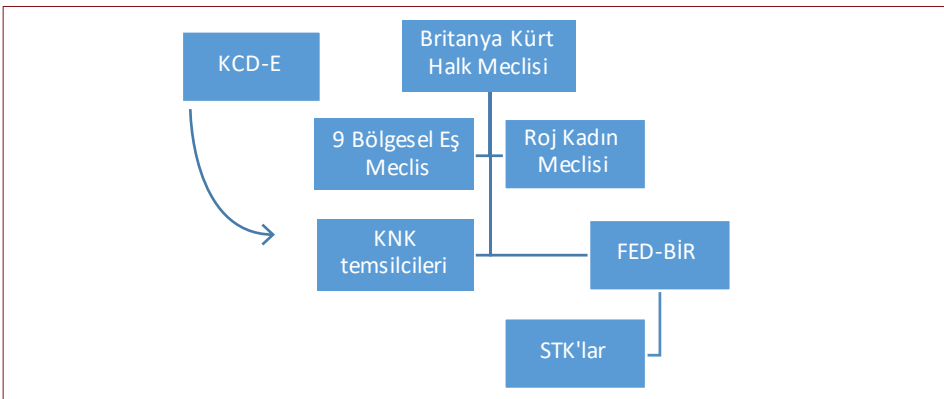
8. "Britanya'daki Kürt Halk Meclisi Kongresi Yapıldı", *ANF Türkçe*, 10 Mayıs 2017, <https://anfaturkce.net/avrupa/kuert-halk-meclisi-11-kongresini-gerceklestirdi-90364>, (Erişim tarihi: 19.11.2017).

9. "North East Yorkshire'de Halk Meclisi Kuruldu", *ANF Türkçe*, 1 Mayıs 2017, <https://firatnews.com/avrupa/north-east-yorkshire-de-halk-meclisi-kuruldu-89923>, (Erişim tarihi: 9 Mart 2018).

Şekil 1: Britanya Kürt Halk Meclisi ve Bölgesel Alt Meclisleri

Meclis yapılanmasıyla birlikte merkezi Belçika'da bulunan Kürt Ulusal Kongresi'nin (Kongreya Neteweyi Kurdistanê, KNK)¹⁰ Londra temsilciği bulunmaktadır.¹¹ Bu yapı 1999'da Amsterdam'da kurulmuş olup Avrupa'nın birkaç büyük şehirde temsilcilikleri bulunmaktadır. KNK, Avrupa'ya göç etmiş Kürt siyasetçi ve hukukçuların kurdukları birkaç dernekten meydana gelmektedir. Bu yapının amacı olarak uluslararası kurumlarda "Kürtlerin çıkarlarını korumak" olarak belirtilmiştir.¹² Aslen KNK'nın, KCK'nın Avrupa'daki siyasi alandan sorumlu bir yapı olarak işlev gördüğü söylenebilir. Yapının 2019'a kadar görev yapacak üyelerine bakıldığında PKK'nın kurucularından ve KCK yürütme kurulu üyesi Murat Karayılan, KCK'nın Avrupa yapılanmasının (KCDK-E) Eş Başkanı Yüksel Koç ve KCK üyesi Zübeyir Aydar gibi

Şekil 2: PKK'nın İngiltere'deki Meclis ve STK yapılanması

10. Facebook, <https://www.facebook.com/KurdistanNationalCongress>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

11. Kürt Ulusal Kongresi (KNK) / Kurdistan National Congress

12. "Türkiye'deki Operasyonlarda 5 Bine Yakın Kişi Öldü", Sputnik, 1 Ocak 2016, <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201603011021222389-turkiye-operasyon-tnk-pkk-suriye-isid-nusra/>, (Erişim tarihi: 12.10.2017).

Görsel 3: Roj Kadın Meclisinin 9. Olağan Toplantısından Bir Kare
"Roj Kadın Meclisi 9. Olağan Kongresini Gerçekleştirdi", *Telgraf*,
<http://www.telgraf.co.uk/roj-kadin-meclisi-9-olagan-kongresini-gerceklestirdi.html/roj-kadin-meclisi-9-olagan-kongresini-gerceklestirdi-1> (Erişim Tarihi: 17 Mart 2018).

Görsel 4: Roj Kadın Meclisi Facebook Sayfasında 17 Temmuz 2017 Tarihinde Yayınlanan Sözde Rojava Devrimi Etkinlik Çağrısı

Roj Woman Assembly, Facebook, <https://www.facebook.com/1832785600371163/photos/a.1850932131889843.1073741828.1832785600371163/1850932111889845/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 23 Eylül 2018).

da ellerinde silahlar bulunan kadınlar dikkat çekmektedir. Yani bu meclis yapılanması sivil bir STK olmaktan ziyade PKK'nın silahlı yapılanmasıyla ilişki içerisindedir.

isimlerin bulunduğu da görülmektedir.¹³ Işıl Güler ve Akif Rizgar Wan¹⁴ KNK'nın Türkiye kökenli İngiltere temsilcileridir.

İngiltere'de örgütün bir de kadın meclis yapılanması bulunmaktadır. Roj Kadın Meclisi (Roj Women Assembly) adı verilen bu yapının toplantıları ve katıldıkları örgüt etkinlikleri pek çok kez medyaya da yansımıştır. Meclisin en son kongresi Mayıs 2017'de 11. Olağan Kongre adıyla yapılmıştır. Yapılan toplantıda 45 kişilik "aktif kadın meclisi" oluşturulmuştur. Meclis divanında KNK yürütme kurulu üyesi Songül Karabulut, Yasemin Andan, Elif Ana gibi isimler de bulunmaktadır.¹⁵ Örgütün Demokratik Kürt Toplum Meclislerini artırma hedefi doğrultusunda kadın meclislerini de yaygınlaştırma ve yerel düzeyde örgütlenme hedefi bulunmaktadır.¹⁶ Meclisin Eş Başkanı Türkan Budaktır.

Roj Kadın Meclisi diğer PKK STK'ları ile birlikte programlar da düzenlemektedir. Örneğin 19 Temmuz 2017'de sözde "Rojava Devriminin 5. Yıl Dönümü" kutlamalarını Haringey'de bulunan Kürt Kültür Merkezi'nde yapmıştır. Görsel 4'te gösterilen etkinlik davet fotoğrafında

13. Kurdistan National Congress, "Members", <http://www.kongrakurdistan.net/en/members/>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

14. KNK temsilcisi Rizgar Wan, Twitter, <https://twitter.com/wanrizgar>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

15. "Roj Kadın Meclisi 10. Olağan Kongresini Gerçekleştirdi", *Telgraf*, 27 Nisan 2016, <http://www.telgraf.co.uk/roj-kadin-meclisi-10-olagan-kongresini-gerceklestirdi.html>, (Erişim tarihi: 16 Mart 2018).

16. "Roj Kadın Meclisi 11. Kongresini Gerçekleştirdi", *Yeni Özgür Politika*, 8 Mayıs 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=71036>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Son olarak Afrin'in Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından ele geçirilmesini protesto etmek ve örgüt propagandası yapmak amacıyla Roj Kadın Meclisi üyeleri İngiltere Muhafazakar Parti (Conservative Party) binasına Öcalan posterleri ve YPG-YPJ flamları asarak "Terörist Erdoğan, İş Birlikçi Theresa May" sloganları atmıştır.¹⁷

Dernekler ve federasyonlar örgütün yapılanması olan Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu'nun (CDK) güdümünde faaliyet göstermektedir. İngiltere'deki "legal" faaliyetleri çatı kuruluşu olan İngiltere Kürt Dernekleri Federasyonu'nun (FED-BİR) koordinasyonunda sürdürülmektedir. İngiltere'de faaliyet gösteren örgüt iltisaklı en aktif ve etkili dernek ve merkezler şunlardır:

Halkevi (Turkish and Kurdish Community Centre)

Halkevi İngiltere'de PKK iltisaklı kurumlar içinde merkezde yer alan ve en aktif olan kurumlardan biridir. Londra'nın Hackney bölgesinde bulunan Halkevi 1994 yılından beri İngiltere'de kayıtlı olarak faaliyet göstermektedir.¹⁸ 2015'ten beri eş başkanları İbrahim Çolak, Emine Karasaylı, Ekin Fırat Kuzu ve sekreteri Yaşar İsmailoğlu'dur.¹⁹ 500 bin İngiliz sterlini değerinde mal varlığına sahiptir.²⁰ Halkevi'nin bulunduğu müstakil bina 2011'den beri örgüte aittir.²¹ Halkevi'nin eski başkanlardan İbrahim Doğuş'un 2004 yılında yaptığı açıklamaya göre Halkevi yönetimi ulusal hükümet ve medya ile de iyi ilişkilere sahiptir.²²

Halkevi İngiltere'de yaşayan Kürt ve Türk kökenli vatandaşların buradaki yaşam standartlarının yükseltilmesi, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla faaliyet gösterdiğini belirtmektedir.

Görsel 5: Londra Halkevi 8 Kasım 2017 Tarihli Paylaşımında "Öcalan'ın Özgürlüğü Benim Özgürlüğümdür" Sloganiyla İnsanları Yürüyüşe Davet Etmiştir

Halkevi Facebook Hesabı, 8 Kasım 2107, <https://www.facebook.com/Halkevi-255237901204024/>, (Erişim Tarihi: 19.12.2017).

17. "Muhafazakar Parti'de Kadın Eylemi", *Yeni Özgür Politika*, 30 Ocak 2018, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index/wene/wene/index.php?rupel=nuce&id=82428>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

18. 31-33 Dalston Lane, Hackney, London, E8 3DF adresinde faaliyet göstermektedir.

19. Company House, <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/02930365/officers>, (Erişim tarihi: 19.12.2017).

20. Halkevi Balance Sheet 2016, <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/02930365/filing-history>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

21. "Halkevi Yeni Yönetimiyle Yeni Binasında", *Telgraf*, 1 Kasım 2011, <http://www.telgraf.co.uk/halkevi-yeni-yoene-timiyle-yeni-binasinda.html>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

22. "Avrupalı Kürtlerin Kimlik Arayışı", *Haber 7*, 22 Aralık 2004, <http://www.haber7.com/guncel/haber/68438-avrupali-kurtlerin-kimlik-arayisi>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Ancak düzenledikleri ve destek olduğu faaliyetler örgüt ile Halkevi'nin arasında doğrudan bir bağlantının olduğunu göstermektedir. Halkevi İngiltere'deki dernek yapılanması içinde daha merkezi bir pozisyonda yer almaktadır. Bir nevi İngiltere çapındaki derneklerin koordinasyon merkezi işlevi de görmektedir. Halkevi bünyesinde faaliyet gösteren “eğitim, örgütlenme, bürokrasi ve projeler, kültür ve sanat, halkla ilişkiler, gençlik ve kadın komisyonları” bulunmaktadır.²³

Halkevinin hemen hemen her toplantısında Öcalan posterleri ve PKK flamlarının açıldığı görülmektedir. Ayrıca Halkevi'nin katıldığı birçok gösteride Türkiye karşıtı ve PKK destekçisi sloganlar atılmaktadır. Yine sosyal medya hesaplarında açık bir şekilde örgüt propagandası yapıldığı görülmektedir. Örneğin 8 Ekim 2017 tarihinde “Kürt Halk önderi Öcalan'a özgürlük, Kürdistan'a statü” başlığıyla Kürt Halk Meclisi'nin düzenlediği yürüyüşe destek verilmiştir.²⁴

Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor a Kurdistan, HSK)

Bu derneklerle birlikte, PKK'nın en aktif ve en yaygın “STK”larından biri olan “Kürdistan Kızılayı”nın (Heyva Sor a Kurdistan, HSK) Londra'nın kuzeyindeki Haringey bölgesinde bir ofisi bulunmaktadır.²⁵ Kamber Koluman, Burhan Kurum, Nurgül Yağmur ve Zahide Zengin isimli İngiliz vatandaşları HSK'nın 19 Şubat 2018 tarihinde atanan direktörleri olarak görünmektedir.²⁶

Hukuki açıdan ele alındığında Kızılay ve Kızıllaç gibi derneklerin tanınması ve tescil edilmesi Cenevre Sözleşmesi ve Uluslararası Kızıllaç Komitesi'nin (ICRC) kurallarıyla düzenlenmektedir. Buna göre “Kürdistan” adıyla kurulan derneğin ICRC'ye üye bir ülkede milli bir dernek gibi faaliyet göstermesi yasa dışıdır. Bu sebeple HSK'nın 1997'de ICRC'ye yaptığı başvurunun cevapsız kaldığı bilinmektedir.

HSK 2001'de İngiltere'deki şubesi için “Kurdish Red Crescent” ismini İngiltere Ticaret Odasına kaydettirmek istemiştir. Ancak isim “ulusal bir cemiyet” anlamı taşıdığı için reddedilmiştir. Daha sonra yapılan başvuruda isim “Kurdish Red Moon” olarak değiştirilmiş ve 11 Eylül 2001'de Ticaret Odasına yapılan başvuru kabul edilmiştir.²⁷ HSK İngiltere şubesi bu isimle 2002'de Hayır Dernekleri Komisyonuna (Charity Commission) üye olmuştur. Bu derneğe üye olmak HSK'ya İngiltere'de vergiden büyük oranda muafiyet ve uluslararası fonlardan yardım alma hakkı kazandırmıştır. HSK'dan yapılan açıklamalarda yardımların büyük bir kısmının Kuzey Irak'a

23. “Halkevi Kongresini Yaptı”, *Olay Gazetesi*, 20 Aralık 2013, <http://olaygazete.co.uk/turk-toplumu/halkevi-kongresini-yapti.html>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

24. Halkevi, Facebook, 7 Ekim 2017, <https://www.facebook.com/Halkevi-255237901204024/> (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

25. “Red Crescent comes to aid of Kurdish refugees in Britain”, *Independent*, 1 Kasım 1998,

26. “Heyva Sor a Kurdistan/Kurdish Red Moon”, Companies House UK, <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/04285714/officers>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

27. “Heyva Sor a Kurdistan/Kurdish Red Moon”, UK Companies House, <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/04285714>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

ve özellikle “Rojava ve Şengal’deki insani yardım” faaliyetlerine aktarıldığı iddia edilmektedir.²⁸ Bu faaliyetlerinin yanı sıra HSK’nın ölen, yaralanan ve tutuklanan PKK militanları ve bunların ailelerine maddi yardım sağladığı ve yardım kampanyaları düzenlediği belirtilmektedir.

Haringey Kürt Toplum Merkezi (Kurdish Community Centre, KCC)

Halkevi ile birlikte Londra’da örgütün en aktif olduğu kurumlardan bir diğeri Haringey Kürt Toplum Merkezi’dir (KCC).²⁹ Derneğin direktörü Meltem Boyracı, genel sekreteri Arin Banirad isimli şahıslardır.³⁰ İngiltere’deki Kürt diasporasının en yoğun olarak yaşadığı bölgelerden biri olan Kuzey Londra’nın Haringey bölgesinde bulunan bu merkez, sivil toplum kuruluşu (STK) adı altında faaliyet gösterdiği için diğer STK’lar gibi yerel yönetimlerden mali destek almaktadır. Haringey Belediyesinin merkezin bina giderleri ve bazı projeler için KCC’ye destek verdiği bilinmektedir.³¹ Halkevi’nin 2001-2009 arasında başkanlığını yapmış olan İbrahim Doğuş yaptığı bir açıklamasında Kürt derneklerinin yerel yönetimlerden destek aldığını belirtmiş-

Görsel 6: 2015 Yılına Ait PKK'nın Kuruluş Yıldönümü Kutlaması, Arkada Öcalan Posterleri, PKK'nın Kurucularından Sakine Cansız ve Öldürülen PKK Millitolarının Posterleri Bulunmaktadır

Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=rr3SFxxBPpU>, (Erişim Tarihi: 10 Ocak 2018).

28. “Kurdish Red Moon’s aids in 2015”, YouTube, 17 Şubat 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=xvBUM7Y-y8tc>; <http://www.heyvasor.com/en/projeyen-me>, (Erişim tarihi: 21.11.2017)

29. Fairfax Hall, 11 Portland Gardens, London, N4 1HU adresinde faaliyet göstermektedir.

30. <https://beta.companieshouse.gov.uk/officers/so4K6cGElc6Y2X2EBrr7nKCG7gc/appointments>

31. “Kürt Toplum Merkezi Kesintileri Protesto Etti”, *Telgraf*, 18 Şubat 2011, <http://www.telgraf.co.uk/kuert-toplum-merkezi-kesintileri-protesto-etti.html>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

tir. Açıklamaya göre “birçok Kürt derneğinde çalışan personel, maaşını İngiltere’deki yerel yönetimlerden almaktadır.”³²

Bu merkez sivil toplum örgütü statüsü altında faaliyet gösterirken PKK adına etkinlikler düzenlemektedir. Örneğin 2015’te PKK’nın kuruluş yıl dönümünü kutlamak üzere toplantı düzenlemiştir. Toplantıya ait videoda YPG ve PKK flamalarının yanı sıra Öcalan posterleri de bulunmakta ve siyasi propaganda yapıldığı görülmektedir.³³

Yine Temmuz 2017’de Leicester şehrinde “Kurdish Cultural Festival” adıyla düzenlenen bir etkinlikte PKK flamaları, Öcalan tişört ve posterleriyle açık bir şekilde örgüt propagandası yapıldığı görülmektedir.³⁴ Festivalin devamında HDP

milletvekili Ahmet Yıldırım’ın İngiliz “Unite the Union” isimli sendikanın temsilcisi Simon Dubbins ve sosyalist gazete *Morning Star*’dan Steve Stevney’in katıldığı bir panel yapılmıştır. Festivale katılanlar arasında onur konuğu olarak 2015’te Suriye’de YPG saflarında öldürülen Kosta Scurlfield’in annesinin de bulunduğu görülmektedir.

En son bu merkezde 10 Kasım 2017’de Rakka’da DEAŞ tarafından öldürülen İngiliz vatandaşı Ahmet Aksoy isimli YPG’linin cenaze töreni yapılmıştır.³⁵ Cenaze töreninde Öcalan posterlerinin yanı sıra YPG, YPJ, PKK flamaları taşınmıştır. Ahmet Aksoy’un YPG için savaşırken ölen beşinci İngiliz vatandaşı olduğu belirtilmektedir.³⁶

Görsel 7: Haringey Kürt Toplum Merkezi’nde Düzenlenen 12 Nisan 2015 Tarihli Britanya Kürt Halk Meclisi Kongresi

Facebook, Telgraf Newspaper, <https://www.facebook.com/telgrafnewscom/posts/768952416545896>, (Erişim Tarihi: 19.11.2017).

32. “Avrupalı Kürtlerin Kimlik Arayışı”, Haber 7, 22 Aralık 2004, <http://www.haber7.com/guncel/haber/68438-avrupali-kurtlerin-kimlik-arayisi>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2017).

33. “27 Kasım PKK’nın Kuruluş Yıldönümü-Londra”, YouTube, 28 Kasım 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=rr3SFxxBpU>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2017).

34. “Kurdish Cultural Festival-Leicester”, YouTube, 6 Ağustos 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=Mw3O-6hVlo98>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2017).

35. “Mehmet Aksoy Funeral”, YouTube, 10 Kasım 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=80ycjEKeMRQ>; <http://anfenglish.com/news/farewell-to-ypg-s-mehmet-aksoy-in-london-23148>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2017).

36. “YPG’ye Katılan Mehmet Aksoy İsimli İngiliz Vatandaşı Belgeselci Rakka’da IŞİD Saldırısında Hayatını Kaybetti”, BBC, 27 Eylül 2017.

İngiltere’de düzenlenen yürüyüş, protesto, anma etkinlikleri, geceler, şenlik ve festivallerin organizasyonuna buradaki merkezlerin ortak olarak destek verdiği ve beraber çalıştıkları görülmektedir.³⁷

KCC’nin ev sahipliği yaptığı “Kürt Halk Meclisi Kongresi” 2017 içindeki en dikkat çekici aktivite olarak gösterilebilir. Mayıs ayında bu merkezde gerçekleşen toplantıya 500 civarında meclis üyesi ve “STK temsilcisi”nin katıldığı belirtilmektedir.³⁸ Daha önceki yıllarda da Kürt Halk Meclisi toplantılarının Haringey’deki merkezde yapıldığı görülmektedir.³⁹

Londra’daki Kürt Toplum Merkezi ile birlikte İngiltere’nin çeşitli şehirlerinde ve Londra’nın çeşitli bölgelerinde bu merkezlerin sayısı artırılmıştır. Örgütün Croydon’da resmi adı “Kurdish Mala Hevaltiye” olan Croydon Kürt Toplum Merkezinin 1999-2006 arasında faal olduğu bilinmektedir.⁴⁰ Bunun yanı sıra 2016 yılında Edinburgh’ta Navenda Komela Kurd adında bir merkez açılmıştır. Kadın, genç ve çocuklara kültürel ve sosyal çalışmalar yapmak, Kürtçe dil dersleri verilmek amacıyla kurulduğu iddia edilen merkezin açılış töreninde Öcalan posterlerinin yanı sıra PKK ve YPG/PYD flamalarının kullanıldığı görülmektedir.⁴¹ Bu da bu tarz sözde STK’ların terör örgütünün Kürt gençlerini endoktrine ederek radikalleştirme ve yeni militan kazanma stratejisinde oynadığı rolü açıkça göstermektedir.

Edinburgh’da Görkemli Kürt Toplum Merkezi Açılışı

İskoçya’nın başkenti Edinburgh’da kurulan Navenda Komela Kurd merkezi düzenlenen bir etkinlikle açıldı. Açılışa çok sayıda Kürt ve Kürt halkının dostları katıldı.

Haber – Fotoğraf – Çiğdem Özlük

Koma Zelal ve davul zurna ekibinin katılımcılara coşkulu anlar yaşattığı kutlamada çocuklar, kadınlar ve gençler için kaşık ve yumurta yarışı, çuval yarışı gibi etkinlikler gerçekleştirildi.

🕒 28.06.2016
A* A*

Görsel 8: Edinburgh Navenda Komela Kurd Merkezinin Açılışından Bir Kare

“Edinburgh’da Görkemli Kürt Toplum Merkezi Açılışı”, *Telgraf* gazetesi, <http://www.telgraf.co.uk/edinburghda-gorkemli-kurt-toplum-merkezi-acilisi.html>, (Erişim Tarihi: 15 Mart 2018).

37. “Londra’da Pazar Günü Gerçekleşen Newroz Yürüyüşünden Kareler”, YouTube, 21 Mart 2016, https://www.youtube.com/watch?time_continue=343&v=0Gf71kLq-rc, (Erişim tarihi: 12 Ekim 2017).

38. “Britanya’daki Kürt Halk Meclisi Kongresi Yapıldı”, ANF Türkçe, 10 Mayıs 2017, <https://anfturkce.net/avrupa/kuert-halk-meclisi-11-kongresini-gerceklestirdi-90364>, (Erişim tarihi: 19 Kasım 2017).

39. Telgraf Newspaper, Facebook, 12 Nisan 2015, <https://www.facebook.com/telgrafnewscom/posts/768952416545896>, (Erişim tarihi: 19 Kasım 2017).

40. <https://companycheck.co.uk/company/03741465/KURDISH-MALA-HEVALTIYE/companies-house-data>

41. “Edinburgh’da Görkemli Kürt Toplum Merkezi Açılışı”, *Telgraf*, <http://www.telgraf.co.uk/edinburghda-gorkemli-kurt-toplum-merkezi-acilisi.html> (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Center for Turkey Studies and Development (CEFTUS)⁴²

Örgütün STK yapılanmasının yanı sıra bu yapılanma ile iletişim halinde olan bazı düşünce kuruluşları ve çalışma grupları da bulunmaktadır. İngiltere'deki örgütle yakından ilişkili olduğu düşünülen Center for Turkey Studies and Development (CEFTUS) isimli düşünce kuruluşu düzenlediği etkinliklerle öne çıkmaktadır. CEFTUS Başkanı İbrahim Doğuş⁴³ 2001-2009 arasında Halkevi'nin başkanlığını yapmıştır. Doğuş aynı zamanda PKK iltisaklı *Telgraf* gazetesinin kurucularındandır.⁴⁴ 2002 yılında uyuşturucu ticareti yapan Baybaşın çetesinin üyeleri tarafından vurulmuştur.⁴⁵ Doğuş'a yapılan bu saldırının nedeni ise "Kürt gençleri uyuşturucu satıcılarının kuryesi olmaktan kurtarmak" istemesi olarak gösterilmektedir. Zira İngiltere genelinde Kürt gençleri hem örgüt hem de diğer çeteler tarafından uyuşturucu ticaretinde kullanılmaktadır.

Halkevi başkanı iken hem siyasi alan hem de medya alanında geniş bir çevre edinmiş olan İbrahim Doğuş, sonraki dönemde de siyaset, medya ve akademi çevrelerinde görünürlüğünü yüksek tutmaya çalışmaktadır.

Görsel 9: İbrahim Doğuş ve İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn (2017)

The Kurdistan Tribune <https://kurdistantribune.com/ibrahim-dogus-kurdish-labour-candidate-in-uk-elections/>

Başkanlığını yürüttüğü CEFTUS 2011'den bu yana İngiltere ve Türkiye'deki akademi, siyaset ve sanat camiasıyla yakın ilişkilere sahiptir. İngiltere'de yapılan görüşmelerde İbrahim Doğuş'un PKK'nın "yumuşak yüzü" olarak faaliyet gösterdiğine dair iddialar dile getirilmiştir. Sekiz yıl boyunca örgütün İngiltere'deki komuta merkezi olarak faaliyet gösteren Halkevi'nin başkanlığını yürütmüş olan Doğuş'un 2009'da Halkevi'nden ayrılması sonrasında düşünce kuruluşu ve siyasi faaliyetlere ağırlık verdiği görülmektedir. Doğuş, PKK sempaticanlarınca yürütülen "Öcalan'a Özgürlük" kampanyasının ilk imzacılarından ve en önemli destekçilerinden biri olan İşçi

Partisi lideri Jeremy Corbyn ile yakın temas halindedir. Şahıs 2017 yılındaki genel seçimlerde İşçi Partisi'nden milletvekili adayı olmuş ancak milletvekili seçilmemiştir.

42. CEFTUS'un resmi web sitesi için bkz. <http://ceftus.org>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

43. İbrahim Doğuş'un kişisel web sitesi için bkz. <http://www.ibrahimdogus.org>; <https://www.facebook.com/ibrahim.dogus.90>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

44. İbrahim Doğuş, Founder and Director of CEFTUS, <http://ceftus.org/2014/01/30/ibrahim-dogus-ma-founder-and-director>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

45. "Türk Mafyası Londra'nın Haracı için Kapışıyor", *Vatan*, 15 Kasım 2002, <http://www.gazetevatan.com/turk-mafyasi-londra-nin-haraci-icin-kapisiyor-518-yasam>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Center for Kurdish Progress⁴⁶

2016 yılında faaliyete geçen merkezin⁴⁷ eş başkanları İbrahim Doğuş ve eşi Raife Aytektir.⁴⁸ Merkez, Kürt meselesi ve “Kürdistan” üzerine panel serileri, çeşitli seminer faaliyetleri düzenlemektedir. Faaliyetlerine İngiliz Parlamentosundan isimler, yerel ve uluslararası düşünce kuruluşları, akademik kurumlar destek vermektedir.

Merkezin açılış toplantısı İngiliz Parlamentosunda yapılmıştır. Açılış konuşmacıları arasında Jeremy Corbyn, PKK'nın Suriye kolu PYD'nin eski eş başkanı Salih Müslim, PKK'nın Türkiye'deki siyasi uzantısı HDP'nin Eş Başkanı Figen Yüksekdağ gibi isimlerin bulunduğu görülmektedir.⁴⁹ İbrahim Doğuş'un İngiliz siyaset ve medya çevrelerinde sahip olduğu etki bu tarz kurumların toplantılarında kendisini göstermektedir.

Görsel 10: Centre for Kurdish Progress Açılış Toplantısında Salih Müslim Konuşma Yaparken

“Centre for Kurdish Progress Introduction 2016”, Youtube, 24 Mart 2016, https://www.youtube.com/watch?time_continue=43&v=a2PNIGz65kl, (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

Center for Kurdish Progress 21 Mart 2018’de Britanya Kürt Halk Meclisi ile birlikte Nevruz Resepsiyonu ve 4. “Britanya’daki En Başarılı Kürtler Ödül Töreni” (Most Successful Kurds in Britain Awards) düzenlemiştir. Kürt Halk Meclisi daha önce de bahsedildiği üzere PKK’nın İngiltere’deki en üst yönetim mekanizmasıdır.

46. <http://www.kurdishprogress.org>; <https://twitter.com/KurdishOrg>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

47. <https://twitter.com/raifeaytek>; <https://www.facebook.com/raife.aytek>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

48. Raife Aytek, Companies House UK, <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/10061133/officers>, (erişim tarihi: 10 Mart 2018).

49. “Centre for Kurdish Progress introduction 2016”, YouTube, 24 Mart 2016, https://www.youtube.com/watch?time_continue=43&v=a2PNIGz65kl, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Etkinlik sonrası merkezin eş başkanlarından İbrahim Doğuş bir teşekkür yazısı yayımlamış, Jeremy Corbyn'in etkinlikteki konuşmasında Türkiye'nin Afrin operasyonunu eleştirmesinin altını çizmiştir.⁵⁰ Yine toplantıda PYD İngiltere temsilcisi Alan Semo ve Goran Hareketi temsilcisi Shorsh Haji isimli kişinin konuşma yaptığı belirtilmiştir. İki yapının birlikte program düzenlemesi terör örgütünün sözde STK'lar aracılığıyla İngiltere siyasi ve akademik çevrede lobi yapma ve örgüt lehine etki yaratma çabalarını da göstermektedir.

Demokratik Güç Birliği

Pek çok gösteri ve yürüyüşe destek verdiği görülen Demokratik Güç Birliği adındaki platform 2013 yılında bazı örgüt STK'ları ve Alevi derneklerinin katılımıyla oluşturulmuştur.⁵¹ Birlik kuruluş amacını "Britanya'da tüm hak gasplarına ve toplumsal sorunlara daha örgütlü ve kapsamlı bir şekilde müdahil olmak", "Kürtlerin ulusal demokratik haklarının tanınması, bütün inanç grupları, etnik ve kültürel haklarının elde edilmesi" şeklinde açıklamaktadır. Britanya Kürt Dernekleri Federasyonu (FED-BİR), Britanya Alevi Kültür Merkezleri, Göçmen İşçiler Kültür Derneği (Gik-Der), Yüz Çiçek Açsın Kültür Merkezi, Tohum Kültür Merkezi, Elbistan Community Centre (El-Com), Daymer Kurdish Turkish Community Centre (Daymer) platformun üyeleri arasındadır.⁵²

Görsel 11: Demokratik Güç Birliği'nin 23 Mayıs 2016 Tarihinde TBMM'deki Dokunulmazlık Görüşmelerini Protesto Etmek için Yaptığı Eylemden Bir Kare "Vekilime Dokunma Sen de Yanarsın", *Telgraf*, 23 Mayıs 2016, <http://www.telgraf.co.uk/vekilime-dokunma-sende-yanarsin.html> (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

Her ne kadar bu platformun "Türkiye'nin demokratikleşmesi" amacıyla kurulduğu iddia edilse de terör örgütü PKK/YPG flamaları ve Öcalan posterlerinin altında yürüdükleri ve eylem yaptıkları görülmektedir.⁵³ Her ne kadar platform üyeleri kendi flamalarını taşıyor gözükseler de faaliyetlerin içeriği platformda esas olarak PKK'nın baskın grup olduğunu göstermektedir.

50. Centre for Kurdish Progress, <https://mailchi.mp/2616128d7a77/thank-you-newroz-reception-2018>; <https://twitter.com/KurdishOrg/status/979029759177953280> (erişim tarihi: 27 Nisan 2018).

51. "Demokratik Güç Birliği Platformu (Britanya) Kuruldu", Avrupa Demokratik Haklar Federasyonu, <http://adhk.de/?p=444>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

52. "Londra'da Newroz Yürüyüşü için Açıklama", Elbistan Community Centre, <http://el-com.org/londrada-newroz-y%C3%BCr%C3%BCy%C3%BC%C5%9F%C3%BC-i%C3%A7in-a%C3%A7%C4%B1klama.html>, (Erişim Tarihi: 7 Mart 2018).

53. "Londra'da Binlerce Kişi Efrin için Yürüdü", *Telgraf*, 28 Ocak 2018, <http://www.telgraf.co.uk/londrada-binlerce-kisi-efrin-icin-yurudu.html>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Son olarak platform üyeleri Türkiye Cumhuriyeti'nin Afrin operasyonunu protesto etmek için Londra'da Ocak 2018'de bir yürüyüş yapmıştır. PKK, YPG/YPJ flamalarının yoğunlukta olduğu yürüyüşte Britanya Kürt Halk Meclisi Eş Başkanı Evrim Yılmaz ilk konuşmayı yapmıştır. PKK bu platform sayesinde diğer sol ideolojiye sahip grupları zaman zaman kendi çatısı altına alarak daha geniş bir kamuoyu oluşturma ve kendini meşru zemine çekmeye çalışmaktadır.

Görsel 12: Ocak 2018'de Londra'da Demokratik Güç Birliği Öncülüğünde Afrin Operasyonunu Protesto Etmek için Düzenlenen Yürüyüşten Bir Kare
"DefendAfrin march in London", Youtube, 27 Ocak 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=xrV3rSt54kU&feature=youtu.be>, (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2018).

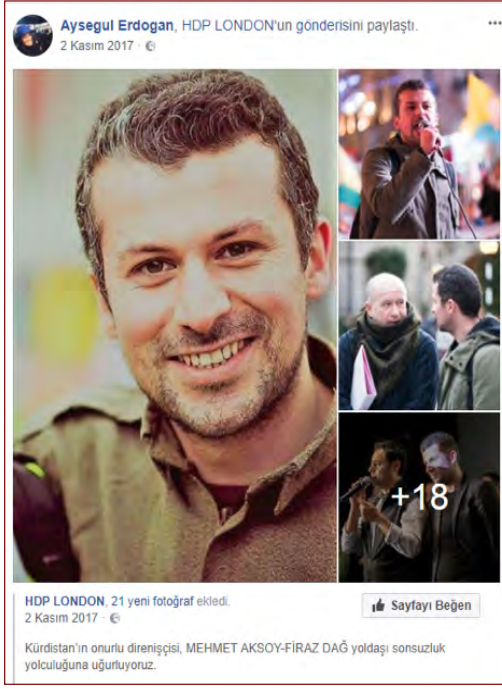
SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

İngiltere'de seçimler dar bölge seçim sistemine göre yapıldığı için siyasi faaliyetlerin yerel düzeyde daha yoğun olduğu görülmektedir. İngiltere'de örgüt destekçisi grupların kendi yaşadıkları bölgelerin yerel siyasetinde aktif oldukları söylenebilir. Yoğun olarak yaşadıkları Londra'nın kuzey bölgelerindeki yerel meclislerde meclis üyeleri bulunmaktadır. Örneğin Haringey Belediye Meclisinde bulunan beş Türkiye kökenli üyeden biri olan İşçi Partili Makbule Güneş'in ve Ali Demirci'nin sosyal medyada örgüt ve Öcalan destekçisi paylaşımları yer almaktadır.⁵⁴

Görsel 13: Makbule Güneş'in 12 Aralık 2017 Tarihli Twitter Paylaşımında Öcalan'a Özgürlük Kampanyasının Görseli Bulunmaktadır
Twitter, <https://twitter.com/gunesmakbule> (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2017).

54. Makbule Güneş, Twitter, 12 Aralık 2017 ve 9 Aralık 2017, <https://twitter.com/gunesmakbule>, (Erişim tarihi: 10.12.2017); Ali Demirci, Twitter, 11 Aralık 2017, https://twitter.com/ally_lab, (Erişim tarihi: 10.12.2017).

Görsel 14: Islington Belediye Meclis Üyesi Ayşegül Erdoğan'ın Suriye'de Öldürülen YPG'Li Mehmet Aksoy'un Cenaze Töreni Etkinliğini Paylaştığı Fotoğraf 2 Kasım 2017

Facebook, Ayşegül Erdoğan, https://www.facebook.com/aysemeleti?hc_ref=ARRzrxF3h9QC3w7I-RPKyT1PvWeN9X5rzG65y6dxaN2NQ1t51XCe74HmtJ-31zAcDw (Erişim Tarihi: 19Mart 2018).

Diğer Avrupa ülkelerine kıyasla İngiltere'nin seçim sistemi nedeniyle, ulusal düzeyde siyaset yapma şansları daha düşük olan PKK'ya müzahir bu siyasetçiler genelde yerel meclislerde siyaset yapmaktadır. Özellikle Kürt nüfusunun çoğunlukta olduğu mahallelerde belediye başkanlıklarını dahi ele geçirebilecek şekilde örgütlendikleri görülmektedir. Mesela Ali Gül Özbek 2016'da Haringey Belediyesi başkanlığına seçilmiştir. İşçi Partisi'nin belediye başkanı olarak bir yıl görev yapan Özbek yaşadığı bölgede PKK sempatisinin desteğini alabilmiştir. Bölgede yaşayan Türkiye kökenli vatandaşlara göre Özbek'in PKK sempatisini olduğu açıktır. Fakat Özbek gibi üst düzey siyaset yapma çabasında olan siyasetçiler PKK'ya yönelik desteklerini sosyal medya gibi zeminlerde gizli tutmaktadır. Fakat kişisel ilişkilerinde PKK taba-

Yine yerel düzeyde 2014'ten beri Islington Belediye Meclisinde⁵⁵ bulunan İşçi Partili Ayşegül Erdoğan'ın⁵⁶ sosyal medya paylaşımları örgüt sempatisini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Erdoğan aynı zamanda Roj Kadın Meclisi üyesidir.⁵⁷

Ulusal düzeyde en dikkat çeken isim ise CEFTUS Başkanı İbrahim Doğuş olmuştur. Doğuş, İngiltere'deki 8 Haziran 2017 seçimlerinde İşçi Partisi'nden milletvekili adayı olmuş ve Londra'nın merkezi "The Cities of London ve Westminster" seçim bölgesinden aday gösterilmiştir.⁵⁸ Fakat Doğuş kendisini parlamentoya taşıyacak oy oranına ulaşamamıştır. İbrahim Doğuş çalışmalarını CEFTUS'da sürdürürken İşçi Partisi üyeliği de devam etmektedir.

55. <http://democracy.islington.gov.uk/mgUserInfo.aspx?UID=120>

56. Ayşegül Erdoğan, <https://twitter.com/aysemeleti>; <https://www.facebook.com/aysemeleti/about?l=100022921596539%3A694681003%3A1521530053>

57. "İngiliz İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn Kürt'ler için Harekete Geçti", *Telgraf*, 17 Şubat 2016, <http://www.telgraf.co.uk/ingiliz-isci-partisi-lideri-jeremy-corbyn-kurtler-icin-harekete-gecti.html>, (Erişim tarihi: 10 Aralık 2017).

58. "Leftist leader quells rebellion in Britain's Labour with poll surge", *Reuters*, 9 Haziran 2017, <https://www.reuters.com/article/us-britain-election-corbyn-party/leftist-leader-quells-rebellion-in-britains-labour-with-poll-surge-idUSKBN1902GC>, (Erişim tarihi: 24.11.2017).

niyla ciddi ilişkiler kurmakta ve bu tabanın adayı olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı kişi zaten CEFTUS gibi kurumlarda konuşmalar yapmaktadır.⁵⁹

İngiltere örneğinde siyasete doğrudan katılımın yanı sıra örgütün asıl olarak lobicilik ve propaganda faaliyetlerinde daha aktif olduğu görülmektedir. İngiltere’de örgüte bağlı olarak faaliyet gösteren yapıların Kürt diasporası dışından destek aldığı kişiler, gruplar, siyasi partiler ve STK’lara bakıldığında bunların neredeyse tamamının komünist, anarşist ve diğer sol tandanslı eğilimlere sahip oldukları, bir kısmının da Türkiye aleyhtarı bir çizgide buldukları için PKK’ya destek verdikleri görülmektedir.

PKK’nın siyasi lobi faaliyetleri bağlamında örgüt yanlısı tutumları bakımından bazı isimler dikkat çekmektedir. İşçi Partisi ve bu partiyle yakın ilişkili olan sendikalara PKK’ya iltisaklı kişilerin yakın oldukları bilinmektedir. İşçi Partisi lideri Jeremy Corbyn yaptığı açıklamalar ve destek verdiği organizasyonlarla en dikkat çeken isimlerden biridir. 2016’da İngiliz basını Corbyn hakkında “PKK’nın İngiltere’deki lobi örgütleriyle bağlantısı”⁶⁰ olduğunu öne sürmüştür.

The Times’da çıkan habere göre Corbyn ve bazı İşçi Partisi üyeleri 2016 yılında İstanbul’da 44 kişiyi öldüren PKK terör örgütü ve onun İngiltere’deki lobisi ile yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Corbyn ve Kate Osamor, PKK bağlantılı Peace in Kurdistan Campaign (Kürdistan’da Barış) platformunun yöneticileridir. İşçi Partisi’ne bağlı sendika olan Unison da bu platformun bir parçasıdır.

Sadece 2016 yılında Türkiye’de gerçekleşen ve PKK’nın gençlik örgütlenmesi TAK’ın üstlendiği bombalı saldırı sayısı yedidir.⁶¹ 7 Haziran 2016’da İstanbul Vezneciler’de yapılan saldırıda 7’si polis 12 kişi ve 10 Aralık 2016’da İstanbul Beşiktaş’ta da 45 kişi hayatını kaybetmiştir. TAK aynı yıl içinde Ankara’da benzer saldırılar yapmıştır. Ankara Güvenpark Kızılay’da 13 Mart’ta gerçekleşen bomba yüklü araçla düzenlenen saldırıda 37 kişi ölmüş, 125 kişi yaralanmıştır. Corbyn bu terör eylemlerini

Görsel 15: *The Times* Gazetesinde Çıkan 17 Aralık 2016 Tarihli Haber: “Corbyn İstanbul’u Bombalayanların Arkasındaki Lobicilerle İlişki Halinde”

“Corbyn linked to lobbyists behind Istanbul bombers”, *The Times*, 17 Aralık 2016, <https://www.thetimes.co.uk/article/corbyn-linked-to-lobbyists-behind-istanbul-bombers-hbb3hhd6>, (Erişim Tarihi: 22.11.2017).

59. “Cllr Ali Gul Ozbek, Mayor of Haringey - CEFTUS 5th Anniversary Gala”, YouTube, 21 Ekim 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=UJOF1NqcaiM>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018); “Cllr Ali Gul Ozbek Shares His Opinion on CEFTUS at 4th Anniversary Gala and Community Achievement Aw”, YouTube, 12 Kasım 2015, https://www.youtube.com/watch?v=tDg_VtmsSEQ, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

60. “Corbyn linked to lobbyists behind Istanbul bombers”, *The Times*, 17 Aralık 2016.

61. “2016’da Türkiye’yi Sarsan Saldırıları”, Deutsche Welle Türkçe, 1 Ocak 2017, <http://www.dw.com/tr/2016da-t%C3%BCrkiyeyi-sarsan-sald%C4%B1r%C4%B1lar/a-36966926>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

gerçekleştiren PKK'ya ait gruplarla toplantılar yapmakta ve bu örgütün İngiltere'nin terör listesinden çıkması için çalışmalar yapmaktadır.

Görsel 16: PKK İltisaklı "Peace in Kurdistan" Girişiminin Düzenlediği Toplantıda Konuşan Jeremy Corbyn ve Arkasında Öldürülen YPG'li Militanlar Görülmektedir

"Congratulations To Jeremy Corbyn", Peace in Kurdistan, 14 Haziran 2017, <https://peaceinkurdistancampaign.com/tag/jeremy-corbyn/>, (Erişim Tarihi: 15 Eylül 2015).

pılanmasının da bir parçası olduğu sözde "Kürdistan'da Barış" (Peace in Kurdistan) kampanyasının da destekçileri arasındadır. Bu kampanya "Öcalan'a Özgürlük" (Freedom for Abdullah Öcalan) kampanyasıyla beraber yürütülmektedir.⁶² "Öcalan'a Özgürlük" kampanyası 25 Nisan 2016'da İngiltere Parlamentosunda İngiltere İşçi Partisi milletvekili Kate Osamor'un ev sahipliğinde verilen bir resepsiyonla başlatılmıştır.⁶³

Bu girişimin öncelikli hedefleri arasında "PKK'nın İngiltere'deki yasaklı terör örgütleri listesinden çıkarılması" yer almaktadır.⁶⁴ Kampanyanın destekçisi olan Jeremy Corbyn, PKK'ya müzahir Britanya Kürt Halk Meclisi'nin düzenlediği bir toplantıda yaptığı konuşmada ise "Barış için Öcalan'ın serbest bırakılması gerektiğini ve bunun için çalışmaya devam edeceğini"⁶⁵ belirtmiştir.

Jeremy Corbyn'in örgüte bağlı Roj Kadın Meclisi üyeleri ile görüşmeler gerçekleştirdiği bilinmektedir. Örgütün İngiliz siyasilere yönelik lobi faaliyetleri İşçi Partisi özelinde çoğu zaman karşılık bulmaktadır. Öyle ki 2016 yılında Jeremy Corbyn Londra'daki Roj Kadın Meclisi'nin girişimleriyle İngiltere dışişleri bakanına ve İngiltere Türk elçiliğine mektup yazmıştır.⁶⁶ Mektupta Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü Hendek operasyonlarını eleştirmiştir. Jeremy Corbyn mektupta

İşçi Partisi'nin dışişlerinden sorumlu ismi Kate Osamor'un ise aktif bir şekilde "Öcalan'a Özgürlük" kampanyasına destek verdiğini belirten *The Times*, Osamor'un İstanbul'daki bombalı saldırı sonrasında hiçbir yorumda bulunmadığının altını çizmiştir.

İngiliz basınının da işaret ettiği üzere İşçi Partisi lideri Corbyn örgütün İngiltere'deki lobi faaliyetlerinin en büyük destekçilerindedir.

Corbyn, PKK'nın İngiltere'deki ya-

62. "Abdullah Öcalan'a Özgürlük" kampanya sitesi için bkzn: <http://www.freeocalan.org>, (Erişim tarihi: 15 Eylül 2015).

63. "İngiltere'nin En Büyük Sendikalarından Öcalan için Tarihi Adım", *Telgraf*, 7 Nisan 2016, <http://www.telgraf.co.uk/ingilterenin-en-buyuk-sendikalarından-ocalan-icin-tarihi-adim.html>, (Erişim tarihi: 22.11.2017).

64. "İngiliz Gazetesinden Corbyn için PKK İddiası", AA, 17 Aralık 2016.

65. "British main opposition leader: Öcalan must be free for peace", ANF Türkçe, 16 Eylül 2016, <https://anfenglish.com/news/british-main-opposition-leader-ocalan-must-be-free-for-peace-16426>, (Erişim tarihi: 22 Kasım 2017).

66. "İngiliz İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn Kürt'ler için Harekete Geçti", *Telgraf*, 17 Şubat 2016, <http://www.telgraf.co.uk/ingiliz-isci-partisi-lideri-jeremy-corbyn-kurtler-icin-harekete-gecti.html>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

bölgede yürütülen operasyonların kapsamını kendisini ziyarete gelen “Britanyalı Kürtler”den öğrendiğini belirtmektedir. Buna göre “tamamen suçsuz olan sivil insanlar” öldürülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti’nin operasyonlara son vermesi gerektiğini ifade etmiştir.

Jeremy Corbyn’in mektubundan açıkça anlaşıldığı üzere İşçi Partisi lideri PKK mensuplarınınca dezenformasyona maruz kalmakta ve bu doğrultuda siyaset yürütmektedir. İngiltere’nin ana muhalefet partisi liderine böyle bir mektup yazdırmış olmaları PKK sempatanı grupların lobi faaliyetlerinde ne kadar aktif olduklarının da bir göstergesidir.

İşçi Partisi milletvekili Kate Osamor da benzer şekilde 2017 yılında Roj Kadın Meclisi 11. Kongre’sine katılmış ve kısa bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında “Kürt kadınının mücadelesini selamlıyorum, İngiltere’de yaşayan Kürt kadınlarının aktivitesine ve çalışmalarına hayranız”⁶⁷ ifadelerine yer vermiştir.

“Öcalan’a Özgürlük” kampanyası çerçevesinde Ağustos 2017’de İngiltere’de Genel İşçi Sendikası Federasyonu (GFTU) tarafından düzenlenen festivalde ise Öcalan posterleriyle örgüt propagandası yapılmıştır. İşçi Partisi ile organik bağı bulunan ve İngiltere’nin en büyük iki sendikası olan Unison ve Unite sendikaları da bu kampanyaya aktif destek vermiştir.⁶⁸

**Invitation to the launch of the
FREEDOM FOR ÖCALAN
CAMPAIGN**

The campaign launch, hosted by Kate Osamor MP, will be held on Monday 25 April, 2016, 7-9pm in Committee Room 10, Houses of Commons. The event will be chaired by Sir Paul Kenny, former General Secretary of the GMB.

This new initiative has been set up by trade unions GMB and Unite and other trade union supporters to campaign for the release of Abdullah Öcalan, the chief spokesperson of the Kurdish Freedom Movement, the strategist and advocate of a democratic and peaceful solution to the Kurdish question in Turkey, from his imprisonment by the Turkish authorities.

Öcalan has been kept in solitary confinement by the Turkish authorities in the prison island of İmralı since 1999 and has been denied access to his lawyers since 2011. No-one, including his family, has been able to see him since April 2015 when a delegation from the Peace and Democracy Party (HDP) last visited him. He now leads a solitary life in total isolation.

It is well understood from international experience that in order to end conflict all parties to that conflict must be involved in seeking a solution.

Öcalan is key to a peaceful solution in Turkey. He has the support of the Kurdish people as is clearly demonstrated by the fact that over 10 million people signed a petition last year calling for his release. He has called repeatedly for a democratic resolution within Turkey to secure a peaceful and lasting solution. He has the respect and influence to unite the Kurdish people around these democratic demands for peace. No progress towards a solution can be achieved without Öcalan's participation.

We invite you and your organisation to support our campaign and be represented at the launch.

Speakers include:
Tim Reache, General Secretary of the GMB
Steve Turner, Assistant General secretary of Unite the Union
Bert Schouwburg, International Officer GMB
Simon Dubbins, Director of International – UNITE
Kate Osamor MP
Dilek Öcalan HDP MP in Turkey

We look forward to hearing from you soon.
To RSVP please email us via freedomforocalan@fbmail.com

Yours Truly,
Sir Paul Kenny,
Chair of the Campaign

Paul Kenny

FREEDOM for ÖCALAN

GMB
GMB@WORK

Unite
the UNION

Görsel 17: “Öcalan’a Özgürlük” Kampanyası için İngiliz Parlamentosunda 25 Nisan 2016 Tarihinde Düzenlenen Resepsiyon Afişi

“İngiltere’nin En Büyük Sendikalarından Öcalan İçin Tarihi Adım”, *Telgraf*, <http://www.telgraf.co.uk/ingilterenin-en-buyuk-sendikalarından-ocalan-icin-tarihi-adim.html>, (Erişim Tarihi: 22 Kasım 2017).

67. “Roj Kadın Meclisi 11. Kongresi”, *Telgraf*, 8 Mayıs 2017, <http://www.telgraf.co.uk/roj-kadin-meclisi-11-kongresi-yapildi.html>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

68. “Hedef Öcalan’ın Özgürlüğü”, *Yeni Özgür Politika*, 1 Ağustos 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=74815>, (Erişim tarihi: 20 Kasım 2017).

Görsel 18: Corbyn'in Türkiye Büyükelçisine Yazdığı 29 Ocak 2016 Tarihli Mektup
"İngiliz İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn Kürt'ler için harekete geçti", *Telgraf*, 17 Şubat 2016.

yakın grupların ilişki içinde olduğu İşçi Partisi ile birlikte Türkiye aleyhtarını bazı İngiliz siyasiler de örgüt kampanyalarına destek vermektedir. Lordlar Kamarasından Lord Hylton'un "Öcalan'a Özgürlük" kampanyasına aktif olarak destek verdiği ve yine Lordlar Kamarasından Lord Rea ile kampanyanın ilk imzacılarından olduğu bilinmektedir.⁷⁰ Aynı isimler ayrıca 2009 yılında PKK'nın Avrupa sorumlularından Remzi Kartal ve Eyüp Doğru'nun İspanya'da yakalanmasının ardından bu isimlerin Türkiye'ye teslim edilmesini engellemek için imza toplamıştır.⁷¹

Avrupa Parlamentosu Yeşiller Grubu milletvekili Jill Evans, Liberal Demokrat Parti milletvekili Tom Brake, Galler Plaid Cymru Partisi'nden Avam Kamarası milletvekili Hywel Williams örgüt propagandaları ve imza kampanyalarına birçok kez

Yine İşçi Partisi milletvekillerinin kimi zaman da örgütle bağlantılı kişilerle görüşmeler gerçekleştirdiği görülmektedir. 2014'te içinde İngiliz vatandaşları YPG'li Mehmet Aksoy (2017'de Suriye'de öldürüldü), PYD temsilcisi Cihan İbrahim ve KNK İngiltere temsilcisi Akif Rızgar Wan'ın da bulunduğu bir grup Kobani'deki YPG-YPJ güçleri adına destek aramak için İşçi Partisi temsilcileri ile görüşme gerçekleştirmiştir. İşçi Partisi'li Jack Straw ise bu talep karşısında elinden gelen her şeyi yapacağını ve meseleyi yetkili mercilere ulaştıracağını belirtmiştir.⁶⁹

İdeolojik ve siyasi duruş bakımından örgüte

69. "Kurdish delegation meets with former UK Foreign Secretary and Labour MP Jack Straw", The Kurdish Question, 30 Kasım 2014, <http://kurdishquestion.com/oldarticle.php?aid=kurdish-delegation-meets-with-former-uk-foreign-secretary-and-labour-mp-jack-straw-1>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

70. http://www.freedom-for-ocalan.com/english/aktuell/campaign/ca_020502.htm, (Erişim tarihi: 27 Kasım 2017).

71. "Lordlardan Terör Örgütü PKK'ya Destek", *Hürriyet*, 11 Haziran 2009.

Görsel 19: Corbyn'in İngiltere Dışişleri Bakanına Yazdığı 29 Ocak 2016 Tarihli Mektup

"İngiliz İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn Kürt'ler İçin Harekete Geçti", *Telgraf*, 17 Şubat 2016.

Bazı gösterilerin ise Türk vatandaşlarının toplantı ve organizasyonlarını sabote etmek üzere yapıldığı görülmektedir. Almanya ve Fransa'nın ardından İngiltere'nin Avrupa'da en çok gösteri yapılan üçüncü ülke olduğu ifade edilmektedir. (Son iki yılda 50'den fazla gösteri düzenlenmiştir). Bu olaylardan bazıları şunlardır:

26 Ekim 2016 tarihinde London School of Economics'te düzenlenen konferansta AK Parti Başkan Yardımcısı Mehdi Eker'in konuşması PKK sempatisini bir grup tarafından engellenmeye çalışılmıştır. Üniversite yönetimi PKK'lıları salon dışına çıkartmak yerine paneli tamamen iptal ettirmiştir.⁷⁵

destek vermeleriyle öne çıkmaktadır.

PKK'ya müzahir akademisyenlerin Exeter Üniversitesi'nde etkili oldukları, Londra'daki London School of Economics (LSE),⁷² SOAS⁷³ ve King's Collage⁷⁴ gibi İngiltere'nin önemli üniversitelerinde örgüt sempatisini öğrencilerin kurdukları öğrenci dernekleri bulunmaktadır. Bu grupların örgütün düzenlediği etkinlik, yürüyüş ve gösterilere aktif destek verdiği görülmektedir.

Bütün Avrupa genelinde olduğu gibi İngiltere genelinde de PKK sokak gösterileri düzenlemektedir. Gösterilerin bir kısmı Türkiye misyonları önünde bir kısmı da kent meydanlarında yapılmaktadır.

72. LSE Kurdish Society, Facebook, <https://www.facebook.com/LSEUKurdSoc>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

73. SOAS Kurdish Society, Facebook, <https://www.facebook.com/SOASKURDISHSOCIETY>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

74. King's Collage Kurdish Society, Facebook, <https://www.facebook.com/KCLKurdishSociety>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

75. "Londra'da Pkk Yandaşlarından Mehdi Eker'e Protesto", *Gazete Vatan*, 27 Ekim 2016, <http://www.gazetevatan.com/londra-da-pkk-yandaslarindan-mehdi-eker-e-protesto-1000236-dunya>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

Görsel 20: LSE Kurdish Society Facebook Sayfasında PKK Propagandası

<https://www.facebook.com/LSESUKurdSoc/> (Erişim Tarihi: 20 Ocak 2018).

Görsel 21: SOAS Kurdish Society Facebook Sayfasında PKK Propagandası

<https://www.facebook.com/SOASKURDISHSOCIETY/> (Erişim Tarihi: 27 Nisan 2018).

teri ve saldırıların sıklığıyla gözlemlenmektedir.⁷⁹

4 Kasım 2016'da HDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş Diyarbakır'da, HDP Eş Başkanı Figen Yüksekdağ ise Ankara'da terör soruşturması kapsamında gözaltına alınmıştır. İki isim dışında birçok HDP milletvekilinin evinde arama yapılmıştır. HDP milletvekilleri Ferhat Encü, Leyla Birlik, Ziya Pir, Mehmet Aslan, Selma Irmak, Nursel Aydoğan, Sırrı Süreyya Önder'le birlikte 11 HDP'li milletvekili gözaltına alınmıştır.⁷⁶ 5 Kasım 2016'da PKK sempatanları tarafından HDP'lilere yönelik terör operasyonu bahane ederek düzenlenen yürüyüşteki bazı göstericiler iki Türk vatandaşına fiziki ve sözlü saldırıda bulunmuştur.⁷⁷

13 Aralık 2016'da Avrupa Türk Demokratlar Birliği (UETD) İngiltere ofisi tarafından Avam Kamerasında düzenlenen toplantı Öcalan resimli tişört giymiş terör örgütü sempatanları tarafından basılmıştır. Bunlardan bazılarının UETD Siyasi İşler Başkanı Merve Demir'e hakaret ederek saldırdığı belirtilmiştir.⁷⁸

Yine 2016'nın içerisinde Yunus Emre Kültür Merkezi örgüt sempatanları tarafından basılarak tahrip edilmiş ve Diyanet camiiine yönelik molotof saldırısı düzenlenmiştir. 2016'nın son yarısında bu tarz gös-

76. "HDP'ye Terör Operasyonu... Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ Gözaltına Alındı", *Star*, 4 Kasım 2016, <http://www.star.com.tr/guncel/hdpye-teror-operasyonu-selahattin-demirtas-ve-figen-yuksekdag-gozaltina-alindi-haber-1155375>, (Erişim tarihi: 15 Ocak 2018).

77. "PKK Sempatanları Londra'da 2 Türk Vatandaşını Darp Etti", *AA*, 6 Kasım 2016, <http://aa.com.tr/tr/dunya/pkk-sempatanlari-londrada-2-turk-vatandasini-darbetti-/679945>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

78. "PKK Yandaşlarından İngiliz Parlamentosunda Taşkınlık", *TRT Haber*, 13 Aralık 2016, <http://www.trthaber.com/haber/dunya/pkk-yandaslarindan-ingiliz-parlamentosunda-taskinlik-287738.html>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

79. Türkiye kökenli vatandaşlarla yazarların sahada yaptığı mülakattan.

14 Temmuz 2017’de Avrupalı Türk Demokratlar Derneği’nin (UETD) İngiltere şubesinin Londra’da 15 Temmuz şehitleri anısına düzenlediği “Demokrasi ve Milli Birlik Günü” etkinliği PKK yandaşları tarafından engellenmek istenmiştir.⁸⁰ Yaklaşık 50 kişilik PKK’lı grup Türkiye aleyhine gösteriler yapmıştır. Saldırgan grubun Türkiye’nin Londra Büyükelçisi Abdurrahman Bilgiç, Başkonsolos Çınar Ergin, Diyanet İşleri Müşaviri Mahmut Özdemir, UETD Genel Başkanı Zafer Sırakaya’nın yanı sıra yaklaşık 400 Türk vatandaşının katıldığı etkinliğin yapıldığı binaya girmek istediği belirtilmiş ve grup ile Türk vatandaşları arasında ufak çaplı çatışmalar yaşanmıştır. Bu süreçte ve sonrasında ise Büyükelçilik ve diğer temsilciliklerimiz önünde Türkiye’deki gündeme paralel olarak gösteriler gerçekleşmiştir.

MEDYA YAPILANMASI

PKK TV yayını faaliyetlerine 1995’te Londra’da kurulan Med TV ile başlamıştır. Genel merkezi Londra olan kanalın Belçika’da da stüdyoları bulunmaktadır. 1996’da Türkiye’nin yoğun baskıları sonucunda Med TV’nin Belçika’daki ofisine polis operasyonu düzenlenmiş ve kanalın belgelerine incelenmek üzere el konulmuştur.⁸¹ 1999 yılında Abdullah Öcalan’ın yakalanmasının ardından Türkiye uydu yoluyla yayın yapan bu kanalın kapanması için İngiltere’ye resmi başvuruda bulunmuştur. Med TV’nin yayın lisansı İngiliz makamlarınca iptal edilmiştir. Med TV sonrasında yayınlarını Fransız uydusu üzerinden Belçika’dan gerçekleştirmiştir. 2004 yılında kanalın yayını Fransa tarafından “kamu düzeni için risk” oluşturduğu gerekçesiyle durdurulmuştur.⁸² Bunun hemen ardından Danimarka’da Roj TV adında bir kanal kurulmuştur. Roj TV’nin 2012 yılında kapatılmasının ardından ise Avrupa’daki belli başlı ülkelerde farklı isimler altında PKK’nın TV ve radyo yayınları devam etmektedir.

*Telgraf*⁸³ gazetesi ise İngiltere Halkevi’ne bağlı olarak Türkçe ve Kürtçe yayın yapan PKK’ya müzahir bir gazetedir.⁸⁴ 2014’te Tel News Ltd. adıyla kurulmuş olan gazetenin resmi kayıtlardaki direktörü Erem Kansoy⁸⁵ adında bir Kıbrıs vatandaşıdır. Erem Kansoy 2017 yılında Rakka’da savaş muhabirliği yapmış ve PKK’nın yayın organı *Yeni Özgür Gündem* adına muhabir olarak çalışmıştır. Sosyal medya hesaplarında ve YouTube’da YPG’lilerin görüntülerini paylaşıp propaganda yaptığı görülmektedir.⁸⁶

80. “Londra’da 15 Temmuz Etkinliğinde Terör Örgütü PKK Yandaşları, Türklere Saldırdı”, *Hürriyet*, 15 Temmuz 2017.

81. “From Med Tv to Roj Tv”, ANF Türkçe, 4 Ağustos 2010, <https://anfenglish.com/news/from-med-tv-to-roj-tv-special-1699>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

82. “2004-02-24 Med Tv’nin Kapatılması”, AB Bakanlığı, https://www.ab.gov.tr/_37041.html, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

83. *Telgraf*, <http://www.telgraf.co.uk/hakkimizda>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

84. Ofis adresi: 59-60 The Market Square, London, N9 0TZ

85. Twitter, <https://twitter.com/eremkansoy>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

86. “Reqa’da savaş-1”, YouTube, 28 Haziran 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=Yddc6pVs2d4>, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

Görsel 22: Erem Kansoy'un 19 Ekim 2017 Tarihinde Twitter Üzerinden Yaptığı Paylaşımında PKK'lı Kadın Militanlar ve Öcalan Posterleri Görünmektedir

<https://twitter.com/EremKansoy/status/920962282271764480> (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

YouTube kanalı üzerinden İngiltere'deki örgüt faaliyetleriyle ilgili düzenli olarak videolar paylaşmaktadır.⁹⁰

Telgraf'ın editörü ise daha önce *Yeni Özgür Politika* muhabirliği yapmış bir isim olan Aladdin Sinayiç'tir.⁸⁷ Bu kişinin Haringey'deki Kürt Kültür Merkezinde Kürtçe dersleri verdiği bilinmektedir.⁸⁸ Aladdin Sinayiç'in de hem *Yeni Özgür Politika*'daki köşe yazıları hem de *Telgrafta* hazırladığı haberler incelendiğinde açık bir şekilde PKK/YPG propagandası yaptığı görülmektedir.⁸⁹ Bu gazete aynı zamanda *Telgraf London*

Rojava'da Yaşamını Yitiren İki İngiliz Devrimcinin Anmasında Duygusal Anlar

YÜREĞİNİN SESİNİ DİNLEDİ

Dean'ın habası Steve Howell da yaptığı konuşmada, Dean'ın Kürt halkının çektiği acılar karşısında sessiz kalamadığını ve yüreğinin sesini takip ettiğini ifade etti. Dean'ın muhteşem bir genç olduğunu belirten Steve kendisinin manşetli sevgilerle uğruna yaşamını yitirdiğini ve onunla gurur duyduklarını ifade etti.

Şehit Kostas Scurlfield'in ablası Chris Scurlfield ise yaptığı konuşmada "ortadoğumun ezilen halklarını savunması Kürtler" vurgusu yaparak oğlu Kostas'ın orada ezilen tüm halklar için ezilenden yana daimi cesaretiyle karşı savaştığını belirtti. Scurlfield yaşanan acıların son bulması için temennide bulunarak konuşmasını tamamladı.

Özellikle her iki şehidi de yakından tanıyan YPG savaşçısı İngiliz Macer Gifford da Kostas ve Evans ile nasıl tanıştığını anlattı. Katılmaları paylaşılan salonda duygusal anlar yaşanmasına neden oldu. Gifford ayrıca Ortadoğuda Türklerin çıkar potansiyelleri dahilinde insanlık dışı bir çok olaya imza attıkları yetmezmiş gibi Türkiye'de Kürtler ve hükümet muhalifleri tüm çevrelere çirkince saldırılarını hatırlatarak, Türkiye'nin Rojava'da yenileceğini altını çizdi.

Anmada birer konuşma yapan KNK Dış İlişkiler sorumlusu Erdalan Baran ve Roj Kadın Meclisi sözcüsü Türkan Budak, PYD İngiltere temsilcilerinden Civan Efrin aileye başsağlığı dileyerek böylece cesur gençler yetiştirdikleri için bir kez daha teşekkür edip, anılmaları Rojava'daki insanlık mücadelesinde yaşayacaklarını ifade ettiler.

Düzenlenen anma katılımcılarının şehit ailelerine sarılması ve taziyeleri ile son buldu.

Görsel 23: Alaaddin Sinayiç'in "Rojava'da Yaşamını Yitiren İki İngiliz Devrimcinin Anmasında Duygusal Anlar" Başlıklı Haberi "Türk Devletinin Rojava'ya Yönelik Saldırıları Londra'da Protesto Edildi", *Telgraf*, 31 Ağustos 2016, <http://www.telgraf.co.uk/wp-content/uploads/2016/08/TELGRAF-537.pdf> (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

87. <http://www.yazaroku.com/yazar/aladdin-sinayic/16248.aspx>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

88. "KCC'de Yeni Dönem Kürtçe Kursu Başlıyor", *Telgraf*, 11 Aralık 2014, <http://www.telgraf.co.uk/kccde-yeni-donem-kurtce-kursu-basliyor.html>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

89. Aladdin Sinayiç, "Rojava'da Yaşamını Yitiren İki İngiliz Devrimcinin Anmasında Duygusal Anlar", *Telgraf*, 31 Ağustos 2016, <http://www.telgraf.co.uk/wp-content/uploads/2016/08/TELGRAF-537.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

90. *Telgraf London News*, <https://www.youtube.com/channel/UCWQYKW8O9oExG247oUI52SQ>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Görsel 24: Telgraf Gazetesinin 17 Ağustos 2016 Tarihli Sayısından Bir Sayfa Örneği

"Londra'da Öcalan İçin Büyük Eylem", *Telgraf*, 17 Ağustos 2016, <http://www.telgraf.co.uk/wp-content/uploads/2016/08/TELGRAF-534.pdf>, (Erişim Tarihi: 18 Mart 2018).

PKK son zamanlarda örgüt propagandası için sosyal medyayı yoğun olarak kullanmaktadır. PKK diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi kendisine müzahir derneklerin sosyal medya hesaplarını takipçileri ile iletişim kurmak ve örgüt propagandası yapmak için kullanmaktadır. Sosyal medyanın özellikle gençlik yapılanmalarını mobilize etmek için oldukça önemli araçlar olduğu aşikardır. Bu sebeple örgüt de bu araca sıklıkla başvurmaktadır. İngiltere'de PKK'ya müzahir sosyal medya sayfalarının en aktif olanları şu şekilde sıralanabilir:

Ciwanen Azad UK Twitter adresi üzerinden PKK'ya yakın kuruluşların organizasyonları ve faaliyetleri paylaşmaktadır.⁹¹ Hesap doğrudan İngiltere'deki örgüt gençlik yapılanmasına bağlıdır. İngiltere'deki sempatizan öğrenci birliklerinin de sosyal medyayı kullandığı ve ayrıca örgüte bağlı kam-

Görsel 25: YPJ Saflarında Savaşırken Türk Silahlı Kuvvetleri Tarafından Afrin'de Öldürülen İngiliz Vatandaşı Anna Campel

Ciwanen Azad UK Twitter Hesabı, https://twitter.com/ciwanenazad_uk, 17 Mart 2018, (Erişim Tarihi: 19 Mart 2018).

91. Twitter, Ciwanen Azad, https://twitter.com/ciwanenazad_uk, (Erişim tarihi: 18 Mart 2018).

Görsel 26: Kurdish Solidarity İsimli Twitter Hesabı (Erişim tarihi: 19.12.2017).

operasyonu ile birlikte adı Defend Afrin olarak değiştirilmiş olan Twitter hesabı 54 bin ve Facebook hesabı 9 bin takipçi sayılarına sahiptir. Hesaplar yoğunlukla İngiltere'deki faaliyetlerle ilgili yayın yapmakla birlikte genel olarak Avrupa'daki faaliyetlerle ilgili İngilizce örgüt propagandası yapmaktadır. Hesap Mark Campell adında İngiliz bir aktivist tarafından yönetilmektedir.⁹² Hatta Kurdish Solidarity isimli hesapta Kürdistan Dayanışma Kampanyası (Kurdistan Solidarity Campaign) isimli bir bağış kampanyasının duyurusu yapılmış ve İngiltere İşçi Partisi lideri Jeremy Corbyn du-

panyalar için sosyal medya hesaplarının oluşturulduğu görülmektedir. Hesap üzerinden PKK militanları kahramanlar olarak sunulmakta ve gençler YPG saflarında savaşmaya özendirilmektedir.

Örgütün en geniş kitleye ulaşan sosyal medya hesabı ise Kurdish Solidarity (@Hevallo) isimli Twitter ve Facebook hesaplarıdır.⁹² Türkiye'nin başlattığı Afrin

Görsel 27: @KurdsCampaign İsmli Hesabın 3 Mart 2018 Tarihli Paylaşımında Öldürülen 7 YPG'li İngiliz Vatandaşı.

<https://twitter.com/KurdsCampaign/status/975475995913441280>

yuruya etiketlenmiştir.⁹⁴ Hesaplar doğrudan örgüt hesabı olarak çalışmaktadır.

Bu hesaba bağlı olarak çalışan başka bir hesap ise @KurdsCampaign kullanıcı adıyla oluşturulmuş Kürdistan Solidarity Campaign isimli hesaptır. Bu hesap da aynı şekilde YPG militanlarını yücelterek özellikle gençlere yönelik paylaşımlar yapmaktadır.

92. Twitter hesabı için: <https://twitter.com/Hevallo>, Facebook hesabı için: <https://www.facebook.com/Kurdistan-SolidarityCampaign?pnref=story>, Web sitesi için: <https://kurdishsolidaritynetwork.wordpress.com>, (Erişim tarihi: 24 Ekim 2017).

93. Kyle Orton, Twitter, 14 Aralık 2017, <https://twitter.com/KyleWOrton/status/941275037226688512>, (Erişim tarihi 14 Aralık 2017).

94. Kurdish Solidarity, Twitter, 13 Eylül 2017, <https://twitter.com/Hevallo/status/907900556957683712>, (Erişim tarihi: 22 Kasım 2017).

Bununla paralel bir diğer sosyal medya hesabı Kurdish Student UK Twitter hesabıdır.⁹⁵ Bu hesapta da benzer şekilde örgütün programları, etkinlikleri ve örgüt militanlarının fotoğrafları paylaşılmakta ve aynı zamanda Türkiye aleyhtarı paylaşımlar yapılmaktadır.

İngiltere’de sosyal medya üzerinde Kurdish Solidarity networküne bağlı olarak Support Kurds in Syria,⁹⁶ Stop War on Kurds,⁹⁷ Leicester,⁹⁸ Brighton,⁹⁹ Bristol,¹⁰⁰ London,¹⁰¹ Liverpool,¹⁰² North Herts Friends of Rojava, Nottingham Kurdish Solidarity¹⁰³ gibi gruplar da sosyal medyada faaliyet göstermektedir.

Aynı network içinde faaliyette bulunan ve örgüt sempatanları tarafından yönetilen Brighton Kurdistan Solidarity isimli Facebook sayfasında, üzerinde Öcalan ve PKK/YPG militanlarının bulunduğu takvimler, YPG tişörtleri ve kartpostallardan elde edi-

Görsel 28: Afrin’de YPG’ye Karşı Savaşan Türkiye’yi Protesto Etmek için Düzenlenecek Olan Yürüyüşe Davet Bildirisi

Kurdish Student UK hesabının 17 Mart tarihli paylaşımı, <https://twitter.com/KurdishStudents/status/975114151340249090> (Erişim Tarihi: 18 Mart 2018).

Görsel 29: Liverpool Kurdish Solidarity Campaign Hesabı 31 Ağustos 2018 Tarihinde Öldürülen YPG’li İngiliz Vatandaşı Luke Rutter’in Cenaze Töreni Etkinliğine Davet Yayınlamıştır

<https://www.facebook.com/LIVERPOOLSOLIDARITYWITHKURDISTAN/>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

95. <https://twitter.com/KurdishStudents>, (Erişim tarihi: 19 Mart 2018).

96. <http://supportkurds.org>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

97. <http://www.kurdistsolidaritycampaign.org>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

98. <http://leicesterkurdishsolidaritycampaign.org.uk>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

99. <https://www.facebook.com/BrightonKurdistanSolidarity>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

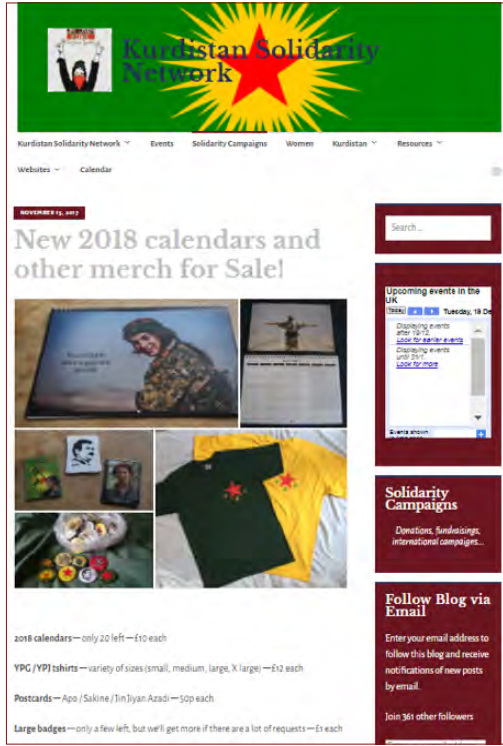
100. <https://www.facebook.com/Bristol-Kurdish-Solidarity-Network-222516288243455>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

101. <https://www.facebook.com/londonkurdishsolidarity/?fref=ts>, Hesabı 1.800 kişi takip ediyor.

102. <https://www.facebook.com/LIVERPOOLSOLIDARITYWITHKURDISTAN>, hesabı 500 kişi takip ediyor.

103. <https://www.facebook.com/groups/NottinghamKSC/about>, hesabı 650 kişi takip ediyor.

Görsel 30: Kurdistan Solidarity Network (Erişim Tarihi: 19.12.2017).

Görsel 31: "Türkiye'de Tatil Yapmayın" Propaganda Afışı
http://www.kurdishinfo.com/special-file-boycott-turism-in-turkey, (Erişim tarihi 24.11.2017)

lecek gelirin Kürdistan Kızılayı'na (HSK) bağışlanacağını not edilmesi STK yapılanmaları arasındaki sıkı ilişkiyi de göstermektedir.¹⁰⁴ Aynı site örgüt propagandası yanı sıra Türkiye aleyhtarı yayın da yapmaktadır.¹⁰⁵

Mesela Görsel 31'de görülen bu afişte meşhur bir Türkiye reklamının altına PKK reklamı içeren ve Türkiye'yi karalayan ifadeler eklenmiştir. "Tatilinizi Türkiye'de Yapın" ifadesinin altına "Türkiye yan evdeki hayatlara işkence yapıp onları öldürür ve yok ederken" ifadeleri eklenmiştir. Bu tür afişlerde çoğunlukla gerçeği yansıtmayan resimler kullanılmaktadır. Başka bölgelere ait de olsa çeşitli yıkım görüntüleri eklenerek bunların Türkiye tarafından yapıldığı ima edilmektedir. "250 sivil Türk devleti tarafından katledildi" gibi gerçeğe ilgisi olmayan ve adresi, zamanı belli olmayan iddialar bilinçli bir şekilde buralara yerleştirilmektedir.

FİNANS KAYNAKLARI

Terör örgütleri varlıklarını devam ettirebilmek, örgüte üye kazandırabilmek, silah satın alabilmek ve örgüt üyelerinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına ciddi maddi kaynaklara ihtiyaç duymaktadır.

104. "All proceeds to Brighton Kurdistan Solidarity, to help us join a campaign by Heyva Sor, to support families made homeless by the Turkish State", Kurdistan Solidarity Network, <https://kurdishsolidaritynetwork.wordpress.com/2017/11/15/merch-for-sale/>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017)

105. "Special Dossier: Tourist dollars fund war against Kurdish people", Kurdish Info, 19 Ocak 2016, <http://www.kurdishinfo.com/special-file-boycott-turism-in-turkey>, (Erişim tarihi 22 Kasım 2017).

Yabancı devletler ve örgüt sempatzanlarından gelen desteklerin yanında genellikle finans kaynakları “yasa dışı yollar” a dayanmaktadır. PKK’nın en önemli finans kaynakları üye ve sempatzan bağışları, derneklerin düzenlediği şenlikler, konser, anma geceleri ve diğer organizasyonlardan elde edilen gelirler, uyuşturucu ve silah ticareti, zorla el konulan iş yeri kazançları olarak gösterilmektedir.¹⁰⁶

PKK’nın da pek çok terör örgütüyle benzer bir yöntem izlediği görülmektedir. Pek çok kaynak örgütün Avrupa’daki uyuşturucu ticaretinin en önemli aktörlerinden biri olduğu görüşündedir.¹⁰⁷ Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığının Şubat 2017’de yayımlanan “Narkoterörizm ile Mücadele Uyuşturucu ve PKK/KCK” başlıklı raporuna göre terör örgütü uzun yıllardır uyuşturucu ticareti yapıyor olmasına rağmen uyuşturucu üretimi ve ticaretine ilişkin faaliyetlerini dünya kamuoyundan saklayabilmiştir. Ancak son yıllarda terör örgütü bağlantılı uyuşturucu operasyonlarının sayısı arttıkça PKK gibi terör örgütlerinin uyuşturucu trafiğindeki organik bağları daha net ortaya çıkmaktadır.

Roth ve Sever’in araştırmalarına göre Avrupa’ya ulaşan uyuşturucunun yüzde 80’i Afganistan, Pakistan ve İran üzerinden gelmektedir. Uyuşturucunun büyük bir bölümü PKK tarafından Balkanlar üzerinden Avrupa’ya ulaştırılmaktadır. PKK bunu yaparken diğer terör örgütleri ile iletişime geçebilmektedir.¹⁰⁸ Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin 2010 yılında yayımladığı rapora göre etnik Kürt gruplar Avrupa’daki ağları sayesinde uyuşturucuyu sınırlardan kolaylıkla geçirebilmektedir. PKK Avrupa’daki Kürt eroin kaçakçılarından düzenli vergi toplamaktadır.¹⁰⁹

Kyle Orton’un 2017 yılında yayımlanan “The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria” raporunda belirttiğine göre PKK Avrupa’da özellikle organize suçlara dayanan çok geniş bir fon toplama ve destek havzasına sahiptir. PKK’nın Avrupa kolunun kara para aklama, uyuşturucu ticareti, insan ve silah kaçakçılığı, sigara ve çay kaçakçılığı gibi faaliyetlerden ve Avrupa’daki Kürt diasporasından yıllık yaklaşık 80 milyon İngiliz sterlini elde ettiği, bu paraların da terör eylemlerinde kullanıldığı belirtilmektedir.¹¹⁰

106. Mitchell P. Roth ve Murat Sever, “The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Cilt: 30, Sayı: 10, 2007, s. 901-920.; “International Drug Trafficking and Terrorism”, US Department of State, 13 Mart 2002; Kurubaş, s. 164.

107. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, “Narkoterörizm İle Mücadele Uyuşturucu ve PKK/KCK” Şubat 2017; Benjamin Freedman ve Matthew Levitt, “Contending with the PKK’s Narco-Terrorism”, The Washington Institute, 2009; Mitchel P. Roth ve Murat Sever, “The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study”, *Studies in Conflict & Terrorism* Cilt: 30, Sayı: 10, 2007; Abdulkadir Onay, “PKK Criminal Networks and Fronts in Europe,” The Washington Institute for Near East Policy, no. Policywatch 1344, 2008.

108. Mitchell P. Roth ve Murat Sever, “The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study”, *Studies in Conflict & Terrorism*, Cilt: 30, Sayı: 10, (2007), s. 901-920.

109. United Nations Office On Drugs And Crime, *The Globalization of Crime: A Transnational Organized Crime Threat Assessment*, United Nations Publication, Sales, No. E.10.IV.6, Vienna, 2010.

110. Kyle Orton, s. 6.

Örgütün Avrupa'daki yapılanmasına bağlı olarak İngiltere'deki finansal yapısı oldukça kuvvetlidir. İngiltere'deki uyuşturucu ticaretinin büyük bir kısmının PKK'nın elinde olduğu, örgüt sempatanları tarafından işletilen market ve toptan-cılarda uyuşturucudan elde edilen bu gelirlerin örgüt tarafından kolayca aklandığı tahmin edilmektedir.

Özellikle Kürt kökenli Türkiye vatandaşlarının bulunduğu semtlerde her türlü esnaftan haraç kesildiği görülmektedir. Haraç genelde Kürt kökenli vatandaşlardan bağış adı altında alınmaktadır. Pek çok dükkanda en az bir bağış kutusu bulunmakta, örgüt sorumluları en az ayda bir kez gelerek bu kutulara el koymaktadır. Aynı şekilde İngiltere'ye yeni gelen Kürt kökenli Türkiye vatandaşlarından haraç alındığı bilinmektedir. PKK'nın bu haraçlar için "devrim vergisi" ya da "gönüllü vergi" gibi isimler kullandığı belirtilmektedir.¹¹¹

PKK unsurları bu tür bir baskıyı nadir de olsa Türk kökenli vatandaşlara da uygulamaktadır. Sahada görüşme yapılan 50 yaşında Türk kökenli bir vatandaş, PKK'nın kendisinden benzer bir haraç toplama talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Kendisi gibi başka Türk ve Kürt vatandaşlara aynı taleple giden örgüt üyelerinin bu kişileri dükkanlarına zarar vermekle tehdit ettiklerini belirtmiştir. Fakat eğer esnaf sert biçimde karşı koyarsa örgütün tehditle yetinerek daha fazla adım atmadığı görülmektedir. Ama zaten Kürt kökenli vatandaşların belli semt ve caddelerde toplandıkları düşünülecek olursa örgütün buraları kendisi için kurtarılmış güvenli bölge olarak gördüğü söylenebilir. Bu nedenle esnafın bu tür bir baskıyı içselleştirdiği ve bunu pek az sorguladığı söylenebilir. Haraç vermeyi reddeden Kürt kökenli vatandaşın neredeyse hiç dışarı çıkmadığı çünkü böyle bir durumda dışlanacağı ve belki de fiziki saldırılara maruz kalacağını düşündüğü yapılan saha araştırmasında tespit edilmiştir.

İngilizce bilmeyen ve eğitim durumu iyi olmayan bu insanların büyük çoğunluğu İngiltere'deki mevcut örgüt yapısı ile yakın ilişki kurarak bu ülkeye yerleşmiştir. Buradaki diaspora ve örgüt sempatanları yeni gelenlere kalacak yer ve iş imkanı sağlamış, bunun karşılığında ona iş imkanı sunan sisteme kazandığı paranın bir kısmını vermeye zorlamıştır. Otuz yılı aşkın süredir işleyen bu göç mekanizması, insan kaçakçılığını da beslemiştir. Güneydoğu Anadolu'dan gelen insanların yolu bu şebeke ile kesişmektedir. Örgüt onların ev ihtiyaçları ve yerleşim izni gibi resmi işlemlerinde yardımda bulunurken karşılığında maddi geri dönüş beklemektedir. Günümüzde de devam ettiği belirtilen döngü "otomatik bir haraç sistemi" olarak örgüte finansal destek sağlamaktadır.

İngiltere'nin pek çok şehrinde ve özellikle de Londra'nın kuzeyinde iyi derecede örgütlenmiş olan PKK bu faaliyeti kolaylıkla yürütebilmektedir. Sahada yapılan

111. Mitchel P. Roth ve Murat Sever The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study, *Studies in Conflict & Terrorism*, Cilt:20, Sayı: 10, 2007, s. 910.

araştırmalarda özellikle Kuzey Londra'da uyuşturucu ticaretinin PKK'nın elinde olduğu ortaya çıkmaktadır. İngiltere'de 80'ler ve 90'larda uyuşturucu ticaretini elinde bulunduran Baybaşın ailesine karşı İngiliz polisinin (1984 ve 1996'da) düzenlediği operasyonlar neticesinde bu ailenin gücünün kırıldığı ve açılan alanın ise PKK tarafından doldurduğu belirtilmektedir.¹¹²

İngiltere'de uyuşturucu ticaretine büyük ölçüde Kürt çeteleri yön vermektedir. Uyuşturucu kaçakçılığı PKK için geliri yüksek bir iştir zira İngiltere eroinin en pahalı olduğu ülkelerden biridir. Bu durumun İngiltere'nin uyguladığı sıkı güvenlik politikası ve yakalanması durumunda satıcıya verilen hapis cezalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.¹¹³ Ancak örgütün İngiltere pazarına hakimiyeti, bu pazardan pay almak isteyen gruplar ile örgüt militanları arasında çatışmalara neden olmaktadır. Eroin'in kilosunun İngiltere'deki satış fiyatınının 100 bin sterline kadar çıkabildiği belirtilmektedir.¹¹⁴

Bu para sadece Türkiye'deki terör eylemlerinde değil aynı zamanda Avrupa'daki Türk kamu mülklerine ve PKK'ya muhalif olan Kürt ve Türk vatandaşların mülklerine zarar vermek, Avrupa'da Türkiye karşıtı lobi faaliyetlerini artırmak ve örgüte yeni militan devşirmek için kullanılmaktadır. Yani toplanan paraların bir kısmı doğrudan örgütün militanları ve kadrolarına giderken bir kısmının da medya ve lobi faaliyetlerine aktarıldığı bilinmektedir. Ayrıca bu paraların teknik ve lojistik malzeme olarak Suriye ve Irak'a aktarıldığı tahmin edilmektedir.

PKK'nın İngiltere'de ayakta kalmasında örgüt içi faktörlerin yanı sıra İngiliz devletinin terör örgütüne sağladığı imkanların da etkili olduğunu söylenebilir. Örgütün faaliyet gösterdiği STK binalarının büyük çoğunluğunda mülk sahibi olduğu ve mülklerin ödemeleri sırasında devletten yardım aldığı bilinmektedir.

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

İngiltere'de yaklaşık olarak 50 bin Kürt kökenli vatandaş yaşamaktadır. Bu nüfus İngiltere'nin çeşitli bölgelerinde bulunmakla birlikte yoğunlukla Londra'nın kuzey semtlerinde (Haringey, Hackney, Enfield) yaşamaktadır. Londra'da yaşayan Kürtlerin ise büyük bölümü Alevidir.¹¹⁵

Örgüt sempatzanı kişilerin sayısı değişmekle beraber 5 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. İngiltere'deki örgütsel faaliyetlere aktif katılımcı sayısının 90'larda binlerle ifade edilirken günümüzde bu sayının 200-300 kişi arasında değiştiği belirtilmektedir. Yapılan miting ve gösterilerde dahi yüksek rakamlara ula-

112. Mehmet Alper Sozer ve Kamil Yılmaz, "The PKK and its evolution in Britain (1984–present)", *Terrorism and Political Violence*, 2016, s. 11.

113. "Avrupalı Kürtlerin Kimlik Arayışı", Haber 7, 22 Aralık 2004, <http://www.haber7.com/guncel/haber/68438-avrupali-kurtlerin-kimlik-arayisi>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

114. "Avrupalı Kürtlerin Kimlik Arayışı".

115. "Türk ve Kürt Çeteleri Londra'nın Yeni Mafyası Olabilir mi?", BBC Türkçe, 22 Ekim 2010.

şılamadığı, sıradan bir gösteride ancak 30-40 civarı kişi toplanabildiği görülmektedir. Daha geniş katılımların beklendiği konser ve benzeri etkinliklerdeyse büyük meydanlar, İngiltere Parlamentosu ve kültür merkezleri kullanılmaktadır.

İngiltere örgüte eleman kazandırma açısından önemli bir ülkedir. Militan devşirme faaliyetleri illegal yapılanma olan Avrupa Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu (CDK) öncülüğünde federasyon, dernek, kültür merkezi ve yandaş organizasyonları vasıtasıyla yürütülmektedir. Son zamanlarda sosyal medya da PKK'nın eleman temini, radikalleşme ve propaganda faaliyetleri için sıklıkla başvurduğu bir araçtır.

Eğitim seviyesi ve sosyokültürel seviyesi düşük olan bölgelerin/gettoların çetelere militan devşirme açısından oldukça verimli olduğu söylenebilir. Buralarda faaliyet gösteren gençler Türkiye karşıtı protest bir tavra sahip olmalarına rağmen bunun gerekçelerini açıklayabilecek birikime sahip değildir. Sosyoekonomik olarak kendilerini buldukları ortamın içinde siyasi tutumlarını bahane ederek kendilerini çete içerisinde var etmektedir. Çoğunluğu Türkiye tecrübesine sahip olmayan bu gençler kendilerine anlatılmış efsaneler ışığında çok da gerçekçi olmayan bir siyasi tavır geliştirmiş durumdadır. Bu nedenle siyasi tutumlarının da genelde bir makajdan ibaret olduğu söylenebilir.

Bu çetelerden en meşhurları olan Tottenham Boys'ta Kürt kökenli gençlerin ve Hackney Turks isimli çetede de Türk kökenli gençlerin ağırlıkta olduğu söylenebilir. Her iki çete arasında zaman zaman büyük çatışmalar yaşanmaktadır. Çatışmaların artmasının temel sebebi olarak uyuşturucu ticareti ve haraç tahsilatı yüzünden yaşanan anlaşmazlıklar gösterilmektedir. Yani esasında bu çeteler arasında siyasi bir çatışma olduğu pek iddia edilemez. Asıl kaygı daha başka meselelerden oluşmaktadır.

Örgütün militan devşirdiği Kuzey Londra bölgesinde dikkat çeken diğer bir örgütlenme de "Apocu Gençlik" adıyla anılan "Özgür Roni Gençlik Meclisi"dir. Bu yapılanma PKK'nın illegal gençlik yapılanması olan Komalen Ciwan'ın Londra'daki uzantısıdır. Bu haliyle bu örgüte üye olanların çetelerdekilere oranla çok daha siyasallaşmış oldukları söylenebilir. Bu örgüte üye olanların da siyasal bilinçleri genelde yaşamadıkları bir ortak mite dayanıyor olmasına rağmen çetelerdekilere oranla çok daha yoğun bir siyasi kimliğe sahip oldukları söylenebilir.

Yapılan saha araştırmasında PKK'nın bu gençlik örgütlerini özellikle tercih ettiği ortaya çıkmaktadır. Terör örgütünün tutuklanması daha zor olan küçük yaşta ki gençleri eylem ve saldırılar için kullandığı görülmektedir. İngiltere'deki "Apocu Gençlik" in günümüzdeki sayısı yüzlerle ifade edilmektedir. Ailelerin eğitim durumunun artması, maddi durumlarının iyileşmesi ve İngiltere'deki sosyal yaşama uyum sağlamaya başlamasının çocukların örgütle bağlantılı illegal aktivitelere katılımını azaltan bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Her geçen gün ve her geçen nesil İngiltere'nin doğal ortamında eridikçe bu tür faaliyetlerden uzaklaşmakta

olduğu görülmektedir. Bu nedenle PKK bu tür gençlik örgütlerinden adam devşirmede daha az şansa sahip olmaktadır. İngiltere'nin gündelik yaşamına entegre olabilmemiş gençler kendilerini bu tür faaliyetlerden bir şekilde uzaklaştırmaktadır.

Grubun sayısında zaman içinde azalmalar olsa da "Apocu Gençlik" gibi çekirdek radikal bir grubun varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Belli bölgelerde yaşayıp sosyal ve ekonomik olarak dışlanmış olarak büyüyen gençlerin bu tarz radikal grupların içine girmelerinin kolaylaştığını söylemek lazım. Bu manada Londra'daki gettolaşma buradaki gençlerin radikalleşmesine sebep olan önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

PKK İngiltere'de kendi tabanından gençleri bünyesine katarken aynı zamanda İngiliz vatandaşlarını kendi saflarına çekebilmektedir. 2014'ten beri Avrupa'dan pek çok kişi YPG saflarına katılmış ve bazıları Suriye'de öldürülmüştür. Örgüt, İngiltere ve diğer Batı ülkelerinden YPG saflarına katılanları "enternasyonal savaşçılar" olarak isimlendirmektedir. Hatta bu kişilere Kürtçe isimler verildiği de görülmektedir.¹¹⁶ Bilindiği kadarıyla Mart 2018 sonuna kadar sekiz İngiliz vatandaşı YPG-YPJ saflarında öldürülmüştür. Bunlardan biri Kürt kökenli Mehmet Aksoy (32), diğerleri de Erik Konstandinos Scurfield (25), Dean Carl Evans (22), Ryan Lock (20), Luke Rutter (22), Jack Holmes (24), Oliver Hall (24) ve Anna Campell (26) isimli İngiliz vatandaşlarıdır.¹¹⁷

2015 yılında Suriye'de öldürülen Erik Konstandinos Scurfield (25) ölümünün yıl dönümüne YPG flamaları ve Öcalan posterleriyle Londra'da anılmıştır.¹¹⁸ BBC'nin haberine göre Scurfield daha önce Kraliyet Donanmasında görev yapmıştır. Yapılan anma töreninde Scurfield'in babası İngiltere'deki Kürt toplumuna kendilerine verilen destekten dolayı teşekkür etmiştir. Törende Nottingham Kurdish Solidarity Campaign'de (Kürt Dayanışma Kampanyası) görevli olan Houlia Mola isimli şahıs da "O Kürtlerin ve özgürlük ve demokrasiye inanan bütün insanların gözünde bir kahraman" sözünü sarfetmiştir.

Görsel 32: Erik Konstandinos Scurfield'in (25) Anma Töreni, 2017

116. "4 Enternasyonalist Savaşçı için Rojava'da Tören", ANF Türkçe, 27 Temmuz 2017, <https://anfturkce.net/rojawa-surIye/4-enternasyonalist-savasci-icin-rojava-da-toeren-93949>, (Erişim tarihi: 30 Kasım 2017); "Yüzlerce Kişi Enternasyonal Şehitler David Taylor (Zafer Qereçox), Nikolas Wardin (Rodi), Robert Growit (Demhad Xoldeman) ve Luck Reuter'in (Soro Zinar) Cenazelerini Almak için Derik Hastanesi Önünde Bir Araya Geldi", (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

117. "YPG'li Ölen İngilizlerin Sayısı 7'ye Çıktı", Rudaw, 30 Kasım 2017, <http://www.rudaw.net/mobile/turkish/kurdistan/301120174>, (Erişim tarihi: 30 Kasım 2017).

118. "Kurds pay tribute to 'hero' Erik Scurfield on anniversary of death", BBC, 5 Mart 2017.

Suriye'de Haziran 2017'de ölen İngiliz Luke Rutter'in cenazesi de Manchester Havalimanı'nda YPG, YPJ, PKK, KODAR flamaları ve Abdullah Öcalan posterleriyle karşılanmıştır.¹¹⁹ Bir dakikalık saygı duruşu ardından yapılan konuşmada Luke Rutter'in "Kürt halkının kalbinde bir kahraman olarak hep yaşayacağı" ifade edilmiştir.¹²⁰

Dean Carl Evans Temmuz 2016'da Menbiç'te DEAŞ tarafından öldürülmüştür. *The Guardian*'ın haberine göre Carl Evans İngiltere'de çiftçilik yapan birisidir.¹²¹ DEAŞ'a karşı mücadele etmek istediğini ve YPG saflarına katılmadan önce "Lions of Rojova" (Rojova'nın Aslanları)¹²² isimli bir 45 bin takipçili Facebook hesabı vasıtasıyla Kürtlerin ismini duyduğunu belirtmiştir.

Ryan Lock 21 Aralık 2016'da Rakka'da öldürülmüştür. Lock "Türkiye'ye tatile gidiyorum" dedikten sonra YPG saflarına katılmıştır. Lock'un cenazesi Heathrow Havalimanı'nda örgüt sempatanları tarafından karşılanmıştır.¹²³

Jack Holmes 2015 yılında YPG saflarına katılmış ve 2017 yılında Rakka'da öldürülmüştür. Sores Amanos takma adını kullandığı ve YPG'nin sniper takımında bulunduğu belirtilmektedir.¹²⁴ Oliver Hall da Kasım 2017'de Rakka'da öldürülmüştür. Hall'un gönüllü İngiliz ve Amerikan vatandaşları için YPG'nin oluşturduğu birlikte eğitim aldığı ancak mayın temizleme sırasında öldüğü açıklanmıştır.¹²⁵

Bunlar içinde Mehmet Aksoy isimli Kürt kökenli İngiliz vatandaşının ölümü hem basında hem de örgüt hesaplarında oldukça geniş yer bulmuştur. Haringey Kürt Kültür Merkezinde yapılan cenaze törenine yüzlerce kişi katılmıştır. Film ve belgesel yapımcısı olduğu belirtilen Aksoy Rakka'da öldürülmüştür.¹²⁶

2018'in başında ise Anna Campell isimli İngiliz vatandaşı YPJ saflarında savaşırken Türkiye'nin hava saldırısı sonucu Afrin'de öldürülmüştür. BBC'nin haberine göre Anna Campbell Kadın Savunma Birlikleri (YPJ) saflarına ilk olarak Deyrizor'da katılmıştır. Ocak ayında Afrin'e operasyonun başlamasıyla da Campbell'in buradaki birliklere katıldığı aktarılmıştır.¹²⁷

YPG'ye katılan İngiliz vatandaşlarının sayısı belli olmamakla birlikte, bunlardan bazılarının İngiltere'ye dönüşte yakalandıkları bilinmektedir. Örneğin Aiden

119. "Luke Rutter returned home", YouTube, 31 Ağustos 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=fBJZjaMybp-M&feature=youtu.be>, (Erişim tarihi: 11 Ekim 2017); "İngiliz Devrimcinin Naaşı Yüzlerce Kürdistanlı Tarafından Karşılandı", *Telgraf*, 1 Eylül 2017.

120. "Devrimcinin Naaşı Yüzlerce Kürdistanlı Tarafından Karşılandı", *Telgraf*, 1 Eylül 2017.

121. "The British dairy farmer who fell in battle against Isis", *The Guardian*, 13 Ağustos 2016.

122. The Lions of Rojova, Facebook, <https://www.facebook.com/TheLionsOfRojavaOfficial>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

123. "Briton who died fighting Isis caused 'alarm bells to ring' when he tidied bedroom, mother tells inquest", *The Telegraph*, 2 Ağustos 2017.

124. "Jac Holmes: British man who volunteered to fight against Isis killed in Syria", *The Independent*, 24 Ekim 2017.

125. "British volunteer fighter Oliver Hall dies in Syria", BBC, 30 Kasım 2017.

126. "Mehmet Aksoy: The life and death of British anti-Isis volunteer hailed as a Kurdish hero", *Independent*, 29 Ekim 2017.

127. "YPJ güçlerine Katılan İngiliz Kadın Afrin'de Öldürüldü", BBC Türkçe, 19 Mart 2018.

Aslin (23) isimli İngiliz vatandaşının YPG gönüllüsü olduktan sonra ülkesine geri dönerken Manchester Havalimanı'nda terörle mücadele yasası gereğince yakalandığı bilinmektedir.

Aslin'in değişen aralıklarla iki kez daha Suriye'de YPG saflarında bulunduğu belirtilmiştir.¹²⁸

Görsel 33: YPJ Saflarında Öldürülen Anna Campbell (26)
BBC, <http://www.bbc.com/turkce/43439022>

PKK/PYD'ye 2015'te katıldığı belirtilen Aslin 3 Şubat 2016'da döndüğü İngiltere'de terörle mücadele yasası kapsamında tutuklanmıştır. Denetimli serbestlikten yararlanan Aslin'in hakkındaki dava geçen Ekim 2016'da düşmüştür. Davanın düşmesi üzerine Aslin'in Ocak 2017'de yeniden Suriye'ye gittiği ve PYD'ye katıldığı vurgulanmıştır.¹²⁹

YPG'ye katılan yabancı savaşçılar statüsünde yer alan bu örnek diğer Avrupa ülkelerine oranla oldukça ciddi bir farklılık içermektedir. Benzer şekilde farklı Avrupa ülkelerinde YPG saflarında savaşarak ülkelerine dönen birçok kimse vardır. Mesela Almanya veya Hollanda gibi ülkelerde de böylesi gidip gelmeler olmasına karşın böylesi tutuklama ya da yargılama örnekleri yoktur. Bu bakımdan İngiltere'nin tek örnek olduğu söylenebilir.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

PKK'nın İngiltere'ye ilk yerleştiği yıllarda özellikle Kürtler üzerinde baskı araçlarını daha sık kullandığı ve daha fazla kriminal faaliyetlerde bulunduğu ancak son on yılda örgüt politikasında değişikliğe gidildiği ve şiddet araçlarına daha az başvurulduğu yönünde görüşler ağırlıktadır. Buna rağmen örgüt terör ve kriminal faaliyetlerden vazgeçmemiştir. Örgütün finansmanı için uyuşturucu ticareti, kara para aklama ve haraç toplama gibi illegal faaliyetlere devam ediliyor ancak zaman içinde eylemlerindeki şiddetin görünürlüğünde azalma meydana gelmiştir. Yine de Türkiye'deki siyasi gündeme paralel olarak, örgütün İngiltere'de yaşayan Türk kökenli vatandaşlar ve burada bulunan Türk misyonlarına yönelik saldırılar düzenlediği görülmektedir. Gösteri, protesto ve toplantıların işgal edilmesi haricinde Türkiye aleyhinde yapılan fiziksel saldırılarda ancak küçük bir PKK iltisaklı grubun aktif rol oynadığı görülmektedir.

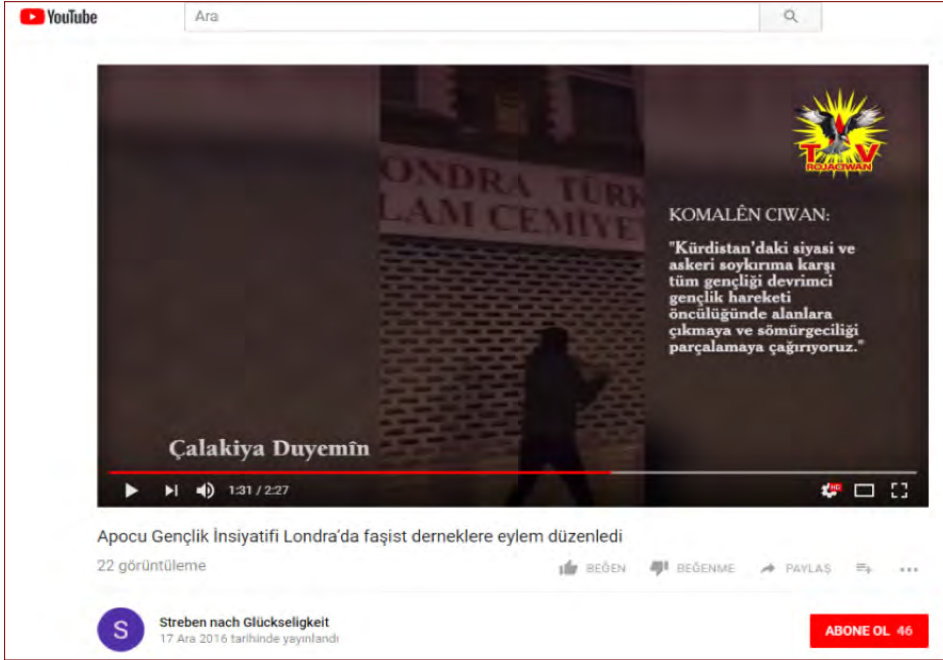
128. "Man who joined Kurdish militia to fight Isis in Syria arrested in UK", *The Guardian*, 11 Eylül 2017.

129. "PKK/PYD'ye Katılan İngiliz Gözaltına Alındı", *Hürriyet*, 11 Eylül 2017.

“Apocu Gençlik” adıyla bilinen bu grubun İngiltere’deki Türk vakıf ve STK’larına karşı eylemlerde bulunduğu bilinmektedir. Örneğin 8 Kasım 2016 tarihinde bu örgüt tarafından Yunus Emre Enstitüsü ve Diyanet camiine 15 dakika aralıklarla saldırılar düzenlenmiştir.¹³⁰ Saldırı sırasında çekilen video görüntüleri örgüt propagandası için YouTube’a yüklenmiştir. 8 Kasım 2016 tarihli saldırıda caminin duvarına “PKK” ve “İŞİD Türkiye’dir” yazıları yazılmıştır. Yunus Emre Enstitüsü’ne yapılan saldırıda ise “PKK halktır, Halk burada” sloganları atılmıştır.¹³¹ Grubun saldırılarında duvara yazılar yazdığı, camları kırdığı ve binalara çeşitli boyutlarda zarar verdiği görülmektedir. Yayımlanan videolarda yapılan eylemler “faşist derneklere karşı eylem” olarak sunulmuştur.¹³²

Yapılan araştırmalar neticesinde bu gençlerin sayısında azalma olduğu görülse de PKK 2017 itibarıyla Avrupa genelindeki “Apocu Gençliğe radikalleşme ve eylem yapma” çağrısında bulunmuştur.¹³³ Önlem alınmadığı takdirde ilerleyen dönemde İngiltere’de bunun yansımalarının görülmesi ihtimal dahilindedir.

Görsel 34: Apocu Gençlik Londra İnsiyatifi, Londra Türk İslam Cemiyeti’ne, Diyanet Camiine Yapılan Saldırı Görüntüleri, 17 Aralık 2016, (Erişim Tarihi: 20.12.2017)

130. “Yunus Emre Kültür Merkezine ve Türk Diyanet Vakfına Saldırı”, *Londra Gazete*, 10 Kasım 2016, <http://www.londragazete.com/2016/11/10/yunus-emre-kultur-merkezine-turk-diyamet-vakfina-saldiri>, (Erişim tarihi: 11 Kasım 2017).

131. “Apocu Gençler Londra’da AKP Lobisine Eylem Düzenledi”, YouTube, 17 Aralık 2016, https://www.youtube.com/watch?v=xw5mdr1_5vQ, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

132. “Apocu Gençlik İnsiyatifi Londra’da Faşist Derneklere Eylem Düzenledi”, YouTube, 17 Aralık 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=N9wW4xaiC-s>, (Erişim tarihi: 20 Aralık 2017).

133. “PKK’dan Avrupalı Türklere Küstah Tehdit: Hepsini Hedefimizdedir”, *Sabah*, 20 Ekim 2017.

Bu konuda Türk makamlarının yaptığı başvurulara rağmen hukuki anlamda bir ilerleme şimdiye kadar kaydedilememiştir. Görüntüler ortada ve kimlerin yaptığı da belli olmasına rağmen Londra polisi bu konuya gerekli ilgiyi göstermemektedir. Avrupa genelinde PKK'nın bu tür eylemlerine göz yumma eğilimi Londra'da da kendini göstermektedir. Bir İngiliz kurumuna yönelik yapıldığında son derece ağır biçimde kovuşturulacak ve cezalandırılacak

Görsel 35: 8 Kasım 2016 Tarihli Saldırdan Sonra Diyanet Camiinin Duvarı

<http://www.londragazete.com/2016/11/10/yunus-emre-kultur-merkezine-turk-diyamet-vakfina-saldiri/>

bu eylemler başka alanlara yayılmasın diye göz ardı edilmektedir.

14 Temmuz 2017 tarihinde Kuzey Londra'nın Walthamstow bölgesinde UETD tarafından "15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü" programı düzenlenmiştir. "Etkinliğin yapıldığı belediye binası önünde toplanan Apocu Gençlik ve PKK sempatanları etkinliğin akışını engellemeye çalışmıştır. Ellerinde Öcalan posterleri ve PKK flamalarıyla toplantı salonu önüne gelen grup ile 15 Temmuz programına katılanlar arasında ufak çaplı bir arbede çıkmıştır.¹³⁴ Yaşanan bu olay örgütün gazetesi olan *Telgrafta* "AKP'liler '15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü' Kutlayamadı!"¹³⁵ şeklinde manşet olmuştur.

Son olarak aynı grubun Haringey bölgesindeki Simit Sarayı'na sis bombalarıyla saldırıda bulunduğu ve ellerindeki sert cisimlerle dükkanın camlarını kırdığı haberlere yansımıştır.¹³⁶ Türkiye'nin Afrin operasyonunu gerçekleştirdiği dönemde Avrupa'nın pek çok yerinde Türk işletmelerine yönelik benzer saldırılar meydana gelmiştir.

PKK'nın İngiltere sorumlularından olduğu öğrenilen Ali Rıza Gün'ün 2017'de Türk vatandaşlarından örgüte maddi yardım istediğinde bulunduğu, bu talebi reddedenlere karşı fiziki şiddet uyguladığı Dışişleri Konsolosluk çağrı hattına yapılan şikayetten öğrenilmiştir. Rıza Gün'ün bir dönem Avrupada insan kaçakçılığı şebekesinin yönetiminde olduğu bilinmektedir. İnsan kaçakçılığı suçundan İngiltere'de iki buçuk yıl, Fransa'da da üç yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.¹³⁷ BBC bu ismin "1990 yılında sahte Rum pasaportuyla İngiltere'ye geldikten sonra iltica başvurusunda bulunduğu, 1996 yılında İngiltere'de otuz ay hapis cezasına çarptırıldığı, daha sonra Belçika tarafından yakalanıp insan kaçakçılığı suçlamasıyla arandığı Fransa'ya iade edildiği,

134. "Londra'daki '15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü Etkinliği' Protesto Edildi", YouTube, 15 Temmuz 2017, https://www.youtube.com/watch?v=XFE65_Y01mA, (Erişim tarihi: 11.11.2017).

135. AKP'liler '15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü' Kutlayamadı!, *Telgraf*, 15 Temmuz 2017, <http://www.telgraf.co.uk/akpliler-15-temmuz-demokrasi-ve-birlik-gunu-kutlayamadi.html>, (Erişim tarihi: 17 Mart 2018).

136. "Londra'da Simit Sarayı'na Saldırı", *Hürriyet*, 18 Mart 2018.

137. "Ali Rıza Gün'e 10 Yıl Hapis", BBC, 17 Ekim 2006.

Görsel 36: 18 Mayıs 2018'de Apocu Gençlik Tarafından Gerçekleştirilen Haringey Simit Sarayı Saldırısı

https://twitter.com/riza_cage/status/975347598260408321 , (Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2018).

ları Türk ağırlıklı Bombacılar (Hackney Turks) ve Kürt ağırlıklı Tottenham Boys çeteleridir. *The Guardian*'da yapılan 2015 tarihli habere göre zaman zaman Kuzey Londra'da yaşanan çatışmalar sonrasında yapılan araştırmacılar neticesinde polis bir istihbarat raporu oluşturmuş ve Tottenham Boys'un PKK'ya para aktarmak için haraç topladığı öğrenilmiştir.¹³⁹ Haraç toplama ve uyuşturucu ticareti dolayısıyla son altı yılda bu iki grup arasında 26 çatışma yaşanmış, 19'unda ise silah kullanılmıştır.¹⁴⁰ İki grup arasındaki çatışmanın 2012 yılında Hackney Turks'ün lideri Ali Armağan'ın arabasında öldürülmesi ile körüklendiği ifade edilmektedir.¹⁴¹

Abdullah Baybaşın isimli şahsın Londra'daki uyuşturucu piyasasının büyük kısmını uzun süre elinde tuttuğu ve bu çetelerle özellikle Hackney Turks ile yakın zamana kadar ilişki halinde olduğu öğrenilmiştir.¹⁴² İngiliz hükümeti Baybaşın ailesine yönelik yürüttüğü operasyonlar sonrasında ailenin uyuşturucu ticareti faaliyetlerinin büyük oranda azaldığı bilinmektedir.¹⁴³ Son 10 yıl içinde Baybaşın ailesi İngiltere'de zayıfladıkça PKK'nın pazardaki payının arttığı düşünülmektedir.¹⁴⁴

burada da üç yıl hapis cezası aldığı, buna rağmen 1998 yılında İngiltere'de oturma izni alabildiğini" belirtmiştir.¹³⁸

PKK ve diğer mafya grupları arasında uyuşturucu ve haraç toplama meselelerinden ötürü zaman zaman silahlı çatışmalar yaşanmaktadır. Bunlardan bazıları ise ölümle sonuçlanmaktadır. Çetelerin içinde gettolarda yaşayıp maddi durumları ve eğitimleri kötü olan Kürt, Türk ve Afrikalı gençlerin olduğu öğrenilmiştir. Bu çetelerden en etkin olan-

138. "Ali Rıza Gün'e 10 Yıl Hapis".

139. "Heroin trade continues to claim lives as UK drug gangs compete for power", *The Guardian*, 21 Aralık 2015.

140. "Heroin trade continues to claim lives as UK drug gangs compete for power".

141. "Türk Çeteleri Londra'da Korku Salıyor", *Hürriyet*, 26 Nisan 2013.

142. "Dava 7 Yılda bitmedi, Abdullah Baybaşın Tahliye Oldu", *Habertürk*, 2 Ekim 2017.

143. "The Rise and Fall of a Drugs Empire", BBC, 7 Nisan 2006.

144. Mehmet Alper Sozer ve Kamil Yılmaz, "The PKK and its evolution in Britain (1984–present)", *Terrorism and Political Violence*, 2016, s. 11.

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

İngiltere'deki İran, Irak, Suriye ve Türkiye kökenli örgüt diasporası hemen hemen bütün eylem ve gösterilerde Öcalan posterleri ve PKK/PYD/YPG flamaları altında bir araya gelmektedir. Bu birliktelik sadece Londra gibi büyük şehirlerde değil sayıca daha az nüfusa sahip oldukları diğer şehirler için de geçerlidir. Türkiye'deki gündeme paralel olarak ya da örgütün gücünün azalmaya başladığı dönemlerde, İngiltere'nin şehirlerinde bu birlikteliğe daha sık rastlanmaktadır. Örneğin YPG Afrin'de köşeye sıkıştıkça Avrupa'daki örgüt lobisi bir bütün halinde harekete geçmektedir. Kuzey İngiltere'nin Leeds bölgesinde yaşayan Kürtler, PJAK öncülüğündeki Afrin eylemiyle bir araya gelmiştir.¹⁴⁵

PKK, Türkiye karşıtı radikal sol bir gençlik örgütlenmesi olan Londralı Gençler grubu ile de ilişki içindedir. Sahadan edinilen bilgiye göre Londralı gençler üyelerinin büyük bir çoğunluğu PKK'nın aktivitelerine aktif destek vermektedir. Londralı Gençler Facebook hesabı 2014 yılından beri aktif olup yaklaşık olarak 6 bin takipçiye sahiptir.¹⁴⁶

Görsel 37: Londralı Gençler Grubunun 1 Mayıs 2016 Tarihinde Facebook'tan Yaptığı Paylaşımında Komünist İdeolojiyi Simgelleyen Kırmızı Flamalarla Birlikte PKK ve YPG Flamaları Görülmektedir

<https://www.facebook.com/londraliyiz/photos/a.1768079400088671.1073741848.1460092667554014/1768084860088125/?type=3&theater>

145. "Avrupa 24 Saat Eylemde", *Yeni Özgür Politika*, 30 Ocak 2018, <http://yeniozgurpolitika.info/index.php?rupel=nuce&cid=82432>, (Erişim tarihi: 12 Mart 2018).

146. Londralı Gençler, Facebook, <https://www.facebook.com/londraliyiz>, (Erişim tarihi: 12 Mart 2018).

Grup, PKK aktivitelerine destek veren diğer bir sol sosyalist örgütlenme olan Turkish and Kurdish Community Centre (Day-Mer) ile de temas halindedir.¹⁴⁷ Day-Mer doğrudan PKK'ya yönelik paylaşımlarda bulunmasa da örgütün eylemlerine sol ideoloji nedeniyle destek vermekte ve Türkiye karşıtı propaganda ve eylemlerde bulunmaktadır. Facebook hesabında Türkiye'nin Afrin operasyonunu eleştirmekte ve buna yönelik gösterilere yer vermektedir. 17 Mart 2018 tarihinde "ırkçılığa karşı" düzenlenen yürüyüşte İngiltere İşçi Partisi milletvekilleri, Unison Sendikası ve Day-Mer

Görsel 38: 18 Mart Tarihinde Düzenlenen Yürüyüşte İşçi Partisine Bağlı Unison Sendikası, Day-Mer ve PYD-YPG Flamaları Görülmektedir

"Londra'da Binler Irkçılığa Karşı Yürüdü", *Evrensel*, 17 Mart 2018, <https://www.evrensel.net/haber/347922/londrada-binler-irkciliga-karsi-yurudu>, (Erişim Tarihi: 20 Mart 2018)

Görsel 39: Tunceli'de Öldürülen Tikko'lu 3 Kişi için Yapılan Yürüyüş, 3 Aralık 2016

<http://tohumkulturmerkezi.org/londrada-devrim-sehitlerini-anma-yuruyusu-yapildi.html>

destek vermiştir. PKK, YPG ve PYD flamalarının da görüldüğü yürüyüşte Türkiye'nin Afrin operasyonu da protesto edilmiştir.¹⁴⁸

Londra'nın Enfield bölgesinde bulunan Tohum Kültür Merkezi'nin de PKK'nın eylemlerine destek verdiği görülmektedir. Merkez 2002 yılından beri aktif durumdadır.¹⁴⁹ Kültür ve sanat faaliyetleri ile uğraştıkları belirtilen merkezin illegal Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP) ile Markist-Leninist grup ve kişilerle ilişkili olduğu görülmektedir. Merkezin 3 Aralık 2016 tarihinde MLKP çağrısıyla "Rojava'dan Suruç'a Şehitler Devrime Çağırıyor Yürüyüşü" düzenlediği bilinmektedir.¹⁵⁰ Yürüyüş 28 Kasım 2016 tarihinde Tunceli'de öldürülen Hasan Karakoç (Aşkın), Murat Mut (Tuncay) ve Ersin Erel (Hakan) isimli 3 TIKKO'lu militan için düzenlenmiştir. Yapılan yürüyüşe Demokratik Güç Birliği Platformu da destek vermiştir.

147. <http://www.daymer.org/> ; <https://www.facebook.com/daymercentre>, (Erişim tarihi: 12 Mart 2018).

148. "Londra'da Binler Irkçılığa Karşı Yürüdü", *Evrensel*, 17 Mart 2018.

149. Web sitesi: <http://tohumkulturmerkezi.org>; Facebook: <https://www.facebook.com/Tohum-K%C3%BCLt%C3%BCr-Merkezi-102120863280717/>; 182b Hertford Road, Enfield, England, EN3 5AZ adresinde faaliyet göstermektedir.

150. "Londra'da Devrim Şehitlerini Anma Yürüyüşü Yapıldı", Tohum Kültür Merkezi, 4 Aralık 2016, <http://tohumkulturmerkezi.org/londrada-devrim-sehitlerini-anma-yuruyusu-yapildi.html>, (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2018).

Merkezin sitesinde yer alan habere göre MLKP Merkez Komitesi'nin yaptığı çağrıyla parti üyelerini "Rojava devrimini savunmaya, savaş siperlerini!" davet etmiştir.¹⁵¹ Bu çağrıya uyan MLKP üyesi Oğuz Saruhan isimli şahıs Kobani'de DEAŞ militanları tarafından 2015 yılında öldürülmüştür. MLKP'li üyelerin günümüze kadar bölgede aktif olarak savaştıkları bilinmektedir.

Türkiye kökenli PKK destekçileri ile birlikte İngiltere'deki bazı marjinal sol grupların da PKK'ya aktif destek verdiği bilinmektedir. Bunlardan en dikkat çekenini ise İngiliz ve İrlandalı gönüllülerden oluşan Bob Crow Tugayı'dır (BCT). Bu grubun 2016 yılında Kuzey Suriye'de YPG saflarında savaştığı bilinmektedir.¹⁵² Söz konusu oluşum YPG'nin "Uluslararası Özgürlük Taburu'nun" İngiliz ve İrlandalı birimi olarak örgütlenmiştir.

PKK iltisaklı *Yeni Özgür Politika*'dan Tuğçe Yılmaz'ın 2016 yılında Menbiç'te BCT mensupları ile yaptığı röportajda üyelerin daha önce savaş tecrübelerinin olmadığı dile getirilmiştir.¹⁵³ DEAŞ militanları tarafında öldürülen 23 yaşındaki İngiliz vatandaşı Dean Carl Evans da BCT üyesidir.

Görsel 40: Londra MLKP'nin Oğuzhan Saruhan'ı Anma Etlinliğinden Bir Kare, Arkada Rojava Yazısı, MLKP Flamaları ve Kuzey Suriye'de Öldürülen MLKP'li Üyeler Görünmektedir "Oğuz Saruhan Londra'da Anıldı", Tohum Cultural Centre, 4 Ocak 2015.

İNGİLTERE'NİN PKK POLİTİKASI

Avrupa'da örgütsel olarak güçlenmeye başlayan PKK'nın Almanya ve Fransa'da şiddet eylemleri gerçekleştirmesi üzerine 2001'de İngiltere örgütü terörist bir yapılanma olarak kabul etmiş ve yasaklanmıştır. Aynı yıl DHKP-C 2006'da Teyrebaz Azadiya Kürdistan (TAK) da söz konusu listeye girmiştir.¹⁵⁴ Ancak YPG terör örgütü listesinde yer almamaktadır.

Ayrıca 2017 tarihli Parlamento raporunda YPG, PYD ve PKK arasında Türkiye'nin de belirttiği üzere yakın bir ilişki olduğu kabul edilmektedir.¹⁵⁵ Raporda

151. "Oğuz Saruhan Londra'da Anıldı", Tohum Cultural Centre, 4 Ocak 2015, <http://tohumkulturmerkezi.org/oguz-saruhan-londrada-anildi.html>, (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2018).

152. "Rojava'da İngiliz ve İrlandalılarından Oluşan Bob Crow Tugayı", İsyandan, 19 Ağustos 2016, <http://isyandan.org/diger/rojavadan-ingiliz-ve-irlandalilardan-olusan-bob-crow-tugayi>, (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2018).

153. "Bir Araba Kazasında Ölmek Trajedidir, Sosyalizm Yolunda Ölmek ise Onurdur", *Yeni Özgür Politika*, 9 Mayıs 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.eu/index.php?rupel=nuce&cid=71085>, (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2018).

154. "Proscribed Terrorist Organisations", UK Home Office, 12 Temmuz 2013 (son güncelleme: 2 Ekim 2017), https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/648405/Proscription_website.pdf, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

155. "The UK's relations with Turkey Tenth Report of Session 2016–17", House of Commons Foreign Affairs Committee, 21 Mart 2017, s. 54, <https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmslect/cmcaff/615/615.pdf>, (Erişim tarihi: 28 Kasım 2017).

hem bağımsız gözlemciler hem de Türk hükümetinin İngiltere'ye sağladığı kanıtlar göz önünde bulundurulmaktadır. İngiliz makamlarının PKK'nın finansmanı, örgüt temini ve propaganda faaliyetlerine yönelik olarak Kürt dernekleri ve örgüt mensuplarına karşı "ulusal güvenliğe tehdit" gerekçesiyle operasyonlar düzenlediği bilinmektedir.¹⁵⁶ Ancak bu operasyonlar yetersiz düzeyde kalmakta ve örgütün paravan yapılanmaları faaliyetlerine devam etmektedir.

PKK terör örgütü olarak tanınınca, Med TV açıldıktan bir yıl sonra –Türkiye'den gelen şikayetler üzerine– İngiltere polisininin Med TV kurum ve kurum belgelerini incelemeye aldığı bilinmektedir.¹⁵⁷ 2016 yılında Kuzey Londra'da bulunan örgüt bağlantılı Anadolu Halk Kültür Merkezi'ne baskın yapılmış, 3 kişi gözaltına alınmış ve dernek bir süreliğine kapatılmıştır.¹⁵⁸ Dernek binaları İngiliz polisi tarafından kapatılan grup Kuzey Londra'da İngiliz hükümetini protesto etmek için "direniş çadırı" kurmuştur. Polis bu çadıra da baskın düzenleyip 7 kişiyi gözaltına almıştır.¹⁵⁹ 2015 yılında PKK'ya katılmak üzere tutuklanan Silhan Özçelik isimli kişi yirmi bir ay hapse mahkum edilmiştir.¹⁶⁰ On sekiz yaşında Brüksel'e gitmek üzere evinden ayrılan Özçelik, ailesine bıraktığı videoda "kendisini PKK davasına adanmış ve PKK'nın kadın militanları arasına katılacağını" belirtmektedir.¹⁶¹ 13 Aralık 2017 tarihinde *Yeni Özgür Politika* gazetesinin dağıtımını yapan 4 kişi İngiltere'de teröre ekonomik destek sağladığı gerekçesiyle tutuklanmıştır.¹⁶²

İngiliz vatandaşları yeterli imza sayısına ulaştıkları takdirde, bir konunun Parlamentoda görüşülmesini talep edebilmektedir. Bugüne kadar PKK lehine üç imza kampanyası başlatmak üzere Parlamente'ye başvuru yapılmıştır. Bunlardan ilki 2015 yılı Eylül ayında "Recep Tayyip Erdogan should be arrested for the war crimes against Native Kurds" (Recep Tayyip Erdoğan Kürtlere karşı savaş suçlusunu olduğu için tutuklanmalı) başlıklı imza kampanyası başvurusudur. Bir sonraki başvuru Aralık 2015 tarihli ve "Free Abdullah Öcalan from prison" (Abdullah Öcalan'a Özgürlük) başlıklıdır. Her iki başvuru da "imza kampanyası koşullarını sağlamadığı" ve "İngiliz Parlamentosunun sorumluluk alanı dışında" olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.¹⁶³ Yine Aralık 2015'te "PKK'nın İngiltere'de terör örgütü listesinden çıkması" için bir

156. Erol Kurubaş, *Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye 1960'lerden 2000'lere*, Nobel Yayınevi, Ankara, 2004, s. 256.

157. "From Med Tv to Roj Tv", ANF Türkçe, 4 Ağustos 2010, <https://anfenglish.com/news/from-med-tv-to-roj-tv-special-1699>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

158. "Londra'da Kurulan Direniş Çadırına Polis Baskını:7 Gözaltı", *Telgraf*, 31 Mayıs 2016, <http://www.telgraf.co.uk/londrada-kurulan-direnis-cadirina-polis-baskini7-gozalti.html>

159. "Londra'da Kurulan Direniş Çadırına Polis Baskını: 7 Gözaltı".

160. "Girl becomes first Briton convicted of trying to join fight against Islamic State in Syria", *The Guardian*, 20 Kasım 2015.

161. "Girl becomes first Briton convicted of trying to join fight against Islamic State in Syria".

162. "Four people arrested in Kurdish terror finance probe", BBC, 13 Aralık 2017.

163. UK Government and Parliament, "Free Abdullah Öcalan from Prison", <https://petition.parliament.uk/archived/petitions/116780>; <https://petition.parliament.uk/archived/petitions/108092>, (Erişim tarihi: 7 Mart 2018).

imza kampanyası başlatılmıştır. Altı ay boyunca imzaya açık olan dilekçe bu süre sonunda yaklaşık 5 bin 800 imzacıya ulaşmıştır.¹⁶⁴ Bu önerinin görüşülmesi için gerekli olan 10 bin imza toplanamamıştır.

Her ne kadar PKK bir terör örgütü olarak kabul edilse de İngiltere'nin PKK ve Kürt sorununa yaklaşımında “insan hakları” boyutunu ön plana çıkaran ve meselenin terör boyutunu göz ardı eden durumlar yaşanmaktadır. Örgüt mensupları belli sınırları geçmediği –yaralama ve öldürme– sürece PKK'nın eylemlerine karşı çoğu zaman kayıtsız kalınmaktadır. PKK sempatic ve üyelerinin örgüte ait flamlar, semboller ve Öcalan posterleriyle İngiltere'nin herhangi bir şehrinde rahat bir şekilde gösteri, yürüyüş ve propaganda yaptıkları görülmektedir.

Aynı şekilde bazı durumlarda İngiliz parlamenterler, siyasiler ve STK temsilcilerinden PKK'ya ait dernek ve kuruluşların faaliyetlerine destek sağlandığı görülmektedir. Örneğin Türkiye Araştırmaları Merkezi adıyla faaliyet gösteren CEFTUS 2017 yılında kuruluşunun altıncı yıl dönümü vesilesiyle içlerinde İngiltere Dışişleri Bakanı Boris Johnson'ın da olduğu üst düzey siyasilerden tebrik mesajı almıştır. Tebrik mesajında “CEFTUS'un İngiltere ve Türkiye ile ilişkileri güçlendirmesinden memnuniyet duydukları” belirtilmiştir.¹⁶⁵

İngiliz güvenlik güçlerinin de PKK'nın eylemleri ve bununla ilgili yapılan şikayetlerle yeterince ilgilenmediği düşünülmektedir. Örneğin 2016 yılında Yunus Emre Kültür Merkezi ve Diyanet camiiine yapılan saldırının failleri bilinmesine rağmen İngiliz polisinin konuyla ilgilenmeyerek dosyayı kapattığı öğrenilmiştir. Türk misyonlarına yapılan saldırılar sonrasında yapılan şikayetlerin yanı sıra Kürt kökenli vatandaşların PKK'nın baskılarına yönelik yaptıkları şikayetlerle de ilgilenilmediği iddia edilmektedir. İngiltere'de restoran sahibi bazı işletmecilerin PKK mensubu kişilerce rahatsız edildiği, haraç vermedikleri takdirde işletmelerinin yakılmasıyla tehdit edildikleri öğrenilmiştir. Polise şikayette bulunulduğu halde önlem alınmadığı ve İngiliz yetkililerin de herhangi bir müdahalede bulunmadığı belirtilmiştir.

Ayrıca İngiltere'de PKK yasaklı örgütler listesinde olmasına rağmen şehir meydanları ve kalabalık yerlerde örgüt flamları ve Öcalan posterleriyle yapılan gösterilere İngiliz polisinin müdahalede bulunmadığı görülmektedir. Örneğin son olarak Türkiye'nin Afrin operasyonunu protesto etmek bahanesiyle İngiltere'nin en büyük havalimanı olan Heathrow'da PYD, YPJ, YPG flamları ve Öcalan posterleriyle gösteri yapılmıştır.¹⁶⁶

164. UK Government and Parliament, “Remove the PKK from the government's list of proscribed terrorist organisations”, <https://petition.parliament.uk/archived/petitions/113738>, (Erişim tarihi: 7 Mart 2018).

165. “Boris Johnson MP's 6th Anniversary Message”, CEFTUS, 2017, <http://ceftus.org/2017/08/11/boris-johnson-mps-6th-anniversary-message>, (Erişim tarihi: 7 Mart 2018).

166. Telgraf Newspaper, Facebook, 23 Şubat 2018, <https://www.facebook.com/telgrafnewscom/videos/1564422660332197/>, (Erişim tarihi: 7 Mart 2018).

Görsel 41: Mehmet Aksoy

"Mehmet Aksoy: The life and death of British anti-Isis volunteer hailed as a Kurdish hero", *Independent*, 29 Ekim 2017, <http://www.independent.co.uk/news/long-reads/mehmet-aksoy-killed-kurdish-isis-ypg-raqqa-liberation-british-fifth-volunteers-a8022156.html>

Bütün bunlarla birlikte, İngiliz medyasının da PKK terör örgütü ile ilgili toplumda çoğu zaman pozitif bir imaj oluşturduğu görülmektedir. Örneğin *Independent* gazetesinin yaptığı 29 Ekim 2017 tarihli haberde, PYD'ye katılıp Suriye'de DEAŞ tarafından öldürülen Mehmet Aksoy'un ölüm haberini "The life and death of British anti-Isis volunteer hailed as a Kurdish hero"¹⁶⁷ başlığıyla yayımlanmıştır. Haberin içeriğinde Mehmet Aksoy'un annesi ile röportaj yapılmıştır. Mehmet Aksoy'un YPG'nin belgeselini çektiği ve Rojava'nın bağımsızlığı için savaştığı anlatılmaktadır. 2017 içinde BBC'nin öldürülen YPG'li İngiliz Erik Scurfield ile ilgili yaptığı haberde şahsı ve örgütü güzelleyen ifadeler bulunmaktadır. Scurfield kahraman olarak gösterilmiştir. Haberin devamında "Orta-

doğu'daki çatışmanın ortasında Kürtlerin, Birleşik Krallık'ın da değerleri olan özgürlük, demokrasi ve eşitlik" için mücadele verdikleri belirtilmektedir.¹⁶⁸

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

PKK İngiltere'de otuz yıllık bir geçmişe sahiptir. 80'lerin ortalarından itibaren İngiltere'nin çeşitli bölgelerinde hem hiyerarşik hem de yatay olarak örgütlenmeler başlamıştır. Meclis, STK, kadın ve gençlik yapılanmaları ve medya kurumları aracılığıyla örgüt faaliyetleri sürdürülmektedir.

PKK iltisaklı STK'lar ve kurumlar aracılığıyla, terör örgütünün propagandası yapılmakta ve yasaklı semboller kullanılmaktadır. Yapılan toplantılarda eleman ve para toplanıp destek sunulmaktadır. Bu sebeple söz konusu dernek yapılanmaları, dernekler ve örgüt üyeleri arasındaki para ve eleman transferleri İngiliz yetkililer tarafından takip edilmelidir.

PKK üyeleri ve sempatanlarının İngiltere'deki Türk vatandaşlarına ve kamu varlıklarına yönelik saldırıları engellenmeli, bu saldırılar için caydırıcı cezalar verilmelidir.

PKK'nın her yıl Avrupa'da yürüttüğü "mali kampanya" dönemlerinin takip edilmesi ve örgüte aktarılan yüksek meblağlı finansmanın önünün alınması gerekmektedir.

167. "The life and death of British anti-Isis volunteer hailed as a Kurdish hero", *Independent*, 29 Ekim 2017.

168. "Kurds pay tribute to 'hero' Erik Scurfield on anniversary of death", BBC, 5 Mart 2017.

tedir. Bunun takibi için İngiliz Mali İstihbarat Birimi (NTFIU) ve Türk makamları iş birliği içinde olmalıdır.

Mülteci statüsü ile İngiltere’de bulunan örgüt üyelerinin bu statülerinin iptal edilmesi için yapılan başvuruların İngiliz makamlarınca dikkate alınması ve İngiliz hükümetinin bu statüdeki kişilere sağladığı maddi imkanların kısıtlanması gerekmektedir.

İngiltere’den YPG saflarına katılan kişi sayısı net olarak bilinmemekle birlikte 8 İngiliz vatandaşının YPG saflarında öldürüldüğü tespit edilmiştir. İngiltere’nin kendi vatandaşlarının PKK bağlantılı PYD/YPG’ye katılmasını engellemesi için gerekli adli ve idari önlemleri alması gerekmektedir.

Örgütün en önemli gelir kaynaklarından biri olan uyuşturucu ticareti, İngiltere’de de yoğun olarak sürdürülmektedir. Örgüt militanları bu faaliyetleri sürdürseler de bu durum İngiliz toplumu tarafından yeterince bilinmemektedir. PKK’nın İngiltere’deki uyuşturucu ticareti ağının açık bir şekilde ortaya çıkarılması ve örgütün finans kaynaklarının engellenmesi gerekmektedir.

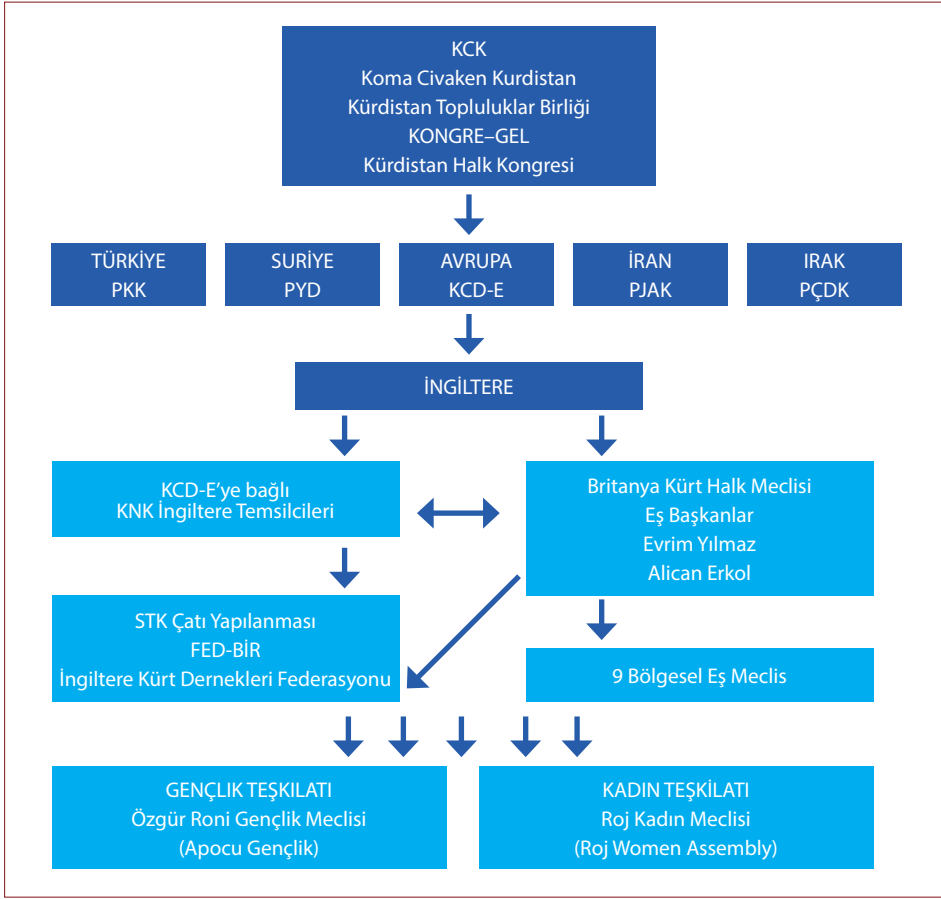
PKK’nın İngiltere’de Türkiye karşıtı bir lobi grubu gibi çalıştığı ve ayrıca terör örgütü kimliğini gizleyerek faaliyetlerini siyasi, sosyal ve kültürel enstrümanlarla meşrulaştırmaya çalıştığı görülmektedir. İngiliz makamlarının bunu engellemek üzere Türk makamlarıyla iş birliği içinde olması gerekmektedir.

KRONOLOJİ

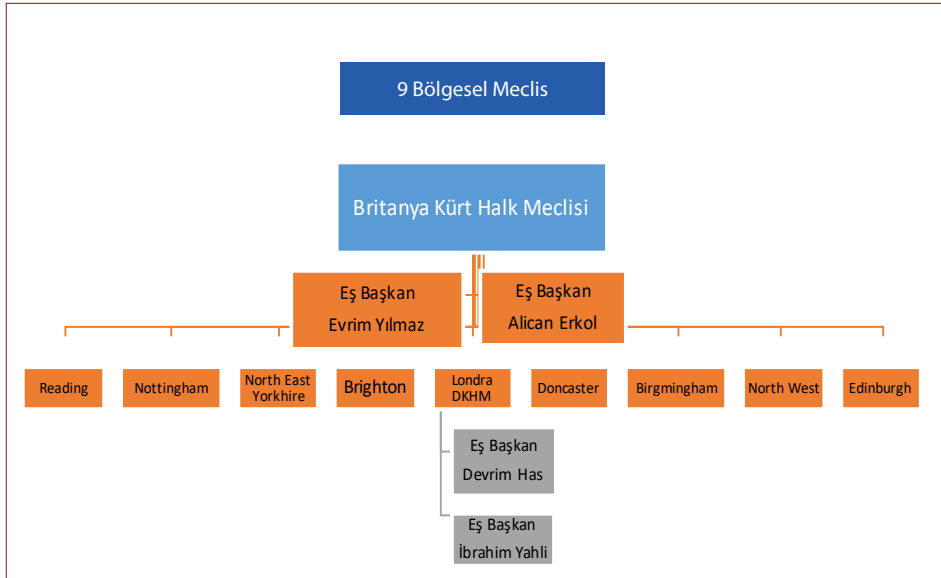
- 18 Mayıs 1994: İngiltere'de Halkevi açıldı.
- 1995: PKK TV yayını faaliyetlerine 1995 yılında Londra'da kurulan Med TV ile başladı.
- 3 Ağustos 2000: Haringey Kürt Toplum Merkezi'nin (KCC) açılması ve Londra'daki PKK iltisaklı faaliyetler sistemli bir şekilde artmaya başladı.
- 2001: İngiltere PKK'yı terörist bir yapılanma olarak kabul etti ve yasakladı. Aynı yıl DHKP-C de terörist grup listesine girdi.
- 11 Eylül 2001: Heyva Sor a Kurdistan'nın (Kürdistan Kızılayı) "Kurdish Red Moon" ismiyle İngiltere Ticaret Odası'na yaptığı başvuru kabul edildi.
- 19 Eylül 2003: Demokratik Güç Birliği adındaki platform 2013 yılında bazı örgüt STK'ları ve Alevi derneklerinin katılımıyla oluşturuldu.
- 2006: İngiltere, TAK (Teyrebaz Azadiya Kürdistan) isimli örgütü terörist grup listesine ekledi.
- 2009: Lordlar Kamarasından Lord Hylton ve Lord Rea PKK'nın Avrupa sorumlularından Remzi Kartal ve Eyüp Doğru'nun İspanya'da yakalanmasının ardından bu isimlerin Türkiye'ye teslim edilmesini engellemek için imza topladı.
- 1 Şubat 2011: Center for Turkey Studies and Development (CEFTUS), Halkevi eski başkanı İbrahim Doğuş tarafından kuruldu.
- 18 Eylül 2014: İngiltere Halkevi'ne bağlı olarak Türkçe ve Kürtçe yayın yapan PKK'ya müzahir *Telgraf* gazetesi kuruldu.
- 3 Şubat 2016: Aiden Aslin (23) isimli İngiliz vatandaşı YPG gönüllüsü olduktan sonra İngiltere'de terörlere mücadele yasası kapsamında tutuklandı. Denetimli serbestlikten yararlanan Aslin'in hakkındaki dava 2016 yılının Ekim ayında düştü. Davanın düşmesi üzerine Aslin Ocak 2017'de yeniden PYD'ye katıldı.
- 17 Şubat 2016: Jeremy Corbyn Londra'daki Roj Kadın Meclisi'nin girişimleri ile İngiltere Dışişleri Bakanlığına ve İngiltere Türk Elçiliğine mektup yazdı. Mektupta Türkiye'nin terörlere mücadele kapsamında yürüttüğü Hendek operasyonlarını eleştirdi.
- 25 Nisan 2016: İngiltere Parlamentosunda İngiltere İşçi Partisi milletvekili Kate Osamor'un ev sahipliğinde verilen bir resepsiyonla "Öcalan'a Özgürlük" kampanyası başlatıldı.
- 26 Ekim 2016: London School of Economics'te düzenlenen konferansta AK Parti Başkan Yardımcısı Mehdi Eker'in konuşması PKK sempatanı bir grup tarafından engellenmeye çalıştı.
- 8 Kasım 2016: Apocu Gençlik, Londra'daki Yunus Emre Enstitüsü ile Diyanet camiine saldırılar düzenledi.
- 28 Kasım 2016: Tohum Kültür Merkezi Tunceli'de öldürülen Hasan Karakoç (Aşkın), Murat Mut (Tuncay) ve Ersin Erel (Hakan) isimli 3 TİKKO'lu militan için yürüyüş düzenlendi. Yapılan yürüyüşte Demokratik Güç Birliği Platformu da destek verdi.
- 13 Aralık 2016: Avrupa Türk Demokratlar Birliği (UETD) İngiltere ofisi tarafından Avam Kamarasında düzenlenen toplantı Öcalan resimli tişört giymiş terör örgütü sempatanları tarafından basıldı. Bunlardan bazıları UETD Siyasi İşler Başkanı Merve Demir'e hakaret etti.

- 17 Aralık 2016: İngiliz basını İşçi Partisi Lideri Jeremy Corbyn hakkında “PKK'nın İngiltere'deki lobi örgütleriyle bağlantısı” olduğunu öne sürmüştür.
- 8 Mayıs 2017: İşçi Partisi Milletvekili Kate Osamor Roj Kadın Meclisi 11. Kongresine katılmış ve konuşma yapmıştır.
- 30 Mayıs 2017: Britanya Kürt Halk Meclisi kurulmuştur. Londra'da bulunan merkez meclis ise bağımsız hale getirilmiştir. Bu sebeple de ismi Londra Demokratik Kürt Halk Meclisi olarak değiştirilmiştir.
- 8 Haziran 2017: İbrahim Doğu 8 Haziran 2017 seçimlerinde İşçi Partisinden milletvekili adayı olarak ve Londra'nın merkezi “The Cities of London ve Westminster” seçim bölgesi için yarışmıştır.
- 14 Temmuz 2017: Avrupalı Türk Demokratlar Derneği'nin (UETD) İngiltere şubesinin, Londra'da 15 Temmuz Şehitleri anısına düzenlediği 'Demokrasi ve Milli Birlik Günü' etkinliği, PKK yandaşları tarafından engellenmek istenmiştir. Yaklaşık 50 kişilik PKK'lı grup Türkiye aleyhine gösteriler yapmıştır.
- 10 Kasım 2017: Rakka'da DEAŞ tarafından öldürülen İngiliz vatandaş Ahmet Aksoy isimli YPG'linin Haringey Kürt Toplum Merkezi'nde geniş bir kalabalıkla cenaze töreni yapılmıştır.
- 18 Mart 2018: Apocu Gençlik örgütü Haringey bölgesindeki Simit Sarayı'na sis bombalarıyla saldırıp dükkanın camlarını kırmıştır.

ORGANİGRAM

PKK İNGİLTERE BÖLGE MECLİS TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

GAZETELER- YAZILI BASIN	TELEVİZYONLAR	SOSYAL MEDYA
<i>Telgraf</i> Türkçe-Kürtçe	Med TV (1995-1999)	Telgraf London (YouTube Kanalı)
<i>Yeni Özgür Politika</i> (İngiltere)	Sterk TV	Ciwanen Azad UK (Twitter)
ANF (İngiltere)		Kurdistan Solidarity Campaign
		Kurdish Student UK (Twitter)

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kara para aklanması • Uyuşturucu ticareti • Tütün ürünleri kaçakçılığı • Silah kaçakçılığı • Sözde Kürdistan Kızılayı (HSK) eliyle toplanan paraların amaç dışı kullanımı • Göçmen kaçakçılığı • İnsan ticareti ve gasp • Devrim vergileri 	<ul style="list-style-type: none"> • STK'ları aracılığıyla yürütülen kampanyalardan elde edilen gelirler • Basın yayın medya gelirleri

İSVEC

MURAT YEŞİLTAS

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörü

İSVEÇ

MURAT YEŞİLTAŞ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi,
SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörü

GİRİŞ

İsveç'e 1960'larda başlayan Kürt göçü 1970 ve 1980'lerde kitleler halinde "siyasi sığınmacı" akınına dönüşmüştür. Özellikle 1980 sonrası etkin olmaya başlayan PKK'lı gruplar, İsveç hükümetinin müsamahakar tavrını da fırsat bilerek Kürt diasporası üzerinde tahakküm kurmayı başaramıştır. Öyle ki PKK kendi içerisindeki muhalefeti önlemek amacıyla başkent Stockholm ve civarında muhalif örgüt elemanlarına yönelik suikastlar düzenleyerek Kürt diasporası üzerinde korku salmıştır. Nitekim 1980'ler boyunca PKK'lı "kitle" oluşturma gayreti karşılık bulmuş ve örgüt Kürt diasporasının bir kısmını 1990'larda kültür-dil temalı derneklerin çatısı altında örgütlemeye başlamıştır. PKK bu dernekler aracılığıyla örgüt tabanını oluşturmuş ve bu kitleyi finans temini, militan devşirme, lobi faaliyetleri ve propaganda yapmak için yönlendirmiştir.

PKK, lobi faaliyetleri kapsamında İsveç özelinde siyasi gruplar, partiler ve sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) iç içe olmuştur. Bu anlamda terör örgütleri listesinden PKK'nın kaldırılması ve Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması gibi PKK lehine olabilecek çok sayıda husus İsveçli siyasiler tarafından gündemde tutulmuştur.

1981 Kongresi ile lojistik ihtiyaçlarını karşılamak adına Avrupa'da enstitü ve vakıf açma kararı alan PKK, İsveç'te 1990'lardan sonra tam anlamıyla örgütlenmeye başlamıştır. 2000'li yıllarda ise elde tuttuğu finans ve siyasi destek sayesinde sivil toplum alanına yönelerek buradaki varlığını çeşitlendirmeyi amaçlamıştır. Bu anlamda 2005 sonrasında farklı TV kanalları kuran örgüt para aklama, vergi kaçakçılığı ve propaganda faaliyetlerini birlikte yürütmenin yollarını aramıştır. 2010 sonrasında İsveç üzerinden yıllık 1 milyon avronun üzerinde gelir elde eden örgüt, kurmuş olduğu dernekler aracılığıyla terör eylemlerinin finansmanını ve propaganda faaliyetlerinin sürekliliğini sağlayabilmektedir. İsveç'te çoğu kez PKK'nın faaliyetleri göz ardı edilmiş ve 2011'de Arap Baharı'nın patlak vermesiyle birlikte örgütün Suriye'deki kolu olan PYD/YPG yapılanması eksenindeki gruplar ortaya çıkmıştır.

Bu durum İsveç'ten çok sayıda İsveç vatandaşı teröristin PYD/YPG saflarına katılmasına neden olmuştur. Öte yandan PKK terör örgütü olarak tanınması nedeniyle PYD/YPG gibi paravan yapılanmaları kullanarak İsveç'te gösteriler düzenlemeye devam etmiştir. İsveç'in PYD/YPG yapılanmalarına olan "müsamahakar" tavrı ise devam etmektedir.

Bu makalede öncelikle PKK'nın İsveç'teki tarihi ele alınmakta, ardından örgütün bu ülkede nasıl bir sivil toplum ve dernek ağı kurarak Kürt diasporasını bir kısmını mobilize ettiği incelenmektedir. Diğer kısımlarda ise PKK'nın medya yapılanması, finans kaynakları, militan devşirme yöntemleri, Türkiye karşıtı diğer lobi ve siyasi gruplarla olan ilişkisi ve son olarak da İsveç devletinin PKK politikası irdelenmektedir.

PKK'NIN İSVEÇ'TEKİ TARİHİ

İsveç'e bilinen ilk Kürt göçü İkinci Dünya Savaşı sonrasında başta Irak olmak üzere İran ve Türkiye'den göç eden Kürt kökenli göçmenlerle gerçekleşmiştir.¹ Öyle ki 1960'ların hemen başında İsveçli yetkililer göç eden Türkleri ve Kürtleri ayrı bir etnik grup olarak tanımıştır. 1970'lere gelindiğinde İsveç "refah devleti" inşa etme çabası içine girmiş ve göçmenlerin entegrasyonu ile alakalı politikalar geliştirmiştir. Bu politikalar birinci jenerasyon Kürtlerin azınlık statüsünde olduğunu tescillemiştir. Kürt diasporasının İsveç'te azınlık statüsünden faydalanması, Kürtlerin daha organize davranış kalıpları geliştirmesine önyak olmuştur. Akabinde çok sayıda PKK mensubu İsveç'e göç etmeye başlayarak "siyasi sığınmacılık" statüsünü manipüle etmiştir.² Nihai anlamda İsveç hükümeti tarafından azınlık statüsünde kabul edilen ilk göç dalgasını 1960'lardaki işçi göçleri ile 1971 ve 1980'de Türkiye'de gerçekleşen askeri müdahaleler sonrasında siyasi sığınma talebinde bulunan Kürt kökenlilerin kabul edilmesi takip etmiştir. 1980 sonrasında tedricen Kürt diasporası PKK'lı teröristlerin eksenine girmiştir.

PKK'nın Türkiye başta olmak üzere İran, Irak ve Suriye'deki terör eylemlerinin sürdürülebilirliğinde, İsveç ve diğer Avrupa ülkelerindeki yapılanmasının lojistik desteği belirleyici bir rol üstlenmiştir. Bu nedenle 1980'li yıllar sonrasında PKK İsveç'te, Avrupa'daki siyasi sığınmacılar aracılığıyla Kürt kökenli nüfusa tesir etme imkanına erişerek "kitle taban oluşturma" çalışmalarına hız vermiştir. Örgütün altyapısını oluşturan otuz terörist, Demokratik Ulusal Kürdistan Birliği (Democratic National Association of Kurdistan) ve İsveç-Kürt Kültür Derneği (Swedish-Kurdish Cultural Association) çevresinde toplanmıştır. Bahsi geçen yapılar İsveç hükümeti tarafından

1. Nihat Ali Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, Ankara, ASAM, 1999, s. 288.

2. Khalid Khayati, Diaspora Formation among Kurds in Sweden: Transborder citizenship and politics of belonging, *Nordic Journal of Migration Research*, Cilt 4, No 2, 2014, s. 59; Bahar Baser, Diasporas and Imported Conflicts: Turkish and Kurdish Second-Generation Diasporas in Sweden, *Journal of Conflict Transformation & Security*, Cilt 3, No 2, 2013, s. 109-116.

1983'ten itibaren desteklenmeye başlamıştır.³ Zamanla İsveç'e yerleşen örgüt elemanlarının bir kısmı, örgüt içerisindeki merkezi otoriteye meydan okumuş, örgüt hiyerarşisinin dışına çıkarak örgütü eleştiren söylemler geliştirmiştir. Bu durum 1983 sonrasında PKK içerisindeki muhaliflerin örgütün yönetici kadrosu tarafından infaz ettirildiği bir dizi cinayetler zincirine neden olmuştur. Örgüt içi infazların duyulması ile birlikte, İsveçli yetkililer PKK'yı terör örgütü olarak tanımlamış ve Abdullah Öcalan'ın ülkeye girişinin yasaklandığını duyurmuştur. 1984 yılında örgütle bağı bulunduğu tespit edilen 18 kişi sınır dışı edilmiştir.⁴ PKK, İsveç hükümetinin bu politikasına tepkisini 1986 yılında, azınlık statüsündeki Kürtlerin İsveç'e entegrasyonuna yönelik ılımlı politikalar üretmesi ile bilinen fakat örgütün şiddet içeren faaliyetlerini kamu düzenine bir tehdit olarak niteleyen Başbakan Olof Palme'ye suikast düzenleyerek göstermiştir.⁵

1980'lerin sonunda Avrupa'nın muhtelif bölgelerine ve İsveç'e gelen Kürt nüfus, PKK tarafından en rahat örgütlenen grup olarak adlandırılmış ve hatta 1990'ların başından itibaren İsveç'te örgüte gönüllü olarak katılmak isteyebilecek bir "kitle" ortaya çıkmıştır.⁶ İsveç hükümetinin desteğiyle birleşen siyasi sığınmacı kitlesinin hareketliliği Kürt çatı yapılanmalarının önünü açmıştır.⁷ O dönemde, bu fırsatı değerlendirme yolunda adımlar atmaya başlayan PKK, Avrupa'yı coğrafi anlamda bölge ve eyaletlere bölerek yönetme çabası içine girmiştir. İsveç ise PKK'nın "İskandinav Eyaleti"ne bağlanmıştır.⁸ Buna ek olarak PKK, 1993'te merkezi Belçika'da bulunan Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu (KON-KURD) çatı yapılanmasını kurmuştur. Böylelikle on iki farklı ülke KON-KURD'e bağlanmış ve 1994'te, İsveç Kürt Konseyi (Kurdiska Radet i Sverige) Stockholm'de kurulmuştur.⁹ Konsey yirmiden fazla örgüt ve beş binden fazla kişiyi bünyesinde barındırmaktadır.¹⁰ KON-KURD adlı çatı yapı 2013'te isim değiştirip kendisini lağvetmiş ve Avrupa Demokratik Kür-

3. CIA- EIR Special Report, The Kurdish Workers' Party PKK: A branch of "Soviet Murder, Inc.?", Terrorism Review, 1986, s. 34-36.

4. François Haut, 1998, Kurdish Extremism and Organised Crime the Kurdistan Workers Party

5. CIA- Directorate of Intelligence, The Kurdish Workers' Party: Changing Course?, Terrorism Review, 1986, s. 33.

6. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s.294.

7. Khalid Khayati, *FROM VICTIM DIASPORA TO TRANSBORDER CITIZENSHIP? Diaspora formation and transnational relations among Kurds in France and Sweden*, Linköping, Linköping University, 2008, s.62.

8. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s.299.

9. KON-KURD'ün Avrupa yapılanması; Almanya (YEK-KOM), İngiltere (FED-BIR), İsveç (Kurdiska Radet i Sverige), Avusturya (FEY-KOM), Belçika (FEK-BEL), Danimarka (FEY-KURD), İsviçre (FEKAR-KURDISTAN), Hollanda (FED-KOM), Fransa (FEYKA-KURDISTAN), Norveç (NORVEGE- ASSOCIATION) bkz; <https://web.archive.org/web/20101213010249/http://konkurd.org:80/fr/federation-1232550497.html> (erişim tarihi 20.03.2018) ; Michael M. Gunter, *Historical Dictionary of the Kurds*, The Scarecrow Press, Second Edition, s.167. ayrıca bkz. <https://web.archive.org/web/20071021152842/http://www.kon-kurd.org/english/federation.php> (Erişim Tarihi 18 Nisan 2018).

10. Khayati, *Diaspora Formation among Kurds in Sweden: Transborder citizenship and politics of belonging*, s.60. Ayrıca bkz. https://www.institutkurde.org/en/conferences/kurdish_studies_irbil_2006/Khalid+KHAYATI.html (erişim tarihi: 18.04.2018) , Ek olarak; <https://web.archive.org/web/20100811080054/http://www.kurdiskaradet.se/Molsattningar.html>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2018).

distanlılar Toplum Kongresi (KCD-E/KCDK-E) adını almış olmasına rağmen bu yapı işlevini sürdürmüş ve ek olarak İsveç Kürt Kültür Merkezi'nin kurulması ile PKK'nın faaliyetleri İsveç'te ivme kazanmıştır.

Suriye iç savaşının ortaya çıkardığı yeni durum PKK'nın İsveç'teki faaliyet, yapılanma ve siyasetini de etkilemiştir. Özellikle DEAŞ ile mücadele bahanesi kullanılarak PKK, PYD aracılığıyla İsveç siyaseti için daha fazla kabul gören bir aktöre dönüşerek sivil toplum alanında genişleyen bir örgüt ağına sahip olmuş, bu vesileyle de İsveç hükümeti ve yerel yönetimlerinden finansman desteği bulabilmiştir. Bu dönem aynı zamanda PKK'nın toplumsal alanda rahat bir biçimde görünür olmasını da beraberinden getirirken örgüt temel stratejisini PKK'nın İsveç'te normalleşmesi, meşruiyet kazanması ve Türkiye karşıtı siyaset ve toplumun oluşmasına yöneltmiştir. Bu durum aynı zamanda PKK'nın Türkiye karşıtı FETÖ, Ermeni ve Barzani lobisiyle daha fazla dirsek temasında bulunmasına neden olmuştur. Dolayısıyla 2013 sonrası dönemde PKK'nın İsveç'teki faaliyetlerinde dikkat çeken bir artış yaşanmıştır.

STK YAPILANMASI

PKK, Temmuz 1981 tarihinde düzenlendiği kongrede örgütün propaganda yapılabilmesi, eleman temini ve gelir elde etmesi amacıyla Avrupa'da enstitü, dernek ve vakıf açma kararına varmıştır.¹¹ Bu anlamda, İsveç'e siyasi sığınmacı olarak gelen çok sayıda PKK'lı¹² Demokratik Ulusal Kürdistan Birliği (Democratic National Association of Kurdistan) ve İsveç-Kürt Kültür Derneği (Swedish-Kurdish Cultural Association) etrafında örgütlenmiştir. İsveç bu örgütleri 1983 itibarıyla fonlamaya başlamıştır.¹³ 1993'e gelindiğinde geniş bir kitleyi etkisi altına almış olan PKK, Avrupa'ya da içine alan KON-KURD adlı bir yapı kurarak on iki ülkeyi kapsayan konfederasyon benzeri bir yapı olarak ortaya çıkmıştır. 1994'te KON-KURD yapısının altında İsveç Kürt Konseyi (Kurdiska Radet i Sverige) yirmi örgütü kapsayacak şekilde teşkil edilmiştir.¹⁴ 2014 yılında KON-KURD yerine KCD-E/KCDK-E adlı çatı yapılanmanın kurulması ile birlikte faaliyetlerine bir çatı yapılanmadan ziyade müstakil devam eden bu Konseye ek olarak İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Kurdiska Demokratiska Samhallscentret, NCDK-Sverige) kurulmuştur.¹⁵

11. Nihat Ali Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, (ASAM, Ankara: 1999), s. 289.

12. Bahar Baser, *Diasporas and Imported Conflicts: Turkish and Kurdish Second-Generation Diasporas in Sweden*, s. 109.

13. CIA- EIR Special Report, *The Kurdish Workers' Party PKK: a branch of "Soviet Murder, Inc.?"*, *Terrorism Review*, 1986, s.34-36

14. Michael M. Gunter, *Historical Dictionary of the Kurds*, The Scarecrow Press, Second Edition, s. 167.

15. "Kürt Kurumları Yeniden Yapılanıyor", *Yeni Özgür Politika*, 29.04.2018 <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=30254>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

İsveç Kürt Konseyi (Kurdish Council in Sweden, Kurdiska Radet i Sverige)

Faaliyetlerine 1994'ten beri devam eden İsveç Kürt Konseyi yirmiden fazla derneği bünyesinde barındırmaktadır. Kültür, sanat ve diğer sosyal etkinlikler vasıtası ile PKK'nın ideolojik söylemi ve hedeflerine hizmet ederek terör örgütüne meşruiyet kazandırmayı amaçlamaktadır.¹⁶ Konsey özellikle 2014 itibarıyla DEAŞ terör örgütüne karşı protestolar düzenleyerek PKK'nın Suriye kolu PYD/YPG lehine gündem oluşturmaktadır. Şimdilerde İsveç'te ikamet eden Eda Düzgün bir dönem İsveç Kürt Konseyi'nin başkanlığını yapmıştır. Düzgün, sosyal medya hesapları ile PKK'yı destekleyen paylaşımlarına devam etmektedir.¹⁷

Konsey en son Mart 2018'de Stockholm'de gerçekleştirilen ve Zeytin Dalı Harekatı'nı (ZDH) protesto eden gösterilerde "Efrin'de etnik temizliği durdurun", "Efrin'i destekle", "Susunluğu boz, hemen harekete geç" yazılı pankart ve dövizlerin taşındığı protestoları organize etmiştir. Türkiye'nin savaş suçu işlediğini iddia eden İsveç Kürt Federasyonu Başkanı Keya İzol "Bugün kalplerimiz Stockholm, Mahabad, Amed, Qamişlo ve Kobani'de kendini savunan cesur Efrin halkı için çarpıyor"¹⁸ ifadelerinde bulunmuştur.

Görsel 1: Eda Düzgün, İsveç Kürt Konseyi Eski Başkanı, İsveç Kürt Konseyi Adına Katıldığı PYD/YPG Temalı Bir Etkinlikte, Stockholm, 1 Kasım 2014
"Hundratals demonstrerade sitt motstånd mot Isis", Svergesradio, 01.11.2018 <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6007209>, (Erişim Tarihi: 19.04.2018)

Görsel 2: Ncdk Tarafından Stockholm ABD Büyükelçiliği Önünde PKK Flamaları ve Abdullah Öcalan Posterleri ile Eylem, 25 Ocak 2018
"Just nu utanför Amerikanska ambassaden!", NCDK ,25 Ocak 2018, <https://twitter.com/NCDKs/status/956536231978065920> (Erişim tarihi: 19 Nisan 2018).

16. Kurdiska Radet, Facebook <https://sv-se.facebook.com/Kurdiska-R%C3%A5det-518865931471046/> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018)

17. <https://twitter.com/dzgeda>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018)

18. "İsveç Kürt Federasyonu'ndan Efrin'le dayanışma eylemi", ANF Haber, 25 Mart 2018, <https://anfurturce.net/avrupa/Isvec-kuert-fedarasyonu-ndan-efrin-le-dayanisma-eylemi-105541>; "İsveç Kürt Federasyonu'ndan Efrin için çağrı", ANF Haber, 3 Şubat 2018, <https://anfnews2.com/avrupa/Isvec-kuert-fedarasyonu-ndan-efrin-icin-cagri-102625>, (Erişim tarihi: 19 Nisan 2018)

İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Kurdiska Demokratiska Samhallscentret, NCDK-Sverige)

PKK'ya müzahir İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi, İsveç Kürt Konseyi ile benzer hedefler doğrultusunda hareket etmektedir. 2015'ten sonra çok fazla etkinlik düzenlemeyen yapı halihazırda İsveç Araştırma ve Eğitim Bakanlığına bağlı olan İsveç Gençlik ve Toplum Ajansı (Swedish Agency for Youth and Society, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) tarafından yaklaşık 80 bin avro civarında fonlanmaya devam edilmekte olup¹⁹ Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından bu yana

Görsel 3: PKK'nın Avrupa Sorumlusu Olan Remzi Kartal, NCDK 5. Kongre'sinde Konuşma Gerçekleştiriyor, 9 Nisan 2018

"İsveç NCDK 5. Kongresini Gerçekleştirdi", ANF News, 09.04.2018. <https://anfturkce.net/avrupa/isvec-ncdk-5-kongresini-gerceklestirdi-106237> (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

Görsel 4: NCDK Eş Başkanı Hamit Biten (sağ tarfta) Abdullah Öcalan'ın Serbest Bırakılması için Konuşma Yapıyor, 2 Temmuz 2017

"İsveç'de Öcalan'ın Özgürlüğü İçin 3 İlde Gösteri", ANF, 2 Temmuz 2017, <https://anfnews12.ws/avrupa/isvec-de-Oecalan-in-oezguerluegue-icin-3-ilde-goesteri-92798> (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018)

sürdürdüğü "Abdullah Öcalan'a Özgürlük" protestolarını devam ettirmektedir.²⁰

2013 itibarıyla yıllık kongrelerini başlatan NCDK 9 Nisan 2018 tarihinde düzenlediği 5. Kongre'siyle Avrupa'nın farklı yerlerinde bulunan örgüt üyelerini bir araya getirmiştir. Örneğin kırmızı bültenle aranan PKK/KONGRA-GEL Başkanı Remzi Kartal²¹ ilgili kongrede bir konuşma gerçekleştirmiştir.

2013 sonrası KCD-E/ KCDK-E adlı yapının Belçika merkezli çatı yapılanma olarak ortaya çıkması ile birlikte İsveç'te bu yapıya bağlı İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi kurulmuştur.²² Sosyal ve kültürel faaliyetler üzerinden Kürtleri mobilize etme çabası içerisinde olan yapı, her fırsatta PKK ve Ab-

19. Kürt Konseyi (Kurdiska Radet) 2017 yılında 544,211 İsveç frangı almıştır. Bkz. <https://www.mucf.se/vi-har-fatt-bidrag?org=kurdiska&projekt=&bidragstyp=All&ort=&beviljatar=All> (Erişim tarihi: 19.04.2018)

20. "İsveç'te Kürtler Komployu Protesto İçin Siyaha Bırünecek", ANF Haber, 13 Şubat 2013 <https://anfturkce.net/guncel/isvec-te-kurtler-komployu-protesto-icin-siyaha-burunecak-15266> (Erişim tarihi: 04 Haziran 2018)

21. <http://www.terorarananlar.pol.tr/detaylar/Sayfalar/kirmizitamliste.aspx>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

22. "Kürt Kurumları Yeniden Yapılanıyor", *Yeni Özgür Politika*, 29.04.2018 <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=30254> (Erişim tarihi: 19.04.2018)

dullah Öcalan flamalarıyla terör örgütü propagandası yapmaya devam etmektedir. Bu eylemlerde NCDK Eş Başkanı Hamit Biten sıklıkla yer almaktadır.²³ Bu duruma ek olarak Hamit Biten'in KCK'nın üst düzey yöneticilerinden sık sık talimat aldığı bilinmektedir. Türkiye'de PKK'nın terör ağı ile temaslarını sürdüren Biten, Ekim 2018'de Diyarbakır'da yine örgüt mensubu kişilerle iletişim kurduğu esnada teşhis edilmiştir. Biten, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) tarafından Diyarbakır'da yürütülen operasyon sonucu gözaltına alınmıştır.²⁴ NCDK'nin eş başkanlarından Ayşe Göktepe'nin Hamit Biten'in yerine İsveç'teki PKK etkinliklerini yürütmesi beklenmektedir.

Görsel 5: NCDK Eş Başkanlarından Ayşe Göktepe Terörist Anma Programında Konuşuyor, 8 Ocak 2017

"Avrupa'da Cansız, Doğan ve Şaylemez için Eylemler", ANF, 8 Ocak 2017, <https://anftrkce.com/kadin/avrupa-da-cansiz-dogan-ve-saylemez-icin-eylemler-84234> (Erişim Tarihi: 29.04.2018)

İsveç Kürt Kültür Derneği (Sverige Kurdiska Kulturföreningen)

Paris'te 2013 yılında öldürülen Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez adlı teröristleri anma programları ve son zamanlarda Türkiye'nin Afrin'e yönelik operasyonlarına karşın PYD/YPG'yi destekler nitelikteki açıklamaları ile bilinen dernek, İsveç'in pek çok şehrinde PKK flamaları ile yaptıkları eylemlerini sürdürmektedir. İsveç Kürt Kültür Derneği, Ezidi Gençlik Derneği, Dalarna Alevi Derneği ve Dalarna Kürt Kadın Derneği gibi farklı gruplarla bir araya gelerek faaliyetlerini sürdürmektedir.²⁵

Görsel 6: İsveç Kürt Kültür Derneği ve Diğer Grupların Beraber Yapmış Olduğu PKK Eylemi

23. "Stockholm ve Brighton'da Öcalan'ın Sağlık ve Güvenliği İçin Eylem", ANF, 16 Ekim 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/stockholm-ve-brighton-da-ocalan-in-saglik-ve-guvenligi-icin-eylem-97606> (Erişim tarihi: 04 Haziran 2018)

24. "PKK's Sweden head arrested in SE Turkey operation", Anadolu Agency, 23.10.2018, <https://www.aa.com.tr/en/todays-headlines/pkk-s-sweden-head-arrested-in-se-turkey-operation/1291128#> (Erişim Tarihi 24.10.2018)

25. "İsviçre'den İsveç'e Öfke Seli", *Yeni Özgür Politika*, 5 Şubat 2018, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&cid=82720> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Görsel 7: İsveç Kürt Kültür Derneği, Stockholm, 4 Şubat 2018

"İsveç'in 13 kentinde Efrin'e Yönelik Saldırıları Protesto Edildi", *ANF Haber*, 04.02.2018 <https://anfturkce.net/avrupa/isvec-in-13-kentinde-efrin-e-yoenelik-saldirilar-protesto-edildi-102659> (Erişim Tarihi 20.04.2018)

Kürdistan Özgür Yaşam Partisi (Partiet För Fritt Liv i Kurdistan, PJAK Stockholm)

PKK'nın İran'da bulunan kolu PJAK, İsveç'te bulunan diğer PKK'lı gruplar gibi kültürel faaliyetler teması çerçevesinde PKK propagandası yürütmeye devam etmektedir. Hatta 2012 yılında Sosyal Demokrat Parti Dalarna teşkilatı üyesi Evin Çetin, PJAK'a destek vermek amacı ile İran'a gitmiştir.²⁶ 7 Nisan 2018 tarihinde benzer bir eylem Stockholm'de yapılmıştır. PJAK'ın kuruluşunun yıl dönümünü ve Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak amacıyla bir araya gelen grup, Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında yürüttüğü ZDH'yi protesto etmiştir.²⁷

Görsel 8: Evin Çetin (soldan ikinci) PJAK Kampında Halay Çekiyor, 2012

26. "Teröristle Halaya Ceza Yok", *Habertürk*, 03.10.2012 <http://www.haberturk.com/haber/haber/782102-terorist-le-halaya-ceza-yok>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

27. "Stockholm'de Öcalan'ın Doğum Günü ve PJAK'ın Kuruluşu Kutlandı", *ANF*, 8 Nisan 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/stockholm-de-Ocalan-in-dogum-guenue-ve-pjak-in-kurulusu-kutlandi-106194>, (Erişim tarihi: 04 Haziran 2018).

PYD-İsveç (Partiet Demokratiska Enighet-Sverige)

PKK'nın Suriye kolu PYD/YPG, Suriye'nin kuzeyinde 2014 sonrası elde ettiği askeri kazanımları, uluslararası arenada diplomatik bir zafere dönüştürme gayretindedir. Uluslararası tanınırlık ve meşruiyet kazanmayı hedefleyen PYD, İsveç'in başkenti Stockholm'de de temsilcilik açmıştır. PYD, İsveç hükümetinin tam desteğini talep etmektedir. Öyle ki PYD İsveç başkanı Nesrin Abdullah, İsveç Savunma Bakanı Peter Hultqvist'den Suriye'de yaralanan PYD'li teröristlerin tedavisinin İsveç'te yapılmasına dair talepte bulunmuştur.²⁸

Özgür Gençlik Hareketi (Ciwane Azad, Kurdis- ka Fria Ungdomsför- bundet)

Avrupa'da eylemlerine aktif şekilde devam eden PKK, gençlik yapılanmaları ile de dikkat çekmektedir. Özellikle radikal bir Kürt gençliği oluşturmaya çalışan örgüt, Avrupa genelinde Özgür Gençlik Hareketi adı altında yapılanmıştır. Bu yapı İsveç'te de "Ciwane Azad Stockholm" adıyla varlığını sürdürmekte, sık sık şiddet çağrısı yapmakta ve Abdullah Öcalan posterleri ile gösteri düzenlemektedir. "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Barış" sloganı bahsi geçen yapı tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.²⁹

Görsel 9: PJK'nın Kuruluşunun 14'üncü Etkinliği, Karlstad, 10 Nisan 2018
"Karlstad'da PJK ve Öcalan Kutlaması", ANF Haber, 10.04.2018 <https://anfturkce.net/avrupa/karlstad-da-pjk-ve-ocalan-kutlamasi-106317> (Erişim Tarihi 20.04.2018)

Görsel 10: PYD'nin İsveç Temsilciliğinin Açılışı, 2016
"Terör örgütü PYD, İsveç'te Temsilcilik Açtı", Hürriyet, 18.04.2016 <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/teror-orgutu-pyd-isvect-temsilcilik-acti-40090324> (Erişim Tarihi 20.04.2018)

Görsel 11: Özgür Gençlik Hareketi'nin Şiddet Çağrısı, Stockholm, 2018
"Ciwane Azad Stockholm SERIHILDE", Kamran Shnoyi, 01.02.2018 <https://www.youtube.com/watch?v=30csb3TzB0k>, (Erişim Tarihi 20.04.2018).

28. "PYD İsveç'te Temsilcilik Açtı", *Sabah*, 18.04.2016, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/04/18/pyd-isvect-temsilcilik-acti> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

29. "Stockholm ve Biel'de Öcalan'a Özgürlük Eylemi", ANF Haber, 25.11.2017 <https://anfturkce.net/avrupa/stockholm-ve-biel-de-ocalan-a-oezguerluk-eylemi-99334> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Görsel 12: Rojava Komitesi'nin Stockholm'de PYD/YPG için Düzenlediği Bir Eylem, 27 Ocak 2018

Rojava Kommittéerna, Twitter, 27 Şubat 2018, <https://twitter.com/realrojkom/status/957245539791327233>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Görsel 13: Yekbun Alp'in Retweetlemiş Olduğu, Sol Parti Lideri Jonas Sjöstedt'in Bulunduğu Bir PKK Eylemi, 24 Mart 2018

"Vansterpartiets partiledare @jsjostedt håller tal på demonstration för #SupportAfrin och fördömer Turkiets invasion", Rojavakommittéerna, Twitter, 24 Mart 2018, <https://twitter.com/realrojkom/status/977523080120750080>, (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2018).

Rojava Komitesi (Rojavakommittéerna)

Suriye'nin kuzeyinde yapılanan PYD/YPG örgüt üyelerinin İsveç'te kurmuş olduğu Rojava Komitesi aracılığıyla Stockholm ve çevresinde Kürt kökenli ve İsveç'li siyasilerin desteğini kazanmaya yönelik çalışmaları sürmektedir. Komite "Rojava" bölgesinin DEAŞ karşıtı söylemler üzerinden İsveçli yetkililerin siyasi ajandasında yer alması için çaba göstermektedir. Örgütün sosyal medya hesabı³⁰ ve internet sitesi³¹ PYD/YPG propagandasını İsveççe ve Kürtçe yürütmeye devam etmektedir.

SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

İsveç'te faaliyetlerini yürüten pek çok siyasetçi ve Avrupa Parlamentosu'nda (AP) bulunan bir kısım İsveçli parlamenterler, PKK'nın siyasi meşruiyetini sağlamaya çalışmakla beraber örgütün birçok gösterisine fiili katılım sağlamaktadır. Özellikle sol ideolojiye haiz partilerin bir araya gelerek oluşturdukları Yeşiller/Avrupa Özgürlük Bağlaşıklığı Grubu (Greens/EFA) ve Avrupa Birleşik Solu/İs-

30. Rojava Kommittéerna Twitter hesabı için bkz. <https://twitter.com/realrojkom>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

31. Rojava Kommittéerna web sitesi için bkz. <https://www.rojavakommittéerna.com>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

kandinav Yeşil Solu (GUE/NGL) gibi siyasi grupların PKK'ya aktif desteği söz konusudur. Örneğin Aralık 2017'de GUE/NGL grubunun başını çektiği "The European Union, Turkey, the Middle East and the Kurds" adlı konferanslarının 14.'sünde³² İsveçli AP parlamenterleri Malin Björk ve Bodil Valero'nun³³ PKK'yı destekleyen demeçleri ön plana çıkmıştır.³⁴ Ayrıca konferansta, Türkiye'de PKK ile ilişkili olduğu gerekçesi ile kapatılan Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) mensubu ve Şırnak'ın Uludere ilçesi eski Belediye Başkanı, PKK'lı Şükran Sincar'ın³⁵ da bulunması dikkat çekmiştir. 2016 da ise Björk ve Valero, AP'de başlatılan bir imza kampanyası kapsamında PKK'nın AB terör örgütleri listesinden çıkarılması için imza vermiştir.³⁶

AP düzeyinde verilen bu desteğe ek olarak İsveç'te bulunan bazı siyasilerin de PKK'ya açık desteği ön plana çıkmaktadır. Örneğin 2012'de Sosyal Demokrat Parti üyesi Evin Çetin'in PKK'nın İran'daki kolu olan PJAK militanları ile halay çektiği görüntüler medyaya yansımıştır. Sonrasında Çetin'in partideki üyeliği askıya alınmıştır.³⁷ Ek olarak Sol Partisi (The Left Party, Vansterpartiet) parlamenterleri Yekbun Alp'in³⁸ İsveç'in Uppsala şehrinde çok sayıda örgüt eylemine katıldığı gözlemlenmiştir.³⁹ Sık sık PKK'lı teröristlerle boy gösteren Alp, son zamanlarda Sol Partisi lideri Jo-

Görsel 14: Avrupa Birleşik Solu/İskandinav Yeşil Solu(GUE/NGL)'nun Afrin Dayanışması

"From the European Parliament in Strasbourg, we unreservedly condemn Turkey's military invasion of Kurdish villages #AfrinOperasyonu #EPlenary", *Twitter*, 6 Şubat 2018, <https://twitter.com/GUENGL/status/960850453176225793>, (Erişim Tarihi: 19.04.2018).

32. "The 14th International Conference On "The European Union, Turkey, The Middle East and the Kurds", *guengle*, 6-7 Aralık 2017. <http://www.guengle.eu/news/article/the-14th-international-conference-on-the-european-union-turkey-the-middle-e> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

33. Valero'nun konuya dair fikirlerini kendi websayfasında bulmak mümkündür: <http://bodilvalero.eu/tag/kurdistan/>

34. "14. Kurdische Konferenz im Europäischen Parlament" ANF News, 8 Dec. 2017 <https://anfdeutsch.com/frauen/14-kurdische-konferenz-im-europaischen-parlament-697> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018)

35. "BDP'li Başkana 6 Yıl Hapis Cezası", *En Son Haber*, 23.02.2011 <http://www.ensonhaber.com/bdpli-baskana-6-yil-hapis-cezasi-2011-02-23.html> (Erişim tarihi: 20 .04.2018)

36. "More Than 100 MEPs Call on EU to Remove PKK from Terror List", *Kurdish Question*, 15.02.2016 <http://kurdishquestion.com/oldarticle.php?aid=over-100-meps-call-on-eu-to-remove-pkk-from-terror-list> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018)

37. "Teröristlerle Halay Çeken Siyasetçinin Parti Üyeliği Askıya Alındı", *Sabah*, 28.09.2012, <https://www.sabah.com.tr/dunya/2012/09/28/teroristlerle-halay-cekken-siyasetcinin-parti-uyeligi-askiya-alindi> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

38. *Twitter* adresi için: <https://twitter.com/yekbunalp> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

39. <http://uppsalavanstern.se/yekbun-alp-talar-pa-manifestation-mot-kriget-i-syrien-och-rojava>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Görsel 15: SSU, Sol Parti, Genç Sol, İran Komünist Partisi, Rojava Komitelerinin PKK Flamaları ile Afrin İçin Düzenlediği Eylem, Stockholm, 24 Mart 2018

"Stockholm İşgalcılara Karşı Afrin için Yürüdü", ANF Türkçe, 24 Ağustos 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/stockholm-isgalcilerekarshi-efrin-icin-yueruedue-105483>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

Görsel 16: "Support Afrin V Skövde" Yazılı Dövizi Taşıyarak Fotoğraf Çektiren İsveç Sosyal Demokrat Gençlik Birliği (SSU) Parti Yöneticileri

"Skövde Sol Parti'den Efrin'le Dayanışma Kararı", ANHA Hawar Haber Ajansı, 27 Mart 2018 <http://www.hawarnews.com/tr/haber/skovde-sol-partiden-efrinle-dayanisma-karari-h473.html>, (Erişim Tarihi: 19.04.2018).

tur. Örneğin Skövde ili basın sözcüsü Dag Fredriksson ZDH'ye dair şu açıklamayı yapmıştır: "Değişik biçimlerde Efrin'le dayanışmamızı sürdürüyoruz. Geçtiğimiz hafta sonu il merkezinde protesto gösterisi yaptık"⁴³ Dönemin İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nin Başkanı Hamit Biten'in konuşma yaptığı Afrin ile alakalı bir etkinliğe SSU, Sol Parti, Genç Sol, Rojava Komiteleri, İran Komünist Partisi, Latin Amerika Grupları vb. çok sayıda yapı PKK'ya olan desteğini göstermek adına katılmıştır.

nas Sjöstedt ile de Türkiye'nin Afrin'e yönelik gerçekleştirdiği terörle mücadele operasyonlarını eleştirmiştir.⁴⁰ Benzer şekilde Sol Partili Uppsala Belediye Şube Müdürü Ilona Szatmari Waldau da ZDH'ye tepki göstermiş ve PKK'nın terör örgütleri listesinden çıkarılması için çabalarının devam ettiğini yinelemiştir.⁴¹

Yerel siyasi partilere bağlı bulunan dernekler ve STK'lar tarafından da desteklenen PKK'ya, Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin gençlik yapılanması olan İsveç Sosyal Demokrat Gençlik Birliği (SSU) de arka çıkmaktadır. Türkiye'nin PKK'nın Suriye kolu olan PYD/YPG'ye yönelik başlattığı ZDH'nin SSU tarafından uluslararası hukuka aykırı olduğu iddia edilmiştir.⁴² Sol Parti'nin Skövde'de bulunan il örgütlenmesi ise Afrin'deki PYD/YPG yapılanmasını desteklediğine dair açıklamalarda bulunmuş-

40. "Yekbun Alp och Jonas Sjöstedt; – Nu sviks kurderna!", 28 Mart 2018 <http://uppsalavanstern.se/yekbun-alp-och-jonas-sjostedt-nu-sviks-kurderna>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

41. "Uppsala NCDK 4. Kongresini Gerçekleştirdi", ANF Haber, 27.03.2018, <https://anfturkce.net/avrupa/uppsala-ncdk-4-kongresini-gerceklestirdi-105644> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

42. "İsveç SSU: Efrin İçin Harekete Geçilmeli", ANF Haber, 28.03.2018, <https://anfturkce.net/avrupa/Isvec-ssu-efrin-icin-harekete-gecilmeli-105685>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

43. "Skövde Sol Parti'den Efrin'le Dayanışma Kararı" ANF Haber, 27.03.2018 <https://anfturkce.net/avrupa/skoevde-sol-parti-den-efrin-le-dayanisma-karari-105646> (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018)

MEDYA YAPILANMASI

1990'lerden beri görsel medya üzerinden propagandasını yürüten PKK, İsveç'te kurmuş olduğu TV kanallarındaki farklı dillerden yayınlarıyla dikkat çekmektedir. PKK'nın Belçika'da kurmuş olduğu Med TV (1995-1999), Medya TV (1999-2004) ve Roj TV (2004-2012) gibi kanalların Belçikalı yetkililerce baskı altında tutulması sonucu bahsi geçen kanallar kapatılmıştır. PKK yasaklamalar sonucunda Nevruz TV, Ronahi TV ve Aryen TV adlı kanallarını İsveç üzerinden yayımlamaya başlamıştır.

PKK'nın İsveç'teki medya yapılanması Kürt Medya Vakfı'nın (Stiftelsen Kurdisk Media) 18 Haziran 1997 tarihinde kurulması ile başlamıştır.⁴⁴ Akabinde 22 Kasım 2005 tarihinde İsveç'in resmi makamlarının da tescil etmesi sonucu Nevruz TV'nin kuruluşu, Kürt Medya Vakfı'nın desteği ile Stockholm'de ilan edilmiştir. 20 Şubat 2007'de test yayınlarına başlayan kanal, Mart 2008'den sonra Farsça ve Kürtçe yayınlarına devam etmiştir.⁴⁵ Bir dönem sorumluluğu Amed Dicle kod adlı Vahdettin Tayfur adlı PKK mensubu tarafından yapılmıştır. Ek olarak Doktor Şiyar ve Dengir kod adlı örgüt üyelerinin de üst düzey yöneticilerden olduğu bilinmektedir.⁴⁶ 2015 yılında Türkiye'nin yoğun diplomatik baskıları sonucu, önce Fransız uydusunda yasaklanan Nevruz TV daha sonra İsveç resmi makamlarınca kaçakçılık,

Görsel 17: Nevruz TV'nin Facebook Hesabında Yayınladığı YPJ'li Kadın Terörist Haberi, 14 Ocak 2015

Nevruz TV, Facebook, 14 Ocak 2015, <https://www.facebook.com/1395255540775671/photos/a.1395256747442217.1073741827.1395255540775671/1395646330736592/?type=3&theater> (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018)

Görsel 18: Nevruz TV Sosyal Medya Hesabında Yayınlanan PYD/YPG Eylemi, 14 Ocak 2015

Nevruz TV, Facebook, 14 Ocak 2015, <https://www.facebook.com/1395255540775671/photos/pcb.1395645850736640/1395645837403308/?type=3&theater> (Erişim tarihi: 02 Haziran 2018)

44. https://www.ratsit.se/8024039854-STIFTELSEN_KURDISK_MEDIA, (Erişim tarihi: 02 Haziran 2018)

45. <http://mavise.obs.coe.int/channel?id=28154> (Erişim tarihi: 02 Haziran 2018)

46. SETA Mülakatu, Stockholm, 16.12.2017.

Görsel 19: Aryen Haber Sosyal Medya Hesabından PKK'nın Kadın Teröristlerinden Ferat Amara'nın Yazısının Paylaşıldığı Twit, 1 Haziran 2018

<https://twitter.com/AryenHaber14/status/1002582202771820544> (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018)

Görsel 20: Salih Müslim'in Açıklama Yaptığı Bir Video, 30 Mart 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=xlgzTNHTw4> (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018)

başta olmak üzere çok sayıda terör örgütü propagandası yapmaya yönelik yayın gerçekleştirilmektedir.

para aklama ve terör propagandası yapmak gerekçeleri ile soruşturma geçirmiştir.⁴⁷ Soruşturmalar sonrasında Nevruz TV Belçika üzerinden yayınlarını sürdürmüşse de 11 Ekim 2016 tarihinden sonra yayın hayatı tamamen bitmiştir.⁴⁸

Nevruz TV stüdyoları 2017 sonrasında Aryen TV adıyla yayın hayatına tekrar başlamıştır. Fakat yayınlarına başladıktan kısa süre sonra evrakta sahtecilik, kara para aklama ve vergi kaçakçılığı gibi suçlamlardan dolayı çok sayıda Aryen TV çalışanı gözaltına alınmıştır. İsveç Vergi Ajansı, Kürt Medya Vakfı'nın bu durumdan sorumlu olduğunu

vurgulamış ve şüpheli pek çok dokümana el koymuştur. Bir süre yayınları kesilen Aryen TV halihazırda PKK'nın İran'daki kolu olan PJAK ve PKK yanlısı yayınlarına devam etmektedir.⁴⁹ Aryen TV PYD/YPG Eş Başkanı Salih Müslim'in açıklamaları, Abdullah Öcalan'ı öven haberler ve ölen teröristlerin kimliklerinin yayınlanması

47. "Ekobrottsmyndigheten slog till mot Stiftelsen Kurdisk Media", NYHETERIDAG, 7 Kasım 2017, <https://nyheteridag.se/ekobrottsmyndigheten-slog-till-mot-stiftelsen-kurdisk-media/> (Erişim tarihi: 03 Haziran 2018)

48. İsveç devlet radyosu EKOT'a göre, Avrupa genelinde 2008 yılından bu yana yayın yapan ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından PKK çizgisinde yayın yaptığı gerekçesiyle kapatılması talep edilen, İsveç merkezli Nevruz TV'nin yayını, Fransız uydu şirketi Eutelsat tarafından kesilmiştir. "İsveç'te "Newroz TV"nin Yayını Durduruldu", *İsveç Gündemi*, 12 Ekim 2016, <https://www.isvecgundemi.com/gundem/isvec-te-newroz-tv-nin-yayini-durduruldu-h7670.html>; SETA Mülakatı, Stockholm, 16.12.2017.

49. "Polis ve sibe avete ser Aryen TV", Sverigeradio, 7 Kasım 2017, <https://sverigeradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2200&artikel=6815906>, (Erişim tarihi: 4 Haziran 2018).

Nevruz TV üzerinden yayınlarını sürdüren bir diğer kanal ise Ronahi TV'dir. 31 Ekim 2011 tarihinde kurulan kanal, 2012 yılında yayınlarına başlamış, 4 Şubat 2015'te ise İsveç'te resmîyet kazanmıştır.⁵⁰ 2014'te Suriye'nin kuzeyinde eylemleriyle öne çıkan PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG'ye yönelik propaganda faaliyetlerine katkıda bulunan Ronahi TV, sosyal ve kültürel yayınları üzerinden Kürtleri etkilemeye yönelik çaba içerisindedir. 2004-2012 arasında Avrupa'da PKK'nın medya organlarından olan Roj TV'nin yöneticilerinden Ejder Şexo ve Bünyad Cizri kod adlı örgüt mensupları Ronahi TV'de yayınlarına devam etmektedir.⁵¹

Görsel 21: KCK-E Yönetim Kurulu Üyesi Nerina Azad'ın Bir Röportajı, 25 Mayıs 2018 Ronahi TV, 25 Mayıs 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=cTVBEEFG89I>, (Erişim tarihi: 4 Haziran 2018).

FİNANS KAYNAKLARI

PKK'nın İsveç'te "legal" görünümlü toplamış olduğu para 2016-2017 döneminde 1 milyon 250 bin avroyu bulmaktadır. Bunun dışında PKK'lı gruplar İsveç'te gerek resmî makamlardan gerekse de TV kanalları üzerinden gelir elde etmeye devam etmektedir.⁵²

2007-2015 döneminde PKK propagandasını İsveç merkezli yapan Nevruz TV'nin gerçekleştirilen mali soruşturmalar neticesinde aynı zamanda PKK'ya finansman da sağladığı ortaya çıkarılmıştır. Saha araştırmaları sırasında elde edilen bilgilere göre örgütün "Doğu Kanalı" olarak adlandırılan Nevruz TV'ye 2009'da 1 milyon 467 bin 866 avro paranın transfer edildiği bilinmekle beraber kanalın giderlerinin PKK'nın Avrupa'daki kasası olan Ekonomik Mali Birim (EMB) tarafından karşılandığı tespit edilmiştir. Öte yandan Nevruz TV ve Mezopotamya'nın Sesi Radyosu adlı yayın organlarında çalışan terör örgütü mensuplarının maaşlarından kesinti yapılarak 3 milyon 236 bin 938 avro gelir elde edilmiştir.⁵³ Akabinde elde edilen para İsveçli yetkililerin dikkatini çekmiştir. Düzenlenen operasyonlar neticesinde Nevruz TV kapatılmış ancak yerine Aryen TV faaliyetlerine başlamıştır. İsveç polisi vergi

50. <http://mavise.obs.coe.int/channel?id=28155> (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

51. SETA Mülakatı, Stockholm, 16.12.2017.

52. SETA Mülakatı, Stockholm, 17.12.2017.

53. SETA Mülakatı, Stockholm, 17.12.2017.

kaçakçılığı yaptığı ve para akladığı gerekçesiyle Aryen TV'ye de operasyon düzenlemiştir. Halihazırda kanalın faaliyetleri gözetim altında tutulmaktadır.⁵⁴

PKK, diğer taraftan İsveç'te kurduğu STK'lar üzerinden gelir elde etmeye devam etmektedir. Bu anlamda İsveç Gençlik ve Sivil Toplum Ajansı tarafından "Etnik Organizasyonlar" kapsamında desteklenen Stockholm merkezli İsveç Kürt Konseyi (Kurdiska Radet) 2017'de 544 bin 211 İsveç kronu (SEK) yardım almıştır.⁵⁵

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK'nın İsveç'te militan devşirme yöntemleri üç şekilde gerçekleşmektedir: Bunlardan birincisi İsveç'te yaşayan Kürtlere yönelik militan devşirme süreçleridir. Bu ilk kategoride örgüte sempati duyan gençlerin ya örgütün İsveç'teki kriminal ve illegal faaliyetlerinde kullanılmak ya da örgütün dağ kadrosuna götürülmek üzere hedef alındığı görülmektedir. İkincisi de Türkiye'den İsveç'e göç etmiş kişilerden oluşmaktadır. Yapılan saha görüşmelerinde bu kişilerin zaten PKK aracılığıyla bu ülkeye gelmelerinden dolayı örgütün dağ kadrosuna katılmaları konusunda daha fazla etkiye açık oldukları dile getirilmiştir. Üçüncü kategori ise İsveçli marjinal sol gruplara üye kişilerden oluşmakta olup bu kişiler genel olarak Suriye'de PKK saflarına katılmaktadır.

Öte yandan PKK'nın militan devşirme ve sempatican kazanma bakımından İsveç'te okulları da hedef aldığı görülmektedir. Uluslararası çapta çocukları koruma programları düzenleyen Radda Barnen Vakfı, 1998 yazında PKK'nın İsveç okullarında çocukları eğittiği bilgisine ulaşmıştır. 18 yaşından küçük 17 kişinin Temmuz 1998'de İsveç'in kuzeyinde "yaz kampı" adı altında endoktrinasyon çalışmaları kapsamında kamplarda eğitildiği tespit edilmiştir. Çocuklardan örgüt üyesi yetiştiren PKK, daha sonra bu çocukları Türkiye'nin güneyine göndermektedir. O dönem çok sayıda ailenin durumdan şikayetçi olmasıyla on yıl içinde 50'den fazla çocuğun terör örgütüne katıldığı tespit edilmiştir.⁵⁶

Çocuk savaşçılar dışında, örgütün son yıllarda eleman temin ettiği bir diğer kanal ise yabancı terörist savaşçılardır (YTS). Suriye iç savaşıyla bölgeye intikal eden YTS'ler arasında İsveç vatandaşları da bulunmaktadır. YPG'ye katılan Firaz Kardo kod adlı Badeen Abdülhamid Muhammad İmam Mısır kökenli olup bir dönem ailesi ile İsveç'e taşınmıştır. İsveç vatandaşı olan Kardo 3 Ağustos 2016 tarihinde YPG saflarında Menbiç'te hayatını kaybetmiştir.⁵⁷

54. "Swedish police raid on Aryen TV studios in Stockholm", ANF, 7 Kasım 2017, <https://anfenglish.com/freedom-of-the-press/swedish-police-raid-on-aryen-tv-studios-in-stockholm-23096>, (Erişim tarihi: 4 Haziran 2018).

55. <https://www.mucf.se/vi-har-fatt-bidrag?org=kurdiska&projekt=&bidragsnamn=&bidragstyp=All&ort=&beviljatar=203>, (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

56. "Child Recruitment By Armed Groups from Other Countries", Refworld, 2001, <http://www.refworld.org/docid/498805cac.html> (Erişim tarihi: 4 Haziran 2018).

57. Kyle Orton, "The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria", the Henry Jackson Society, (2017), s. 55.

PYD/YPG sadece Suriye ve Irak benzeri coğrafyalarda tehlike arz etmemekte aynı zamanda İsveç ve bölge ülkeler için de bir tehdit unsurudur. Kod adı Zilan Dilmar olan İngiliz vatandaşı Kimberley Taylor ise İsveç Stockholm Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi okurken YPG'ye sempati duymaya başlamıştır. “Demokratik konfederalizm” ve “anti-kapitalist ve feminist” çizgiyi benimseyen Dilmar, İsveç'teki eğitimini yarım bırakarak Mart 2016'da Suriye'de YPG saflarına katılmıştır.⁵⁸ Ek olarak İsveç'ten Heval Agid kod adlı Jesper Söder, 19 Mayıs 2015 tarihinde DEAŞ'a karşı savaşma iddiası ile YPG saflarına katılmıştır. Öğretmen olan Söder 11 Haziran 2015'te DEAŞ saldırısı sonrası yaralanarak İsveç'e geri dönmüştür. 2016 ortalarına kadar YPG bünyesinde bulunan “İskandinav Tugayı” adlı terör yapılanmasının başında bulunmuş ve örgüt adına medya propagandası yapmıştır. Eylül 2016 sonrasında ise YPG'ye katılmak isteyenleri bilgilendirmeye başlamıştır.⁵⁹ Böylelikle örgütü besleyen bir YTS zinciri de İsveç'te oluşmakta olup gelecekte bu radikal gruplar İsveç'in kamu güvenliğini tehdit edebilecek bir risk faktörüne dönüşebilecektir.

Görsel 22: Firaz Kardo'nun Münbiç Kampı Hakkında Konuşması

Youtube, 6 Eylül 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=FQbfY6cFgU>, (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018).

Öğretmen olan Söder 11 Haziran 2015'te DEAŞ saldırısı sonrası yaralanarak İsveç'e geri dönmüştür. 2016 ortalarına kadar YPG bünyesinde bulunan “İskandinav Tugayı” adlı terör yapılanmasının başında bulunmuş ve örgüt adına medya propagandası yapmıştır. Eylül 2016 sonrasında ise YPG'ye katılmak isteyenleri bilgilendirmeye başlamıştır.⁵⁹ Böylelikle örgütü besleyen bir YTS zinciri de İsveç'te oluşmakta olup gelecekte bu radikal gruplar İsveç'in kamu güvenliğini tehdit edebilecek bir risk faktörüne dönüşebilecektir.

Görsel 23: Jordan Matson (solda) ve Jesper Söder (sağda) YPG'ye Dair Açıklama Yapıyor

“YPG'nin Savaşı İnsanlık İçin”, Yeni Özgür Politika, 23 Temmuz 2015, <http://yeniogzurgopolitika.com/index.php?rupel=nuce&id=44406>, (Erişim Tarihi: 05 Haziran 2018).

58. Orton, *The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria*, s.109-110.

59. Orton, *The Forgotten Foreign Fighters: The PKK in Syria*, s. 105-106; Söder'in deneyimlerini anlattığı bir TV programı için bkz. <https://nyheter24.se/nyheter/utrikes/804448-svenske-jesper-slass-mot-is-har-berrattar-han-varfor>, (Erişim tarihi: 5 Haziran 2018).

Görsel 24: Taylor, Suriye Ziyareti Sonrası YPG'ye Katıldı

"Burada Bir Devrim Var" Diyen YPJ'li Kimberley Taylor 'Zilan' Adını Aldı", Sosyalist Gazete, 28 Mayıs 2017, <https://sosyalistgazete4.net/burada-bir-devrim-var-diyen-ypjli-kimberley-taylor-zilan-adini-aldi.html>, (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2018)

liferini de hedefine yerleştirmiştir. PKK tarafından gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin hedefleri arasında İsveç Başbakanı Olof Palme, örgütün yöntemlerine eleştirel yaklaşan muhalif örgüt üyeleri ve Türk vatandaşları yer almaktadır.⁶⁰

PKK, İsveç hükümetinin 1980'lerde verdiği destekle beraber rahat hareket etme ortamı bulmuş ve çalışmalarını hızlandırmıştır. Fakat PKK'nın İsveç'e gönderdiği teröristler arasında muhalefetin oluşması sonucu, 20 Haziran 1984'te Uppsalâ'da PKK'dan kaçmak isteyen bir kişi öldürülmüş ve bu olay sonrasında İsveçli yetkililer PKK'yı Avrupa genelinde "terör örgütü" olarak ilan etme çabası içine girmiştir.⁶¹ Bu çaba kısıtlı da olsa sonuç vermiştir. 1984'te İsveç hükümeti PKK'yı terör örgütü olarak nitelendirmiş ve Abdullah Öcalan'ın İsveç'e girişini yasaklamıştır.⁶² Fakat tüm yasaklamalar terör örgütünün eylemlerinin önüne geçememiştir. PKK'dan ayrılan Çetin

Görsel 25: Olof Palme Suikastının Faili Hasan Hayri Güler'in ve Ailesinin Anıldığı Cenaze Töreni, Almanya-Essen, 2014

"Gülê Ana Ülkesine Uğurlandı", *Yeni Özgür Politika*, 25.10.2015, <http://www.yeniozgurpolitika.eu/index.php?rupel=nuce&id=35438>, (Erişim Tarihi: 20.04.2018).

Güngör (Semir) 2 Kasım 1985 tarihinde Sosyal Demokrat Parti'nin etkinliğinde örgüt mensupları tarafından vurulmuştur. Daha öncesinde İsveç polisinden koruma talep etmiş olan Güngör'ün PKK'ya karşı eleştirel tavırlarından dolayı öldürüldüğü

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

1980'lerden bu yana İsveç'te aktif olarak yapılanmaya devam eden PKK, kendi iç çatışmalarını İsveç'e taşımakla birlikte İsveç hükümeti içerisindeki siyasi muha-

liler PKK'yı Avrupa genelinde "terör örgütü" olarak ilan etme çabası içine girmiştir.⁶¹ Bu çaba kısıtlı da olsa sonuç vermiştir. 1984'te İsveç hükümeti PKK'yı terör örgütü olarak nitelendirmiş ve Abdullah Öcalan'ın İsveç'e girişini yasaklamıştır.⁶² Fakat tüm yasaklamalar terör örgütünün eylemlerinin önüne geçememiştir. PKK'dan ayrılan Çetin

60. "Ocalan denies role in key rebel actions, Palme assassination", <http://edition.cnn.com/WORLD/meast/9906/01/ocalan.02>, (Erişim tarihi: 2 Haziran 2018).

61. Özcan, *PKK Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, s. 290-291.

62. Michael M. Gunter, Transnational Sources of Support for the Kurdish Insurgency in Turkey, *The Journal of Conflict Studies*, Cilt 11, No 2, 1991, s. 13.

tespit edilmiştir.⁶³ 24 Aralık 1985'te PKK'dan o dönem ayrılmış ve Kürt Öncü İşçi Partisi (PPKK) üyesi olan bir kişi, PKK'lı bir terörist tarafından Stockholm Metro-su'nda bıçaklanarak öldürülmüştür.⁶⁴

Örgütün Avrupa'ya gönderdiği ve daha sonra PKK'ya ihanet ettiği gerekçesi ile örgüt tarafından öldürülen Çetin Güngör'ün (Semir) failinin İsveç'te tutuklanması terör örgütünün İsveç hükümetine karşı tavrını sertleştirmiştir. Hatta PKK'nın o dönem Avrupa'da sözcülüğünü yapan Hüseyin Yıldırım yakalandıktan sonra İsveç polisine verdiği ifadesinde PKK'nın İsveç'ten intikam alacağı tehdidinde bulunmuştur. Örgüt ses getiren bir terör eylemi gerçekleştirmek için İsveç hükümetine karşı harekete geçmiş ve neticesinde PKK, İsveç Başbakanı Olof Palme'ye 1986'da suikast düzenlemiştir.⁶⁵ O dönem soruşturmalar neticesinde Palme suikastını düzenleyen PKK'nın kimliği tespit edilememiştir. Fakat 1998'de PKK'lı Şemdin Sakık, saldırıyı Abdullah Öcalan'dan emir alan "Harun" kod adlı Hasan Hayri Güler'in gerçekleştirdiğini itiraf etmiştir.⁶⁶

1990'lardan sonra İsveç'te daha çok Türk vatandaşlarını hedef alan PKK bu dönemde bilinen ilk terör eylemini 17 Mayıs 1995 tarihinde gerçekleştirmiştir. İsveç'in Malmö şehrinde bulunan Türk misyonuna boya bombaları ve taş atılmıştır.⁶⁷ PKK benzer bir eylemi 15 Şubat 2017 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Stokholm Büyükelçiliğine yönelik de düzenlemiştir. PKK'lı 8 terörist elçilik binasına boyalarla saldırmıştır.⁶⁸ PKK 20 Ocak 2018'de Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında Suriye'de bulunan PYD/YPG'li gruplara yönelik başlatmış olduğu ZDH sonrasında terör eylemleriyle tekrar gündeme gelmeye devam etmiştir. 28 Ocak 2018 tarihinde İsveç'in başkenti Stockholm'de bulunan UETD binası da Türkiye'ye destek etkinliklerinin düzenlendiği esnada PKK'lı teröristler tarafından saldırıya uğramıştır.⁶⁹ Saldırı sonrasında teröristlerin UETD binasına "PYD", "Apo", "Afrin", "YPG" ve "PKK" terör örgütüne ait yazıları yazdıkları gözlemlenmiştir.⁷⁰ 3 Şubat 2018 tarihinde ise Türkiye Cumhuriyet Stokholm Büyükelçiliğine ait park halinde bulunan bir aracın camları kırılmıştır.⁷¹

63. CIA- EIR Special Report, The Kurdish Workers' Party PKK: a branch of "Soviet Murder, Inc.?", Terrorism Review, 1986, s. 34-36.

64. CIA, "The Kurdish Worker's Party: Changing Course?", Terrorism Review, 1986, s. 38.

65. CIA- Directorate of Intelligence, The Kurdish Workers' Party: Changing Course?, Terrorism Review, 1986, s. 33.

66. "İşte Palme'nin Katili", *Hürriyet*, 29.04.1998, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/iste-palmenin-katili-39016348>, (Erişim tarihi: 20.04.2016).

67. CIA- Counterterrorist Center, The Terrorism Diary for July and August, Terrorism Review, Haziran 1995, s. 20.

68. "İsveç'te Türk Elçiliğine Boyalı Saldırı", *Hürriyet*, 15 Şubat 2017, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/isvec-te-turk-elciligine-boyalı-saldiri-40366788>, (Erişim tarihi: 05.06. 2018).

69. "Stockholm'de, Avrupalı Türk Demokratlar Birliği Binasına Saldırı", Sputnik Türkiye, 28 Ocak 2018, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/201801281032002500-stockholmdede-avrupali-turk-demokratlar-birligi-binasina-saldiri>, (Erişim tarihi: 5 Haziran 2018).

70. "Terör Örgütü Yandaşları İsveç'teki UETD Binasına Saldırdı", T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler Ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 28 Ocak 2018, <https://www.ytb.gov.tr/yurtdisi-vatandaslara-yonelik-saldiri/teror-orgutu-yandaslari-isvec-teki-uetd-binasina-saldirdi>, (Erişim tarihi: 5 Haziran 2018).

71. "Türkiye'nin Stockholm Büyükelçiliği Aracına Saldırı", Haberler, 3 Şubat 2018, <https://www.haberler.com/turkiye-nin-stockholm-buyukelciligi-aracina-10526637-haberi/> (Erişim tarihi: 05 Haziran 2018).

Görsel 27: 3 Şubat 2018'de PKK Tarafından Taşlanan Araç

Görsel 28: PJAK Flamalarının Yanında, PKK ve Abdullah Öcalan Flamaları, Stockholm, 8 Ocak 2018

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

İsveç'te bulunan Irak, Suriye, Türkiye ve İran merkezli PKK yapılanmaları neredeyse tüm eylemlerinde terör örgütü flamalarını ve Abdullah Öcalan posterlerini bir arada kullanmaktadır. PKK/PJAK/PYD/YPG gibi terör örgütlerinin İsveç'teki uzantıları özellikle Stockholm ve Uppsala şehirlerinde öne çıkmaktadır.

İsveç'te bulunan PKK, PJAK ve PYD/YPG yapılanmalarını bir araya getiren pek çok eylem konusu mevcuttur. Bu anlamda PJAK'ın İsveç'teki uzantısı, Belçi-

Görsel 29: Stockholm'de PKK ve PYD/YPG'li Grup Tarafından Gerçekleştirilen Zeytin Dalı Harekâtı Karşısı Yürüyüşü, 3 Şubat 2018

ka merkezli PKK yapılanması olan Kürdistan Ulusal Kongresi'nin de katıldığı bir etkinlik düzenlemiş ve etkinlik boyunca PJAK ve PKK flamalarının yanı sıra Abdullah Öcalan'ın posterleri ile terör örgütü propagandası yapmıştır.⁷²

20 Ocak 2018 sonrasında Türkiye'nin PKK ile mücadelesi kapsamında Suriye'nin kuzeyinde bulunan PYD/YPG yapılanmasına yönelik düzenlediği ZDH'yi protesto etmek isteyen PYD/YPG'li gruplar PKK ile birlikte hareket ederek Stockholm'de çok sayıda etkinlik gerçekleştirmiştir.⁷³

PKK ve diğer uzantılarının birlikte yapmış oldukları etkinliklere ek olarak İsveç'te bulunan Sol Parti'nin gençlik yapılanması olan Genç Sol'un (Ung Vanster) her fırsatta örgütü desteklediği gözlemlenmiştir. 2017'de Dünya Kobani Günü'nü kut-

72. "Stockholm'de PJAK'tan İran Rejimini Protesto Eylemi", ANF Türkçe, 8 Ocak 2018, <https://firatnews.com/avrupa/stockholm-de-pjak-tan-iran-rejimini-protesto-eylemi-101224>, (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018).

73. "İsveç ve Danimarka'da Binler Afrin için Sokağa Çıktı", ANF Türkçe, 3 Şubat 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/Isvec-ve-danimarka-da-binler-efrin-icin-sokaga-cikti-102644>, (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018).

lamak amacıyla Stockholm'de toplanan Genç Sol üyeleri PYD/YPG'lı teröristlerin savaşlarında devam etmesi gerektiği ve daima destekçileri olacaklarına dair beyanatlarda bulunmuştur.⁷⁴ Son dönemde ZDH'yi eleştiren yapı açıkça YPG/YPJ'li grupların yanında yer aldığını beyan etmiştir.⁷⁵

Görsel 30: Genç Sol Üyelerinin PYD/YPG'ya Destek Olmak İçin Toplandığı Etkinlik, Stockholm, 1 Kasım 2017

İSVEÇ'İN PKK POLİTİKASI

PKK'nın Türkiye, Suriye, Irak ve İran'daki yapıları İsveç'e "siyasi sığınmacı" statüsünü kullanarak göç etmişlerdir. Aynı zamanda İsveç'in daha öncesinde göç eden Kürt kökenlilere yönelik uygulamaya başladığı entegrasyon politikaları ile "Kürtlük" bilincinin oluşması⁷⁶ PKK'nın kolayca organize olmasının önünü açmıştır.

1980 sonrasında bölgeye gelen örgüt sempatanları ve üyeleri, CIA belgelerine göre İsveç-Kürt Kültür Derneği (Swedish-Kurdish Cultural Association) ve Demokratik Ulusal Kürdistan Birliği (Democratic National Association of Kurdistan) çevresinde toplanmıştır. Entegrasyon politikaları ışığında kurulan yapılar 1983'te maddi anlamda da desteklenmeye başlamıştır.⁷⁷ PKK, İsveç'te 1980'lerde örgüt içi çatışmaların yoğunlaşması üzerine İsveç hükümeti 1984'te PKK'yı terör örgütü kategorisinde değerlendirmeye başlamış ve Suriye'de yaşayan Abdullah Öcalan'ın ülkeye girişini yasaklamıştır. Fakat PKK'nın Batı Avrupa sözcüsü olan Hüseyin Yıldırım gibi örgüt üyeleri İsveç'te yaşamayı sürdürmüştür. 1984'te PKK'lılara karşı tavrını sertleştiren İsveç 18 kişiyi örgütle bağlantısı olduğundan dolayı sınır dışı etmiştir. PKK ise 1986'da İsveç hükümetinin tavrına karşı Başbakan Olof Palme'ye suikast düzenlemiştir.⁷⁸ 1990'larda İsveç'te çatı yapılanmalarını açmaya başlayan PKK, Türkiye-İsveç ilişkileri arasında önemli bir değişken haline gelmiştir. Bu anlamda Sosyal Demokratlar grubu, Türkiye'nin 1990'larda PKK'ya yönelik gerçekleştirdiği terörle

74. "World Kobane Day – Vilja Schröder Slagbrand", Ung Vanster Storstockholm, 1 Kasım 2017, <http://storstockholm.ungvanster.se/2017/11/01/world-kobane-day-vilja-schroder-slagbrand>. (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018).

75. "Genç Sol İsveç'te YPG/YPJ için bağış kampanyası başlattı", ANF, 16 Nisan 2018, <https://anfturkce.net/avrupa/genç-sol-İsveç-te-ypg-ypj-icin-bağis-kampanyasi-baslatti-106566> (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018).

76. Bahar Baser, Idris Ahmedi, ve Mari Toivanen, "The Transnational Activism of the Kurdish Diaspora and the Swedish Approach to the Kurdish Question", Migration from Turkey to Sweden: Integration, Belonging and Transnational Community, London, I.B. Tauris, 2017, s. 15.

77. CIA- EIR Special Report, "The Kurdish Workers' Party PKK: a branch of "Soviet Murder, Inc.?", Terrorism Review, 1986, s. 34-36.

78. Bahar Baser, "Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective", (Ashgate Publishing: 2015), s. 138-141.

mücadele operasyonlarını hedefine koyarak 1996'da İsveç Parlamentosunda Türkiye'de insan haklarının ihlal edildiği iddiasında bulunmuştur. Türkiye'yi hedef alan sol grupların aksine 2000'lerde İlimli Parti (The Moderate Party, Moderata Samlingspartiet), AK Parti hükümeti ile iyi ilişkiler kurmuştur.⁷⁹ 2002'de AB, PKK'yı terör örgütü listesine almışsa da İsveç medyası aynı dönem PKK'yı terör örgütü olarak görmekten imtina etmiştir.⁸⁰

İsveç'te Sol Parti'nin PKK'ya olan desteği son yıllarda dikkat çekmektedir. Öyle ki Sol Parti üyeleri PKK'nın terör örgütleri listesinden çıkarılmasını ortak karar olarak benimsemiştir.⁸¹ Bu kararın öncesinde, Sol Parti üyesi olan Jacob Johnson, 2010'da yaptığı Türkiye gezisi esnasında PKK'nın AB ve ABD terör listelerinden çıkarılması gerektiğine dair açıklamalarda bulunmuştur. Ayrıca bu duruma dair Diyarbakır'da bir basın toplantısı da düzenlemiştir.⁸² Sol Parti mensuplarının PKK'yı meşrulaştırıcı tavırları ise İsveç'te sıklıkla gündeme gelmektedir. Sol Parti lideri Jonas Sjöstedt ve parti üyesi olan Yekbun Alp'in terör örgütünü

Görsel 31: Jonas Sjöstedt 1 Kasım 2015 Seçimleri Öncesinde Konuşuyor

"Jonas Sjöstedt (V) håller tal framför terroristledaren Öcalan", Youtube, 18 Ekim 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=5FytAWYXBCA>, (Erişim Tarihi: 05 Haziran 2018).

açıktan desteklemesi söz konusudur. Öyle ki Sjöstedt, HDP ve Abdullah Öcalan temalı bir flamanın önünde, 1 Kasım 2015 seçimler öncesinde konuşma yaparak terör örgütü PKK'ya İsveç'te açıktan destekte bulduklarını göstermiştir. Bu toplantıda –tıpkı 2010'da Johnson'ın verdiği demece benzer olarak– Sjöstedt de ABD ve AB'nin PKK'yı terör örgütleri listesinden çıkarması gerektiğini vurgulamıştır.⁸³ Öte yandan Sol Parti'de PKK yandaşı açıklamaları ile dikkat çeken Uppsala İl Başkan Yardımcısı Yekbun Alp de her fırsatta PKK'nın şehrindeki eylemlerine katılmaktan geri kalmamaktadır. Hatta 17-18 Eylül 2017 tarihinde Siirt'te etkisiz hale getirilen ve Yekbun Alp'in amcası olan Şervan Azad kod adlı terörist Mehmet Sıraç Alp'in⁸⁴ Ekim 2017'de Uppsala'da düzenlenen anma törenlerine Yekbun Alp de katılmıştır.

79. Baser, *Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective*, s. 141-144.

80. Baser, *Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective*, s. 145.

81. <http://hammarby-skarnack.vansterpartiet.se/2016/05/18/rapport-fran-kongressen-i-orebro-5-8-maj-2016>, (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018).

82. Baser, *Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective*, s. 141-144.

83. "Har talar V-ledaren framför bild av ökand terroristledare", *Friatider*, 16 Mayıs 2016, <http://www.friatider.se/har-talar-v-ledaren-framfor-bild-av-okand-terrorledare>, (Erişim tarihi: 05 Haziran 2018)

84. <https://www.hpg-sehit.com/index.php/ehit-kuenyeleri/2017-sehitlerimiz/item/5598-servan-azad-mehmet-sirac-alp>, (Erişim tarihi: 5 Haziran 2018).

Törende Yekbun Alp, Abdullah Öcalan ve ölen teröristlere övgü dolu açıklamalarda bulunmuştur. Aynı etkinlikte Sol Parti Uppsala İl Başkanı Lars Thor da bulunmuş ve Yekbun Alp'in beyanlarına benzer şekilde PKK propagandası yapmıştır.⁸⁵ Sol Parti içerisinde öne çıkan ve her fırsatta terör örgütü propagandası yapan bir diğer isim de Amineh Kakabevh'tir. Kakabevh, Abdullah Öcalan'ı "Kürt halk önderi" olarak tanıtmakla beraber Öcalan'ın serbest bırakılması ve PKK'nın terör örgütleri listesinden çıkarılması gibi açıklamalarını neredeyse tüm terör etkinliklerinde dile getirmiştir.⁸⁶

Halihazırda İsveçli üst düzey yetkililer kağıt üzerinde PKK'yı terör örgütü olarak görüyor olsa da bahsi geçen örgüt etkinliklerine karşın girişimleri söz konusu değildir. Ayrıca PKK'nın diğer uzantılarını da terör örgütü olarak görmeyen İsveçli yetkililer, bu yapılanmaları farklı platformlarda desteklemektedir.

Arap Baharı, Suriye'de gerçekleşen toplumsal hareketler ve iç çatışmalara sebep olduğu, PKK'nın Suriye'deki kolu olan PYD/YPG yapılanmasının daha belirgin hale gelmesinin önünü açmıştır. Bu anlamda İsveç'te de belirginleşen PYD/YPG terör

Görsel 32: Amineh Kakabevh Stockholm'de PKK'ya Dair Açıklamalarda Bulunuyor, 28 Nisan 2018

örgütü, 2016'da İsveç'in başkenti Stockholm'de, İsveçli yetkililerin izniyle temsilcilik açabilmiştir. Hatta PYD/YPG'nin kadın kolları YPJ'nin başında bulunan Nesrin Abdullah, dönemin İsveç Savunma Bakanı Peter Hultqvist ile görüşmüş ve yaralanan PYD'lilerin tedavisinin İsveç'te yapılması talebinde bulunmuştur.⁸⁷ Peter Hultqvist ise YPG ile beraber çalışabileceklerini ve her platformda kendilerini destekleyebileceklerinin sinyalini vermiştir.⁸⁸ Son yıllarda PKK, İsveç'teki siyasi ve sosyolojik yapısal boşluklardan faydalanarak illegal silah ticaretine hız vermiştir. İsveçli resmi makamların gözünden kaçan bu durum PKK'nın silahlanmasına önyak olmuştur. Öyle ki

85. "Herekol Şehidi Mehmet Sıraç Alp Uppsala'da Anıldı", ANF, 30 Ekim 2017, <https://anfurturke.net/avrupa/herkol-sehidi-mehmet-sirac-alp-uppsala-da-anildi-98202>, (Erişim tarihi: 5 Haziran 2018).

86. "Kakabaveh: Öcalan Özgür Olmalı, PKK Terör Listesinden Çıkarılmalı!", Hawar News, 28 Nisan 2018, <https://www.isvegundemi.com/gundem/isvec-sol-parti-milletvekili-nden-irkci-paylasim-h5997.html>, (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018), Kakabevh'in farklı azınlık gruplarını hedef aldığı söylemler için bkz. <https://www.isvegundemi.com/gundem/isvec-sol-parti-milletvekili-nden-irkci-paylasim-h5997.html>, (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018).

87. "PKK Şoku! Uzantısı PYD İsveç'in Başkentine Temsilcilik Açtı", İnternet Haber, 18.04.2016, <http://www.internethaber.com/pkk-soku-uzantisi-pyd-isvecin-baskentine-temsilcilik-acti-1585680h.htm> (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018)

88. "Stridande kurder vill ha sjukvard i Sverige", svt.de, 17 Nisan 2016, <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/stridande-kurder-vill-ha-sjukvard-i-sverige> (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018)

Ağustos 2017'de Şırnak'ın Uludere ilçesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin yürüttüğü operasyonlarda iki İsveç menşeli AT-4 tipi anti tank füzesi bulunmuştur.⁸⁹ Ayrıca halihazırda PYD/YPG'ye yönelik devam eden operasyonlarda İsveç'e ait olduğu bilinen silahlar ele geçirilmeye devam etmektedir.⁹⁰

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

1986'da Olof Palme suikastından önce PKK yapılanmasına yönelik başlatılan yaptırımlar, 1990'larla beraber zayıflamıştır. Türkiye'nin baskıları sonucu sadece medya organlarına birtakım engellemeler getirilmiş fakat PKK'nın STK faaliyetleri başta olmak üzere çok sayıda legal görünümlü terör faaliyetine göz yumulmuştur. Bu koşulların oluşmasına önayak olan ve İsveç'te PKK'nın örgütlenmelerini destekleyen Sol Parti gibi yapılar hakkında hukuksal süreç başlatılmalıdır.

İsveç'te PKK illegal yollardan elde ettiği gelirlerle ayakta kalabilmekte ve Türkiye'deki terör faaliyetlerini bu finansman ile desteklemektedir. Bu nedenle PKK ile ilişkili olduğu açıkça belli olan STK'lara destek sağladığı bilinen kurumlar denetim altına alınmalı ve sağlanan finansmanın önüne geçilmelidir. Halihazırda "gönüllü" ya da "gönülsüz" bağışlar üzerinden para toplamaya devam eden PKK, İsveçli yetkililerinin böylesi tavizkar tutumlarıyla daha fazla terör propagandası yapma gücü bulmaktadır.

İsveç'te PKK içinde doğrudan yöneticilik yapmış kişiler ya yaşamakta da ya da bu ülkeye sıklıkla gidip gelmektedir. Bu nedenle terör örgütünün üst düzey yöneticileri olan ve Türkiye tarafından aranan ya da İsveç hükümetinden geri iadesi talep edilen PYD/YPG'li isimlerin İsveç'te eylem yapmasının önüne geçilmeli ve burada yaşayan PKK'lılar Türkiye'ye iade edilmelidir.

PKK İsveç'i hem bu ülkedeki örgütlenmesi hem de Türkiye'de terör faaliyetleri için militan devşirme yerlerinden biri olarak görmektedir. Bu nedenle örgütün eleman kazanma yöntemleri arasında bulunan çocuk savaşçı yetiştirme ve yabancı terörist kazanma çabalarının önüne geçilmelidir. PKK terörünü doğrudan destekleyen durumların önüne geçilerek gerektiği yerde Türk makamları ile irtibat sağlanmalıdır. Yine İsveç'te Türk misyonları ve vatandaşlarına yönelik son zamanlarda gerçekleştirilen saldırılar İsveç güvenlik güçleri tarafından caydırıcı yaptırımlara tabi tutulmalıdır.

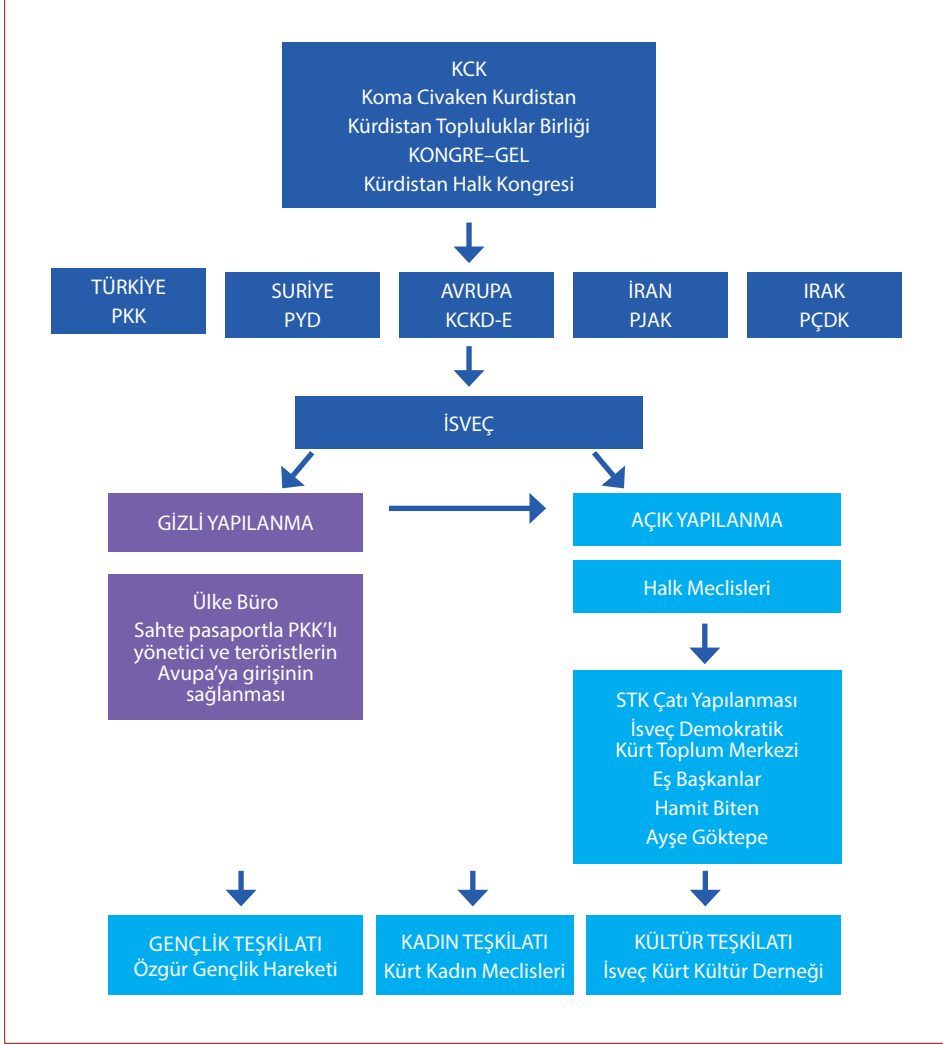
89. "PKK's Sweden origin anti-tank missiles seized", ILKHA, 16 Ağustos 2017, <http://en.ilkha.com/haber/2544/pkks-sweden-origin-anti-tank-missiles-seized> (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018); Ayrıca bkz. <https://turkey.liveuamap.com/en/2017/16-august-turkey-uludere--2-swedishmade-antitank-missiles>, (Erişim tarihi: 06 Haziran 2018).

90. "Afrin'de Ortaya Çıktılar! Terör Örgütü YPG'ye 19 Ülkeden Silah Gidiyor", Haberler, 6 Şubat 2018, <https://www.haberler.com/afrin-de-ortaya-ciktilar-teror-orgutu-ypg-ye-10533444-haberi>, (Erişim tarihi: 6 Haziran 2018)

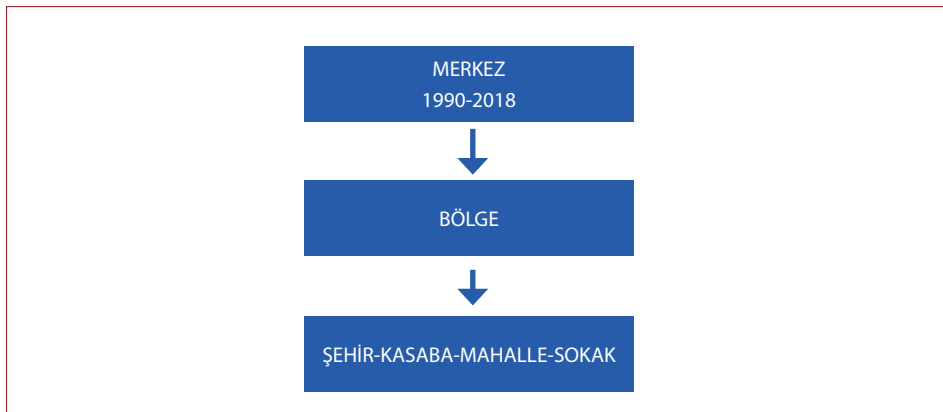
KRONOLOJİ

- 1981: PKK düzenlediği kongre ile Avrupa'da örgütün temsilciliği olabilecek vakıf, dernek vb. yapıların açılması kararına vardı.
- 1981: PKK İsveç'teki Kürt diasporasına sirayet etmeye başladı.
- 1983: İsveç'teki ilk PKK'lı STK'lar olan Demokratik Ulusal Kürdistan Birliği ve İsveç-Kürt Kültür Derneği kuruldu.
- 1984: PKK İsveç'teki terör saldırılarını arttırdı.
- 1984: Abdullah Öcalan'ın ve PKK mensubu bazı kişilerin İsveç'e girişi resmi makamlarca yasaklandı.
- 1986: İsveç Başbakanı Olof Palme "Harun" kod adlı PKK mensubu Hasan Hayri Güler tarafından suikasta uğradı.
- 1993: PKK'nın Avrupa çatı yapılanması olan KON-KURD kuruldu.
- 1994: İsveç Kürt Konseyi, KON-KURD adlı çatı yapılanmasına bağlı olarak kuruldu.
- 2013: KON-KURD yapılanması ismini KCD-E/KCDK-E olarak değiştirdi.
- 2013: İsveç Demokratik Kürt Toplum Merkezi (NCDK-Sverige) İsveç'te bulunan tüm bölgeleri kapsayacak şekilde kuruldu.
- 2016: PYD'nin İsveç temsilciliği açıldı.
- 2018: NCDK düzenlediği 5. Kongre ile Avrupa'nın farklı yerlerindeki PKK'lı teröristleri bir araya getirdi.

ORGANİGRAM

PKK İSVEÇ BÖLGE TEŞKİLATLANMASI

MEDYA FAALİYETLERİ

TELEVİZYONLAR	YAYINEVLERİ
Nevruz TV	Kürt Medya Vakfı (Stiftelsen Kurdisk Media)
Ronahi TV	
Aryen TV	

FİNANS KAYNAKLARI

İLLEGAL PARA KAYNAKLARI	LEGAL PARA KAYNAKLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kara Para Aklanması • Sahtecilik • Uyuşturucu Ticareti • Tütün Ürünleri Kaçakçılığı • İnsan Ticareti ve Gasp • İsveç resmi makamlarının desteği 	<p>A. YILLIK BAĞIŞ KAMPANYASI GELİRLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2016: 1 milyon 250 bin avro • İsveç Gençlik ve Sivil Toplum Ajansı 2017 yılı "Etnik Organizasyonlar" desteği: 544 bin 211 İsveç kronu (SEK) <p>B. TİCARİ VE FİNANSAL FAALİYETLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suriye'deki PKK/YPG yapılanması için toplanan para • TV ve diğer yayın organları üzerinden toplanan para • STK'ların topladığı paralar <p>C. MEDYA FAALİYETLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevruz TV ve Mezopotamya'nın Sesi Radyosu: 3 milyon 236 bin 938 avro

İSVİÇRE

ENES BAYRAKLI

Türk-Alman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
SETA Avrupa Araştırmaları Direktörü

İSVİÇRE

ENES BAYRAKLI

Türk-Alman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi,
SETA Avrupa Araştırmaları Direktörü

GİRİŞ

Avrupa Birliği (AB) ve Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) de dahil olduğu birçok Batılı ülkenin aksine İsviçre'de PKK bir terör örgütü olarak tanınmamaktadır. Bu nedenle PKK, hukuki açıdan serbestçe hareket etmesine olanak sağlayan bu durumdan yararlanarak lojistik, militan devşirme, terör propagandası yapma, finans kaynağı bulma gibi Avrupa Kıtası için öngördüğü ana hedefleri gerçekleştirme konusunda İsviçre'yi de oldukça etkili biçimde kullanabilmektedir.

İsviçre'de faaliyet yürüten terör örgütü, çalışmalarında İsviçre yöneticilerinin de diğer Avrupalı ülkeler gibi önceliklerini ülke içi asayişin korunmasında görmelelerinden istifade etmektedir. Bu anlayışla PKK faaliyetlerini İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezi ve diğer bağlı kuruluşları aracılığıyla herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan sürdürmesine olanak sağlamaktadır. PKK'nın İsviçre yapılanması örgütün Avrupa'daki en iyi örgütlü yapılanmalardan biri olarak kabul edilmektedir.¹ İsviçre'deki yasal zeminin PKK'ya karşı gevşekliği örgütün daha rahat hareket etmesine imkan sağlarken ülkenin iltica imkanlarının iyi olması ve siyasal olarak destek alınabilecek yerel aktörlerin varlığı nedeniyle PKK'nın bu ülkedeki mevcut statüsünü zedeleyecek oranda şiddete başvurmayacağı İsviçreli güvenlik analistlerince öngörülmektedir.² Ne var ki söz konusu bu öngörülerin terör örgütünün Türkiye karşısında askeri açıdan zora düşmesine paralel olarak geçerliliğini yitirecek hale gelmektedir.

PKK açısından Avrupa ülkelerinin dolayısıyla da İsviçre'nin önemi kısa vadede terör faaliyetleri için finans ve militan kazanmak, orta ve uzun vadede de Ortadoğu'da bir Kürt devleti hedefi yolunda bu ülkelerin desteğini elde etmektir.³ Bu min-

1. Hans Ulrich Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, (Presdok, Zürih: 1988), s. 50.

2. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*.

3. Her ne kadar PKK son dönemlerde klasik bir ulus devlet kurma hedefinden vazgeçtiğini ve asıl amacının Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesi eşliğinde bölge halklarının tümünün katılımıyla oluşturacakları ve "demokratik konfederalizm" adını verdikleri bir yapıdan söz ediyorlarsa da bu yapının da son tahlilde bir "devlet" formunu hedeflediği aşikardır.

valde dolaylı da olsa örgüte yönelik bir destek olarak yorumlanabilecek bir şekilde Türkiye'nin, Büyükelçisi Mehmet T. Gücük vasıtasıyla 2014'te⁴ ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu aracılığıyla 2016'da⁵ PKK'nın İsviçre'de yasaklanmasına yönelik yaptığı çağrılara İsviçre yönetimi aşağıda ifade edilecek sebeplerden ötürü olumlu cevap vermemiştir.

İsviçre'nin PKK'yı terör örgütü olarak tanımama konusundaki tutumunu açıklayıcı birkaç nokta öne sürülmektedir:

- İsviçre geleneksel olarak uluslararası çatışmalarda tarafsız olduğu iddiasındadır ve bu meselede de bir taraf lehine öne çıkmak istememektedir.⁶ Ne var ki bir terör örgütü ile bu örgütün saldırdığı bir başka devlet arasında tarafsızlık ilkesi uluslararası hukuk açısından kabul edilebilir değildir.
- İsviçre, ülke içinde suç işlemediği müddetçe PKK'ya hareket alanı açma eğilimi göstermektedir. İsviçre'de örgütün etkin bir nüfuz alanı olması nedeniyle Türkiye'nin PKK ile mücadelesinin sertleşmesinin İsviçre'deki PKK diasporasını şiddet eylemlerine yönlendirebileceği ve böylelikle İsviçre için güvenlik açığı doğuracağı iddia edilmektedir.⁷ Buna binaen 1981 yılında Ermeni terör örgütü ASALA'nın yan kuruluşu "9 Haziran Organizasyonu" nun Bern, Zürih, Lozan ve Cenevre kentlerinde gerçekleştirmiş olduğu bir dizi bombalı saldırı sonucu bir kişinin ölümü ve yirmi altı kişinin yaralanması örnek olarak gösterilmektedir.⁸ Bu argüman İsviçre gibi geniş mali imkanlara ve güçlü bir istihbarat altyapısına sahip bir devletin PKK terör örgütünün toplumsal huzuru bozma tehdidini göze alamaması anlamına gelmekte ve bu da devletin egemenlik ilkesiyle uyuşmamaktadır.
- İsviçre'nin sahip olduğu istihbarat örgütünün görece küçük olması dolayısıyla olası bir yasaklamayı etkin bir şekilde kontrol etme noktasında yetersiz kalacağı, bu nedenle bir öncelik sıralaması uygulandığı da öne sürülen diğer argümanlar arasında yer almaktadır.⁹ Bu argüman en çok DEAŞ'a karşı mücadelenin daha önemli olduğu fikrinin kamuoyunda işlenmesi ile gündeme getirilmektedir. Fakat DEAŞ'ın dünyanın gündemine en erken 2013'ten itibaren girdiği düşünülünce bu tarihten önce İsviçre'de PKK'ya karşı çok ciddi tedbirlerin alın-

4. "Türkischer Botschafter fordert ein PKK-Verbot in der Schweiz", 16 Kasım 2014, www.partner.a-z.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

5. "Türkei fordert PKK-Verbot in der Schweiz", *Blick*, 3 Kasım 2016, www.blick.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

6. İsviçre PKK'yı bir halkın temsilcisi olarak görmekte ve terör örgütü olarak kabul etmemektedir.

7. "Sicherheit Schweiz 2012-Lagebericht 2012 des Nachrichtendienstes des Bundes" İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 11, <https://www.security-finder.ch/fileadmin/dateien/pdf/news/ndbsicherheitschweiz2012d.pdf>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

8. "Der Terrorismus forderte in der Schweiz bislang 60 Tote", *Berner Zeitung*, 17 Şubat 2015, www.bernerzeitung.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

9. "Wir haben weltrekordverdächtig viele Kontrolleure", *Neue Zürcher Zeitung*, 19 Kasım 2014, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

mış olması gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durumun vaki olmadığı konuya vakıf çok sayıda insan tarafından bilinmektedir.

- İsviçreli yetkilileri rahatsız eden konuların başında kaynağı İsviçre dışında olan sorunların ülkeye taşınmasının geldiği ifade edilmektedir.¹⁰ Bu makale kapsamında yapılan saha çalışmasından elde edilen bilgiler ışığında da terör örgütü üye ve sempatanlarının PKK karşıtı Türkleri ve Kürtleri şiddet veya tehditler aracılığıyla sindirmeleri kaynağı ülke dışında olan sorunların bizzat PKK taraftarları tarafından İsviçre'ye taşındığının apaçık göstergesi olmaktadır.¹¹
- İsviçre'nin PKK'yı bir terör örgütü ve tehdit olarak görmemesinin bir başka nedeni de İsviçre polisinin PKK'nın İsviçre'de bir terör eylemi ve suikast düzenlemeyeceği şeklindeki öngörüsüdür.¹² Bu argüman ise İsviçre yönetiminin tutarlılığını kaybetmeden ne ahlaken ne de hukuken savunabileceği bir argüman değildir.

Söz konusu makale ilk olarak PKK'nın İsviçre'deki tarihi incelenmekte ve akabinde STK yapılanması mercek altına alınmaktadır. Üçüncü bölümde örgütün siyasi ve lobi faaliyetleri konu edilmektedir. Daha sonra sırasıyla medya yapılanması ve finans kaynakları irdelenmektedir. Altıncı bölümün konusu PKK'nın militan devşirme yöntemleridir. Yedinci bölümde ise örgütün diğer terör örgütü ve lobilerle ilişkileri masaya yatırılmaktadır. Bir sonraki bölümde örgütün terör ve kriminal faaliyetleri incelenmektedir. Dokuzuncu ve makalenin son bölümünde İsviçre'nin PKK politikası analiz edildikten sonra sonuç ve politika önerilerinin yer aldığı onuncu bölümle yazı sona ermektedir.

PKK'NIN İSVİÇRE'DEKİ TARİHİ

Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi İsviçre'de de Kürtlerin "Kürt kimliği" başlığı altındaki ilk örgütlenmeleri Türkiyeli Kürtler tarafından gerçekleştirilmiştir. Sözü edilen olgunun en önemli nedenlerinden biri 1940'lar gibi erken dönemlerde Avrupa'da bulunan Kürt kökenli nüfusu daha çok Irak'tan gelenlerin oluşturmasıdır. Son elli yıllık dönem baz alınarak incelenecek olursa 1961'de Almanya ile başlamak üzere 60'lar boyunca bir dizi Avrupalı devletle yapılan anlaşmalar sonucunda yüz binlerce Türkiye Cumhuriyeti vatandaşından Kürt kökenli olanların da Avrupa'ya yerleşmeye başlamış oldukları görülmektedir. İlk başlarda Avrupa'ya göç ekonomik kaygılarla şekillenirken 12 Eylül 1980 Darbesi'ne giden süreçte Türkiye'de yaşanan kargaşa ortamının yol açtığı sosyoekonomik bunalımlar, darbe sonrasındaki olumsuz

10. "Gewalttatigkeiten zwischen Ausländern", İsviçre Federal Parlamentosu 95.3591 sayılı gensoru önergesi, 19 Aralık 1995, <http://ws-old.parlament.ch/affairs/19953591>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

11. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

12. Jahresbericht 2013 Des Bundesamtes Für Polizei, s. 44, <https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publi-service/publikationen/berichte/jabe/jabe-2013-d.pdf>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

koşullarla da birleşince daha çok siyasi nitelik kazanmaya başlamıştır. 1984'teki ilk silahlı saldırısıyla yeni bir aşamaya geçen PKK terör örgütünün 90'lar boyunca şiddet eylemlerini artırması üzerine yaşanan şiddet ortamı da Avrupa'ya göçün –nitelik değiştirir biçimde– ağırlıklı olarak Türkiye'nin Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerindeki Kürt kökenlilerden kaynaklanması sonucunu doğurmuştur. Bununla birlikte İsviçre'deki Kürt nüfusun varlığı ve aynı şekilde Türkiye topraklarını hedefleyen ayrılıkçı Kürtlerin İsviçre'deki ilk örgütlenmeleri Osmanlı İmparatorluğu dönemlerine kadar götürülebilmektedir.¹³

Türkiye'nin Avrupa'nın diğer ülkelerinden olan Almanya, Avusturya, Fransa vd. ile yapmış olduğu “İşgücü Göçü” gibi anlaşmaların İsviçre hükümetleriyle de yapılmadığı bilinmektedir. Bu nedenle Türkiye kökenli ve dolayısıyla da Kürt kökenli nüfusun iki devlet arasında teati edilen anlaşmalar yoluyla değil de büyük oranda İsviçre şirketlerinin ve şahısların kendi gayretleriyle gerçekleştiğini söylemek gerekmektedir. Bu farklılığa rağmen İsviçre'ye gerçekleşen Türkiye kökenli göçlerin aşamaları ile diğer Avrupa ülkelerinde görülen süreçler arasında bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre İsviçre'ye Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının göçünü şu aşamalara ayırmak mümkündür:

- Ekonomik amaçlı göç (1960'ların ortasından itibaren, işçiler)
- Aile birleşimi hedefli göç (1973 petrol kriziyle birlikte, işçi aileleri)
- İdeolojik amaçlı göç (1970 sonu ile 12 Eylül 1980 Darbesi dönemi, sağ/sol ideolojik gruplar ve öğrenciler)
- 1990'lardan itibaren iltica eden çoğu PKK sempatisanı/militanı Kürt unsurlar

İsviçre'nin nüfusu 2016 istatistiklerine göre 8 milyon 419 bin 550 olup bunun 2 milyon 101 bin 146'sı İsviçre vatandaşlığı bulunmayanlardan müteşekkildir.¹⁴ 1992'de çifte vatandaş olma imkanı tanınmasıyla 2013 itibarıyla 50 bini aşkın Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının¹⁵ bu hakkı elde ettiği bilinmektedir. 2015'te açıklanan bir güvenlik raporunda da ülkedeki Türkiye kökenli nüfusun 70 bin civarında olduğu ifade edilerek İsviçre vatandaşı olanlarla birlikte Türkiye kökenli nüfusun toplamda 140 bine ulaştığı belirtilmektedir.¹⁶ Bu nüfusun ne kadarının Kürt asıllı olduğunu ise tam olarak tespit edilmesi mümkün değildir. Rakamlar

13. Birgit Ammann, *Kurden in Europa–Ethnizitat und Diaspora*, (Lit Verlag, Berlin, 2001), s. 118-119.

14. “Die Bevölkerung der Schweiz 2016”, Federal İstatistik Dairesi, <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung/stand-entwicklung/bevoelkerung.assetdetail.3902098.html>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

15. T.C. Bern Büyükelçiliği tarafından hazırlanan 2013 yılına ait Bilgi Notu'nda çifte vatandaşlarımızın sayısı 50 bin 959 olarak belirtilmektedir. Bkz. Can Aygül, “İsviçre Göçmen Politikaları Çerçevesinde Vatandaşlarımız, Öğretmenlerimiz ve Din Görevlilerimiz”, T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Uzmanlık Tezi, Şubat 2014, Ankara, s. 81.

16. “Bulletin 2015 Zur Schweizerischen Sicherheitspolitik”, ETH Zürich Center for Security Studies, 2015, s. 56, http://www.css.ethz.ch/content/specialinterest/gess/cis/center-for-securities-studies/de/publications/bulletin/details.html?id=/b/u/1/1/bulletin_2015_on_swiss_security_policybu, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

12 bin¹⁷ ila 40 bin¹⁸ arasında değişmektedir. Öte yandan yazar Birgit Ammann 2009 verilerine göre bu ülkedeki toplam Kürt nüfusun 70 bin olduğunun tahmin edildiğini söylemektedir¹⁹ ki bu rakama İsviçre'ye yerleşen Kürt kökenli İran, Irak ve Suriye vatandaşlarının da dahil olduğunu ifade etmek gerekmektedir.

PKK'nın Türkiye merkezli bir örgüt olması nedeniyle İsviçre'de mukim Kürtler arasındaki etkinliğinin dayandığı kitle de İran, Irak ve Suriye Kürtlerinden ziyade Türkiye Kürtleri olmuştur. Elbette İsviçre'deki Kürt kökenli nüfusun tamamının terör örgütü ile iltisaklı olduğunu söylemek söz konusu değildir. Bu minvalde İsviçre'de mukim Kürtlerden ne kadarının PKK'nın etkisi altında kaldığı sorusuna verilecek cevap da tahminlerden öteye gidememektedir. Buna rağmen diğer Avrupa ülkelerinde de dile getirilen yüzde 10'luk bir kesimin örgüte yakın hareket ettiği görüşü burada da değerlendirilecek olursa en yüksek rakam olan 70 binin yüzde 10'uyla 7 bin rakamına ulaşılmaktadır. Bu rakamı teyit etmenin bir başka yolu diğer ülkelerde de uygulandığı şekliyle PKK'nın İsviçre örgütlenmesinin görünür yüzleri olan Kürt Dernekleri Federasyonu-FEKAR (Föderation Kurdischer Vereine-FEKAR), İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezleri (Demokratische Gesellschaftszentrum der Kurden in der Schweiz, DEM-KURD), İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Schweiz, İ-CDK), İsviçre Demokratik Kürdistanlılar Toplum Merkezi (Demokratisches Gesellschaftszentrum der Menschen aus Kurdistan, NCDK-S), İsviçre Demokratik Kürt Toplumu (Demokratische Kurdische Gesellschaft-Schweiz, CDK-S) ve yan kuruluşlarının organizasyonu ile yapılan büyük gösteri yürüyüşlerine katılanların sayısının ortaya çıkarılmasıdır. İsviçre'nin 26 kantonundan PKK'nın en güçlü olduğu Basel'de yapılan büyük yürüyüşlerde katılımın 5-6 bin civarında olduğu ifade edilmektedir²⁰ ki böylelikle yukarıda yapılan değerlendirmenin doğruluğu teyit edilmiş olmaktadır.

Yine İsviçre İç İstihbarat Servisinin (Der Nachrichtendienst des Bundes, NDB) 1999 raporlarında da PKK'nın aktivist ve sempatanlarının 4 bin, örgütün idari kadrosunda çalışan sayısının 100 ve İsviçre'deki harekete geçirebildiği toplam insan gücünün de 20 bin kişi olduğunun tahminine yer verilmektedir.²¹ Bu rakamlar –aradan geçen zamanın da hesaba katılmasıyla– yukarıda dile getirilen sayıları onaylamaktadır. Sahada elde edilen bilgilere göre de Avrupa'daki Türkiye Cumhu-

17. "Kurden ein Volk in der Zerstreuung", Meos Interkulturelle Dienste, <https://meos.ch/de/was-wir-tun/angebote/migrationshintergrund/kurden>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

18. "Die Kurden in der Schweiz", SRF, 10 Kasım 2014, <https://www.srf.ch/play/tv/tagesschau/video/die-kurden-in-der-schweiz?id=67d6003a-8c18-40b2-9dc8-57a558d05276&station=69e8ac16-4327-4af4-b873-fd5cd6e895a7>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

19. Ammann, *Kurden in Europa–Ethnizität und Diaspora*, s. 120.

20. "Der IS ist eine Bedrohung für die ganze Welt", 23 Ekim 2014, WOZ, <https://www.woz.ch/1443/schweizer-kurdinnen-und-kobane/der-is-ist-eine-bedrohung-fuer-die-ganze-welt>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

21. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, s. 42, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

riyeti vatandaşları arasındaki PKK sempatanlarının oranının en yüksek olduğu ülke de İsviçre'dir.²²

İsviçre'deki Kürt kökenliler uzunca bir süre "Türk" olarak tanınmamış, 80'lere kadar kendilerini Kürt etnik kimliklerini öne çıkararak ortaya koymaktan imtina etmişlerdir. Bu durum sadece İsviçre'ye yerleşen Kürtler için söz konusu olmayıp bütün Avrupa Kıtası'nda geçerli, iyi bilinen hususlardandır.²³ Bu çerçevede bu kimsele- rin siyasallaşması ilk olarak 12 Eylül 1980 Darbesi öncesinde güçlü olan Türkiyeli sol örgütler eliyle gerçekleşirken Kürt etnik kimliklerini öne çıkarmaları da PKK'nın güç kazanması öncesinde çok aktif olan Kürtçü örgütler eliyle olmuştur. Askeri darbenin hemen öncesinde ve sonrasında PKK mensuplarının iltica üzere Avrupa'ya ve dolayısıyla da İsviçre'ye gitmeleri önemli değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. PKK'nın gerek kendisi gibi aynı etnik kökene sahip diğer Kürtçü örgütler gerekse aynı ideolojik kitle için rekabet ettikleri Türkiyeli sol örgütlerle giriştiği ve şiddet uygulamaktan da çekinmediği çatışmaları kendi lehine çevirmesiyle Avrupa'da Kürt kökenli kitlenin siyasallaşma sürecinin büyük oranda örgüt tarafından belirlendiği yeni bir sürece girilmiştir.

PKK'nın İsviçre'deki yapılanması da diğer Avrupa ülkelerinde izlediği örgütlenme stratejisine bağlı olarak dernekleşerek federasyonlaşma ve bilahare Avrupa çapındaki örgütlenme modeli olan konfederasyonlaşmanın bir parçası haline gelmiştir. PKK yanlılarının İsviçre'de sivil görünümlü ilk oluşumlarının Kürdistan İşçi Derneği (Arbeiterverein Kurdistan) ve İsviçre-Kürdistan Derneği (Vereinigung Schweiz-Kurdistan) olduğu düşünülmektedir. Dernekler yasasına göre kurulan söz konusu yapılanmaların 2 Aralık 1986'da gerçekleştirdikleri bir toplantıda PKK'nın İsveç'teki basın sözcüsü Avukat Hüseyin Yıldırım²⁴ "Kürdistan'ın Türkiye tarafından işgal ve kolonize edilmiş olduğunu ve bu durumu değiştirmenin tek yolunun silahlı mücadele olduğunu"²⁵ ifade ederek terörü bir araç olarak kullanacaklarını deklare etmiştir.

Daha sonraları İsviçre Kürdistan Topluluğu (Gesellschaft Schweiz-Kurdistan) ismini alan sivil aygıt yanı sıra bu dönemde İsviçre'deki Kürt Vatanseverler (Kurdischen Patrioten in der Schweiz) isimli militan yapılanma ile çeşitli eylemler tertip- lenmiştir. Bunlardan en dikkat çeken 30 Mayıs 1985'te Cenevre kentindeki İsveç Konsoloslğunun basılması eylemidir.²⁶

22. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme

23. Birgit Ammann'a göre bütün Avrupa'da o tarihlerde kendini Kürt olarak tanıtan toplam 20 kişi bulunmaktadır. Bkz. Ammann, *Kurden in Europa—Ethnizität und Diaspora*, s. 157.

24. Bir dönem Abdullah Öcalan'ın sağ kolu olarak görülen bu kişi cinayet zanlısı olarak 21 Mayıs 1985 yılında İsveç'te tutuklanmıştır. Daha sonra Öcalan'ın diktatörlüğe geçmesiyle PKK'dan ayrılan Yıldırım'a örgütçe suikast girişiminde de bulunulmuştur.

25. Hans Ulrich Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistan*, (Presdok, Zürich: 1988), s. 37.

26. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistan*, s. 35.

STK YAPILANMASI

TABLO 1. PKK İSVİÇRE YAPILANMASINDA ÖNEMLİ STK ÖRGÜTLENMELERİ		
	KURUM	RESMİ ADI
1	İsviçre Demokratik Kürt Toplumu (CDK-S)	Demokratisch- Kurdische Gesellschaft-Schweiz
2	Zürih Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Zürich
3	Basel Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Basel
4	Biel Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Biel
5	St. Gallen Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum St. Gallen
6	Luzern Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Luzern
7	Fribourg Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Fribourg
8	Bern Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Kurdische Kultur Verein Bern
9	Cenevre Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Genf
10	Aargau Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Aargau
11	Lozan Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Lausanne
12	Solothurn Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Solothurn
13	Zug Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Zug
14	Chur Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Chur
15	Winterthur Demokratik Kürt Toplum Merkezi	Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Winterthur
16	Basel Ronahi Kadın Meclisi Derneği	Frauenrat Ronahi Basel
17	Zürih Beritan Kadın Meclisi	Kurdischer Frauenrat Beritan
18	İsviçre Kürt İnsan Hakları Merkezi (Kurd-Chr)	Centre Krude des Droits de l'Homme Kurd-Chr
19	Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği	Internationale Vertretung der kurdischen Frauenbewegung
20	İsviçre Kürt Okul Aileleri Birliği (YEK-MAL)	Union der kurdischen Elternvereinigung (YEK-MAL)
21	Med Kültür Merkezi (MKM)	Med Kulturzentrum (MKM)
22	Kürdistan Kızılayı	Heyva Sor a Kurdistane Swisre, Kurdistan Rote Halbmond Schweiz
23	İsviçre Yatırımcı İşverenler Birliği-İYİ BİRLİK	Schweizerische Investoren und Unternehmer Vereinigung-İYİ BİRLİK
24	İsviçre Kürt Birliği	Schweizerisch-Kurdische Gemeinschaft (SKG)
25	İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezleri (DEM-KURD)	Demokratische Gesellschaftszentrum der Kurden in der Schweiz (DEM-KURD)
26	İsviçre Kürt Kadın Birliği (YJK-S)	Kurdische Frauenbewegung in der Schweiz (YJK-S)
27	Bern Mizgin Kadın Meclisi	Mizgin Frauenrat Bern
28	Tev-Çand Mezopotamya Demokratik Kültür ve Sanat Hareketi	Mesopotamische Demokratische Kunst und Kultur Bewegung Tev-Çand
29	Tev-Çand Kadın	Tev-Çand Frauen

Her ülkede PKK örgütlenmesinin temelini kadın, gençlik, din, spor, kültür, öğrenci, meslek birliği, siyaset vb. kategoriler başlığı altında kurulan dernekler tarafından oluşturulduğu bilinmektedir. PKK'nın Avrupa'daki genel diaspora stratejisine bağlı olarak propaganda, gelir elde etme, insan kazanma ve örgüte kazandırılan kişilerin eğitimi merkezi önem taşımaktadır. Avrupa'ya yüklenen bu merkezi rolün ötesinde Ortadoğu'da PKK'nın taraf olduğu herhangi bir gerginlikte başta gençlik yapılanması olmak üzere örgüte bağlı bütün birimlerin topyekün olarak harekete geçirildiği İsviçre güvenlik makamlarınca da bilinen hususlardandır.²⁷

İsviçre'deki PKK yapılanmasının güncel örgütlenmesine bakıldığında karşılaşılan oluşum FEKAR'dır. Her ne kadar FEKAR isim değiştirerek önce kısaca İsviçre Kürdistanlılar Demokratik Toplum Merkezi (Demokratisches Gesellschaftszentrum der Kurden, Dem-Kurd) sonra İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Schweiz, İ-CDK) daha sonra İsviçre Demokratik Kürdistanlılar Toplum Merkezi (Demokratisches Gesellschaftszentrum der Menschen aus Kurdistan-Schweiz, NCDK-S) ve son olarak da İsviçre Demokratik Kürt Toplumunu (Demokratische Kurdische Gesellschaft-Schweiz, CDK-S)²⁸ adını almışsa da ülke kamuoyunda halen eski ismiyle bilinmektedir. Dernek statüsünde olan bu yapının faaliyetlerinin merkezi Zürih şehridir. İsviçre istihbarat raporlarından elde edilen bilgilere göre ise ülkedeki PKK merkezinin Basel'de olduğu ifade edilerek örgütün Avrupa merkezi tarafından belirlenen sekreterlikçe yönetildiği belirtilmektedir.²⁹ Buradaki tenakuzun konuyla ilgili istihbarat raporlarının eski olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

PKK diğer ülkelerde olduğu gibi kendisi de Avrupa'da bir bölge olarak adlandırılan İsviçre'yi üç alt bölgeye ayırmıştır. Bunlar Basel, Bern ve Zürih'tir.³⁰ Tıpkı İsviçre bölge yöneticisinin PKK yönetimine karşı doğrudan bağlı olması gibi sözü edilen bu üç ana bölgenin yöneticileri de İsviçre bölge yöneticisine bağlı çalışan PKK kadrolarından olup gerçek isimleri kamuoyundan gizlenmektedir. Zürih ana bölgesinin en azından ekonomik alanlarda İtalya için de sorumlu olduğu düşünülmektedir. Ana bölge yöneticileri buralarda bulunan koordinatörler tarafından desteklenmektedir. Ana bölgelerde bulunan büyük şehirlerdeki kurum ve kuruluşlar PKK sempatanlarının ilişki de buldukları yerler olarak bilinmektedir.³¹

27. "Sicherheit Schweiz 2012 - Lagebericht 2012 des Nachrichtendienstes des Bundes" İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 32, <https://www.security-finder.ch/fileadmin/dateien/pdf/news/ndbsicherheits-schweiz2012d.pdf>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

28. PKK'nın İsviçre'de kullandığı güncel isim budur. Bkz. "İsviçre NCDK Kongresi: Öcalan'ın özgürlüğü esas alınmalı", ANF Türkçe, 22 Nisan 2018, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

29. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 43, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

30. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 43, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

31. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 43, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

Bölge yöneticilerine ek olarak örgütün gençlik, kadın, kültür vb. alan yöneticileri de bulunmaktadır. PKK'nın sözde "dışişleri bakanlığı" olarak nitelenen Cenevre'deki Kürdistan Komitesi'nin son dönemlerde önem kazanarak örgütün nüfuzunun yoğun olduğu Bern, Zürih, Basel ve Delemont gibi yerlerde "dış temsilcilik" bulunduğu düşünülmektedir.

İsviçre güvenlik birimleri raporlarında da belirtildiği üzere PKK'nın İsviçre yapılanmasının yöneticilerinin görevleri arasında örgüte üye olanların siyasi ve askeri eğitimleri, kamuoyu oluşturma ve finansal gelir toplama bulunmaktadır ki bu "devrim vergisi" adı altında kimi zaman şiddet uygulama tehdidiyle toplanan "bağışlar"la gerçekleşmektedir. İsviçre kanunlarınca da suç teşkil eden söz konusu şiddet eylemleri İsviçre'ye komşu ülkelerdeki PKK mensuplarınca gerçekleştirilmekte olup örgüte üye bu kişilerin olay sonrası hemen ülkeyi terk ettikleri bilinmektedir.³²

Tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi PKK'ya bağlı STK'ların bulunduğu ülke kamuoyunda görünürlüklerini artırmak, geleneksel olarak dayandıkları toplumsal kesimler nezdindeki meşruiyetlerini güçlendirmek amacıyla göç konulu temalar başta olmak üzere birçok sosyoekonomik meselede ön planda olmaya çalıştıkları gözlemlenmektedir. İsviçre'de PKK ismi ile herhangi bir resmi faaliyette bulunulmaması³³ nedeniyle örgütün bu ülkedeki etkinliğini anlayabilmek için yan kuruluşları olan sözde sivil toplum unsurlarına bakmak gerekmektedir.

PKK, Avrupa'da olduğu gibi İsviçre'de de yer yer şiddet içeren gösteriler, baskınlar vb. eylemlerde bulunmakla beraber örgüt stratejisi gereği Avrupa Kıtası daha çok, gelir elde etme, eleman kazanma, sempati/siyasal destek toplama ve "diplomatik görüşmeler" gerçekleştirme alanı olarak değerlendirilmektedir. Zikredilen strateji gereği gösteriler, imza kampanyaları, mitingler, basın açıklamaları, kültürel çalışmalar vb. etkinliklerden oluşan propaganda çalışmaları örgütün İsviçre'deki en önemli faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Bu minvalde örgütün, Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi İsviçre'de de Kürt nüfusun temsilciliğini tek başına taşıma iddiasının yanı sıra terör örgütü imajından sıyrılarak özgürlüğüne kavuşmak isteyen bir halk hareketinin sözcüsü konumunu kazanmaya çalıştığı gözlemlenmektedir. Bu noktada son yıllarda sistematik olarak örgüt yanlılarınınca dile getirilen, Türkiye'nin PKK'ya karşı değil Kürt halkına karşı savaştığı, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Uluslararası Ceza Mahkemesinde (UCM) savaş suçlusu olarak yargılanacağı, Türkiye'nin bir dikta yönetimine doğru gittiği şeklindeki kara propaganda dikkat çekmektedir. Söz konusu propagandanın en önemli amaçlarından birinin PKK'nın terör örgütleri listesinden

32. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 43, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018); 27 Ocak 2018 tarihli görüşmede de aynı bilgiler dile getirilmiştir.

33. Her ne kadar PKK İsviçre'de yasak olmasına rağmen Avrupa ülkelerinden gelebilecek olası "terör örgütü üyeliği" suçlaması içeren iade taleplerinden kurtulmak amacıyla böyle bir tedbir alındığı düşünülmektedir. Öte yandan sadece PKK ismi değil AB tarafından hazırlanan terör örgütleri listesinde zikredilen KADEK, KONGRA-GEL, TAK, HPG gibi adlandırmalar da İsviçre'deki herhangi bir PKK yapılanmasında kullanılmamaktadır.

Görsel 1: Osmanlıspor-Zürih Maçında PKK'lıların "Diktatör Propagandası"

Bebek Katili Apo'nun Bayrağını Açtılar", *Haberî Yakala*, 4 Ekim 2016, www.haberiyakala.com, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

çıkartılarak Kürt halkının meşru temsilcisi olduğu algısının yerleştirilmesi olduğu bilinmektedir.

PKK'nın İsviçre'deki şehir yapılanmasının sivil ayağını oluşturan "halk meclisleri", "kadın meclisleri" ve kırsal kesimi temsilen "mahalli meclisler" hep birlikte çatı kuruluş İsviçre Demokurd'u meydana getirmektedir.³⁴

PKK'nın bütün yapılanmalarının yönetim kademelerinde biri kadın biri erkek olmak üzere eş başkanlık sistemi bulunmaktadır.

İsviçre'de PKK'ya Müzahir Ana Yapılar³⁵

- FEKAR: İsviçre Kürt Dernekleri Federasyonu (Föderation der Kurdischen Vereine in der Schweiz)
- Dem-Kurd: İsviçre Kürdistanlılar Demokratik Toplum Merkezi (Demokratisches Gesellschaftszentrum der Kurden)
- İ-CDK: İsviçre Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Demokratisch-Kurdischen Gesellschaftszentrum Schweiz)
- NCDK-S: İsviçre Demokratik Kürdistanlılar Toplum Merkezi (Demokratisches Gesellschaftszentrum der Menschen aus Kurdistan-Schweiz)
- CDK-S: İsviçre Demokratik Kürt Toplumu (Kurdische Demokratische Gesellschaft-Schweiz)³⁶

Yukarıda zikredilen ana yapılanmaların altında yer alan siyaset ve propaganda temelli yapılanmalar da şunlardır:

- Zürih Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Basel Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Biel Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- St. Gallen Demokratik Kürt Toplum Merkezi

34. "Eine lasche Politik zu machen ist in Kurdistan nicht möglich", *Saiten*, <https://www.saiten.ch/eine-lasche-politik-zu-machen-ist-in-kurdistan-nicht-moeglich>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

35. Aslında her ülkede olduğu gibi İsviçre'de de tek bir ana yapı bulunmaktadır. Bununla birlikte örgütün stratejisi gereği yapıların isimleri değişse bile gerek kamuoyuna yapılan açıklamalar gerekse internet sitelerinde eski yapılanma isimleri de kullanılmaktadır.

36. Eş başkanlıklarını Cuma Allak ile Songül Aslan'ın yaptığı CDK-S, PKK'nın İsviçre'de kullandığı güncel isimdir. Bkz. "İsviçre NCDK Kongresi: Öcalan'ın Özgürlüğü Esas Alınmalı", ANF Türkçe, 22 Nisan 2018, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

- Luzern Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Fribourg Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Bern Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Cenevre Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Lozan Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Aargau Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Solothurn Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Zug Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Chur Demokratik Kürt Toplum Merkezi
- Winterthur Demokratik Kürt Toplum Merkezi

Kadın Yapılanması

Örgütün Avrupa'daki kadın yapılanmasının temel işlevi bu coğrafyadaki seküler, yer yer feminist ve özgürlük temalı bakış açısı ile uyumlu olarak Ortadoğu'da önemli ve dönüştürücü bir işlevi üstlendiği imajının işlenmesidir. Bu strateji ile PKK'nın Avrupa'daki çalışmalarının sorunsuz yürütülmesi noktasında en azından kendisine göz yumulmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Kadın yapılanmasında öne çıkan isim

Görsel 2: Terörist Resimlerinin Altında "Sivil" Kadınlar Şubat 2018'de İsviçre Kürt Kadın Hareketi'nin 3. Kongresini Solothurn'da Gerçekleştirdiler "Kurdische Frauenbewegung in der Schweiz führt Kongress durch", ANF News, 7 Şubat 2018, www.anfdeutsch.com, erişim: 10 Mart 2018. 3'sü yapılan bu kongrede YPJ sözcüsü Nesrin Abdullah da bir konuşma yapmıştır.

Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği'dir (Internationale Vertretung der Kurdischen Frauenbewegung). Zürih'te bulunan bu örgüt aşağıda sıralanan Kürt kadın hareketlerini bünyesinde bulundurmaktadır:

- YJK-S: İsviçre Kürt Kadın Hareketi (İsviçre'deki kadın yapılanmasının çatı örgütü)
- İsviçre Kadın Meclisleri
- Lozan Lajin Kadın Meclisi
- Zürih Beritan Kadın Meclisi
- Basel Ronahi Kadın Meclisi
- Bern Mizgin Kadın Meclisi
- Solothurn Pınar Kadın Meclisi
- Arau Rojbin Kadın Meclisi

- Luzern Arin Mirxan Kadın Meclisi
- St. Gallen Asrin Deniz Kadın Meclisi
- Winterthur Arjin Garzan Komünü
- Neuchatel Arin Mirxan Komünü
- Weil Arin Mirxan Komünü
- İsviçre Kürt Kadın Birliği

Gençlik Yapılanması

Gençlik yapılanması gerek bulunulan ülkede baskı oluşturmak amaçlı olarak şiddet eylemleri düzenlemek gerekse çatışma bölgelerine götürülecek militan kaynağı olması açısından örgüt açısından stratejik öneme sahiptir. İsviçre'de düzenlenen kamplarda gençlerin ideolojik eğitimlerinin yanı sıra askeri eğitimle donatıldıkları bu araştırma kapsamında yapılan saha çalışmasında farklı görüşmeciler tarafından dile getirilmiştir.³⁷ 2010'da İsviçre basınında çıkan haberlerde de PKK kamplarıyla ilgili bir PKK'lı suçlanmış ve onun koordinasyonunda düzenlenen kamplarda eğitimden geçen en az 40 gencin olduğu ifade edilmiştir.³⁸ Söz konusu bilgiler Avrupa Polis Teşkilatının (Europol) 2017 raporunda da teyit edilmektedir.³⁹ Kamplarda eğitim gören bu gençlerin bir kısmının ya Irak'ın kuzeyindeki örgüt kamplarına gönderildikleri ya da çatışmalara katılmak üzere Suriye'ye geçtikleri bilinmektedir. PKK'nın İsviçre'deki gençlik teşkilatlanmasında şu yapılanmalar öne çıkmaktadır:

- Komalen Ciwan (Gençlik Topluluğu)
- Ciwanen Azad (Özgür Gençler)
- Jinen Ciwanen Azad (Özgür Genç Kadınlar)
- İsviçre Apocu Gençlik
- Ronahi Gençlik Meclisi
- Arin Mirkan Gençlik Meclisi
- Cenevre Apocu Gençlik İnisiyatifi
- Zürih Gençlik Meclisi
- Apocu Gençlik İnisiyatifi
- İsviçre-YXK (Kürdistan Öğrenciler Birliği)
- İsviçre-YXK-Jin (Kürdistan Kadın Öğrenciler Birliği)

---

37. 27 Ocak 2018 tarihli görüşmeden

38. "PKK-Terrorlager in der Schweiz?", *Blick*, 31 Ocak 2011, www.blick.ch, erişim: (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

39. "İsviçre Alplerinde PKK Kampı!", *Vatan*, 21 Haziran 2017, www.gazetevatan.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

PKK'nın gençlik yapılanmasının –örgütün diğer alan yapılanmaları gibi– İsviçreli yerel gençlik yapılanmaları ile de yakın ilişkiler geliştirdiği gözlemlenmektedir. Bu çerçevede özellikle Sosyalist Parti'nin gençlik kolları olan JUSO ile yakınlaşma ve eylem birlikteliği dikkati çekmektedir.

Sosyal Alan Yapılanması

PKK'nın Avrupa'ya ve dolayısıyla İsviçre'ye biçmiş olduğu rol itibarıyla sivil görünümlü organizasyonel yapısının örgüte yeni militan devşirme ve terörün finansmanı noktasında önemli olduğunu görülmektedir. PKK söz konusu alt hedefleri gerçekleştirirken sosyal alanda giderek etkisini artıran ve çeşitlenen örgütlenmeleri aracılığıyla aynı zamanda da kendini kamufle etmekte ve Kürt halkının yegane temsilcisi konumuna getirmeye çalışmaktadır. Aşağıda bazı önemli örgütlenmeleri sıralanan PKK'nın İsviçre yapılanmasının sosyal ayağının etkinliklerinin Avrupa'daki muadillerinden daha güçlü olduğu anlaşılmaktadır:

- Kürdistan Kızılayı-İsviçre (Heyva Sor a Kurdistan-Swisre)
- İsviçre Kürt Hukukçu ve Avukatlar Derneği (KJAS)
- FC Medsport (Futbol kulübü)
- Kurdischer FC (Futbol kulübü)
- FC Solothurn (Futbol kulübü)
- İsviçre Kürt İnsan Hakları Merkezi (Kurd-Chr)
- İsviçre Kürt Okul Aileleri Birliği (YEK-MAL)
- İsviçre Yatırımcı İşverenler Birliği (İYİ BİRLİK)
- İsviçre Kürt Birliği

Görsel 3: İsviçre Cıwanen Azad Konferansı, Şubat 2018

"İsviçre'de Gençlerin 'Faşizme Karşı Örgütlen' Konferansı", ANF News, 5 Şubat 2018, www.anfturkce.net, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Görsel 4: İsviçre SP Gençlik Kolları Yıllık Toplantısında PKK Propagandası "İsviçre'de SP Gençlik Kollarının Efrin Kararı: İşgali Kabul Etmeyeceğiz", ANF News, 18 Mart 2018, www.anfturkce.net, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Dini Yapılanma

PKK'nın bütün toplumsal kesimler için ve bütün toplumsal alanlarda var olma stratejisi gereği dini alanda da aktif olduğu bilinmektedir. Bu minvalde dini alanda üç ayrı yapılanma göze çarpmaktadır. PKK'nın örgütlenme modeli içerisinde Sünni Müslümanlar için Kürdistan İslami Hareketi (Islamische Bewegung Kurdistan, HİK), Aleviler için Kürdistan Aleviler Birliği (Union der Aleviten aus Kurdistan, KAB) ve Yezidiler için Kürdistan Yezidiler Birliği (Union der Yeziden aus Kurdistan, YEK) öne çıkan örgütlenmelerdir. İsviçre özelinde ise PKK'nın Alevilere ağırlık verdiği görülmektedir. Zira PKK'ya müzahir kesim içinde Alevi olanların sayısı daha fazladır. Bu noktada Demokratik Alevi Federasyonu İsviçre-FEDA İsviçre ismi öne çıkmaktadır.

Görsel 5: Sakine Cansız Kadın Festivali, Zürih, Haziran 2017

"4. Sakine Cansız Kadın Festivali'nden Mesaj: Tek Bir Cephe Olalım", *Yeni Özgür Politika*, 19 Haziran 2017, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Kültür-Sanat Yapılanması

Kültürel iktidarın siyasal iktidara giden yolda önemli bir araç olduğunu fark etmiş gibi görünen PKK, İsviçre'de terör örgütü olarak görülmemesinden de istifade ederek kendisinin de dahil olduğu sol çevrelerle özdeşleştirilen folklor, saz kurs ve dinletileri gibi klasik formları aşma noktasına gelebilmiştir. Bu doğrultuda PKK'nın kurucularından Sakine Cansız adına gerçek-

leştirilen Kadın Festivali ve İsviçre Kürt Film Günleri gelinen aşamaya iki örnektir.

Aşağıda PKK'nın İsviçre yapılanmasının kültürel ayağını oluşturan belli başlı yapılar sıralanmıştır:

- Luzern Kürt Kültür ve Entegrasyon Derneği
- Mezopotamya Demokratik Kültür Hareketi (TEV-ÇAND)
- Basel Med Kültür Merkezi
- Zürih Kürt Kültür Merkezi
- İsviçre Kültür Sanat Meclisi
- Bern Kürt Kültür Derneği
- Biel Kürt Kültür Derneği
- İsviçre Kürt Topluluğu
- İsviçre Med Kültür Merkezi (MKM)
- Oberentfelden Kürt Kültür Derneği

- Basel Eğitim Kültür Sanat Merkezi (Beksam)
- Kurdistan Forum Basel
- La Chaux-de-Fonds Kürt Kültür Derneği

SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

PKK'nın Avrupa örgütlenmesi için öngördüğü stratejisinde önemli bir yer tutan siyasi ve lobi faaliyetlerinde bir ülkeden diğerine değişmeyen ortak noktalar bulunmaktadır. Bunlardan ideolojik yakınlık gözeterek parlamento içi ya da dışı siyaset yapıcı kişi, kurum ve kuruluşlarla ilişki içinde olmak başat özelliklerden biridir. Bu çerçevede yapının, içinde bulunduğu ülkedeki aktörleri aracılığıyla zaman içerisinde geliştirerek güçlendirdiği ilişkileri üzerinden ideolojik olarak uzak olduğu siyasi yapılara da nüfuz etmeye çalıştığı gözlemlenmektedir. Bununla bağlantılı bir başka dikkat çeken nokta da ülke içinde ön plana çıkan aktörlerin yetersizlikleri ya da örgüt dolayısıyla “yetkisizlikleri” söz konusu olduğunda, örgütün Avrupa yapılanmasında daha üst seviyedeki aktörlerinin ya da Türkiye ayağında legal bünyede hareket eden HDP kadrolarının devreye girmesidir.

İsviçre özelinde de aynı yol haritasına bağlı kaldığı görülen örgütün sözü edilen stratejisini ilk elden uygulamaya çalışan aktörlerinin başında Yeşiller Partisi milletvekili Sibel Arslan gelmektedir. 2015 yılında Yeşiller milletvekili olarak Ulusal Parlamenta giren⁴⁰ Arslan'ın görevleri arasında Türkiye-İsviçre Parlamentolararası Grubu ile İsviçre Parlamentosu Kürt Halkı ile İlişkiler Grubunun başkan yardımcılıkları bulunmaktadır. İki ülke ilişkilerini geliştirmesi beklenen bir komisyonda açıkça Türkiye karşıtı birinin yer alması bir yandan PKK'nın siyaset ve lobi alanında bu ülkede kazandığı zeminin gücünü gösterirken öte yandan İsviçre siyasetinin de bu yapıya mensup üyelere alan açmış olduğu manasına gelmektedir. Örgütün İsviçre yapılanması tarafından düzenlenen mitinglerin müdavimi ve tanınmış konuşmacılarından olan Sibel Arslan'ın milletvekili sıfatıyla İsviçre hükümetine Türkiye'nin içişlerine karışma çağrısında bulunuyor oluşu⁴¹ da örgüt lehine Türkiye'ye baskı yapma anlamına gelmektedir.

Daha alt düzeyde fakat yer yer daha etkin olan bir başka yerel aktör de Sosyal Demokrat Parti'nin (SP) Basel Kantonu milletvekili Edibe Gölgele-Filimci'dir.⁴² Bu kişi de diğer PKK destekçisi siyasilerde olduğu gibi İsviçreli bir politikacı olmasına rağmen daha çok Türkiye'ye yönelik çalışmalarıyla tanınmaktadır. Basel-Van Kardeşlik

40. İsviçre Federal Parlamentosu, <https://www.parlament.ch/de/biografie?CouncillorId=4184>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

41. “Die Schweiz muss etwas unternehmen, weil sie diesen Menschen schuldig ist”, *Tageswoche*, 4 Kasım 2016, www.tageswoche.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

42. Edibe Gölgele-Filimci'nin bir dönem adı Kürt çocuklarını zorla Kuzey Irak'a kaçırmada merkezi rolü olduğu ve İsviçreli güvenlik görevlilerince dile getirilen Sefkan Kültür Merkezi'nde de görev yaptığı bilinmektedir. Bkz. “Basel Seçimleri”, *Yeni Özgür Politika*, 16 Ekim 2012, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

Derneği çatısı altında İsviçre Amnesty International Türkiye masası sorumlusu Maya Heuschman'ın adının verildiği izlenimini veren Maya Kadın Danışma Merkezi ve Çamaşır Evi ile 2014 yılında Kobani'den kaçanlar için Suruç Belediyesi sınırları içerisinde İsviçre Köyü kurulması çalışmalarında Gölgeli'nin İsviçreli siyasiler nezdinde lobi çalışmaları yaptığı bilinmektedir. Söz konusu yardımların yerine ulaştırılması

Görsel 6: “Doğu’da yeni bir ey yok” SP Partisi İle PKK’nın Sivil Görünümü Uzanlıklarının Türkiye İzlenimlerini Anlattıkları Toplantının Broşürü

Im Osten nichts neues”, Saiten, 22 Eylül 2016, https://www.saiten.ch/wp-content/uploads/2016/09/IMG_7750.jpg, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Görsel 7: 1 Mayıs etkinliğinde Cenk Bulut da YPG’ye Askeri Destek Çağrısında Bulunduğu Bir Konuşma Yapmıştır

“Und wenn wir sie an den Ohren aus der Stube holen müssen...”, Saiten, 1 Mayıs 2015, <https://www.saiten.ch/und-wenn-wir-sie-an-den-ohren-aus-der-stube-holen-muessen>, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

noktasında açıkça PKK’nın “yardım kuruluşu” Heyva Sor’un tercih edilmesi gerektiğini ifade eden Gölge’li’nin, sözü edilen PKK merkezli çalışmalarının yanı sıra Türkiye’yi kınayan ve YPG’yi savunan çok sayıda açıklaması bulunmaktadır.⁴³

PKK’nın İsviçreli siyasetçileri Türkiye’ye getirme yoluyla izlediği strateji, muhataplarında kutsal bir iş yaptıkları duygusunu uyandırmaya çalışmaktadır. Bu nedenle “yardım”, “direniş”, “özgürlük” kavramları merkeze alınarak yapılan geziler aracılığıyla muhatapların ahlaki düzlemde etki altına alındıkları görülmektedir. Bu duruma bir örnek olarak Federal Parlamento üyesi Claudia Friedl (SP) gösterilebilir. Eylül 2016’da Claudia Friedl ile Dem-Kurd üyesi Cenk Akdoğanbulut (Cenk Bulut) St. Gallen’de Diyarbakır’da gözlemlediklerini iddia ettikleri hak ihlallerini konu alan bir toplantı düzenlemişlerdir.⁴⁴ Friedl, kendisine ait internet sitesinde yaptığı açıklamalarda Türkiye’ye yönelik ağır suçlamalarda bulunarak Avrupa’dan destek beklendiğini öne sürmüştür.⁴⁵

43. “SP Milletvekilleri: Türkiye Temel Hakları Yok Sayıyor AB Neden Sessiz?”, Avrupa Forum, 28 Ekim 2016, www.avrupaforum.org, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

44. “Die Situation der Kurden”, *Tagblatt*, 22 Eylül 2016, www.tagblatt.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

45. “Reisebericht Diyarbakir – die Situation der Kurden”, 29 Haziran 2016, www.claudia-friedl.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

Zikredilen yöntemle benzer bir başka uygulama da Türkiye’de yakından ilişkili olunan siyasileri İsviçre’ye getirmektir. 2016’nın Mayıs ayında Sosyal Demokrat Parti, Alternatif Liste, Yeşiller Partisi temsilcileri öncülüğünde Zürih Şehir Parlamentosuna verilen önerenin kabul edilmesiyle Diyarbakır ile Zürih şehirleri arasında “kardeşlik köprüsü” oluşturulmuştur. Bu çerçevede dönemin Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanları Gülten Kışanak ve Fırat Anlı Zürih’e giderek burada İsviçreli yetkililerle görüşmeler gerçekleştirdiler.⁴⁶ Zikredilmesi gereken bir başka siyasi hamle de örgütün kadın temsilcilerinin BM nezdinde yaptıkları girişimdir. İsviçre’nin Cenevre kentinde Haziran 2017’de gerçekleştirilen BM İnsan Hakları Komisyonunun 35. oturumunu fırsat bilen PKK’ya müzahir Uluslararası Kürt Kadın Örgütü Temsilcisi Nursel Kılıç, Star Kongresi Temsilcisi Ronahi Şexo ve Avrupa Ezidi Kadın Özgürlük Hareketi Temsilcisi Songül Talay’dan oluşan örgüt heyeti oturumlara katılarak propaganda yapmıştır.⁴⁷

2016 yılında İsviçre’nin yanı sıra Belçika, Almanya ve Fransa’daki PKK kadın yapılanmalarından bir düzine kadının Strazburg’daki Avrupa Konseyine zorla girerek propaganda yapma girişimi ise başarısızlıkla sonuçlanmış ve yaptıkları taşkınlıklar sonucu PKK’lılar güvenlik kuvvetleri tarafından geçici olarak gözaltına alınmıştır.⁴⁸

Yukarıda dillendirilen görünür ilişkilerin yanı sıra PKK temsilcileri gözlerden uzak olarak da İsviçreli siyasilerle görüşmeler yapmaktadır. Bunlardan kamuoyuna yansıyan en önemli görüşme 2003’te PKK’lı bir üst düzey militan ile dönemin İsviçre Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey arasında gerçekleşmiş olanıdır.⁴⁹ Söz konusu skandalın *Tagesanzeiger* isimli bir İsviçre gazetesi tarafından kamuoyuna duyurulmasının ardından MİT’in bu ülkede illegal casusluk faaliyetinde bulunup bulunmadığı tartışılmıştır. Kısa bir süre sonra MİT hakkında soruşturmaya yer olmadığı kanısına varan İsviçreli yetkililer, yaptıkları açıklamada PKK temsilcisi ile gerçekleşen görüşmenin kamuya açık bir ortamda ve resmi olarak yapıldığını beyan etmiştir.⁵⁰

Bu noktada PKK’nın İsviçre yapılanmasının bu ülke bağlamında vurguladığı üç önemli olgudan bahsetmek yerinde olur? Birincisi İsviçre’nin yönetim mekanizmasının PKK için ilham kaynağı olduğu, ikincisi İsviçre’nin Türkiye ile PKK arasında ara bulucu olması gerektiği düşüncesi ve üçüncüsü de PKK’nın siyasal bir taraf olarak tanınmasıdır. İşte PKK’nın özellikle Avrupa’daki diasporasından en büyük beklentisi

46. “Zürih’ten Diyarbakır’a Kardeşlik Köprüsü”, Diyar Kapı, 8 Ekim 2016, www.diyarkapi.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

47. “Kürt Kadınları BM Oturumunda: Kürtlerin Statüsü Gündemde”, 1 Haber Var, 12 Haziran 2017, www.1habervar.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

48. “Europarat in Straßburg Ziel extremistischer Kurden”, Turkish Press, 18 Nisan 2016, www.turkishpress.de, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

49. “İsviçre’de MİT Krizi Çıktı”, İnternethaber, 26 Ekim 2003, www.internethaber.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

50. “Bundesanwaltschaft winkt ab”, *Neue Zürcher Zeitung*, 1 Kasım 2003, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

Görsel 8: PKK ve "Diplomasi" Soldan Sağa: Cenevre Çağrısı Örgütü Temsilcisi, Besse Hozat, Elisabeth Decrey Warner ve Cemil Bayık

"Geneva Call President meets Kurdish military leaders in Kandil" 28 Nisan 2015, *Kurdish Daily News*, www.kurdishdailynews.org, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018). Anti-personel mayınların yasaklanmasına ilişkin hazırlanmış olan belgeye şuradan ulaşmak mümkündür: https://genevacall.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2013/12/DoC-Banning-anti-personnel-mines.pdf, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Görsel 9: Elisabeth Decrey Warner ve YRK ve HPJ temsilcileri

"Geneva Call: Kurdistan Free Life Party-PJAK commit not to use children in armed conflict", 4 Mayıs 2015, *Kurdish Daily News*, www.kurdishdailynews.org, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).. Söz konusu belgeye şuradan ulaşmak mümkündür: https://genevacall.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2013/12/DoC-Protecting-children-in-armed-conflict.pdf, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

nınmış simalar ile iletişime geçerek onların otoritelerini kendi hedefleri için referans göstermektir. Söz konusu şahsiyetlerin önde gelenlerinden biri de İsviçreli ve BM İnsan Hakları Danışma Kurulu Başkan Yardımcısı Jean Ziegler'dir. Ziegler, PKK'nın yayın organı Fırat Haber Ajansı (ANF) ile yapmış olduğu bir röportajda yaşamış olsaydı silah arkadaşı Che Guevara'nın PKK ile birlikte savaşacağını söyleyerek PKK'nın meşru bir direniş hareketi olduğunu savunmuştur.⁵²

Tüm diaspora topluluklarının da başvurdukları bir strateji olan seçimlerde kendilerine yakın siyasi partileri destekleme PKK'nın da başvurduğu bir yoldur. İsviçre'de PKK taraftarlarının yoğun olarak yaşadıkları yerlerde bu stratejinin sonuç

de bu sonuncu hedefi gerçekleştirmede aktif olunmasıdır. Söz konusu hedefin İsviçre'de karşılık bulduğunu şu örnek göstermektedir. Cenevre Kantonu hükümeti yetkililerinin gözlemci ve garantör olarak katılmış oldukları 18 Temmuz 2006'daki bir anlaşmayla KONGRA-GEL Genel Başkanı Zübeyir Aydar ve BM Tarafından tanınmış İsviçre merkezli bir STK olan Cenevre Çağrısı Örgütü başkanı Elisabeth Decrey Warner arasında "anti personel mayınları yasaklama" anlaşması imzalanmıştır.⁵¹

Yine Cenevre Çağrısı Örgütü başkanının PKK'nın İran kolu PJAK, onun silahlı kanadı Doğu Kürdistan Savunma Güçleri (YRK) ve kadın silahlı güçlerin bir araya geldiği Kadın Savunma Güçleri (HPJ) ile çocukların silahlı çatışmalardan uzak tutulmasına dair bir anlaşmayı 2015'te imzaladığı bilgisi kamuoyuna mal olmuştur.

PKK'nın lobi faaliyetleri kapsamında kullandığı bir başka yöntem de dünya kamuoyunca ta-

51. "Sınır Ötesi İmza", *Sabah*, 21 Temmuz 2006, www.sabah.com.tr, erişim: 6 Mart 2018. Burada bayan Elisabeth Reusse-Decrey'in Cenevre Parlamentosu eski Başkanı olduğu da zikredilmelidir.

52. "Ziegler: Che yaşasaydı PKK'nın yanında savaşırdı", ANF Türkçe, 10 Kasım 2017, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

verdiği ise buralardan seçilen İsviçreli parlamenterlerin örgüte yakın durmalarından anlaşılmaktadır.⁵³

Bu noktada PKK'nın siyaset ve lobi faaliyetleri kapsamında Türkiye'ye yönelik yaptığı örgütlü çabaları da zikretmek gerekir. Bu çerçevede Türkiye'de gerçekleştirilen bütün seçimlerde aktif olarak HDP'ye destek açıklamalarının⁵⁴ yanı sıra otobüslerle seçim merkezlerine taraftar taşıma, panel, gösteri yürüyüşü organize etme gibi her türden yardımı anmak zorunlu olmaktadır.

PKK'nın Türkiye'ye yönelik adımlarını zayıf bulduğu İsviçre'nin, bir yandan örgütün ülkedeki etkinliğini kontrol altına almaya çalışırken öte yandan bazı taleplerine de olumlu cevap vererek yatıştırma siyaseti izlediğini söylemek mümkündür. Bu minvalde PKK'nın uzun süredir dillendirdiği, İsviçre'nin Türkiye'ye yönelik silah ambargosu uygulaması talebinin İsviçre yetkililerince karşılık gördüğünü belirtmek gerekir. Yakın dönemde İsviçre basınına yansıyan bilgilere göre İsviçre yönetimi, 2017 yılında aralarında Türkiye'nin de bulunduğu çok sayıda ülkeye silah satışı yapmak isteyen İsviçre firmalarına izin vermemiştir. Türkiye'nin mühimmat ve zırhlı araç alımını etkileyen söz konusu karar⁵⁵ İsviçre-Türkiye ilişkilerinin bundan sonraki seyri açısından düşündürücüdür.

MEDYA YAPILANMASI

İsviçre'nin de dahil olduğu PKK diasporasının medya araçlarını kullanmadaki temel amacı örgüt ile sempatanları arasındaki iletişimi diri tutmanın yanı sıra Kürt kökenlilerin yaşadığı ülkelerdeki insanlarla da bağlantıyı koparmamak ve terör örgütünün hedefleri doğrultusunda uluslararası kamuoyunda karşı bir söylem ortaya koymaktır.⁵⁶ Bu minvalde uydu yayınlarının yasaklanması yoluyla bu olanakların tükendiği durumlarda internet üzerinden televizyon yayıncılığının örgütün iletişim stratejisinde merkezi rol oynadığı görülmektedir. Bununla birlikte Türkiye'nin baskıları sonucu uydu aracılığıyla yayın yapan TV kanallarının buldukları Avrupa ülkelerinde takibata uğrayıp engellenmeleriyle karşı karşıya kalan PKK, her seferinde yeni bir kanalla propagandasını kesintisiz bir biçimde sürdürmeye çalışmaktadır. Aktüel olarak Sterk TV ve Artı TV diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İsviçre'deki yapılanma açısından da en önemli propaganda platformu olarak işlev görmektedir. Yine 2016 yılında yayın hayatına başlayan ve Kürtçe, Türkçe ve Almanca dillerinde yayın yapan Elit TV'yi de örgüte alan açan bir kurum olarak

53. "İsviçre'deki Kürt kurumları adaylarını açıkladı", *Yeni Özgür Politika*, 10 Ekim 2011, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

54. "DEM-KURD'dan seçim çağrısı: Seferberlik ruhuyla, cevap olalım", ANF Türkçe, 21 Ekim 2015, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

55. "Schweiz verbietet Waffenlieferungen an 21 Staaten", ANF Türkçe, 9 Nisan 2018, www.anfdeutsch.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

56. "Kurdische Öffentlichkeiten: Zur Darstellung des Kurdenkonflikts in den Medien", *Medienheft*, <http://www.medienheft.ch/kurdenkonflikt/0Editorial.htm#Schweiz>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

anmak gerekir. Elit TV'de PKK'nın İsviçre yapılanmasında önde gelen siyasetçilerinden Edibe Gölgele-Filimci'nin örgüt yanlılarının propagandasını yaptığı "Edibe Gölgele ile Farklı Pencere" isimli bir programı bulunmaktadır.⁵⁷

TV yayınlarının dışında örgüt için internet ortamında görünür olmak da ilk başlarda önemli görülmüşse de zamanla bu usulün terk edildiği düşünülmektedir. Zira internet sitelerinden yapılan yayınlar bilinçli olarak durdurulmuş görülmektedir. Burada takip edilen başlıca hedefin deşifre edilmemek olduğu sanılmaktadır. Buna mukabil daha çok gösteri yürüyüşü, panel, konser ve toplantı gibi etkinliklerin duyurulmasında terör örgütünün dini kurumlarına kurban bağışısı, özellikle Türkiye ve Suriye başta olmak üzere Kürtlerin yaşadıkları ülkelerde meydana gelen sosyal afet ve çatışmalardan etkilenen aileler bahanesiyle gündeme getirilen kampanya ve yardım çağrılarında Facebook vb. sosyal medya kanalları kullanılmaktadır. Öte yandan bir başka sosyal medya kanalı olan YouTube'un da örgütsel propagandanın görsel yanının öne çıkarıldığı mecra olduğu görülmektedir.

İsviçre bağlamında PKK'nın medya yapılanması için yerel unsurların öne çıktığı görülmektedir. Örnek olarak Artı TV, Sterk TV ve Zarok TV'nin Bern yerel kablo ağına dahil edilmesi çalışmaları ifade edilebilir. Yine kamu yararına yayıncılık faaliyeti yürüten bir platform olan LORA üzerinden haftanın belirli saatlerinde yayımlanan "Denge Kurdistan" isimli bir radyo programı bulunmaktadır.⁵⁸

Terör örgütü tarafından İsviçre'de herhangi bir gazete çıkarılmamaktadır. Bununla birlikte örgütün sesi konumundaki Almanya merkezli *Yeni Özgür Politika* gazetesinden Ali Ongan ve Ali Özşerik isimli muhabirler aracılığıyla İsviçre merkezli veya İsviçre'ye yönelik propaganda haberlerine sıkça yer verilmektedir.⁵⁹ Hatırlanacağı gibi Ali Özşerik, Öcalan'ın kaçış rotası üzerinde bir süre konakladığı İtalya'da kendisiyle röportaj yapan kişidir. Bunun dışında St. Gallen'deki Dem-Kurd'un eş başkanı ve PKK'nın Almanya merkezli "Kadın Barış Bürosu-Ceni" görevlisi Gülistan Aslan da St. Gallen'de aynı adlı dernek tarafından çıkarılan kültür dergisi *Saiten*'de düzenli olarak yazmaktadır.⁶⁰ Yine PKK'nın gençlik örgütlenmesi tarafından *Sterka Ciwan*,⁶¹ üniversiteliler tarafından *Ronahi*⁶² ve kadın kolları tarafından da *Newaya Jin*⁶³ isimli dergiler çıkarılmakta olup bu dergiler Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi İsviçre'de de taraftarlarca aktif bir şekilde takip edilmektedir.

57. Elit TV, www.elittv.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

58. <http://www.lora.ch/ueberuns/links> ve <http://www.denge-kurdistan.com>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

59. <http://qoshe.com/yazar/ali-ozserik/5465>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

60. "Wir haben Sakine, Fidan und Leyle nicht vergessen", *Saiten*, 1 Şubat 2017, <https://www.saiten.ch/wir-haben-sakine-fidan-und-leyla-nicht-vergessen>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

61. *Sterka Ciwan*, <http://rojaciwan.eu/category/kovar/sterka-ciwan/?lang=tr>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

62. *Ronahi*, <http://www.yxkonline.org/index.php/15-ronahi/567-ronahi>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

63. *Newaya Jin*, <http://www.newayajin.com>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

FİNANS KAYNAKLARI

PKK terör örgütünün zaman zaman kendisine yönelik baskı ve takipten kurtulmak için yaptığı açıklamalarda örgütün ihtiyacı olan finansal kaynağın önemli bir kısmının aylık üye aidatlarından, dergi, kitap ve broşür gibi örgüt propaganda materyallerinin satışından, düzenlenen etkinliklerden ve yıllık bağış kampanyalarından karşılandığı dile getirilmektedir. Bununla birlikte Almanya güvenlik birimlerinin yapmış olduğu araştırma ve çalışmalarda da ortaya konulduğu üzere uyuşturucu ticareti ve hatta üretimi örgüt finansmanında önemli bir yer tutmaktadır.⁶⁴ Bunun yanı sıra örgütün güvenini kazanmış aileleri finanse ederek ev aldırma yoluyla kara para aklama, haraç toplama ve insan kaçakçılığının da örgütün gelir kaynakları arasında olduğu Europol çalışmalarında da dile getirilmektedir.⁶⁵ PKK'nın uyuşturucu kaçakçılığında mafya örgütlenmeleri ile iç içe geçtiği ve örgüt medyasının uyuşturucu mafyası tarafından finanse edildiği İsviçreli güvenlik uzmanı Hans-Ulrich Helfer tarafından hazırlanmış olan bir raporda ifade edilmektedir.⁶⁶ Yine Helfer, PKK'nın uyuşturucu trafiği rotası boyunca uyuşturucu kaçakçılarını silahlı koruma sağlayarak da gelir elde ettiğini vurgulamıştır.⁶⁷ Son olarak genellikle dikkatlerden kaçan ve fakat örgütün önemli gelir kaynakları arasında yer alan tütün ve kan ürünleri kaçakçılığı da Avrupa Parlamentosu tarafından hazırlanan raporlarda dile getirilmektedir.⁶⁸ PKK'nın uyuşturucu ile bağlantısı 1994 yılında Iqbal Hussain Rizvi isimli Interpol narkotik yetkilisi tarafından da belirtilmiştir.⁶⁹

Yine PKK'nın haraç toplama faaliyetleri de terör faaliyetlerinin finansmanında sıkça başvurduğu yöntemlerden biridir. Bu çerçevede haraç vermeyenlerin dövüldüğü, iş yerlerinin saldırıya uğradığı veya tehdit edildikleri sahada görüşülen kişilerden elde edilen somut bilgilerdir.⁷⁰ Bu tür illegal faaliyetler ile PKK'nın, İsviçre'de devletin şiddet tekelinin dışında kendine bir alan açtığı da bir an önce görülmesi gerektiği ortadadır.

PKK'nın İsviçre'de bir terör örgütü olarak görülmemesi ona müzahir yapıların da çok rahat hareket etmesini ve dolayısıyla başta sözde yardım kampanyaları olmak üzere çeşitli araçlarla finans kaynağı oluşturması imkanını sağlamaktadır. Bu doğrul-

64. "Terror: Heroin, Waffen, Immobilien – die schmutzigen Geschäfte der PKK in Deutschland", 7 Ocak 2011, www.youtube.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

65. Europol, TE-SAT 2012, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag, 2012, s. 24 ve TE-SAT 2013, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag, 2013, s.11.

66. Hans-Ulrich Helfer: "Beurteilung zur Arbeiterpartei Kurdistans PKK", European Security, 15 Şubat 1999, www.europansecurity.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

67. Hans-Ulrich Helfer: Taktik oder Transformation der Arbeiterpartei Kurdistans?, Sicherheitspolitik, no: 3, s. 23, Mayıs 2002, www.sicherheitspolitik.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

68. "Europe Crime-Terror Nexus: Links between terrorist and organised crimes groups in the European Union", *Study for the LIBE committee*, 2012, s. 52, www.europarl.europa.eu, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

69. Türk Demokrasi Vakfı, Terörizm ve Organize Suçlar: Demokrasi ve İnsan Haklarının Gelişim Sürecine Etkileri, Ankara, Demokrasi ve İnsan Hakları Serisi IV, 1999, s.20.

70. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme

tuda dil kursları, bağlama ve folklor kursları, geziler, konserler ve film haftalarının yanı sıra düzenli olarak yapılan her tür anma toplantıları ve Nevruz şenlikleri de PKK'nın "legal" olarak nitelenebilecek gelir elde etme araçlarındandır.

Öte yandan gerek Yezidi olsun gerekse Sünni ya da Alevi olsun PKK sempatanlarının dini duygularının sömürülmesi yoluyla alınan her türden "bağış" da örgütün önemli gelir kalemlerindedir. Ayrıca FEKAR ve bağlı derneklerin gerçekleştirmiş oldukları etkinliklerin tanıtımı için hazırlanan afişlerden de görülebileceği gibi İsviçre'de mukim Kürt kökenlilerin kurmuş oldukları irili ufaklı çok sayıda işletmenin de sponsorluk ve "bağışları" da örgüt için İsviçre'deki varlığın devam ettirilmesi ve terör faaliyetlerinin finansmanı için kullanılmaktadır.

Bunlar arasında İsviçre'nin en büyük döner üreticisi olan Royal Döner şirketinin etkisinin büyük olduğu anlaşılmaktadır.⁷¹ Hakkında İsviçre'de PKK'nın kasası olduğu söylentileri bulunan ve Türkiye'ye giriş yasağı bulunan Royal Döner'in sahibi Zeynel Demir'in işletmelerinde çoğunlukla PKK sempatanı kişiler çalışmaktadır.⁷² PKK yanlılarının düzenlemiş olduğu hemen bütün etkinliklerde sponsor olarak göze

çarpan şirket bünyesinde kurulmuş olan Royal Döner Vakfı aracılığıyla da örgüte yeni sempatanlar kazandırıldığı' dile getirilmektedir.⁷³

Yine saha çalışması sırasında farklı kişiler tarafından öne sürülen bilgiler ışığında 2013 yılında kurulan ve Zeynel Demir'in de yönetim kurulu başkanı olarak görev yaptığı İsviçre Yatırımcılar ve İşverenler Birliği-İYİ BİRLİK (Schweizerische Investoren und Unternehmer Vereinigung-İYİ BİRLİK)⁷⁴ isimli oluşumun da PKK'nın sponsorluğunu yaptığı düşünülmektedir.⁷⁵ Ayrıca Royal Döner ve benzeri şirketlerin örgüt tarafından İsviçre'de toplanan paraları muhafaza ettiği ve

Görsel 10: Baş Sponsor: Royal Döner

Demokratik Alevi Federasyonu-FEDA Schweiz, 13 Mart 2017, <https://www.facebook.com/search/top/?q=feda%20isvi%C3%A7re>, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

71. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme

72. "TV Kritik: Der Döner König, der keiner sein will", *Tages Anzeiger*, 17 Ekim 2013, www.tagesanzeiger.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

73. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

74. "Edibe Gölgeli ile Farklı Pencere", 3. Bölüm, Elit TV, 26 Eylül 2016, www.youtube.com, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018). Programda Zeynel Demir'in vermiş olduğu bilgilere göre derneğin 2016 itibarıyla 300'ü aşkın üyesi bulunmaktadır.

75. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

böylelikle paranın kaynağının sorgulanmasını önlediği, talimat geldiğinde de ya Ekonomik Mali Birim'e (Finanz- und Wirtschaftsbüro, EMB) makbuz karşılığı aktarılmasını sağladığı ya da örgüt tarafından belirlenen yerlere harcadığı öne sürülmektedir.⁷⁶

PKK'nın etkisinde olan bir başka işveren kuruluşu da Avrupa Kürt İşverenler Derneği (Association of Kurdish Employers in Europe, AKEE) adıyla 2013'te kurulan örgütlenmedir. Avrupa genelinde 2017 itibarıyla 240 üyesi olduğu bildirilen yapının başında Naim Kılıç bulunmaktadır.⁷⁷ AKEE'nin davetiyle aralarında Zeynel Demir'in de bulunduğu PKK'ya yakın elli beş işverenin 6 Nisan 2017'de Zürih'te Hilton otelinde bir toplantı yaptıkları bilinmektedir.⁷⁸ AKEE kurucu üyesi Mehmet Ali Atay'ın Facebook sayfasında kendisi hakkında verdiği bilgilerde PKK'nın Avrupa'daki yapılanmalarının neredeyse tamamında üst düzey rol aldığı dikkat çekmektedir.⁷⁹

Kürdistan Kızılayı olarak da bilinen, İsviçre'de de bir şubesi olan ve başkanlığını Lezgin Örnek'in yaptığı Heyva Sor a Kürdistan-Roja Sor Kürdistane (Kurdischer Roter Halbmond, HSK) isimli yapı da sözde yardım faaliyetleri kapsamında etkili olmaktadır.⁸⁰ Bu sözde yardım kuruluşunun Suriye iç savaşındaki gelişmeleri bir fırsat bilerek düzenlemiş olduğu yardım kampanyaları aracılığıyla önemli oranda finansal kaynak oluşturmasının yanı sıra örgüte meşruiyet kazandırma noktasında da etkisi olmaktadır.

İsviçre'ye mülteci olarak gelen kişilerin ülkelerinden ayrılıp İsviçre'de mülteci olarak tanınmalarına kadar geçen süre zarfında legal veya illegal olarak devreye giren PKK'lı unsurlar mültecilik sürecinin başında sahte kimlik düzenlemek gibi evrakta sahtecilik,⁸¹ yalancı şahitlik ve insan kaçakçılığı gibi yollarla mülteci adaylarından para almaktadır. Mülteci adayının ülkeye ayak basmasından itibaren de kabul sürecine kadar geçen sürede bu kişilerden terör örgütü propagandası başta olmak üzere çeşitli etkinliklerde bilfiil istifade edilmektedir. Mülteci statüsü tanınarak İsviçre'ye yerleşen kişilerden ise ikna, şantaj ve tehdit gibi yöntemler kullanılarak hatırı sayılır bir gelir elde edilmektedir. Öte yandan PKK'nın yalnızca Kürt asıllılardan haraç toplamakla kalmadığı, bu illegal faaliyeti Türk kökenlileri de etkileyecek şekilde genişleterek işi adam yaralamaya kadar vardığı iddia edilmektedir.⁸²

76. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

77. "Avrupa Kürt İşverenler Derneği Başkanı Naim Kılıç: Avrupa'da Yüz Bin Kürt İşveren Var", *Yeni Özgür Politika*, 15 Mart 2017, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

78. "AKEE Unternehmertreffen Schweiz", 6 Nisan 2017, www.akee.eu, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

79. NAV-DEM Almanya Merkez Yönetim Kurulu Üyesi, CİK Basın Sözcüsü, Amedspor Ludwigshafen Kurucu Başkanı, AKEE Kurucu Üyesi, Dinlerarası Diyalog Forumu Kurucu Üyesi, Ludwigshafen Kobane ile Dayanışma İnisiyatifi Kurucu Üyesi. Bkz. <https://www.facebook.com/ataymehmetali/about?l=100025068450017%3A100000745298964%3A1522012261&section=bio&pnref=about>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

80. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme.

81. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, s. 41.

82. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme. Ayrıca haraç toplama olaylarından Hans Ulrich Helfer de söz etmektedir. Bkz. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, s. 48.

Başta FEKAR olmak üzere terör örgütüne müzahir STK yapılanmalarınca düzenlenen Almanca, Fransızca ve Kürtçe dil kursları, danışmanlık hizmetleri ve ağırlıklı olarak örgüt sempatanlarına yönelik entegrasyon çalışmaları nedeniyle İsviçre resmi makamlarından alınan sübvansiyonların⁸³ bir kısmı sözü edilen çalışmalarını finanse etmenin yanı sıra bu çalışmalarda aktif görev alanlar için de bir istihdam olanağı sunmaktadır.

PKK'nın, İsviçre'deki taraftarlarının yapmış olduğu düğünlerde para toplaması da artık klasikleşen yöntemlerden biri olmakla beraber 1999 yılından itibaren "devrim vergisi" olarak isimlendirilen ve makbuz karşılığı toplanan bir tür bağış da en önemli gelir kaynaklarından. Bu "bağış" kimi zaman tehdit ve şiddet yoluyla elde edilmektedir. Zira Avrupa merkezi tarafından yıllık olarak toplanması öngörülen miktarın yerelde her zaman elde edilmesi mümkün olmaktadır. Örnek olarak 1998 için öngörülen miktarın 3,5 milyon frank olduğu İsviçre'nin güvenlik raporlarında belirtilerek bu görev için çoğu zaman İsviçre'ye komşu ülkelerden gelen örgüt militanlarının işlerini bitirince ülkeyi terk ettikleri ifade edilmektedir. Örgüt elemanları zikredilen mobilite sayesinde İsviçre'de herhangi bir takibat ile karşılaşmaktan kurtulmaktadır.⁸⁴ Örgütün İsviçre'de toplam olduğu toplam gelirin miktarı hakkında kesin bir yorumda bulunmak mümkün değildir. Bununla beraber saha çalışmaları esnasında elde edilen bilgiler doğrultusunda 2017 yılında toplanan gelirin 7,5 milyon İsviçre frankı olduğu tahmin edilmektedir.⁸⁵ Terör örgütünün diğer ülkelerde olduğu gibi İsviçre'de de elde edilen geliri Avrupa'daki merkezi örgütlenmesine bağlı çalışan ve merkezi Brüksel'de bulunan Ekonomi ve Maliye Bürosu'na aktardığı Alman istihbarat raporlarında dile getirilmektedir.⁸⁶ Avrupa içindeki faaliyetler için gerekli meblağın kullanımının ardından arta kalan miktar canlı kuryeler veya yeraltı bankacılığı olarak da bilinen hawala (havale) yöntemi aracılığıyla Kuzey Irak'taki örgüt yönetimine ulaştırılmaktadır. Para transferinde örgütün kullandığı son yöntem ise örgütün kendilerine güvendiği şahıs ya da aileleri kullanarak yasal miktarları aşmayacak miktardaki parayı Irak'ın kuzeyine ya da Türkiye'ye göndermektir.⁸⁷

83. Başkanlığını Edibe Gölgeci-Filmci'nin yaptığı İsviçre Kürt Topluluğu (Schweizerisch-Kurdische Gemeinschaft), "Kulturwiege-Kurdische Informations- und Kulturwoche" isimli etkinliği için sadece 2010 yılında 45 bin 290 franklık bir destek almıştır. Bkz. "Integrationsförderung des Bundes und ihre Auswirkungen in den Kantonen Jahresbericht 2010", <https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/integration/berichte/jahresber/ber-integrfoerd-2010-d.pdf>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

84. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 44, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

85. 26 Ocak tarihli saha görüşmesinde dile getirilen bu rakamla İsviçre PKK'nın Avrupa'da en çok para topladığı Almanya ve Fransa'dan sonra üçüncü sırayı almaktadır.

86. Verfassungsschutzbericht Deutschland 2016, *Bundesministerium für Inneres*, s. 219, www.verfassungsschutz.de, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

87. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

PKK'ya müzahir kuruluşların İsviçre'de militan devşirmede kullandıkları önde gelen yöntemleri diğer ülkelerdekenden pek farklı değildir. Ağırlıklı olarak kültür-sanat faaliyetleri ve sosyal etkinliklerin yanı sıra iltica etmek amacıyla İsviçre'ye gelen Kürt kökenlilerin örgütlenmesi ve –Ayn el-Arap çatışmaları esnasında başarıyla uygulandığı gibi– Kürt ayrılıkçılığının yükseldiği dönemlerde gerçekleştirilen gösteriler ve toplantılar militan kazanmada en uygun şartları sağlamaktadır. Bu minvalde PKK için militan kaynağının karşılanmasında çocuk, kadın, yetişkin, sportif, dini, siyasi, kısacası hayatın her alanını kapsayan bir örgütlenme modelinin üzerine oturduğu derneklerin çok önemli işlevler gördüğü bilinmektedir.

Somut olarak PKK örgütü mensupları ile sempatanları yıllık Nevruz kutlamaları, “15 Ağustos Pikniği”, “Mayıs Ayı Şehitleri Anma Etkinlikleri”, “Yılsonu Festivali”, “8 Mart Dünya Kadınlar Günü”, “1 Mayıs İşçi Bayramı” gibi etkinliklerden kimisini düzenlemekte kimisine de aktif katılım göstermektedir.

Düzenli olarak her yıl gerçekleştirilen Sakine Cansız Kadın Festivali,⁸⁸ kültür günleri,⁸⁹ Sakine Cansız'ın hayatını konu alan belgesel film gösterimi⁹⁰ ve film haftaları da PKK'nın propaganda amaçlı olarak istifa ettiği önemli etkinliklerdendir. Sanat aracılığıyla sadece terör örgütüne militan devşirmekle yetinilmemekte aynı zamanda kamuoyunda da sempati uyandırılmaya gayret edilmektedir. Siyasetçilerin de bu etkinlikleri himaye etmelerinden bunun başarılı olduğunu söylemek mümkün hale gelmektedir.

Görsel 11: PKK ve “Spor” (Zürih, 2012)

“İsviçre’de Mayıs Şehitleri Turnuvası”, *Yeni Özgür Politika*, 31 Mayıs 2012, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

Görsel 12: 1 Mayıs Yürüyüşü 2013

“Ruhiger 1 Mai in Zürich”, *20 Minuten*, 1 Mayıs 2013, www.20min.ch, (Erişim Tarihi: 13 Ocak 2018).

88. “Der Kampf der Frauen verbindet die Völker”, P.S. Zeitung, 16 Haziran 2017, www.pszeitung.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

89. “Drei Kurdische Kulturtage”, Tagblatt, 9 Mart 2016, <http://www.tagblatt.ch/ostschweiz/stgallen/stadt/Drei-kurdische-Kulturtage;art197,4550305>, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

90. “Stockholm ve Solothurn’da Sara Belgeseli Gösterimi Yapıldı”, ANF Türkçe, 25 Kasım 2016, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

Düzenli olarak gerçekleştirilen gençlik kamplarının yanı sıra yürüyüş ve anma etkinlikleri, bildiri dağıtma, konser, tiyatro, müzik koroları ve sinema günleri gibi sanatsal etkinlikler aracılığıyla endoktrine edilen gençlerin radikalleştirilmesi gerçekleştirilmektedir. Söz konusu çalışmalarda gençler ve öğrencilere çeşitli derecelerde görevler verilerek örgütle bağlantıları güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Örgüt yararına kuşatılmaya çalışılan genç insanlardan ihtiyaç duyanlara burs ya da bir başka başlık altında maddi destek sağlanarak sarsılmaz bağlar oluşturulmak istenmektedir.

Bu ve benzeri yöntemler aracılığıyla radikalleştirilen 150 kadar kız ve erkek Kürt genci PKK'ya katılmak üzere İsviçre'den Suriye'ye götürülmüştür.⁹¹ Bu sayede gençlerin bir yandan silahlı eğitim görmeleri sağlanırken öte yandan da silah kullanılarak geri döndürülmesi güç bir şekilde “dava”ya bağlılıklarının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu arada yıl boyunca Avrupa'nın birçok ülkesinde gerçekleştirilen ve İsviçre'den de katılımın sağlandığı ideolojik seminerlerde endoktrine edilen bu kişilerin cepheye taşınmaları organizasyonunun yanı sıra finansmanının da PKK tarafından sağlandığını belirtmek gerekmektedir.⁹²

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

PKK'nın İsviçre yapılanması, bu ülkede güçlenmeye başladığı 80'lerin ikinci yarısına kadar geçen sürede –Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi– Türkiye kökenli sol ve Kürt hareketleri ile şiddetli bir rekabet içine girmiştir. Zaman içerisinde örgütün diğer aktörlere gücünü dayatmasıyla söz konusu rekabet reel olarak gündemden düşmüş ve bunun yerine özellikle Türkiye kökenli Türkiye Devrimci Komünist Partisi (TDKP), Devrimci Halk Kurtuluş Cephesi (DHKP-C), Devrimci Yol (DEV-YOL) ve Marksist Leninist Komünist Parti-TİKKO (MLKP-TİKKO) gibi radikal sol örgütlerin PKK'ya boyun eğdikleri yeni bir evreye geçilmiştir. Söz konusu evrede her ne kadar “örgütler arası dayanışma”nın ön planda olduğu ileri sürülüyorsa da bu iş birliğinin konjonktürel olduğu ve PKK'nın olası güç kaybının akabinde rakiplerinin söylem ve fiili üstünlük mücadelesi içine girecekleri kuvvetle muhtemeldir. Sözü edilen bu örgütlerden bazıları şunlardır: Partizan, Marksist Leninist Komünist Parti (Marxistisch-Leninistische Kommunistische Partei, MLKP), Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu (Konföderation der Arbeiter und Arbeiterinnen aus der Türkei in Europa, ATİK), Sosyalist Yeniden Kurtuluş Partisi (Partei der Sozialistischen Wiedergründung, SYKP), Alevi Dernekleri Federasyonu.

91. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme. Söz konusu rakamın gerçekçi olduğu 2014 yılında İsviçre basınına yansıyan 50 rakamı ile de anlaşılmaktadır. Bkz. “Schweizer Kurden-Kämpfern drohen Strafen”, *20 Minuten*, 13 Ekim 2014, www.20min.ch, (Erişim tarihi: 13 Ocak 2018).

92. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

Bunun dışında 2013 yılının Eylül ayında kurulan İsviçre Demokratik Güç Birliği (Bündnis der Demokratischen Kräfte aus der Türkei in der Schweiz, İDGB) isimli oluşum da PKK'ya Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi İsviçre'de de destek vermektedir. Söz konusu oluşum şu örgütlerden meydana gelmektedir: Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (Föderation der Demokratischen Arbeitervereine, DİDF), İsviçre Kürt Dernekleri Federasyonu (Föderation der Kurdischen Vereine in der Schweiz, FEKAR), İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu (Föderation der Alevistischen Gemeinden in der Schweiz, İABF), İsviçre Demokratik Haklar Federasyonu (Föderation der Demokratischen Rechte in der Schweiz, İDHF), İsviçre Göçmen İşçiler Federasyonu (Föderation der Arbeitsmigrant/Innen in der Schweiz, İGİF) ve İsviçre Türkiyeli İşçiler Federasyonu (Föderation der ArbeiterInnen aus der Türkei in der Schweiz, İTİF).⁹³

Demokratik Güç Birliği'nin dışında ve HDP'nin Avrupa kanadı şeklinde örgütlenen bir başka çatı örgüt de 4 Şubat 2017'de Brüksel'de kurulan Halkların Demokratik Kongresi-Avrupa'dır (Demokratischer Kongress der Völker in Europa, HDK-A). İsviçre'deki yapılanması Halkların Demokratik Kongresi-İsviçre adını taşıyan, PKK bileşenleri ve Türkiye kökenli bilumum sol yapılanmanın bir araya gelerek oluşturdukları çatı örgütün İsviçre'deki hedefleri arasında İsviçreli siyasetçilerin Türkiye üzerinde baskı kurmalarını sağlamanın yanı sıra Türkiye'deki seçimlerde HDP'nin başarılı olmasını temin etmek bulunmaktadır.⁹⁴

Öte yandan PKK, yukarıda zikredilen iş birliklerine ek olarak 2016 yılında oluşturulan ve Halkların Birleşik Devrim Hareketi (HBDH) olarak tanımlanan, yeni bir iş birliğine de gitme kararı almıştır. Bu iş birliğinde

Görsel 13: HDP'nin Avrupa'daki Bir Seçim Bürosu

HDP-Europe, <https://www.facebook.com/hdpeurope/photos/pcb.824003154335298/824003101001970/?type=3&theater>, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

dikkat çeken nokta PKK'nın Avrupa kamuoyundaki propagandası olan terörden uzaklaştığı düşüncesinin hilafına hedeflerine şiddet kullanarak ulaşmayı programının bir parçası kıldığıdır. PKK'nın yanı sıra Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi/Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği (THKP-C/MLSPB), Maoist Komünist Partisi (MKP), Türkiye Komünist Emek Partisi/Leninist (TKEP-L), Devrimci Karargah, Marksist-Leninist Komünist Parti (MLKP) ve Devrimci Komünarlar Partisi (DKP) isimli terör örgütlerinin de bulunduğu oluşum 12 Mart 2016'da yapılan bir açıklamayla "ortak mücadele örgütü" olarak kuruluşunu ilan etmiştir. Kuruluş bil-

93. "İsviçre Demokratik Güç Birliği Kuruldu", Avrupa Demokratik Haklar Konfederasyonu, 5 Eylül 2013, www.adhk.de, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

94. "HDK-İsviçre Kuruluşunu İlan Etti", ANF Türkçe, 16 Ocak 2017, www.anfTurkce.net, erişim: 9 Nisan 2018.

Görsel 14: PKK Şiddetten Vazgeç(e)mez: HBDH

"PKK ve MLKP Dahil 10 Örgüt, Halkların Birleşik Devrimci Hareketi'ni Kurdu", 12 Mart 2016, Evrensel, www.evrensel.net, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

örnek olarak Marxistisch-Leninistische Gruppe Schweiz (MLGS) isimli örgütü anmak gerekir. 2010'da Almanya'da çok sayıda aşırı solcu örgütün bir araya gelmesiyle oluşturulan Devrimci Parti ve Örgütlerin Enternasyonal Koordinasyonu (Internationale Koordinierung revolutionärer Parteien und Organisationen, ICOR) isimli organizasyonun üyesi olan bu örgüt, PKK'nın "yardım kuruluşu" olarak bilinen Heyva Sor (Kürdistan Kızılayı) örgütünün Suriye'deki yandaşları için yapmış olduğu bir yardım kampanyasına desteklerini bildirip taraftarlarına da bu yönde çağrıda bulunmuştur.⁹⁵ Yine aynı örgüt taraftarlarını PKK'nın İsviçre yapılanması tarafından organize edilen 4. Sakine Cansız Kadın Festivali'ne⁹⁷ de davet ederek örgütle yakın iş birliği içinde olduklarını göstermiştir. Bu grubun PKK'nın silahlandırılması çağrısında bulunması

dirisinde "Türkiye'ye karşı silahlı mücadele de dahil tüm alanlarda, tüm araç ve yöntemlerle devrimi yükseltmek için" güçlerini birleştirdikleri ifade edilmektedir.⁹⁵

PKK'nın sadece Türkiye kökenli örgütlerle ilişkisi olduğu düşünülmemelidir. İşbirliği içinde olunan İsviçre kökenli irili ufaklı çok sayıda aşırı sol örgüte da ayrıca kayda değerdir.⁹⁸

Görsel 15: "Rojava için Silah" İsviçre Kızıl Yardım Örgütünün Rojava'nın Silahlı Savunması İçin Yardım Toplandığını İfade Eden Bir Afişi

Aufbau, Sayı: 79, Şubat 2015, www.aufbau.org, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Son dönemlerde PKK ile daha yakın iş birlikleri geliştiren İsviçreli aşırı sol gruplardan bazıları şunlardır: Revolutionäre Aufbau Schweiz (İsviçre Devrimci Yapı, RAS), Bern Devrimci Gençlik Gurubu (Revolutionäre Jugendgruppe Bern, RJG), Rote Hilfe Schweiz (İsviçre Kızıl Yardım).

Terör örgütünün illegal ya da "yarı legal" yapılanmalarla iş birliğinin ötesinde hem kendisi-

95. "PKK ve MLKP dahil 10 örgüt, Halkların Birleşik Devrimci Hareketi'ni Kurdu", *Evrensel*, 12 Mart 2016, www.evrensel.net, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

96. "Erfolgreiche ICOR Solidaritätskampagne mit Rojava, *MLGS-Marxistisch-Leninistische Gruppe Schweiz*, Şubat 2014, http://www.mlgs.ch/download/Erfolgreiche_ICOR_Rojava.pdf, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

97. "4. Sakine Cansız Frauenfestival", *MLGS-Marxistisch-Leninistische Gruppe Schweiz*, http://www.mlgs.ch/download/18062017_frauenfestival.jpg, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

98. "Hunderttausende Menschen auf der ganzen Welt demonstrieren und bekunden ihre Solidarität mit Kobane in Rojava (Kurdisch-Syrien), *MLGS-Marxistisch-Leninistische Gruppe Schweiz*, http://www.mlgs.ch/download/rojava_flugi_okt2014.pdf, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

ne İsviçre içinde ve dışında meşruiyet sağlayacak hem de görünürlüğü ve Kürt halkının tek temsilcisi olduğu yanılması geliştirecek iş birliklerine yöneldiği de bilinmektedir. Bu çerçevede Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) temsilcisi ve Türkiye masası sorumlusu Maya Heuschmann,⁹⁹ PKK'nın kadın örgütlerinin çatı kuruluşu olan Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği'nin (Internationale Vertretung der Kurdischen Frauenbewegung) İsviçre şubesinin açılışında bir konuşma yapması dikkate değerdir. Heuschmann konuşmasında Kürt kadınları ile birlikte sözde Kürdistan topraklarında gerçekleştirdikleri çalışmalardan övgüyle söz ederek Türkiye'de kadınların karşılaştıklarını iddia ettiği aşırı baskı, tehdit ve tutuklanmalara rağmen gelen aşamanın sevindirici olduğunu belirtmiştir.¹⁰⁰

Sözü edilen bu uluslararası bağlantının yanı sıra PKK, yerel ağları da güçlendirme yoluna giderek kendisine önemli stratejik açılımlar sağlamaktadır. Buna örnek olarak PKK'ya müzahir kuruluşların hemen hemen bütün gösterilerinin müdavimi olan Uluslararası Medico İsviçre (Medico International Schweiz) isimli sağlık kuruluşu verilebilir. Terör örgütü ile İsviçreli bir STK olan bu kurumun iç içe geçmiş olduğunu bu kuruluşta görev yapan¹⁰¹ ve PKK propagandası yapılan mitinglerin organizatörlerinden¹⁰² Arzu Güngör'ün aynı zamanda yukarıda zikredilen Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği'nin İsviçre şubesinin yönetiminde

Görsel 16: İsviçre Devrimci Yapı'nın Tanınmış İsmi Andrea Stauffacher PKK Taraftarlarınınca 2016 Yılında Düzenlenen Bir Gösteride Konuşma Yapıyor

Glück gehabt: Kein Prozess gegen Zürcher Linksradikale Andrea Stauffacher", *Watson*, 7 Kasım 2016, www.watson.ch, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

Görsel 17: Amnesty International Türkiye Masası Sorumlusu Maya Heuschmann Bir PKK STK'sının Açılışında Konuşma Yapıyor

"Zürih'te Kadın Temsilciliği Açıldı", *Yeni Özgür Politika*, 4 Eylül 2013, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim Tarihi: 10 Şubat 2018).

99. Bulduğu konum itibarıyla tarafsız olması gereken Heuschmann'ın PKK'ya angaje olduğunun göstergelerinden biri de PKK organizasyonlarında görev almasıdır. Bkz. "Die Kurden hoffen bei ihrer Messe in Basel auf viele Schweizer Besucher", *Bz Basel*, 22 Mart 2012, www.bzbasel.ch, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

100. "Kürt Kadın Hareketi Uluslararası Temsilciliği Açıldı", *Komalen Jinen Kurdistan*, 1 Eylül 2013, <http://www.kjk-online.org>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

101. "Arzu Güngör, Projektverantwortliche Kurdistan/Rojava", *Medico International Schweiz*, <http://www.medico-international.ch>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

102. "Wissen Sie Bescheid?", *Der Bund*, 31 Aralık 2011, www.derbund.ch, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018); "Katliamlara alışmayacağız", *Yeni Özgür Politika*, 12 Şubat 2013, www.yeniozgurpolitika.org, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

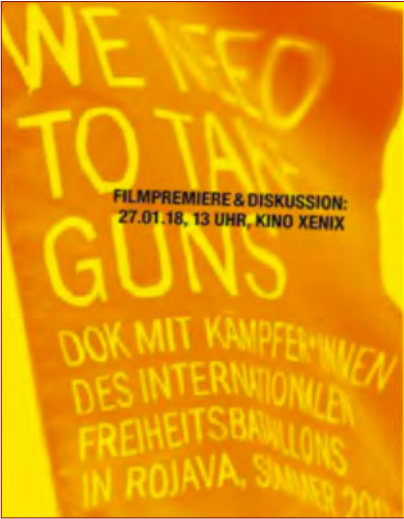

Görsel 18: Medico International Schweiz Başkanı Maja Hess Başkanlığında Bir Heyetin 1 Kasım 2015 Seçimleri İçin "Gözlemci" Olarak HDP'ye Ziyareti

"Parlamentwahlen vom 1 November 2015 in der Türkei", *medico international schweiz*, www.medicointernational.ch, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

partiler, Cenevre Komünist Partisi (Le Parti Communiste Genevois) ve İsviçre İş Partisi (Die Partei der Arbeit der Schweiz)¹⁰⁴ gibi küçük siyasal partiler ve "neoliberal düzen" muhalifi yerli ya da yabancı diğer sol örgütlerle de ilişki geliştirmeye gayret ettiği.

Özellikle İsviçreli ya da Türkiye kökenli aşırı sol grupların "Rojava devrimi" adı altında alternatif toplumsallaşma iddiaları eşliğinde, "devrim" hayallerini ger-

Görsel 19: Terörü Öven Filmin Afışı

Lila Lisi, <http://lilalisi.ch>, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

bulunmasından da anlamak mümkündür.¹⁰³

Son olarak dikkat çekilmesi gereken bir nokta da PKK'nın kendisine yakın duran Sibel Arslan, Edibe Gölgeci-Filmci ve Mustafa Atıcı gibi isimleri İsviçre siyasetinin merkezine taşımak suretiyle güç devşirmeye çalışmakla yetinmeyip İsviçre Yeşiller Partisi (Grüne Partei der Schweiz, Grüne) ve İsviçre Sosyal Demokrat Partisi (Sozialdemokratische Partei der Schweiz, SP) gibi büyük siyasi

çerçeve de sözde ulus devlet mantığını aşarak tabandan gelen yeni bir yönetim tarzının hedeflendiği propagandası yoluyla hem Suriye'de PKK'nın denetimindeki kantonal yapılara lojistik destek sağlanmakta hem de sözde devrim dersi somut olarak gözler önüne serilmeye çalışılmaktadır. Söz konusu tecrübenin yanı sıra silahlı eğitim bilgisiyile donatılmış olarak ülkelerine geri dönecek olan Avrupalı aşırı sol çevrelerin, aşırı sağın yükseldiği bir atmosferde orta ve uzun vadede ülkeleri için tehdit oluşturacağını tahmin etmek zor değildir.¹⁰⁵

103. "Kürt Kadın Hareketi Uluslararası Temsilciliği açıldı", Komalen Jinen Kurdistan, 1 Eylül 2013, <http://www.kjk-online.org>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

104. Bu parti ile PKK'nın ilişkileri 1980'lere kadar gitmektedir. Bkz. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, s. 37.

105. "Sicherheit Schweiz 2017-Lagebericht 2017 des Nachrichtendienstes des Bundes", İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 61-2, <https://www.news.admin.ch/news/message/attachments/48133.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

Örnek olması açısından A. Barbara ve A. Sofia tarafından 2017'nin yaz aylarında çekilmiş ve 27 Ocak 2018'de Zürih'te gösterime girmiş olan "...We need to take guns..." isimli belgesel film gösterilebilir.

Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist/TİKKO (Türkische Kommunistische Partei/Marksist-Leninist/TİKKO-TKP-ML/TİKKO), Birleşik Özgürlük Güçleri (Vereinte Freiheitskräfte, BÖG), Marksist-Leninist Komünist Parti-Rojava (Marxistisch leninistische Kommunistische Partei-Rojava) ve Uluslararası Devrimci Halk Gerilla Güçleri (Internationale Revolutionäre Volksguerillakräfte, IRPGF) isimli terör örgütleri ve teröristlerin bir araya gelmeleriyle oluşturulan Uluslararası Özgürlük Taburu'nun (Internationale Freiheits-Bataillon, IFB) katkılarıyla Rakka çatışmaları esnasında oluşturulan filmde IFB'de çatışmalara katılan yabancı ülke vatandaşları konu edinilmektedir.¹⁰⁶

Görsel 20: IFB Bileşenleri

"Anarchisten aus Europa haben angeblich eine neue Kampftruppe in Syrien gegründet", 10 Nisan 2017, www.vice.com, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

Bu noktada 2012 yılında Belçika'da Terörle Mücadele Yasası kapsamında yargılanan Belçika Kızıl Yardım (Rote Hilfe Belgien) örgütünün öncülüğünde gerçekleştirilen ve bu örgütün İsviçre şubesinin (Rote Hilfe Schweiz)¹⁰⁷ de dahil olduğu yardım kampanyasına¹⁰⁸ Bern Devrimci Gençlik Gurubu (Revolutionäre Jugendgruppe Bern) isimli İsviçreli aşırı sol örgütün de aktif katılımında bulunduğunu belirtmek gerekir.¹⁰⁹

106. "Filmpremiere: 'We need to take guns'", Barrikade, 10 Ocak 2018, www.barrikade-info.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

107. "Revolutionäre Solidarität mit den Kampfenden aus Rojava, Rakka und Shengal", Rote Hilfe Schweiz, www.rotehilfesch.noblogs.org, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

108. Kanama durdurucu bir sağlık malzemesi olan CeloxTan ismini alan bu yardım kampanyası ile ilgili görüntüler RJG tarafından internette yer almaktadır. Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=kn-tHxMQnkl>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

109. "Celox Kampagne", Revolutionär, www.revolutionär.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018). RJG aynı zamanda 25 Mart 2017 tarihinde Bern'de gerçekleştirilen bir gösteride Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ı öldürme çağrısı yapan afişi de hazırlamıştı.

Görsel 21: Mart 2017'de İsviçre'nin Başkenti Bern'de Düzenlenen Cumhurbaşkanı Erdoğan Karşıtı Bir Mitingde İsviçreli Aşırı Sol Grupların Afişi

Gruppe Revolutionäre Jugend isimli bu aşırı solcu grup PKK'nın yürüttüğü silahlı şiddeti de meşru bularak ve www.revolutionär.ch isimli internet sitesinden propaganda faaliyetleri yürütmektedir.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLER

PKK'nın İsviçre yapılanması da –diğer Avrupa ülkelerindeki yerleşik yapılanmalarda olduğu gibi– doğrudan Avrupa yapılanmasından ya da Kandil'den almış olduğu direktiflerle hareket etmektedir. Dolayısıyla burada PKK'ya paravan olan hiçbir kurum kesinlikle yerel, İsviçre'ye ait örgütlenmeler olarak görülemez. Yani örgüte müzahir STK görünümlü hiçbir organizasyon gerçek anlamıyla sivil olmayıp hedeflerine şiddet yoluyla ulaşmaya çalışan bir terör örgütünün ara hedefleri için kullandığı paravan yapılanmalardan başkası değildir. Bu noktada değinilmesi gerekli bir husus da İsviçre istihbarat raporlarında PKK yanlılarının gösteriler yaptığının bahsedilmesidir. Bu tespitin bizatihi kendisi, STK olarak isimlendirilen organizasyonların İsviçre güvenlik organlarınınca da PKK ile ilişkili olduğunun kabul edildiğini göstermektedir.¹¹⁰

Bu noktada UNICEF'in PKK'yı 2010 yılında “çocuk savaşçı” kullanmaktan dolayı kınadığını da hatırlamamız yerinde olur.¹¹¹ ABD Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan bir raporda da aynı durumun devam ettiği vurgulanmıştır.¹¹² Bunun da ötesinde yaşları 12-17 arasında değişen bu çocukların PKK tarafından, örgüte “vergi”

110. “Sicherheit Schweiz 2013-Lagebericht 2013 des Nachrichtendienstes des Bundes”, İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 40-1, <https://www.security-finder.ch/fileadmin/dateien/pdf/studien-berichte/ndblagebericht2013d.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

111. Walter Posch, “Die neue PKK”, <https://www.oemz-online.at/display/ZLIintranet/Die+neue+PKK+Teil+2>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

112. PKK rekrutiert weiterhin Kindersoldaten, 29 Mayıs 2012, www.aktiv-gegen-kinderarbeit.de, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

vermek istemeyen ailelerden zorla kaçırılmış oldukları da bilinen hususlardandır.¹¹³ Çocukların terör örgütüne savaştırıldığına güncel bir örnek olarak ise örgüt tarafından propaganda amaçlı olarak çekilen bir videoda Afrin’de ellerinde silahlarıyla poz veren iki kız çocuğunun görüntüleri gösterilebilir.¹¹⁴ Yine yakın zamanda Afrin operasyonlarında teröristlerden elde edilen hafıza kartlarından çıkan fotoğraflarda da PKK’nın çocukları silahlı hale aldığını aksini iddia edilemez bir biçimde ortaya konulmuştur.¹¹⁵

Terör örgütünün finansmanında önemli yer tutan uyuşturucu ticaretinin yanı sıra kara para aklama, illegal göç, haraç toplama ve insan ticareti gibi gelir kaynakları Europol raporlarında da genel olarak dile getirilmektedir.¹¹⁶ İsviçre bağlamında da bu yönde haberlere rastlanmaktadır.¹¹⁷ Yine Alman istihbarat raporlarında söz edilen ve PKK’nın gizli yapılması “Ülke-Büro” (Heimat-Büros) tarafından sahte kimlik düzenlenmesi ve örgüt militanlarının gizli yollardan Avrupa’ya getirilmesi doğal olarak İsviçre’nin de etkilendiği kriminal faaliyetlerdendir.¹¹⁸

Görsel 22: Silahlı Hale Alınmış Kız Çocukları

“Hafıza Kartlarından YPG/PKK’nın ‘Çocuk Savaşçıları Çıktı’”, *Takvim*, 7 Mart 2018, www.takvim.com.tr, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

Görsel 23: Silahlı Hale Alınmış Erkek Çocukları

“Hafıza Kartlarından YPG/PKK’nın ‘Çocuk Savaşçıları Çıktı’”, *Takvim*, 7 Mart 2018, www.takvim.com.tr, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

113. “Die heimlichen Herrscher von Diyarbakir”, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 1 Ekim 2015; Aslında PKK’nın bu tür eylemleri uzun süredir yaptığı bilinmektedir. Örnek olarak İsviçre’den 40 civarında ailenin çocuklarının da PKK tarafından savaştırılmak üzere kaçırıldığı 2008 yılında basına yansımıştı. Bkz. “PKK, İsviçre’den Çocukları Kaçırıp K. Irak’a Götürüyor”, *Hürriyet*, 4 Kasım 2008.

114. “Çocukları Zorla Savaştıran PYD/PKK Kendini Ele Verdi”, *Haksöz Haber*, 21 Ocak 2018, www.haksözhaber.net, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

115. “Hafıza kartlarından YPG/PKK’nın ‘Çocuk Savaşçıları’ Çıktı”, *Takvim*, 7 Mart 2018, www.takvim.com.tr, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

116. Europol, TE-SAT 2012, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag 2012 S.24 ve TE-SAT 2013, Terrorism Situation and Trend Report, Den Haag 2013, s.11.

117. “Schutzgelderpressung: Palermo ist überall”, *Die Selezione*, www.selezione.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

118. “Verfassungsschutzbericht 2004”, s. 230, *Bundesministerium für Inneres*, www.verfassungsschutz.de, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

İsviçre'deki PKK yapılanmasının kriminal olaylarla adından söz ettirmeye başlaması 80'lerin ortasına rastlar. Bilindiği gibi 28 Şubat 1986 tarihinde İsveç Başbakanı Olof Palme'nin öldürülmesi üzerine İsveç polisi katilin yüzde 95'lik bir kesinlikle PKK çevresinden olduğuna inandığını açıklamıştır. Zira Palme, Abdullah Öcalan'ın bu ülkeye gelmesine karşı çıktığı gibi örgüte de karşıt bir isimdir. Bunun üzerine terör şüphelisi olan birçok PKK'lının mülteci statülerinden dolayı sınır dışı edilememeleri üzerine ev hapsine alınmaları, PKK'lıların da polis baskısından kurtulmak amacıyla BM Mülteciler Yüksek Komiserliğine başka bir Batı Avrupa ülkesine gönderilmeleri talebinde bulunmalarına neden olmuştur. Böylelikle o dönemde PKK'da yöneticilik yapan bazı militanlar İsveç'ten İsviçre'ye gelmiştir.¹¹⁹

Görsel 25: Öcalan'ın Kenya'da Yakalanması Üzerine PKK'lılar Basel'de Bir Türk Kamyonunu Yaktılar

"Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 39, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

Görsel 24: Yunanistan'ın Bern Büyükelçiliğinin Çatısında PKK'lılar

"Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 39, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

90'larda da PKK'nın kendinden söz ettirmesi daha çok şiddet eylemleriyle olmuştur. 1999'da örgüt lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanarak Türkiye'ye getirilmesinin Türkiye ile bazı Avrupa ülkelerinin ortaklaşa komploları olduğuna inanan terör örgütü üye ve sempatizanları, Avrupa'nın birçok yerinde olduğu gibi İsviçre'de de bir dizi saldırı düzenlemiştir. Mart 1999 tarihinden başlayarak yıl boyu süren, Avrupa çapında ve koordineli olduğu bilinen şiddet eylemleri sonucu çok sayıda işgal eylemi gerçekleştirilmiştir. Özellikle Zürih, Bern ve Cenevre şehirlerinde etkili olan PKK şiddeti sonucu Yunanistan'a ait elçilik ve konsolosluk binaları ile BM binası işgal edilmiş ve bazı kişiler rehin alınmıştır. Basel kentinde de Türk dernek ve iş yerlerine yönelik çok sayıda kundaklama girişiminde bulunulmuştur.¹²⁰

119. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, s. 25-26.

120. "Staatsschutzbericht 1999", Federal Adalet ve Polis Departmanı, Mayıs 2000, s. 39, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018); Hatta PKK, Türkiye'ye dönen Kemal Burcak'ı ajanlıkla itham etmiştir. Bkz. "PKK, Kemal Burcak'ı ajan ilan etti", Haber 7, 24 Ocak 2012, www.haber7.com, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

Aralıklı olarak süren PKK şiddeti Mart-Mayıs 2001 döneminde tekrar gün yüzüne çıkmıştır. Bu dönemde 8-10 kadar PKK taraftarı kendilerine rakip olarak gördükleri Kürdistan Sosyalist Partisi üyelerinin Zürih'teki derneklerini basarak bir kişiyi yaralamıştır. 7 Nisan 2001'de Kemal Burkey'in katılımıyla gerçekleştirilen bir toplantıya da yine PKK militanlarınca baskın yapılarak katılımcılar tehdit edilmiştir. KOMKAR üyelerinin Nevruz şenliklerine katılımları engellenmeye çalışılırken 1 Mayıs yürüyüşüne katılmak isteyen KOMKAR üyesi bir kişi de PKK'lılar tarafından saldırıya uğrayarak yaralanmıştır.¹²¹

PKK, oluşturmaya çalıştığı bütün sivil görünümüne rağmen hedeflerine ulaşmak noktasında bir engelle karşılaştığını düşündüğü durumlarda gerek İsviçre'de gerekse diğer Avrupa ülkelerinde sıkça görülen şiddet içeren eylemleriyle adından söz ettirmektedir. Avrupa ülkelerinin dolaylı da olsa olanak sağladıkları bu durum örgüte atfedilen "Ortadoğu'da şiddet Avrupa'da siyaset" olarak nitelendirilebilecek stratejinin aslında her zaman geçerli olmadığını da göstermektedir. Söz konusu politika değişikliğini belirleyen ana etmenin ise PKK'nın "çıkar"larının zarar görmesi olduğu aşikardır. PKK'nın pimi çekilmiş bir el bombası gibi her an patlamaya hazır bir terör tehdidi içerdiği diğer Avrupa ülkeleri yöneticilerini olduğu gibi İsviçreli yöneticileri de harekete geçirmelidir. Aksi takdirde örgütün kontrolden çıkması ile İsviçre'nin kendi güvenliğinin de büyük tehdit altına gireceği yeni bir durumla karşılaşmak olasıdır ki bu, PKK'nın Avrupa yapılanmasının gücü de dikkate alındığında hiç de uzak bir ihtimal değildir.

Kendilerine karşı alınan güvenlik tedbirlerinin de etkisiyle yeni stratejiler benimseyen terör örgütü bir süre şiddet eylemlerinden uzak durmuş fakat 2008'in Haziran ayında Avusturya-İsviçre ortaklığında gerçekleştirilen Avrupa Futbol Şampiyonası'nı şiddet yoluyla propaganda amaçlı olarak kullanmayı düşünmüştür. Bu tarihlere PKK'lılar bir yandan Türk iş yerlerine giderek dükkanlarda asılı olan Türk bayraklarının kaldırılmasına yönelik tehditte bulunurken¹²² öte yandan da aynı yılın Ekim-Kasım aylarında Schaffausen, Bern, Basel, Regensdorf, Winterthur, Bellach, Wattwil'deki Türk dernek lokali, cami ve iş yerlerine molotoflu kundaklama eylemlerinde bulunmuştur.¹²³ PKK'nın gençlik organizasyonu tarafından üstlenilen son eylemler daha öncekilerde de olduğu üzere yurt dışından sevk ve idare edilmiştir.¹²⁴

Şiddet eylemlerini kontrol etmekte zorlanan İsviçre makamları yeni önlemler almak zorunda kalmış, PKK'nın ve ona yakın organizasyonların hareket kabiliyetlerini kısıtlayıcı tedbirler alma yoluna gitmiştir. Bu minvalde örgütün İsviçre'de in-

121. "An die Öffentlichkeit", PSK Bulten, 2 Mayıs 2001, www.dengekurdistan.nu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

122. "Links-grüne Regierung wehrt sich gegen Staatsschutz-Abbau", Online Reports, 13 Mart 2009, www.online-reports.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

123. "Unheimliche Brandanschlagserie geht weiter", 20 Minuten, 23 Ekim 2008, www.20min.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

124. "Anschlage auf Türken: Verdacht fällt auf PKK", Basler Zeitung, 2 Kasım 2008, www.bazonline.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

sani amaçlar dışında para toplaması yasaklanmış, Kanton hükümetlerinden örgüt hakkında daha fazla bilgi toplamaları istenmiştir.¹²⁵ Alınan bu önlemlere rağmen PKK'nın İsviçre'de haraç toplamaya devam ettiği medyaya yansımıştır.¹²⁶ Öte yandan daha çok Ayn el-Arap çatışmalarıyla gündeme gelen PKK'nın terör faaliyetleri için militan topladığı şeklindeki bilginin aslında İsviçreli yetkililer tarafından daha 2008 yılında gündeme getirildiği de bu noktada hatırlanmalıdır.¹²⁷ Bununla birlikte örgütün İsviçre'de militan ve para tedarikini yasaklamak üzere Federal Savcılık tarafından herhangi bir soruşturma açılmamış olması¹²⁸ da alınan önlemlerin göstermelik olduğu şeklinde bir kaniya yol açmaktadır.

Aralık 2011'de Zürih'teki Türk konsolosluğunun önünde toplanan 200 kişilik PKK sempaticileri Türkiye karşıtı eylemleri sırasında konsolosluk binasına yönelik taş ve yumurtalarla saldırmıştır. Bazıları da demir parmaklıkları aşır konsolosluk binasına yönelmek istemişlerse de güvenlik kuvvetleri tarafından etkisiz hale getirilmiştir.¹²⁹

Görsel 26: Zürih Başkonsolosluğuna Asılan Terör Örgütünün Flaması Zürih Başkonsolosluğuna PKK Bayrağı Asıldı", *Haber Podium*, 8 Şubat 2016, www.haberpodium.com, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

PKK'nın İsviçre yapılanması Temmuz 2014'te Zürih'te merkez tren garı işgali,¹³⁰ Eylül 2015'te Zürih Uluslararası Havalimanı ve merkez tren garı işgali,¹³¹ Aralık 2015'te tekrar aynı yerlerin işgali,¹³² Basel Mulhouse Havalimanı işgali,¹³³ *20 Minuten* (20 Dakika) isimli gazetenin Basel merkez temsilciliğinin işgali,¹³⁴ Ocak 2016'da Zürih Valiliğinin işgali¹³⁵ gibi çok sayıda işgal ve sendirme eylemine imza atmıştır.

Örgüt yanlılarının 12 Eylül 2015 tarihinde Avrupa Türk Demokratlar Birliği'nin (UETD) İsviçre şubesi tarafından Bern kentinde izinli olarak yapılmak istenen terör karşıtı bir mitingi şiddet

125. "Bundesrat nimmt PKK an die Leine", *Berner Zeitung*, 5 Kasım 2008, www.bernerzeitung.ch, erişim: (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

126. "Die fragwürdigen Unterstützer der kurdischen Proteste", *Neue Zürcher Zeitung*, 13 Mart 2018, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

127. "Neues zu Sicherheit und Kriminalität", *Sifa-Post*, 20 Mayıs 2009, https://sifa-schweiz.ch/wp-content/uploads/sites/6/2017/06/090520sifapost.pdf, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

128. "Die fragwürdigen Unterstützer der kurdischen Proteste", *Neue Zürcher Zeitung*, 13 Mart 2018, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

129. "PKK ruft Kurden zum Aufstand auf", *Der Bund*, 30 Aralık 2011, www.derbund.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

130. "İsviçre'de Gençlerden İşgal Eylemi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

131. "Zürih Tren Garı ve Havaalanı İşgal Edildi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

132. "Zürih Tren Garı ve Havaalanına İşgal Eylemleri".

133. "Basel Gençliğinden İşgal Eylemi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

134. "Ciwänen Azad Basel Gençliğinden İşgal Eylemi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

135. "Kürt gençleri Zürih'te Valilik Binası İşgal Etti", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

kullanarak engelleme çabası güvenlik kuvvetlerine rağmen sonuç vermiş ve çıkan arbedede dördü polis olmak üzere çok sayıda kişinin yaralandığı olaylar nedeniyle miting iptal edilmek zorunda kalınmıştır.¹³⁶ Saha araştırmasında kendileriyle görüşme yapılan çok sayıda kişi PKK'luların izinli gösteriye katılan bir araba içinde bulunan bir Türk ailesini linç etmeye çalıştıklarını ifade etmiş ve dipnotta yer alan Facebook görüntüsünü işaret etmiştir.¹³⁷

Söz konusu şiddet eylemleriyle özellikle Avrupa kamuoyunda şiddetten arı bir yapılanma olduğu şeklindeki propaganda büyük yara almıştır. Aynı şekilde PKK'nın "demokrat" bir karakteri olduğu din, dil, sınıf ve etnik köken ayrımı yapmadan herkese eşit olanaklarla siyasete katılım imkanı sunduğu yalanı da Şubat 2016'da Basel kentinde bir konferans vermek isteyen Kemal Burkay'ın 60 kişilik bir PKK taraftarı grup tarafından engellenmesiyle ifşa olmuştur.¹³⁸ Benzer bir sindirme ve baskı eylemi de Aralık 2016'da gazeteci Mehmet Çek'in evinin PKK'lularca basılmasında görülmüştür.¹³⁹

Yine Mart 2016'da İsviçre'de mukim 30-40 kadar PKK sempatanının Avusturya'ya geçerek Dornbirn'deki bir dernek lokalindeki ülkücü görüşlü kimselere saldırdıkları şiddet eylemi, PKK şiddetinin sınırlar ötesine de taşabileceğine dikkat çekici bir örnektir. Saldırıda bir kişi yaralanırken park halindeki dört otomobil de zarar görmüştür. Avusturya özel timlerinin (Cobra) olay yerine gelmesiyle zararın daha fazla büyümesi engellenmiştir.¹⁴⁰

Daha önceleri gerçekleşen şiddet eylemleri nedeniyle alınan güvenlik tedbirlerine rağmen PKK taraftarları Ağustos 2016 tarihinde Cenevre'deki BM Ofisi'ni basabilmiştir. 100 kadar oldukları düşünülen PKK eylemcilerinden içeri girmeyi başaran beş kişi BM güvenlik personeli tarafından gözaltına alınmıştır.¹⁴¹

Kendilerine yönelik yaptırımların zayıflığından cesaret bulan PKK'lular, İsviçre yapılanmasına bağlı "Qereçox Şehitleri İntikam Timi" isimli oluşum vasıtasıyla Nisan 2017'de İsviçre sınırındaki Alman kenti Weil am Rhein'de DİTİB'e bağlı bir camiye molotof kokteyli saldırıda bulunmuştur.¹⁴²

Yukarıdaki örneklerden anlaşılacağı gibi Türk yetkililerinin de ısrarlı bir şekilde dile getirdikleri PKK'ya göz yuman ve hatta destek olan Avrupa devletlerinin bume-

136. "Verletzte bei Demos von Kurden und Türken", *Luzerner Zeitung*, 12 Eylül 2015, www.luzernerzeitung.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

137. <https://www.facebook.com/abschaffungigl100/videos/830530327063871>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

138. "Kürt Gençleri Kemal Burkay'ın Konferans Vermesini Engelledi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

139. "Türkischer Journalist Mehmet Çek von PKK heimgesucht", *Turkishpress*, 11 Aralık 2016, <https://turkishpress.de>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

140. "Kurden trafen auf 'Graue Wölfe' – ein Verletzter", *ORF* 14 Mart 2016, www.orf.at, erişim: 9 Mart 2018.

141. "PKK-Anhangern haben in der Schweiz ein UN-Gebäude überfallen", *WNH Ajans*, 12 Ağustos 2016, www.wnh-ajans.com, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

142. "Gençlik İnisiyatifi Basel AKP'ye Molotoflu Eylem Düzenledi", *Rojaciwan*, www.rojaciwan.eu, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

rang etkisiyle karşılaşacakları ve örgütün bu ülkelerde de terör eylemi yapacağı şeklindeki uyarıların haklı olduğu görülmeye başlanmıştır. Bu minvalde PKK'nın yapısı gereği sadece Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da terör eylemleriyle yetinmeyeceği, hedefine ulaşmak için gerektiğinde Avrupa'da da terör yoluyla adından söz ettireceği ve bunun için sınır ötesi operasyonlar da dahil her türden eylemi yapmayı göze alacağı ortadadır.

Bu çerçevede 18 Ocak 2017'de Türkiye'nin Zürih Konsolosluğu havai fişeklerle saldırıya uğramıştır.¹⁴³ 26 Mart 2017'de Bern'de PKK yanlısı grupların öncülüğünde gerçekleştirilen Erdoğan karşıtı yürüyüşte "Erdoğan'ı kendi silahları ile öldürün" yazılı bir pankartın taşınması iki ülke ilişkilerini germiştir. Türkiye, tepkisini İsviçre'nin Ankara büyükelçisini Dışişleri Bakanlığına çağırarak ve dışişleri bakanları arasındaki telefonlaşma ile gösterirken Bern Savcılığı gösteriyi düzenleyenler hakkında kamuya açık bir şekilde cinayet veya şiddet çağrısı nedeniyle Bern şehir yönetimi de Bern şehri gösteri yönetmeliğinin ihlali açısından soruşturma başlatmıştır. Daha sonra ise PKK'ya müzahir grupların dışında SP, Yeşiller, Medico International Schweiz'in de bileşenlerinden olduğu gösteriyi organize edenler hakkında, Bern şehir yönetimi herhangi bir cezai yaptırıma gerek olmadığına hükmetmiştir.¹⁴⁴ Aynı gösteride PKK sembollerinin taşınmasına da tepki gösteren Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın aracılığıyla İsviçre'ye uyarıda bulunmuş ve bu ülkedeki gösterilerde terör örgütlerinin sembollerinin taşınmasına müsaade edilmesini kınamıştır.¹⁴⁵ Afişte ifa-

Görsel 27: Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı Hedef Alan Afiş "Kill Erdoğan"
"Avrupa'nın Orta Yerinde Skandal Pankart!", Sabah, 25 Mart 2017,
www.sabah.com.tr, erişim: 10 Mart 2018.

de edilen sloganla İsviçre yasalarına göre hem terörü övmek hem de yabancı devlet başkanına hakaret suçunun oluştuğu iddia edilmekte olup dava süreci devam etmektedir.

1 Mayıs 2017'de Türkiye'nin Zürih Konsolosluğuna yüzleri kar maskeli 80 kadar kişi boyalı saldırıda bulunurken duvarlara ve tramvay duraklarına "Kill Erdoğan" yazmıştır.¹⁴⁶ Eylemcilerden bir kadın elindeki boya izlerinden dolayı tes-

pit edilmişse de hakim boyanın yanlılıkla bu kişinin eline sürülmüş de olabileceğinden yola çıkarak takipsizlik kararı vermiştir.¹⁴⁷

143. "Vandalen beschadigen türkisches Konsulat in Zürich", *Blick*, 18 Ocak 2017, www.blick.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

144. "Kill Erdogan': Keine Strafe für Veranstalter", *Berner Zeitung*, 8 Mayıs 2017, www.bernerzeitung.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

145. "Ankara protestiert gegen PKK-Symbole bei Demonstration in Schweiz", *Gmx*, 26 Mart 2017, www.gmx.ch, erişim: 9 Mart 2018.

146. "Türkisches Konsulat mit Farbbeuteln beworfen", *Neue Zürcher Zeitung*, 1 Mayıs 2017, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

147. 26 Ocak 2018 tarihli görüşme

Yine 29 Ocak 2018’de de Türkiye Cumhuriyeti Başkonsolosluk binasına bir kundaklama girişiminde bulunulmuştur. Otoparkta bulunan bir servis aracını hedef alan kundaklama aracın yanmamasıyla hedefine ulaşamamışsa¹⁴⁸ da bu tür olayların bundan sonra artarak devam edeceği beklenmektedir.

Sahada elde edilen bilgilere göre PKK yandaşları gerek sosyal medyada gerekse telefon ya da mektup yoluyla Cumhuriyet Halk Partisi’nin İsviçre temsilciliği, UETD ve çeşitli cami derneklerine de tehdit mesajları yollamaktan çekinmemektedir.¹⁴⁹

PKK’nın İsviçre’de silahlı eğitim kampları da kurduğu farklı zamanlarda bası-na konu olmuştur. Örnek olarak 2011’de İbra F. isimli bir PKK’lının telefonunun dinlenmesiyle bu kişinin yardımıyla İsviçre’de yaklaşık 40 Kürt gencine silahlı eği-tim organize edildiği ortaya çıkarılmıştır.¹⁵⁰ Yine Avrupa Polis Teşkilatının (Europol) 2017 raporunda da PKK’nın İsviçre Alpler’inde ideolojik eğitim kampları kurmuş olabileceği dile getirilmektedir.¹⁵¹ Yapılan saha çalışması çerçevesinde gerçekleştirilen mülakatlarda bu bilgi farklı şahıslar tarafından da doğrulanmıştır.¹⁵²

İSVİÇRE’NİN PKK POLİTİKASI

PKK’nın İsviçre Federal Meclisinde gündeme gelmesi 1980’lere kadar gitmektedir. 15 Haziran 1987 tarihinde “İsviçre’de Kürtlerin Terörizmi” adıyla Mario Soldini tarafından verilen bir soru önergesinde 30 Aralık 1985 tarihinde bir başka Kürdü öldürmek suçlamasıyla Lozan’da yargılanan yedi kişi konu edilmektedir.¹⁵³ Bu ilk dönemlerde İsviçre yönetiminin PKK yapılanması ve bağlı kurumlarına yönelik tutumunun görece sert olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Sonraları İsviç-re makamları tarafından örgütün eylemlerine müdahale etmemek için bir bahane olarak çokça gündeme getirilen ifade özgürlüğü ve gösteri yapma hakkının alınan siyasi pozisyona göre çok geniş ya da dar olarak yorumlandığını İsviçre’nin 80’lerin ortasındaki tutumundan anlamak mümkün olmaktadır. Örnek olarak 7 Kasım 1987 tarihinde İsviçre-Kürdistan Derneği’nin gösteri yapma başvurusu reddedilmiştir. Söz konusu redde rağmen PKK yanlısı 300 kadar kişinin gösteri yapma ısrarı karşısında polis göstericileri dağıtmış ve 21 kişiyi kimlik bilgilerini öğrenmek amacıyla geçici olarak alıkoymuştur.¹⁵⁴

Örgütün gerçek yüzünü deşifre eden bir soru önergesi İsviçre Federal Meclisinde İsviçre Demokratları (Schweizer Demokraten, SD) Milletvekili Hans Steffen

148. “Brand-Anschlag auf Türkisches Konsulat in Zürich”, *Blick*, 30 Ocak 2018, www.blick.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

149. 26 ve 27 Ocak 2018 tarihlerindeki görüşmeler.

150. “Bundesanwaltschaft hat Strafverfahren eröffnet: PKK-Terrorlager in der Schweiz?”, *Blick*, 31 Ocak 2011, www.blick.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

151. “Alp’lerde PKK Kampı”, *Hürriyet*, 21 Haziran 2017.

152. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

153. https://www.parlament.ch/afs/data/d/gesch/1987/d_fra_19875064.htm, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

154. Helfer, *PKK Arbeiterpartei Kurdistans*, s. 44.

tarafından 11 Aralık 1989'da verilmiştir. Buna göre PKK'nın insan kaçakçılığı, iltica etmek isteyenlerle ilişkisi ve örgüte üye olanlardan İsviçre devletinin bu kişilere verdiği sosyal yardımın yüzde 20 ile yüzde 60'ı oranında bir miktarının örgüt için alınarak "savaş kasası"nın doldurulduğu ifade edilmektedir.¹⁵⁵ Yine bu erken dönemlerde Nuh'un Gemisi'ni aramak için Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde bulunan üç İsviçre vatandaşının PKK tarafından kaçırılması ve akabinde serbest bırakılması İsviçre'nin PKK hakkında bir fikir edinmesine olanak sağlamıştır.¹⁵⁶ Bununla birlikte İsviçre Federal Meclisinde 1993'te FDP Liberaller Partisi'nden (FDP. Die Liberalen) Rolf Büttiker tarafından PKK'nın yasaklanması hakkında sonuçsuz bir gensoru önergesi¹⁵⁷ verilmişse de bu yöndeki ilk gerçekçi çağrı bir yıl sonra İsviçre Özgürlük Partisi (Freiheits-Partei der Schweiz, FPS) milletvekili Rene Moser tarafından verilen bir önergeyle dile getirilmiştir.¹⁵⁸ 67'ye 52 oy çokluğuyla reddedilen önerge hakkındaki görüşmelerde İsviçre Hristiyan Demokrat Halk Partisi (Christlichdemokratische Volkspartei, CVP) üyesi Arnold Koller'in PKK yasağına dair olumsuz görüşünü ortaya koyarken kullandığı şu argümanlar günümüze kadar çok az değişiklikle sürdürülmektedir:

- Tehdit çok yüksek değildir.
- Yasak kararının uygulanması çok zor olup başarı ihtimali şüphelidir.
- Yasak PKK'nın eylemlerine son vermesine değil daha çok gizlenmesine ve dolayısıyla hareketlerinin öngörülemez hale gelmesine neden olacaktır.¹⁵⁹

Dile getirilen argümanlardan da anlaşılacağı gibi İsviçre perspektifinden PKK'nın yasaklanması hukuki değil siyasi bir sorundur. Zaten İsviçre, istihbarat kanunlarına göre de Federal Konsey tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak terör faaliyetleri ile aşırı şiddeti öven oluşumları yasaklayabilmektedir.¹⁶⁰

Öte yandan PKK'ya karşı bazı önlemlerin alınması da 6 Aralık 1993 tarihindeki Eyalet Temsilciler Meclisi oturumunda benimsenmiştir. Buna göre PKK hakkında daha fazla bilgi edinmenin yanı sıra üyelerine giriş yasağı koyma, Türk vatandaşları için silah taşıma yasağı (1999 yılında silah satın alma da yasaklandı) uygulamaları ile

155. "Kurdische Schlepperdienste in Basel", İsviçre Federal Parlamentosu, 5 Ekim 1989; 1989.1126 sayılı soru önergesi için bkz. https://www.parlament.ch/afs/data/d/gesch/1989/d_gesch_19891126_002.htm, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

156. "Geiselnahme in der Türkei", İsviçre Federal Parlamentosu, 4 Ekim 1993; 93.5181 sayılı soru önergesi için bkz. https://www.parlament.ch/afs/data/d/gesch/1993/d_fra_19935181.htm, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

157. "Rolle der PKK in der Schweiz", İsviçre Federal Parlamentosu, 30 Kasım 1993; 1993.3556 sayılı gensoru için bkz. https://www.parlament.ch/afs/data/d/gesch/1993/d_gesch_19933556.htm, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

158. "Verbot der 'PKK' und der 'Tamil Tigers' in der Schweiz", İsviçre Federal Parlamentosu, 4 Ekim 2004; 94.3397 sayılı önerge için bkz. <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaeft?AffairId=19943397>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

159. "Verbot der 'PKK' und der 'Tamil Tigers' in der Schweiz", İsviçre Federal Parlamentosu, 4 Ekim 2004; 94.3397 sayılı önerge için bkz. <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaeft?AffairId=19943397>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

160. "Aufregung um den Revolutionären Aufbau", *Der Bund*, 7 Mart 2018, www.derbund.ch, (Erişim tarihi: 9 Mart 2018).

şiddete çağrı yapan propaganda materyallerine el koyma gibi önlemlerin güvenlik kuvvetlerince etkili olarak uygulanması kararlaştırılmıştır.¹⁶¹ İsviçre makamlarının 1997 yılında PKK'ya ait 88 kilogramlık propaganda malzemesine ülkeye girişte el koyması istenildiği takdirde örgüte karşı etkin önlemlerin alınabileceğine iyi bir örnektir.¹⁶²

İsviçre'nin PKK politikası konjonktüre bağlı olarak sürekli değişim göstermiştir. 80'lerde PKK'ya yönelik İsviçre'nin görece sert tutumu 90'ların sonuna kadar bir ileri iki geri olarak tabir edilebilecek şekilde zaman zaman yumuşamaya uğramıştır. Aynı konjonktürel nedenlerden ötürü 1999'a gelindiğinde ise genelde Türkiye içi bir mesele olarak görülen PKK'nın artık bir Avrupa ve İsviçre sorunu haline dönüştüğü söylenebilir. Öcalan'ın yakalanmasını protesto etmek amacıyla bütün Avrupada olduğu gibi İsviçre'de de 16 Şubat 1999'da gerçekleştirilen şiddet ve rehin alma eylemlerinde PKK'nın merkezi yapılanmasının emriyle hareket edildiği anlaşılmaktadır. Bu durum örgütün sadece Türkiye için değil Avrupalı devletlere yönelik de büyük bir potansiyel tehdit olduğunun anlaşılmasına yardımcı olmuştur. Bununla birlikte genelde İsviçre'de hükümetler sınır kontrollerinin sıklaştırılması, kanun dışı hareket edenlerin sınır dışı edilmesi ve bu mümkün olmazsa bu kişilerin sınırlandırılmaları gibi "zayıf" önlemlerle durumu geçiştirmeye çalışmıştır.

Söz konusu geçiştirmenin arka planında tam olarak neyin bulunduğu anlaşılmasa da İsviçre'de siyasetçiler ile güvenlik bürokrasisi arasında PKK'ya dair görüş ayrılığı varmış gibi bir izlenim ortaya çıkmaktadır. Örneğin Basel'deki istihbarat birimleri PKK'yı DEAŞ gibi tehlikeli olarak nitelendirerek örgütün bu şehirdeki derneklerini gözlem altında tutmaktadır. Sosyal Demokrat Parti'nin, Basel'deki örgüte müzahir derneğin 19 Eylül 2015'teki açılışında yapmış olduğu seçim çalışmasının istihbarat birimi tarafından görevlendirilen bir memur tarafından gözlemlenmesinin tartışma yaratması bu konudaki kafa karışıklığına güzel bir örnektir.¹⁶³ Yeşiller milletvekili Baltasar Glatli Mecliste vermiş olduğu 29 Eylül 2017'deki gensorusunda PKK organlarında görev alanları Kürtlerle bir tutarak fişleme yapan yetkilileri eleştirmektedir.¹⁶⁴

Öte yandan zaman zaman istihbarat raporlarında da PKK'dan hiç söz edilmediğini belirtmek gerekir. Bu anlaşılmaz tutuma örnek olarak Federal Polis Bürosunun 2015 raporunu verilebilir.¹⁶⁵ Bu duruma paradoks teşkil edecek şekilde, İsviçre Fe-

161. "Verbot der 'PKK' und der 'Tamil Tigers' in der Schweiz", İsviçre Federal Parlamentosu, 4 Ekim 2994.; 94.3397 sayılı önerge için bkz. <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaefte?AffairId=19943397>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

162. Federal Adalet ve Polis Departmanı, "Staatsschutzbericht 1999", Mayıs 2000, s. 113, https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/bericht_innere_sicherheit/sb99-gesamt-d-06.pdf, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

163. "Basler Staatsschutz: PKK genauso gefährlich wie IS", *Turkishpress*, 6 Ekim 2017, www.turkishpress.de, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

164. "Fichierung öffentlicher Veranstaltungen durch den Staatsschutz Basel-Stadt", İsviçre Federal Parlamentosu, 29 Eylül 2017, <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaefte?AffairId=20173889>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

165. Jahresbericht 2015 Des Bundesamtes Für Polizei, <https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/jabe/jabe-2015-d.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

deral Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı tarafından yayımlanan “İsviçre'nin Güvenliği 2015” isimli yıllık raporda ise PKK “şiddet potansiyeli azalmayan ve şiddete başvurabilen aşırı terörist grup” olarak tanımlanmıştır.¹⁶⁶ İsviçre'nin PKK'ya karşı bu ikircikli tutumu bir yandan Zübeyir Aydar'a iltica olanağı sağlarken öte yandan da Abdullah Öcalan'ın yeğenine iltica hakkı vermemesinde de görülmektedir.¹⁶⁷

Bir başka çelişkili tutum da PKK'nın mensupları ile ilgili iade taleplerine İsviçre'nin aldığı tavırda göze çarpmaktadır. Örneğin örgütün Merkez Komite üyesi, eski medya sorumlularından ve hakkında uluslararası yakalama kararı çıkartılan Mehmet Eşiyok¹⁶⁸ dönemin İsviçre Federal Adalet Bakanı Christoph Blocher iade sözü verdiği, Türkiye işkence ve benzeri kötü muamele görmeyeceğine dair yazılı garantiye bulunduğu ve bir İsviçre mahkemesi de iade doğrultusunda karar aldığı halde Türkiye'ye iade edilmemiştir.¹⁶⁹ Oysa Kasım 2012 tarihinde Metin Aydın isimli üst düzey bir PKK'lı, üstelik Fransa'da mülteci olarak kabul edilmiş olmasına rağmen örgüte adam kazandırmak suçlaması gerekçesiyle Almanya'ya iade edilmiştir.¹⁷⁰ Bununla birlikte basına yansıyan haberlere göre İsviçreli yetkililer kapalı kapılar ardında Türkiye'ye gizli bazı iadelerin gerçekleştirildiğini iddia etmiştir.¹⁷¹

İsviçre PKK'yı yasaklamadığı için bu ülkede örgütün herhangi bir engel olmadan hem militan devşirme hem de gelir toplamaya devam ettiği bilinmektedir.¹⁷² Hatta sözü edilen hareket serbestisi sayesinde, örgütün Avrupa yapılanmasının 2012-2016 arasındaki kongrelerini İsviçre'de yaptığı bilgisi yapılan saha çalışması esnasında elde edilmiştir.¹⁷³

Bunun da ötesinde 2014 yılı Kasım ayında İsviçre Federal Parlamentosunda “Ortadoğu'da Yaşanan Siyasi Kriz ve Kürtlerin Statüsü” konulu bir konferans Cenevre Kürt Avukatlar Birliği, İsviçre Kadın Hareketi ve Demokratik Kürt Toplum Merkezi gibi PKK oluşumları ile PYD Eş Başkanı Salih Müslim ve Zübeyir Aydar'ın da katılımıyla gerçekleştirilmiştir. PKK yanlılarına söz konusu imkanı sağlayan İsviçreli siyasilerin başında en son Türk turizmini boykot çağrısıyla gündeme gelen SP milletvekili Carlo Sommeruga gelmektedir.¹⁷⁴

166. “Sicherheit Schweiz 2015-Lagebericht 2015 des Nachrichtendienstes des Bundes” İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 37, <https://www.news.admin.ch/news/message/attachments/39236.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

167. “Kein Asyl für Öcalans Neffen in Basel”, *Aargauer Zeitung*, 11 Mart 2017, www.aargauerzeitung.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

168. Mehmet Eşiyok terör örgütü üyeliğinin yanı sıra, Türkiye tarafından 30 Nisan 1994 tarihinde Erzurum'un Şenkaya ilçesine bağlı Kayalısu köy korucusu Kazım Çelenk'in öldürülmesi emrini vermekle suçlanmaktadır. Bkz. “Bern bastelt sich einen Kriegverbrecher”, *WOZ*, 16 Haziran 2008, www.woz.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

169. “Eşiyok wird nicht ausgeliefert”, 27 Ekim 2008, www.humanrights.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

170. “Schweiz liefert Flüchtling aus”, *WOZ*, 8 Kasım 2012, www.woz.ch, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

171. “İsviçre: PKK için güvenli ülke değiliz”, *Radikal*, 17 Ekim 2008, www.radikal.com.tr, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

172. İstihbarat 1999 s. 150.

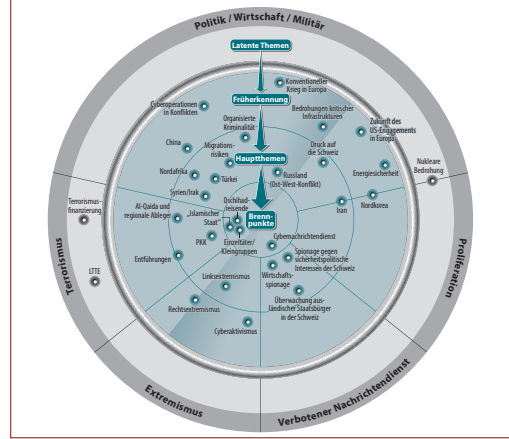
173. 27 Ocak 2018 tarihli görüşme

174. “İsviçre Parlamentosu'nda Kürt Konferansı”, ANF Türkçe, 21 Kasım 2014, www.anfturkce.net, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

Bununla birlikte İsviçre, Federal Ceza Mahkemesinin 23 Ağustos 2012 tarihinde vermiş olduğu karara istinaden Kürdistan Özgürlük Şahinleri (Freiheitsfalken Kurdistan, TAK) ve Kürdistan Kurtuluş Güçleri'ni (Volksverteidigungskräfte, HPG) Ceza Kanunu'nun 260. maddesi bağlamında kriminal örgütler olarak değerlendirmektedir ki bu durum sözü edilen örgütlere üyeliği suç haline getirmektedir.¹⁷⁵ Öte yandan istihbarat raporlarının birçoğunda görülen şemalarda PKK terör örgütü adı altında sınıflandırılmaktadır.¹⁷⁶

Yine polis kayıtlarına göre İsviçre'de yaşayan bazı Kürtler PKK'nın silahlı eylemlerini propaganda yoluyla finansal olarak ya da çatışmalara bilfiil katılmak suretiyle desteklemektedir. Bu minvalde HPG ve TAK'a katılmak için İsviçre'yi terk eden çok sayıda kişinin varlığından bahsedilmekteyse de¹⁷⁷ İsviçre'de şu ana kadar sadece bir kişi 2002-2012 arasında HPG'ye katılmak suçu ile mahkemeye çıkarılmış ve cezalandırılmıştır.¹⁷⁸ PKK'ya katılan bu kişi gerek

Türkiye'de gerekse İsviçre'de çok ses getiren eski Federal Mahkeme Başkanı Claude Rouiller'in oğlu David Rouiller'dir.¹⁷⁹ Rouiller'in PKK'ya katılmasını konu alan ve terörü övücü mahiyette bir belgesel film olan "David der Tolhildan" (İntikamcı David) Mano Khalil tarafından çekilmiş ve İsviçre'de gösterime sokulmuştur.¹⁸⁰ Öte yandan PKK'nın Suriye muadili YPG'nin oluşturduğu bir birim olan Süryani Askeri Konseyi (Militarrat der Suryoye, MFS) saflarında savaşmak için İsviçre'den ayrılan

Görsel 28: İsviçre Güvenlik Raporlarında PKK'nın Yeri: TERÖRİZM

"Sicherheit Schweiz 2017- Lagebericht 2017 des Nachrichtendienstes des Bundes", İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 11, <https://www.news.admin.ch/newsd/message/attachments/48133.pdf>, (Erişim Tarihi: 11 Mart 2018).

175. Jahresbericht 2014 Des Bundesamtes Für Polizei, fedpol, s. 21, <https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/jabe/jabe-2014-d.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

176. "Sicherheit Schweiz 2015 - Lagebericht 2015 des Nachrichtendienstes des Bundes", İsviçre Federal Savunma, Sivil Savunma ve Spor Bakanlığı, s. 9, <https://www.news.admin.ch/newsd/message/attachments/39236.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

177. Jahresbericht 2014 Des Bundesamtes Für Polizei, s. 43, <https://www.fedpol.admin.ch/dam/data/fedpol/publiservice/publikationen/berichte/jabe/jabe-2013-d.pdf>, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018).

178. Fremder Militardienst (Art. 94 MStG) beim Eintritt in eine bewaffnete nichtstaatliche Gruppierung oder terroristische Organisation Masterarbeit im Programm Master of Advanced Studies „Forensics“ der Staatsanwaltsakademie der Universität Luzern MLaw Tobias Kühne Eingereicht am 14 Ağustos 2015, https://www.unilu.ch/fileadmin/fakultaeten/rf/institute/staak/MAS_Forensics/dok/Masterarbeiten_MAS_5/Kuehne_Tobias.pdf, (Erişim tarihi: 11 Mart 2018); "Erster Syrien-Kämpfer steht vor Schweizer Gericht vor", 21 Şubat 2019, *Basler Zeitung*, www.bazonline.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

179. David Rouiller İsviçre'ye döndükten bir süre sonra aşırı sağcı oluşumlara katılmış ve İslamofobik, Nazi çevrelerinde boy göstermeye başlamıştır. Bkz. "Von Kalaschnikows zu Klebern?", *laustark!*, Temmuz 2016, www.antifa.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

180. "PKK kamplarında bir İsviçreli", *Hürriyet*, 2 Kasım 2006.

Johan Cosar ile kendisinden Benjamin diye söz eden bir kişi¹⁸¹ Suriye iç savaşı nedeniyle bu ülkeye gelen İsviçreliler olarak basına yansımıştır.¹⁸² Kendisi de Süryani

Görsel 29: PKK'nın Hristiyan Yapılanması MFS'ye Katılan İsviçreli Johan Cosar

"Ist Al-Hasaka das nächste Kobane?", *20 Minuten*, 26 Şubat 2015, www.20min.ch, (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

kökenli olan Cosar'ın Suriye'ye önceleri gazeteci kimliği altında gittiğini ifade etmesi oldukça dikkat çekicidir.¹⁸³

Öte yandan kolaylıkla fark edilebileceği gibi bazı İsviçreli siyasetçilerin PKK ile ilişkileri de çok yeni sayılmaz. Hatırlanacağı gibi 2003 yılında İsviçre Federal Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey'in Türkiye'ye yapmayı planladığı ziyaret öncesinde PKK'nın üst düzey bir sorumlusu ile görüşme yaptığı, MİT'in o dönemki araştırmalarıyla ortaya çıkarılmış ve basına yansımıştır. Her ne kadar bakan suçlamayı kabul et-

memişse de planlanan Türkiye ziyareti iptal edilmiştir.¹⁸⁴ Yine 18 Temmuz 2006 tarihinde Cenevre Kantonu hükümeti yetkililerinin de katılımı ve garantörlüğüyle KONGRA-GEL Genel Başkanı Zübeyir Aydar ile BM tarafından tanınan İsviçre merkezli bir STK olan Cenevre Çağrısı Örgütü Başkanı ve Cenevre Parlamentosu eski Başkanı Elisabeth Reusse-Decrey arasında "anti personel mayınları yasaklama" anlaşması imzalanmıştır.¹⁸⁵

2008'e gelindiğinde ise İsviçre PKK'ya yönelik adımlarını biraz daha somutlaştırmıştır. Buna göre PKK'nın kampanyalar düzenleyerek para toplaması (açık olarak insani yardım hedefli olanlar dışında) yasaklanmıştır. Ayrıca örgütün şiddeti finanse ettiği düşünülen mal varlıklarına da el konulması kararlaştırılmıştır. Yine örgütün aktivitelerine ilişkin istihbaratın artırılması ve gösteri düzenlemesinin kısıtlanması, üyelerinin oturma ve vatandaşlık izni alımında örgütün şiddet potansiyelinin göz önünde bulundurulması da bu dönemde alınan önlemlerden bazılarıdır.¹⁸⁶

Türkiye tarafından da takdirle karşılanan¹⁸⁷ İsviçre'nin bu tutumunun pratikte etkin bir şekilde uygulandığına dair bir işaret maalesef görülmemiştir. Zira

181. Bu kişi muhtemelen Johan Cosar'ın kuzeni olmalıdır. Aynı mahkeme tarafından suçsuz bulunarak serbest bırakılmıştır. Bkz. "Bedingte Busse: Schweizer Militargericht verurteilt christlichen Syrienkämpfer", *SWI*, 22 Şubat 2019, www.swissinfo.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

182. "Zwei Schweizer kämpfen gegen den IS", *20 Minuten*, 7 Nisan 2016.

183. "Syrien-Kämpfer aus Tessin steht vor dem Militargericht", *Neue Zürcher Zeitung*, 20 Şubat 2019, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

184. "İsviçre'de MİT krizi çıktı", *İnternethaber*, 26 Ekim 2003, www.internethaber.com, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

185. "Sinir Ötesi İmza", *Sabah*, 21 Temmuz 2006, www.sabah.com.tr, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

186. "Aktivitäten der PKK in der Schweiz-Bundesrat beschliesst Massnahmen", 5 Kasım 2008, https://www.admin.ch/gov/de/start/dokumentation/medienmitteilungen.msg-id-22500.html, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018)..

187. "Gül'den İsviçre'ye PKK Takdiri", *Timeturk*, 11 Kasım 2008, www.timeturk.com, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

geçen süre içinde İsviçre yönetiminin PKK ile ilgili el koymuş olduğu bir paranın varlığına dair herhangi bir haber kamuoyunca bilinmemektedir.¹⁸⁸ Bununla birlikte PKK'nın İsviçre yapılanmasının merkezi örgütlenmelerinden FEKAR'ın 2012 yılında hem İsviçre makamları ile ilişkinin geliştirilmesi hem de gençlik örgütlenmesinin kamu yardımı alması için verdiği dilekçenin Meclis Dış İlişkiler Komisyonu (Aussenpolitische Kommission des Nationalrates, APKN) tarafından reddedilmesi ilk planda olumlu gibi görünüyorsa da komisyonun FEKAR yöneticilerini Kantonların entegrasyon kurullarına başvuruda bulunmaya yönlendirmesi düşündürücüdür. Bunun dışında dilekçenin 11'e karşı ancak 9 oyla reddedilebilmesi de PKK'nın bu ülkede geliştirmiş olduğu nüfuz politikasının geldiği seviyeyi göstermesi açısından dikkate şayandır.¹⁸⁹

Nitekim günümüzde gerek meclis çalışmaları gerekse meclis dışı alanlarda bazı İsviçreli siyasetçilerin PKK ve müzahir örgütleriyle yakın iş birliği geliştirdikleri görülmektedir. Bu iş birliğine örnek olması açısından PKK'ya müzahir derneklerin entegrasyon çalışmaları kılıfı altında Kanton yönetimleri tarafından desteklenmesi zikredilebilir. Terör örgütünün İsviçre'deki bileşenlerinden olan İsviçre Kürt Topluluğu (Schweiz-Kurdische Gemeinschaft) isimli dernek "Kulturwiege-Kurdische Informations- und Kulturwoche" isimli etkinliği için sadece 2010 yılında 45 bin 290 franklık bir destek almıştır.¹⁹⁰

Zikredilen finansal desteğin yanı sıra PKK'nın argümanlarını kullanarak Türkiye karşıtlığı yapan çok sayıda İsviçreli siyasetçinin varlığı da ortadadır. Bunların büyük çoğunluğu SP ile Yeşiller'de yoğunlaşmıştır. Örnek olması açısından birkaç cümleyle bu partilerin PKK sorununu Kürt sorunu gibi gösterdikleri yaklaşımlarını zikretmek gerekir: Basel Kanton Başkanı Brigitte Hollinger (SP) Türkiye'nin kendi halkına karşı bir savaş yürüttüğünü iddia etmiştir.¹⁹¹ Bir başka SP'li siyasetçi ve federal milletvekili Margret Kiener Nellen de "Erdoğan Kürt halkı ile savaştığı" için insanlık suçu işlemekte ve bu nedenle Uluslararası Ceza Mahkemesinde (UCM) yargılanması gerekmektedir açıklaması yapmıştır.¹⁹² Yine bir başka SP'li federal milletvekili François Steiert bir Nevruz etkinliğinde Türkiye'nin Kürdistan'da soykırım politikaları uyguladığını iddia etmiştir.¹⁹³

188. "Die fragwürdigen Unterstützer der kurdischen Proteste", *Neue Zürcher Zeitung*, 13 Mart 2018, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 23 Şubat 2019).

189. "Petition FEKAR Föderation der Kurdischen Vereine in der Schweiz. Engere Zusammenarbeit mit den schweizerischen Behörden", İsviçre Federal Parlamentosu, 29 Ekim 2012, https://www.parlament.ch/centers/kb/Documents/2012/Kommissionsbericht_APK-N_12.2019_2012-10-29.pdf, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

190. "Integrationsförderung des bundes und ihre Auswirkungen in den Kantonen Jahresbericht 2010", <https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/integration/berichte/jahresber/ber-integrfoerd-2010-d.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

191. "İsviçre, Basel Kanton Başkanı Brigitte Hollinger (SP): Türkiye bugün kendi halkına karşı bir savaş yürütüyor", Avrupa Forum, 22 Ocak 2016, www.avrupaforum.org, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

192. "İsviçreli Parlamenter Nellen: Erdoğan İnsanlık Suçu İşliyor; UCM'de Yargılanmalı", Avrupa Forum, 21 Ocak 2016, www.avrupaforum.org, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

193. "İsviçre'de Binlerin Özgürlük Newroz'u: Biz Kazanacağız", ANF Türkçe, 26 Mart 2016, www.anfurturke.net, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Bazı İsviçreli siyasiler PKK yanlısı ya da Türkiye karşıtı konuşmaların dışında örgütün STK'ları ile ortak programlarda da bir araya gelmekten çekinmemektedir. Örnek olarak Eylül 2016 tarihinde Federal Parlamento üyesi Claudia Friedl ile Dem-Kurd üyesi Cenk Akdoğanbulut (Cenk Bulut) St. Gallen'de Diyarbakır'da gözlemlediklerini iddia ettikleri hak ihlallerini konu alan bir toplantı düzenlemiştir.¹⁹⁴

PKK'nın İsviçre'de özellikle yerel siyasetçiler eliyle gerçekleştirdiği bu propaganda faaliyetlerinden daha önemli olan örgütün Türkiye'ye karşı terör faaliyetlerinde İsviçre'nin ara bulucu rolü oynamasını istemesidir. Örgütün bu hedefine ulaşmak amacıyla hükümet ve siyasiler nezdindeki faaliyetlerinde en büyük destekçileri bu ülkede siyaset sahnesinin farklı seviyelerinde yer alan örgüt üyesi ya da sempaticileri Türkiye kökenli siyasetçilerdir.

İsviçre Federal Parlamentosuna seçilen ilk Kürt asıllı milletvekili olan Sibel Arslan zikredilen kesim içerisinde kariyer olarak en yüksek mevkide olanıdır. Parlametoda Türkiye-İsviçre Parlamentolararası Grup ile Parlamento Kürt Halkı ile İlişkiler Grubunun başkan yardımcılığı görevlerini yürüten Arslan, Yeşiller milletvekili olarak 2015'te Parlamenteoya girmiştir.¹⁹⁵ Sibel Arslan PKK'nın düzenlemiş olduğu hemen hemen bütün gösterilerde boy gösterip konuşmalar yapmanın yanı sıra İsviçre hükümetini Türkiye'nin içişlerine karışmaya da çağırılmaktadır.¹⁹⁶ Arslan kendisine yöneltilen, PKK'nın özgürlük savaşçısı mı yoksa terörist mi olduğu şeklindeki bir soruya cevap vermemiştir.¹⁹⁷

Yine PKK'ya müzahir İsviçre Kürt Topluluğu'nun eski başkanı ve aynı zamanda SP'li Basel Kantonu milletvekili Edibe Gölgele-Filimci de siyaset dünyasında oldukça aktiftir. Gölgele bir açıklamasında DEAS'a karşı çatışmalara katılmak isteyen gençleri anlayabildiğini ifade etmiştir.¹⁹⁸ Bununla birlikte Gölgele bir gazetecinin PKK'nın özgürlük savaşçısı mı yoksa terörist mi olduğu şeklindeki sorusu ile örgütün, başkanı olduğu derneklerdeki yeri hakkındaki soruya cevap vermek istememiştir.¹⁹⁹ Gölgele bir başka vesileyle Türkiye devleti ve yardım kuruluşları aracılığıyla yapılacak yardımların 2011 yılındaki Van depreminde olduğu gibi yerine ulaşmayacağını iddia ederek doğrudan yardım yapılması çağrısında bulunmuştur. Gölgele'nin yardım organizasyonu için önerdiği kuruluşların biri İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Direktörlüğü (Direktion für Entwicklung und Zusammenarbeit, DEZA) iken diğeri PKK'nın yardım kuruluşu Kürt Kızılayı'dır (Heyva Sor). Daha da ileri giden

194. "Die Situation der Kurden", *Tagblatt*, 22 Eylül 2016, www.tagblatt.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

195. <https://www.parlament.ch/de/biografie?CouncillorId=4184>, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

196. "Die Schweiz muss etwas unternehmen, weil sie diesen Menschen schuldig ist", *Tageswoche*, 4 Kasım 2016, www.tageswoche.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

197. "Freiheitskampf oder Terror? Die PKK spaltet Kurden und Türken in der Schweiz", *Swissinfo*, 29 Ekim 2015, www.swissinfo.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

198. "Gefühl von Macht und Ohnmacht", 8 Ekim 2014, www.edibegoelgele.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

199. "Freiheitskampf oder Terror? Die PKK spaltet Kurden und Türken in der Schweiz", *Swissinfo*, 29 Ekim 2015, www.swissinfo.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

Gölgeli AB ve ABD'ye de çağrıda bulunarak PKK'ya dair görüşlerini değiştirmeleri gerektiğini belirtmiş ve örgütün HDP ile beraber Kürt halkının arkasındaki güç olduğunu ileri sürmüştür.²⁰⁰

Bu çerçevede yardımların ulaştırılması noktasında Türk resmi kuruluşları ile STK'larına güvenilemeyeceğini düşünen Edibe Gölgeli-Filimci öncülüğünde gündeme getirilen ve DEAŞ tehdidi nedeniyle Suruç'a kaçan Kobanililer için bir "İsviçre Köyü" projesinden bahsetmek yerinde olacaktır. Bilindiği gibi Gölgeli, Atilla Toptaş ile birlikte yönettikleri İsviçre Kürt Topluluğu ve iki ayrı PKK STK'sı Van-Basel Kardeş Şehir Derneği ve Med Kültür Merkezi'nin de dahil olduğu proje için düzenlenen yardım kampanyasına Basel ve Baselland kantonlarındaki sekiz parti grup başkanları ile 65 milletvekilini dahil etmişlerdir. Türkiye kanadında Diyarbakır Büyükşehir ve Suruç belediyelerinin bulunduğu 400 bin franklık proje için elde edilen bağışın zikredilen amaçlar doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı bilinmemektedir.²⁰¹

Basel Kantonu SP milletvekili Mustafa Atıcı da bir açıklamalarında PKK ve PYD propagandası yapmış ve bu örgütlerin DEAŞ karşısında hızlı hareket ederek etnik ve dini ayrımlara bakmaksızın sivil halkı koruduklarını belirtmiştir.²⁰² Yine Atıcı İsviçre'den Kobani'ye geçmek isteyen PKK militanlarına izin vermesini sağlamak amacıyla Türkiye'ye baskı yapmasını istemiştir.²⁰³

Görsel 30: Edibe Gölgeli-Filimci ve Mustafa Atıcı Dem-Kurd'un 2014 Kongresinde Konuşma Yaptılar

"DEM-KURD 4'ncü Kongresini Gerçekleştirdi: Direniş Büyütülmeli", ANF News, 7 Mayıs 2017, www.anfturkce.net, (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

Görsel 31: Maya Kadın Danışma Merkezi ve Çamaşır Evi'ni Ziyaret Eden Heyet Bostaniçi Eski Belediye Başkanı Nezahat Ergüneş ile İsviçre BastA! Partisi Başkanı Martin Flückiger, İsviçre Amnesty International Türkiye Masası Sorumlusu Maya Heuschman, Dönemin Basel Belediyesi Meclis Üyesi Edibe Gölgeli-Filimci ve Diğerleri

"Basel-Van Kardeşlik Derneği Bostaniçi'ni Ziyaret Etti", Etkin Haber Ajansı, 17 Mayıs 2012, www.etha.com.tr, (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

200. "Schweizer Kurdinnen und Kobane", WOZ, 23 Ekim 2014, www.woz.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

201. "İsviçreliler Kobani İçin Köy Kuracak", Son Dakika, 16 Aralık 2014, www.sondakika.com, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

202. "Schweizer Kurdinnen und Kobane".

203. "Schweizer Kurdinnen und Kobane".

Son olarak bu makalede çok kez ifade edildiği üzere İsviçre'nin PKK'ya karşı tutumunu belirleyen en önemli etmen örgütün bu ülkede halkı rahatsız edecek oranda şiddet eylemleri gerçekleştirmemesidir. Ne zaman PKK İsviçre'nin söz konusu kırmızı çizgisini aşsa İsviçre yönetimi harekete geçmektedir. Bu minvalde Türkiye'nin Afrin'e yönelik gerçekleştirmiş olduğu Zeytin Dalı Harekatı (ZDH) bahanesiyle İsviçre'de yapılan çok sayıda izinsiz gösteri ve şiddet eylemi nedeniyle ülkeyi yüz binlerce frank zarara uğratan PKK yandaşları Nisan 2008'de Bern'de olduğu gibi zaman zaman polisinsert tepkisiyle karşılaşabilmektedir.²⁰⁷

Görsel 35: Soldan Sağa: Faysal Sarıyıldız, Salih Sağlam (Cenevre Kürt Toplum Merkezi) ve Rémy Pagani

"Mayor of Geneva: 'Kurds and Kurdistan must be free'", ANF News, 15 Ocak 2018, www.Anfenglish.com, (Erişim Tarihi: 10 Mart 2018).

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

Kısaca özetlenecek olursa PKK'nın –Avrupa'nın diğer ülkelerinde olduğu gibi– İsviçre'de de tarihinin en rahat dönemini geçirdiği söylenebilir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri Suriye iç savaşındaki mevcut konjonktürde Avrupa ülkelerinin PKK'yı bir başka terör örgütü olan DEAŞ karşısında desteklemesidir.

Terör örgütüne avantaj tanıyan ve konjonktürel olduğu açık olan bu tutumun dışında örgütün Ortadoğu'da şiddetten kaçınmayan sertlik politikasını kamufle edici bir biçimde, Avrupada barışçıl görünümlü bir siyaset takip ettiği imajını işlemesi' de Avrupalı muhataplarda örgütün gerçek mahiyeti hakkında yanlışlama yaratmış olduğu da dikkate alınmalıdır. Sözü edilen çifte stratejiyle bağlantılı olarak PKK'nın gerek isim değiştirerek gerekse kendisine bağlı STK'ları aracılığıyla "barış" ve "insan hakları" yanlısı politikalar izlediği algısını yaratmasının, örgütün yalnızca taktiksel bir manevrası olduğu her platformda dile getirilmelidir. Zira örgüt mensupları kendilerini yeterince güçlü hissettiklerinde intihar saldırısı, sivillerin katledilmesi ve etnik temizlik gibi her yöntemi kullanarak bağımsız bir Kürdistan devleti kurma amaçlarını gizlememektedirler.²⁰⁸

Makalede ortaya koyulduğu gibi İsviçre, önceliğini iç güvenliğe vermiş olup PKK ile arasında yazılı olmayan anlaşma kuralları mucibince hareket etmektedir. PKK da çoğunlukla zikredilen anlaşmaya riayet etmekte ve İsviçre çıkarlarına yönelik şiddet eylemlerinden kaçınmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'nin ZDH esnasında

207. "Türk STK'lardan İsviçre Yetkililerine "Engelleyin" Çağrısı", *Post Gazetesi*, 10 Nisan 2018, www.postgazetesi.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

208. "IS: Wie Kurden in Österreich der Terror in ihrer Heimat erleben", *Profil*, 20 Ekim 2014, www.profil.at, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

da görüldüğü üzere Ortadoğu'da köşeye sıkışan PKK ve ona bağlı yapılanmaların diasporayı kullanarak şiddete başvurdukları görülmektedir. Söz konusu stratejiyle hedeflenen bir yandan Avrupa ülkelerinin örgüt çıkarları doğrultusunda etki altına alınarak Türkiye karşısında bir güç dengesi oluşturmak iken diğer yandan diasporanın da diri tutularak PKK'ya desteğinin artarak devam etmesini temin etmektir. Bu minvalde İsviçre özelinde öne çıkan kişi ve yapılanmaları sıralanacak olursa şu isimlerin dikkat çektiği görülür:

- İsviçre'deki tüm PKK örgütlenmelerinin çatı yapılanması: İsviçre Demokratik Kürt Toplumunu (CDK-S)
- Gençlik yapılanmasının ana yapısı: Ciwanen Azad
- Gençlik yapılanmasında şiddeti öne çıkaran yapı: Apocu Gençlik
- Sosyal Alanda en etkin kuruluşlar: İsviçre Kürdistan Kızılayı olarak da zikredilen Heyva Sor a Kurdistane Swisre, Demokratik Alevi Federasyonu-FEDA İsviçre ve İsviçre Yatırımcı İşverenler Birliği (İYİ BİRLİK)
- Kadın yapılanmasında göze çarpan kuruluşlar: Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği, İsviçre Kürdistanlı Kadınlar Birliği (YJK-S)
- Kültür-sanat alanlarında PKK hedeflerine odaklanan çok sayıda kuruluşun arasında iki yapılanma dikkati çekmektedir. Bunlar Mezopotamya Demokratik Kültür Hareketi (TEV-ÇAND) ve İsviçre Med Kültür Merkezi'dir (MKM)

Birçok Avrupalı siyasetçinin Türkiye'ye geldiklerinde yaptıkları görüşmelerde Kürt kökenli sıradan vatandaşlarla görüştiklerini düşündükleri bilinmektedir. Görüşülen kişilerin terör örgütüne bağlı militanlar olduğu ve kesinlikle yöredeki Kürt vatandaşlarını temsil edemeyeceği ise apaçık bir gerçeklik olarak ortada durmaktadır. Bunun görülememesi halinde isteyerek ya da istemeyerek PKK'nın Kürt halkını temsil ettiği şeklindeki yanlış yargıya ortak olunacağı açıktır.

İsviçre topraklarının PKK için bir cephe olmadığı bilinmekle beraber bu coğrafyanın Kürt kökenlilerin yoğun olarak yaşadığı Ortadoğu ülkelerindeki gelişmelere bağlı olarak kamuoyu oluşturmak, örgüte katılımın cazibesini artırmak yoluyla militan devşirmek ve son olarak finans kaynağını geliştirmek için güçlü bir imkan sağladığı da inkar edilemez. Buradan hareketle PKK'nın Avrupa'daki diasporasının İsviçre halkı ve yönetiminin menfaatlerine ket vurma gücü olduğu vurgusu ısrarla dile getirilmelidir. Zaman zaman İsviçre'de de gerçekleştirilen şiddet eylemleriyle çeşitli raporlarda da söz edildiği biçimde terör örgütünün uyuşturucu ticaretinden insan kaçakçılığına, zorla para toplamaktan kara para aklamaya kadar bir dizi kriminal eylemlerde bulunması sözü edilen gücün dışa vurumu olduğu muhataplara hatırlatılmalıdır.

Son tahlilde Türkiye'nin Avrupa ülkeleri ile ilişkilerinin sorunlu bir döneme girmesi ve buna paralel olarak PKK'nın gerek Suriye'de gerekse Avrupa'da hareket

kabiliyetini üst seviyelere çıkardığı görülmektedir. Bununla birlikte örgüte karşı Türkiye'nin sahada kazanacağı başarının örgütün Avrupa'daki etkinliğini konjonktürel hale dönüştüreceği de kesindir.

Bilindiği üzere Türkiye gibi İsviçre devleti de Avrupa Konseyinde üyedir. Konsey tarafından 2015'te alınmış karar gereğince üye devletlerden terör amaçlı olarak militan devşirme, bunların eğitimi ve terörizme destek anlamını içeren propaganda eylemlerinin cezalandırılması istenmektedir. Bu çerçevede iki devletin teröre karşı yakın iş birliği içinde olması olağan bir durum olmasına rağmen İsviçre basınına da yansdığı gibi yetkililerin bu konularda etkin adımlar atmadıkları da ortadadır.²⁰⁹ Bununla birlikte hukuksal zemini güçlü olan Türkiye tarafının İsviçreli muhataplarına sorumluluklarını ısrarlı bir şekilde hatırlatmaları daha büyük yanlışların önüne geçilmesine yardımcı olabilecektir.

İsviçre, Suriye iç savaşında DEAŞ saflarında savaşmak üzere ülkeyi terk eden ve geri dönenlere cezai müeyyide uyguladığı gibi PKK/PYD'ye katılarak savaşa dahil olup da ülkeye geri dönenlere de cezai müeyyide uygulamalıdır. Aksi durumda tüm dünyada kabul gören İsviçre'nin bir hukuk devleti olduğu imajı büyük oranda zarar görecektir.

Yukarıda zikredilen tutarsızlık sadece İsviçre'nin imaj kaybına uğramasına neden olmayacak aynı zamanda bu ülkede yaşayan çok sayıda Türkiye kökenli kişide haksızlığa uğradıkları duygusunu yerleştirecektir. Söz konusu duygusal zedelenme tamir edilmediği takdirde on binlerce Türkiye kökenli kişinin İsviçre'ye karşı beslediği olumlu duygu ve düşünceler yıpratılmış olacaktır.

Yine Türkiye kökenlilerde özellikle son dönemlerde oluşan PKK'nın İsviçre'de rahat hareket ettiğine dair algı önlem alınmadığı takdirde bu toplumsal kesimlerin içe kapanmasına ve hatta bu ülkeye yabancılaşmalarına yol açacaktır. Bu haletiruhiye ile bezenecik olan Türkiye kökenlilerin uzun yıllardır büyük meblağlar ayrılarak gerçekleştirilmeye çalışılan ülkeye entegrasyon çabalarını da sekteye uğratacaktır.

İsviçre'de son dönemlerde artan şiddet eylemlerinin eşliğinde kendilerini kanun ve düzenin üzerinde bir güç olarak algılamaya başlayan PKK yandaşlarının saldırılarını yoğunlaştırdıkları yerlerin Türkiye kökenlilerin işlettikleri iş yeri, lokal, dernek, ibadethane gibi alanlar olduğu bilinmektedir. Söz konusu saldırılara şu aşamada herhangi bir cevap vermeyen Türkiye kökenlilerden bazılarının örgüt saldırılarının önlenememesi halinde zorunlu olarak nefsi müdafaaya başvurabilecekleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Böyle bir durumda ise İsviçre'de kamu güvenliği açısından ciddi sorunlar yaşanacaktır.

İsviçre'nin Türkiye ile ikili ilişkilerini PKK ve ona destek olan yerli veya yabancı çevrelerin ipoteğinden kurtarması iki ülke ilişkilerinin geleceği açısından elzemdir. PKK parantezinin dışında gayet olumlu seyreden iki ülke ilişkilerinin bir terör örgü-

209. "Die fragwürdigen Unterstützer der kurdischen Proteste", *Neue Zürcher Zeitung*, 13 Mart 2018, www.nzz.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

tünün gündemi ve propagandası nedeniyle zehirleniyor olması, tarihi derinlikleri çok uzun bir süreye yayılmış iki ülke için de yıpratıcı neticeler ortaya koyacaktır.

İsviçre'nin PKK'ya göz yumma odaklı siyasetinin olası PKK-Türk çatışmasının yanı sıra aşırı solcu yerel güçleri de radikalleştiği bilinmektedir. Bu çerçevede enternasyonal dayanışma adı altında PKK kamplarında silahlı eğitim gören, Suriye'de Uluslararası Özgürlük Taburu (Internationale Freiheits-Bataillon, IFB) komutası altında PKK/PYD saflarında savaşa katılan yerel unsurların potansiyel tehdidi İsviçre istihbarat yetkilileri tarafından da artık fark edilmiş durumdadır.²¹⁰

Öte yandan PKK'nın İsviçre'deki etkinliğinin sadece Türkiye kökenlilerce değil çok sayıda İsviçreli tarafından da olumsuz karşılandığı bilinmelidir. Bu çerçevede terör örgütünün insan haklarını suistimal ederek kendi gündem ve hedeflerini merkeze koydukları genelde kendileri ile iyi ilişkiler geliştirdikleri Yeşiller Partisi temsilcilerince de dile getirilmektedir.²¹¹

İsviçre yönetimi tarafından PKK'nın Kürtlerin temsilcisi olduğunun kabul edilmesinin normalde iyi ilişkiler içerisinde olan İsviçre'de yaşayan on binlerce Türk asıllı ile yine sayıları on binleri aşan Kürt asıllıları orta ve uzun vadede bir çatışma ortamına sürüklediği görülmelidir. Bu noktanın önemi İsviçreli siyasilerin zaman zaman yaptıkları, Türkiye'deki sorunları İsviçre'ye taşımamak gerektiği uyarısı ile birlikte daha iyi anlaşılmaktadır.

PKK'nın İsviçre yapılanmasının etkisinin azaltılması ve bitirilmesi noktasında Türkiye devleti de üzerine düşenleri yerine getirmelidir. Bu minvalde PKK'ya sempati duyarak örgüte bağlıta bulunan, gösteri ve çalışmalarına katılan, derneklerine üye olan kişilerin varsa Türkiye vatandaşlıklarının son bulabileceği, ülkeye giriş yapamayabilecekleri vb. sonuçlarla karşılaşabilecekleri duyurulmalıdır. Söz konusu yıkıcı etkinliklerde rol almaya devam edenlerin de zikredilen sonuçlarla karşılaşmaları sağlanmalıdır.

Türkiye, İsviçre'de mukim önemli PKK'lı şahsiyetlere karşı bu ülke tarafından "siyaset yasağı" uygulamaya çalışmalıdır. Hatırlanacağı üzere İsviçre, Pakistan'da terörist olarak kabul edilen Belucistan ayrılıkçısı Brahamdagħ Bugti hakkında 27 Mayıs 2015'te bu yönde bir karar vermiş ve bu karar günümüze kadar uzatılmıştır.

210. "Die fragwürdigen Unterstützer der kurdischen Proteste".

211. "Solidaritätsmarsch wurde zur Kurdistan-Demo", *Blick*, 15 Ağustos 2013, www.blick.ch, (Erişim tarihi: 10 Mart 2018).

KRONOLOJİ

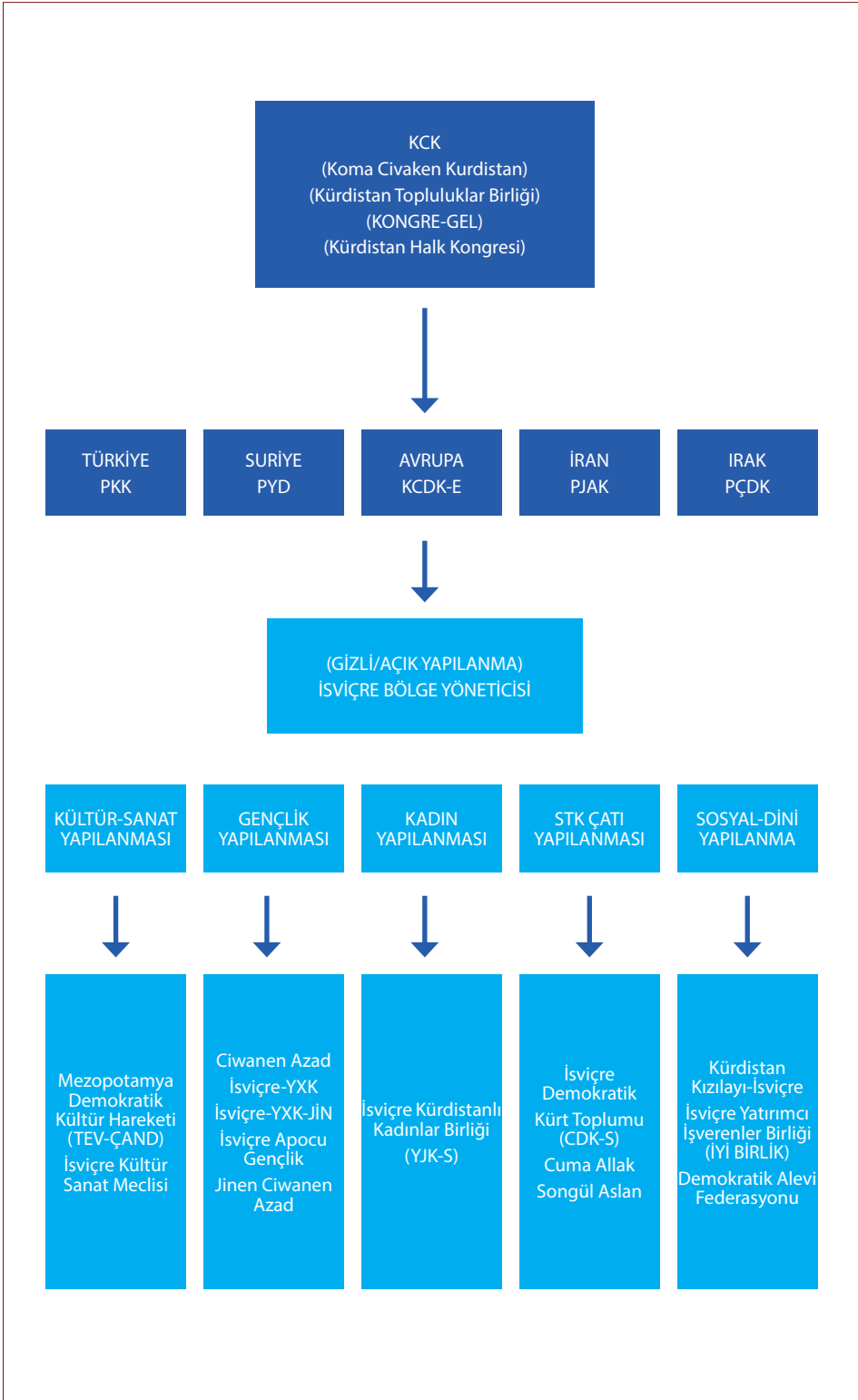
- 30 Mayıs 1985: PKK yapılanması “İsviçre’deki Kürt Vatanseverler” (Kurdischen Patrioten in der Schweiz) İsviçre’de çok sayıda şiddet eylemleri gerçekleştirdi. En önemlilerinden biri Cenevre kentindeki İsveç Konsolosluğunun 20 PKK’lı tarafından basılması eylemiydi.
- 28 Şubat 1986: İsveç Başbakanı Olof Palme’nin öldürülmesinde terör şüphelisi olarak görülen mülteci statüsüne sahip birçok PKK örgüt yöneticisi bu ülkede uğradıkları takibattan kurtulmak amacıyla BM Mülteciler Yüksek Komiserliğine başvurarak İsveç’ten İsviçre’ye geldi.
- 19 Mayıs 1987: İsviçre Bern Başsavcılığı yönetiminde güvenlik güçleri PKK ve TKP/ML militanlarının kaldıkları ev ve derneklerinde arama yaptı ve geçici olarak gözaltına alınan 16 kişiden 15’i serbest bırakılırken 1’i belgede sahtecilik suçlamasıyla ilçe savcılığına teslim edildi. Aramalar sonucunda güvenlik kuvvetleri 3 tabanca, sahte kimlikler (Başsavcılığa göre sahte kimlikler mültecileri illegal olarak İsviçre’ye sokmak için düzenlendi), yabancı askeri üniformalar, propaganda materyali, bir arşiv ve örgütün “savaş kasası”nı ele geçirdi.
- 15 Haziran 1987: “İsviçre’de Kürtlerin Terörizmi” adıyla Mario Soldini tarafından 30 Aralık 1985 tarihinde bir başka Kürdü öldürmek suçlamasıyla Lozan’da yargılanan yedi kişinin konu edildiği bir soru önergesi verildi.
- 7 Kasım 1987: İsviçre-Kürdistan Derneği’nin gösteri yapma başvurusu reddedildi. Söz konusu reddedilme rağmen PKK yanlısı 300 kadar kişi gösteri yapmakta ısrar edince polis göstericileri plastik mermi ve göz yaşartıcı bombalarla dağıttı ve 21 kişiyi kimlik bilgilerini almak amacıyla geçici olarak alıkoydu.
- 11 Aralık 1989: İsviçre Federal Meclisinde İsviçre Demokratları (Schweizer Demokraten, SD) milletvekili Hans Steffen tarafından PKK’nın insan kaçakçılığı, iltica etmek isteyenlerle ilişkisi ve örgüte üye olanlardan İsviçre devletinin bu kişilere verdiği sosyal yardımın yüzde 20 ile yüzde 60’i oranında bir miktarın örgüt için alınarak “savaş kasası”nın doldurulduğunun ifade edildiği bir soru önergesi verildi.
- 1993: Nuh’un Gemisi’ni aramak için Türkiye’nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde bulunan üç İsviçre vatandaşı PKK tarafından kaçırıldı ve akabinde serbest bırakıldı.
- 6 Aralık 1993: Eyalet Temsilciler Meclisinin oturumunda PKK hakkında daha fazla bilgi edinmenin yanı sıra üyelerine giriş yasağı koyma, Türk vatandaşları için silah taşıma yasağı (1999 yılında satın alma da yasaklandı) uygulamaları ile şiddete çağrı yapan propaganda materyallerine el koyma gibi önlemlerin güvenlik kuvvetlerince etkili olarak uygulanmasının kararlaştırıldığı bir dizi PKK karşıtı yaptırım kararı alındı.
- 1997: İsviçre makamları tarafından PKK’ya ait 88 kilogramlık propaganda malzemesine ülkeye girişte el koyuldu.
- 1999: PKK tarafından yıl boyunca başta Zürih, Bern ve Cenevre olmak üzere İsviçre’nin birçok şehrinde çok sayıda şiddet ve işgal eylemi gerçekleştirildi. Bunlar arasında Yunanistan’a ait elçilik ve konsolosluk binaları ile BM binası işgal edildi ve bazı kişilerin rehin alınması ile Basel kentinde Türk dernek ve iş yerlerine yönelik çok sayıda kundaklama girişimi önemliydi.
- 2001: 8-10 kadar PKK taraftarı kendilerine rakip olarak gördükleri Kürdistan Sosyalist Partisi üyelerinin Zürih’teki derneklerini basarak bir kişiyi yaraladı.

- 7 Nisan 2001: Kemal Burkay'ın katılımıyla gerçekleştirilen bir toplantı PKK militanlarınca baskın yapılarak katılımcılar tehdit edildi.
- 1 Mayıs 2001: 1 Mayıs yürüyüşüne katılmak isteyen KOMKAR üyesi bir kişi PKK'lılar tarafından saldırıya uğrayarak yaralandı.
- 2003: İsviçre Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey'in PKK'lı bir üst düzey militan ile görüştüğü basına yansdı.
- 18 Temmuz 2006: Cenevre Kantonu hükümet yetkililerinin gözlemci ve garantör olarak katıldıkları ve KONGRA-GEL Genel Başkanı Zübeyir Aydar ve BM tarafından tanınmış İsviçre merkezli bir STK olan Cenevre Çağrısı Örgütü Başkanı Elisabeth Reusse-Decrey arasında bir anlaşma ile "anti personel mayınları yasaklama" anlaşması imzalandı.
- 2006: Mano Khalil tarafından çekilen ve eski Federal Mahkeme Başkanı Claude Rouiller'in oğlu David Rouiller'in PKK'ya katılması eşliğinde örgüt terörünü öven bir belgesel film olan "David der Tolhildan" (İntikamcı David) İsviçre'de gösterime sokuldu.
- 2008: İsviçre makamları daha önce söz vermiş olmalarına rağmen PKK yöneticilerinden Mehmet Eşiyok'u Türkiye'ye iade etmedi.
- 2008 Haziran: Avrupa Futbol Şampiyonası esnasında PKK'lılar bir yandan Türk iş yerlerinde asılı Türk bayraklarının kaldırılması tehdidinde bulundu.
- 2008 Ekim-Kasım: Schaffausen, Bern, Basel, Regensdorf, Winterthur, Bellach, Wattwil'deki Türk dernek lokali, cami ve iş yerlerine PKK'lılarca molotoflu kundaklama eylemlerinde bulunuldu.
- 2008: Şiddet eylemlerini kontrol etmekte zorlanan İsviçre makamları yeni önlemler almak zorunda kaldı, PKK'nın ve ona yakın organizasyonların hareket kabiliyetlerini kısıtlayıcı tedbirler alma yoluna giderek örgütün İsviçre'de insani amaçlar dışında para toplamasını yasakladı. Kanton hükümetlerinden de örgüt hakkında daha fazla bilgi toplamaları istendi.
- 2010: İsviçre basınına yansıyan haberlere göre PKK'lı bir genç ülkede eğitim kampları düzenlemekle suçlandı. İsmi gizlenen ve telefonunun dinlenmesi yoluyla ortaya çıkan olay hakkındaki haberlerde en az 40 gencin silahlı eğitim de verilen bu kamplara katıldıkları ve akabinde savaştırılmak üzere Ortadoğu'ya yollandıkları belirtildi.
- 23 Ağustos 2012: İsviçre, Federal Ceza Mahkemesi Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK) ve Kürdistan Kurtuluş Güçleri'ni (HPG) Ceza Kanunu'nun 260. maddesi bağlamında kriminal örgütler olarak değerlendirme kararı aldı. Bu karar uyarınca sözü edilen örgütlere üyelik suç haline geldi.
- 2012-2016: PKK'nın Avrupa yapılanması kongrelerini İsviçre'de gerçekleştirdi.
- 2013: PKK'nın finansörü olarak görülen İsviçre Yatırımcılar ve İşverenler Birliği-İYİ BİRLİK (Schweizerische Investoren und Unternehmer Vereinigung-İYİ BİRLİK) kuruldu.
- 2013 Eylül: PKK'ya destek vermek üzere İsviçre Demokratik Güç Birliği (İDGB) kuruldu.
- 1 Eylül 2013: Uluslararası Kürt Kadın Hareketi Temsilciliği Zürih'te kuruldu.
- Temmuz 2014: Zürih'te merkez tren garı işgal edildi.
- 2014: PKK'ya müzahir İsviçre Kürt Topluluğu'nun eski başkanı ve aynı zamanda SP'li Basel Kantonu milletvekili Edibe Gölgeci-Filimci yardım organizasyonları için PKK'nın yardım kuruluşu Kürt Kızılayı'nı (Heyva Sor) önerdi.
- Basel Kantonu SP milletvekili Mustafa Atıcı PKK ve PYD propagandası yaptığı bir açıklamada bu örgütlerin DEAŞ karşısında sivil halkı koruduklarını belirterek İsviçre'den Kobani'ye geçmek isteyen PKK militanlarına izin vermesini sağlamak amacıyla Türkiye'ye baskı yapmasını istedi.
- Türkiye'nin Bern Büyükelçisi Mehmet T. Güçük İsviçre makamlarına PKK'nın yasaklanması çağrısında bulundu.

- 2015: PKK'nın İsviçre ulusal siyasetindeki görünen yüzü Sibel Arslan Ulusal Parlamentaoya Yeşiller milletvekili olarak girdi.
- Nisan 2015: Cenevre Çağrısı Örgütü Başkanı Elisabeth Reusse-Decrey Kandil'i ziyaret ederek PKK liderleri ile görüşmeler gerçekleştirdi.
- Eylül 2015: Zürih Uluslararası Havalimanı ve merkez tren garı işgal edildi.
- 12 Eylül 2015: PKK yandaşları UETD'nin İsviçre şubesi tarafından Bern kentinde izinli olarak yapılmak istenen terör karşıtı bir mitingi şiddet kullanarak engelleyerek dördü polis olmak üzere yirmiyi aşkın kişinin yaralanmasına yol açtı.
- Aralık 2015: Zürih Uluslararası Havalimanı ve merkez tren garı, Basel Mulhouse Havalimanı, *20 Minuten* (20 Dakika) isimli gazetenin Basel Merkez temsilciliği PKK'lılarca işgal edildi.
- 2016: PKK TKP/ML, THKP-C/MLSPB, MKP, TKEP-LENİNİST, TİKB; Devrimci Karargah, MLKP ve Proleter Devrimciler Koordinasyonu isimli terör örgütleri ile iş birliğine gitme kararı alarak Halkların Birleşik Devrim Hareketi'ni (HBDH) kurdu. HBDH kuruluş bildirisinde silahlı mücadele de dahil tüm araç ve yöntemlerle hedeflerine ulaşmak istediklerini ifade etti.
- 2016: Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu İsviçre'ye PKK'yı yasaklama çağrısında bulundu.
- Ocak 2016: Zürih valilik binası işgal edildi.
- Şubat 2016: Basel kentinde bir konferans vermek isteyen Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) lideri Kemal Burkay 60 kişilik bir grup PKK taraftarınca engellendi.
- Mart 2016: İsviçre'de mukim 30-40 kadar PKK sempatanı Avusturya'ya geçerek Dornbirn'deki bir dernek lokalindeki ülkücü görüşlü kimselere saldırdı. Saldırıda bir kişi yaralanırken park halindeki dört otomobil de zarar gördü.
- Mayıs 2016: Sosyal Demokrat Parti, Alternatif Liste, Yeşiller Partisi temsilcileri öncülüğünde Zürih Şehir Parlamentosuna verilen önerenin kabul edilmesiyle Diyarbakır ile Zürih şehirleri arasında "kardeşlik köprüsü" oluşturuldu.
- Ağustos 2016: Cenevre'deki BM Ofisi 100 kadar PKK militanı tarafından basıldı. Bina içine giren beş kişi BM güvenlik personeli tarafından gözaltına alındı.
- Aralık 2016: Gazeteci Mehmet Çek'in evi PKK'lılarca basıldı.
- 2017: PKK yandaşları gerek sosyal medyada gerekse telefon ya da mektup yoluyla Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Avrupa Türk Demokratlar Birliği (UETD) ve çeşitli cami derneklerine tehdit mesajları yolladı.
- Ocak 2017: HDP'nin Avrupa ayağı olan ve bileşenlerinde PKK'nın İsviçre yapılanmasının da bulunduğu Halkların Demokratik Kongresi-İsviçre kuruldu.
- 18 Ocak 2017: Türkiye'nin Zürih Konsoloslugu havai fişeklerle saldırıya uğradı.
- 26 Mart 2017: Bern'de PKK yanlısı grupların öncülüğünde gerçekleştirilen bir Erdoğan karşıtı yürüyüşte "Erdoğan'ı kendi silahları ile öldürün" yazılı bir pankart taşındı.
- Nisan 2017: PKK'nın İsviçre yapılanmasına bağlı "Qereçox Şehitleri İntikam Timi" isimli oluşum İsviçre sınırındaki Alman kenti Weil am Rhein'de DİTİB'e molotoflu saldırıda bulundu.
- 1 Mayıs 2017: Türkiye'nin Zürih Konsolosluguna yüzleri kar maskeli 80 kadar PKK yandaşı boyalı saldırıda bulunurken duvarlara ve tramvay duraklarına "Kill Erdoğan" yazdı.
- Haziran 2017: İsviçre'de Alp Dağları'nda PKK'nın eğitim kampları düzenlediği ortaya çıktı.
- Haziran 2017: PKK'nın kadın yapılanmaları Uluslararası Kürt Kadın Örgütü Temsilciliği, Star Kongresi Temsilciliği ve Avrupa Ezidi Kadın Özgürlük Hareketi Temsilciliği Cenevre kentinde gerçekleştirilen BM İnsan Hakları Komisyonu'nun 35. oturumunu katılarak propaganda yaptı.

- Ekim 2017: PKK yanlılarınca Bern, Zürih, Basel ve Luzern tren garlarında bulunan elektronik panoda “Öcalan’a Özgürlük” sloganını dillendiren bir afiş gösterime sokuldu.
- Aralık 2017: İsviçre Türk Toplumunu isimli bir STK tarafından PKK terörü kurbanlarının fotoğraflarından oluşan afişler tren garlarındaki elektronik panolarda gösterime sokulmak istendi fakat bu istek İsviçre Federal Demir Yolları şirketi (Schweizer Bundes Bahnen) tarafından “güvenlik” gerekçesiyle reddedildi.
- 27 Ocak 2018: Yönetmenliklerini Barbara A. ve Sofia A.’nin yaptıkları ve PKK’yı öven bir belgesel film olan “... We need to take guns...” Zürih’te gösterime girdi.
- 29 Ocak 2018: Türkiye Cumhuriyeti Zürih Başkonsolosluk binasına bir kundaklama girişiminde bulunuldu.
- Nisan 2018: ZDH’yi bahane ederek aylardır izinsiz gösteri yapan PKK/PYD yandaşları Bern kentinde İsviçre polisinin sert müdahalesiyle karşılaştı. Polisin plastik mermiler kullandığı göstericilere müdahaleler sonunda 239 terör örgütü yandaşı gözaltına alındı.
- 12 Nisan 2018: Türkiye düşmanı Remy Pagani’nin yönetimi altındaki Cenevre kentinde PKK/PYD propagandası içeren afişlerle süslü tramvaylar seferler yapmaya başladı.

ORGANİGRAM

NORVEÇ

MERVE İREM AYAR

Araştırma Asistanı, SETA Strateji Araştırmaları

NORVEÇ

MERVE İREM AYAR

Araştırma Asistanı, SETA Strateji Araştırmaları

GİRİŞ

Örgüt militanları Norveç'te üç ana alan üzerinden faaliyet göstermektedir. Bunlar sırasıyla siyaset, STK ve mafya ayağıdır. Bu üç ana alanda örgüt siyasal, ekonomik ve örgütsel faaliyetlerini devam ettirmektedir. Çoğu zaman bu üç alan iç içe geçmektedir. Örgütün siyasi alanında aktif olan kişilerin STK yapılanmalarında da yönetici olarak görev aldıkları, Norveç siyasetinde ve medyasında örgüt propagandası yapabilecek kadar kendilerine alan açtıkları görülmektedir. Örgütün görülen yüzü dışında illegal alanda faaliyet gösteren PKK mensupları da bulunmaktadır. Örgütün ana finansmanı bu alanda illegal olarak faaliyet gösteren üyelerce sağlanmaktadır. Mafya ayağı olarak adlandırılan alanda ağırlıklı olarak örgütün ekonomik faaliyetleri yönetilirken siyasi faaliyetler ile dernek yapılanması da kontrol edilmektedir.

Bu makalede Avrupa genelindeki PKK yapılanması ve Norveç'teki bütün bu yapılar arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için şu yollar izlenmektedir: Öncelikle PKK'nın Norveç'teki tarihine kısaca değinilmekte ve gelişim süreci anlatılmaktadır. Bir sonraki bölümde ülkedeki hiyerarşik olarak en üst yapı olan Demokratik Halk Meclisi, bu meclise bağlı olarak faaliyet gösteren sözde STK yapılanmaları ve buralarda aktif olan şahıslar ele alınmaktadır.

Ayrıca derneklerin ve bu şahısların Norveç'te örgüt çıkarları doğrultusunda yürüttükleri propaganda faaliyetlerine değinilmektedir. Aynı şekilde örgütün müstakil olarak yürüttüğü medya ve propaganda faaliyetleri irdelenmektedir.

Bir sonraki bölümde örgütün finans kaynakları açıklanmakta, örgüte mali kaynak kazandırmak adına gerçekleştirilen illegal faaliyetler sıralanmaktadır. Diğer taraftan Norveç'teki örgüt mensubu kişilerin militan devşirme adına izlediği yollar ve gençlere yönelik faaliyetler de bu makale kapsamında değerlendirilmektedir. Yine örgütün Norveç'te destek aldığı Türkiye karşıtı gruplarla ilişkisi de açıklanmakta, Norveç hükümetinin PKK faaliyetleri karşısında izlediği siyaset incelenmektedir. Son bölümde Norveç'teki PKK yapılanmasının mevcut durumunun genel değeri-

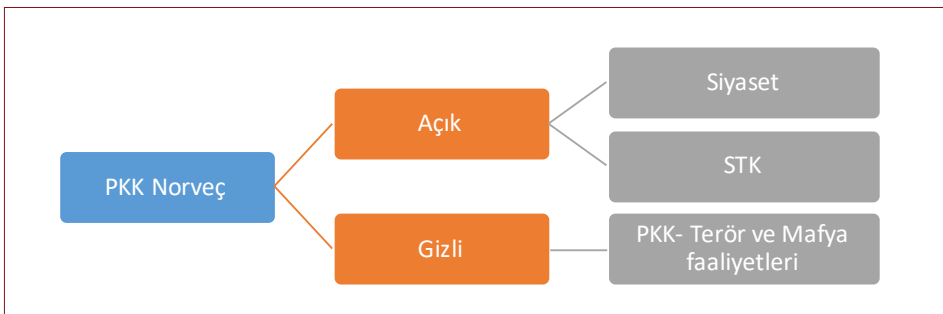
dirmesi yapılarak çeşitli önerilerde bulunmaktadır. Böylelikle bu terör örgütünün Norveç'teki tarihi, hedefleri, kaynakları, araçları, yönetimi ve Norveç'in PKK politikası özetlenmektedir.

PKK'NIN NORVEÇ'TEKİ TARİHİ

PKK'nın Norveç'teki varlığı, Kürt diasporasının Avrupa'da büyümesiyle paralel bir süreç seyretmiştir. 80'lerden itibaren Avrupa'ya yapılan göçlerle örgütün Norveç'teki yapılanması genişlemiştir. İlk göçler ekonomik nedenlere dayanırken sonrasında siyasi iltica talepleri artmıştır. 90'larla birlikte PKK'nın bazı önemli toplantılarının Norveç'te yapılmasına izin verilmiş ve başkent Oslo PKK için önemli bir merkez konumuna gelmiştir. Nitekim Oslo'da 1995 yılında "Kürt Konferansı" ve 1996 yılında "Sürgünde Kürt Parlamentosu" (Parlamana Kurdistanê li Derveyî Welat, PKDW) toplantıları düzenlenmiştir.¹

Norveç'teki örgüt faaliyetlerinin İsveç ve Danimarka gibi diğer İskandinav ülkeleri ile yoğun olarak bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Ne var ki diğer Avrupa ülkelerine kıyasla buradaki nüfus yoğunluğu daha az olduğu için faaliyetlerin de daha sınırlı kaldığı görülmektedir. Her ne kadar PKK'ya müzahir nüfus az olsa da Norveç refah seviyesi yüksek bir ülke olduğu için örgüte maddi kaynak aktarımı noktasında önemli bir ülkedir.

PKK lobisinin Norveç medya ve siyasetinde belli bir etki alanı oluşturması ve pek çok Avrupa ülkesi gibi bu ülkenin de meseleye "azınlık haklarının korunması" bağlamında yaklaşması örgütün ülke içindeki yapılanmasını kolaylaştırmıştır. Norveç pek çok alanda ülkedeki örgüt faaliyetlerine göz yummaktadır. Saha görüşmelerine dayanarak Norveç'teki terör örgütü sempatizan sayısının yaklaşık olarak 5 bin kişi olduğu tahmin edilmektedir. Bu sayı haricinde Norveçli sol gruplar, siyasi partiler ve insan hakları derneklerinin PKK'nın düzenlediği etkinliklere aktif destek verdiği bilinmektedir. Kürtlerin Norveç'te en yoğun yaşadığı şehirler ise Oslo, Bergen, Stavanger ve Trondheim'dir.

Şekil 1: PKK Norveç Yapılanmasında Ana Alanlar

1. Mehmet Kurum, *Terörist Devletlerin Güvenli Ortamları ve PKK*, (Nobel Ankara: 2017), s. 220.

Genel olarak Norveç'teki örgüt faaliyetleri değerlendirildiğinde ise “siyaset”, “STK” ve “mafya” ayağından oluşan üç ana alan göze çarpmaktadır. Ancak bu alanlar arasında geçişkenlikler mevcuttur.

STK YAPILANMASI

Norveç'teki örgütsel faaliyetler ağırlıklı olarak legal alanda ve dernekler vasıtasıyla yürütülmektedir. STK'ların faaliyetleri ağırlıklı olarak Oslo, Stavanger, Bergen ve Trondheim şehirlerinde yoğunlaşmıştır. Avrupa geneline bakıldığında pek çok Avrupa ülkesinde STK yapılanmalarının üzerinde söz konusu ülkenin örgüt dernekleri federasyonu bulunmaktadır. Örneğin Almanya'da bu federasyonun adı Nav-Dem iken İngiltere'deki adı Fek-Bir'dir. Norveç'te buna benzer bir Kürt dernekleri federasyonu bulunmamaktadır. Bu sebeple STK'lar ülkelerdeki en üst yapılanma olan Demokratik Toplum Meclisleri'ne doğrudan bağlıdır. Bu meclisler son dönemde “Demokratik Kürt Toplum Merkezleri” olarak da anılmaktadır. Ülkelerin nüfusları ve faaliyet kapasitelerine bağlı olarak bu meclislerin sayısı artabilmektedir. Norveç'teki örgütün en üst yapılanmasının adı Oslo Demokratik Kürt Toplum Merkezi (Meclisi)'dir (DKTM). Bu meclisin diğer Avrupa meclislerinde olduğu gibi eş başkanları bulunmaktadır. Bu meclisin 2017 itibarıyla eş başkanlarının Begard Kurdistani² ve Baki Budak³ olduğu bilinmektedir.⁴

Avrupa genelinde gözlemlenen “merkezileşme” ya da “meclisleşme” çalışmaları Norveç için de geçerlidir. Önceleri Avrupa'nın büyük şehirleri ve başkentlerinde yoğunlaşan bu yapılar, Kürt nüfusun yoğun olarak bulunduğu bölgelere “eş meclisler” şeklinde yayılma eğilimindedir. Avrupa genelindeki bu eğilim dikkate alındığında ise Stavanger, Bergen ve Trondheim şehirlerinde de yeni meclis yapılarının oluşturulması ihtimali oldukça yüksektir. KCK'nın Avrupa'daki yapılanması olan Avrupa Demokratik Toplum Kongresi'ne (KCD-E) doğrudan bağlı olan bu meclisler, ülke meclislerinin kararları ve söz konusu ülke içindeki eylem takvimini belirlemede önemli aktörlerdir.

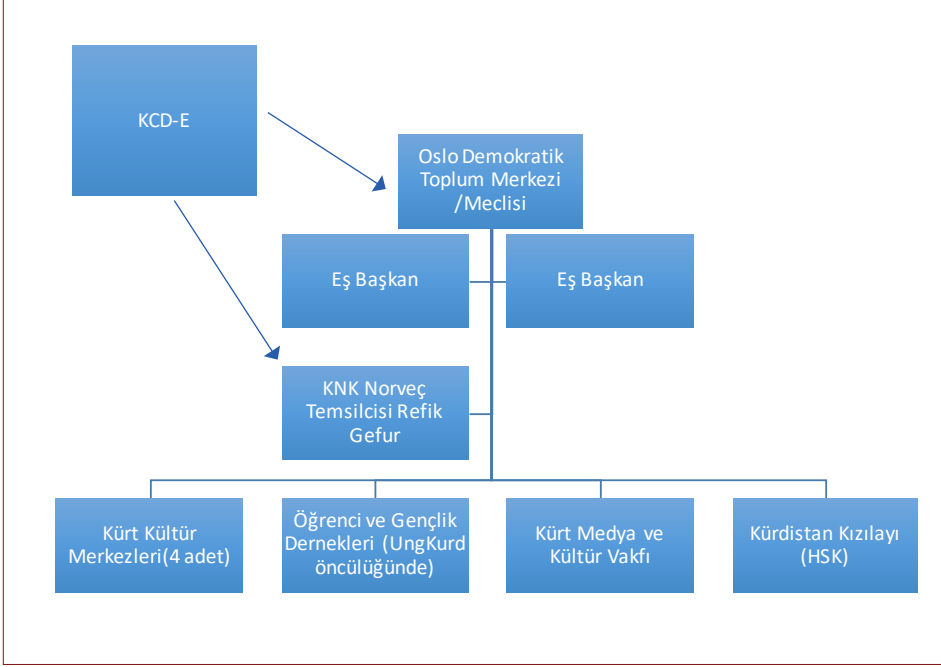
11 Şubat 2018 tarihinde Oslo DKTM 4. yıllık kongresini yapmış ve yönetimi yenilenmiştir.⁵ Yaklaşık olarak 200 kişinin katıldığı toplantıda Öcalan posterleri, YPJ flamaları ve öldürülen PYD militanlarının posterlerinin asılı oldu-

2. “Oslo'da Nawşirwan Mustafa için Taziye Kuruldu”, ANF Türkçe, 26 Mayıs 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/oslo-da-nawshirwan-mustafa-icin-taziye-kuruldu-91159> , (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018); “PKK'nin 40'ıncı Yılı Oslo'da Kutlandı”, ANF Türkçe, 17 Aralık 2017, <https://anftrkce.net/avrupa/pkk-nin-40-inci-yili-oslo-da-kutlandi-100287> , (Erişim tarihi: 14 Ocak 2018).

3. Baki Budak, Facebook, https://www.facebook.com/baki.budak.562/friends?lst=100022921596539%3A100014572140036%3A1518765190&source_ref=pb_friends_tl, (Erişim tarihi: 24 Eylül 2018).

4. “Freedom for Öcalan' march in Oslo”, ANF Türkçe, 12 Şubat 2017, <https://anfenglish.com/news/freedom-for-ocalan-march-in-oslo-18441>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018).

5. “3 Merkezde DKTM Yıllık Kongresini Yaptı”, ANF Türkçe, 11 Şubat 2018, <https://firatnews.com/avrupa/oslo-da-dktm-kongresini-yapti-103105>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018).

Şekil 2: PKK Norveç Yapılanması Merkez STK'lar ve Bağlı Oldukları Yapı

Görsel 1: KNK Norveç Temsilcisi Refik Gefur Rojava Geçici Temsilciliği Açılışında, Oslo Belediye Meclisi, 25 Kasım 2016, Facebook

Jonas Staal Facebook, "Refik Gefur introduces the New World Embassy: Rojava in the Oslo City Hall!", <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1150924971664135&set=ecnf.676663074&type=3&theater>, (erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

ğu görülmektedir.⁶ Bunun haricinde Norveç'te KNK olarak adlandırılan Kürt Ulusal Kongresi'nden temsilciler bulunmaktadır. KNK, PKK'ya müzahir Kürt siyasetçi, akademisyen ve hukukçulardan oluşan ve özellikle Avrupa genelinde lobi faaliyetlerinde bulunan ve KCK'nın siyasi alanına bağlı bir organizasyondur.⁷ PKK ile doğrudan bağlantılı olan bu yapının Norveç'teki temsilcisinin adı ise Refik Gefur'dur.⁸

6. "Oslo'da Demokratik Toplum Meclisi 4'üncü Kongresini Yaptı", YouTube, 11 Şubat 2018, https://www.youtube.com/watch?time_continue=69&v=CMZgRgrdYso, (Erişim tarihi:13 Şubat 2018).

7. Peace in Kurdistan web sayfası için bkz. <https://peaceinkurdistancampaign.com/resources/kurdish-national-congress-knk>, (Erişim tarihi: 24 Eylül 2018)

8. Refik Gefur, Twitter, https://twitter.com/refik_gefur, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2018).

Örgüt yine Avrupa'daki örgütlenme şemasına paralel olarak, Norveç'te de STK'lar vasıtasıyla yerelde etki alanını artırmaya ve daha sistemli bir yapı oluşturmaya çalışmaktadır. Örgütün görünen yüzü olan bu derneklerin, örgüt faaliyetlerini kolaylaştırıcı olarak önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu derneklerin Kürt kültür ya da öğrenci dernekleri olmaktan ziyade terör örgütü PKK'nın propagandasını yaparak gençleri radikalleştiren yapılar olarak hizmet ettikleri görülmektedir.

Norveç'te örgüt faaliyetlerinde en aktif rol oynayan dernekler Kürt Kültür Merkezleri'dir. Norveç'te toplam dört Kürt kültür merkezi bulunmaktadır. Bunlardan sonraki en aktif ve dinamik grup ise PKK'nın gençlik yapılanmasıyla doğrudan ilişki halinde olan Ulusal Genç Kürt Norveç Derneği'dir (Ungkurd Norge Riksforbundet). Bu dernekten ayrı olarak Oslo dışındaki şehirlerde küçük çaplı öğrenci birlikleri bulunmaktadır.

Şekil 3: Norveç'te Faaliyet Gösteren PKK Bağlantılı STK'lar

Kültür merkezleri, öğrenci dernekleri, medya dernekleri ile Kürdistan Kızılayı Norveç'teki STK faaliyetlerinin merkezinde bulunmaktadır. Norveç'teki örgüte bağlı STK'ların toplantıları ve etkinliklerine ortalama 300 kişilik bir grubun destek verdiği belirtilmektedir. Ancak bu grup içinde özellikle Oslo bölgesinde her toplantıya aktif katılım sağlayan 50 kişilik çekirdek bir kadro bulunmaktadır. Örgütün Avrupa'daki üst yapılanması olan KCD-E'in talimatlarının Oslo DKTM üzerinden Norveç'teki örgütsel yapının faaliyetlerinde doğrudan bir etkisi olduğu barizdir. Norveç'te PKK ile ilişkili aktif dernek ve vakıfların listesi ve faaliyet alanları aşağıdaki gibidir:

Görsel 2: Ungkurd Kültür Komitesi Başkanı Mizgin Algunerhan'ın 16 Ekim 2017 Tarihli Paylaşımı, Facebook

Mizgin Algunerhan Facebook, <https://www.facebook.com/mizgin.algunerhan>, (Erişim tarihi: 23 Ocak 2018).

Kürt Gençlik Derneği (Ung kurd Norge Riksforbundet, Ungkurd)

Merkezi Oslo'da bulunan dernek, Norveç'te geniş katılıma sahip ve en aktif merkezlerden biridir. Eylül 2011'de kurulan derneğin kayıtlardaki genel müdürü 1993 doğumlu Mizgin Algunerhan'dır.⁹ Ancak derneğin kendi sitesinde yönetim kurulu eş başkanları olarak Andam Aso Aziz ve Rorerin Algunerhan isimleri geçmektedir.¹⁰ Mizgin Algunerhan Kültür Komitesi başkanı olarak geçmektedir.

Grup kendisini, Türkiye, Irak, Suriye ve İran'dan gelen Kürt gençlerin katıldığı dil kursları, seminerler, gösteriler ve açık hava etkinlikleri düzenleyen ve Norveç'teki Kürt "haklarını en etkin şekilde savunan gençlik topluluğu" şeklinde tanımlamaktadır. Ungkurd, UngOrg örgütünün (Norveç Gençlik Örgütleri) üyeleri arasındadır. Ancak dernekte yapılan faaliyetlerin içeriği incelendiğinde derneğin sıklıkla gençlere yönelik terör örgütü PKK'nın propagandasını yaptığı anlaşılmaktadır.

9. Genç Kürt Norveç Ulusal Birliği, *Proff the Business Finder*, <https://www.proff.no/selskap/ung-kurd-norge-riksforbundet/oslo/medlemsorganisasjoner/IGHT45W10PU>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018)

10. Ungkurd Norge Riksforbundet, <http://www.ungkurdnorge.com/433874797>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018).

Örneğin derneğin yönetim kurulu üyelerinden olan Rozerin Algunerhan'ın 10 Nisan 2017 tarihinde Facebook sayfasında paylaştığı fotoğraf örgüt PKK/YPG ilişkisini ortaya koymaktadır. Fotoğrafta konuşma yapan dernek üyelerinin arkasında, Suriye'de öldürülen örgüt üniformalı YPG militanlarının fotoğrafları yer almaktadır. Yine sandalyelerde PKK/YPG flamlarının olduğu görülmektedir. Düzenlenen toplantılarda örgüt üyeleri arasında "Öcalan kültürü" nün yanında öldürülen YPG militanlarının da yüceltildiği ve gençlerin buna özendirildikleri anlaşılmaktadır. Bu şekilde Kürt gençleri PKK ideolojisi çerçevesinde endoktrine edilerek radikalleştirilmektedir.

Görsel 3: Ungkurd'un Öcalan ve YPG Flamları ile Gençlere Yönelik Düzenlediği Toplantı, Ungkurd Facebook , 30 Ekim 2017

UngKurd Facebook, <https://www.facebook.com/UngKurd/> (erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

Görsel 4: Ung Kurd Eş Başkanı Rozerin Algunerhan, 10 Nisan 2017 Tarihli Facebook Paylaşımı

Rozerin Algunerhan Facebook, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=277896269332125&set=picfp.100013352628273.277896252665460&type=3&theater> (Erişim tarihi: 23 Ocak 2018).

Ungkurd üyeleri, belli zaman aralıklarında örgüt yararına yaptıkları toplantılar yanında yürüyüşler ve çadır etkinlikleri düzenlemektedir. Örgütün sıklıkla başvurduğu çadır etkinliklerinde şehir merkezlerinde stantlar açılmaktadır. Açılan stantlarda imza kampanyalarına destek toplama, örgüte maddi destek sağlama amacıyla kermes düzenleme ve örgüt propagandası yapma gibi faaliyetler yürütülmektedir. Genellikle gençler tarafından organize edilen yürüyüş ve çadır ey-

Görsel 5: 23 Aralık 2017 Tarihinde PKK'nın Düzenlediği Yürüyüşe Davet Paylaşımı, 18 Aralık 2018, Ungkurd Facebook Hesabı

UngKurd Facebook, <https://www.facebook.com/UngKurd/>, (erişim tarihi: 15 Ocak 2018).

lemlerine sosyal medya hesapları üzerinden diğer gençler de davet edilmektedir (Görsel 5).

Dernek aynı şekilde kendisi dışında örgüt namına düzenlenen yürüyüşlere aktif olarak destek vermektedir. Bu etkinliklere Norveç'teki Kürt siyasetçilerin katılımı da sağlanmaktadır. Örneğin 2016 yılında Oslo'da "Kürdistan'la Dayanışma Grubu" ile birlikte Norveççe "Öcalan'a Özgürlük" sloganları atarak yürüyüş gerçekleştirmiştir. Kürdistan'la Dayanışma Grubu adına Norveç siyasetinde oldukça aktif bir isim olan Seher Aydar bu gösteride konuşma yapmıştır.¹¹

Görsel 6: Oslo Öcalan'a Özgürlük Yürüyüşü, 11 Şubat 2017

ANF Images, <https://www.anfimages.live/photos/f/g/Uencel/859>, (Erişim Tarihi: 24 Eylül 2018).

11 Şubat 2017'de Oslo Demokratik Kürt Toplum Meclisi ve Ung-Kurd Gençlik Derneği öncülüğünde Öcalan'a Özgürlük yürüyüşü düzenlenmiştir. Yürüyüşte Öcalan posterleri ve PKK flamları taşınmıştır. Yürüyüş Oslo Meclis Eş Başkanı Baki Budak'ın konuşmasıyla sona ermiştir.¹²

11. "Norveç'te Tecrit Protesto Edildi", ANF Türkçe, 10 Eylül 2016, <https://anftrkce.net/guncel/norvec-te-tecrit-protesto-edildi-77679>, (Erişim tarihi: 15 Ocak 2018).

12. "Freedom for Öcalan' march in Oslo", ANF Türkçe, 12 Şubat 2017, <https://anfenglish.com/news/freedom-for-ocalan-march-in-oslo-18441>, (Erişim tarihi: 1 Ocak 2018).

2017 yılında Oslo Meydanı'nda "Öcalan'a Özgürlük" çadır eylemleri tertip edilmiştir.¹³ PKK'ya yönelik propaganda faaliyetlerinde bulunulan bu çadır faaliyetlerinde, çoğunlukla Öcalan'ın serbest bırakılması için broşürler dağıtılmakta ve kamuoyu oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Görsel 7: Norveç'in Başkenti Oslo'da Eget Torget Meydanında Bir Bilgilendirme Çadırı Adı Altında "Öcalan'a Özgürlük" Eylemi, 24 Haziran 2017

"Stuttgart ve Oslo'da Çadır Eylemleri", ANF, 24 Haziran 2017 (erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

Oslo Kürdistan Kültür Derneği (Kurdistan Kulturforening i Oslo)

Kültür dernekleri hemen bütün Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Norveç'te de en aktif örgüt bağlantılı derneklerdir. Oslo'daki Kürt Kültür Derneği örgüt açısından önemli olan pek çok kapalı toplantıya ev sahipliği yapmaktadır (Görsel 8). Terör örgütü PKK'nın üst kademelerindeki kişilerin Norveç'e geldiklerinde bu derneği ziyaret ettikleri bilinmektedir. Örgütün önemli toplantılarının merkezi olarak faaliyet gösteren dernekte, UngKurd gibi diğer örgüt bağlantılı derneklerle de ortak programlar tertip edilmektedir.¹⁴ Merkezde düzenli toplantıların yanı sıra Türkiye'deki gündeme paralel olarak toplantılar da organize edilmektedir. Son dönemde Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde YPG'ye karşı yürüttüğü operasyonları eleştiren toplantılar düzenlenmektedir. Kültür derneğinde ölen YPG'li teröristler için anma programları da gerçekleştirilmektedir. 2014'te Kobani'de YPG saflarında savaşırken öldürülen Norveç vatandaşı Erol Can (Serhildan Demhat) için bir anma töreni yapılmıştır.¹⁵ Son olarak 11 Şubat 2018'de Oslo Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nde Afrin operasyonunda ölen YPG'lileri anma etkinliği düzenlenmiştir. Toplantı salonunda Öcalan posterlerinin yanı sıra YPG ve YPJ flamalarının olduğu görülmektedir.¹⁶

Örgüt zaman içinde diğer şehirlerde de Kürt kültür dernekleri açmaya başlamıştır. Bunlardan biri 2016'da açılan Mezopotamya Kürt Kültür Derneği'dir (Sta-

13. "Stuttgart ve Oslo'da Çadır Eylemleri", ANF Türkçe, 24 Haziran 2017, <https://anfapimobile2.news/avrupa/stuttgart-ve-oslo-da-cadir-eylemleri-92446>, (Erişim tarihi: 1 Ocak 2018).

14. "Oslo Kürdistan Kültür Derneği'nde Kürtçe Kursu", ANF Türkçe, 2 Şubat 2015, <https://anfaturkce.net/guncel/oslo-kurdistan-kultur-dernegi-nde-kurtce-kursu-41856>, (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018).

15. "YPGLi Erol Can Oslo'da Anıldı", ANF Türkçe, 21 Kasım 2014, <https://anfaturkce.net/guncel/ypgli-erol-can-oslo-da-anildi-37235>, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

16. "Efrin Şehitleri Oslo'da Anıldı", YouTube, 11 Şubat 2018, https://www.youtube.com/watch?time_continue=948&v=eyA5H74jffEk, (Erişim tarihi: 12 Şubat 2018).

GörSEL 8: 11 Şubat 2018 Tarihli Demokratik Kürt Toplum Merkezi'nde Yapılan Toplantı Videosu
"Efrin Şehitleri Oslo'da Anıldı", Youtube, 11 Şubat 2018.

vanger).¹⁷ Oslo'dan sonra Kürt nüfusunun en fazla yaşadığı şehir olan Stavanger'de, Oslo'daki kültür merkezine benzer toplantıların yanı sıra gençlere yönelik örgüt

GörSEL 9: Mevlüt Tahtacı'nın 3 Mart 2018 Tarihli Facebook Paylaşımı, Fotoğrafta 26 Mart'ta Yapılacak Olan Nevruz Etkinliğine Davet Afışı

Mevlüt Tahtacı Facebook, <https://www.facebook.com/Mevluttahtaci?l=100022921596539%3A715000041%3A1521115788>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

17. "Norveç'te Yeni Bir Kürt Kültür Derneği Açıldı", ANF Türkçe, 19 Ocak 2016, <https://anfTurkce.net/guncel/norvecc-te-yeni-bir-kurt-kultur-dernegi-acildi-63040>, (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018).

18. Den Kurdiske Kulturföreningen i Ringerike, *Proff the Business Finder*, <https://www.proff.no/selskap/den-kurdiske-kulturforeningen-i-ringerike/h%C3%B8nfoff/medlemsorganisasjoner/IGDY99510PU>, (Erişim tarihi: 4 Ocak 2018).

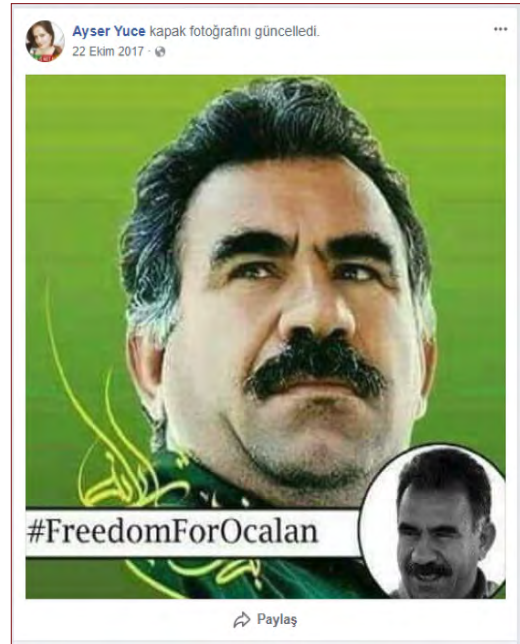
19. Kurdistan Kulturföreningen i Trondheim, *Proff the Business Finder* <https://www.proff.no/selskap/kurdistan-kulturforening-i-trondheim/saupstad/medlemsorganisasjoner/IF75Q8K10PU>, (Erişim tarihi: 24 Kasım 2018).

1984 doğumlu olan Mevlüt Tahtacı Konya Kürtlerindedir. Diğer yönetim kurulu üyeleri Mehmet Dugan, Ferhan Adası, Kamiran Khalil'dir.

Kürdistan Kızılayı Norveç (Heyva Sor a Kurdistan, Kurdiske Rode Halvmane Norge)

Eylül 2013'te Norveç'te şubesi açılan dernek, 2014'te Norveç devleti tarafından "resmi yardım kuruluşu" olarak kabul edilmiştir.²⁰ Derneğin resmi adında Kızılay ismi kullanılmaktadır. Norveç şubesinin yöneticisi Ayser Yüce'dir.²¹ Ayser Yüce'nin sosyal medya hesaplarında örgüte açık bir şekilde destek verdiği görülmektedir.

HSK'nın kendi sitesinde Norveç şubesinden toplanan yardımların terör örgütü YPG/PYD aracılığıyla Suriye'ye ulaştırıldığı açıkça belirtilmektedir. Verilen haberde "Ulaştırılan yardımın bir kısmının YPG-YPJ'nin açtığı koridor üzerinden Şengal'e de ulaştırılması planlanıyor"²² şeklinde bir ifade kullanılmıştır. Bu ifade STK adı altında faaliyet gösteren bir derneğin terör örgütü ile doğrudan iletişim halinde olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bunu resmi sitelerinde duyurmaları, Norveç hükümetinin kendilerine yönelik yaptırımda bulunacağına dair herhangi bir kaygı taşımadıklarının da göstergesidir. Bu yardımların toplanmasında yukarıda sözü edilen Kürt kültür merkezleri de aktif rol oynamaktadır. Avrupa'nın büyük şehirlerinde etkin olan HSK'nın Oslo'da da örgüte finansman sağlayan bir yapı olarak işlediği görülmektedir.

Görsel 10: HSK Norveç Şubesi Başkanı Ayser Yüce'nin 22 Ekim 2017 Tarihli Facebook Paylaşımında "Ocalan'a Özgürlük" Kampanyasına Destek Verdiği Görülmektedir

Ayser Yüce Facebook, <https://www.facebook.com/ayser.yuce> (erişim tarihi: 23 Nisan 2018).

20. "Heyva Sor Norveç'te Resmîleşti", *Yeni Özgür Politika*, 22 Şubat 2014, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&tid=28488>, (Erişim tarihi:13 Şubat 2018).

21. "Kurdiske Rode Halvmane Norge", *Proff the Business Finder* <https://www.proff.no/selskap/kurdiske-r%C3%B8de-halvm%C3%A5ne-norge/oslo/medlemsorganisasjoner/IF39PQ610PU>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018).

22. "Norveç ve İsveç'ten Toplanan Yardımlar Rojava'ya Ulaştı", *HSK*, 12 Ocak 2015, <http://www.heyvasor.com/tr/alikariyen-li-norwec-u-swed-hatin-komkirin-gihistin-rojava/>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018).

Kürt Medya ve Kültür Vakfı (Stiftelsen Kurdisk Media og Kultur, KMKV)

Kürt Medya ve Kültür Vakfı'nın genel müdürü PKK'ya müzahir Sterk TV'nin de sahibi olan Ramin Mamedî'dir.²³ Merkezi Oslo'da bulunan ve 2012 yılında kurulan va-

Görsel 11: KMKV Başkanı Ramin Mamedî'nin (@Raminmam), 28 Ocak 2018 Tarihli Twitter Paylaşımında PYD Ve YPG Flamaları ve Öcalan Posterleri Görülmektedir

Ramin Mamedî, <https://twitter.com/Raminmam/status/957636152235786241>, (Erişim tarihi:14 Şubat 2018).

Görsel 12: Baran Adıyaman'ın 14 Haziran 2013 Tarihinde Yeni Özgür Politika İçin Yaptığı Haber

"Öcalanı Resmederek Eğitimini Tamamladı", *Yeni Özgür Politika*, 14 Haziran 2013, <http://www.yeniogzurgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=21268>, (erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

kıf üzerinden örgütün Norveç'teki medya faaliyetleri kontrol edilmektedir. KMKV, Sterk TV ve bir müzik kanalı olmak üzere iki TV kanalı ve Radio Ronahi²⁴ isimli bir kanalı bünyesinde barındırmaktadır. KMKV'nin kuruluş sermayesi 100 bin Norveç kronudur (NOK). Vakfın 2016, 2015 ve 2014'e ait işletme gelirleri sırasıyla 15 bin 382 NOK, 14 bin 600 NOK ve 17 bin 626 NOK'tur.²⁵

2003'e kadar Danimarka'da yaşadığı bilinen Ramin Mamedî, bu tarihten itibaren Norveç'e yerleşmiş ve 2006 itibarıyla bu ülkede Kürtçe yayın yapan kanal kurmak amacıyla çalışmalara başlamıştır.

Baran Adıyaman vakfın yönetim kurulu üyelerindedir.²⁶ Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde okuduğu sürede PKK gençlik yapılanmasında aktif olan Baran Adıyaman örgüt iltisaklı *Yeni Özgür Politika* gazetesi ve ANF için Norveç'te haber hazırlamaktadır. Adıyaman, Abdullah Öcalan'ı öven ve PKK propagandası şeklinde haberleri ile dikkat çekmektedir. 14 Haziran 2013 tarihinde *Yeni Özgür Politika*'da ya-

23. Ramin Mamedî Twitter, <https://twitter.com/raminmam>, (Erişim tarihi: 13 Şubat 2018); Facebook <https://www.facebook.com/ramin.mamedî?l=100022921596539%3A1529061756%3A1519486564>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2018).

24. <http://www.bestalive.com/ronahi>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2018).

25. Kürt Medya ve Kültür Vakfı, *Proff the Business Finder*, <https://www.proff.no/selskap/stiftelsen-kurdisk-media-og-kultur/oslo/tv-selskaper/Z01BR4ES/>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

26. <https://www.facebook.com/profile.php?id=10001148519181>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

pılan haberde, Norveçli bir Kürdün kendi saç telleriyle “Öcalan’ın yol haritasındaki tespitleri” kağıda işlediği belirtilmektedir (Görsel 12).²⁷

Kürdistan ile Dayanışma Derneği (Solidaritet Med Kurdistan)

Oslo’da bulunan merkez, Norveç’teki diğer STK’lar ile birlikte hareket etmekte ve faaliyetler düzenlemektedir.²⁸ 2014 yılında kurulmasına karar verilen derneğin ilk toplantısı Norveç Kızıl Parti merkezinde yapılmıştır. Genel müdürü Seher Aydar’dır.²⁹ Derneğin yönetim kurulu üyelerinden en dikkat çeken isimler Norveç Kızıl Parti Kürdistanla Dayanışma Grubu üyesi Arnljot Ask³⁰ ve yine Kızıl Partili siyasetçi olan Erling Folkvord’dur.³¹

Derneğin kuruluş toplantısında Nansen Barış ve Diyalog Vakfı temsilcisi Bente Knagenheim, KNK Norveç Temsilcisi Refik Gefur gibi isimler de yer almıştır.³² Vakfa üye olanların ayda 250 NOK ödeme yapması kararı alınmıştır. Dernek yürüyüş ve gösteriler düzenleyerek örgüt propagandası yürütmektedir. Yaklaşık 2 bin

Görsel 13: Kürdistanla Dayanışma Derneği 1 Mayıs 2016 Tarihinde Öcalan, YPG ve YPJ Flamalarıyla Yapılan Gösteriyi Paylaşmıştır. YPJ Flamasını Tutan Kişinin İse Norveçli Kürt Siyasetçi Seher Aydar Olduğu Görülmektedir

Solidaritet Med Kurdistan Facebook, <https://www.facebook.com/solidaritetmedkurdistan/photos/a.824632247647355.1073741830.661785960598652/872071619570084/?type=3&theater>, (erişim tarihi: 14 Mart 2018).

Görsel 14: PKK’ya Müzahir Sözde Kürdistan ile Dayanışma Derneği Facebook Hesabından Yapılan 22 Ocak 2018 Tarihli Paylaşımında Türkiye’nin Afrin Operasyonunu Protesto Etmek İçin Yapılan Yürüyüş Çağrısında Öcalan Posterleri, PKK ve YPG Flamaları Görülmektedir

<https://www.facebook.com/solidaritetmedkurdistan/>

27. “Öcalan’ı Resmederek Eğitimini Tamamladı”, *Yeni Özgür Politika*, 14 Haziran 2013, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=21268>, (erişim tarihi: 15 Şubat 2018); “Kürt gençlerine saldırı”, *Yeni Özgür Politika*, 16 Ekim 2012, <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=14020>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

28. “Solidaritet med Kurdistan”, <https://solidaritetmedkurdistan.wordpress.com>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

29. “Kürdistan ile Dayanışma”, <https://www.proff.no/roller/solidaritet-med-kurdistan/oslo/medlemsorganisasjoner/IF4IYRR10PU>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

30. Arnljot Ask Facebook, <https://www.facebook.com/arnljot.ask>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

31. Erling Folkvord Facebook, https://www.facebook.com/erlingfolkvord?hc_ref=ARR3uDGODHJX4j-N35y-K6xrb1PmK_lkzADDpFGaFvrAGIbmNkf_fI0XRRJ7M9b6uBTto&fref=nf (erişim tarihi: 15 Şubat 2018); Diğer yönetim kurulu üyeleri ise Monika Gülmoen, Chro Borhan, Ingunn Gjerstad, Marie Sorhaug.

32. “Norveç’te Kürdistan ile Dayanışma Vakfı Kurulacak”, ANF Türkçe, 11 Kasım 2014, <https://anfturkce.net/guncel/norvec-te-kurdistan-ile-dayanisma-vakfi-kurulacak-36590>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

takipçisi bulunan Facebook³³ ve Twitter hesapları üzerinden de bu propagandayı devam ettirip PKK'ya aktif destek vermektedir.

Kobani'ye Yardım (Help Kobane Norway)

2015'te Oslo'da kurulan derneğin yönetim kurulu başkanı Seher Aydar'dır.³⁴ Diğer yönetim kurulu üyeleri ise aynı zamanda KNK Norveç temsilcisi olan Refik Gefur, Ungkurd yönetim kurulu üyesi Andam Aso Aziz, Nazdar Asaad ve Jwan Karim'dir.

Seher Aydar isminin burada da kilit bir rol oynadığı görülmektedir. Esasında bu gibi olay bazlı derneklerin bile kurulmuş olması PKK'nın Avrupa'da nasıl örgütlendiğinin en iyi göstergesidir. Hemen her olay adına küçük küçük dernekler kurup bunlar vasıtasıyla finans kaynakları çoğaltılıp örgüte destek sağlanmaktadır. Görüldüğü üzere Seher Aydar neredeyse tüm derneklerin yöneticisi ya da üyesi konumundadır. Bu dernekler paravan yapıda olmasaydı bir ismin aynı anda pek çok dernekte yönetici konumunda yer alması mümkün olmazdı. Derneklerin bu yapısı, bunların tek bir merkezden ve birkaç isim üzerinden idare edildiğini de göstermektedir.

Halepçe Katliamı ve Enfal Girişimi (Kurdocide Watch-Chak)³⁵

2007'de kurulan ve 2009'da resmileşen derneğin genel müdürü aynı zamanda KNK Norveç temsilcisi olan Refik Gefur'dur.³⁶ Burada da Kobani'ye Yardım Derneği ile benzer bir tablo önümüze çıkmaktadır. Zira Refik Gefur ismi pek çok dernekte karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla örgütün kurduğu paravan dernekler KNK temsilcisi Refik Gefur gibi isimler aracılığıyla tek merkezden idare edilmektedir.

Kürdistan Öğrenci Birliği (Kurdistan Student Union)

2006'da Bergen şehrinde kurulan derneğin yönetim kurulu başkanı Veman Abdulaziz'dir.³⁷ Birlik üyesi gençler gündeme paralel olarak PKK ve YPG yanlısı gösteriler düzenlemektedir. Birliğin Facebook hesabında yaklaşık 200 takipçisi bulunmaktadır.³⁸

33. <https://www.facebook.com/solidaritetmedkurdistan>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

34. Yardım Kobane – Norveç, <https://www.proff.no/selskap/help-kobane-norway/oslo/pleie-og-omsorgstjenester/IF5355R10K7>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

35. Kurdocide Watch-Chak Facebook, <https://www.facebook.com/chak.kurdocidewatch>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

36. Kurdocide Watch-Chak, *Proff the Business Finder* <https://www.proff.no/selskap/kurdocide-watch-chak/oslo/-/Z0ILV9JH>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

37. Kurdistan Student Union, *Proff the Business Finder*, <https://www.proff.no/roller/kurdistan-student-union/bergen/medlemsorganisasjoner/IGDU0GF10PU>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

38. Kurdistan Student Union Facebook, <https://www.facebook.com/Kurdistan-Student-Union-719812494821992>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

Görsel 15: Kürdistan Öğrenci Birliği Facebook Hesabının 19 Aralık 2015 Tarihli Paylaşımında “Kobani’ye Destek” Amacıyla Gösteri Yaptıkları Ve Ellerinde YPG/ PKK Flamaları Taşıdıkları Görülmektedir

Kurdistan student Union Facebook, <https://www.facebook.com/719812494821992/photos/a.719814778155097.1073741828.719812494821992/719885808147994/?type=3>, (erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Norveç Kürt Öğrenci Derneği (Kurdisk Studentforening I Norge, KSFN)³⁹

2004 yılında kurulan derneğin başkanı Mahammad Rah’tır. Yönetim kurulu üyeleri Samad Rah, Ari Nakam, Hemin Sje-ikhi’dir.⁴⁰ Dernek “Kürt gençler arasında yükseköğrenimi teşvik etme” ve “Norveç’teki mevcut Kürt öğrenciler için bir destek sağlama” merkezi olarak faaliyet gösterdiğini belirtmektedir. Sosyal medya hesaplarında siyasi ve ideolojik olarak bağımsız bir dernek olduklarını belirtmeler de dernek başkanı olan Mahammad Rah’ın sosyal medya hesabında PKK, YPG ve PYD’ye destek verdiği görülmektedir. Dernek yöneticisinin açık bir şekilde sergilediği ideolojik tutumun dernek faaliyetlerini de yakından etkilediği düşünülmektedir. Grubun Facebook hesabında 300 kişi üye olarak bulunmaktadır.

Görsel 16: Mahammed Rah’ın 25 Şubat 2018 Tarihli Paylaşımında Salih Müslim, Arkasında Abdullah Öcalan Posterleri ve Öldürülen YPJ’li Militan ile YPG ve YPJ Flamaları Görünmektedir

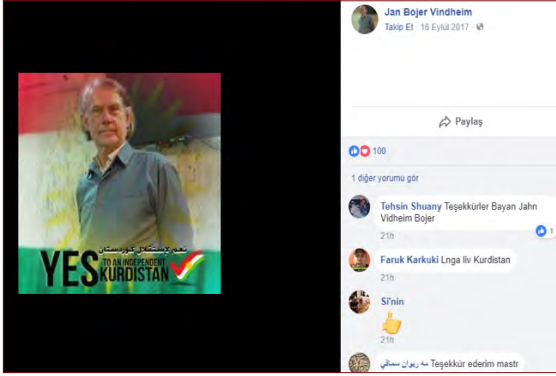
Mohammed Rah Facebook, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10155303733966302&set=a.10152029263251302.1073741825.727761301&type=3&theater> erişim tarihi: 20 Mart 2018).

39. <http://ksfn.net/>; <https://www.facebook.com/groups/styret.ksfn>, (Erişim tarihi: 16 Şubat 2018).

40. Kurdisk Studentforening, *Proff the Business Finder*, <https://www.proff.no/roller/kurdisk-studentforening/r%C3%A6lingen/foreninger-og-forbund-%C3%B8vrige/ZOINXOJ>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Trondheim Kürdistan ile Dayanışma Lokali (Lokallag Av Solidaritet Med Kurdistan)⁴¹

2016 yılında kurulan derneğin yönetim kurulu başkanı Jan Bojer'dir.⁴² Jan Bojer'in *Kurdistan Stiger Fram* (Kürdistan Doğuyor) isimli bir de kitabı bulunmaktadır.⁴³ Bojer sıklıkla terör örgütünün gösterileri, yürüyüş ve imza kampanyalarına katılmaktadır.⁴⁴

Görsel 17: Jan Bojer'in 16 Eylül 2017 Tarihli Facebook Paylaşımı

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10154772733911466&set=ecnf.597721465&type=3&theater> (erişim tarihi: 20 Mart 2018).

Genel olarak bakıldığında, PKK bağlantılı derneklerin birbiri ile yakından ilişkili olduğu, birçoğunda dernek yönetimlerinin iç içe geçtiği, birbirlerinin eylemlerine ve toplantılarına aktif katılım sağladıkları ve maddi olarak birbirlerini besledikleri görülmektedir. Örneğin gençlik yapılanmasının düzenlediği bir yürüyüşe kültür derneklerinin destek verdiği, Kültür derneğinde düzenlenecek bir “seminer”e siyasi alan ve medya alanındaki PKK iltisaklı kişilerin destek verdiği ve sosyal medya hesaplarında bunları duyurdukları görülmektedir.

Aynı şekilde siyasi alanda başlatılan imza kampanyası gibi bir çalışmanın, örgütün STK'larınca çeşitli mecralarda tanıtıldığı ve Norveç genelinde kamuoyu oluşturulduğu görülmektedir. Saha görüşmeleri ile birlikte değerlendirildiğinde, Norveç'teki örgüt yandaşlarının sayısı diğer Avrupa ülkelerine oranla nüfusları az olsa da tek bir merkezden yönetilip birlikte hareket ettikleri görülmektedir. Norveç hükümeti tarafından da herhangi bir engelle karşılaşmayan grup üyeleri, ortak çalışma mekanizmasıyla çok daha hızlı bir şekilde sonuç üretebilmektedir.

SIYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

Norveç'te örgüte bağlı dernekler, örgüt merkezlerinden alınan talimatlar doğrultusunda yürüyüşler gerçekleştirip sonrasında basın açıklamaları düzenlemektedir. Oslo gibi büyük şehirlerde yapılan gösterilerde çoğu zaman Avrupa'daki PKK yapılan-

41. “Trondheim Yerel Kürdistan Dayanışma”, <https://www.proff.no/selskap/trondheim-lokallag-av-solidaritet-med-kurdistan/ranheim/medlemsorganisasjoner/IF5UJWD10PU>, (Erişim tarihi: 20 Mart 2018).

42. Jan Bojer Facebook , <https://www.facebook.com/jan.b.vindheim>, (Erişim tarihi: 24 Ocak 2018)

43. https://www.tanum.no/_kurdistan-stiger-fram-jan-bojer-vindheim-9788230014677, (Erişim tarihi: 24 Mart 2018).

44. “Norveç'in En Büyük Gazetesinde Efrin'e Destek İlanı”, ANF Türkçe, 16 Şubat 2018, <https://anfturkce.net/rojava-surlu/norvec-in-en-bueyuek-gazetesinde-efrin-e-destek-ilani-103341>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

masının açıkladığı takvimlere paralel olarak artışlar yaşanmaktadır.⁴⁵ Özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası bütün Avrupa genelinde olduğu gibi Norveç'in şehir merkezlerinde de bir seri "Öcalan'a Özgürlük" yürüyüşleri ve stant açma etkinlikleri yapıldığı görülmüştür.

Kürt ve Türk nüfusun yoğun olarak yaşadığı şehirlerde Nevruz etkinlikleri düzenlenmektedir. Bu etkinliklere Türkiye kökenli Kürtlerin yanı sıra Iraklı ve İranlı Kürtler de aktif olarak katılmaktadır. Özellikle Irak kökenli olan Kürtlerin PKK faaliyetlerine daha yüksek oranda destek verdiği yapılan saha araştırmasında öğrenilmiştir. Buradaki gösterilerde ve sosyal medya üzerinde yapılan propagandalarda "YPG'nin DEAŞ'a karşı en aktif mücadele veren grup" olarak savunulduğu, Kürt ve yabancı militanların bu argüman üzerinden yüceltildiği görülmektedir. Bu propaganda malzemesi Norveç'teki örgüt faaliyetleri ile ilgili Norveçliler nezdinde pozitif bir hava oluşturmaya yöneliktir.

Derneklerin etkinliklerinin yanı sıra örgütle yakın ilişkilere sahip ve siyasette aktif olan PKK'ya müzahir olan Kürt siyasetçiler de örgüt adına lobi çalışmaları sürdürmektedir. Bunlardan bir kısmı Norveç siyasetinde kendilerine alan açmayı başarmıştır. Hemen hepsi mensubu oldukları partileri örgüt propagandası için kullanmaktadır.

Norveç'te siyasette en aktif olan ve dikkat çeken isim Seher Aydar'dır.⁴⁶ Kızıl Parti gençlik kolları başkanı olarak görev yapmış ve halen Kızıl Parti üyesidir. Konya Kürtlerinden olan Aydar yaklaşık on beş yıl önce ailesiyle birlikte Norveç'e göç etmiştir. Aydar oldukça aktif bir şekilde örgüt propagandası yürütmektedir.⁴⁷ Norveç'te örgüt bağlantılı bazı derneklerde yöneticilik ve üyelik faaliyetleri yürüten ve bu ülkedeki en medyatik Kürt siyasetçi olan Aydar "Norveç Öcalan'a Özgürlük" kampanyasının

Görsel 18: 23 Aralık 2017 Tarihli PKK/YPG Flamaları ve Öcalan Posterleriyle Norveç'te Yapılan Gösterilerden Biri
<https://anfturkce.net/avrupa/oslo-ve-stavanger-de-Ocalan-icin-eylem-100593>

45. "Avrupa'da Öcalan için yapılacak eylemlerin takvimi açıklandı", *Ciwan News*, 16 Ekim 2017, <http://www.ciwan-news.net/2017/10/16/avrupada-ocalan-icin-yapilacak-eylemlerin-takvimi-aciklandi>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2018).

46. Seher Aydar, Facebook, https://www.facebook.com/seher.aydar1/photos?lst=100022921596539%3A699127558%3A1519400971&source_ref=pb_friends_tl (Erişim tarihi: 20.02.2018); Twitter, <https://twitter.com/seheraydar> (Erişim tarihi: 20.02.2018).

47. "Kürtler Norveç'te siyasete ısındı", *Yeni Özgür Politika*, 24 Ocak 2013, <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&cid=17061>, (Erişim tarihi: 20.02.2018)

Görsel 19: Seher Aydar'ın 1 Kasım 2017 Tarihli Facebook Paylaşımında, Oslo'da Yapılan Öcalan ve YPG-YPJ Flamalarıyla Kobani'ye Destek Gösterisi Görülmektedir.

Görsel 20: YPG Saflarında Suriye'de Öldürülen İngiliz Vatandaşı Mehmet Aksoy'a İthafen Yapılan 26 Ekim 2017 Tarihli Facebook Paylaşımı

Seher Aydar Facebook, <https://www.facebook.com/seher.aydar1?st=100022921596539%3A699127558%3A1519400971>, (Erişim Tarihi: 20 Şubat 2018).

da koordinatörlerindedir. Sosyal medya hesabında Norveç Kızıl Parti ile birlikte örgüt propaganda-sı yaptığı da görülmektedir.⁴⁸ 2013 ve 2017'deki genel seçimlerde Kızıl Parti ikinci sıra adayı olarak seçime katılan Aydar, küçük bir farkla Par-lamentoya girememiştir. PKK bağ-lantılı birçok dernekte yöneticilik yapmakta olan Aydar, Kızıl Parti siyasetçilerini ve gençlik kolları üyelerini de örgüt etkinlikleri için mobilize edebilmektedir. Öyle ki zaman zaman Güneydoğu Anado-lu Bölgesi ve Suriye'nin kuzeyine Norveçli gençlerden oluşan grup-larla beraber gittiği bilinmektedir.⁴⁹ Kızıl Parti başkan ve üyelerinin örgüt propagandasına aktif katılımını pozitif yönde etkilemektedir.

Norveç'te lobi faaliyetleri yürüten en önemli isimlerden biri de KCK'nın Avrupa'da siyasi alandan sorumlu yapılarından biri olan Kürdistan Ulusal Kongresi KNK Norveç temsilcisi Iraklı Refik Ge-fur'dur. Bu şahıs Norveç'teki örgüt STK'larının toplantılarına aktif katılım sağlamaktadır. 2016 yılında Oslo Belediye Meclisinde kurulan "Rojava Geçici Temsilciği"nin pro-je ekibinde yer almıştır.⁵⁰ Norveç dışında da örgüt adına ziyaretlerde bulunmakta ve görüşmeler yap-

48. https://www.facebook.com/seher.aydar1/videos/vb.699127558/10155408764247559/?type=2&video_source=user_video_tab, (Erişim tarihi: 20.02.2018)

49. "Kızıl Parti Gençlik Kolları Nusaybin Belediyesini Ziyaret Etti", *Nusaybinim*, 23 Ocak 2014, http://www.nusaybinim.com/kizil_parti_genclik_kollari_nusaybin_belediyesini_ziyaret_etti_haber5100.html, (Erişim tarihi: 20.02.2018) .

50. Jonas Staal, "New World Embassy: Rojava", <http://www.jonasstaal.nl/projects/new-world-embassy-rojava>, (Erişim tarihi: 20 Şubat 2018).

maktadır.⁵¹ Sosyal medya hesaplarında kendini KNK üyesi (Executive Committee Member of Kurdistan National Congress, KNK) olarak tanıtmaktadır. Örgüt adına faaliyet gösteren Refik Gefur ve Seher Aydar gibi kilit isimlerin örgüt tarafından fonlanıyor olması kuvvetle muhtemeldir.

Roja Darian İşçi Partisi-Arbeiderpartiet Diploması Komisyonu Kürdistan grubu başkanıdır.⁵² Yaklaşık on yedi yıl önce ailesiyle birlikte İrandan Norveç'e göç etmiştir. Roja Darian'ın Türkiye'deki siyasi gelişmelerle de yakından ilişkili olduğu yürüttüğü faaliyetlerden anlaşılmaktadır. Örneğin 2012'de BDP'den Gülten Kışanak'ı Oslo'ya davet etmiş ve Norveç İşçi Partisi ile irtibatını sağlamıştır.⁵³

Norveç Parlamentosunda lobi oluşturan Roja Darian aynı tarihte "Özellikle Batı Kürdistan'a yönelik çalışmalarımız olacak. PYD ve İşçi Partisi arasında görüşmeler ve toplantılar organize edeceğiz" şeklinde bir açıklamada bulunmuştur. Bu durum ilgili şahsın Norveçli siyasileri etkileme ve Batı'daki etkilerini artırmaya yönelik örgüt adına aktif faaliyet yürüttüğünü göstermektedir.

Norveç'te PKK sempatisini siyasetçilerin ağırlıklı olarak faaliyet gösterdiği ve üyesi olduğu partilerin Norveç siyaseti içindeki konumlarına bakıldığında, bu partilerin hepsinin muhalefet grubunda yer aldığı görülmektedir. 11 Eylül 2017 seçim sonuçlarına göre Parlamentodaki en

Görsel 21: KNK Norveç Temsilcisi Refik Gefur'un 15 Ekim 2017 Tarihli Profil Fotoğrafı

Facebook, <https://www.facebook.com/refik.gefur>, erişim tarihi: 16 Şubat 2018)

Görsel 22: Roja Darian(sol), Seher Aydar(sağ)

"Kürtler Norveç'te siyasete ısındı", *Yeni Özgür Politika*, 24 Ocak 2013, <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=17061>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

51. "Kürt Siyasetçiler Tokyo'da", *Yeni Özgür Politika*, 28 Nisan 2017, <http://www.yeniozgurpolitika.com/index.php?rupel=nuce&id=70728> (Erişim tarihi: 20 Şubat 2018).

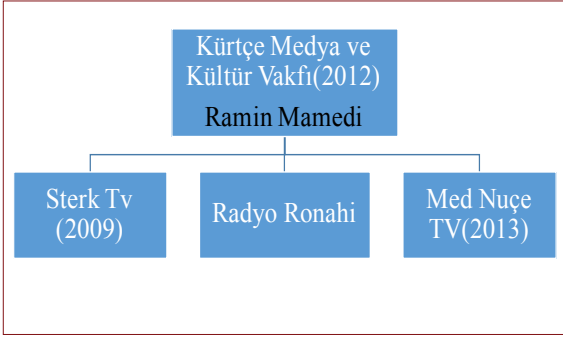
52. Roja Darian, https://www.facebook.com/r1Darian?ref=br_rs, (Erişim tarihi: 20 Şubat 2018).

53. "Kürtler Norveç'te Siyasete Isındı", *Yeni Özgür Politika*, 24 Ocak 2013, <http://yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=17061>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

büyük muhalif grup 49 koltukla temsil edilen İşçi Partisi'dir.⁵⁴ Bu parti aynı zamanda hükümetteki partiler olan Muhafazakar Parti (45), Liberal (8) ve İlerleme (Progress) (27) partilerinin her birinden daha fazla temsilciye sahiptir. Örgütle en yakın ilişkiye sahip olduğu düşünülen parti olan Kızıl Parti'nin Mecliste tek koltuğu vardır. Bu partilerin haricinde 11 koltuğa sahip Sosyalist Sol Parti temsilcilerinin zaman zaman PKK aktivitelerine destek verildiği görülmektedir.

MEDYA YAPILANMASI

Norveç'teki, PKK diasporası diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi uydu yayınları, televizyon, radyo ve internet kanallarını propaganda faaliyetleri için kullanmaktadır. Diğer Avrupa ülkelerinden farklılaşarak Norveç'in son zamanlarda PKK'nın medya üssü olarak işlev gördüğü dikkat çekmektedir.

Şekil 4: Norveç'te Medya Yapılanması

PKK bağlantılı yayın organları Norveç, İsveç, Belçika gibi ülkelerden yayın lisansları aldıkları için söz konusu ülkelerin yasalarına tabiidir. Norveç dışına uydu aracılığıyla yayın yapabilmek için Norveç medya kuruluşu olan Medietilsynet'e kayıtlı olunması yeterli görülmektedir. Kanalların ayrıca yayın

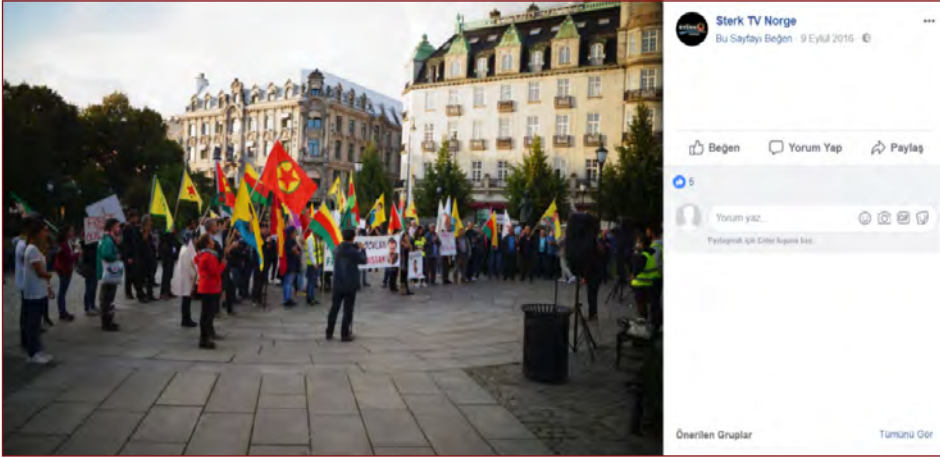
lisansı almasına gerek yoktur. Ancak Medietilsynet yayınlara dair genel kurallar belirlemiş olsa da yayınları denetleme ve Norveç Ceza Kanunu'nu ihlal edip etmediğini kontrol etme gibi bir görevi yoktur. Bu sebeple örgüt kanallarında yapılan yayınların ancak idari bir kararla engellenme ihtimali bulunmaktadır. Bütün bunların ötesinde, Norveç devleti PKK ve KCK'yı terör örgütü olarak kabul etmediği için bu kanallara yönelik olarak yapılacak kapatma başvurularının kısa sürede sonuçlanması ihtimali düşük görünmektedir.

Örgütün Norveç merkezli Sterk TV adında bir kanalı bulunmaktadır.⁵⁵ Kanal 2009'da kurulmuştur. Danimarka merkezli Roj TV'nin kapatılması ardından 2009 yılından beri test yayını yapan Sterk TV 2012'den itibaren normal yayına başlamıştır.

Sterk TV'in bağlı olduğu "Sterk Broadcast A/S" adlı şirketin yerine 3 Mart 2013'te kurulan ve 21 Mayıs 2013'te kayıt altına alınan Kürtçe Medya ve Kültür Vakfı'nın (KMKV) adresinde faaliyet göstermektedir.

54. Norveç Parlamentosu Storting'te 169 koltuk bulunmaktadır. Bkz. <https://www.stortinget.no/en/In-English/Members-of-the-Storting/Parliamentary-Party-Groups/Labour-Party>, (Erişim tarihi: 20 Ocak 2018).

55. Sterk TV web Sayfası, <http://sterktv.net>, (Erişim tarihi: 5 Ocak 2018).

Görsel 23: Sterk TV, Oslo'da PKK Yandaşlarının Yapılan Eylemi Canlı Yayında Yayınlamıştır

Sterk TV Facebook, <https://www.facebook.com/Sterk-TV-Norge-848437308588114/> (Erişim tarihi: 5 Ocak 2018).

Sterk TV'nin idare ve yayın merkezi Norveç'te olup içeriği Belçika'da bulunan "Sterk Production NV" kuruluşu tarafından sağlanmaktadır. Belçika'daki Roj TV stüdyolarını kullanan Sterk TV örgüt tarafından finanse edilmekte olup buradan elde edilen gelir PKK'ya geri dönmektedir.⁵⁶ Sterk Broadcast Anonim Şirketi'ne bağlı olarak bir de 12 Şubat 2010 tarihinde Radio Ronahi adında bir radyo kurulmuştur.⁵⁷ Türk yetkililer Sterk TV'nin yayınlarıyla ilgili Norveç makamlarına şikayetlerde bulunmasına rağmen olumlu bir sonuç alınmamıştır.

Örgüt bağlantılı bu kanallar düzenli aralıklarla örgütü ve örgüt eylemlerini yücelten yayınlar yapmaktadır. Örneğin Sterk TV 9 Eylül 2016'daki yayını Facebook hesabında da paylaşmıştır. Paylaşılan görüntüde YPG, YPJ flamaları ve Öcalan posterlerinin açılmış olduğu görülmektedir.⁵⁸ 2017'de aynı kanal PKK'nın üst

Görsel 24: Sterk TV'de 2017 Yılında Yayınlanan Bahoz Erdal ile Yapılan Röportajdan Bir Kare

Bahoz Erdal - STERK TV, Youtube, 14 Nisan 2017.

56. Norveç saha araştırması notları

57. "Roj Gitti, Sterk Geldi", *Habertürk*, 7 Şubat 2012, <http://www.haberturk.com/medya/haber/713366-roj-gitti-sterk-geldi>, (Erişim tarihi: 6 Kasım 2017)

58. Sterk TV, Facebook, <https://www.facebook.com/Sterk-TV-Norge-848437308588114/>, (Erişim tarihi: 5 Ocak 2018).

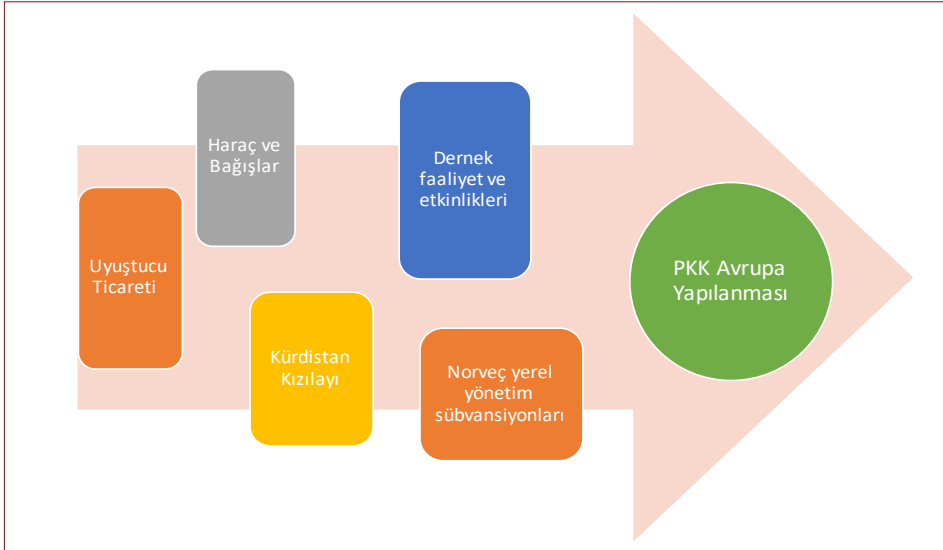
düzyer yöneticilerinden Bahoz Erdal ile yaptığı 45 dakikalık röportajı yayınlamış ve açıkça örgüt propagandası yapılmıştır.⁵⁹

Danimarka merkezli Nuçe TV'nin bağlı olduğu Mesopotamia Broadcast A/S şirketine yönelik 2013'e ait mahkeme kararının ardından Med Nuçe TV adında yeni bir kanal kurulmuş ve kanal yayın tescilini Norveç'te yaptırmıştır.⁶⁰ Med Nuçe TV de KMKV tarafından tescil ettirilmiştir. Yönetim ve yayın merkezi Norveç'tedir. Yayın içeriği Sterk TV'ye içerik sağlayan Sterk Production NV tarafından sağlanmaktadır. Norveç'ten yayın izni alınmış olmakla birlikte aynı zamanda Avusturya merkezli bir şirket adına Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nden de lisans temin etmiştir.

FİNANS KAYNAKLARI

Terör örgütü PKK, Norveç de dahil olmak üzere Avrupa'da geniş bir finans toplama ağına sahiptir. Norveç genelinde toplanan milyonlarla Norveç kronuyla ifade edilebilecek miktardaki paranın⁶¹ öncelikle mevcut ülkedeki örgüt yapıları ve oluşumlarının desteklenmesi için kullanıldığı, örgüt propagandası için TV kanallarına ve Türkiye ve Kuzey Irak'a aktarıldığı öğrenilmiştir.

Norveç'te para toplama faaliyetlerinde Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor a Kurdistan, HSK) aktiftir. Suriye'deki iç savaşın oluşturduğu otorite boşluğuyla bera-

Şekil 5: PKK'nın Norveç'teki Başlıca Finans Kaynakları

59. Bahoz Erdal-STERK TV, YouTube, 14 Nisan 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=Qo2Ut6qUKhw>, (Erişim tarihi: 1 Ocak 2018).

60. "1 Kanal Gitti 5 kanal Açıldı", 4 Ekim 2016, <http://www.kusca.com/1-kanal-gitti-5-kanal-acildi-yeni-tv-kanali-news-channel-hos-geldin>, (Erişim tarihi: 1 Ocak 2018).

61. "Here is the Kurdish network", *Aftenposten*, 28 Ocak 2004, <https://www.aftenposten.no/norge/i/kwK8a/Her-er-det-kurdiske-nettverket>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

ber, son gelişmeler dolayısıyla HSK'nın topladığı maddi yardımların Suriye'deki PKK/KCK yapılanmasına aktarıldığı düşünülmektedir. Ayrıca örgüt üyesi dernekler, düzenledikleri etkinliklerde örgüt için para toplamaktadır. Oslo gibi büyük şehirlerde yaşayan Kürtlerin büyük çoğunluğu bu etkinliklerde toplanan paranın örgüte aktarıldığını düşünmektedir.

Örgütün mafya ayağının örgüte maddi kaynak sağladığı illegal faaliyet alanının başında uyuşturucu ticareti gelmektedir. Bu faaliyetlerin başında örgütün uyuşturucu ticaretine yoğunlaşması, Avrupa genelindeki uyuşturucu ağını etkin bir şekilde kullanıyor olmasıyla yakından ilgilidir. Avrupa çapında kurulan uyuşturucu ticareti ağı, Norveç gibi refah seviyesi ve alım gücü yüksek olan ülkelerde yüksek gelirli illegal bir finans kaynağına dönüşmüştür. Örgüt sempatzanı kişilerin marketleri ve toptancıları hem uyuşturucu ticaretinden elde edilen paranın aklanması hem de uyuşturucu ticareti anlaşmaları için kullanılmaktadır.⁶² Örgüt ayrıca Kürt diasporasının sahip olduğu restoran, market ve diğer işletmelerden düzenli olarak ve işletmenin geliri oranında örgüt adına haraç toplamaktadır. Bu haracı “güvenlik parası” ya da “bağış” şeklinde de adlandırmaktadır.⁶³ Saha araştırması sonuçlarına göre haraç toplama faaliyetlerinin sürdürülmesi için örgüt üyeleri sıklıkla tehdit ve şiddet kullanımına başvurmaktadır. Tehditler genel olarak haraç istenen kişinin işletmesine maddi zarar vermeye yönelik olarak yapılmaktadır. Ayrıca özellikle Kürt kökenli şahıslara yönelik sözlü taciz ve rahatsız etme vakalarına da rastlanmaktadır.

Örgütün kendi işleyiş mekanizması içinde elde ettiği gelirler haricinde Norveç yerel yönetimlerinin yerel düzeyde faaliyet gösteren STK'lara yönelik sağladığı sübvansiyonlardan da yararlanmaktadır. Ülke genelinde faaliyet gösteren derneklerin kurum fonlarının yaklaşık olarak yüzde 35'i merkezi hükümet ile yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır.⁶⁴

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

Norveç'teki paravan dernek yapılanmalarının düzenlediği etkinlik, çadır faaliyeti, festival, öğrenci toplantısı ve diğer dernek toplantıları örgüte yeni militan devşirilmesi için önemli bir işleve sahiptir. Çoğunlukla Norveç'te yaşayan Kürt gençlere yönelik olarak yapılan etkinliklerde, bu gençlere yakın olan sol eğilimli Norveçli gençlerin de katıldığı görülmektedir. Bu katılımlar hem örgütün propaganda faaliyetlerini hem de finans kaynaklarının beslemektedir. Kurulan ilişkiler sayesinde örgüt etkinliklerine katılım artmakta ve medyada daha görünür hale gelmektedir. Yine sayının artmasıyla örgüte sağlanan maddi yardımlar da artmaktadır. Örgüte karşı oluşan sempati ile zamanla bu gençler radikalleşmektedir.

62. Norveç saha araştırması notları

63. Daniel Byman, “Trends in Outside Support for Insurgent Movements”, *Rand Monograph Reports*, 2001, s. 87.

64. Frivillighet Norge, http://www.frivillighetnorge.no/no/english/about_the_association_of_ngos_in_norway; <http://www.ngonorway.org/bilateral-partnerships/norwegian-ngos>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

Saha çalışmasından elde edilen bilgilere göre örgüt sempatisini Kürt gençler ile iletişime geçmiş olan üniversiteli gençler kimi zaman Suriye'yi ziyaret etmekte ve silahlı örgüt militanları ile görüşürmektedir. Örgütün Batı'dan destek almak adına güzellmelerde bulunduğu sözde "Rojava devrimi"nin bu gruplar üzerinde

Görsel 25: 2015 Yılında Danimarka Kızıl Yeşiller Partisi ve Norveç Kızıl Parti Temsilcilerinden Oluşan Bir Heyetin "Demokratik Özerklik" Yönetimi Merkezini Ziyareti

<http://tr.hawarnews.com/bizi-buraya-rojava-direnisi-getirdi/>

olumlu bir etki yarattığı görülmektedir. Örneğin 2015'te Danimarka Kızıl Yeşiller Partisi ve Norveç Kızıl Parti'si temsilcilerinden oluşan bir heyet sözde "Demokratik Özerklik Yönetimi" merkezini ziyaret etmiştir.⁶⁵ Demokratik Özerklik Yönetimi adı verilen yapı 2014 yılından itibaren "Suriye Kürdistanı" olarak adlandırdıkları bölgede oluşturulmaya çalışılmıştır. PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin etkin olduğu

bu yapı, bölgede "çoğulcu bir öz yönetim"i hayata geçirdiklerini o iddia etmiştir.⁶⁶

Yine Kızıl Parti gençlik yapılanmasından gençler "Kürt ve Rojava halkıyla dayanışma içinde olma" maksadıyla bölgeye geziler düzenlemiştir.⁶⁷ Bu gezilerin özellikle 2013 yılından itibaren arttığını söylemek mümkündür. Hem Norveçli siyasilerin hem de sol partilerin örgüt yanlısı bu tutumu, örgütün gençler arasından taraftar bulma ihtimalini yükseltmektedir. 2015'te Ung Kurd Norveç'ten Kuzey Suriye'ye "DEAŞ'a karşı savaşmak üzere" en az 10 kişinin gittiğini belirtmiştir.⁶⁸

Örgüt mensupları, DEAŞ'la savaşma meselesinin altını daima çizmektedir. 2017 yılında Karl Hakon Gulbrandsen isimli 26 yaşındaki bir Norveçli "DEAŞ'la savaşmak için" PKK saflarına katıldığını açıklamıştır.⁶⁹ 2014'te YPG saflarında savaşmak üzere Suriye ve Irak'a gittiği bilinen Erol Can (Serhildan Demhat) isimli 28 yaşındaki Norveç vatandaşı 2014'te Kobani'de öldürülmüştür.⁷⁰ Yine Norveç vatandaşı olan Irak kökenli Hosheng Ömer Kerkuki isimli şahsın 2014 yılında YPG saflarına

65. "Bizi Buraya Rojava Direnişi Getirdi", ANHA Haber, 22.09.2015, <http://tr.hawarnews.com/bizi-buraya-rojava-direnisi-getirdi/>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2018).

66. "20 Başlıkta Rojava Demokratik Özerk Bölgesi", CNN Türk, 14 Ekim 2014, <https://www.cnnturk.com/fotogaleri/dunya/20-baslikta-rojava-demokratik-ozerk-bolgesi/>, (Erişim tarihi: 10 Ocak 2018).

67. "Kızıl Parti Gençlik Kolları Nusaybin Belediyesi'ni Ziyaret Etti", Nusaybinim, 23 Ocak 2014, http://www.nusaybinim.com/kizil_parti_genclik_kollar_i_nusaybin_belediyesini_ziyaret_etti_haber5100.html, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2018).

68. "Nordmenn kriger i Kurdistan", VG, 4 Mart 2015 <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/irak/nordmenn-kriger-i-kurdistan/a/23407734>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2018).

69. "İşte Norveç Vatandaşı PKK'lı Terörist!", Sabah, 7 Kasım 2017, <https://www.sabah.com.tr/dunya/2017/11/07/iste-norvec-vatandasi-pkkli-terorist?paging=5>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

70. "Norveç, Ortadoğu'da Birbirleriyle Savaşan Vatandaşlarını Konuşuyor", Haber 7, 20 Kasım 2014, <http://www.haber7.com/guncel/haber/1227199-norvec-ortadoguda-birbirleriyle-savasan-vatandaslarini-konusuyor>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

katılması ve “Halkım için DEAŞ’a karşı savaşıyorum”⁷¹ ifadesi Norveç basınında yankı bulmuştur.

Örgütün Avrupa genelinde yürütmüş olduğu faaliyetler, düzenledikleri toplantılar ve özellikle gençlere yönelik olarak yapılan etkinlikler vasıtasıyla gençleri endoktrine ettikleri ve radikalleşmelerine sebep oldukları görülmektedir.

Görsel 26: Kuzey Irak'ta YPG için Savaşan Norveç Vatandaşı Hosheng Ömer Kerkuki, 2014

<http://www.smp.no/ntb/innenriks/article10407651.ece>

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLERİ

Örgüt yandaşlarınca Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde Türk misyon ve binalarına saldırılar olmakla birlikte, Norveç'te bu durumla daha az karşılaşmaktadır. Norveç'teki Kürt diasporası ve PKK yandaşlarının nüfusu örgütün bu ülkedeki işleyiş mekanizmasını ve eylemlerin türünü de etkilemektedir. Türkiye'deki gündeme bağlı olarak zaman zaman gerginlikler yaşansa da Norveç'teki siyasal ve sosyal yapı gereği örgütün diğer Avrupa ülkelerine kıyasla radikal eylemlerden uzak durmaya çalıştığı görülmektedir. Bu pasifist yapı Norveç'i kritik siyasal meselelerde “tarafsız” ülke olma misyonuyla örtüşmekle birlikte terörle mücadelede Türkiye gibi ülkelerle iş birliğinin önünde engel teşkil etmektedir. PKK sempatanları da Norveç'in bu tutumunun bilincinde olup doğrudan çatışmalardan kaçınarak paravan yapılanmaları vasıtasıyla bu ülkede kolaylıkla faaliyet göstermektedir.

PKK strateji olarak örgüt faaliyetlerini “legal” alanda görünür kılarken diğer taraftan uyuşturucu ticareti gibi illegal faaliyetleri perde arkasında sürdürmektedir. Hatta bu durum Norveç gazetelerinden

biri olan *Aftenposten* gazetesinin 2004 tarihli haberine yansımıştır.⁷²

Haber çoğunluğu Türkiye Kürdü olan, içlerinde İran ve Irak Kürtlerinin de bulunduğu 20 kişilik uyuşturucu ticareti yapan ve yurt dışına para aktaran kriminal bir gruptan bahsetmektedir. Grupta yer alan Hasan isimli Türkiye kökenli resto-

Görsel 27: *Aftenposten* Gazetesinin 27 Ocak 2004 Tarihli Haberi

71. “Norsk-kurdiske Hosheng (24) klar for nye kamper mot IS”, Sunnmorsposten, 2 Aralık 2014, <http://www.smp.no/ntb/innenriks/article10407651.ece>, (Erişim tarihi: 28 Şubat 2018).

72. “Her er det kurdiske nettverket”, *Aftenposten*, 28 Ocak 2004, <https://www.aftenposten.no/norge/i/kwK8a/Her-er-det-kurdiske-nettverket>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

ran sahibi şahsın PKK ile doğrudan bağlantısı olduğu, İran ve Irak kökenli Kürtleri kendi ağı içine aldığı belirtilmektedir. Şahsın kurye ile milyonlarca ifade edilecek parayı Türkiye'ye gönderdiği aktarılmaktadır. Yine habere göre Hasan isimli şahıs daha önce Türkiye'de PKK'ya katılmış biri olan "Hamed" isimli bir şahısla iletişim içindedir. Norveç polisine göre şahsın sahip olduğu restoranda uyuşturucu ticareti yapılmaktadır. Şahsın arkadaşlarının da Norveç'in çeşitli bölgelerinde benzer restoran ve dükkanlara sahip olduğu ve benzer işleri yaptıkları vurgulanmaktadır.

Hasan isimli şahsın PKK'nın yönetim kadrosundan isimlerle de bağlantı halinde olduğu bu şebekenin Kürt iş yeri sahiplerinden koruma ücreti (*protection cost*) adı verilen bir haraç topladığı, büyük bir eroir ticaret ağını kontrol ettiği ve PKK ile doğrudan bağlantılı olduğunun altı çizilmektedir.

Türklerin Kürt nüfusa oranla daha fazla olması örgüt mensuplarının vatandaşı domine etmesini engellemiştir. Başka ülkelerde örgüt sempatanları toplumun diğer gruplarını sessizliğe itmesine rağmen Norveç'te bunu başaramamıştır. Ancak Kürt nüfusun özellikle bazı şehirlerde yoğunlaşma eğilimi gösterdiği de bir gerçektir. Buna ilaveten Norveç'te Türkiye kökenli Kürtlerin dışında özellikle İran ve Irak kökenli Kürtlerin daha fazla olduğu da görülmektedir. Fakat bu İran ve Irak göçmenleri bile Türkiye kökenlilerden daha şiddetli Türkiye düşmanlığı yürütmektedir. Fakat bunların genel olarak Türklerin hayatını zorlaştırdığı söylenememektedir.

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLERİ

PKK'nın Norveç yapılanması bu ülkedeki sol radikal gruplarla yakın bir ilişkiye sa-

İşte Norveç vatandaşı PKK'lı terörist!

Terör örgütü DAESH'e karşı savaşmak için Ortadoğu'ya gelen Norveçli **Karl Håkon Gulbrandsen** artık PKK'lı olduğunu açıkladı!

Görsel Tarihi: 7.11.2017 14:01 Güncelleme Tarihi: 7.11.2017 15:42

Görsel 28: Norveçli PKK'lı Terörist Karl Håkon Gulbrandsen

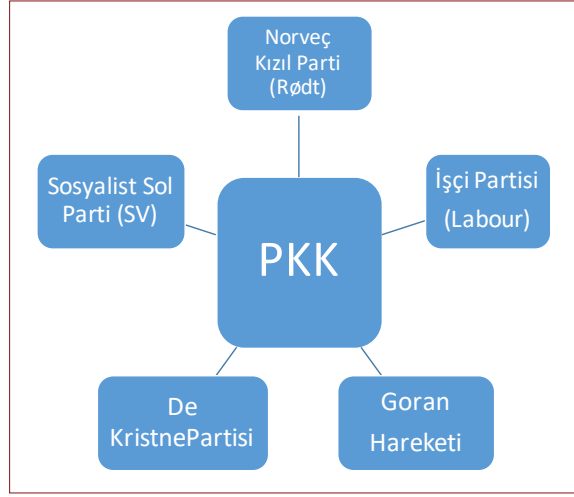
Sabah, 7.11.2018, <https://www.sabah.com.tr/dunya/2017/11/07/iste-norvec-vatandasi-pkkli-terorist?paging=5>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

hiptir. Üniversitelerdeki öğrenci birlikleri ve örgüt iltisaklı derneklerin düzenledikleri etkinliklere ve faaliyetlere aktif destek Kürt gruplar haricinde Norveçli sol gruplardan gelmektedir. Norveç'teki sol parti temsilcileri yanında üniversitedeki sol gruplar örgütün propagandalarından etkilenmektedir. Hatta bazı noktalarda bu kişilerin ellerine silah alıp PKK saflarına katıldığı görülmektedir.⁷³ DEAŞ ile savaşma gerekçesiyle örgüte katılan kişiler kahraman gibi sunu-

73. "İşte Norveç Vatandaşı PKK'lı Terörist!", *Sabah*, 7 Kasım 2017, <https://www.sabah.com.tr/dunya/2017/11/07/iste-norvec-vatandasi-pkkli-terorist?paging=5>, (Erişim tarihi: 10 Şubat 2018).

lup bu yöntemle örgüte daha kolay bir şekilde üye kazandırılmaktadır.

Norveç'te PKK'ya bağlı STK'ların düzenledikleri eylemler Sosyalist Sol Parti, Kızıl Parti, Civata Demokratik Kurdistan (PKK Avrupa Teşkilatı, CDK) ve Goran hareketinden destek görmektedir.⁷⁴ Örgüt eylemleri ve toplantılarında Öcalan posterlerinin yanı sıra YPG ve YPJ flamları da bulunmaktadır. Hemen

Şekil 6: PKK'nın Norveç'te ilişkili olduğu Türkiye Karşıtı Gruplar

hemen yapılan bütün yürüyüşlerde Kızıl Parti temsilcileri de yer almaktadır.

Marksist solcu bir parti olan Norveç Kızıl Partisi (Rodt-R) PKK ile en yakın temas halinde olan siyasi partidir. Parti PKK yönelimli Kürt hareketini hem siyasi arena hem medya hem de meydanlarda her fırsatta desteklemektedir. Parti içinde bulunan “Kürdistanla Dayanışma Grubu” üyeleri örgüt derneklerinde toplantılar gerçekleştirmenin yanı sıra kimi zaman Güneydoğu Anadolu ve Suriye'ye ziyaretler gerçekleştirmektedir. Örneğin Norveç Kızıl Parti milletvekili Svein Olsen 2013'te bölgeyi Norveçli bir heyetle ziyaret etmiştir. Olsen Norveç'e döndüğünde izlenimlerini örgüt sempatanlarıyla paylaşmış ve PYD'nin Suriye'nin kuzeyinde silah zoruyla kurduğu totaliter yönetimi meşrulaştıran açıklamalarda bulunmuştur:

Rojava'daki halkın kendilerini savunduklarını görmek beni oldukça etkiledi. Önceden vatandaşlıkları dahi olmayan Rojava halkı şimdi kendi savunma güçlerini oluşturmuş durumda. Rojava halkı yapmak zorunda olduğu şeyi yapıyor.⁷⁵

Norveç'te örgüt dernekleri tarafından organize edilen etkinliklerde parti temsilcileri konuşmalar yapmaktadır. Örneğin 2017 yılında Oslo'da Nevruz için düzenlenen etkinlikte Norveç Kızıl Partisi Dış İlişkiler Komisyonu üyesi ve Kürdistan'la Dayanışma Grubu üyesi Arnljot Ask da bir konuşma yapmıştır.⁷⁶ Daha önceki yıllarda da aynı grubun Nevruz kutlamaları için Diyarbakır'a ziyaretlerde bulunduğu bilinmektedir.⁷⁷ Şubat 2018'de Türkiye'nin Afrin'de yürüttüğü operasyonu protes-

74. “Oslo'da Öcalan ve Rojhilat için Eylem”, *ANF Türkçe*, 9 Eylül 2017, <https://firatnews.com/avrupa/oslo-da-Ocalan-ve-rojhilat-icin-eylem-95887>, (Erişim tarihi: 20 Şubat 2018).

75. “Olsen: Rojava, Zorunda Olduğunu Yapıyor”, *Yüksekova Haber*, 30 Eylül 2013, <http://www.yuksekovahaber.com.tr/haber/olsen-rojava-zorunda-oldugunu-yapiyor-113267.htm>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2018)

76. “Avrupa'da Halk Newrozunu Kutladı”, *Etha Haber Ajansı*, 21 Mart 2017, <http://www.etha.com.tr/Haber/2017/03/21/dunya/avrupada-halk-newrozunu-kutladi>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

77. <https://www.facebook.com/OzerkYasam/posts/747020358766505>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2017).

Görsel 29: Arnlot Ask'un ve Beraberindeki Heyetin Diyarbakır'a Yaptığı Ziyaretten Bir Kare, 20 Mart 2016 Tarihli DBP Facebook Paylaşımı

<https://www.facebook.com/OzerkYasam/photos/pcb.747020358766505/747019995433208/?type=3&theater>, (24.2.2018).

to etmek amacıyla düzenlenen ve PKK, YPG, YPJ flamlarının taşındığı yürüyüşte Norveç Kızıl Parti başkanı ve milletvekili Björn Moxnes bir konuşma yapmıştır.⁷⁸ Aynı isim 2015'te her yıl düzenlenen PKK'nın 37. kuruluş kutlama programında da konuşmuştur.⁷⁹ Yine Kızıl Parti'li eski milletvekili Erling Folkvord'un sıklıkla örgüt eylemlerine destek verdiği ve konuşma yaptığı görülmektedir.⁸⁰ PKK'nın kuruluşunun 38. yıl dönümünde yapılan kutlamada ise Folkvord'un *Rojova* adlı kitabı da gecede tanıtılmıştır.⁸¹

Bu örnek nasıl bazı kavramların birbiriyle iç içe olduğunu göstermektedir. Toplantı terör örgütü PKK'nın kuruluş yıl dönümüne dair ancak konuşmacı Norveçli bir siyasetçidir. Tanıtılan kitabın ismi ise *Rojova*'dır. Siyaset PKK ve PYD ilişkisi tek bir toplantıda ortaya çıkmaktadır. Ama bunlar sivil toplum etkinlikleri veya DEAŞ'la mücadele gibi kılıfların altında yapıldığı müddetçe örgütün terörle olan bağlantısı göz ardı edilmektedir. Kamuoyuna sunulurken DEAŞ ve sivil toplum tarafları ön plana çıkartılmakta ancak içerik aslen PKK için kurgulanmaktadır.

Folkvord, KCK'lı ve Rojovalı kişilerle yaptığı görüşmeleri örgüt bağlantılı Ung-Kurd derneğinin düzenlediği bir seminerde anlatmıştır. Folkvord, Rojava'da uygulanan sistemin Ortadoğu'da "eşsiz bir sistem olduğunu" ve YPG öncülüğündeki Suriye Demokratik Güçleri'nin DEAŞ'a karşı başarılı bir mücadele yürüttüğünü iddia etmiştir.⁸²

78. "Norveç'te Binlerden Türk Devletine Öfke", ANF Türkçe, 3 Şubat 2018, <https://anfurturkce.net/avrupa/norvec-te-binlerden-tuerk-devletine-oeffke-102653>, (Erişim tarihi: 25 Şubat 2018).

79. "Oslo'da PKK'nın 37. Kuruluş Yılı Coşkuyla Kutlandı", ANF Türkçe, 13 Aralık 2015, <https://anfurturkce.net/guncel/oslo-da-pkk-nin-37-kurulus-yili-coskuyla-kutlandi-6004>, (Erişim tarihi: 12 Kasım 2018).

80. "Oslo ve Stavanger'de Öcalan için Eylem", ANF Türkçe, 23 Aralık 2017, <https://anfurturkce.net/avrupa/oslo-ve-stavanger-de-Oecalan-icin-eylem-100593>, (Erişim tarihi: 8 Ocak 2018).

81. <http://www.anfurturkce.net/guncel/oslo-da-pkk-nin-kurulusu-kutlandi>, (Erişim tarihi: 24 Şubat 2016).

82. "Oslo'da Kürtlerin DAİŞ'le Mücadelesi Semineri", ANF Türkçe, 3 Haziran 2016, <https://anfurturkce.net/guncel/oslo-da-kurtlerin-dais-le-mucadelesi-semineri-72427>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

2018 içinde de yine örgüt sempatzanları tarafından Afrin'e yönelik olarak yapılan gösteride konuşma yaptığı görülmüştür.⁸³ Örgüt eylemlerine destek veren bu isimlerin PYD/YPG için yapılan eylemlere PKK sempatzanları ile birlikte aktif destek vermesi PKK ve PYD ilişkisini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Norveç'te bir diğer örgüt destekçisi siyasi parti Sosyalist Sol Parti'dir (SV). 2016 yılında Norveç Sosyalist Sol Parti başkanı ve milletvekili Audun Lysbakken⁸⁴ ve Norveç Sosyalist Sol Parti basın sorumlusu Siri Gjortz'un⁸⁵ da aralarında bulunduğu bir heyet HDP'ye yönelik terör operasyonu kapsamında tutuklanan Selahattin Demirtaş'ı Edirne'deki cezaevinde ziyaret etmek istemiştir.⁸⁶ Norveç Sosyalist Parti Başkanı Audun Lysbakken "Biz şu anda meslektaşlarımızla görüştürülmemek ve Türk otoriterlerin reddetmesinden dolayı hayal kırıklığı içerisindeyiz. Bunu kendi ülkemizde de iletacağız. Bir an önce tüm tutuklu milletvekillerin serbest kalmasını ve temsil ettikleri halkın kendilerini ifade etmelerini diliyoruz" şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Görsel 30: Norveç Sosyalist Sol Parti Başkanı ve Milletvekili Audun Lysbakken 8 Aralık 2016 Tarihli Facebook Videosu

<https://www.facebook.com/audunlysbakken/videos/1343689842318849>, (Erişim tarihi: 24 Şubat 2018).

2017 yılında Sterk TV sahibi Ramin Mamedi'nin talebi üzerine Sosyalist Sol Parti (SV) Başkanı Audun Lysbakken Norveç Dışişleri Bakanlığına yazılı bir soru önergesi vermiştir.⁸⁷ Soru önergesinin verilme sebebi olarak ise RTÜK'ün 29 Mayıs 2017 tarihinde Norveç medya kurumu Medietilsynet'e Sterk TV'nin yasa dışı, terörist yayın yapan bir kurum olduğu ve televizyon sözleşmesinin taahhütlerini ihlal ettiği gerekçesiyle kapatılması talebinde bulunmuş olması gösterilmektedir.

Aynı şekilde İşçi Partisi üyesi siyasetçilerden de zaman zaman örgüt propaganda faaliyetlerine destek verildiği görülmektedir. Şubat 2018'de Türkiye'nin Afrin operasyonunu protesto etmek amacıyla terör örgütü YPG flamalarıyla yürüyüş yapan

83. "Erling Folkvord holder appell pa demonstrasjon til støtte for Afrin", Facebook, <https://www.facebook.com/solidaritetmedkurdistan/videos/1442963962480844>, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

84. https://www.facebook.com/audunlysbakken/?hc_ref=ARRuXdHKKSsnNBOPRJ78SwCU9mzNtPxCKR-CtqO534C_haRkeH_R8HZwZxp745Fp2grN0&fref=nf, (Erişim tarihi: 15 Şubat 2018).

85. <https://www.facebook.com/sirigjortz>, (Erişim tarihi: 24 Şubat 2016).

86. "Avrupalı Politikacılarla Demirtaş'la Görüşme Engeli", *Evrensel*, 8 Aralık 2016, <https://www.evrensel.net/haber/298689/avrupalı-politikacilara-demirtasla-gorusme-engeli>, (Erişim tarihi: 24 Şubat 2016).

87. "Sterk TV Yanıtı: Dava Kanunlara Uygun Bir Şekilde Takip Ediliyor", ANF Türkçe, 21 Haziran 2017, <https://anfapimobile1.news/guncel/sterk-tv-yaniti-dava-kanunlara-uygun-bir-sekilde-takip-ediliyor-92334>, (Erişim tarihi: 24 Şubat 2016).

Samlet rundt 70 personer til en fredelig demonstrasjon i gågata. Ordføreren med tydelig melding

Ordfører Geir Waage (Ap) i Rana ber Norge og Nato fordømme den tyrkiske invasjonen av Afrin og kreve at Tyrkia øyeblikkelig trekker seg ut av Syria. Foto: Toril S. Alfvåg

Av Toril S. Alfvåg

10. februar 2018, kl. 15:28

Görssel 31: İşçi Partili Rana Belediye Başkanı Geir Waage 10 Şubat 2018 Tarihinde Örgüt Sempatizanlarına Düzenlenen Etkinlikte Konuşma Yaparken Bir Kare

"Samlet rundt 70 personer til en fredelig demonstrasjon i gågata. Ordføreren med tydelig melding", *Rana Blad*, 10 Şubat 2018.

ve stant açan bir gruba destek vermek için İşçi Parti'li Rana Belediye Başkanı Geir Waage konuşma yapmış ve konuşmasında "Türkiye'nin derhal Suriye'den çekilmesi gerektiğini" ifade etmiştir.⁸⁸

Bu üç parti haricinde De Kristne Partisi⁸⁹ öncülüğünde 2015 yılında Oslo'da "bağımsız Kürdistan"ı desteklemek amacıyla bir gösteri düzenlenmiş ve yürüyüşe yaklaşık 500 kişi katılmıştır.⁹⁰ Kürdistan flamalarının açıldığı yürüyüşte göstericiler "bağımsız Kürdistan"a destek olması talebiyle Norveç cumhurbaşkanına sunmak üzere Norveç Parlamentosuna bir dosya hazırlamıştır.⁹¹

NORVEÇ'İN PKK POLİTİKASI

Norveç PKK'yı doğrudan terör örgütü olarak kabul etmemekte ve örgütün ülkedeki faaliyetlerini STK faaliyetleri olarak değerlendirmektedir. Yani örgütün faaliyetleri Norveç için bir iç tehdit unsuru olarak değerlendirilmemektedir. Norveçli siyasilerin örgüt propagandalarına katılımı noktasında da siyasilere hiçbir yaptırım uygulamamaktadır.

1990'ların ortalarından itibaren Norveç'in başkenti Oslo pek çok örgüt toplantısına ev sahipliği yapmıştır. Türkiye konu ile ilgili rahatsızlığını sıklıkla Norveçli yetkililere bildirmesine karşın o tarihten bu yana yetkililerin örgüt faaliyetleri ile kayda değer bir yaptırım uyguladığı görülmemektedir.

88. Samlet rundt 70 personer til en fredelig demonstrasjon i gagata. Ordføreren med tydelig melding", *Rana Blad*, 10 Şubat 2018, <https://www.ranablad.no/rana/nyheter/demonstrasjon/samlet-rundt-70-personer-til-en-fredelig-demonstrasjon-i-gagata-ordforeren-med-tydelig-melding/s/5-42-351671>, (Erişim tarihi: 20 Nisan 2018).

89. Parlamento dışında radikal Hristiyanların oluşturduğu bir partidir. Hristiyan Demokratların, Kristelig Folkeparti (KrF), ılımlılaşmasına tepki olarak 2011 yılında kurulmuştur. Parlamentoda temsilcisi bulunmamaktadır.

90. "Norveç'te 'Bağımsız Kürdistan' Gösterisi", *Nerinazaad*, 30 Ağustos 2015, <http://www.nerinazaad.info/news/regions/europe/norvectec-bagimsiz-kurdistan-gosterisi>, (Erişim tarihi: 8 Ocak 2018).

91. "Norveç'te 'Bağımsız Kürdistan' Gösterisi".

Oslo'da 1995'te bir uluslararası "Kürt konferansı" düzenlenmiş ve bu toplantı Norveç Dışişleri tarafından desteklenmiştir.⁹² 1996 yılında ise Norveç'te Sürgünde Kürdistan Parlamentosu (PKDW) toplantısı yapılmıştır.⁹³

Abdullah Öcalan'ın 1999 yılında yakalanmasının ardından Avrupa'nın pek çok şehrinde gösteriler düzenlenmiştir. 4 Eylül 1999 tarihinde de Oslo'da "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Barış" festivali düzenlenmiştir.⁹⁴

Norveç Türkiye'nin itirazlarına rağmen 1999 yılında PKK'nın siyasi kolu olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (ERNK) Norveç'te büro açmasına izin vermiştir.⁹⁵ Recep Tayyip Erdoğan 2005 yılında Norveç'e yaptığı ziyarette Norveçli mevkidaşı Kjell Magne Bondevik'e PKK'nın bu ülkedeki para toplama faaliyetlerine ve sığınma taleplerinin hükümetleri tarafından olumlu karşılanmasına ilişkin endişelerini belirtmiş ancak olumlu bir dönüş alınamamıştır. PKK Norveç'te para toplama ve diğer dernek etkinliklerine devam etmektedir. Aynı ziyarette Erdoğan'ın Norveç Parlamento başkanı ile görüşmesi sırasında 50 kadar PKK yandaşının Abdullah Öcalan posterleriyle PKK yanlısı sloganlar attıkları bilinmektedir. Görüşme sırasında gerçekleşen gösterilere polis herhangi bir müdahale etmemiştir.⁹⁶

Suriye savaşının oluşturduğu fırsatla birlikte Suriye'nin kuzeyinde oluşturulan dönemin Kürt özerk yönetimi yetkilileri destek almak üzere 2014 yılında Norveç'e ziyaret gerçekleştirmiştir. "Rojava Heyeti" adındaki grupla birlikte PYD Parti temsilcileri, Goran Hareketi üyeleri, PJAK temsilcileri ile Norveç Dışişleri temsilcileri arasında görüşmeler gerçekleşmiştir.⁹⁷ Bu gruplar aynı zamanda Norveçli siyasi gruplarla da görüşme imkanı bulmuştur. Norveç'te karşılaşılan bu tablo da PKK, PYD, PJAK ve Goran hareketi arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Kasım 2016'da Oslo Belediyesi salonunda Oslo Belediye Başkanı Marianne Borgen tarafından yapılan konuşmanın ardından "Rojava Geçici Elçiliği" açılmıştır.⁹⁸ Rojava etkinliğinin açılışında Suriye Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD) Eş Genel Başkanı Asya Abdullah da açılış konuşması yapmıştır.⁹⁹

92. Erol Kurubaş, *Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye*, Nobel Yayınları: Ankara, 2004, s. 264.

93. 1995 yılında Brüksel'de oluşturulan hazırlık komisyonunun ardından, aynı yıl Hollanda'nın Lahey şehrinde kurulmuştur.

94. Kurubaş, *Kürt Sorununun Uluslararası Boyutu ve Türkiye*, s. 177.

95. "Bir İskandinav Ülkesi PKK'yı Destekliyor", *Hürriyet*, 23 Temmuz 2005, <http://www.hurriyet.com.tr/bir-iskan-dinav-ulkesi-pkkyi-destekliyor-38750736>, (Erişim tarihi: 8 Ocak 2018).

96. "Erdoğan Kosmo ile Bir Araya Geldi", *Vatan*, 12 Nisan 2005, <http://www.gazetevatan.com/erdogan-kosmo-ile-bir-araya-geldi-51220-gundem>, (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2018).

97. "Rojava Heyeti Oslo'da", *Yuksekovva Haber*, 21 Haziran 2014, <http://www.yuksekovvahaber.com.tr/haber/rojava-heyeti-osloda-132850.htm>, (Erişim tarihi: 25 Eylül 2018).

98. "Oslo'da Rojava Demokratik Özerlik Yönetimi Elçiliği Açıldı", *Hawar Haber Ajansı*, 26 Kasım 2016, <http://tr.hawarnews.com/osloda-rojava-demokratik-ozerlik-yonetimi-elciligi-acildi>, (Erişim tarihi: 8 Ocak 2018).

99. "The Kurdish woman building a feminist democracy and fighting Isis at the same time", *Independent*, 5 Ocak 2017, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/kurdish-woman-building-feminist-democrac-fighting-isis-at-the-same-time-syria-kurdistan-rojava-new-a7487151.html>, (Erişim tarihi: 8 Ocak 2018).

Görsel 32: Oslo Belediye Meclisi'ndeki Geçici Rojava Elçiliğinin İçeriden Görünümü ve Açılış Daveti

Independent, 5 Ocak 2017, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/kurdish-woman-building-feminist-democrac-fighting-isis-at-the-same-time-syria-kurdistan-rojava-new-a7487151.html>

neğin Norveç'in en büyük gazetelerinden biri olan *Verdens Gang*'daki "Suriye'de Kürtlere Destek" başlıklı çağrıda Norveç hükümetinin Türkiye'nin Afrin işgaline karşı çıkması istenmiştir.¹⁰¹ Çağrı metninin sonunda "Norveç hükümeti ve yetkilileri doğrudan doğruya ve NATO vasıtasıyla Türkiye'ye şunu söylemelidir: Afrin'e yapılan saldırı durdurulmalı"¹⁰² ifadesi yer almaktadır.

Aynı şekilde Norveç'in önemli gazetelerinden bir diğeri olan *Aftenposten* gazetesinde de Eirik Eglad imzalı "Türkiye Suriye ve Afrin Skandalı" başlıklı bir yazı yayımlanmıştır.¹⁰³ Haberin alt başlığı da "NATO ve Norveç, Türkiye'nin Afrin'i işgalini kınamalı; Suriye'nin kuzeyindeki otonom yönetim bölgelerinden Türkiye'nin çekil-

Ancak 2018'in Temmuz ayında Norveç, 1991 yılından beri PKK üyesi olduğu belirtilen Gülizar Taşdemir isimli militanı Norveç'te yakalayarak Türkiye'ye teslim etmiştir.¹⁰⁰ Bu da Norveç'in son yıllarda terörle mücadelede Türkiye'ye karşı attığı olumlu bir adım olmuştur.

Norveç'te ana akım medyadan da son zamanlarda PKK/PYD'ye destek verildiği görülmektedir. Örgüt Suriye'de güç kaybettiğinde Norveç medyasında destek yayınları artmaktadır. Örneğin

100. "Norveç, Gülizar Taşdemir'i Sınır Dışı Etti", *Rudaw*, 5 Temmuz 2018, <http://www.rudaw.net/turkish/middle-east/turkey/050720183>, (Erişim tarihi: 25 Eylül 2018).

101. "Opprop til støtte for kurdere i Syria", *Verdens Gang*, 13 Şubat 2018, <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/G1ynaQ/opprop-til-stoette-for-kurdere-i-syria>, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018). Gazetede yayımlanan çağrıda şu isimler ve kurumlar imzalamıştır: Jan Bojer Vindheim, Erling Folkvord, Jan Erik Vold, Thomas Hylland Eriksen, Sindre Bangstad, Iver Orstavik, Bard Larsen, Massoud Akko, Hedda Bryn Langemyr, Walid al-Kubaisi, Knut Sveen, John Færseth, Arne W. Isachsen, Bendik Sorvig, Asbjorn Overas, Lasse Tomte, Pal S. Gunnæs, Fartein Horgar, Morten Jorgensen, Gert Nygardshaug, Kristian Bjorkelo, Audun Engh, Inger Østenstad, Mehmed S. Kaya, Ulf Risnes, Jan Oscar Bodo-gaard, Truls Lorentzen, Haakon W. Isachsen, Torstein Andersen, Camilla Wærenskjold, Ali Wattı, Arnljot Ask, Haci Akman, Terje Emberland, Daniel Johansen, Chro Borhan, Ellen Lange, Ronny Alvin Olsen, Baste Grohn, Shabana Rehman Gaarder, Mohamed Abdi, Jostein Gripsrud, Hernan Rojas, Thomas Brandt, Knut Kittelsaa, Kari Anne Næss, Andrew Kroglund, Rune Berglund Steen, Svein Hammer, Farid Shariati, M. Naci Akkök, Roger Cassidy, Terje Ingemar Traavik, Andre Bjordal, Sharam Shaygani, Finn Damstuen, Torstein Bugge Hoverstad, Halvard Hotvedt Wideroe, Vigdis Lian, Anne Karine Lie, Tore Lange, Terje Galtung, Bente Aina Ingebrigtsen, Elin Odberg, Jon Lange, Helge Waal, Brit Stokke, Mona Lange, Ashna Sablagi, Leidulf Husjord, Jan Lange, Freddy Fjellheim, Erling Borgen, Eva Gilde, Fredrik S. Heffermehl, Truls Lie, Arild Hermstad, Thorvald Steen, Ole Robert Sunde, Edvard Hoem, Bernt Hagrtvet, Thoger Nordbo, Harald Berntsen, Halldor Hustadnes, Helge Rykkja, Milda J. Nordbo, Tove Blamoli, Gerd Inger Pol-den, Linda Hambro, Trude Falch, Nils Amund Raknerud, Norges Fredslag, Solidaritet med Kurdistan, Raftostiftelsen.

102. "Norveç'in En Büyük Gazetesinde Efrin'e Destek İlanı", ANF Türkçe, 16 Şubat 2018, <https://anftrkce.net/rojava-surIye/norvec-in-en-bueyuek-gazetesinde-efrin-e-destek-ilani-103341>, (erişim tarihi: 15 Mart 2018).

103. Eirik Eglad, "Syria, Tyrkia og skandalen Afrin", *Aftenposten*, 7 Şubat 2018, https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/ngWyXJ/Syria_-Tyrkia-og-skandalen-Afrin--Eirik-Eglad, (Erişim tarihi: 15 Mart 2018).

mesini ve bunlara saygı duymasının istemelidir” şeklinde bir açıklama yazılmıştır. PKK yapılanmasına Norveçli bazı partiler, siyasiler ve lobi gruplarının açık bir şekilde destek verdiği görülürken örgüte örtülü bir şekilde destek veren Norveç medyasının Suriye’de örgüt güç kaybettiği açıktan destek vermeye başladığı anlaşılmaktadır. Yapılan bu haberler üzerinde Norveç’teki örgüt lobisinin etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Norveç siyasileri ve güvenlik güçleri PKK’nın Norveç yapılanmasını kendi iç güvenliği için bir tehdit olarak algılamamaktadır. Meseleye bir terör meselesinden ziyade “insan hakları ve azınlıkların özgürlük mücadelesi” anlayışıyla yaklaşmaktadır. Bu sebeple PKK iltisaklı kişi ve kurumlara karşı engelleyici mekanizmaları devreye sokmakta gecikerek ancak ara buluculuk gibi faaliyetleri yürütmekle yetinmektedir. Norveçli siyasilerin bu genel tutumu, Türkiye’nin terör örgütü PKK’ya karşı yapılmasını istediği önleyici müdahalelerin Norveç yönetimi tarafından çoğunlukla olumlu karşılanmamasına sebep olmaktadır.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

PKK 1980’lerden itibaren Norveç’te faaliyet halindedir. Ekonomik ve siyasi iltica taleplerinin Norveç devleti tarafından kabul edilmesi sonrasında örgüte müzahir Kürt diasporası bazı şehirlerde yoğunlaşmaya başlamıştır. Oslo, Bergen, Stavanger ve Trondheim nüfusa bağlı olarak PKK bağlantılı derneklerin en aktif olduğu şehirlerdir.

Norveç’teki örgüt faaliyetlerinin ise İsveç ve Danimarka gibi diğer İskandinav ülkeleri ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. 50 kişilik çekirdek kadronun 3-5 bin kişiyi etkilediği tahmin edilmektedir.

Nüfusu az olmasına rağmen Norveç refah seviyesi yüksek bir ülke olduğu için örgüte maddi kaynak aktarımı noktasında önemli bir ülkedir.

Norveç hükümetinin sivil toplum örgütlerini destekleme siyaseti Avrupa genelindeki dernekleşme politikası nedeniyle PKK gibi bir terör örgütüne yönelik destek haline dönüşmektedir. Legal alanda görünen dernekler sürekli olarak terör örgütü propagandası yapmaktadır.

Kürt lobisinin Norveç medya ve siyasetinde belli bir etki alanı oluşturması ve pek çok Avrupa ülkesi gibi Norveç’in de meseleye “azınlık haklarının korunması” bağlamında yaklaşması, örgütün ülke içindeki yapılanmasını kolaylaştırmaktadır. Zeytin Dalı Harekatı ile birlikte Norveç medyasının açık bir şekilde örgüte destek verdiği görülmektedir.

Norveç Kızıl Parti’nin hem Norveç’teki PKK üyeleri hem de Norveç dışındaki örgüt mensuplarıyla yakın ilişkilere sahip olduğu aşikardır. PKK’nın Norveç’teki en aktif isimlerinden biri olan Seher Aydar bu partiden Oslo ikinci sıra milletvekili adayı olacak kadar önemli bir pozisyonadadır. Bu pozisyon şahsın parti kaynaklarını kullanarak örgüt için faaliyet gerçekleştirilmesini kolaylaştırmaktadır.

Benzer şekilde Norveç İşçi Partisi içindeki Kürt siyasetçiler, PKK mensupları ile Norveçli siyasiler arasında ilişki kurulmasına ve yanlış bilgi akışına neden olmaktadır Kürt halklarının haklarını korumak ve garanti etmek bir tarafa bu durumu örgüt çıkarına sömürmekte ve teröre destek olmaktadır.

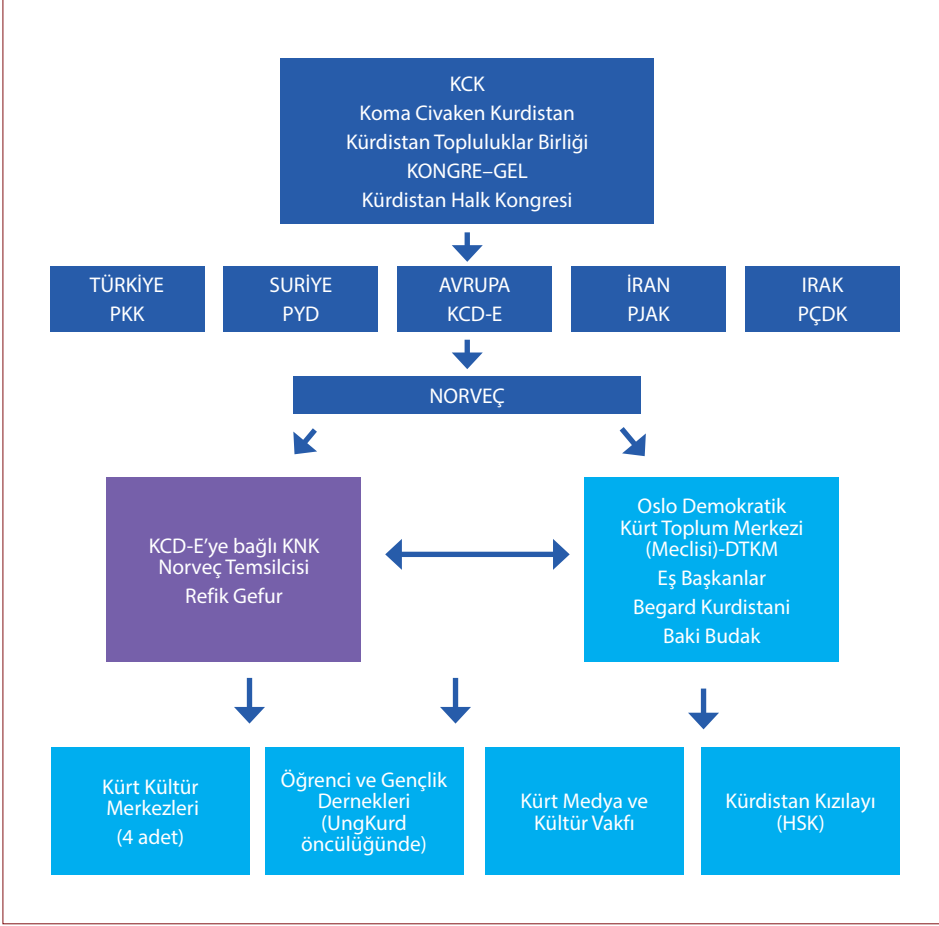
Norveç hükümetinin Norveç'teki Kürt derneklerinin faaliyetlerini yakından denetlemesi ve örgütün Avrupa ve diğer bölgelerdeki "STK" yapılanmaları arasındaki ilişki ağını ortaya çıkarması gerekmektedir. Derneklerin şeffaf bir şekilde çalışması sağlanmalıdır.

Norveç siyasetinde Kürt siyasetçilere geniş bir alan açılmış olduğu görülmektedir. Buna mukabil Türk siyasetçilerin de temsilinin artırılması gerekmektedir. Aksi halde Norveç genelinde Türkiye'ye yönelik yanlış bilgi üretildiği ve bunun da örgüt lehine kullanıldığı görülmektedir.

KRONOLOJİ

- 1995: Oslo'da 1995 yılında "Kürt Konferansı" düzenlendi.
- 1996: Oslo'da "Sürgünde Kürt Parlamentosu" (Parlamana Kurdistanê Li Derveyi Welat, PKDW) toplantıları düzenlendi.
- 4 Eylül 1999: Oslo'da "Öcalan'a Özgürlük, Kürdistan'a Barış" Festivali düzenlendi.
- 1999: Norveç, PKK'nın siyasi kolu olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (ERNK) büro açmasına izin verdi.
- 12 Nisan 2005: Tayyip Erdoğan, 2005 yılında Norveç'e yaptığı ziyarette Norveçli mevkidaşı Kjell Magne Bondevik'e PKK'nın Norveç'teki para toplama faaliyetlerine ve sığınma taleplerinin hükümetleri tarafından olumlu karşılanmasına ilişkin endişelerini belirtti ancak olumlu bir dönüş alınamadı.
- 2009: Sterk TV kuruldu.
- 12 Şubat 2010: Radio Ronahi'nin kuruldu.
- 11 Eylül 2011: UngKurd gençlik derneği kuruldu.
- 3 Mart 2013: Kürtçe Medya ve Kültür Vakfı (KMKV)'nin kuruldu.
- 2015: Danimarka Kızıl Yeşiller Partisi ve Norveç Kızıl Parti temsilcilerinden oluşan bir heyet Kuzey Suriye'de bulunan sözde "Demokratik Özerklik Yönetimi" merkezini ziyaret etti.
- 26 Kasım 2016: Oslo Belediyesi salonunda Oslo Belediye Başkanı Marianne Borgen tarafından yapılan konuşmanın ardından "Rojava Geçici Elçiliği" açıldı.
- 21 Mart 2017: Oslo'da Nevruz için düzenlenen etkinlikte Norveç Kızıl Partisi Dış İlişkiler Komisyonu üyesi ve Kürdistan'la Dayanışma Grubu üyesi Arnljot Ask da bir konuşma yaptı.
- 21 Haziran 2017: Sterk TV sahibi Ramin Mamedi'nin talebi üzerine Sosyalist Sol Parti (SV) Başkanı Audun Lysbakken Norveç Dışişleri Bakanlığına yazılı bir soru önergesi verdi. Soru önergesinin verilme sebebi olarak ise RTÜK'ün 29 Mayıs 2017 tarihinde Norveç Medya Kurumu Medietilsynet'e Sterk TV'nin yasa dışı, terörist yayın yapan bir kurum olduğu ve televizyon sözleşmesinin taahhütlerini ihlal ettiği gerekçesiyle kapatılması talebinde bulunmuş olması gösterildi.
- 3 Şubat 2018: Türkiye'nin Afrin'de yürüttüğü operasyonu protesto etmek amacıyla düzenlenen ve PKK, YPG, YPJ flamalarının taşındığı yürüyüşte Norveç Kızıl Parti başkanı ve milletvekili Bjørnar Moxnes bir konuşma yaptı.
- 5 Temmuz 2018: 1991 yılında PKK'ya katılan Gülizar Taşdemir sağlık sorunları sebebiyle gittiği Norveç'te yakalanarak Türkiye'ye teslim edildi.

ORGANİGRAM

FİNANS KAYNAKLARI

YUNANİSTAN

OĞUZ GÜNGÖRMEZ

Araştırma Asistanı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

YUNANİSTAN

OĞUZ GÜNGÖRMEZ

Araştırma Asistanı, SETA Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü

Yunanistan'ın bizimle iş birliğinin esas amacı, bizi Türkiye'ye karşı kullanmak ve Türkiye ile ilişkilerinde "koz" durumunda olmamızı sağlamaktır. Esasen Yunanistan, kendi topraklarındaki PKK kamplarında eğitilen kadrolarımızı Türkiye metropollerinde eylem için yöneltmeye çok çaba göstermiştir.¹

Abdullah Öcalan, PKK terör örgütü lideri

GİRİŞ

Yukarıdaki sözler 1999 yılında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) pasaportuyla Kenya'nın başkenti Nairobi'deki Yunanistan Büyükelçiliğinde yakalanan PKK lideri Abdullah Öcalan'a aittir. Yakalandıktan sonra yapmış olduğu bu ve benzeri açıklamalarla PKK'nın Avrupa ülkeleri tarafından görmüş olduğu desteği ortaya koyan Öcalan, Yunanistan'ın da örgütün Avrupa yapılanması açısından çok önemli bir ülke olduğunu, Yunan hükümetleri ve kurumlarının kendilerine birçok konuda alan açarak faaliyetlerini sürdürmesine olanak sağladığını belirtmiştir. PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetleri ve Yunan hükümetlerinin terör örgütüne aleni desteği özellikle 90'larda iki ülke ilişkilerini düşmanca bir noktaya getirmiştir. Yunanistan her fırsatta PKK'ya destek verdiği iddialarını yalanlarken Türkiye ele geçirdiği PKK'lı teröristlerin ifadelerine referansla Yunanistan'da PKK'nın sahip olduğu eğitim kamplarına, finans kaynaklarına, Yunan siyasetçi ve devlet adamlarının örgüte yönelik siyasi ve maddi desteklerine dikkat çekmeye çalışmıştır.

Yunanistan 1990'ların başından itibaren terör örgütüne topraklarını açarak açık bir şekilde örgütü desteklemiş ve 1998 yılında PKK'nın Yunanistan temsilciliğinin açılmasıyla birlikte kendi adıyla ilk defa bir ülkede temsilcilik açma fırsatı elde etmiş-

1. H. Atilla Uğur, *Abdullah Öcalan'ı Nasıl Sorguladım*, Üçüncü Basım, (Kaynak Yayınları, İstanbul: 2011), s. 82.

tir.² Bununla beraber PKK Lavrion, Dimitri Elen, Lamia Halkida gibi Yunanistan'ın çeşitli yerlerinde kamp ve hücre evleri açmış, Yunanistan da PKK'ya hem maddi hem siyasi destek vererek örgüt için bir sığınak görevi görmüştür. Öyle ki 20 Ekim 1998 tarihinde Türkiye'nin Suriye ile Adana Anlaşması'nı imzalaması sonucu Şam yönetimi Öcalan'ın topraklarını terk etmesini istemiş, Öcalan da geçmişten beri PKK'ya sağladığı destekten hareketle sığınabileceği tek ülkenin Yunanistan olduğunu düşünmüştür. Yunanistan, Suriye'nin bu kararıyla birlikte Türkiye'nin alenen PKK'ya destek veren yegane komşusu haline gelmiştir. Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalanmasının akabinde dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ultimatoma niteliğinde bir açıklama yaparak Yunanistan'ı "haydut devlet" olarak nitelendirmiş ve PKK'ya yönelik aynı tutumunu devam ettirmesi durumunda Türkiye'nin meşru müdafaa hakkını kullanacağını beyan etmiştir. Öcalan'ın yakalanması ve söz konusu açıklamadan sonra Yunan hükümeti PKK'ya verilen desteğin bir devlet politikası olmayıp kişisel politika tercihlerinin ürünü ve hükümet dışı organizasyonların yönlendirmesi olduğunu göstermek amacıyla Dışişleri Bakanı Pangalos, İçişleri Bakanı Papadopoulos ve Kamu Düzeni Bakanı Peçalnikos'un istifasını istemiştir.³ PKK bu tarihten itibaren Yunanistan'da 90'larda olduğu gibi açıktan destek görmese de paravan dernekleri aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmüş ve Avrupa yapılanmasında Yunanistan hem transit ülke olması hem de örgüt militanlarının sahip oldukları eğitim kamplarıyla önemli bir merkez olmaya devam etmiştir.

Bu çerçevede Yunanistan Türkiye'den Avrupa'ya ve Avrupa'dan Türkiye'ye hem PKK militanlarının hem de terör örgütünün finansmanında kullanılan nakit para, uyuşturucu ve silah transferinde transit ülke olarak ön plana çıkmıştır. Her ne kadar PKK sorunu 2010'larda, 90'larda olduğu kadar Ankara-Atina ilişkilerini tehdit eden ve kriz çıkaran bir konu olmaktan uzak görünse de günümüzde PKK'nın Yunanistan'da paravan dernekleri aracılığıyla faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmektedir. Günümüzde Yunanistan PKK için her ne kadar 90'larda olduğu gibi büyük bir finans kaynağı olmasa da önemli bir kaçış noktası ve lojistik merkez konumundadır. Bunların yanında Yunanistan özellikle Ortadoğu bölgesindeki istikrarsızlık sonucu artış gösteren mülteci kriziyle birlikte gelen Kürt kökenli mültecileri hedefleyen PKK açısından ciddi bir militan devşirme merkezi haline gelmiştir. Öyle ki örgüt Yunanistan'da kurulan mülteci merkezleri ve kamplarında etkinliğini artırma stratejisi izlemekte, bazı mülteci kamplarını örgütün ideolojik eğitim merkezine dönüştürmekte ve bu yolla militan devşirmeye çalışmaktadır.

Türkiye'nin son zamanlarda terörle mücadele konusunda yurt içinde ve yurt dışında kararlı bir irade ortaya koyması, örgüt üyelerini zor durumda bırakmakta ve militanlar Avrupa ülkelerine ulaşmayı amaçlamaya başlamaktadır. Bu amaç için en uygun

2. *Greece and PKK Terrorism*, (Ministry of Foreign Affairs, Ankara: 1999), s. 20.

3. Fuat Aksu, "1991 Abdullah Öcalan ve PKK Bunalımı", *Turkishgreek.org*, <http://www.turkishgreek.org/ikili-iliskiler/item/40-1998-abdullah-ocalan-ve-pkk-bunal-m>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

rota olarak ise Yunanistan ön plana çıkmaktadır. Öyle ki Türkiye-Yunanistan sınırında PKK üyelerinin yakalandığı haberleri sık sık kendisine gündemde yer bulmaktadır.⁴ Genel olarak PKK militanlarının Yunanistan üzerinden Avrupa ülkelerine kaçış rotaları Kuşadası'ndan Sisam Adaları ya da Meriç Nehri üzerinden Batı Trakya şeklindedir. Böylelikle Yunanistan'a ulaşabilen militanlar buradaki faaliyet ve yapılanmalarda aktif rol oynayabildiği gibi Almanya, Fransa gibi örgütün daha güçlü olduğu ülkelere geçiş imkanı da elde etmektedir. Yurt dışı yasağı konularak serbest bırakılan HDP milletvekillerinin de bu rotaları izleyerek Yunanistan'a kaçması durumun vahametini göstermektedir. Örneğin Mecliste iki dönem milletvekilliği yapan Leyla Birlik, yasa dışı yollardan Yunanistan'a kaçmış ve ilgili makamlara iltica talebinde bulunduğu ortaya çıkmıştır.⁵ Türkiye'nin kararlı terörle mücadele politikaları sonucu oluşan bu yönelim ve güzergahlarda önlem alınmaması Yunanistan'ın 1990'larda olduğu gibi yeniden PKK'nın arka bahçesi haline gelmesine sebep olabileceği gibi terör konusunun Ege sorunları, FETÖ'cü darbecilere iltica hakkı tanınması ve Kıbrıs konusunun yanında Türk-Yunan ilişkilerinde yeni bir kriz alanı olarak yeniden ortaya çıkmasına sebep olabilecektir.

PKK'NIN YUNANİSTAN'DAKİ TARİHİ

PKK'nın Yunanistan ile ilişkileri 80'lerde başlamış, 90'ların sonunda zirve noktasına ulaşarak Ankara-Atina ilişkilerinde ciddi bir kriz konusu haline gelmiştir. Öcalan, Yunan Büyükelçiliğinde yakalanmasının ardından yaptığı itiraflarında örgüte yönelik çok önemli bilgiler vermiş, bu itiraflar sonucunda örgütün gerek Avrupa gerekse Yunanistan'daki organizasyonel şeması gözler önüne serilmiştir.

PKK ile Yunanistan arasındaki ilişkiler 5 Şubat 1988'de başlamıştır. Abdullah Öcalan PKK'nın Yunanistan'la ilişki kurmasının örgüt açısından stratejik bir hamle olacağını düşünmüş ve İhsan Kaya isimli militanını çeşitli görüşmeler yapmak için Atina'ya göndermiştir. Yunan istihbaratı ise söz konusu görüşmelerde Mihalis Haralambidis'i⁶ görevlendirmiştir. PKK'nın bu girişimi Atina'da haftalık olarak yayımlanan *Nei Antropoi* (Genç İnsanlar) adlı gazetenin manşetinde de kendisine yer bulmuş ve gazete "Bir Yunan Örgütü'nün Davetlisi Olarak Kürt Ayrılıkçılar Yunanistan'da"⁷ başlığı atmıştır. Haberin içeriğinde Yunanistan'ın ayrılıkçı hareketi desteklemesinin Türkiye'nin iç güvenliği ve kamu düzenini tehlikeye düşüreceği, bunun da Türk-Yunan çatışmasında Yunanistan'ın oldukça yararına olacağı vurgulanmıştır. Bu yorum Yunanistan'ın PKK'ya yönelik desteğinin ana nedenini ortaya koymaktadır.

4. "Yunanistan'a Kaçmak İsteyen 9 PKK ve DHKP-C Üyesi Yakalandı", *Hürriyet*, 15 Aralık 2017; "Yunanistan'a Kaçmaya Çalışan PKK'lı Yakalandı", *Türkiye*, 19 Şubat 2018.

5. "HDP'li Eski Vekil de Yunanistan'a Kaçtı", *Milliyet*, 24 Ağustos 2018.

6. Haralambidis PKK'ya söz konusu dönemde çok ciddi destek veren Sosyalist PASOK partisinin kurucularından ve aynı zamanda merkez komitesi üyesidir.

7. Cem Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, Uluslararası İlişkiler Ajansı (INAF), Eylül 1995, s. 41.

Görsel 1: Nei Antropoi Gazetesi 1988 Yılında "Bir Yunan Örgütü'nün Davetlisi Olarak Kürt Ayrılıkçılar Yunanistan'da" Manşeti Atmıştır

Bu ziyaretin üzerinden sekiz ay geçtikten sonra 17-19 Ekim 1988 arasında "Halkların Hakları ve Kurtuluşu için Yunan Birliği" cemiyetinin kurucuları ve Yunan parlamenterlerden oluşan bir heyet hem iade-i ziyaret gerçekleştirmek hem de PKK tarafından ortaya konan iyi niyet ve iş birliği mesajlarını somut çıktılara dönüştürmek amacıyla Abdullah Öcalan'la görüşme amacıyla Lübnan'a gitmiştir. Abdullah Öcalan da yakalandıktan sonra yapmış olduğu itiraflarında bu görüşmeyi doğrulamış, örgütün Yunanistan ile ilişkilerinin 1988'de Bekaa Vadisi'ndeyken gerçekleştirilen ziyaretle başladığını söylemiştir.

8. Söz konusu ziyaretten sonra PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetleri başlamıştır. Gerek Lübnan'da yapılan gerekse daha sonra periyodik hale gelen Yunanistan ile PKK militanları arasında gerçekleştirilen görüşmelerde Abdullah Öcalan'ın Yunanistan'dan isteklerinin şu şekilde olduğu ifade edilmektedir:⁹

- Kürt sorununun Yunan ve Avrupa parlamentolarında gündemde tutulması
- Atina'da yarı resmi bir enformasyon bürosunun açılması
- Pire Limanı'nda PKK'nın silah nakli için üs olarak kullanabileceği bir gemicilik acentesinin kurulmasına izin verilmesi
- PKK'nın Yunanistan'ın ürettiği Aris tanksavar füzeleri, cephane ve patlayıcıları temin etmesi
- Meriç Nehri üzerinden Türkiye'ye silah ve patlayıcı madde sokulması konusunda yardım edilmesi
- Atina'da bir ithalat ve ihracat şirketinin kurulmasına yardımcı olunması

Söz konusu isteklerden bazılarının karşılanmasıyla Yunanistan ile PKK arasındaki ilişkiler kısa sürede gelişerek adeta stratejik ortaklığa dönüşmüştür. Yukarıdaki taleplerden de anlaşılacağı şekilde PKK faaliyetlerini yalnızca Avrupa topraklarına genişletmekle kalmamış aynı zamanda örgüte katma değer sağlayacak stratejik ge-

8. "Does the Greek Army Train Insurgent Groups in the PKK?", *Quora*, <https://www.quora.com/Does-the-Greek-Army-train-insurgent-groups-in-the-PKK>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

9. Başar, *Terror Dosyası ve Yunanistan II*, s. 42.

tiriler de elde etmiştir. Öcalan Yunanistan ile kurulan ilişkilerin PKK'nın Avrupa yapılanması için ne kadar hayati olduğunu 23 Aralık 1998 tarihinde *Eksusia* gazetesine vermiş olduğu röportajda dile getirmiş ve “Eğer Yunan arkadaşlarım olmasaydı Avrupa'ya asla gelemeydim. Eğer Yunanistan'la bu dostluğu kurmasaydık Avrupa'ya açılmazdık”¹⁰ ifadelerini kullanarak Yunanistan'la kurulan iş birliğinin örgütün Avrupa yapılanması açısından stratejik bir boyutu da barındırdığını ortaya koymuştur.

Yunanistan'la ilişkilerin kurumsallaşması ve gelişmesi aşamasında Abdullah Öcalan, Haralambidis'in yanı sıra Yunanistan temsilcisi olarak emekli General Matafias'la da ilişki kurmuştur. General Matafias ile Öcalan'ın sık sık Bekaa Vadisi'nde görüşmeler yaptığı, örgütün Yunanistan'daki faaliyetleriyle ilgili bilgilendirme toplantılarının düzenlendiği hatta birçok basın yayın organında ikilinin bu buluşmalarında çekilen fotoğraflarının yer aldığı bilinmektedir.¹¹

PKK'nın yukarıdaki isteklerinin karşılığı olarak Yunanistan'ın örgütten ne istediği hususunu terör örgütünün 90'lar boyunca sürdürdüğü faaliyetler, dönemin Yunan siyasetçilerinin açıklamaları ve ele geçirilen teröristlerin itiraflarından anlamak mümkündür. PKK'nın

Görsel 2: Emekli Korgeneral Dimitris Matafias'ın Bekaa Vadisi'nde Öcalan'la Gerçekleştiği Görüşmeler Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Türkiye'yi bölmeye yönelik yürütmüş olduğu mücadele, dönemin karar vericileri tarafından ülke çıkarlarına uygun olarak nitelendirilmiştir. Dönemin Panhelenik Sosyalist Hareket (PASOK)¹² milletvekillerinin “Düşmanımızın düşmanı bizim dostumuzdur”, “Bölünmüş Kıbrıs'ın bütünleşmesi Kürdistan dağlarından geçer”¹³ şeklinde açıklamalarının yanı sıra 1994'ün yaz aylarında Türkiye'nin turistik tesislerinde eylem hazırlığında olan PKK militanlarının yakalanması sonucu planladıkları eylemleri gerçekleştirmek amacıyla Atina'daki kampta eğitildiklerini itiraf etmeleri¹⁴ bu anlaşmadan Yunanistan'ın ne gibi kazanımlar elde etmeyi amaçladığı sorusunun somut cevaplarını ortaya koymaktadır. Zira Öcalan da itiraflarında Türkiye'ye karşı kendi amaçları doğrultusunda kullanmak için Yunan istihbaratının örgüt içinde aktif olmaya çalıştığını birçok kez belirtmiştir.¹⁵

10. *Greece and PKK Terrorism*, s. 15.

11. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 27.

12. PASOK 1974 yılında askeri cuntanın devrilmesiyle Andreas Papandreu tarafından kurulan bir siyasi partidir. Başlangıçta NATO ve AB gibi kurumlara karşıtlığı ve sol kanadı temsilen milliyetçi/sosyal demokrat vurgusuyla ön plana çıkmış olsa da iktidara gelmesinin akabinde zamanla muhafazakar bir çizgiye kaymıştır. 1977-2012 arasında Yunanistan siyasetinde oldukça önemli bir yer tutmuştur. 2011 yılında çok daha ağır bir şekilde hissedilen Yunan ekonomik kriziyle birlikte popülaritesini kaybetmeye başlamıştır.

13. Bu açıklamalar PASOK siyasetçisi Dimitrios Vunatsos'a aittir.

14. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 21.

15. “Does the Greek Army Train Insurgent Groups in the PKK?”.

Görsel 3: Milliyet Gazetesi 30 Temmuz 1996 Tarihinde Kuşadası ve Marmaris Gibi Turistik Yerlerdeki Yangınlardaki PKK Şüphesini Haber Yapmıştır

PKK'nın Yunanistan'la ilişkileri 1988'de başlasa da söz konusu görüşmeler sonucunda ilk kampın açılması 1993'ü bulmuştur. 1993'te açılan Lavrion Kampı'nda daha çok örgüt üyelerine ideolojik eğitim verilirken diğer bir kamp olan Dimitri Elen Kampı'nda militanlara silah, bomba ve patlatıcı madde eğitimi verilmiştir. Öcalan itiraflarında tüm bu eğitimlerin koordinasyonunda Yunan istihbaratının yardımları olduğunu belirtmiştir. Yunanistan'ın PKK militanlarına eğitimler verdiği yabancı basında da yer almış, Yunanistan'ın Selanik şehrinde, Girit ve Rodos adalarında eğitilen PKK'lıların olduğu ifade edilmiştir. 30 Nisan 1995 tarihli *Sunday Telegraph* gazetesi "Yunanistan Kürt Gerillalarını Eğitiyor" başlıklı bir haber yapmış ve haberde PKK kamplarının Türkiye için büyük tehdit oluşturduğunu söylemiştir.¹⁶

Kampların yanında PKK ile koordinasyonun sağlanması ve örgütün Yunanistan'daki faaliyetlerinden sorumlu olması için birçok kurumun temeli atılmıştır. Örneğin 5 Nisan 1994 tarihinde Atina'da ilk Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi (ERNK) temsilciliği açılmıştır.¹⁷ Söz konusu açılışa gerek Yunan Parlamentosundan gerekse PASOK partisinden birçok milletvekili katılarak örgüte vermiş oldukları desteği gözler önüne sermişlerdir. Bir diğer ERNK ofisi 1994'ün Kasım ayında Kürdistan Birliği Komitesi adı altında Selanik'te (Thessalonica) faaliyet göstermeye başlamıştır. Yine 1994 yılında Kürdistan Birliği Komitesi'nin yanı sıra Kürdistan Kültür Merkezi adıyla bir dernek de kurulmuş¹⁸ olup söz konusu dernek günümüzde halen PKK'nın Yunanistan'daki çatı organizasyonlarından birisini teşkil etmektedir. PKK'nın Yunanistan'daki sorumlusu ve temsilcisi görevlerini de 90'ların ilk yarısında Cahit adlı PKK militanı, ikinci yarısında da Fethi Demir yapmıştır. Fakat Gürcistan üzerinden Türkiye'ye sızan 20 PKK militanının öldürüldüğü bir çatışmada teslim olan Fethi Demir, Abdullah Öcalan'ın talimatı üzerine Yunanistan sorumluluğu görevini Cahit'ten aldığını ve daha sonra da Metin Aslan'a devrettiğini itiraf etmiştir.¹⁹

16. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 86.

17. *Greece and PKK Terrorism*, s. 14.

18. Aspasia Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", *LSE Symposium on Modern Greece 'Current Social Science Research in Greece'*, 21 Haziran 2003, s. 15.

19. "Cezalandırılan Militanların Üzerine Naylon Damlatılıyordu", *Turktoresi*, <http://www.turktoresi.com/viewtopic.php?f=143&t=7714>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

1990'ların ilk yarısı ise örgütün kurumları, eğitim kampları, hücre evleri ve sorumlu militanlarıyla Yunanistan topraklarında konsolide olduğu ve faaliyetlerini birçok alana yaydığı yıllar olmuştur. Örgütün 30 Aralık 1998'de "Balkanlardaki PKK Temsilciliği" adı altında bir merkez açarak ilk defa kendi resmi adını kullanmış olması ve bu açılışa hükümet ve muhalefet temsilcilerinden oluşan birçok siyasetçinin katılması PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetlerinin gelmiş olduğu boyutu göstermesi bakımından yeterlidir. Avrupa'daki diğer ülkeler ve ABD, 90'larda PKK'ya açık destek verme politikasından vazgeçmesi ve terörle arasına mesafe koyması için Yunanistan'a ciddi baskılar yapsalar da bu baskılardan bir sonuç alamamışlardır. 1994'ün Kasım ayında Atina'da yayımlanan *To Vima* gazetesinde "ABD ve Avrupa Teröre Karşı Önlem Alması için Yunanistan'a Baskı Yapıyor" başlıklı bir haber yayımlanmış ve haberin içeriğinde birçok siyasi aktör ve ülkenin terör konusunda Yunanistan'ı sürekli uyardığı dile getirilmiştir.²⁰ Her ne kadar Öcalan'ın 1999 yılında yakalanmasından sonra Yunanistan birtakım konularda geri adım atmak zorunda kalsa da günümüzde paravan dernekler aracılığıyla PKK'nın bu ülkede hala etkinliğini sürdürerek bağış kampanyaları, uyuşturucu ticareti, insan kaçakçılığı gibi araçlarla önemli miktarda gelir elde ettiği ve mülteciler üzerinden örgüte militan devşirmeye çalıştığı bilinmektedir.

STK YAPILANMASI

Her ne kadar AB'nin 2001'de oluşturduğu terör listesine Türkiye'nin de baskılarıyla 2 Mayıs 2002'de PKK dahil edilse de bu tarihten itibaren örgüt çeşitli isim değişiklikleri ve paravan derneklerle Avrupa ülkelerindeki faaliyetlerine devam etmiştir. Gün geçtikçe finans ve militan desteği elde eden PKK'nın Yunanistan'da birçok alanda dernek ve sivil toplum kuruluşu (STK) olarak görülen yapılanmalarının sayısı artmıştır. Öyle ki 1993 yılında PKK/KONGRA-GEL bağlantılı kurum sayısı altı iken bu sayı 2004 yılında ona yükselmiştir.²¹ 1980'lerin sonlarında Yunanistan ile PKK arasındaki ilişkiler başlayınca örgütün yaptığı ilk işlerden birisi Atina Kürdistan Komitesi ve ERNK ismiyle temsilcilikler açmak olmuştur. Bunun yanında Kürdistan Kültür Merkezi (Navenda Çanda Kürdistan), Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor), Kadın ve Gençlik Meclisleri, PYD temsilcilikleri gibi kurum ve dernekleri ve Lavrion Kampı gibi ideolojik eğitimlerin verildiği kampları bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli basın medya gruplarında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi, Balkanlar ve Yunanistan Temsilciliği, Kürt Demokratik Halk Birlikleri, Selanik Kürdistan Dayanışma Komitesi gibi kuruluşların da mevcut olduğu bilgi-

20. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 10.

21. E. Uslu ve Ö. Aytaç, "War of Paradigms: The PKK, Europe and Turkey", *Understanding and Responding to the Terrorism Phenomenon*, ed. O. Nıkbay ve S. Haçerli, IOS Press, 2007, s. 149.

sine basında yer verilmiştir.²² Tüm bu kurumlar PKK ile bağlantılı olup hem bir yandan terör örgütünün Yunanistan'daki faaliyetlerini koordine etme diğer yandan da örgütün propaganda faaliyetlerini yürütme görevlerini yerine getirmektedir. Bu sebeple Yunanistan'daki yapılanmayı oluşturan bu paravan dernek ve vakıflar PKK'nın Irak'taki kampları ve karargahları ile Batı Avrupa ülkeleri arasında transit görevi gördüğü ve bağlantıyı sağladığı için örgüt açısından hayati konumdadır. Bu sebeple bu kurum ve yapılara daha yakından bakmak PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetleri açısından bütünlüklü bir görüntü ortaya koyacaktır.

Kürdistan Kültür Merkezi (Navenda Çanda Kürdistan)

Kürdistan Kültür Merkezi PKK'nın Yunanistan'daki yapılanmasında çatı organizasyonu teşkil etmektedir. Örgütün birçok faaliyet ve etkinliği Kürdistan Kültür Merkezi eliyle düzenlenirken merkez örgütün Yunanistan'daki görünen yüzü konumundadır.

Görüş 4: Kürdistan Kültür Merkezi'nin Atina Şubesinin Girişi, Girişte PKK flamaları ve Abdullah Öcalan Posterleri Yer Almaktadır. (Fotoğraf Google'ın Sokak Görünümü Hizmetinden Sağlanmıştır)

Görüş 5: Atina'daki Kürdistan Kültür Merkezi 23 Haziran'da Kongre Düzenlemiştir

Kültür merkezinin günümüzdeki başkanı Bahaddin Kobane'dir. Kültür merkezi ise Atina'nın Plateia Amerikis bölgesinde yer almaktadır. Merkez 1994 yılında Kürdistan komitesi ve ilk ERNK temsilciliği ile birlikte kurulmuştur.²³ Her ne kadar merkezin sosyal medya hesapları bulunuyorsa da bu hesaplarda güncel paylaşımlar yapılmamaktadır.²⁴ Kültür merkezinin zaman zaman PKK'nın yönettiği Lavrion Kampı gibi yerlerde yemekler ve toplantılar düzenlediği de bilinmektedir. Ayrıca 23 Haziran 2017 tarihinde düzenlediği en son kongresine birçok PKK militanı ve sempatanı katılmıştır. Bunların yanında merkez Suriye ve Irak'ta terör faaliyetlerinde bulunan PKK'lı teröristler için bir tedavi merkezi vazifesi de görmektedir. Örneğin DEAŞ'la mücadele ettiği için göbe-

22. "İşte Batı'daki "PKK" Yuvaları", *Yeni Akit*, 6 Haziran 2017.

23. Aspasia Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 15.

24. "Navenda Çanda Kürdistan Atina", Facebook, <https://www.facebook.com/pages/Navenda-%C3%A7anda-K%C3%BCrdistan-Atina/180908455752535>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

ğinden ve kollarından yaralanan YPJ militanı Delber Koban tedavi için Atina'daki merkeze getirilmiş ve merkez aracılığıyla burada tedavisini tamamlamıştır.²⁵

Kürdistan Kızılayı (Heyva Sor a Kürdistan)

1993 yılında Yunanistan hükümetinin PKK'ya izin vermesiyle örgüt Avrupa'nın birçok ülkesinde etkin olan Kürdistan Kızılayı'nın Yunanistan'da da temsilciliğini açmıştır. Her ne kadar Heyva Sor'un ilk kuruluş amacı Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde çatışmada yaralanan teröristlere tıbbi tedavi sağlamak ve cezaevlerindeki PKK militanlarının ailelerine yardım etmek olsa da daha sonradan örgüte yönelik birçok farklı faaliyeti hayata geçiren bir yapıya dönüştürmüştür. PKK adına gerçekleştirdiği en önemli faaliyeti yardım ve bağış adı altında para toplaması ve toplanan paraları örgütün çıkarları ve faaliyetleri kapsamında kullanılmasına önyak olmasıdır. Örneğin Heyva Sor'un Yunanistan'daki bürosu PKK'nın yönetimi altında bulunan Lavrion Kampı'nın erzak ve ihtiyaçlarını karşılamak için sık sık yardım kampanyaları düzenlemekte ve bu yardımların kampa ulaşımını sağlamaktadır.²⁶ Heyva Sor'un faaliyet raporlarından Yunanistan'da gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik bilgiler elde etmek mümkündür. Örneğin 2017'nin Ocak ayında Lavrion Kampı için 7 bin avro maddi yardım toplanmış ve kampta ihtiyaç duyulan çeşitli eşyaların temin edilmesi sağlanmıştır. Bununla birlikte kampa Eylül ayında 6 bin 850 avro değerinde gıda yardımı yapıldığı açıklanmıştır.²⁷ Söz konusu faaliyetlerin ve yardım kampanyalarının zaman zaman Türkiye ile Yunanistan arasında sorun oluşturduğu bilinmektedir. Örneğin 2000 yılında Heyva Sor'un "Kürdistan Çocukları için Bir Kucak" kampanyası kapsamında Yunanistan'da para toplaması ve dağıtılan broşürlerde terör örgütüne ait olduğu bilinen banka hesaplarının yer alması büyük tepki uyandırmıştır. Türkiye bu gelişmenin üzerine Yunanistan'a nota vererek tepkisini dile getirmiştir.²⁸

Görsel 6: Heyva Sor'un Yunanistan'daki Bürosu PKK'nın Yönetimi Altında Bulunan Lavrion Kampının Erzak Ve İhtiyaçlarını Karşılamak İçin Sık Sık Yardım Kampanyaları Düzenlemektedir

25. "Οι Κοῦρδοὶ γιόρτασαν τα 38 χρόνια του PKK", İmerodromos.gr, <http://www.imerodromos.gr/i-kourdi-giortasan-ta-38-chronia-tou-pkk>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

26. "Heyva Sor'dan Yunanistan'daki Kürtlere Destek", ANF Türkçe, 7 Ocak 2017.

27. "Heyva Sor A Kurdistane", <http://www.heyvasor.com/wp-content/uploads/2018/01/Bro%C5%9F%C3%BCr-2017.pdf>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

28. "Yunan'a PKK Kızılay'ı Notası", *Hürriyet*, 28 Aralık 2000.

PYD Yunanistan Temsilciliği

PKK'nın Suriye'deki kolu PYD'nin Yunanistan'daki temsilciliği de sahip olduğu organik bağlantı sebebiyle örgütün Yunanistan yapılanması içerisinde önemli bir aktör konumundadır. Günümüzde Yunanistan'daki PYD sorumlusu olarak Dr. İbrahim Müslim görev yapmakta ve PKK'nın düzenlediği birçok etkinlikte PYD sorumlusu olarak boy göstererek açıklamalar yapmaktadır. Müslim gerek Yunanistan'da Suriye'den göçen mültecilerin organizasyonu gerekse de Kuzey Suriye'deki PKK yapılanması ile temas açısından önemli bir bağlantı konumundadır. Müslim gazetelere vermiş olduğu röportajlarda Yunanistan'daki göçmenlerin sorularına cevap olabilmek için Yunan makamları ve yetkilileriyle kampanya başlattıklarını açıklamakta, göç edenlere yönelik daha çok diplomasi alanında çalışmalar yürüttüklerini, avukat ve tercüman ihtiyaçlarını karşılayarak gelen göçmenlerin hukuksal sorunlarını çözdüklerini söylemektedir. Bunların yanında yeni gelen göçmenlerin bir kampa yerleştirilmesi, ihtiyaçlarının karşılanması ve eğitimleri için çok çeşitli faaliyetleri hayata geçirdiklerini belirtmektedir. Söz konusu açıklamalardan PKK'nın Yunanistan'da mültecileri paravan olarak kullanarak kamplar ve mülteciler üzerinde tahakküm kurma stratejisi takip ettiği anlaşılmaktadır. Zira Lavrion Kampı gibi PKK'nın kontrolünde olan kamplara yerleşecek kişilerin kim tarafından belirlendiğinin belli olmadığını ve işleyişten sorumlu bir yasal kurumun bulunmadığını ifade eden bilimsel raporlar²⁹ ile İbrahim Müslim'in açıklamaları yan yana konulduğunda kamplarda ve mültecilerde kimin sözünün geçtiği net olarak anlaşılmaktadır. Bu bakımdan ileride detaylı ele alınacak olan Lavrion Kampı meselesi özelinde söz konusu açıklamalar malumun ilanı şeklinde görülmelidir. Ayrıca temsilciliğin Atina'da ücretsiz Kürtçe (Kurmançi) kursları verdiği de bilinmektedir.

Yunanistan'daki Rojava Kürdistanı (Rojava Kurdistan in Greece)

PYD'nin Yunanistan'da faaliyet gösteren bir organıdır. Hem internet haber sitesi olarak faaliyet göstermekte hem de vakıf görevi görmektedir. Genel merkezi Atina'da yer almaktadır. İnternet sitesinde³⁰ Suriye'deki PKK faaliyetleri ile ilgili haberler yer almakta, Türkiye'nin Afrin ve Cerablus operasyonlarına yönelik karalama kampanyaları yürütülmektedir. Bünyesinde Kuzey Suriye ve Çocukları için Bilim Adamları ve Sanatçılar Derneği (ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ-ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΣΥΡΙΑΣ) isminde bir de dernek bulunmaktadır. Derneğin amaçları arasında Suriye'nin kuzeyindeki çocukların

29. Theodora D. Tsoveli ve Eftihia Voutira, "Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece", *United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) Representation in Greece*, (Atina: 2004), s. 25.

30. <http://www.rojavakurdistan.gr>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

eğitim ve sağlık hizmetlerini karşılamak, Yunan kültürünün eğitim yoluyla çocuklar tarafından benimsenmesini sağlamak gibi hedefler bulunmaktadır.³¹ Bunların yanında dernek Suriye'nin kuzeyindeki evlerin bakım ve onarım masraflarının sağlanması gibi faaliyetler de yürütmektedir. Ayrıca derneğin Kobani'de bulunan Kürt-Rum okulunun yeniden açılarak eğitimine devam etmesi için çeşitli gösteri ve eylemler düzenlediği bilinmektedir. Fakat derneğin şeffaf bir yapısının olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Zira derneğin internet sitesinde her ne kadar bağışlar, üyelik aidatları ve sponsorlar gelir kaynağı olarak gösterilse de bağış yapan sponsor ve destekçiler listesi boş görünmekte, dernek bünyesinde görev alan kişilerin bilgisine ulaşılamamaktadır.

Yunanistan Kürt Halk Meclisi

Kürdistan Kültür Merkezi bünyesinde yer almaktadır. Kürdistan Kültür Merkezi Başkanı Bahaddin Kobane'nin zaman zaman Kürt Halk Meclisi adına da açıklamalar yaptığı görülmektedir. PKK sempatanları örgütün Yunanistan'da düzenlediği birçok faaliyet ve gösterilere kültür merkezi aracılığı ve halk meclisinin desteğiyle katılım sağlanmaktadır. Elmas Qamişlo, Kendal Sem-sur gibi halk meclisinde yer alan Yunanistan'daki önemli PKK militanları kimi gösteri ve organizasyonlarda meclis adına açıklamalarda bulunmaktadır.³²

Görsel 7: Yunanistan Kürt Halk Meclisi Her Sene 9 Ekim'de Öcalan'ı Anma ve Uluslararası Komployu Lanetleme Amaçlarıyla Bir Araya Gelinmesi Çağrısı Yapmaktadır

Yunanistan Halk Cephesi

PKK ile ilgili organik bağlantısı olduğu bilinen bu yapılanma konusunda çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Kendi sitesi ya da sosyal medya hesabı olmayan yapılanmanın yapmış olduğu basın açıklamalarının Yunanistan'da çeşitli bloglar, platformlar, marjinal sol siteler aracılığıyla dolaşıma sokulduğu görülmektedir. Kürdistan Kültür Merkezi ile de bağı bulunan yapılanmanın birçok sokak etkinliğinde aktif eylemlere katıldığı bilinmektedir.

31. "Στόχοι του Συνδέσμου", Rojavakurdistan.gr, <http://www.rojavakurdistan.gr/index.php/syndesmos/2017-03-11-20-53-12/304-2017-05-02-09-08-15>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

32. "Atina'da Tecrit Protestosu: Nöbet Eylemi Mitingle Sona Erdi", ANF Türkçe, 13 Ağustos 2017.

Yunanistan Kadın Meclisi

Lavrio Gençlik Meclisi ile birlikte 21 Aralık 2017 tarihinde ilan edilmiştir.³³ Kandid'deki PKK yöneticilerinin “seri hilde” (başkaldırı) çağrısı kapsamında Yunanistan'daki etkinliğini artırmak isteyen örgütün uygulamaya koyduğu strateji ekseninde kurulmuştur. Derya Bulut meclisin eş sözcüsü olarak kamuoyunda yer almaktadır.³⁴ PKK'nın düzenlediği birçok etkinlikte kadın meclisi adına çeşitli militanlar da boy göstermekte ve faaliyetlere destek vermektedir. Bu kapsamda Ruken Demir, Rugeş Efrin, Songül Karabulut gibi birçok PKK militanı düzenlenen etkinliklerde kadın meclisi adına açıklamalarda bulunmaktadır.

Lavrio Gençlik Meclisi

KCK'nın başkaldırı çağrısından sonra Yunanistan'ın Lavrio kentinde 21 Aralık 2017 tarihinde kurulmuştur.³⁵ Kadın Meclisi gibi PKK'nın Yunanistan'da düzenlediği birçok etkinlik ve eylemde ön planda olmaktadır. Özellikle gençlerden oluşan yapılan-

Görsel 8: Lavrio Gençlik Meclisi Yunanistan'ın Lavrio Kentinde Sık Sık Örgüt Lehine Gösteriler Düzenlemektedir

ma örgütün kontrol ettiği Lavrion Kampı'nda da oldukça etkilidir. Lavrion Kampı'ndan başlatılarak yapılan yürüyüş eylemlerinde Gençlik Meclisi de yer almaktadır. Çeşitli etkinliklerde Soro Yıldız, Emrah Gimgim gibi isimler Gençlik Meclisi adına açıklamalarda bulunmuştur.³⁶

KYB Yunanistan

Yunanistan'daki PKK yapılanmasına destek veren ve önemli bir aktör konumunda olan bir diğer örgüt Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) Yunanistan temsilciliğidir. KYB'nin Atina'daki sorumluluğunu Rawa Baban isimli bir PKK sempatizanı yapmaktadır. Daha çok diplomatik görüşmeler ve kurumsal ilişkiler seviyesinde faaliyetlerini yürüten KYB'nin birçok PKK etkinliğine destek verdiği görülmektedir. Özellikle KYB Yunanistan Başkanı Rawa Baban Afrin protestosu gibi örgütün düzenlediği etkinliklere katılarak destek vermekte ve açıklamalar yapmaktadır. Ayrıca Baban'ın şahsi Twitter hesabında Türkiye'yi soykırımla suçladığı, Abdullah Öcalan'a ve PYD lideri Salih Müslim'e destek verdiği birçok paylaşımı bulunmaktadır.³⁷

33. “Lavrio Gençlik ve Genç Kadın Meclisi İlan Edildi”, ANF Türkçe, 21 Aralık 2017.

34. “Kopenhag ve Atina'da Açık Grevlerine Destek”, ANF Türkçe, 12 Nisan 2017.

35. “Lavrio Gençlik ve Genç Kadın Meclisi İlan Edildi”, ANF Türkçe, 21 Aralık 2017.

36. “Lavrio'da Gençler Öcalan için Yürüdü”, ANF Türkçe, 24 Aralık 2017.

37. Rawa Babani, Twitter, <https://twitter.com/rawababani>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

PKK'nın düzenlediği birçok etkinliğe KYB'yi temsilen Baban katılmakta ve çeşitli konuşmalarla örgüte desteğini gözler önüne sermekten çekinmemektedir.

Görsel 9: KYB Yunanistan, PKK'ya Destek Amacıyla Bir Etkinlik Düzenlemiştir

Kürdistan Dayanışma Komitesi

Komite, Yunanistan'da zaman zaman düzenlediği festivallerle hem PKK propagandasının yapılmasını sağlamakta hem de örgüte festivaller yoluyla önemli bir gelir kalemi oluşturmaktadır.

Görüldüğü gibi PKK'nın Yunanistan'daki yapılanmasında dernekler, vakıflar, meclis adı altında çeşitli oluşumlar ve merkezler çok önemli rol oynamaktadır. Tüm bu paravan oluşumların örgütle doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı halde olduğu anlaşılmaktadır. PKK'nın Yunanistan sokaklarında yürüttüğü faaliyet, gerçekleştirdiği eylem ve kriminal faaliyetlere söz konusu oluşumlar destek vermektedir. PKK militanı ya da sempatzanı yalnızca bir derneğe üye olabildiği gibi aynı isimlerin benzer kurumlara destek verdiği de görülebilmektedir. Söz konusu oluşumlar bu yönüyle oldukça geçişkenlik ve esneklik sergilemektedir. Örgüte ait paravan dernek ve vakıflar çeşitlilik gösterse de hemen hemen tüm faaliyetlerde benzer kişilerin yer alması, aynı flama ve pankartların tekrar tekrar farklı etkinliklerde kullanılması bu dernekler arasındaki organik bağı da gözler önüne sermektedir.

SİYASET VE LOBİ FAALİYETLERİ

1990'larla birlikte hız kazanan PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetlerine iktidar ve muhalefet partilerinden birçok aktör destek vermiş, örgüt özellikle bu dönemlerde Atina siyasetinde büyük bir temsil imkanına kavuşmuştur. PKK yöneticileri 90'larda PASOK Partisi ile dirsek temasına sahip olmuş, bunun yanında Yeni Demokrasi

Partisi (ND) de örgütün birçok faaliyetine destek vermiştir. Günümüzde ise SYRIZA milletvekilleri terör örgütünün düzenlemiş olduğu birçok etkinlikte boy göstermekte ve PKK'nın Yunanistan'daki paravan dernek ve kurumlarını muhatap almaktan çekinmemektedir.

90'larda PKK'nın siyaset ve lobi faaliyetlerinin Yunanistan'da oldukça etkili olduğu bilinmektedir. Örneğin PKK yöneticileri 12 Aralık 1995 tarihinde "Sürgündeki Kürdistan Parlamentosu" nu kurmak amacıyla Lahey'de bir toplantı düzenlemiş ve söz konusu toplantıya Dimitrios Vounatsos, Yiannis Statopoulos, Costas Badouvas, Leonardos Harziandrou, Nicholas Conomipoulos, Patiotis Camenos gibi PKK yanlısı olduğu bilinen birçok PASOK milletvekili katılmıştır. Bu toplantıdan yalnızca altı ay sonra Kürdistan Sürgün Parlamentosu Başkanı Yaşar Kaya 26-29 Temmuz arasında Atina'ya ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret esnasında Yunan Parlamentosu başkan vekili tarafından resmi bir karşılama töreni dahi düzenlenmiş, Yaşar Kaya "Meçhul Asker" anıtına karanfillerle bezeli PKK flaması şeklinde bir çelenk bırakmış ve saygı duruşunda bulunmuştur.³⁸ Akabinde gerçekleştirilen toplantılarda Costas Badouvas gibi birçok PASOK milletvekili sürgün parlamentosunun resmi olarak tanınması gerektiğini dile getirmekten çekinmemiştir.

Görsel 10: Yaşar Kaya'nın Atina Ziyareti 27.07.1995 Tarihinde Milliyet Gazetesi'nde Yer Almıştır

üst düzey bağlantılarını sağlayan isim olan Mihalis Haralambidis, Kürt sorununun çözülmesi için Yunanistan'ın Avrupa Kürt Konferansı'nın toplanmasının sağlaması ve Öcalan'ın resmi olarak Yunanistan'a davet edilmesi gibi birtakım adımların atılması gerektiğini söylemesinin üzerine 178 milletvekili 11 Aralık 1997 tarihinde Abdullah Öcalan'ın resmi olarak Yunanistan'a davet edilmesi için imza toplayarak Yunanistan Parlamentosu başkanlığına sunmuştur.³⁹ PASOK, Demokratik Sosyal Hareket (DIKKI) ve Yeni Demokrasi Partisi gibi partilerden oluşan parlamenterler söz konusu imza dilekçesinde Atina, Selanik, Iraklion gibi belediyelerin yöneticilerine ve Parteion Üniversitesi yetkililerine çağrı yapmış ve Öcalan'ı Yunanistan'a davet etmelerini istemişlerdir. Bu dilekçenin yanında Öcalan'ın siyasi sığınma hakkı peşinde olduğu dönemlerde birçok milletvekili, parlamenter ve entelektüelin Av-

38. M. Ali Galip Alçtepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, (Esra Yayınları, Ankara: 1997), s. 54.

39. *Greece and PKK Terrorism*, s. 24.

rupa ülkelerinin Öcalan'a sığınma hakkı vermesi için baskı yaptıkları bilinen bir gerçekliktir. 11 Aralık tarihinde toplanan imzalar ve Öcalan davetinden sonra PKK 4 Haziran'da Atina'daki Great Britain Hotel'de bir kokteyl vermiş ve bu kokteyle farklı siyasi partilerden 80 Yunan milletvekili katılarak terör örgütüne verdikleri açık desteği gözler önüne sermişlerdir.⁴⁰

PKK'nın Yunanistan'daki lobi faaliyetleri ve siyasetçilerle kurmuş olduğu ilişki yalnızca 90'lara has bir durum değil her daim mevcudiyetini koruyan bir gerçeklik halini almıştır. Son dönemde Türkiye'nin terörle mücadele politikasında paradigma değişikliğine gitmesi ve somut adımlar atması sonucu PKK da Yunanistan'daki faaliyetlerine hız vermiş ve siyasetçilerle olan ilişkilerine dair yeni görüntüler ortaya çıkmaya başlamıştır. Örneğin Türkiye'nin Afrin operasyonunun ardından eski Yunan siyasetçiler ve aydınlar bir bildiri yayımlamış ve Türkiye'nin operasyonuna karşı çıkararak PKK'yı savunmuştur.⁴¹ Söz konusu bildiri yayımlayanların arasında eski bakanlardan siyasetçilere, sanatçılardan hukukçulara kadar birçok aktör bulunmaktadır.

Afrin operasyonuna yönelik mevcut siyasetçilerin de PKK'nın yanında

Görsel 11: Türkiye'nin Afrin Operasyonundan Sonra Atina'da Protesto Gösterisi Düzenlenmiştir

yer alarak örgütün etkinliklerine katıldıkları ve Türkiye karşıtı açıklamalar yaptıkları bilinmektedir. Örneğin SYRIZA Dış İlişkiler Sorumlusu Panos Tragizis, Yunanistan'ın Verona kentinde PYD'nin Yunanistan sorumlusu İbrahim Müslim'in düzenlediği Afrin konulu bir panele katılarak Türkiye aleyhine ve PKK lideri Öcalan lehine açıklamalar yapmaktan çekinmemiştir. Tragizis "Halkı için savaşanlar terörist olur mu?" ifadelerini kullanarak PKK'yı bir terör örgütü olarak görmediğini ima etmiş ve "Afrin'de Kürt halkının özgürlüğünü elde edeceğine inandığı" şeklinde örgütün söylemlerine benzer açıklamalar yapmıştır.⁴² Afrin operasyonuna yönelik gerek söz konusu bildiri gerekse örgütün çeşitli faaliyet ve etkinliklerine siyasetçilerin katılarak PKK'yı destekleyen açıklamalar yapmaları –Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi– Yunanistan'da da PKK lobisi ve bağlantılarının günümüzde ne kadar güçlü olduğunu ve örgütün söz konusu bağlantıları kullanarak yaşanan gelişmelere hemen reaksiyon verebildiğini göstermektedir.

40. "Greece's Love Affair with the Kurdish Terrorist Organization of PKK", Theapricity, <https://www.theapricity.com/forum/showthread.php?60536-Greece-s-love-affair-with-the-Kurdish-terrorist-organization-of-PKK>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

41. "Yunanlı Siyasetçi ve Aydınlar, Afrin'e Destek Çağrısı", ANF Türkçe, 21 Şubat 2018.

42. "Afrin için Yunanistan'da Panel, İşveçte Solcuların Eylemi", ANF Türkçe, 26 Mart 2018.

Görsel 12: PKK, Yunanistan'ın Çeşitli Şehirlerinde Afrin Protestosu Düzenlemiştir

Görsel 13: PKK Militanları, Afrin Operasyonundan Sonra Atina'da 5 Gün Süren Açlık Grevi Başlatmıştır

katkı sağlamışlardır.⁴³ Ayrıca yaptıkları açıklamalarda YPJ'li kadınların dünya kadınları için bir sembol haline geldiğini, oluşumdan etkilendiklerini ve daha yakından tanıyarak daha güçlü ilişki kurmak istediklerini belirtmişlerdir. Yukarıda çerçevesi çizilmeye çalışılan bu ve bunun gibi örneklerde de görüldüğü gibi PKK Yunanistan'da siyaset ve sivil toplum alanındaki ağlarını kullanarak her fırsatta tanıtımına katkı sağlamak ve özellikle Suriye'de gerçekleştirdiği faaliyetlerini direniş romantizmi kapsamında söz konusu aktörler vasıtasıyla dünyaya pazarlamaya çalışmaktadır.

MEDYA YAPILANMASI

PKK'nın Yunanistan'daki basın ve medya faaliyetleri 1990'larda oldukça güçlü olmuş ve altın çağını yaşamıştır. Fakat günümüzde yazılı ve görsel medya alanındaki etkinliğin son derece zayıf olduğunun belirtilmesi gerekir. Abdullah Öcalan'ın 1999 yılında yakalanması ve PKK'nın 2002 yılında AB terör örgütleri listesine dahil edilmesi, örgütün görünür alanlardan çekilmesine ve faaliyetlerini geri plandan sürdürmesine sebep olmuştur. Bunun yanında Yunan devletinin örgüte kamuoyunda alan açmaktan vazgeçmesi de medya alanındaki faaliyetleri olumsuz etkilemiştir. Günümüzde örgütün Yunanistan'da yazılı ve görsel medya alanında zayıf bir etkinliğe sahip olduğu fakat yazılı ve görsel medya alanındaki faaliyetlerini sosyal medya aracılığıyla sürdürmeye çalıştığı görülmektedir.

43. "Syriza Parlemerteri: Kürt Kadınları Dünyada Sembol", ANF Türkçe, 8 Mart 2015.

1990’larda örgüt Yunanistan’daki yazılı ve görsel medyada oldukça etkindir. Örneğin örgüt bu yıllarda *Foni Tou Kurdistan* (Kürdistan’ın Sesi) isimli Yunanca bir dergi çıkarmış ve söz konusu dergi PKK’nın Yunanistan’daki basın yayın organı olarak görülmüştür.⁴⁴ 90’larda imtiyaz sahibi Ali Özlütaş’ın olduğu *Kürdistan’ın Sesi* dergisinin yanında çıkarılan bir diğer dergi *Kurdish Report*’tur. *Kurdish Report*’un yayın dili olarak İngilizce tercih edilmiştir. Bu dergiler bir yandan örgütün Yunanistan topraklarında propaganda yapmasını sağlamış diğer yandan örgüte bir gelir kaynağı oluşturmuştur. 90’lardaki

PKK’nın Yunanistan sorumlusu olan Fethi Demir itiraflarında bu dergilerin 60 bin civarında satıldığını ve gelirlerinin de Yunanistan’a gelip giden örgüt mensuplarının ulaşım masraflarının (uçak biletleri, konaklama masrafları vs.) karşılanmasında kullanıldığını ifade etmiştir.⁴⁵ PKK Yunanistan’da çıkardığı dergilerin yanı sıra zaman zaman kitapçık, kitap, broşür gibi farklı dillerde materyaller basarak örgütün propagandasını yapmayı amaçlamıştır. Örneğin örgüt 90’ların sonunda Atina’da *Al Aouge* ve *El Evch* gibi Arapça dergiler yayımlamış ve bunları Suriye, Lübnan ve Kuzey Irak gibi yerlere propaganda amacıyla göndermiştir.⁴⁶ Yunanistan’da İstanköy ve

Girit gibi yerlerde gerçekleştirilen çeşitli kültür festivallerinde PKK militanlarının *Foni Tou Kurdistan* dergisini 500 drahmi karşılığında zorla esnafa ve Türk azınlığa satarak propaganda faaliyeti yürüttüğü de zaman zaman basına yansımıştır.⁴⁷

Örgüt tüm bu dergi ve kitapçıkları Yunanistan sokaklarında özgürce dolaşıma sokabilmiş, özellikle PKK’ya sıcak bakan Yunan marjinal sol kesimine yönelik propaganda yapma imkanı elde etmiştir. Yunan makamlarının ise 90’larda PKK’nın

Görsel 14: PKK, 90’lı Yıllarda Yunanistan’da Kürdistan’ın Sesi Adlı Dergiyi Çıkarmıştır

44. Bekir Gücenmez, “Terörizmin Finansmanı: PKK, ETA ve IRA Terör Örgütlerinin Karşılaştırılması”, (Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2014), s. 72.

45. “Cezalandırılan Militanların Üzerine Naylon Damlatılıyordu”, Turktoreti, <http://www.turktoreti.com/viewtopic.php?f=143&t=7714>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

46. Yıldız Ulas, “Combating Commercial Terrorists: the PKK Case”, (Yüksek Lisans Tezi, Naval Postgraduate School: 2015), s. 55.

47. “PKK, Girit’teki Kültür Festivalinde”, NTV, 10 Ağustos 2000.

medya ve tanıtım faaliyetlerini engellemediği görülmektedir. Abdullah Öcalan da 23 Aralık 1998'de *Eksusia* gazetesine vermiş olduğu röportajda Yunanistan'ın örgütün hazırladığı dergileri sokaklarda satmasına izin verdiğini ve örgütün bu dergilerin satışından gelir etme imkanına sahip olduğunu açıklamıştır.⁴⁸ Bunun yanında zaman zaman Yunan basınının da PKK'ya yayın ve makaleleriyle önemli oranda destek verdiği bilinmektedir. Örneğin 15 Eylül 1998'inde Yunanistan'daki özel bir

Görsel 15: Yunan TV Kanalının 15 Eylül 1998 Tarihinde Abdullah Öcalan'la Yaptığı Röportajdan Bir Görüntü

kanal olan Mega TV, Abdullah Öcalan'la röportaj yapmış ve Öcalan bu röportajında Yunanistan'ın aynı GKRY ile sürdürdüğü gibi Ortadoğu ülkeleriyle de Türkiye'ye karşı ortak bir askeri doktrin uygulaması gerektiğini ifade etmiştir.⁴⁹

Günümüzde ise PKK'nın Yunanistan'da sosyal medyada oldukça etkin olduğu, çeşitli

bloglar ve sosyal medya hesapları üzerinden propaganda yapmaya ve etkinliklerini duyurmaya devam ettiği görülmektedir. PKK söz konusu site ve sosyal medya hesaplarıyla ise Yunanistan'daki faaliyetlerinin duyurusunu yapmayı, Türkiye'nin terörle mücadele yöntemlerini sorunsallaştırmayı ve örgüt kapsamında çok daha farklı kitlelere ulaşmayı hedeflemektedir. Örneğin bu minvalde Kurdistan Greece Friendship Association⁵⁰ (KGFA) ve Kürdistan Dayanışma Komitesi'ne⁵¹ (Επιτροπή Αλληλεγγύης στο Κουρδιστάν) ait sosyal medya hesapları örgütün Yunanistan'daki önemli propaganda araçlarını oluşturmaktadır.

Bunların yanında Kürdistan Kültür Merkezi gibi Yunanistan'daki PKK oluşumlarının Yunan toplumuna örgüt faaliyetlerini, misyonunu anlatmak ve propagandasını yapabilmek için çeşitli siteler ve bloglar kurarak etkili olmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda açılan "kurdistan.blogspot.com" gibi siteler Yunanca yayın ve bildirimlerle PKK'nın Yunanistan'da insan hakları için mücadele eden barışçıl bir örgüt olarak göstermeyi hedeflemektedir.

Örneğin "kurdistan.blogspot.com" isimli paylaşım sitesinde daha çok PKK'nın tanıtımını yapmak, örgütün yürütmüş olduğu terör faaliyetlerini Yunan kamuoyunda var olma mücadelesi olarak sunmak, Türkiye'nin yürütmüş olduğu terörle müca-

48. *Greece and PKK Terrorism*, s. 15.

49. *Greece and PKK Terrorism*, s. 12.

50. "Kurdistan Greece Friendship Association (KGFA)", Facebook, <https://www.facebook.com/kurdistan.greece>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

51. "Επιτροπή Αλληλεγγύης στο Κουρδιστάν", Facebook, <https://www.facebook.com/SolidarityWithKurdistanGreece>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

Görsel 16: Facebook ve Twitter Gibi Sosyal Medya Hesaplarında PKK Propagandası Yapılarak Türkiye Karşıtı Paylaşımlara Yer Verilmektedir

dele politikalarını ise insan hakları ihlalleri olarak göstermek amacıyla dezenformasyona dayalı çeşitli yayınlar ve paylaşımlar yapılmaktadır.

Facebook'taki Kurdistan Greece Friendship Association sayfasında da Türkiye karşıtı paylaşımlar yapılmakta ve PKK söylemleri dolaşıma sokulmaktadır. Yapılan paylaşımlarda kullanılan ve örgüt ile Yunan devletinin ortak düşman karşısında birleşebileceğini dile getiren şu ifadeler 90'larda yaşananları ve Yunanistan'ın PKK'ya destek verme sebebini akıllara getirmektedir. Günümüzde de örgüt benzer söylemleri kullanarak Yunanistan'dan destek arayışına girmektedir.

Kürdistan ve Yunanistan Türkiye'nin saldırısına karşı iş birliği yapma kabiliyetine sahipler ve stratejik konumdalar. Düşmanımız (Türkiye) avantaj elde ediyor ve barbar eylemleriyle bizi tehdit edebileceğine, bizi işgal edebileceğine inanıyor... Bizim için başarmanın ve düşmana korku salmanın tek yolu güçlü ilişkilere sahip olmaktır. Kürdistan ve Yunanistan birlikte durmalı ve birbirlerini desteklemelidir.⁵²

Bunların yanında Kürdistan Dayanışma Komitesi'ne ait olan paylaşım sitesi Türk Silahlı Kuvvetlerinin Afrin operasyonunda oldukça fazla sayıda paylaşım yapmış ve Türkiye'nin terörle mücadelesine yönelik manipülatif bir tutum sergilemiştir. Sitede sözde Afrin direnişi bilgi merkezinin yayımladığı haberler paylaşılmış ve Türkiye'nin bölgede katliam yaptığı, sivil halkı yerlerinden ettiği şeklinde içerikler dolaşımı sokulmaya çalışılmıştır.⁵³

52. Kurdistan Greece Friendship Association (KGFA), Facebook, <https://www.facebook.com/kurdistan.greece/photos/a.207002652661450/2259647030730325/?type=3&theater>, (Erişim tarihi: 4 Ekim 2018).

53. "Οι εξελίξεις στην Αφρין και τη Βόρεια Συρία", <http://www.rojavakurdistan.gr/index.php/2017-03-11-20-58-00/fakelloi-afirin-2018/73-fakelloi-afirin-2018/559-test-gfgre-erg#.WytbX8NG1yY.facebook>, (Erişim tarihi: 4 Ekim 2018).

FİNANS KAYNAKLARI

Yunanistan PKK için finans kaynağı açısından da önemli bir ülke konumundadır. Örgüt Yunanistan'daki yapılanmasının başladığı zamanlarda birçok gelir kalemi oluşturmuş ve zaman içinde önemli miktarda gelir elde etmeye başlamıştır. Örgütün 90'lı yıllarda oldukça etkili bir ekonomik yapılanma oluşturduğu ve her ne kadar

zayıflasa da 2000'li yıllarda da benzer taktiklerle ekonomik gelirlerini korumaya çalıştığı görülmektedir.

Öcalan yakalandıktan sonra yapmış olduğu itiraflarda, örgütün Yunanistan'daki gelir kaynaklarına yönelik sunmuş olduğu bilgiler bu kapsamda oldukça önemlidir. Örneğin Öcalan örgütün Yunanistan'da sivil kurumlardan önemli miktarda para desteği alsa da 90'larda esas desteğin Yunan kiliseleri ve sendikalardan geldiğini belirtmiştir.⁵⁴ Özellikle bu dönemde Yunan kilisesinin PKK'ya yapmış olduğu finansal katkı birçok bilimsel çalışma ve gazetede de kendisine yer bulmuştur. Yunan Ortodoks Kili-

Görsel 17: PKK'nın ERNK Ofisi Eliyle Dağıtmış Olduğu Broşürde Yunan Milli Bankası'na Ait Banka Hesap Numarası Yer Almıştır

sesinin lideri Başpiskopos Serafim'in 1994'te yayımladığı bir bildiriye söz konusu destek gözle görülür hale gelmiştir. Serafim ruhani liderlere gönderdiği bir bildiriye Türkiye karşıtlığını dile getirmekten ve PKK'ya yönelik yapılacak yardımların önünü açmaktan çekinmemiştir:

Soykırımı yaşamış, uzun yıllar Türk esareti altında ezilmiş ve Küçükasya'nın yok oluşunu görmüş insanların inancını ifade eden bizim kilisemiz, sesini yükselterek Kürt halkı için yapacağımız yardımların yanında bu insanlara yapılan vahşice saldırıların durması ve insan hakları ile özgürlüklerine ve milli benliklerine kavuşmaları için gerekenin yapılmasını rica ediyor.⁵⁵

PKK'ya düzenli olarak bağış yapan kiliselerin yanında para yardımı yapan sol örgütler ve PKK'ya bağlı paravan dernekler de bulunmaktadır. Söz konusu dernekler Yunanistan sokaklarında gelip geçenlerden PKK adına para toplamış ve örgüte mali kaynak oluşturmaya çalışmıştır. Bu kapsamda haraç alınan esnaf ve vatandaşlara kimi zaman Kürdistan İhtilalci Komitesi yazısının bulunduğu bir makbuz bile

54. Uğur, *Abdullah Öcalan'ı Nasıl Sorguladım*, s. 82.

55. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 97.

vermişlerdir.⁵⁶ Bağış yapılanlara verilen makbuzun Yunanca olması ve üzerinde PKK'nın söylemlerine ve sembollerine yer verilmesi terör örgütünün Yunanistan'da yalnızca Kürt diasporasını ve mültecileri değil Türkiye karşıtlığından dolayı PKK'yı legal görerek destek vermek isteyen Yunan vatandaşlarını ve marjinal sol kesimleri de hedeflediğini göstermektedir. PKK'nın ERNK ofisi eliyle dağıtmış olduğu broşürlerde de Yunan Milli Bankasına ait banka hesap numarası yazılı olması, Yunan devletinin paravan dernekler aracılığıyla örgütün bağış toplamasına göz yumduğunu göstermektedir.⁵⁷

Örgütün Yunanistan'da gelirlerini artırmaya yönelik faaliyetlerinde Yunan banka hesaplarını kullanması uluslararası basında da kendisine yer bulan bir olay haline gelmiştir. Almanya'da yayımlanan haftalık haber dergisi *Focus*, PKK'nın Yunan Milli Bankasında hesabı olduğunu ve bu hesaptan çekilen paralarla Bekaa Vadisi'ne eğitime gönderilen militanların yol masraflarının karşılandığını dile getirmiştir.⁵⁸

Yunanistan'da toplanan haraç, bağış ve yardımların PKK açısından nasıl büyük bir gelir kalemi ortaya çıkardığı 1994'te yürütülen kampanyadan anlaşılmaktadır. The League for People's Rights and Liberation isimli sözde insan hakları örgütü 1994'te Kürtlerle dayanışma adı altında PKK için yardım toplama kampanyası düzenlemiş, Atina'nın her yanına afişler asmış ve Atina Dış Ticaret Bankası'na ait

Görsel 18: PKK'nın Yunan Milli Bankasında Hesabının Olmasıyla İlgili Olan Söz Konusu Haber 23.10.1996 Tarihli Milliyet Gazetesinde Yayınlanmıştır

Görsel 19: Haraç Alınan Esnaf ve Vatandaşlara "Kürdistan İhtilacı Komitesi" Yazısının ve PKK Sembollerinin Bulunduğu Makbuz Verilmiştir

56. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 34.

57. *Greece and PKK Terrorism*, s. 18.

58. "Focus: PKK'nın Yunan Bankasında Hesabı Var", *Milliyet*, 23 Ekim 1996.

82968164 numaralı hesapta toplanan paralardan 200 milyon drahmi (o günkü kurla yaklaşık olarak 885 bin dolar) gelir elde edilmesi planlanmıştır.⁵⁹

Görsel 20: Yunan Sol Örgütlerin PKK'ya Para Toplamak İçin Düzenlediği Kampanyalar 27 Ocak 1994 Tarihinde Milliyet Gazetesinde Yer Almıştır

zenlenmiştir. Söz konusu festivalin tanıtımı açısından Selanik Belediyesiindeki Yunan yetkililer de festivale katılarak destek vermekten çekinmemişlerdir.⁶⁰

PKK'nın Yunanistan'da en önemli gelir kaynağını şüphesiz insan kaçakçılığı oluşturmaktadır. Yunanistan üçüncü dünya ülkelerinden gelen göçmenlerin Avrupa'ya ulaşım güzergahı üzerinde bulunduğundan PKK ülkenin stratejik konumunu iyi kullanmakta ve insan kaçakçılığını Yunanistan'da önemli bir gelir kalemi haline getirmektedir. İtalyan Guardia di Finanza Kurumu PKK'nın insan kaçakçılığı faaliyetlerinin Kuzey Irak'ta başladığını, Türkiye ve Yunanistan güzergahlarının üzerinden kaçakların nihai hedefinin Almanya ya da Arnavutluk olduğunu söylemektedir.⁶¹ Haliyle Yunanistan örgütün insan kaçakçılığı faaliyetleri açısından önemli bir transit merkez konumundadır. Bunlarla birlikte PKK'nın bizzat insan kaçakçılığı yaptığı gibi insan kaçakçılığı yapan başka aktör, çete ve örgütlerden de haraç alarak gelir kalemi oluşturduğu bilinmektedir. 19 Ocak 1998'de Alman ARD kanalında yayınlanan bir programda konuşturulan bir çete üyesinin açıklamaları, PKK'nın kendisinin dışında insan kaçakçılığı yapan örgütlerden de haraç alarak gelir elde ettiğini gözler önüne sermiştir. Çete üyesinin itiraflarında Yunanistan'daki insan kaçakçılığı konusunda PKK'nın tek sorumlu aktör olduğunu ifade ettiği şu açıklamaları oldukça önemlidir.

Bizim örgütümüzün PKK ile doğrudan bir bağlantısı yok ama birçok olayda işimizi yapabilmek için PKK'ya ödeme yapmak zorunda kalıyoruz. PKK kendisi için de insan kaçakçılığı yapıyor ve bazı ülkelerde başkalarının yapmasına müsaade etmiyor. Örneğin bu ülkelerden biri Yunanistan. Benim örgütüm insanları yalnızca Yunanistan'a kadar ulaştırma işi yapıyor ama Yunanistan'dan sonrası tamamıyla PKK'nın işi.⁶²

59. "Atina'da PKK Yanlısı Afişler" Milliyet, 27 Ocak 1994.

60. *Greece and PKK Terrorism*, s. 25.

61. Mitchel P. Roth ve Murat Sever, "The Kurdish Workers Party (PKK) as Criminal Syndicate: Funding Terrorism through Organized Crime, A Case Study", *Studies in Conflict & Terrorism*, 30:10, s. 901-920.

62. *Greece and PKK Terrorism*, s. 29.

Bu gibi itiraflar başta Yunanistan olmak üzere Avrupa'da insan kaçakçılığı işinin nasıl PKK kontrolü altında olduğunu, örgütün bu konuda nasıl bir tekel haline dönüştüğünü gözler önüne sermektedir. PKK'nın Yunanistan'da yürüttüğü insan kaçakçılığı faaliyetleri Yunan basınında da zaman zaman kendisine yer bulmaktadır. Örneğin Kasım 2017'de Yunan polisi Türkiye doğumlu Kürt kökenli dokuz kişiyi ele geçirmiş ve bu kişilerin sahte kimlik, pasaport ve ehliyet çıkartan bir çeteye mensup olduğunu tespit etmiştir. Yakalanan grubun sahte Yunan kimliği ve pasaportu çıkarıp göçmenlerin Batı Avrupa'ya gitmelerini sağladığı ve Müslüman isimlerinin dikkat çekmemesi açısından sahte belgelere doğum yeri olarak Türk azınlığın yoğun olarak yaşadığı Gümölcine'yi yazdıkları ifade edilmektedir.⁶³

İnsan kaçakçılığının yanında geçici mülteci kamplarından gasp ve haraç yoluyla elde edilen gelirler de PKK'nın Yunanistan'da önemli gelir kaynaklarıdır. Örgüt, yolu Yunanistan'dan geçen göçmenler ve illegal mültecilerden haraç toplamakta ve bu ülkeyi geçici konaklama mekanı olarak düşünen ve asıl amacı Batı Avrupa ülkelerine ulaşmak olan göçmenleri tehdit yoluyla örgüte bağış yapmaya zorlamaktadır. Bu durum 11 Ağustos 1998'de *Athens News* haberine de konu olmuş ve PKK'nın çeşitli mülteci kamplarındaki etkinliği ve durumun vahameti gözler önüne serilmiştir. "Kurdish Rivalries Boil Over at Key Stop in Refugee Trail" başlığıyla ele alınan haberde PKK militanlarının Iraklı Kürtlerin de içinde olduğu kamplarda hem propaganda faaliyeti yürüttüğü hem de bu kampları finans kaynağı olarak gördüğü ifade edilmektedir. Haberde kamplarda kalan mültecilerle röportajlar yapılmış, bu röportajlarda siyasi sığınma ya da başka bir ülkeye transfer için bekleyen mültecilerin PKK'nın vergilerini ve koruma bedeli altında haraçlarını ödemek zorunda bırakıldıklarını, örgüt ile iş birliğine yanaşmayan kişilerin ise dayak yedikleri ya da infaza maruz kaldıkları belirtilmiştir.⁶⁴ İnsan kaçakçılığının yanında Yunanistan üzerinden Avrupa'ya ulaşmaya çalışan ve geçici mülteci kamplarında konaklayan göçmenlerden yetkili otorite sıfatına bürünerek haraç kesilmesi PKK'nın Yunanistan'daki etki boyutunu ve mali yapısının ne kadar çeşitli kalemlere dayandığını gözler önüne sermektedir.

MİLİTAN DEVŞİRME YÖNTEMLERİ

Yunanistan'ı PKK açısından stratejik bir ülke haline getiren en önemli olgulardan biri militan devşirme konusunda sağladığı avantajlar ve sahip olduğu eğitim kamplarıdır. 90'larda birçok alana yayılan faaliyetlerde olduğu gibi kamplar ve militan devşirme açısından örgüt Yunanistan'da altın dönemini yaşarken günümüzde her ne kadar aynı etkinlikte olmasa da bu alanlarda varlığı ve faaliyetleri devam etmektedir.

63. "Αυτοί είναι οι Κούρδοι που συνελήφθησαν στη γιάφκα", Ereportaz.gr, <http://www.ereportaz.gr/afti-i-ne-kourdi-pou-synelifthisan-sti-giafka>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

64. *Greece and PKK Terrorism*, s. 17.

Özellikle günümüzde Yunanistan'a Suriye ve Irak'tan gelen mülteciler PKK için militan devşirebileceği ve örgüt propagandası yaparak kitleleri peşinden sürükleyebileceği ciddi bir havuz oluşturmaktadır. Bu sebeple PKK, Yunanistan'ın çeşitli yerlerinde kurulmuş olan mültecilere yönelik çadır kentler ve kamplarda denetim ve kontrolü oldukça önemsemekte, bu kamplara hakim olmayı hem militan devşirme imkanı açısından hem de Yunanistan'daki faaliyetlerinin devamlılığı açısından oldukça hayati görmektedir. PKK'ya yakın gazete ve haber sitelerinin Yunanistan'daki mülteci kamplarına yönelik oldukça fazla sayıda haber yapması ve örgütün yayın organlarının bu kamplardaki insani durumları sık sık gündeme getirmesinden örgütün mülteci kamplarını sahiplenme stratejisinin izlerini görmek mümkündür.

Yunanistan'ın 1990'lardaki mülteci politikası da PKK'nın mülteciler ve mülteci kampları üzerinde tahakküm kurmasına ve militan devşirme açısından kolaylıklar sağlamasına sebep olarak örgüte alan açmıştır. Bu kapsamda Yunanistan örgütün propaganda faaliyetlerine daha açık olacakları ve Türkiye karşıtlığının daha kolay tesis edilebileceği düşünülen Suriye, Irak, Türkiye gibi ülkelerden gelen yalnızca Kürt asıllı mültecileri topraklarına kabul etme stratejisi izlemiştir. Bu sebeple Bangladeş, Pakistan ve Sri Lanka gibi ülkelere gelen sığınmacılar geri gönderilmiştir.⁶⁵ Yunanistan'ın bu politikasının yanında 90'larda Yunanistan'daki Kürt diasporanın güçlenmesini sağlayan üç büyük göç dalgasının etkisi vardır. Bu göç dalgalarının 1991-1992 arasında Halepçe gibi Irak'ta gerçekleştirilen kimyasal saldırı sonucu, 1994-1995 arasında Türkiye'nin güneydoğu bölgesinde terörle mücadele operasyonlarını sertleştirmesi ve 1996-1998 arasında Kuzey Irak'ta çatışmaların yaşanması sonucu gerçekleştiği ifade edilmektedir.⁶⁶ Bunların yanında 2003 yılındaki Irak'ın işgali ve 2011'de başlayan Suriye iç savaşı da yeni göç dalgalarının oluşmasına sebep olmuştur. Bu beş dalga sonucu zamanla Yunanistan'da sayıları artan Kürt göçmenler devletin bu alandaki politikaları sebebiyle de PKK'nın etki alanı içine girmekten kaçamamışlardır.

Elbette Yunanistan'daki tüm Kürtlerin PKK'nın etki alanı içinde kalarak militanlaştığını iddia etmek doğru olmaz. Yapılan bilimsel çalışmalar Yunanistan'daki Kürt göçmenlerin bazılarının organize olarak PKK'nın etki alanı içine girdiğini bazılarının ise örgütün etki alanı dışında kalmayı başardığını ifade etmektedir. Örneğin Aspasia Papadopoulou, Yunanistan'daki Kürt göçmenler üzerine yaptığı çalışmada örgütlü mülteciler (*organized refugee*) olarak ifade ettiği göçmenlerin PKK üyesi olduğunu, örgütün etkinliklerinde aktif olarak yer aldıklarını ve Yunanistan topraklarında örgütün etkinliğini artırmasına yardımcı olduklarını ifade etmektedir.⁶⁷ Pa-

65. *Greece and PKK Terrorism*, s. 20.

66. Aspasia Papadopoulou, "Kurdish Asylum Seekers in Greece: the Role of Networks in the Migration Process", UNU/ WIDER Conference on Poverty, International Migration and Asylum, 27-28 Eylül 2002, Helsinki, s. 4.

67. Aspasia Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 12.

padopoulou'nun PKK militanı haline gelen göçmenlerle yapmış olduğu görüşmeler sonucunda ise PKK'nın Yunanistan'da üyelerine güvenli bir yolculuk temin ettiği, koruma sağladığı, militanlarının sınırı kolaylıkla geçmesine aracılık ettiği, kaçakçılarla sağlıklı bir iletişimin kurulması amacıyla yardımcı olduğu gibi kolaylık ve hizmet sağladığı ifade edilmiştir.⁶⁸ Bunların yanında PKK'nın Yunanistan'daki diaspora arasındaki gündeminin memleket odaklı (*homeland oriented*) olduğunu ve dış ilişkilerini de kullanarak Türkiye'de bir değişimi amaçladığını belirtmektedir. PKK'nın bir göçmen hareketinden daha çok siyasi saiklerle hareket ettiğini, göçmen sorunlarıyla değil siyasi ajandasıyla hareket ettiğinden kimi Kürtler tarafından da ayrıştırıldığını dile getirmektedir.⁶⁹ Örneğin PKK'nın etki alanı dışında kalmayı başaramış göçmenlerin, göçmenliğin anlamını yeni ülkede yeni bir hayat inşa etmek olarak gördüğünü ve siyasi olayların bir parçası olarak örgütün militanlığını yapmanın doğru olmadığını düşündüklerini belirtmiştir. Hatta Türkiye'de örgüt üyeliği yapmış olan fakat Yunanistan'da örgütten uzak duran göçmenlerin de olduğunu belirten Papadopoulou, bu göçmenlerin ayrılıkçı siyasetin sürdürülmesinin ve sorunların yeni ülkeye taşınmasının burada yaşayan Kürtlerin kendilerini güvensiz hissetmesine yol açtığını, onları toplumdan soyutladığını ve örgüte bağımlı hale getirdiğini düşündüklerini vurgulamıştır.⁷⁰

PKK'ya Yunanistan'da katılan birçok isim olduğu ve göçmenler arasında örgütün militan devşirme faaliyetlerinin yaygın olduğu gerek ele geçirilen teröristlerin ifadelerinden gerekse de öldürülen teröristlerin kimlik bilgilerinden de anlaşılabilir. Örneğin PKK'nın sözde Şehit Aileleriyle Dayanışma Komitesi adı altındaki oluşumu düzenli olarak çatışmalarda ölen militanların kimlik bilgilerini açıklamakta ve bu isimlerden birçoğunun örgüte Yunanistan'da katıldığı görülmektedir.⁷¹ Özellikle 90'larda Yunanistan'dan PKK'ya katılan militan sayısı oldukça fazla olmuştur. Seydo Hazar kod adlı Seyithan Samacan, Hayri Cemil kod adlı Gıyaseddin Altun, Hasan kod adlı Ahmet Akkurt ve 1994'te Ayasofya'nın bahçesine bıraktığı bomba ile iki turisti yaralayan Dilek Öz gibi PKK'lı teröristler itiraflarında Lavrion Kampı'nda eğitim aldıklarını itiraf etmiştir.⁷² PKK günümüzde 90'lardaki kadar olmasa da Yunanistan'dan militan devşirmeye devam etmektedir. Örneğin Yunanistanlı Dilxwaz gibi birçok militan Suriye'nin kuzeyine giderek YPG/YPJ saflarında savaşmıştır.⁷³

68. Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 12.

69. Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 13.

70. Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 11.

71. "Farklı Tarihlerde Yaşamını Yitiren 24 Gerillanın Kimliği Açıklandı", ANF Türkçe, 17 Eylül 2015; "25 Gerillanın Kimlik Bilgileri Açıklandı", ANF Türkçe, 27 Ekim 2015; "1997'de Hayatını Kaybeden Bir Gerillanın Kimliği Açıklandı", ANF Türkçe, 9 Aralık 2014; "Farklı Tarihlerde Yaşamını Yitiren Gerillaların Kimlikleri Açıklandı", ANF Türkçe, 16 Aralık 2013.

72. Alçitepe, *Yunanistan Kıbrıs Rum Kesimi PKK Üçgeni*, s. 44.

73. "Yunanlı Dilxwaz: Kobane Şu Anda İnsanlığın Merkezi", ANF Türkçe, 4 Aralık 2014.

Yunan Yabancı Savaşçılar

PKK Yunanistan'da militan devşirme konusunda yalnızca Kürt göçmenleri değil Yunan vatandaşlarını da hedeflemektedir. Bu kapsamda yabancı militan devşirme konusunda Yunanistan örgüt için oldukça elverişli bir ülkedir. Öyle ki son yıllarda PKK bünyesinde faaliyet gösteren ve Suriye'de aktif çatışmalarda yer alan birçok Yunan militan gündeme gelmiştir. Örneğin PKK'nın çağrısıyla Suriye'nin kuzeyinde 10 Haziran 2015 tarihinde Enternasyonalist Özgürlük Taburu adı altında Almanya, İspanya, Yunanistan gibi ülkelerden gelen farklı devrimci örgütlerin destek verdiği bir yapılanma kurulmuştur. Kurulan yapılanmaya İspanya Yeniden İnşa Örgütü, TİKKO, Birleşik Özgürlük Güçleri (BÖG), MLSPB Devrim Cephesi'nin yanı sıra devrimci ve aşırı sol birçok örgüt destek vermiştir.⁷⁴ Söz konusu yapılanmaya destek amacıyla Yunanistan'dan da birçok militan devşirilmiştir.

Yunanistan'dan Enternasyonal Özgürlük Taburu'na katılma amacıyla olan Yunan militanlar Enternasyonalist Dayanışma için Devrimci Birlik (Επαναστατικός Σύνδεσμος Διεθνιστικής Αλληλεγγύης) adıyla bir örgüt kurmuş ve bu örgüte tabura katılmıştır. Kısa adı RUİS (Revolutionary Union for Internationalist Solidarity) olan birliğin tamamına yakını PKK'ya sempatiyle bakan Yunan teröristlerden oluşmaktadır. RUİS'in MLKP'nin çağrısı üzerine sözde enternasyonal direnişe katkı sağlamak amacıyla kurulan ilk örgüt olduğu ifade edilmektedir. Bu durum yalnızca 90'larda değil günümüzde dahi PKK'nın Yunanistan'daki etkinliğini, diğer sol örgütlerle kurmuş olduğu organik bağlarının kuvvetini ve devamlılığını göstermektedir. RUİS örgütü kuruluşunun akabinde bir açıklama yayımlayarak Yunanistan'dan dayanışma için gösterilecek çabalara bir yol açacaklarını ve gereken koordinasyonu sağlayacaklarını ifade etmiştir.⁷⁵ Sosyal medyada propaganda için kullanı-

Görsel 21: Yunan RUİS Örgütü, Kuzey Suriye'de Faaliyet Göstermiş ve Sosyal Medya Hesaplarından Fotoğraf Paylaşmıştır

Görsel 22: Kuzey Suriye'de Faaliyet Gösteren Yunan RUİS Örgütü Yalnızca Yunan Militanlardan Oluşmaktadır

74. "Rojava'da Enternasyonalist Tabur Kuruldu", ANF Türkçe, 10 Haziran 2015.

75. "The International Freedom Battalion of Rojava and Participation from Greece", <http://web.archive.org/web/20171019083746/https://athens.indymedia.org/post/1546646>, (Erişim tarihi: 07 Ağustos 2018); "Greek Anarchists Vow to Implement Warfare Methods They Learned from PYD Terrorists in Syria", *Daily Sabah*, 29 Mayıs 2017.

lan bir Twitter hesabı (@RUİS_Rojava) olsa da daha sonra bu hesap Twitter yönetimi tarafından askıya alınmıştır.

Yunanistan'da RUİS örgütü aracılığıyla PKK'ya katılan Yunan militanlar genel olarak direniş romantizmi ve devrim düşüncesinin etkisiyle hareket etmiş ve marjinal sol argümanları sahiplenmiştir. Örneğin örgüte katılan Yunan bir militan Kobani'deki direnişin kendisini cezbediğini ifade ederek şunları söylemiştir: "Ben aslında savaşa ve insan öldürmeye karşıyım. Buna rağmen Rojava devrimi beni çekti. Ben daha çok savaşın propaganda ve basın alanında kendime yer buldum. Bu operasyonun basın devrimcisi olarak mücadele ediyorum."⁷⁶ Bir diğer Yunan terörist Çiyager Rakka'nın Afrin'deki obüs saldırısında yaralansa da tedavisinin sürdüğünü, enternasyonal özgürlük taburu ile Rojava devriminin sahipsiz olmadığını gösterdiklerini, savaştığı topraklarda "şehit" düşmenin anlamının kendisi için çok büyük olacağını dile getirmiştir.⁷⁷ Bir diğer RUİS üyesi olan ve hikayesi uluslararası basına da yansıyan militan Haukur Hilmarsson (kod adı Şahin Hüseyini) İzlanda'dan Yunanistan'a gelmiş, MLKP'nin Yunanistan üyeliğini yaparak radikalleşmiş ve RUİS örgütüne katılarak PKK ile birlikte mücadele etmeye başlamıştır.⁷⁸ Türkiye'nin Zeytin Dalı Harekatı (ZDH) kapsamında operasyon düzenlediği Afrin'de ölü ele geçirilen⁷⁹ Hilmarsson'un hikayesi Yunanistan'ın yalnızca Yunan yabancı savaşçılar için bir kaynak olmamış aynı zamanda PKK'nın görece daha zayıf yapılanmasının bulunduğu diğer Avrupa ülkelerindeki marjinal sol kesimlerin de radikalleştiği stratejik bir ülke olduğunu gözler önüne sermiştir.

Her ne kadar Suriye'de yaşanan gelişmelere paralel olarak son yıllarda terör örgütüne katılan Yunan militan sayısında artış yaşansa da PKK ve Yunan militan deyince akıllara gelen yegane isim Elefteriya Fortulaki'dir. İki çocuk annesi ve PKK'nın Yunanistan'daki yapılanmasına mensup Elefteriya 24 Mart 2006'da PKK lideri Öcalan'a tecrit uygulandığı ve durumunun kötü olduğu gerekçesiyle Atina'da kendini ateşe vererek intihar etmiştir. Geride bıraktığı mektupta "Kürt halkı ve Başkan Apo'nun özgürlüğü tüm dünya halklarının özgürlüğüdür. Kürdistan için mücadele edenler, hoşçakalın, sağlıcakla kalın" ifadelerini kullanan *Elefteriya* PKK'nın enternasyonal yapılanması bakımından simge bir isim haline gelmiştir. Öyle ki terör örgütünün kolları olan HPG ve YJA gibi örgütler tarafından gerek Yunanistan'da gerekse de Kuzey Irak'taki PKK kamplarında her yıl düzenli olarak Elefteriya'yı anma törenleri düzenlenmektedir.⁸⁰

76. "Rega Yolundaki Enternasyonalistler", *Yeni Özgür Politika*, 27 Aralık 2016.

77. "Yunan Savaşçı Çiyager Rakka: Devrimimizi Hala Savunuyoruz", *Etha* 1, 11 Nisan 2018.

78. Taha Dağlı, "Afrin'de Yunan Parmağı", *Haber* 7, 9 Mart 2018.

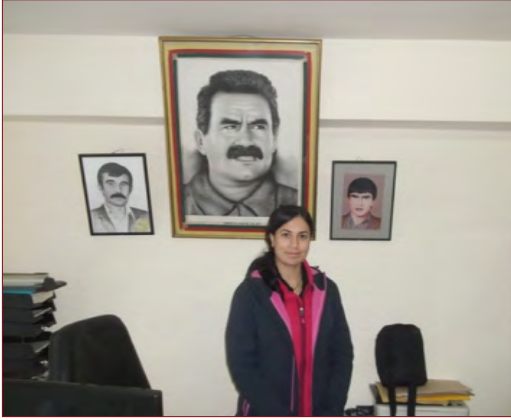
79. "Enternasyonalist Savaşçı Hilmarsson Efrin'de Şehit Düştü", *ANF Türkçe*, 6 Mart 2018.

80. "Elefteriya Fotulaki Kürdistan Dağlarında Anıldı", *Hezenparastin*, https://www.hezenparastin.com/tr/news/news_98.html, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

Devrim ve direniş romantizmiyle PKK'ya katılan yabancı militanların Yunanistan gibi radikalleşerek gelmiş oldukları ülkeler açısından da birer tehlike olduğunun belirtilmesi gerekir. Suriye ve Irak gibi ülkelerde asimetrik mücadele yöntemlerini öğrenen ve patlayıcılarla ilgili çeşitli eğitimlerden geçen marjinal sol görüşlü militanların kendi ülkelerine döndüklerinde kamu düzeni açısından büyük bir tehdit oluşturmaları mümkündür. Bazı uzmanlar bu teröristlerin Suriye'de öğrendikleri şehir savaşı ve tekniklerini Yunanistan'a taşıyabileceklerini, bu durumun ise Avrupa güvenliği açısından büyük riskleri barındırdığını söylemektedir.⁸¹ Zira söz konusu endişe Yunan gazeteleri tarafından da dile getirilmektedir. Örneğin *Eleftheros* gazetesindeki Alexandros Kalapatis'in haberinde, Suriye'de PKK saflarında savaşan Yunan teröristlerin eve döndüklerinde aynı taktik ve eğitimlerini kullanarak devletle ve sistemle mücadele edebilecekleri vurgulanmıştır.⁸² Benzer endişelerin Yunan güvenlik makamları tarafından da paylaşıldığı basına yansımıştır. *To Vima* gazetesi üst düzey bir Yunan polisini kaynak olarak gösterdiği haberinde polisin 2016'da RUIS'e katılan 30-40 yaş arası kişinin olduğu bilgisine sahip olduğunu, orada ne

tarz bir eğitimden geçtiklerinden haberdar olduğunu ve bu iş birliğinin ileride PKK'ya katılmış Yunan militanların saldırı için Yunanistan'a çağrılabilirliği endişesi oluşturduğunu ifade etmektedir.⁸³

Bunların yanında basına yansıyan haberler Yunanistan'ın Kürt ve Yunan terörist devşirme açısından zengin bir kaynak olmanın yanı sıra teröristlerin tedavileri için de önemli bir merkez olduğunu gözler önüne sermektedir. Örneğin Suriye'de göbeği ve kollarından ya-

Görsel 23: Tedavi Olmak İçin Yunanistan'a Gelen 22 Yaşındaki YPJ Militanı Delber Koban, Kürdistan Kültür Merkezi'nde Fotoğraf Çektirmiştir

ralanan 22 yaşındaki YPJ militanı Delber Koban tedavi olmak için Atina'daki Kürdistan Kültür Merkezi'ne gelmiş ve burada Abdullah Öcalan ve diğer teröristlerin posterleri önünde fotoğraf çekirmiştir.⁸⁴

81. "Avrupa'ya PKK Tehdidi", *Star*, 15 Haziran 2017.

82. "Αποκάλυψη «Ε.Τ.»: Εξάγουμε αναρχικούς μέχρι και στο Κουρδιστάν!", *Eleftherostypos*, <https://www.elftherostypos.gr/ellada/102835-apokalypsi-e-t-exagoyme-anarxikoys-mexri-kai-sto-koyrdistan>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

83. "Ομάδα ελλήνων αναρχικών στο «συριακό Κουρδιστάν»", *Tovima*, <http://www.tovima.gr/society/article/?a-id=881899>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

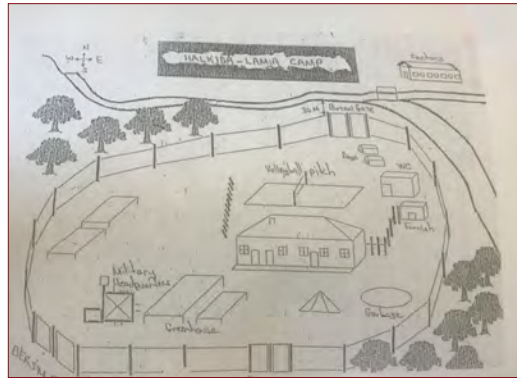
84. "Οι Κούρδοι γιόρτασαν τα 38 χρόνια του PKK", *İmerodromos.gr*, <http://www.imerodromos.gr/i-kourdi-giortasan-ta-38-chronia-tou-pkk>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

Yunanistan'daki PKK Kampları

PKK ile Yunanistan ilişkileri 1988 yılında başlamasından itibaren yalnızca politik ve ekonomik zeminde gerçekleşmemiş, çeşitli yerlerde PKK kamplarının açılması gibi operasyonel faaliyetler de yürütülmüştür. 90'larda PKK'nın Yunanistan'daki eğitim kampı sayısı çok olsa da Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra Yunan hükümetlerinin tutumu sayının azaltılmasına sebep olmuştur. Söz konusu kamplar ise gerek gazetecilerin yapmış olduğu haberler gerekse Türkiye'de ele geçirilen teröristlerin ifadeleri sonucunda ortaya çıkmıştır.

Özellikle 90'larda PKK Yunanistan'da oldukça çok sayıda hücre evine ve kamplara sahip olmuştur. Örneğin teröristlerin ifadelerine göre bu geçici kamplardan biri Atina'nın kuzeyindeki Evia Adası'nın Psahna bölgesinde, diğeri de Agrinion'un kuzeyindeki Lepenu bölgesinde yer almıştır.⁸⁵ Fakat 90'larda ele geçirilen PKK militanlarının itiraf etmesiyle Atina'nın PKK'ya yönelik aleni desteği ortaya çıkmış ve Yunanistan uluslararası kamuoyunda zor duruma düşmesiyle PKK militanlarına gizlilik politikası izlemeleri yönünde baskılarını artırmıştır. Bunun sonucunda PKK, Evia Adası'ndaki kamp yerini ve Atina yakınlarındaki hücrelerini 13 Kasım 1997'de tahliye etmek durumunda kalmıştır.⁸⁶

90'larda ele geçirilen PKK militanlarının ifadelerinden ortaya çıkan bir diğer PKK kampı Lamia Halkida'dır. Atina'ya 200 kilometre mesafede, çiftlik evi görünümünde ve etrafı dikenli tellerle çevrilerek 300-400 arası militana eğitim verildiği ifade edilen Lamia Halkida Kampı'nda PKK militanları siyasi ve askeri eğitimi almıştır.⁸⁷ Bu kampta PKK üyeleri iki aşamalı siyasi ve askeri eğitime tabi tutulmuştur. Askeri eğitim bombalı saldırı ve bomba düzenekleri üzerine uzmanlaşmayı, siyasi eğitim de örgüt propagandası ve ideolojik oryantasyonu kapsamıştır. Lamia Halkida kampında eğitim alan ve ele geçirilen teröristler çiftlik evi görünümünde olan kampın sahiplerinin Dimitri ve Marta adında iki Yunan vatandaşı olduğunu, bu kişilerin teröristlerin her türlü ihtiyaçlarını karşıladıklarını, kendi araçlarını kullanmalarına izin verdiklerini ve lojistik ihtiyaçlarını giderdiklerini söylemiştir.⁸⁸ Söz konusu itiraflardan yola çıkarak kampın krokisi dahi çizilmiştir. Ayrıca Lami Hal-

Görsel 24: Halkida Lamia Kampının PKK Militanlarının İtirafı Sonucu Krokisi Oluşturulmuştur

85. *Greece and PKK Terrorism*, s. 16.

86. *Greece and PKK Terrorism*, s. 29.

87. *Greece and PKK Terrorism*, s. 30.

88. *Greece and PKK Terrorism*, s. 47.

kıda Kampı'nda eğitim gören ve yakalanan teröristler itirafında Atina'nın Aharnon ve Dafni semtinde ve Selanik'te birçok hücre evi olduğunu, PKK'nın bu evleri örgüt üyelerinin konaklaması ve küçük eğitimler vermek için kullandığını söylemiştir.

PKK'nın Yunanistan'daki en büyük ve hala aktif olarak faaliyetlerini sürdüren kampı ise Lavrion Kampı'dır. Lavrion Kampı her ne kadar 1980'lerin sonunda mülteci kampı olarak ortaya çıksa da zaman içerisinde PKK'nın kontrolüne geçmiş, Yunan makamları bu durumu engelleyemediği gibi örgütün kamptaki yapılanmasının gittikçe güçlenmesine de müdahale edememiştir. Kampın PKK tarafından ele geçirilmesi çeşitli marjinal sol örgütlerin internet sitelerinde de yer almaktadır. Bu bilgilerde Lavrion Kampı'nda çeşitli sol fraksiyonlar yer alırken 1987'de PKK'nın kampın idaresini ele geçirmek için bazı kişileri öldürdüğü, diğer örgütleri elimine ettiği, Yunan devletinin ise bunlara göz yumduğu ifade edilmektedir.⁸⁹

Görsel 25: PKK'nın Yunanistan'daki Lavrion Kampı Hala Aktiftir

günümüzde 350 civarında militana ev sahipliği yapmaktadır.⁹⁰ PKK Lavrion Kampı'nı Yunanistan'daki eylemlerini planladığı ve ideolojik eğitimler verdiği bir karargah gibi kullanmaktadır. Yunan makamları ise Lavrion Kampı'na yönelik herhangi bir girişimde bulunmamakta, girişimde bulunmaya çalışsa da bir zaman sonra geri adım atmaktadır. Her ne kadar Yunanistan, müdahale etmemesinin gerekçesi olarak kampın BM himayesinde göçmen kampı olduğunu gösterse de BM Mülteciler Yüksek Komiserliği kendilerinin mültecilere kamp açma gibi yetkilerinin olmadığını, bunun hukuki temellerinin ise 14 Aralık 1950 tarihli ve 428 (v) sayılı genel kurul kararına dayandığını ifade etmekte ve kampın Yunan Kızılhaçı tarafından işletildiğini belirtmektedir.⁹¹

Lavrion Kampı'nın ele geçirilmesi PKK'ya hem Yunanistan'daki eylem ve faaliyetlerini koordine etmek için önemli bir merkez kazandırmış hem de "mülteci kampı" gibi insani bir görüntü altına kamufle olma imkanı sağlamıştır. Tam kapasitesinin 400 olduğu bilinen kamp

89. "Οι Έλληνες και Τούρκοι αριστεροί και δημοκράτες γνώρισαν το αληθινό πρόσωπο του PKK-Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ τη φασιστική τους τρομοκρατία", Oakke.gr, <http://oakke.gr/component/k2/item/422>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

90. "In Lavrio, A Self-governed Camp of Kurdish Exiles", Kedistan, <http://www.kedistan.net/2018/03/07/lavrio-self-governed-camp-kurdish-exiles>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

91. "Yunanistan Terörist Yuvası Lavrion'u Kapatabilir", QHA, <http://qha.com.ua/tr/askeri-guvenlik/yunanistan-terorist-yuvasi-lavrion-u-kapatabilir/159907>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

Günümüzde kampın Yunan Kızılhaç kurumu tarafından fonlandığı yaygın bir kanaat olsa da yapılan çalışmalar ve ortaya konan raporlar bunun bir manipülasyon olduğunu göstermekte ve kamp üzerinde herhangi bir resmi kurumun otoritesinin bulunmadığını ortaya çıkarmaktadır. 2002’de Uluslararası Sosyal Servisi (ISS) Yunan Kızılhaç ile birlikte kampa yardım etmekten aynı yıl için-

Görsel 26: Lavrion Kampındaki Odalarda PKK ve MLKP'ye Ait Birçok Militan Yer Almaktadır

de ISS ayrılmıştır. Günümüzde Yunan Kızılhaç ile Human Rights Committee'nin (HRC) kampta etkili olduğu ifade edilse de yapılan çalışmalardan kampta kimlerin konaklayacağına dair ne HRC ne de Kızılhaç'ın bir etkisinin bulunmadığı, kampta kalanların bu şansı ve fırsatı “resmi olmayan etnik ağlar”dan sağladığı anlaşılmaktadır.⁹² Burada “resmi olmayan etnik ağlar” ifadesi önemlidir ve bu ifadeden PKK'nın kastedildiği oldukça açıktır. Zira örgütün mülteci kampı olarak geçen Lavrion'u yıllardır Yunanistan'daki karargahı olarak kullandığı birçok veriyle desteklenebilen bir gerçeklik halini almıştır. Her ne kadar Yunanistan'daki PKK sempatizanları ve örgütle bağlantılı kimi siyasetçiler Lavrion Kampı'nın bir mülteci kampı olduğunu, PKK'nın söz konusu kampta etkisi ve faaliyetinin bulunmadığını ifade etse de Yunanistan'daki mülteci kamplarını inceleyen bilimsel araştırmalar bu söylemlerin doğruyu yansıtmadığını ortaya koymaktadır. Örneğin Theodora D. Tsoveli yaptığı çalışmada PKK'nın Lavrion Kampı'nı kullandığını, kampta konaklayan kişilerin terör örgütü tarafından oluşturulan sosyal gruplara ve faaliyetlere katıldığını belirtmiştir. Ayrıca Tsoveli kamptaki kadınların üye olduğu tek grubun PKK'ya bağlı kadın örgütü olduğunu, kampta bunun dışında sosyal ya da siyasi başka bir yapılanmanın söz sahibi olmadığını ifade etmektedir.⁹³ Zira PKK'ya bağlı Kürdistan Kızılayı'nın kampa düzenli olarak erzak ve gıda yardımı yapması da örgütün kamp üzerinde hakimiyet sahibi tek aktör olduğunu göstermektedir.

PKK'nın Lavrion Kampı'nı örgütün Yunanistan'daki faaliyetleri için kullanması ve kamp üzerinde sürdürdüğü zorba yönetim anlayışı kampta yer alan ve terör örgütünün ideolojik eğitimlerini benimsemek zorunda kalan kişilerin de hayat standartlarını yok etmektedir. Örneğin ISS zamanında çocuklara Farsça, Kürtçe ve Yunanca eğitimler verilmekteyken kamptaki PKK yönetiminin ideolojik formasyonu hızlan-

92. Tsoveli ve Voutira, “Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece”, s. 25.

93. Tsoveli ve Voutira, “Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece”, s. 25.

dirma amacıyla Kürtçe sınıflara kendi tayin edeceği öğretmenlerin girmesini istemesiyle kriz yaşanmış ve günde üç saat kamptaki çocuklara Kürtçe destekleyici eğitimin verilmesi kararlaştırılmıştır.⁹⁴

Görsel 27: Lavrion Kampında Yer Alan Militanlara İdeolojik Eğitim Verilmektedir

yaşam standardının yükseltilmesini engellediğini, PKK'nın birçok hizmete izin vermediğini belirtmekte ve bu durumun da ilgili bakanlığa kendileri tarafından birçok kez bildirilmiş olmasına rağmen hala bir sonuç alınamadığı vurgulamaktadır.⁹⁶

Zaman zaman Lavrion Kampı'nın kapatılacağı haberleri basın ve medya organlarında yer alsa da bu zamana kadar herhangi bir gelişme yaşanmamış, Yunan makamları kampı kapatarak oldukça güçlü olan PKK lobisini karşısına almaktan çekinmiştir. Zougla.gr isimli haber sitesi Lavrion Kampı'yla ilgili 2017'nin Eylül ayında özel bir haber yapmış, Yunan Göç Politikaları Bakanlığının kamptaki PKK yönetiminden çeşitli istekler sıraladığını belirtmiştir. Haberde Lavrion Kampı'ndan sorumlu Kendal kod adlı, daha önce Türkiye'de beş yıl hapis yatmış 33 yaşındaki PKK militanıyla röportaj yapılmış ve bu röportajda bakanlığın kampta yaşayanların sayısının azaltılması, siyasi içerikli tüm afişlerin kaldırılması, PKK sembollerinin silinmesi, kampın kapısında Yunan polislerin olması ve resmi kurumların kampı denetlemesi gibi isteklerin dile getirildiğini ifade etmiştir.⁹⁷ Kimi zaman Yunan makamları bu isteklerini hayata geçirme ve kampı denetleme faaliyetlerini artırma girişiminde bulunsa da PKK buna sert tepki göstererek isyan çıkarmakta, kampın girişine barikat kurmakta ve gıda girişine izin vermeyerek kampta yaşayanların hayatını tehlikeye atmakla tehdit etmektedir.⁹⁸ En son 2017'nin Haziran ayında Başbakan Binali Yıldırım'ın Yunanistan'ı ziyaret etmesinin akabinde kampa yönelik kapatılma

94. Tsovilis ve Voutira, "Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece", s. 26.

95. Tsovilis ve Voutira, "Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece", s. 27.

96. Tsovilis ve Voutira, "Asylum seeking single women, women head of families and separated children: Reception practices in Greece", s. 27.

97. "Διώχνουν τους Κούρδους από το Λαύριο", Zougla.gr, <http://www.zougla.gr/greece/article/dioxnoun-tous-kourdous-apo-to-lavrio>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

98. "PKK Yunanistan'ın Başına Bela Oldu", *Hürriyet*, 28 Şubat 2009.

kararı alınmış, PKK sempaticianları Yunanistan'da kararı sert bir şekilde protesto etmiş fakat bu konuda hala ortaya somut bir politika ve irade konulamamıştır.

Bunların dışında PKK'nın Lavrion Kampı dışındaki diğer mülteci kamplarında da hakimiyet kurmaya ve burada konaklayan Kürt mülteciler üzerinde söz hakkına sahip olmaya çalıştığı belirlenmiştir. Bu kapsamda örgüt Yunanistan'da bulunan Penteli, Patra, Girit, Selanik, Nafplio, Halkida gibi toplam 2.500-3.000 arasında Kürt mülteciye ev sahipliği yapan mülteci kamplarında etkinliğini artırmaya çalışmaktadır. Zira Yunan haber sitelerinde bu kamplarla ilgili ön plana çıkan haberlere bakıldığında PKK'nın buralarda etkinlikler düzenlemeye çalıştığı, Lavrion Kampı gibi PKK flamaları ve Abdullah Öcalan posterlerini kamplara yerleştirmeye ve Türkiye karşıtı eylemler düzenlenmeye başladığı görülmektedir.⁹⁹ Yunan makamlarının bu mülteci kamplarının Lavrion gibi PKK'nın ana karargahı haline gelmesine ve bu kamplardan örgütün militan devşirmesine müsaade etmemesi gerekmektedir.

TÜRKİYE KARŞITI TERÖR ÖRGÜTLERİ VE LOBİLERLE İLİŞKİLER

PKK'nın Yunanistan'da faaliyetlerinin etkinliğini artırmak ve daha fazla kişiye ulaşarak networkünü genişletmek amacıyla çeşitli örgüt ve STK'larla iş birliği içinde olduğu bilinmektedir. Zira PKK lideri Öcalan da yakalandıktan sonraki itiraflarında PKK'nın Yunanistan'da çeşitli örgüt ve yapılanmalarla bağlantılar kurduğunu söylemiştir. Özellikle 1990'larda marjinal sol örgütlerle organik bağa sahip olan PKK 2000'ler ve günümüzde insan hakları ve mültecilere yönelik örgütler ve çeşitli STK'larla dirsek teması halindedir.

PKK'nın 90'larda dirsek temasında olduğu marjinal sol örgütlerinden birisi 17 Kasım Örgütüdür.¹⁰⁰ İki örgüt arasındaki bağlantı ve iş birliği birçok açıdan belgelerle ortaya çıkmıştır. 17 Kasım Örgütü Türk diplomatları ve vatandaşlarına yönelik eylemler gerçekleştirirken örgüt yayımladığı bildirimlerde “Türk silahlı direnişi ve Kürdistan'ın kurtuluşu amacıyla Türkiye'de silahlı mücadele sürdüren Kürt çeteci örgütlerini candan selamlıyoruz”¹⁰¹ şeklinde ifadelerle yer vermekten çekinmemiştir. İki örgüt arasındaki bağlantı çeşitli PKK militanının itiraflarında da ortaya çıkmıştır. Örneğin PKK bombacısı Seydo Hazar 17 Kasım liderlerinin Yunan istihbarat örgütüyle koordineli çalıştığını, Yunan polislerinin PKK kamplarından 17 Kasım Örgütü

99. “Θερμοπύλες: Κουρδοί πρόσφυγες διαδηλώνουν ενάντια στην εισβολή στην Αφρική”, Left.gr, <https://left.gr/news/thermopyles-koyrdoi-prosphyges-diadilonoun-enantia-stin-eisvoli-stin-afriki>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

100. 17 Kasım Örgütü 1975'te kurulan aşırı sol Yunan terör örgütüdür. İsmi 1973'ün Kasım ayında yapılan bir öğrenci protestosundan almıştır. 2002'de başarısız bir bombalama eyleminden sonra üst düzey 19 üyesi tutuklanmış ve bu tutuklamalardan sonra örgütün eylem kapasitesi ve operasyonel faaliyeti son bulmuştur. Örgüt ABD ve Türkiye karşıtı, NATO ve AB gibi örgütlere karşı mücadele eden, Türkiye'yi Kıbrıs'tan çıkarmaya çalışan bir örgüttür. Bu sebeple PKK ile birçok konuda ideolojileri benzerlik göstermektedir.

101. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 16.

liderlerinin girişimleriyle uzak tutulduğunu ve PKK'ya gelen fonların askeri üsde yaşayan ve 17 Kasım Örgütü sempaticisi olduğu bilinen emekli bir deniz kuvvetleri komutanı tarafından yönetildiğini söylemiştir.¹⁰² Bu sebeple terörizm ile ilgili birçok kaynak Yunanistan'ın 90'larda PKK'ya aktif destek verirken 17 Kasım Örgütü'ne pasif destek verdiğini ifade etmektedir.¹⁰³ Bunların yanında birçok kanıt 17 Kasım Örgütü'nün PKK militanlarına konaklama ve eğitim kampı sağlama konusunda yardımcı olduğunu göstermektedir.

17 Kasım Örgütü'nün yanı sıra hem Türkiye hem de Yunanistan menşeli birçok marjinal sol örgüt de PKK ile ilişki içinde olmuş ve terör örgütünün Yunanistan'daki faaliyetlerini desteklemiştir. Örneğin İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde emekli generallere yönelik saldırılar gerçekleştiren ve Atina'da da örgütlenen DEV-SOL ve TKP/ML¹⁰⁴ gibi örgütlerin Yunanistan'da PKK ile dirsek temasında olduğu bilinmektedir. Hatta TKP/ML'nin silahlı kanadı olan TİKKO'nun 90'larda Yunan milli bankasında 625711 numaralı bir hesaba sahip olduğu ve militanlarının kapı kapı dolaşarak topladığı bağışları bu hesapta bir araya getirdiği ifade edilmiştir.¹⁰⁵ Yunan menşeli aşırı sol örgütlerden Yunanistan İskenderun Kurtuluş Ordusu (EASA) ve Yunanistan Komünist Örgütü (KOE) gibi örgütler de Yunanistan'daki PKK faaliyetlerine destek vermiş ve örgüte alan açmışlardır. Paris'te Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Söylemez'in öldürülmesinden sonra KOE'nin uluslararası ilişkiler ofisi PKK'ya başsağlığı dilemiş ve Türkiye'ye yönelik de suçlayıcı ifadeler içeren bir mesaj yayımlamıştır.¹⁰⁶

Bunların dışında Yunanistan'da birçok dernek, yayınevi ve meslek örgütü de PKK'yı desteklemekte, faaliyet ve etkinliklerinde yer alarak destekleyici bir tutum sergilemektedir. Örneğin bunlardan biri olan İokinos Derneği Türkiye'nin Afrin operasyonundan sonra bir etkinlik düzenlemiş ve bu etkinlikte Afrin'de yerel halkın yerlerinden edildiği ifade edilerek Türkiye'nin operasyonu kınanmıştır. PYD'nin Yunanistan sorumlusu İbrahim Müslim'in de katıldığı etkinlikte Maria Arvanitaki-Sotiropoulos da konuşma yapmış ve etkinlik PKK'ya yakın birçok sosyal medya hesabı ve sitesinde paylaşılmıştır. 2013'te Stohastis Yayınevi ve *Tetradya* dergisi müdürü Loukas Akselos da PKK'nın düzenlediği Abdullah Öcalan'a özgürlük konulu bir panelin moderatörlüğünü yapmış ve terör örgütünü destekleyici açıklamalar yapmaktan çekinmemiştir.¹⁰⁷ İyon Birliği 17 Nisan 2018'de Afrin Sakinlerinin Trajedisi

102. *Greece and PKK Terrorism*, s. 6.

103. Daniel Byman, *Deadly Connection: States That Sponsor Terrorism*, Cambridge University Press, Newyork, 2005, s. 238.

104. TKP/ML 1978'de kurulmuştur. Örgütün silahlı askeri kanadı TİKKO'dur. 90'lı yıllarda Yunanistan ve Suriye'de üsleri bulunmaktadır. 1990-1993 arasında örgüt Türkiye'de 70 öldürme, 45 silahlı baskın ve bombalama terör saldırısı gerçekleştirmiştir.

105. Başar, *Terör Dosyası ve Yunanistan II*, s. 115.

106. "Yunanistan Komünist Örgütü'nden Başsağlığı Mesajı", ANF Türkçe, 10 Ocak 2013.

107. "Atina'da Öcalan'a Özgürlük Paneli", ANF Türkçe, 10 Şubat 2013.

başlıklı bir etkinlik düzenleyerek örgütü destekleyici ve Türkiye karşıtı bir tutum sergilemiştir. Tüm bu veriler PKK'nın Yunanistan'da marjinal sol örgütlerden derneklere, dergi ve yayınevlerinden meslek örgütlerine kadar çok geniş bir kesimle iş birliği içinde olduğunu ve söz konusu networkünü faaliyetlerini meşrulaştırmak ve destek bulmak için kullandığını gözler önüne sermektedir.

TERÖR VE KRİMİNAL FAALİYETLERİ

PKK'nın Yunanistan'da yalnızca Türkiye karşıtı bir faaliyet çemberi içinde olmadığı, lobicilik ya da sivil toplum etkinliklerinin yanında çeşitli şiddet eylemlerine başvurarak kamu düzenini tehdit ettiği de görülmektedir. Bu kapsamda örgüt paravan dernek, STK ve yapılanmalarıyla sürekli sokak gösterileri düzenlemekte, polisle çatışmakta, kamu mallarına zarar vermekte ve Yunanistan'daki kamu düzenini tehdit etmekten çekinmemektedir. Özellikle Türkiye'nin terörle mücadele stratejisini değiştirerek PKK ile yurt içi ve yurt dışında etkin bir mücadele yürütmesi Yunanistan'daki örgüt militanlarının da şiddet ve taşkınlık eylemlerini artırmasına sebep olmuştur. Afrin'e yönelik gerçekleştirilen ZDH'den sonra PKK sempatanları ve örgüt üyeleri çok sayıda saldırı yapmış ve uluslararası kamuoyunun dikkatini Türkiye'nin Afrin operasyonuna çekmeye çalışmıştır. Örneğin Afrin operasyonuna karşı çıkmadığı gerekçesiyle PKK militanları Almanya'ya yönelik tepkilerini dile getirmek amacıyla Girit Adası'ndaki Alman Konsolosluğunu işgal ederek konsolosluk binasına zarar vermiş, Afrin'e destek amacıyla Alman bayrağını indirerek konsolosluğa PKK/PYD'ye ait flamaları asmıştır.¹⁰⁸ Bunun yanında Atina'daki Eleftheria Venizelos Havalimanı'nı da işgal eden PKK üyeleri mekanı PKK flamalarıyla donatmıştır. Yunan Halk Meclisi adına hareket eden PKK militanları Abdullah Öcalan'ın tutuklanması ve kayyumlara yönelik tepkilerini dile getirmiştir.¹⁰⁹ 2017'de ise PKK lideri Öcalan için yürüyüş düzenlemek isteyen PKK üyeleri Yunanistan'da taşkınlık çıkarmış ve Yunan polisi ile karşı karşıya gelecek çatışmıştır. Radikal topluluk

Görsel 28: PKK, Almanya'nın Girit Konsolosluğunu İşgal Ederek Flamalarını Asmıştır

108. "PYD/PKK Backers Occupy German Consulate in Greek Island", Anadolu Agency, 16 Mart 2018.

109. "Kürtler Yunanistan'ın En Büyük Havaalanını İşgal Etti", ANF Türkçe, 13 Kasım 2016.

karşısında etkisiz kalan Yunan güvenlik güçleri kitleyi bastırmakta oldukça yetersiz kalmış ve çatışmanın fotoğrafları uluslararası basında oldukça geniş yer bulmuştur.¹¹⁰

Görsel 29: PKK Sempatizanları Yunanistan'ın En Büyük Havalimanı Olan Elefteria Venizelos'u İşgal Etmiştir

PKK militanlarının Yunanistan'da kamu düzenini yalnızca etkinlik ve gösteriler yoluyla değil sahip olduğu kamplar üzerinden de tehdit ettiği bilinmektedir. Özellikle PKK'nın Yunanistan'daki karargahı olarak bilinen Lavrion Kampı'nda örgüt üyeleri sık sık kamu düzenini tehdit edici taşkınlıklar yapmaktadır. Örneğin Lavrion Kampı'nın Adnan kod adlı terör örgütü sorumlusu kampta isyan çıkararak Yunan otoritelerinin kampı denetleme ve soruşturma başlatmasına yönelik politikasını engellemeye çalışmıştır. PKK, Yunan makamlarına Lavrion Kampı üzerinde çeşitli istekler sıralamaktadır. Yunanistan'a ulaşabilen örgüt üyelerinin iltica taleplerinin kabul edilmesi, Lavrion gibi kamplara yönelik denetleme ve soruşturmalara son verilmesi, kamplardaki yaşam standartlarının yükseltilmesi gibi istekleri isyanlarla dile getiren PKK militanları zaman zaman polisle çatışmaktan çekinmemektedir.¹¹¹ Her ne kadar Yunan makamları ve yerel siyasetçiler bu taleplerin kabul edilemeyeceğini vurgulasa da henüz kampa yönelik somut bir politika ortaya koyamamıştır.

PKK'nın Yunanistan'da kamu düzenini tehdit etmesinin yanı sıra Türk kurum ve siyasetçilerine yönelik tehdidi de sürmektedir. Türkiye'nin Afrin operasyonundan sonra birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi PKK Yunanistan'da da Türk kurum ve şirketlerine saldırmıştır. Örgüt üyeleri Gümölcine'de Ziraat Bankası şubesine saldırmış, saldırı sırasında olay yerinde "PKK/YPG'nin yanındayız" yazılı kağıt ve broşürler bırakmıştır.¹¹² Bunun yanında Yunanistan'daki etkin PKK varlığı diplomatik ziyaretler esnasında da sorun oluşturmakta, özellikle Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkiler açısından da büyük bir riski beraberinde getirmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2017 yılında Yunanistan'a gerçekleştireceği ziyaret öncesinde Yunan makamları PKK militanlarına yönelik operasyon gerçekleştirmiş, kavanozlar içinde hazırlanmış patlayıcı maddeler ile birlikte 9 kişiyi gözaltına almıştır.¹¹³ Operasyonların neticesinde PKK militanlarının Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyareti esnasında eylem hazırlığında olduğu ve iki ülke ilişkilerini sabote edecek şekilde faaliyetler planladıkları anlaşılmıştır.

110. "PKK'lı Teröristler Yunan Polisine Saldırdılar", *Sabah*, 25 Ekim 2017.

111. "PKK Yunanistan'ın Başına Bela Oldu", *Hürriyet*, 28 Şubat 2009.

112. "Yunanistan'da Ziraat Bankası Şubesine Saldırı", *Bloomberg HT*, 21 Mart 2018.

113. "Erdoğan'ın Ziyareti Öncesi Yunanistan'da PKK Operasyonu", *Türkiye*, 28 Kasım 2017.

Görsel 30: Yunanistan'daki PKK Sempatizanları Zaman Zaman Gösterilerde Yunan Polisleriyle Çatışmaktadır

PKK'nın Yunanistan'daki gösteri ve eylemlerinde zaman zaman şiddet ve terör yöntemlerine başvurarak ses getirmeye ve ilgili olayı dünya gündemine taşımaya çalıştığı görülmektedir. PKK bu kapsamda Türkiye'nin Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı hareketlerinin akabinde birçok Avrupa ülkesinde şiddet eylemlerine başvurarak tepki göstermiş ve kamuoyu oluşturmaya çalışmıştır. PKK'nın terör ve kriminal faaliyetleri Türkiye'nin terörle mücadele politikası kadar faaliyetlerini sürdürdüğü ülkenin kendisine ve Türkiye'ye yönelik politikalarından da etkilenmektedir. Örneğin Abdullah Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalanmasına örgütün tepkisi oldukça büyük olmuş, örgüt söz konusu gelişmeyi uluslararası bir komplo olarak nitelendirmiş ve Öcalan'ın yakalanmasının her yıl dönümünde Yunanistan sokaklarında gösteriler ve eylemler düzenleyerek protesto etmiştir.

Bunların yanında PKK insan kaçakçılığı yaparak da Yunan kamu düzenini tehlikeye atmaktadır. Yapılan birçok araştırma PKK'nın hem bizzat Yunanistan'a gelen mültecileri kullanarak insan kaçakçılığı yaptığını hem de insan kaçakçılığı yapan küçük örgütlerle dirsek temasında bulunduğunu göstermektedir. İnsan kaçakçılığı yapan örgüt liderleri açıklamalarında işlerini yapabilmek için PKK'ya ödeme yapmak zorunda olduklarını, örgütün kaçakçılık yapan diğer örgütlere bir noktaya kadar izin verdiğini, özellikle Yunanistan'da bu işi bizzat yaptığını söylemiştir.¹¹⁴ Mülteci kamplarında kalan Kürt mülteciler de PKK'nın hem kendilerine bir koruma sağladığını hem de Avrupa'ya ulaşmaya çalışan mültecilerin insan kaçakçılarıyla bağlantılarını sağladığını belirtmektedir.¹¹⁵

PKK'nın Yunanistan'da silah kaçakçılığı yaptığını dair bir delil bulunmasa da yaşanan birtakım münferit olaylar örgütün bu konuda da faaliyetler yürüttüğü algısını beslemektedir. Örneğin 2016'da İngiliz pasaportlu üç Kuzey Iraklı'nın Türki-

114. *Greece and PKK Terrorism*, s. 29.

115. Papadopoulou, "Asylum, Transit Migration and the Politics of Reception: the Case of Kurds in Greece", s. 12.

ye-Yunanistan sınırında ateşli silahlar ve 200 binden fazla mühimmatla yakalanması akıllara soru işaretleri getirmiştir.¹¹⁶

Türkiye'nin terörle mücadele politikalarını, Yunanistan'ın PKK'ya yönelik politikasını ya da Türkiye ile ilişkilerini bahane ederek konsoloslukları basan, havalimanlarını işgal eden, polisle taşlı sopalı çatışmalar gerçekleştiren, ülkeyi ziyaret eden devlet adamlarına bombalı eylemler gerçekleştirmeyi hedefleyen, insan kaçakçılığında ciddi gelirler elde eden örgüt militanlarının Yunanistan'daki kamu düzenine büyük bir tehdit oluşturduğu net bir şekilde görülmektedir. Yunan makamları PKK'nın ülkedeki etkinliğini azaltarak ve kamplarını kapatarak kamu düzeninin sarsılmasına müsaade etmemeli, örgütün Türkiye ile Yunanistan ilişkilerini sabote etmesine fırsat vermemelidir.

YUNANİSTAN'IN PKK POLİTİKASI

Yunanistan'ın PKK'ya yönelik politikasının kapsamlı bir şekilde analiz edilebilmesi için politikaların dönemselsel bir ayrımına tabi tutulması son derece önemlidir. Zira 15 Şubat 1999 Yunanistan'ın terör örgütüne yönelik politikasında bir kırılma meydana getirmiştir. PKK lideri Abdullah Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalandığı tarih olan 15 Şubat 1999'dan önce Yunan hükümetleri terör örgütünü Türkiye'ye karşı bir silah olarak kullanmak istemiş ve Türkiye'yi istikrarsızlaştırmanın Yunanistan'ın çıkarına olacağı düşüncesiyle hareket etmiştir. "Düşmanımın düşmanı benim dostumdur" anlayışıyla PKK ile üst düzey bir iş birliği yürüten Yunan hükümetleri birçok konuda örgüte destek vermekten çekinmemiş, bu sebeple Türkiye ile Yunanistan ilişkilerinde ciddi gerginlikler ortaya çıkmıştır. Söz konusu politikayı özellikle PASOK, New Democracy gibi siyasi partiler benimsemiş ve bu politika Yunanistan'ın bekasının Türkiye'nin istikrarsızlaşması ve bölünmesinden geçtiğine inanan siyasetçiler tarafından sürdürülmüştür.

Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalanmasının akabinde ise iki ülke arasındaki ilişkiler kopma noktasına gelmiş ve Yunanistan teröre destek veren ülke olma durumuyla karşı karşıya gelmiştir. Özellikle yakalanan PKK militanları ve terör örgütü liderinin itiraflarıyla Yunanistan'ın PKK ile kurmuş olduğu ilişkinin boyutu gözler önüne serilince Yunan hükümetleri –ABD ve AB gibi aktörlerin de baskılarıyla– terör örgütüne yönelik politikasını değiştirmek zorunda kalmış, birçok alanda örgütün faaliyetlerini kısıtlasa da paravan derneklerin faaliyetlerini görmezden gelme gibi diğer Avrupa ülkeleriyle benzer bir tutum ortaya koymuştur. "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" deyişiyle özetlenebilecek politikada her ne kadar PKK'ya aktif destek verilme de örgütün paravan derneklerle faaliyetlerini özgürce sürdürmesine müsaade edilmekte, kimi devlet adamları PKK'nın etkinlik ve faaliyetlerine katılmaya devam etmekte ve ilgili kurumlar da Yunanistan'daki PKK kamplarını kapatmaya sıcak bakmadığı gibi militanları da iade etmeye yanaşmamaktadır.

116. "Greece on High Alert after Britons Arrested for Arms Trafficking".

15 Şubat 1999 Öncesi: “Düşmanımın Düşmanı Dostumdur”¹¹⁷

1981-1989 arasında Papandreu hükümetinin başlatmış olduğu PKK'ya destek politikası New Democracy ve PASOK partisi liderlerince de sürdürülmüş ve terör örgütünü Türkiye'ye karşı bir enstrüman olarak kullanma düşüncesi özellikle 90'larda bir devlet politikası haline gelmiştir. Önceki bölümlerde de değinilen söz konusu destek politikasının benimsenmesinde PASOK partisi ana aktör konumundadır. PASOK yöneticileri 1978'de iktidara geldiğinde anti-terör yasasını yürürlükten kaldırmış ve terör örgütleriyle çok daha yakın bir ilişki kurmakta herhangi bir beis görmemiştir. Hatta eğer bir teröristin özgürlük için savaştığına inanılıyorsa sınır dışı edilmesinin yasaklanmasını içeren yasa dahi bu minvalde kabul edilmiştir.¹¹⁸

90'larda birçok Yunan siyasetçi PKK ile yan yana görünmekten çekinmemiş ve devletin örgüte destek verdiğini alenen gözler önüne sermiştir. Örneğin 22 Aralık 1998'de Yunan Dışişleri Bakanı Pangalos Lavrion Kampı'nda PKK flamaları ve Abdullah Öcalan posterini önünde bir açıklama yapmıştır. Açıklamasında Türkiye'yi suçlayan Pangalos büyük güçlerin Saddam Hüseyin'e gösterdikleri ilgiyi Kürtlerin kendi topraklarında özgürce yaşam hakkına karşı göstermedikleri gerekçesiyle ABD ve İngiltere gibi ülkeleri de eleştirmiştir.¹¹⁹ Atina'nın Nikea Belediyesi tarafından 10 Mayıs 1998'de “Eski ve Yeni Doğu Sorunu” adı altında bir konferans düzenlenmiştir. Söz konusu konferansta konuşan PASOK lideri PKK'yı kastederek Kürt hareketinin bölge için barış ve istikrar hareketi olduğunu ifade etmiştir. Bu konferansın akabinde ise Yunanistan Millet Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu ile Sürgündeki Kürt Parlamentosu'nun müşterek bir toplantı gerçekleştirdiği belirtilmiştir.¹²⁰

Yunanistan'da yalnızca siyasetçilerin açıklamalarıyla PKK'ya destek verilmediği, bu açıklamaların somut ve aktif desteğe dönüştüğü örgüt militanlarının itiraflarında ortaya çıkmıştır. 90'larda PKK'nın Yunanistan sorumluluğunu yapmış olan Fethi Demir, yakalandıktan sonra önemli itiraflarda bulunmuştur. Kuzey Irak'ta Türk helikopterlerine yönelik kullanılan IGNA tipi güdümlü füzelerin Yunan hükümetinin belirlediği iş adamları tarafından finanse edildiğini, Yugoslavya'dan alınan füzelerin eğitimini de Sırp subayların verdiğini ve füzeleri kullanmayı öğrenen PKK militanlarının eğitimlerinin Yunanistan'da yedi ay sürdüğünü ifade etmiştir.¹²¹ Bunların yanında bu itiraflarda Yunanistan'ın PKK'ya destek vermesindeki PASOK faktörü de ortaya çıkmıştır. Demir, Yunanistan'a ulaşabilen örgüt üyelerinin Eviya

117. Bu söz birçok kültür ve dilde kullanılan kalıp bir deyiş olmasının yanı sıra Yunanistan'ın PKK'ya neden destek vermesi gerektiğini açıklarken PASOK milletvekili Dimitrios Vunatsos tarafından kullanılmıştır.

118. Byman, *Deadly Connection: States That Sponsor Terrorism*, s. 241.

119. *MGreece and PKK Terrorism*, s. 22.

120. Erhan Ergül, “Kürdistan İşçi Partisi (PKK) Terör Örgütü: Etnik Terörün Fikri Yapısı, Anatomisi ve Şiddet Stratejileri”, (Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2007), s. 151.

121. “Cezalandırılan Militanların Üzerine Naylon Damlatılıyordu”, *Türktoresi*, <http://www.turktoresi.com/viewtopic.php?f=143&ct=7714>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

Adası'nda bulunan kampta eğitim gördüklerini, Türkiye ve ABD'nin girişimleriyle kampın kapatılmasından sonra PASOK milletvekili olan Costas Badouvas'ın Atina merkezde bulunan yakın bir akrabasının villasını örgüte tesis ettiğini ve militanların gizli bir şekilde bu villada eğitimlerine devam ettiklerini itiraf etmiştir.¹²² Özellikle bu durum PASOK partisinin 90'larda terör örgütüyle nasıl içli dışlı bir ilişki kurduğunu gözler önüne sermektedir.

90'larda Yunanistan'ın PKK'ya yönelik desteği birçok akademik çalışmada ele alınmış ve üzerine sayısız tartışma ortaya çıkmıştır. En genel hatları itibarıyla bu dönemde Yunanistan'ın örgüte olan desteğinin eğitim ve operasyon, para, silah, lojistik imkanlarının geliştirilmesi, diplomatik destek olunması şeklinde tezahür ettiği ifade edilmektedir. Bunların yanında Yunan hükümetlerinin örgütün ana organizasyon yapısını şekillendirmediği, organizasyonel şemasına yardım etmediği, ideolojik yönlendirme yapmadığı ve örgütün ana karargahlarını (Kuzey Irak'taki) ülkeye taşımaya izin vermediği belirtilmektedir.¹²³ Söz konusu desteğin sebebi olarak ise "komşu ülkeyi istikrarsızlaştırma ve güçsüzleştirme" faktörü ön plana çıkmaktadır. Her ne kadar Yunanistan'ın PKK'ya olan desteği 1981-1999 arası olarak nitelendirilse de¹²⁴ günümüzde örgüt paravan dernek ve yapılanmalar üzerinden Yunanistan'daki faaliyetlerini sürdürmekte, Yunan makamları da buna sessiz kalmaktadır.

15 Şubat 1999 Sonrası: "Bana Dokunmayan Yılan Bin Yaşasın"

Gerek Abdullah Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalanması gerekse yakalanan örgüt militanlarının itiraflarıyla Yunanistan teröre destek veren ülke olma durumuyla karşı karşıya gelmiş, PKK'yı desteklemeye ve Türkiye'yi istikrarsızlaştırmaya yönelik politikasını değiştirmeye karar vermiştir. Bu kapsamda Dışişleri, İçişleri ve Kamu düzeninden sorumlu bakanların istifa ettirilmesi bu politikanın kurumların değil kişilerin tercihi olduğunu göstermeye yönelik bir hamle olmuştur. Bu durum ise PKK'ya yönelik politikasında paradigma değişimini sağlayabilmek için Atina yönetimine manevra alanı kazanmıştır. Bu tarihten itibaren Yunan hükümetleri tarafından PKK'ya verilen aktif destek son bulsa da örgütün 2000'lerde insan hakları ve demokrasi kıyafetini giyerek paravan dernek ve STK'lar yoluyla faaliyetlerini sürdürmesine diğer Avrupa ülkelerinin yaptığı gibi ses çıkarılmamıştır. 2000'lerde Yunan hükümeti tarafından örgüte ait birçok kamp ve hücre evinin kapatıldığı, PKK'nın faaliyetlerinin ciddi anlamda kısıtlandığı ele geçirilen örgüt militanlarının ifadelerinden de anlaşılabilir. Günümüzde PKK'nın paravan dernek ve yapılanmalarla Yunanistan'daki faaliyetleri devam etmekte ve birçok gelir kaynağına müdahale edilmemektedir. Ayrıca birçok siyasetçi PKK'ya destek vermeye devam etmekte, eylem

122. "Cezalandırılan Militanların Üzerine Naylon Damlatılıyordu", *Turktoresisi*, <http://www.turktoresisi.com/viewtopic.php?f=143&t=7714>, (Erişim tarihi: 7 Ağustos 2018).

123. Byman, *Deadly Connection: States That Sponsor Terrorism*, s. 55.

124. Byman, *Deadly Connection: States That Sponsor Terrorism*, s. 27.

ve etkinliklerinde boy göstermekte ve örgüte alan açıcı bir tutum sergilemektedir. 90'lardaki kadar olmasa da bu durum Türkiye ile Yunanistan ilişkilerinde önemli bir risk teşkil etmektedir.

Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından itibaren Yunanistan'da şiddet eylemlerine başvurmaması durumunda PKK'nın paravan yapılanma ve derneklerine göz yumulacağı, örgüt bağlantılarına dokunulmayacağı ve bu şekilde PKK lobisinin tepkisine hedef olunmayacağına yönelik bir tutumun politika olarak benimsendiği görülmektedir. Fakat Türkiye'nin terörle mücadele faaliyetlerini yoğunlaştırması ve diğer gelişmeler neticesinde Yunanistan'daki PKK varlığı da şiddet eylemlerine başvurarak kamu düzenini tehdit etmekte ancak Yunan makamları söz konusu gelişmeleri görmezden gelmektedir. Bu görmezden gelme politikasının yanı sıra birçok siyasetçi de aktif bir şekilde PKK ile dirsek temasında bulunmakta ve örgütün paravan derneklerine destek vermektedir.

SYRIZA partisine özellikle bu kapsamda özel bir başlık açılması isabetli olacaktır. Öyle ki 90'larda PASOK partisinin vermiş olduğu siyasal desteğin bir benzerini günümüzde iktidarda olan SYRIZA partisi vermekte ve 90'larda Türk-Yunan ilişkilerinin gelmiş olduğu noktadan ders almadığını göstermektedir. Örneğin SYRIZA milletvekili Nina Kasimati birçok PKK etkinliğinde boy göstererek örgütün savunuculuğunu yaparken Öcalan'ın yakalandığı tarih olan 15 Şubat 1999 ile ilgili "15 Şubat biz Yunanlar için ulusal utanç günü olarak tarihimize geçmiştir"¹²⁵ ifadelerini kullanmaktadır. Eski bakan ve SYRIZA milletvekili Anastasia Christodouloupoulou da katılmış olduğu PKK etkinliklerinde Öcalan'ın Kürtlerin lideri olduğunu ve bir an önce özgür kalması gerektiğini söylemektedir.¹²⁶ Anastasia gibi isimlerin aynı zamanda Yunanistan'ın AKPM üyeliğini de yapması Ankara-Brüksel ilişkilerinin geldiği nokta ve AB Parlamentosunun Türkiye karşıtı tutumunun anlaşılmasında yardımcı olmaktadır. PKK ile içli dışlı olan ve örgütün etkinliklerine katılarak teröristleri destekleyici açıklamalar yapan bu tarz marjinal siyasetçiler yalnızca buldukları ülke ile Türkiye arasındaki ilişkileri tehlikeye atmakla kalmamakta aynı zamanda AB'nin karar verici kurumlarında üstlendikleri görev ve pozisyonlarla Birlik'in Türkiye karşıtı tutumunun da mühendisliğini yapmaktadır. Bunların yanında George Kyritsis, Georgios Psychogios gibi isimlerin de sık sık PKK etkinliklerinde boy gösteren, örgütü destekleyici ve Türkiye karşıtı açıklamalarla gündeme gelen SYRIZA'lı siyasetçiler olarak ön plana çıktıkları görülmektedir.¹²⁷ Bunların yanında 2016 yılında PYD Eş Başkanı Salih Müslim ve Yunanistan'daki YNK temsilcisi Melle Bahtiyar'ın Atina'ya gelerek SYRIZA'nın ikinci olağan kongresinde konuşma

125. "Atina'da Uluslararası Komplo Tartışıldı", ANF Türkçe, 15 Şubat 2017.

126. "Avrupalı Parlamentolar: Barış İçin Öcalan'ın Özgürlüğü Şart", ANF Türkçe, 26 Haziran 2017.

127. "AKPM Üyesi Onlarca Milletvekilinden Avrupa Ülkelerine Harekete Geçme Çağrısı", ANF Türkçe, 20 Kasım 2016.

gerçekleştirmesi¹²⁸ ve SYRIZA lideri Alexis Çipras'ın Türkiye ziyaretinde PKK ile organik ilişki içinde olduğu bilinen HDP'yi ziyaret ederek "Verdiğiniz mücadeleye hayranlık duyuyorum" ifadelerini kullanması SYRIZA ile PKK arasındaki yakın ilişkileri gözler önüne sermektedir. SYRIZA'lı siyasetçi Anagnostopoulou Athanasia da SYRIZA'nın Öcalan ve Kürtlerin özgürlüğü için mücadele etmeye devam edeceğini söylemiş ve Kürtlerin yalnızca Kürdistan'da değil tüm dünyada özgürlük mücadelesi verdiği ifade etmiştir¹²⁹

PYD'nin Atina temsilcisi İbrahim Müslim Left.gr'ye vermiş olduğu bir röportajda SYRIZA kongresinde iki liderin (Salih Müslim ve Selahattin Demirtaş) bulunmasının Yunan hükümetinin kendilerini diplomatik olarak tanıma anlamına geldiğini ifade etmiştir. Bunun yanında Yunanistan'ın Suriye'de DEAŞ'la savaşan PKK militanlarının tedavisi için yardımcı olabileceği ve Yunanistan'da okumak isteyen Kürtlere burs verebileceği gibi seçenekleri dile getirerek SYRIZA ile PKK/PYD arasında oluşturulabilecek muhtemel iş birliği alanlarının varlığına vurgu yapması dikkat çekicidir.¹³⁰

Yunanistan'da PKK'ya destek veren siyasetçiler yalnızca SYRIZA partisine mensup değildir. Örneğin Halk Birliği Partisi'nden (Popular Unity) de birçok siyasetçi ve milletvekili örgütün Yunanistan'daki faaliyetlerine destek vermekte ve etkinliklerinde boy göstermektedir. Parti lideri Panagiotis Lafazanis, PKK'nın düzenlediği Afrin protestosuna katılmış ve şu ifadeleri kullanarak terör örgütüne desteğini gözler önüne sermiştir:

Türkiye'nin demokratik olmayan rejimi Afrin'i işgal edip ayağını Suriye'ye sokarsa o zaman bölgemizin her yerine karanlık savaşlar, barbarlık ve yıkım başlar. Afrin'i kurtarırsak Kıbrıs'ı ve Ege'yi de kurtarıyoruz.¹³¹

SYRIZA ve Halk Birliği gibi partilerden siyasetçilerin PKK yanlısı dünya görüşleri, kimi devlet kurumlarında da örgüt yanlısı tutumların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. 2012'de PKK yöneticisi Murat Karayılan'ın kitabının Yunancaya çevrilerek savaş müzesinde tanıtımının yapılması Türkiye ile Yunanistan arasındaki PKK merkezli bir krizin kapısını aralamıştır. Yunanistan gizli servisi eski üyesi, PKK ile yakın ilişkilere sahip olduğu bilinen ve Öcalan'ın korumalığını da yapmış olan Savvas Kalenderidis, Murat Karayılan'ın *Bir Savaşın Anatomisi* isimli kitabını Yunancaya çevirmiş ve kitabın tanıtımı ise Savunma Bakanlığına bağlı Savaş Müzesi'nde yapılmıştır. Bu duruma Türkiye büyük tepki gösterince Yunan makamları Savaş

128. "Salih Muslim Syriza Kongresinde Konuştu", ANF Türkçe, 15 Ekim 2016.

129. "Öcalan Must be Released Immediately", DIHA News, 25 Haziran 2015.

130. "Η Ροζάβα σήμερα, το κουρδικό ζήτημα και οι σχέσεις με την Ελλάδα: Μιλάει στο left.gr ο εκπρόσωπος του PYD, Ιμπραήμ Μουสลίμ", Left.gr, <https://left.gr/news/i-rozava-simera-koyrdiko-zitima-kai-oi-sheseis-me-tin-ellada-milaei-sto-leftgr-o-ekprosopos-toy>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

131. "Παν. Λαφαζάνης: Να σώσουμε την Αφρίν. Αν σώσουμε την Αφρίν, σώζουμε την Κύπρο και το Αιγαίο", LaikiEnotita.gr, <https://laiki-enotita.gr/2018/03/12/παν-λαφαζανης-να-σωσουμε-την-αφριν-αν>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

Müzesi Yönetim Kurulu Başkanı Tümgeneral Panayotis Lazos da dahil olmak üzere üç generalin görev yerlerini değiştirmek zorunda kalmıştır.¹³² Kitabın çevirisini yapan, Yunanistan'daki PKK yapılanmasıyla dirsek temasında olan ve Türkiye ile Yunanistan'ı karşı karşıya getirmekten çekinmeyen Kalenderidis ise kitabın kamuoyunda büyük ilgi gördüğünü, Öcalan'ın yakalanmasından sonra ilk defa Kürt sorununun Yunanistan'da bu derece gündeme geldiğini söyleyerek¹³³ iki ülke arasındaki ilişkilere gelebilecek zararları umursamaz bir şekilde "Reklamın iyisi kötü olmaz" düşüncesiyle söz konusu krizden PKK adına yağ çıkarmaya çalışmıştır.

PKK ise Yunan makamlarının bu pasif tutumunu fırsata çevirmekte ve bu ülkedeki alanını genişletmeye çalışmaktadır. Örgüt bu kapsamda yerel yönetimlerle de ilişkilerini güçlendirirken Yunan makamları bu durumu engellemeye yönelik herhangi bir girişimde bulunmamaktadır. Örneğin 2016'da 38. kuruluş yıl dönümünü kapsamında PKK bir etkinlik düzenlemek istemiş ve etkinlikte yerel yönetimlerin de imkanlarını kullanmaktan geri kalmamıştır. Lavrion Kampı'ndaki PKK sempatanları bir araya gelerek Lavrion Belediyesinin halk salonunda toplanmış ve terör örgütünün kuruluş yıl dönümü kapsamında etkinlik düzenlemiştir.¹³⁴ Yunanistan'daki devlet kurumlarının ve siyasetçilerin zaman zaman PKK'ya yönelik ortaya çıkan bu destekleyici tutumları 90'larda yaşanan gelişmelerden ve iki ülke ilişkilerinde ortaya çıkardığı sorunlardan ders alınmadığını göstermektedir.

Yunan devletinin militanların iadesi konusunda da etkin bir çaba sarf etmediği ve somut politikalar ortaya koymadığı görülmektedir. Bugün Yunanistan'da marjinal sol örgütler ve PKK'dan birçok militan olmasına rağmen bunların Türkiye'ye iadesi gerçekleşmemektedir. Örneğin Tür-

Görsel 31: PKK, Lavrion Belediyesinin Halk Salonunda Yıl Dönümü Etkinliği Düzenlemiştir

kiye'de PKK adına saldırı gerçekleştirerek kaçan Mehmet Tanboğa'nın Yunanistan'da siyasi mülteci olarak hayatını sürdürdüğü GKRY'e yaptığı bir ziyaret sonucu ortaya çıkmıştır.¹³⁵ Bununla birlikte Yunan Yüksek Mahkemesinin (Arios Pagos) Türkiye'ye iade kararı verdiği TKP/ML üyesi Turgut Kaya'nın iade süreci Yunan Adalet Bakanı Stavros Kontonis tarafından durdurulmuştur. Bu durum Türkiye tarafından tepkiyle

132. "Ankara Disappointed at PKK Publication in Greek Museum", *Hurriyet Daily News*, 30 Kasım 2012.

133. "Karayılan'ın Kitabının Yunanca'ya Çevrilmesi Krize Neden Oldu", ANF Türkçe, 11 Aralık 2012.

134. "Yunanistan'da Kutlama: PKK Destanı Büyüyor", ANF Türkçe, 1 Aralık 2016.

135. "Η Κόπρος δεν εξέδωσε στην Τουρκία Κούρδο καταζητούμενο", Reporter, <http://www.reporter.com.cy/po-lice/article/241055>, (Erişim tarihi: 8 Ağustos 2018).

karşılanmış ve terör konusunda Yunan makamlarının Türkiye ile iş birliğine yanaşmadığı algısının güçlenmesine sebebiyet vermiştir.

Yunanistan'ın son dönemde PKK'ya yönelik politikası kapsamında değinilmesi gereken bir diğer unsur da örgütün Yunan devletine yönelik açmış olduğu davadır. Abdullah Öcalan'ın avukatları "9 Ekim Uluslararası Komplosu"¹³⁶ olarak adlandırdıkları Öcalan'ın Kenya'da yakalanması olayında Yunanistan hükümetinin payının ortaya çıkarılması için 2008'in Ekim ayında Atina İdare Mahkemesine başvurmuş, dava 9 Kasım 2015'te görülmeye başlanmıştır.¹³⁷ Söz konusu davayı Asrın Hukuk Bürosu avukatları açarken KCK Adalet Divanı'ndan Soreş Şanka, HDP milletvekilleri ve Abdullah Öcalan'ın yeğeni Dilek Öcalan gibi PKK bağlantılı birçok aktör, hukukçu ve dernek de takip etmiştir. Abdullah Öcalan'ın 20 bin 100 avro tazminat talebinde bulunduğu dava ilk duruşmasında 22 Şubat 2016'ya ertelenmiştir. Davada kazanılacak tazminatın To Xamogelo Toy Paidiou (The Smile of the Child) kurumuna bağışlanacağına açıklanması örgütün iyi bir yüzü olduğuna Yunan kamuoyunu ikna etmeye çalıştığını göstermektedir. Fakat Yunan yargı makamları Öcalan'ın yakalanmasında Yunan makamlarının sorumlu tutulamayacağına hükmederek tazminat talebini reddetmiştir.¹³⁸

Görüldüğü gibi 90'larda PKK'ya alenen kol kanat geren Yunanistan, Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra aktif destekten vazgeçse de örgütün faaliyetlerini görmezden geldiği ve militanlarının Yunanistan'da düzenlediği etkinlikleri sorun etmediği görülmektedir. Bu durum PKK sempaticileri Yunan siyasetçilerin desteğiyle birleştiğinde PKK'ya daha fazla alan açmakta ve Yunan makamlarının oluşturduğu boşluğu terör örgütünün doldurmasına sebep olmaktadır. Mülteci kamplarının denetlenmemesi sonucu kampların PKK'nın kontrolüne geçmesi, örgütün mültecileri kullanarak militan devşirmesi ve finans kaynağı oluşturması, etkinlikleri için resmi kurumlardan destek alabilmesi bu durumun göstergesidir. Yunanistan'da aşırı sağla mücadele söz konusu olduğunda devletin aşırı sağ düşünce ve örgütlerine yönelik kapsamlı bir mücadele sergilerken PKK gibi sol ve marjinal örgütler konusunda benzer bir mücadeleyi yürütmediği görülmektedir. Örneğin 2013'te aşırı sağcı Altın Şafak partisi lideri tutuklanmış, aşırı sağcı parti üyesi üç milletvekilinin suç şebekesine dahil olduğu gerekçesiyle dokunulmazlıkları kaldırılmıştır.¹³⁹ Fakat PKK ile yıllardır dirsek temasında olan, etkinliklerine katılan, PKK'yı ve Öcalan'ı öven sol partilerden milletvekilleri için aynı tutum benimsenmemektedir. Bu durum Yunanistan'ın örgütler ve radikal görüşlerle mücadelede ikircikli bir tutum benimsediğini gözler önüne sermektedir.

136. PKK, Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim'de Suriye'den çıkarılmasıyla başlayan ve Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalanmasıyla sona eren süreci uluslararası bir komplo olarak nitelendirmekte ve her yıl bu kapsamda militanlarına protesto gösterileri düzenletmektedir.

137. "Öcalan Kürt Halkının Mücadelesiyle Özgürleşecek", ANF Türkçe, 11 Kasım 2015.

138. "Öcalan'ın Yunanistan'a Açtığı Tazminat Talebi Davası Reddedildi", Kıbrıs Postası, 19 Nisan 2017.

139. "Yunanistan'da Üç Milletvekilinin Dokunulmazlığı Kaldırıldı", ANF Türkçe, 16 Ekim 2013.

SONUÇ VE POLİTİKA ÖNERİLERİ

PKK'nın Yunanistan'daki yapılanması transit bir ülke olarak örgütün Avrupa'daki faaliyetlerinin geleceği açısından hayati konumdur. Örgüt bu durumun bilincinde olduğunu birçok itiraf ve gerçekleştirdiği faaliyetler neticesinde göstermiştir. Her ne kadar Abdullah Öcalan'ın 1999'da yakalanmasının ardından Yunan hükümetleri PKK'nın birçok konuda faaliyetlerini kısıtlamış ve örgütle arasına mesafe koymuş olsa da günümüzde örgüt paravan dernekler aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmekte ve 90'larda sahip olduğu güce ulaşmaya çalışmaktadır. Günümüzde Yunanistan PKK için önemli bir finans kaynağı olmasının yanı sıra bir kaçış noktası ve lojistik merkez konumundadır. Arap Baharı sonrası Ortadoğu'da artan istikrarsızlık sonucu mülteci krizinin baş göstermesi ve bu krizden en çok etkilenen ülkelerden birinin Yunanistan olması militan devşirme açısından PKK'ya önemli bir fırsat elde etmesini sağlamıştır. Bu bakımdan örgüt Yunanistan'daki mülteci kamplarında hakimiyetini artırmaya çalışmakta ve militan devşirme faaliyetlerinin yanında bu ülkeyi geçiş güzergahı olarak kullanmak isteyen mültecilerden haraç toplayarak finansal gelir de elde etmektedir.

Her ne kadar PKK'nın Yunanistan'daki faaliyetleri günümüzde 90'larda olduğu kadar güçlü olmasa da SYRIZA gibi partilerde yer alan siyasetçilerin örgütle yakın bağlantıları örgüt militanlarına alan açtığından paravan dernekler üzerinden geniş kesimlere ulaşma imkanına kavuşulmaktadır. Türkiye'nin son yıllarda terörle mücadele konusundaki kararlı tutumu Yunanistan'daki PKK militanlarının çok daha görünür hale gelmesine ve faaliyetlerini her alana yayma çabasına sebep olmuştur. Yunan makamları ve siyasetçilerin bu duruma önlem almak yerine örgütü destekleyici tutumlarını sürdürmeleri 90'larda olduğu gibi Yunanistan'ın PKK'nın arka bahçesi haline gelmesine ve bu durum da PKK konusunun Ankara-Atina ilişkilerindeki mevcut sorunların yanında yeniden kendisine yer bulmasına yol açabilecektir.

Yukarıda da ana hatlarıyla ifade edilmeye çalışılan PKK'nın paravan dernekler aracılığıyla Yunanistan'da sürdürdüğü faaliyetleri ve Yunan devletinin terör örgütüne yönelik politikaları ışığında Türkiye ve Yunanistan'ın aşağıdaki konularda inisiyatif olması iki ülke ilişkilerinin geleceği açısından oldukça önemlidir:

- Günümüzde Yunanistan'a Suriye ve Irak'tan gelen mülteciler PKK için militan devşirebileceği ve örgüt propagandası yaparak kitleleri peşinden sürükleyebileceği ciddi bir havuz oluşturmaktadır. Yunan kurumları mülteci krizinin terör örgütüne militan devşirme konusunda avantajlar sağladığının bilincinde olmalı ve başta mülteci kampları olmak üzere örgütün mültecilere temas edebileceği alanlarda denetimini artırmalıdır.
- Penteli, Patra, Girit, Selanik, Nafplio, Halkida gibi kamplarda yaşayan 2.500-3.000 civarında Kürt mültecinin PKK'nın etki alanı altına girmesine müsaade edilmemelidir, örgütün bu kamplar üzerinde hakimiyet kurmasına izin verilmemelidir.
- Günümüzde örgütün Yunanistan'da yazılı ve görsel medya alanında zayıf bir

etkinliğe sahip olduğu fakat bu alandaki faaliyetlerini sosyal medya aracılığıyla sürdürmeye çalıştığı görülmektedir. Bu hesapların ilgili kurumlar tarafından teknik takibinin yapılması ve denetlenmesi Yunanistan'daki kamu düzeninin korunması açısından da önemlidir.

- PKK militanlarının Yunanistan'da konsoloslukları basarak, havalimanlarını işgal ederek, polisle taşlı sopalı çatışmalar gerçekleştirerek, ülkeyi ziyaret eden devlet adamlarına bombalı eylemler gerçekleştirilmeyi hedefleyerek Yunanistan'daki kamu düzenine büyük bir tehdit oluşturduğu net bir şekilde görülmektedir. Yunan makamları PKK'nın ülkedeki etkinliğini azaltarak kamu düzeninin sarsılmasına müsaade etmemeli, örgütün Türkiye ile Yunanistan ilişkilerini sabote etmesine fırsat vermemelidir.
- Yunanistan'da birçok siyasetçinin PKK ile içli dışlı bir ilişkiye sahip olarak örgütle dirsek temasında olduğu görülmektedir. 90'larda PASOK ve New Democracy, günümüzde de Popular Unity ve SYRIZA gibi partilerde yer alan bu tarz marjinal siyasetçiler yalnızca Yunanistan ile Türkiye arasındaki ilişkileri tehlikeye atmakla kalmamakta aynı zamanda AB'nin karar verici kurumlarında üstlendikleri görev ve pozisyonlarla Birlik'in Türkiye karşıtı tutumunun da mühendisliğini yapmaktadır. Yunanistan'daki siyasilerin illegal bir terör örgütü olan PKK ile arasına mesafe koyması ve örgüte ülkelerinde alan açarak Atina ile Ankara arasındaki ilişkileri tehlikeye atmaması gerekir.
- Türkiye ve Irak'taki PKK militanlarının kaçış rotası genel olarak Kuşadası üzerinden Sisam Adaları ya da Meriç Nehri üzerinden Batı Trakya şeklindedir. İlgili Yunan kurumları bu güzergahlarda kontrolleri çoğaltmalı ve Yunanistan'ın PKK militanlarının arka bahçesi haline gelmesine fırsat vermemelidir.
- Kürdistan Kültür Merkezi, Lavrio Gençlik ve Kadın Meclisleri, Kürdistan Dayanışma Komitesi, PYD ve KYB temsilcilikleri gibi PKK'nın Yunanistan yapılanmasının önemli parçalarını oluşturan paravan dernek ve kurumlar Yunan makamları tarafından kapatılmalı ve kamu düzenini tehlikeye atacak etkinlikler düzenlemesi engellenmelidir.
- PKK'nın Facebook ve Twitter gibi platformlarda sahip olduğu ve militan devşirme açısından oldukça önemli olan sosyal medya sayfaları kapatılmalı, "kurdistan.blogspot.com" gibi Yunan kamuoyuna yönelik propaganda faaliyetlerinin yürütüldüğü blog sitelerine erişim engellenmelidir.
- PKK'nın Yunanistan'da da olmak üzere Avrupa'daki en önemli finans kaynaklarından biri olan insan kaçakçılığına yönelik Yunan makamları da üzerlerine düşen önlemleri almalıdır.
- Örgütün ideolojik eğitimleri ve faaliyetleri açısından Lavrion Kampı hayati ko-

numdadır ve kamptaki PKK kontrolünün getirdiği baskı ve zulüm birçok bilimsel makalede de yer almaktadır. Yunan makamlarının PKK'nın Lavrion Kampı üzerindeki hakimiyetine son vererek kampı uluslararası yardım kuruluşlarının denetimine vermesi, örgütün kamp aracılığıyla yürütmüş olduğu kriminal faaliyetlerin engellenmesi için de son derece önemli olacaktır.

- Devrim/direnış romantizmi ve RUIS örgütü aracılığıyla PKK'ya katılarak Suriye'de faaliyet gösteren Yunan militanlar ülkeye dönmeleri durumunda Yunanistan'daki kamu düzeni açısından da ciddi tehlike barındırmaktadır. Yunan makamları ülkede faaliyet gösteren marjinal sol örgütleri teknik takibe almalı, PKK ile ilişki kurarak asimetrik mücadele ve bomba imalatı gibi terör yöntemlerini öğrenmelerinin önüne geçmelidir.
- Yunanistan PKK'nın yanı sıra MLKP, DEV-SOL, TKP/ML, DHKP-C, TİKKO gibi Türkiye'de kanlı eylemler gerçekleştiren marjinal sol örgütlere mensup militanlara da ev sahipliği yapmaktadır. Yunan makamları Interpol listelerinde de yer alan söz konusu militanları Türkiye'ye iade etmeli ve firari militanların iki ülke ilişkilerine telafi edilemez zararlar meydana getirmesine müsaade etmemelidir.
- Yunanistan'ın PKK konusunda somut adımlar atması ve örgütün Yunanistan'da sürdürdüğü tüm faaliyetleri sonlandırması Ankara ile Atina ilişkilerinde eksikliği hissedilen güven bunalımı gibi sorunlarının yok olmasını sağlayacak ve bu durum da iki aktör arasındaki diğer sorunların çözülmesinde kolaylaştırıcı/tektikleyici bir atmosfer ortaya çıkaracaktır.
- Türkiye'nin PKK konusunda Yunan makamlarıyla daha fazla bilgi/belge paylaşımı gerçekleştirmesi ve Yunan kamuoyuna yönelik PKK konusunda etkin bir kamu diplomasisinin yürütülmesi PKK konusunun iki aktör arasındaki ilişkilere zarar vermemesi açısından oldukça önemlidir.
- Yunan makamlarının FETÖ militanlarının iade talebini reddetmesi sebebiyle 2001'de imzalanan suçluların iadesini öngören anlaşmanın iptal edilmesi iki aktör arasında terör suçuna bulaşan militanların iadesi konusundaki iş birliğini yok etmiş ve bu durum PKK militanlarına da alan açmıştır. Kısa süre içinde iki aktörün bu konuda diyalog mekanizmasını tekrar hayata geçirerek yeni bir iade anlaşması imzalaması ve illegal bir terör örgütü olarak tüm dünyada kabul görmüş olan PKK'nın konjonktürel bir anlaşmazlıktan fırsat sağlamasının önüne geçilmesi gerekir.

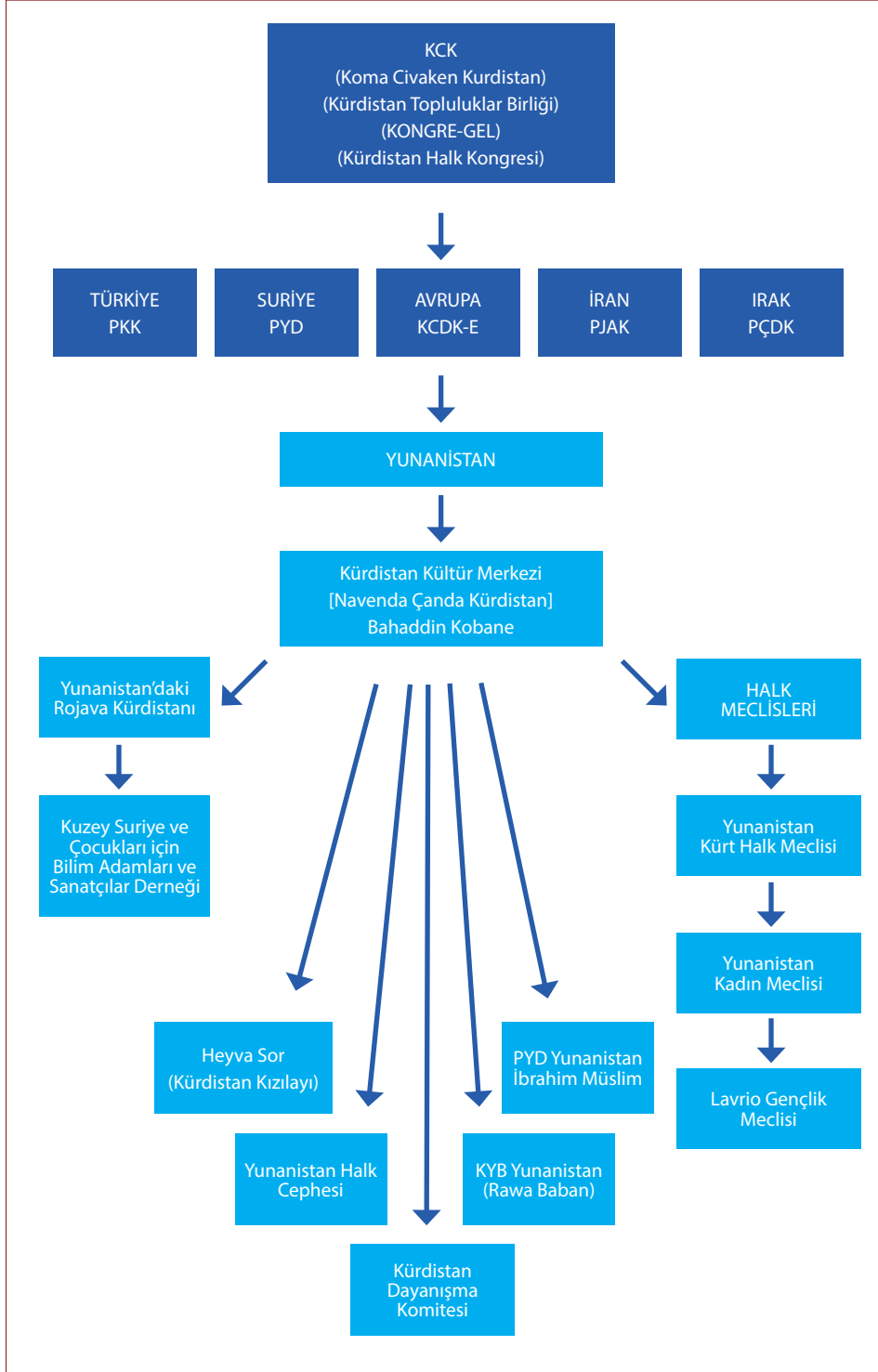

KRONOLOJİ

- 5 Şubat 1988: Abdullah Öcalan, İhsan Kaya isimli militanını Atina'ya görüşmeye gönderdi ve PKK ile Yunanistan arasındaki ilişki başladı.
- 17-19 Ekim 1988: "Halkların Hakları ve Kurtuluşu için Yunan Birliği" cemiyetinin üyeleri ve Yunan parlamenterlerden oluşan bir heyet Öcalan'la görüşme amacıyla Lübnan'da yer alan Bekaa Vadisi'ne gitti.
- 5 Nisan 1994: Atina'da ilk ERNK temsilciliği açıldı.
- 26-29 Haziran 1996: Kürdistan Sürgün Parlamentosu Başkanı Yaşar Kaya Atina'ya ziyaret gerçekleştirdi ve bu ziyaret esnasında Yunan Parlamentosu başkan vekili tarafından resmi bir karşılama töreni düzenlendi.
- 4 Haziran 1997: PKK Great Britain Hotel'de bir kokteyl verdi ve bu kokteyle farklı siyasi partilerden 80 milletvekili katıldı.
- 19-21 Eylül 1997: Kürdistan Dayanışma Komitesi tarafından Kürt Halklarıyla Uluslararası Barış ve Dayanışma Festivali adı altında PKK propagandasının yapıldığı bir festival düzenlendi.
- 13 Kasım 1997: Yakalanan PKK'lı militanların itirafları sonucu örgüt Evia Adası'ndaki kamp yerini ve Atina yakınlarındaki hücrelerini tahliye etmek zorunda kaldı.
- 10 Mayıs 1998: Atina'nın Nikea Belediyesi tarafından Eski ve Yeni Doğu Sorunu adı altında bir konferans düzenlendi ve PASOK milletvekilleri PKK yanlısı açıklamalar yaptı.
- 15 Eylül 1998: Yunanistan'da özel bir kanal olan Mega TV, PKK lideri Abdullah Öcalan'la röportaj yaptı.
- 22 Aralık 1998: Yunan Dışişleri Bakanı Pangalos Lavrion Kampı'nda PKK flamları ve Abdullah Öcalan posterini önünde bir açıklama yaptı.
- 23 Aralık 1998: PKK lideri Abdullah Öcalan Yunan *Eksusia* gazetesine röportaj verdi.
- 30 Aralık 1998: PKK ilk defa bir ülkede "Balkanlardaki PKK Temsilciliği" adı altında kendi adıyla bir merkez açtı ve bu açılışa birçok Yunan siyasetçi katıldı.
- 15 Şubat 1999: Abdullah Öcalan Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliğinde yakalandı.
- 10 Haziran 2015: PKK'nın çağrısıyla Suriye'nin kuzeyinde Enternasyonalist Özgürlük Taburu kuruldu. Yunan marjinal sol örgütlere mensup militanlar söz konusu çağrıya ilk yanıt vererek RUİS örgütünü kurdu.
- 9 Kasım 2015: Abdullah Öcalan'ın Asrın Hukuk Bürosu aracılığıyla Yunanistan'a açmış olduğu tazminat davası görülmeye başlandı.
- 13 Kasım 2016: PKK'lı militanlar Yunanistan en büyük havalimanı olan Elefteria Venizelos'u işgal etti.
- 23 Haziran 2017: Kürdistan Kültür Merkezi son kongresini düzenledi.
- 25 Ekim 2017: PKK lideri Öcalan için yürüyüş düzenlemek isteyen PKK üyeleri Yunanistan'da taşkınlık çıkardı ve Yunan polisiyle çatıştı.
- 28 Kasım 2017: Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Yunanistan'a gerçekleştireceği ziyaret öncesinde Yunan makamları PKK militanlarına yönelik operasyon gerçekleştirdi, kavanozlar içinde hazırlanmış patlayıcı maddelerle birlikte 9 kişiyi göz altına aldı.

- 21 Aralık 2017: KCK'nın "seri hilde" çağrısının akabinde Lavrio Gençlik ve Kadın Meclisi kuruldu.
- 16 Mart 2018: PKK'lı militanlar Türkiye'nin Afrin operasyonuna tepki göstermek amacıyla Girit Adası'ndaki Alman Konsoloslukunu işgal etti.
- 21 Mart 2018: PKK'lı militanlar Gümölcine'deki Ziraat Bankası şubesine saldırdı, saldırı sırasında olay yerinde "PKK/YPG'nin yanındayız" yazılı kağıt ve broşürler bırakıldı.
- 17 Nisan 2018: İyon Birliği "Afrin Sakinlerinin Trajedisi" başlıklı bir etkinlik düzenleyerek PKK'ya destek verdi.

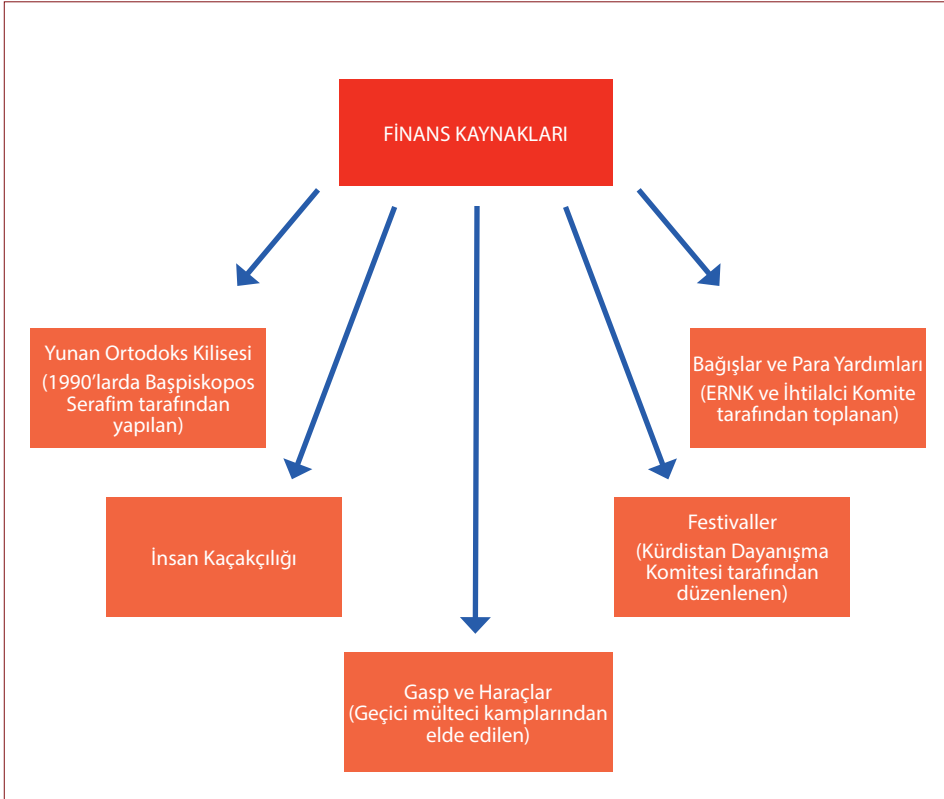
ORGANİGRAM

MEDYA FAALİYETLERİ

FİNANS KAYNAKLARI

YAZARLAR

ENES BAYRAKLI

Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü lisans mezunu olan Enes Bayraklı aynı üniversitede Siyaset Bilimi alanında yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladı. 2009-2010 arasında İngiltere Nottingham Üniversitesi'nde doktora tezi için araştırmalarda bulundu. 2011-2013 arasında Londra Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nde uzman ve müdür yardımcılığı pozisyonunda çalıştı. Aynı dönem içerisinde 2012'nin Ağustos-Aralık arasında kurucu müdür olarak Bükreş ve Köstence Yunus Emre Türk Kültür merkezlerinde görev aldı. 2013'ten beri Türk-Alman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesidir. SETA Avrupa Araştırmaları direktörlüğü görevini yürüten Bayraklı'nın çalışma alanları arasında İslamofobi, Avrupada aşırı sağ hareketler, dış politika analizi, Alman siyaseti ve dış politikası bulunmaktadır.

HASAN BASRİ YALÇIN

İstanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesidir. Uluslararası ilişkiler teorisi, uluslararası güvenlik, strateji, NATO ve sosyal bilimler felsefesi konularında çalışmaları bulunmaktadır.

MURAT YEŞİLTAŞ

Dr. Murat Yeşiltaş lisans ve yüksek lisans eğitimini sırasıyla 2003 ve 2009'da Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlamıştır. 2012'de ise "Türkiye'yi Konumlandırma: Jeopolitik Zihniyet ve Türkiye'de Ordu" adlı doktora teziyle Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden doktora derecesini almıştır. Murat Yeşiltaş 2008-2009 arasında Lancaster Üniversitesi Avrupa Çalışmalar ve Uluslararası Politika bölümlerinde misafir araştırmacı, 2010-2011 arasında da Virginia Teknik Eyalet Üniversitesi Hükümet ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nde misafir öğretim üyesi olarak görev almıştır. Halen Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doçent olarak çalışmakta olup Türkiye'nin Ortadoğu politikası, eleştirel jeopolitik, siyasi coğrafya ve karşılaştırmalı dış politika analizi konularında lisans ve yüksek lisans dersleri vermektedir.

HACI MEHMET BOYRAZ

2016'da Katip Çelebi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler (ana dal) ve Siyaset Bilimi & Kamu Yönetimi (çift ana dal) bölümlerinden mezun olan Hacı Mehmet Boyraz 2018'de Türk-Alman Üniversitesi Avrupa ve Uluslararası İlişkiler programında yüksek lisansını tamamlamıştır. Temmuz 2016'da SETA İstanbul Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak göreve başlayan ve şu anda Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora öğrencisi olan Boyraz'ın akademik ilgi alanları arasında Avrupa'da aşırı sağ oluşumlar, Kıbrıs barış müzakereleri, Türk dış politikası ve Türkiye-AB ilişkileri yer almaktadır.

KAZIM KESKİN

1993'te Galatasaray Lisesi'ni bitiren Keskin lisans eğitimini Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde, yüksek lisansını da aynı fakülte ve bölümde "İnsan Haklarının Uluslararası İlişkilerde Araçsallaştırılması: 2. Körfez Savaşı Örneği" konulu teziyle tamamlamıştır. İyi derecede Fransızca ve Almanca bilen Keskin, Avusturya ve Almanya iç siyaseti üzerine çalışmakta olup halen Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora eğitimine devam etmektedir.

MERVE DİLEK DAĞDELEN

Yıldız Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2011'de mezun olmuştur. Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. SETA Stratejik Araştırmalar Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak çalışmaktadır.

MERVE İREM AYAR

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden 2014 yılında mezun olmuştur. 2018 yılında Marmara Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Uluslararası İlişkiler bölümünde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Aynı alanda doktora eğitimine devam etmektedir.

SİBEL DÜZ

2013'te Ortadoğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olan Sibel Düz, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortadoğu Araştırmaları yüksek lisans programında eğitimine devam etmektedir. Terörizm ve ayaklanma, gayrinizami harp, şiddete varan aşırıcılıkla mücadele (CVE) alanlarında araştırmalarını sürdürmektedir. SETA Ankara Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak çalışmaktadır.

OĞUZ GÜNGÖRMEZ

Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden 2014 yılında birincilikle mezun olmuştur. Şu anda Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. SETA İstanbul Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü'nde Araştırma Asistanı olarak görev yapmaktadır. İlgilendiği araştırma konuları arasında Avrupa Birliği, Türkiye-AB ilişkileri ve Ortadoğu'da Silahlanma yer almaktadır.

ÜMİT TETİK

Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde lisansını tamamlamıştır. Ayrıca Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden çift ana dal yapmıştır. Anadolu Üniversitesi AÖF bünyesinde Adalet okudu ve halen Sosyoloji eğitimi almaktadır. West Bohemia Üniversitesi'nde yaklaşık üç ay staj yapmıştır. Arnavutluk'ta Avrupa Birliği ile alakalı bir uygulama programına katılmıştır. 2016 güz döneminde TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi bünyesinde asistanlık görevi yapmıştır. 2018'de TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Güvenlik Çalışmaları Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. İlgilendiği konuların başında sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, uluslararası ilişkiler teorisi, ulusal güvenlik politikaları, devlet dışı silahlı aktörler, ayaklanma ve terörizm gelmektedir. Halen SETA Güvenlik Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

ZELİHA ELİAÇIK

İlk orta ve lise eğitimini Türkiye'de tamamladıktan sonra Almanya'da yabancı öğrenciler için üniversiteye hazırlık okulu "Studienkolleg"i birincilikle bitirdi. Ruhr Bochum Üniversitesi'nde Oryantalistik (Şarkiyat) ve Siyaset Bilimi bölümlerinden mezun olan Zeliha Eliaçık, "İsrail Devletinin Kuruluşundan Günümüze Yemen Yahudilerinin Sosyal ve Hukuki Statüleri" isimli saha çalışmasıyla aynı üniversitede yüksek lisansını tamamladı. Alman Akademik Değişim Servisi'nin (DAAD) burs ve teşvikleriyle Suriye, Yemen ve Ürdün'de beş yıl süreyle alan çalışmaları ve akademik görevlerde bulundu. Son olarak Alman-Ürdün Üniversitesi'nde öğretim görevlisi ve kültür işleri sorumlusu olarak çalıştı. Eliaçık ağırlıklı olarak Şarkiyat (Oryantalistik), Müslüman ve Avrupa toplumlarında azınlıklar, Irkçılık ve Almanya'nın İslam siyaseti alanlarında çalışmalar yapmaktadır. SETA İstanbul Avrupa Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırmacı olarak görev yapan Zeliha Eliaçık Almanca, İngilizce ve Arapça biliyor.

1

1978’de kurulan ve 1984’ten itibaren Türkiye Cumhuriyeti devleti ve halkına karşı başlattığı terör ve şiddet eylemleriyle on binlerce Türk vatandaşının hayatını kaybetmesine neden olan terör örgütü PKK Avrupa çapında da faaliyet yürüten en büyük terör örgütlerinin başında gelmektedir.

Örgüt daha ziyade lojistik, finansman, insan kaynağı için bir “hinterland” olarak kullandığı Avrupa ülkelerinde terör eylemlerinde de bulunmak suretiyle bu ülkeler için giderek iç ve dış güvenlik tehdidi haline gelmektedir. Bunun yanı sıra PKK sorunu Türkiye ve Avrupa ülkeleri arasında sürekli gerilim noktalarından birini oluşturmaktadır.

Bu kitap Avrupa’daki toplumsal düzen ve kamu güvenliği için açık bir tehdit olmasına rağmen bugüne kadar göz ardı edilmiş olan PKK’nın on iki Avrupa ülkesindeki faaliyetlerini ve örgütsel yapılanmasını incelemektedir. Çalışma açık kaynakların yanı sıra İngiltere, Danimarka, Avusturya, Fransa, Belçika, İsviçre, İsveç, Norveç, Almanya, Yunanistan, GKRY ve Hollanda’da uzun bir zaman dilimine yayılan saha çalışmalarıyla desteklenmiştir.

Kitapta PKK’nın ilgili ülkedeki tarihi, STK yapılanması, finans kaynakları, militan devşirme yöntemleri, medya yapılanması, kriminal faaliyetleri, ilgili ülkede diğer lobi kuruluşları veya Türkiye karşıtı gruplarla olan ilişkileri ve ilgili ülkenin örgüte yönelik siyaseti ele alınmaktadır. Her bir ülkeye dair sonuç bölümünde de ilgili ülkeye ve Türkiye’ye PKK ile mücadelede ne gibi önlemler alabileceği hususunda somut politika önerilerinde bulunmaktadır.